

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး

ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ

ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေ

ဗုဒ္ဓဘာသာစာပေတိုက်၊ ဗဟိုဌာန၊ ဝန်ထမ်းနေရာ၊ လှိုင်လမ်း၊ ရန်ကင်း

ရွှေစာရိယဦးဌေးလှိုင်

သတ္တမအကြိမ်

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး

- လူတိုင်းလူတိုင်းသည် တစ်ခါတရံ ရန်သူလူဆိုးနှင့် ဆုံတွေ့ရတတ်၏အတိုက်အခံအနှောင့်အယှက် အဖျက်အဆီးများနှင့်လည်း ရင်ဆိုင်ရတတ်၏။ ထိုသို့သော အခက်အခဲများကို ပင်ပန်းကြီးစွာ အားမထုတ်ရဘဲကျော်လွှားအောင်မြင်နိုင်သည့် နည်းလမ်းကောင်းသည် အမှန်တကယ် ရှိလေသည်။
- လူတိုင်းလူတိုင်းသည် တိုးတက်ကြီးပွား၍ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝခြင်းကို အလိုရှိကြမြဲဖြစ်၏။ ယင်းသည် အလိုဆန္ဒ ပန်းတိုင်ဆီသို့ သွားရာလမ်းသည်လည်း အမှန်တကယ် ရှိနေသည်သာဖြစ်၏။ “ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး” သည် အဖျက်အဆီးကို တွန်းလှန်ဖယ်ရှားရေးနှင့် ပန်းတိုင်သို့ ရောက်ရှိရေးအတွက် သဘာဝကျကျ ညွှန်ပြထားလေသည်။ လွယ်ကူရှင်းလင်းသော လုပ်ထုံးလုပ်ရပ်များကိုလည်း ဖော်ပြထားလေသည်။ ကိုယ်တွေ့လက်တွေ့ အကျိုးထူး ရရှိနိုင်သည်ကိုလည်း ခိုင်လုံသော သာဓကများဖြင့် ဖော်ပြထားလေသည်။ ထို့ပြင်-
- ကလေးသူငယ်များမှအစ အဘိုးအဘွားများအထိ ရာသက်ပန် မကင်းကွာနိုင်သော အခြေခံ ဘာသာရေးကျင့်ထုံးများ၊ သမထ ဝိပဿနာ နယ်ပယ်သို့ ရှေးရှုဝင်ရောက်နေသူများအတွက် ရိပ်သာသို့မဝင်မီ အိမ်တွင်းဝိပဿနာ အခြေခံလေ့ကျင့်ပွားများနည်းများ၊ မှန်ကန်သော မေတ္တာပွားများနည်း၊ မှန်ကန်သော သစ္စာပြုနည်း၊ မေတ္တာ-သစ္စာဖြင့် လက်ငင်းဒိဋ္ဌိ ထူးခြားစွာ အကျိုးပြုပုံ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားဖြင့် မိမိဘဝကို မြှင့်တင်၍ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်ရှိပုံ၊ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်ဇာတ်လမ်းများ။
- လူ့ဘဝ၏အဓိပ္ပာယ်၊ လူသားတိုင်းအတွက် အမှန်တကယ် ပြုလုပ် ကျင့်သုံးရမည့် ကျင့်စဉ်များ၊ အကောင်းဆုံးနှင့် အမြင့်မြတ်ဆုံး ရည်မှန်းချက်၊ ထိုရည်မှန်းချက်အတွက် ရှေးရှုသွားရောက်ရမည့်လမ်း...။ “ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး” သည် ထိုလမ်းကို ပီပီပြင်ပြင် ညွှန်ပြထားလေသည်။

မြန်မာ့ဗုဒ္ဓဘာသာအသင်း

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်

ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်

ပုဂ္ဂိုလ်ချင်းအာဇာနည်

သုတေသနကောင်းစာတို၊ တရားဖြတ်၊

လွှမ်းမတ်ကမ္ဘာ တည်ရမည်။

ဝိဇ္ဇာဓိပတိနှင့် ဝိဇ္ဇာဓိပတိတို့
အထောက်(၄)။ပ ထပ်သိမ်းကြီးချေး' နှင့် ရွှေထိကံ့ဘုရားထပ်
အ-၃၇၁၀၀၀(ထိုင်း) ၃၆၄) ရန်ကင်းမြို့။

- * ပုံနှိပ်ခြင်း: သတ္တမအကြိမ်
၁၉၉၄-ခု- စက်တင်ဘာလ
- * အုပ်ရေ ၁၀၀၀
- * တန်ဖိုး ၅၀ ကျပ်
- * စာအုပ်စာတမ်း: ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုအမှတ် ၈၁၁/၉၂ (၉)
- * မျက်နှာပုံ: ပုံနှိပ်ခွင့်ပြုအမှတ် (၅၀/၉၄) (၈)
- * ထုတ်ဝေသူ ဒေါ်ကြင်မြင့် (မြိ-၀၂၀၀၉)
ဗုဒ္ဓအသံစာပေ
အမှတ် ၁၉/၈-မြစ်ပယ်လမ်း
၈-ရပ်ကွက်၊ မရန်းကုန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။
- * ပုံနှိပ်သူ ဒေါ်ခင်ရီ (မြိ-၀၂၅၀၅)
နေရီရီပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ် ၂/က၊ အောင်ရတနာလမ်း၊
လမ်းမတော်မြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။
- * ကွန်ပျူတာစာစီ ခင်သိတာဦး
- * မျက်နှာပုံရိုက် နေရီရီ
- * မျက်နှာပုံပန်းချီ စံတိုး

© 1994 by Buddhist Publication Society
Dhammic Publications, 100-102, 104, 106, 108, 110, 112, 114, 116, 118, 120, 122, 124, 126, 128, 130, 132, 134, 136, 138, 140, 142, 144, 146, 148, 150, 152, 154, 156, 158, 160, 162, 164, 166, 168, 170, 172, 174, 176, 178, 180, 182, 184, 186, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 206, 208, 210, 212, 214, 216, 218, 220, 222, 224, 226, 228, 230, 232, 234, 236, 238, 240, 242, 244, 246, 248, 250, 252, 254, 256, 258, 260, 262, 264, 266, 268, 270, 272, 274, 276, 278, 280, 282, 284, 286, 288, 290, 292, 294, 296, 298, 300, 302, 304, 306, 308, 310, 312, 314, 316, 318, 320, 322, 324, 326, 328, 330, 332, 334, 336, 338, 340, 342, 344, 346, 348, 350, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364, 366, 368, 370, 372, 374, 376, 378, 380, 382, 384, 386, 388, 390, 392, 394, 396, 398, 400, 402, 404, 406, 408, 410, 412, 414, 416, 418, 420, 422, 424, 426, 428, 430, 432, 434, 436, 438, 440, 442, 444, 446, 448, 450, 452, 454, 456, 458, 460, 462, 464, 466, 468, 470, 472, 474, 476, 478, 480, 482, 484, 486, 488, 490, 492, 494, 496, 498, 500, 502, 504, 506, 508, 510, 512, 514, 516, 518, 520, 522, 524, 526, 528, 530, 532, 534, 536, 538, 540, 542, 544, 546, 548, 550, 552, 554, 556, 558, 560, 562, 564, 566, 568, 570, 572, 574, 576, 578, 580, 582, 584, 586, 588, 590, 592, 594, 596, 598, 600, 602, 604, 606, 608, 610, 612, 614, 616, 618, 620, 622, 624, 626, 628, 630, 632, 634, 636, 638, 640, 642, 644, 646, 648, 650, 652, 654, 656, 658, 660, 662, 664, 666, 668, 670, 672, 674, 676, 678, 680, 682, 684, 686, 688, 690, 692, 694, 696, 698, 700, 702, 704, 706, 708, 710, 712, 714, 716, 718, 720, 722, 724, 726, 728, 730, 732, 734, 736, 738, 740, 742, 744, 746, 748, 750, 752, 754, 756, 758, 760, 762, 764, 766, 768, 770, 772, 774, 776, 778, 780, 782, 784, 786, 788, 790, 792, 794, 796, 798, 800, 802, 804, 806, 808, 810, 812, 814, 816, 818, 820, 822, 824, 826, 828, 830, 832, 834, 836, 838, 840, 842, 844, 846, 848, 850, 852, 854, 856, 858, 860, 862, 864, 866, 868, 870, 872, 874, 876, 878, 880, 882, 884, 886, 888, 890, 892, 894, 896, 898, 900, 902, 904, 906, 908, 910, 912, 914, 916, 918, 920, 922, 924, 926, 928, 930, 932, 934, 936, 938, 940, 942, 944, 946, 948, 950, 952, 954, 956, 958, 960, 962, 964, 966, 968, 970, 972, 974, 976, 978, 980, 982, 984, 986, 988, 990, 992, 994, 996, 998, 1000

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး

(ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ)

ဓမ္မာစရိယ ဦးဌေးလှိုင်

ဖြန့်ချိရေး
ဗုဒ္ဓအသံစာပေ

အမှတ် ၁၉/စ-မြစ်ပယ်လမ်း၊
၈- ရပ်ကွက်၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။ ဖုန်း-၆၅၂၁၁

သတ္တမအကြိမ်

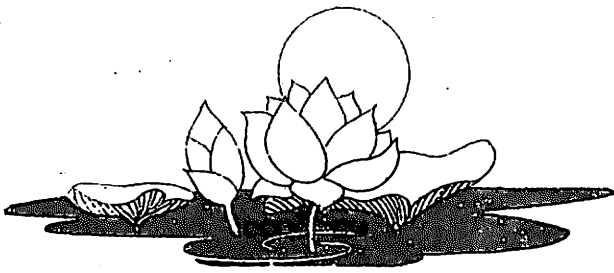
ဘုရားကြည်ညိုတတ်ရုံလား

“တို့ဘုရား သာသနာက နေပူအောင်လုပ်လို့လဲရတယ်၊ မိုးရွာအောင် လုပ်လို့လဲရတယ်၊ လူလာအောင် လုပ်လို့လဲရတယ်၊ လူမလာအောင် လုပ်လို့လဲရတယ်၊ မင်းတို့ ဘုရားကြည်ညိုတာက မတည့်တဲ့သူငယ်ချင်း အိမ်လာလည်သလောက်မှ မကြည်ညိုကြလို့ မင်းတို့မှာ ဘာအကျိုးထူးမှ မခံစားရဘူး။”

“မတည့်တဲ့သူငယ်ချင်းလာလို့ ကိုယ်ကမခေါ်ချင်တောင်မှ စားချိန်ကျရင် မင်းဒကာမ ကိုတော့ ‘ဟိုကောင်ကို ထမင်းကျွေးလိုက်’ဆိုပြီး ခိုင်းမယ်၊ စားပြီးလဲ ‘ဟိုဟာတွေ သိမ်းတော့၊ ဆေးတော့’လို့ ခြောမယ်၊ ခု မင်းတို့ဟာက ဘုရားမှန်မှန် ဆွမ်းမကပ်ဘူး၊ ကပ်ပြီးလဲ ဆွမ်းတော်ပွဲကို တစ်နေ့ကုန် ပစ်ထားတာမဟုတ်လား။ ကြွက်စားစား၊ ကျီးထိုးထိုး။”

“ဘုရားကိုသာ တကယ့်အသက်ထင်ရှားရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ သဘောထားပြီးလုပ်ရင် မင်းတို့ ဒီလောက် ဒုက္ခမရောက်ဘူး၊ သူများကို မကယ်ချင်ပါနဲ့ဦး၊ ကိုယ်ကိုယ်ကို အရင်ကယ်ပါဦး”

ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး

မာတိကာ

လူ့ဘဝအဓိပ္ပာယ်နှင့် လူသားတို့၏ သွားရာလမ်း

နိဒါန်းစကား

ပြောမယုံ ကြံဘူးအောင်လုပ်	၃
တိုင်းပြည်အတွက် ရတနာသုံးပါးခံတပ်ကြီး	၇
ဆောင့်ကြီး အောင့်ကြီး 'လူတိပိသော'	၁၂
မှဆိုးဘိုရွာကလေးက ကိုရင်အောင်ဇေယျ	၁၃
ကိုယ်ပိုင်အင်အားမြင့်မားရေး	၁၇

အခန်း (၁) ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများ

သရဏဂုံမယ် လုံမငယ်	၂၃
နှုတ်တက်ဆောင်ရန် (သရဏဂုံ) အနက်	၃၄
ကိုးကွယ်ရာထားရခြင်း (ရုပ်လွန်, နာမ်လွန်, အစွန်းနှစ်ဖက်)	၃၅
မင်းကိုမသတ်ဘဲ မင်းဖြစ်သူ 'ကွမ်းဆော်မင်း'	၄၁
နှုတ်တက်ဆောင်ရန် (နမောတဿနှင့် ငါးပါးသီလအနက်)	၅၃
မိဖုရားစောလုံ	၅၄
ဗုဒ္ဓေါ မောင်နီ	၆၁
အဖော်များနှင့် တကိုယ်တည်းဒေါ်အေး	၆၅
ထူးဆန်းသောမိန်းမတစ်ဦးနှင့် စာရေးဆရာကြီး(သင်္ခါ)အမြင်	၆၉
ဓမ္မိက ဦးတိုးအောင်	၇၄
ဆရာကြီး ဦးဘစိုး	၈၃
အာဝေဏီကဂုဏ်နှင့် ကားကြုံစီး	၉၀
ရဲဘော် အိုက်စံ	၉၈
မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက်ရည်နှင့်	
လူပျံတော်ပတ္တမြား ဦးမောင်မောင်	၁၁၆
ဗုဒ္ဓါနုဿတီ ဒေါ်မင်းဇွေ	၁၃၈

သတ္တမအကြိမ်

မာတိကာ

အခန်း (၂) ဒါနသီလဘာဝနာ အခြေခံအင်အားများ

ဘာကြောင့် ရတနာသုံးပါး ပေါ်လာရသလဲ ၁၄၉
သံသရာအောက် ဆွဲအားကြီးဆယ်မျိုး ၁၅၀
ဆွဲအားစက်ကွင်းမှ ရုန်းထွက်နည်း ၁၅၄
အဆန်နိယာမ အထက်လမ်း (၁၀-မျိုး) ၁၅၇
(က) ဒါနတိုက်ပွဲ ၁၅၉
သာသနာတွင်း သာသနာပ ဒါနချင်းမတူ ၁၆၀
ထင်းခွေ ရေခပ်သော ဘုန်းတော်ကြီး ၁၆၂
(ခ) သီလစွမ်းအင်	
အထက်နေပါဦး အောက်ကို လှုံ့အောင်ပုံး ၁၆၆
မရိုးနိုင်သော အရိုးခံတရား ၁၇၁
ငါးပါးသီလ အခြေခံဥပဒေဖြစ်သောခေတ် ၁၇၂
နိယာမနှစ်မျိုးကို ပွဲကိုင်နိုင်သောသီလ ၁၇၃
(ဂ) သမာဓိစခန်း ၁၇၆
တစ်သက်လုံးစိပ်မှ ပုတီးလေးလုံးသာရသော ဆရာတော် ၁၇၈
စိတ်ပုတီးနှင့် စိတ်အလုပ် ၁၇၉
တန်ခိုးကို လက်တွဲမစမ်းနှင့် ၁၈၂
မစင်ကြယ်သော အဆောင်အယောင်နှင့်	
ပရိတ်, ဂါထာများ ၁၈၄
အစောင့်အရှောက်တရား ၄ ပါး (စတုက္ခရက္ခ) ၁၈၇
ကမ္မဋ္ဌာန်းလေ့-မျိုးနှင့် မျက်နှာသစ် ၁၈၉

အခန်း (၃) ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘဝနာ

ဂုဏ်တော်ထိအောင် အသိလိုက်ပါ ၁၉၂
မဟာဂန္ထရုံနှင့် လယ်တီဆရာတော် ၁၉၄

မာတိကာ

ငိုတရား၊ ရယ်တရား ၁၉၆
ဂုဏ်တော်စွမ်းရည် ၁၉၇
ဂုဏ်တော်ပီတိနှင့် မင်းအဖြစ် မလဲနိုင် ၁၉၉
အကျိုး ၉ ချက် လက်ငင်းရ ၂၀၀
ဗုဒ္ဓနုဿတိမှ ဝိပဿနာတက်နည်း ၂၀၃
အိမ်ထောင်သားမွေးတို့၏ ထွက်ရပ်လမ်း ၂၀၄
အတုမရှိသော ဗုဒ္ဓဓာတ်အားကြီး ၂၀၆
ဘုရားဂုဏ်တော်နှင့် ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ ၂၀၇
လက်တွေ့ ဂုဏ်တော်ပွားပုံ ၂၁၁
ဘုရားဂုဏ်တော် ၉-ပါး ပါဠိမြန်မာပြန်နှင့် မှတ်သားဖွယ် ၂၁၅
လိုရင်းဂုဏ်တော်ကြီး၏ လိုရင်း ၂၁၅
ဘက်စုံပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး ၂၂၀
ဘုန်းတော်ခြောက်ဖြာသည် ပဓာနလော ၂၂၁
စကြဝဠာနှင့် တိုင်းတာရသော မြတ်စွာဘုရား ၂၂၄
သိပ္ပံဆရာတို့၏ စကြဝဠာ ၂၂၆
စကြဝဠာတရား၏ ကျေးဇူး ၂၃၀
တရားဂုဏ်တော် ၆-ပါး (ပါဠိမြန်မာပြန်နှင့် မှတ်သားဖွယ်) ၂၃၂
ဇာရားမှန်၊ မမှန်၊ တရားရှိ၊ မရှိ ၂၃၄
အသင်္ခတ နိဗ္ဗာန ဓာတ်အားကြီး ၂၃၅
နိဗ္ဗာန်၏ သဘောလက္ခဏာ ၂၄၂
တရားအလှူ- ပူဇော်နည်း ၂၄၈
ချမ်းသာချင်ရင် ငြိမ်ငြိမ်နေ ၂၅၂
သံဃဂုဏ်တော် ၉-ပါး (ပါဠိမြန်မာပြန်နှင့် မှတ်သားဖွယ်) ၂၅၄
ဘုန်းကြီး အပြစ်ပြောသူများ ၂၅၇
သွေးအန်သော ရဟန်းဆိုးများ ၂၅၉
ဆင်းရဲသား ဆွမ်းတလုပ်နှင့် မဟာမိစ္ဆာထေရ် ၂၆၁

မာတိကာ

လူနှင့်ရောလွန်းသော ရဟန်း ၂၆၈
ဘုရားရှိခိုး လက်ငင်းကျိုး ၂၇၀
ရှိခိုးတတ်ကြရဲ့လား ၂၇၅
တလောကလုံး၏ စံပြခေါင်းဆောင် ၂၇၇
ရတနဂုဏ်ရည် (ကျက်မှတ်ရန် ဘုရားရှိခိုးများ) ၂၇၉
ရတနာသုံးပါး (သစ္စာပြုပုံများ) ၂၈၁
အသင်္ချေယျ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ဘုရားရှိခိုး ၂၈၅
အန္တရာယ်မပြု ဂုဏ်လေးခု ၂၉၁
အတုမရှိ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ၂၉၇
ဗုဒ္ဓ၏ တစ်နေ့တာ လုပ်ငန်းစဉ် ၃၁၈
နိဗ္ဗာန်ကို အလကားလိုချင်သူ ၃၂၄
အကြိမ်ပေါင်း တစ်သောင်းကျော် သတိပေးခြင်း ၃၂၆
(ဒုလ္လဘ ၉-ပါး) ၃၂၇
အဏုမြူတက်စွမ်းသော သမာဓိလက်နက် ၃၂၈
၂၅၀၀-ခေတ်စောသော ဗုဒ္ဓသိပ္ပံ ၃၃၂
ရုပ်တရားတို့၏ အမြန်နှုန်း ၃၃၃
နာမ်တရားတို့၏ အမြန်နှုန်း ၃၃၄
ဘုရားကို အသေးစိတ် လေ့လာသူ (ဗြဟ္မယုနှင့်ဥတ္တရ) ၃၄၀
၃၂-ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး ၃၄၄

အခန်း (၄) ဆုတောင်းခန်းမြင်ကွင်းကျယ်

ဆုတောင်းဆုပန် စဉ်းစားရန် ၃၅၉
ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ဆုတောင်းပုံ (အဘိနိဟာရ) ၃၆၂
လုပ်တာကနည်းနည်း လိုချင်တာတွေက မဆုံး ၃၆၄
ဆုတောင်းနည်း ဘုရားသင်ပေးပုံ ၃၆၆
တောင်းသာ တောင်းစမ်းပါ ရပါစေမည် ၃၆၇

မာတိကာ

ဆန္ဒ အင်အားကို တိုင်းတာခြင်း ၃၆၈
ဆုတောင်းတိုင်း ရအောင်လုပ်နည်း ၃၇၂
ဆုတောင်းရကောင်းမှန်း မသိသူ ၃၇၅
ဘုရားမကြိုက်သော လျှို့ဝှက်ဆုတောင်း ၃၇၇
ဘုရားပေးသော သားကို လိုချင်သူ ၃၈၀
သာသနာအတွက် တာဝန်ပိုမတက်စေရ ၃၈၁
အနောက်တိုင်းပညာရှင်တို့အမြင် ၃၈၇
ယုံစရာမရှိသော လက်တွေ့ ၃၈၉
စိတ်ကူးယဉ် အဖြစ်မှန်များ ၃၉၁
သူဌေးဖြစ်စေနိုင်သော သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ ၃၉၃

အခန်း (၅) မေတ္တာ (ဗြဟ္မဝိဟာရ) နှင့် သစ္စာ

ကိုယ်ချင်းစာ အရိုးခံစိတ်ထားနည်း ၃၉၇
ကိုယ်ရောနှုတ်ပါ မေတ္တာသက်ဝင် ၃၉၉
ကလေးများအတွက် မေတ္တာပို့ (အကျကျရန်) ၄၀၁
ကိုယ်တွေ့ မေတ္တာ ၄၀၂
သစ္စာစွမ်းအား ၄၀၃
ရှင်နာဂသိန် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ၄၀၄
သစ္စာပြုခါနီး အရေးတကြီး သိလယူနည်း ၄၀၆
ဆေးဖော်မကျွမ်း ဆေးမစွမ်း (သစ္စာပြုထုံး) ၄၀၇
တရုတ်ဘုရင်၏ သစ္စာအစွမ်း ၄၁၀
ပြည့်တန်ဆာမ၏ သစ္စာ ၄၁၀
မြင်းပျောက်သူ ဦးလူမောင်၏ သစ္စာ ၄၁၁
သစ္စာဖြင့်ဆေးကုသော မန္တလေး သမားတော်ကြီး ၄၁၃
ဂျပန်ကိုတော်လှန်သော အမှန်တရား ၄၁၅
သူပုန်ဗိုလ်၏ သစ္စာ ၄၁၉

မာတိကာ

ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ လိုအပ်သောတရား	၄၂၁
ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော် (မဟာစည်ဆရာတော်)	၄၂၇

အခန်း (၆) တမလွန်ဘဝခရီးနှင့် ဘဝလွတ်မြောက်ရေး

တမလွန်ဘဝ မယုံလျှင်	၄၅၄
တမလွန်ဘဝမှ ဖြောင့်ချက်များ	၄၅၇
သေတဲ့နောက်ပင် လိုက်၍ကယ်မည်	၄၅၈
ဆရာတော်နှစ်ပါးနှင့် ဘုန်းကြီးပြိတ္တာများ	၄၆၁
အမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးနှင့် သုံးဘဝကူးဆရာတော်	၄၆၃
မိန်းမဖြစ်ရသော 'ရာဇဂုရု' ဆရာတော်	၄၆၆
ပြိတ္တာဘဝကလာသော 'အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ' ဆရာတော်	၄၆၉
ဇာတိဿရဉာဏ်၏ အကျိုးနှင့်အပြစ်	၄၇၁
အမေရိကန် ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ပက်တန်	၄၇၄
အိန္ဒိယ, သီဟိုဠ်, မြန်မာ သံသရာလည်သောအမျိုးသမီး	၄၈၁
မယားချစ်လို့ နွားဖြစ်ရ	၄၈၇
ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီး	၄၉၀
ငွေလေးဆယ်အတွက် ကျွဲဖြစ်သလား	၄၉၁
ငညှို့ဆန် တစလယ်	၄၉၂
တောက်တဲ့တောင် ဖြစ်ရသေးသတဲ့	၄၉၅
'ဘယ်သွားကြမလဲ' တရားတော် (ဝေဘူဆရာတော်)	၄၉၈
'ကြွေးပြေ' တရားတော်	၅၀၇

၇-၆၃ ဘုရားရှိခိုးနှင့် ဗုဒ္ဓဝင်ကဗျာများ။

လူ့ဘဝ အဓိပ္ပာယ်နှင့်

လူ့သားတို့၏ သွားရာလမ်း

ဤလောက၌ လူ့သားတိုင်းသည် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို တောင့်တ မျှော်လင့်ကြမြဲဖြစ်၏။ မိမိတို့၏ လက်ရှိအခြေအနေ အဆင့်အတန်းထက် ပိုမို အထက်တန်းကျရေးကို လိုလားကြမြဲဖြစ်၏။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ အာဏာရာထူး သားသမီး အခြွေရံသင်းပင်း ပြည့်စုံကြွယ်ဝရေးအတွက် လူ့သားတိုင်းသည် ပြေးလွှား လှုပ်ရှား ရုန်းကန်နေကြရလေသည်။

ဤသည်ကား နေ့စဉ်နေ့တိုင်း အချိန်တိုင်း တွေ့မြင်သိရှိ ခံစားနေရသော လူ့သဘော လူ့သဘာဝပေတည်း။

လူ့သဘော လူ့သဘာဝအလျောက် မနားမနေ ကြိုးပမ်းနေကြရာ၌ နည်းညွှန် လမ်းပြသည် အမျိုးမျိုးအပုံပုံရှိ၏။ မိမိတို့အလှမ်းမီရာ ဉာဏ်မီရာ နည်းလမ်းဖြင့် လျှောက်လှမ်း ပြေးလွှားကြိုးစားနေကြ၏။ သို့ကြောင့်ပင် ဤ လူ့ဘောင်ကြီး၌ လူ့သား အသီးသီးတို့ မတူ ကွဲပြားခြားနားလျက် ရှိနေကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။ အဆင့်အတန်းမတူ အခြေအနေမတူဘဲ ဘဝရပ်တည်မှု ရှိနေကြခြင်း ဖြစ်လေသည်။

စင်စစ်သော်ကား ရနိုင်ခဲ့လှသော လူ့အဖြစ်ကို ရရှိထားသူတိုင်းသည် လောကီ ဆိုင်ရာ ချမ်းသာကြွယ်ဝမှုအမျိုးမျိုးကို ရနိုင်သည်သာဖြစ်၏။ ယူပုံယူနည်း ကြိုးပမ်းမှု ပုံစံကိုမူ သိမြင်ရပေမည်။

ယင်းသည့် 'လမ်းညွှန်'သည် အဘယ်နည်း။

ကျွန်ုပ်တို့ လူ့သားများသည် ယင်းသည့်လမ်းညွှန်ကို အလေးအနက် မထားဘဲ ရှိတတ်ကြ၏။ အရေးကြီးသော ပဓာနအချက်ဖြစ်ကြောင်း မသိမမြင်မိဘဲရှိနေတတ် ကြ၏။ အမှန်အားဖြင့် ကျွန်ုပ်တို့လူ့သားတိုင်းကို အကျိုးစီးပွား တိုးတက်မြှင့်မား အောင် မြှင့်တင်ပေးနိုင်သည်မှာ ယင်းသည့် 'လမ်းညွှန်'ပင် ဖြစ်လေသည်။

'ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး' အမည်ရှိသော ဤကျမ်းကြီးသည် အထက်တွင် ဖော်ပြခဲ့သည့် 'လမ်းညွှန်' ဖြစ်သည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်လေသည်။ လူတိုင်း လူတိုင်းအဖို့ တိုးတက်ကြီးပွားရေး၊ ချမ်းသာကြွယ်ဝရေးနှင့် ဘေးအန္တရာယ် အနှောင့်အယှက် ဟူသမျှကို တားဆီးနှိမ်နင်းရေးအတွက် မီးမောင်းထိုးပြထားသည့် 'လမ်းညွှန်' ကျမ်းကြီးဖြစ်သည်ဟူ၍ ကျွန်ုပ်တို့ ယုံကြည်လေသည်။

လူ့ဘဝ အဓိပ္ပာယ်နှင့် လူသားတို့၏ သွားရာလမ်း

တိုးတက်ကြီးပွား၍ ချမ်းသာကြွယ်ဝလိုသူသည် 'လမ်းညွှန်'ကို မြင်အောင် ကြည့်၍ ရအောင်ယူရမည် ဖြစ်၏။ 'ကျမ်းကြီး' ဟု ဆိုရသော်လည်း ကျမ်းပြု ပုဂ္ဂိုလ်သည် သိသာမြင်သာအောင် လွယ်လွယ်ရှင်းရှင်းရှိအောင် ကြိုးပမ်းစီစဉ် ထားသည်ကို အကဲခတ်နိုင်ပေသည်။

လူ့ဘောင်လောက၏ လောကီအကျိုးစီးပွား ရရှိပြည့်စုံရေးကို ဤ 'ရတနာ သုံးပါးကျေးဇူး' ကျမ်းကြီးက မီးမောင်းထိုး၍ ညွှန်ပြသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ဆိုခဲ့၏။ သို့ရာတွင် ဤကျမ်းကြီး၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက်သည် လောကီအကျိုးစီးပွားမျှသာ မဟုတ်ပေ။ ထို့ထက် အဆပေါင်းများစွာသာလွန်သော အကျိုးစီးပွားသာလျှင် ဖြစ်လေသည်။ လူသားတို့အတွက် အမြဲတေရတနာဟုဆိုအပ်သော အမြတ်ဆုံး ချမ်းသာသုခ ရရှိရေးသည်သာလျှင် ဤကျမ်းကြီး၏ အဓိကရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်လေ သည်။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးဖြင့် စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းနေသူများ၊ သားရေး သမီးရေး အိမ်တွင်းရေး ပြဿနာတို့ဖြင့် ပူဆွေးကြောင့်ကြ ရှိနေသူများ၊ ရပ်ရေး ရွာရေး လူမှု ကိစ္စ၊ ရောင်းရေးဝယ်ရေး စီးပွားရေး ကိစ္စ၊ အပြိုင်အဆိုင် အနိုင်အရှုံးကိစ္စ စသည် တို့ဖြင့် မအေးမချမ်း စမ်းတဝါးဝါး ပြေးလွှားနေရသူများသည် ဤသည့် 'ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူး' လမ်းညွှန်ကျမ်းကြီးကို ဖတ်ဖြစ်အောင် ဖတ်ကြပါရန် ကျွန်ုပ်တို့ အလေး အနက် တိုက်တွန်းရပါသည်။ 'ပြောမယုံ ကြံဖူးမှသိ' ဟူသော ဆိုရိုးစကားသံသည် ဤကျမ်းကြီးကို ဖတ်ရှုသူတို့၏ နှုတ်ဖျားတွင် ကျူးရင့် ပေါ်ထွက်လာလိမ့်မည်ဟု မျှော်လင့်ရပေသည်။

လူ့ဘဝ၏ အဓိပ္ပာယ်သည် တင့်တင့်တယ်တယ် သာသာယာယာ ချမ်းချမ်းမြေ့မြေ့ အထက်တန်းကျကျ ရပ်တည်နိုင်ရေး ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

လူသားတိုင်း၏ သွားရာလမ်းသည် (ဘဝခရီးလမ်းသည်) ပြောငြိဖြူး သာယာရေးဟူ၍ လည်းကောင်း၊

ထိုအတွက် မှန်ကန်သော 'လမ်းညွှန်သည်' အထူး လိုအပ်သော လူ့ကိစ္စရပ်ကြီး ဖြစ်သည်ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

စာရှုသူတို့ ဆင်ခြင်သုံးသပ်မိကြရေးသည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ရည်ရွယ်ချက် ဖြစ်ပါသတည်း။

နိဗ္ဗိန်းစကား

(၁)

ပြောမယ့် ကြံပူးအောင်လုပ်

“ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးတွေကတော့ ပြောလို့မကုန်ပါဘူး။ ပြောလို့မကုန်တဲ့ ကျေးဇူးတွေထဲက တစ်ခုလောက် ကိုယ်တိုင်သိဖို့က အရေးကြီးသဗျာ။”

“ကျွန်တော်ကတော့ ဝတ်တစ်ခု လုပ်ထားတယ်။ မနက် အိပ်ရာထတာနဲ့ ဆန်အိုးထဲက ဆန်လက်တစ်ဆုပ်ယူပြီး အစာရှာတွက်လာစ ကျီးတွေ ငှက်တွေကို ကျွေးတာ အနှစ်နှစ်ဆယ်ရှိပြီ။ မျက်နှာသစ်ယဉ်း၊ အရပ်ဆယ်မျက်နှာ မေတ္တာပို့ရင်းနဲ့ သူတို့လေးတွေ ဝမ်းသာအားရစားနေကြတာ ကြည့်ပြီးဖြစ်ရတဲ့ ပီတိဟာ အလွန် မြန်တာကလေး။ သစ္စာဆိုလို့ရအောင် နေ့စဉ် ဝတ်ထားပြီး လုပ်တာပဲ။”

“သိသာထင်ရှားလာတာကတော့ ဒီတစ်သက်မှာ ဘယ်နည်းနဲ့မှ ကျွန်တော့် အတွက် ငှက်တယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်ဘူး၊ ဒုဒ္ဓိက္ခန္ဓာရကစ် မဆိုက်ရောက်နိုင်ဘူးဆိုတဲ့ သာဓက အကြိမ်ကြိမ် ကိုယ်တွေ့ တွေ့ကြုံရတဲ့အပြင် စီးပွားရေးမှာလဲ အဆင် မပြေတာရယ်လို့ မရှိခဲ့ဖူးဘူး။ တစ်နည်းနည်းနဲ့ လွယ်လွယ်ကူကူ ပြေလည် သွားတာချည်းပဲ။ စိတ်လဲ အများကြီးချမ်းသာရတယ်။”

“အဲ သီလသမာဓိရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေကို ကျွေးမွေးလှူဒါန်းရယင် ဘယ်လောက်အထိ အကျိုးကြီးတယ်ဆိုတာ ကျီးတွေငှက်တွေက ဟောတာနဲ့ ကျွန်တော် အများကြီး သဘောပေါက်သွားပြီ”

ဦးကျော်ဝင်း
(ယဉ်ကျေးမှု အရာရှိ) ရန်ကုန်။

၂၄-ပစ္စည်းနှင့် ကျည်ဆန်မိုး

“ဂျပန်ခေတ်ကပေါ့ကွာ။ ကျည်ကုန်းကနေ ၁၈-မိုင်ဝေးတဲ့ ပြည်မြို့ကို လှည်းသုံးစီးနဲ့ လသာသာ ညခရီး ထွက်ခဲ့ကြတာ။ လမ်းတစ်ဝက်လောက်လဲ ရောက်ရော ဗုံးကြဲ လေယာဉ်ပျံကြီးနှစ်စင်းက ဒို့လှည်းသုံးစီးကိုပဲ သုံးလေးပတ် ဝဲဝဲပြီး စက်သေနတ်နဲ့ ပစ်လိုက်တာ ပစ်လို့အားရမှ ထွက်သွားကြတယ်။ နွားနဖားကြီး ကို တအားဆွဲပြီး ငြိမ်ခံနေကြရတယ်။ ကျည်ဆန်တွေဟာ တဖုတ်ဖုတ် တဖြောင်းဖြောင်း မြည်နေတာပဲ။

“အဲသလိုကျည်ဆန်တွေ မိုးရွာသလို အားရအောင်ပစ်ပေမယ့် လူရောနွားပါ ဘာမှမဖြစ်ဘူး။ ဒါပေမယ့် လှည်းအိမ်နံရံ၊ လှည်းပေါင်း၊ လှည်းကပ်တွေဟာ ဆန်ကာကျနေတာပဲ။ ၂၄-ပစ္စည်းကို စည်းချုပ်ပြီး ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို ရွတ်လိုက်၊ ဆင်ခြင်လိုက် လုပ်တာပဲကွ။ သည့်ပြင်လဲ အားကိုးစရာမရှိဘဲကိုး”

ဦးညဏဝံသ
ကျည်ကုန်း ဘုန်းတော်ကြီး၊ ပြည်မြို့။

တိုက်ပွဲကြားက ရလဒ်

“အစိုးရတပ်နဲ့ သူပုန်နဲ့ ပစ်ကြဲစက်ကြတော့ ဒေးဒရဲက ကျွန်တော်တို့ ကျောင်းဟာ ဟိုက်ပွဲကြားမှာ ရှိနေတယ်။ ကလေးတွေကို စာပြုနေတုန်း ဆိုတော့ ပြေးချိန်ပုန်းချိန် မရတော့ဘူး။ ကလေးတွေကို မြေကြီးမှာဝပ်ခိုင်းထားပြီး ကျွန်တော် ကတော့ “ကဲ-မထူးဘူးဟ” ဆိုပြီး မိုက်ရှူးရဲတော့ ကျသံပေါ့ဗျာ၊ စာပြုလျက် မတ်တပ်ရပ်ယင်းပဲ မေတ္တာပို့ပြီး ဂုဏ်တော်ကို နှလုံးသွင်းနေလိုက်တယ်။

“တိုက်ပွဲက နာရီဝက်ကျော်ကျော် ကြာတယ်။ ပုခံသံခတ်သံစဲလို့ ကြည့်လိုက်တော့ ပြောလျှင်တောင် ယုံစရာမရှိဘူး။ စာပြတဲ့ဘော (ဘလက်ဘုတ်) မှာရော၊ ကျောင်းနဲ့ရုံမှာရော ကျည်ဆံပေါက်တွေကို ကြည့်လိုက်ရင် အလယ်မှာ လူတစ်ယောက် ရပ်နေပုံ၊ ဝိုင်းပြီးပြသလို ပေါ်နေတယ်။ ဓားဝိဇ္ဇာပြပွဲမှာ ဘောရှေ့ရပ်နေတဲ့လူကို ဓားနဲ့အချက်ပေါင်းများစွာပစ်ပြီး လူကို ဖယ်လိုက်လျှင် ဘောမှာ စိုက်နေတဲ့ ဓားချက်တွေဟာ လူသဏ္ဍာန်ပေါ်နေသလိုပါပဲ။

အဲသလို မိုက်ရူးရဲလုပ်မိလို့လဲ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကို တစ်သက်တာ မေ့မရအောင် သာဓကတစ်ရပ် ရလိုက်နိုင်တာပါ။

အယ်ဒီတာ ဦးမျိုးမြင့်
ကင်းဘဲလမ်း၊ ရန်ကုန်။

သူဌေးမဟုတ်ဘဲ သိန်းနှစ်ဆယ် လှူနိုင်သူ

“ကျွန်မတို့မှာ သိန်းနဲ့ချီပြီးတော့လဲ မချမ်းသာပါဘူး။ ခုလိုပဲ ဆန်ရောင်းရင်းနဲ့ ငွေပို ငွေလျှံကလဲ များများရှိတာ မဟုတ်တော့ ရှိတဲ့လက်ဝတ် လက်စားကလေးတွေ ထုခွဲပြီး ၆-ခန်းတိုက်ကြီး တစ်လုံးက စတည်ရတာ။ နောက်တိုက်ကျောင်းက ခုနစ်လုံး၊ သစ်သားကျောင်းက လေးကျောင်း၊ ပေ ၁၅၃၊ ၅၉၊ တံခါး ၁၅၈-ပေါက်ရှိတဲ့ လေးထပ်ကျောင်းမကြီးပြီးတဲ့အထိ တစ်ဆယ့်နှစ်နှစ် တည်ရပါတယ်။

“ရောင်းရင်းဝယ်ရင်း၊ စားရင်းသောက်ရင်းနဲ့ တာဝန်ကြီးလှတယ်မရှိဘူး။ ပြီးသွားတာပါပဲ။ သိန်းပေါင်းနှစ်ဆယ် ကျော်လို့ ခန့်မှန်းကြတယ်။ ကျွန်မတို့မှာ ပိုလဲဆင်းရဲမသွားဘူး။ တစ်သိန်းနှစ်သိန်းရယ်လို့ ငွေပိုငွေလျှံလဲ မရှိခဲ့ဖူးပါဘူး။”

“ထူးခြားတာကတော့ ဒီမန္တလေးတိုက်ကြီး စတည်တဲ့နှစ်မှာ ဆန်တွေဟာ မရောင်းရဘဲ တပုံပုံ လှောင်ထားရာကနေ အဆမတန် ဈေးတက်လာပြီး လက်မလည်အောင် ရောင်းရတာ အထဲပါပဲ။ ငွေမရှိလို့ လုပ်ချင်တဲ့ ကုသိုလ် ရပ်ထားရတယ်လဲ မရှိပါဘူး။”

ဒေါ်လှကြွယ်
ကျောင်းအမကြီး၊ ပခုက္ကူမြို့။

ဘုရားကိုကြောက်သော လယ်ကြွက်များ

“လယ်တွေကို ရစရာမရှိအောင် တောကြွက်အုပ်ကြီးတွေဖျက်လို့ ပိုးသတ်ဆေးတွေသုံးတဲ့သူက သုံးကြတယ်။ လယ်လဲပျက်၊ ကြွက်သေတွေဟာလည်း မြင်မကောင်းပါဘူး။

“ကျုပ်ကတော့ ပိုက်ဆံလဲမကုန်၊ ငရဲလည်းမကြီးဘဲနဲ့ ရလဲရ၊ မရလဲနေဆိုပြီး လယ်ကန်သင်းရိုးမှာ ထိုင်ပြီး စိတ်ပျက်ပျက်နဲ့ ဘုရားတ၊ ပါးစပ်ကရသမျှတွေ ရွတ်နေမိတယ်။ ပါလာတဲ့ ထမင်းထုပ်ကလေး ဖြည့်ပြီး ဘုရားလဲလှူ၊ လယ်စောင့်နတ်၊ တောစောင့်နတ်တွေကိုလဲ ပသ၊ အမျှဝေ၊ ကြွက်တွေကအစ မေတ္တာပို့ပြီး ဘုရားကို ကုလိုက်တာ ဘာပြောကောင်းမလဲ၊ သူများတွေကတော့ လယ်ကြွက်ဖျက်လို့ ရူးနေပြီထင်ကြမှာ။ ကျွန်မတို့ ဒီနှစ်ဝမ်းစာ ဘုရားပေးတာပါပဲ။

လယ်သူမကြီး ဒေါ်အေးရှင်
မုံရွာ၊ ဘုတလင်။

တောခိုဘဝနှင့်ရသော အသိ

“တောခိုဘဝနဲ့ အန္တရာယ်များတဲ့ တောထဲမှာ နှစ်ပေါင်းများစွာနေခဲ့ရ၊ တိုက်ပွဲအမျိုးမျိုးနဲ့ ရင်ဆိုင်ခဲ့ရပြီး အကြိမ်ကြိမ် သေတွင်းဝက ဆွဲတင်ပေးတာ ကျွန်တော့်အဖို့တော့ ရတနာသုတ်ပါပဲ။

“ရတနာသုတ်ကို အပြန်ပြန်အလှန်လှန်ရွတ်ပြီး သေနတ်ကိုင့်ယင်း အမြဲနှလုံးသွင်းတယ်၊ ကျည်ဆန်မကုန်၊ ပိုက်ဆံမကုန်ဘဲ၊ အသတ်မသတ်ရဘဲနဲ့ အောင်ပွဲရတဲ့ နည်းလည်းရှိပါသေးကလားလို့ အခြေအနေအရ ဘဝပေးအသိနဲ့ အချိန်ရှိသမျှ ရွတ်ဆို နှလုံးသွင်းထားပါတယ်။ အန္တရာယ်အမျိုးမျိုးက လွတ်မြောက်ရရုံသာမက နေရေးထိုင်ရေး၊ စီးပွားရေးကအစ အရာရာမှာ လွယ်လင့်တကူနဲ့ အောင်မြင်တဲ့နည်းကို ကိုယ်တွေ့မကြုံယင် ယုံဖို့ခက်ပါတယ်။

“အတူမဲ့ ချမ်းသာနိဗ္ဗာန်ထိ ပို့နိုင်တဲ့ ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးဟာ သာမန်လူမှုရေးအတွက် ဘာမှသိသယဖြစ်စရာ၊ အံ့ဩစရာမရှိပါဘူး။”

သွေးတိုး ဦးသန်းမောင်
ရန်ကုန်။

(၂)

တိုင်းပြည်အတွက် ရတနာသုံးပါး ခံတပ်ကြီး

ယခုအခါ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးနှင့်စပ်၍ တစ်နည်းမဟုတ်တစ်နည်း ကိုယ်တွေ့ကြုံသူများ၏ ဖွင့်ဟချက်ကို ကြားနာမှတ်သားရသည်မှာ အားကျဖွယ် ကောင်းလှပါ၏။

“ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး” ဆိုသော စကားကို အကျဉ်းဆုံး အဓိပ္ပာယ် ဖော်ရလျှင်-

(၁) ရောဂါဘေးရန် အန္တရာယ်အမျိုးမျိုး (အပါယ်လေးပါးမှအစ မကောင်းတာ မှန်သမျှ) တို့မှ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ကြိဖန်၍ လွှဲချော်ပပျောက် လွတ်မြောက်စေနိုင်ခြင်း၊

(၂) ရာထူးဂုဏ်သိန် စည်းစိမ်ဥစ္စာ စသော တိုးတက်ကြီးပွားမှု အမျိုးမျိုး (နိဗ္ဗာန်အထိ ကောင်းတာ မှန်သမျှ)တို့ကို တစ်နည်းနည်းဖြင့် ရရှိ ဖြစ်ပေါ်လာစေခြင်းများပင် ဖြစ်သည်။

သူ့နည်းနှင့်သူ ကိုယ်တွေ့ကြုံသူများလည်း ရေးမကုန်အောင်များပြားလှ၏။ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို နှလုံးသား၏ ထောက်ခံချက်အရ ဖျက်မရအောင် ကိုယ်တိုင်ထိတွေ့ထားသူတိုင်း နေ့စဉ်ဝတ်ထား၍ လုပ်ဆောင်နေကြ၏။ ထိုသူများ တွင် လူငယ်တော်တော်များများ ပါဝင်နေကြသည်မှာ အားရဖွယ်ကောင်းလှပါပေ သည်။

ရှေးအခါကမူ တစ်ကိုယ်ရေ ဘေးကင်းချမ်းသာမှုအတွက် သာမက တိုင်းပြည်အတွက်ပါ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကို အလေးအမြတ် ခံယူခဲ့ကြကြောင်း အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ဗုဒ္ဓသာသနာတော် သမိုင်းတွင် ခိုင်မာသော အထောက်အထား များကို တွေ့မြင်နိုင်ပေသည်။

ဂျပန်ပြည်

ဂျပန်ပြည် ဗုဒ္ဓသာသနာ သမိုင်းတွင် တရုတ် ဘုရင် ကူဗလေခန်၏ ရေတပ်ကြီး ဂျပန်ပြည်ကို တိုက်ခိုက်သိမ်းယူရန် ချီတက်လာချိန်-

ဂျပန်ဘုရင် 'ကမေယမ'က တောင်းပန်၍ ပိနယဂိုဏ်းချုပ် ဘုန်းတော်ကြီး 'အေးစံ'က ဘုရားရှင်၏ ရုပ်ပွားဆင်းတုတော် ရှေ့သို့သွားကာ ဘေးရန်ကင်းကြောင်း ဆုတောင်းရွတ်ဖတ်ခဲ့သည်။

ထိုအချိန်-

ပင်လယ်ရေဒီလှိုင်းကြီးများထအောင် မုန်တိုင်းကျလာသဖြင့် တရုတ် တစ်သိန်း တပ်ကြီး သေကျေပျက်စီးသွားခဲ့ဖူးသည်ဟု ဖော်ပြထားလေသည်။

ယိုးဒယားပြည်

ယိုးဒယားပြည်သို့ တရုတ်စစ်တပ်ကြီး ကျူးကျော်တိုက်ခိုက်လာစဉ်---

ယိုးဒယား ရဟန်းရှင်လူ့ ပြည်သူပြည်သားတို့သည် 'ဥပ္ပါတသန္တိကျမ်း'ကို ရွတ်ဖတ်ကြရာ ရန်သူတပ်ကြီး ပျက်ပြား သွားရဖူးသည်ဟု 'မဟာ ဓမ္မသင်္ကြံ' အမတ်ကြီး ရေးသားပြုစုသော 'သာသနာ လင်္ကာရကျမ်း'တွင် ဖော်ပြထား၏။

ထို 'ဥပ္ပါတသန္တိကျမ်း'ကား ယခုတိုင် တည်ရှိ၍ ဆရာတော်ဦးဗုဒ္ဓိ အနက် မြန်မာ ပြန်ဆိုထားသည်။ ဘုရား ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီး အသီးသီး တို့၏ သီးခြားဂုဏ်ရည်များကို တစ်ပါးစီတစ်ပါးစီ ဂါထာသီကုံး ဖွဲ့ဆိုထားသော ကျမ်းကောင်းကြီးတစ်ဆူ ဖြစ်၏။

သီဟိုဠ်သာသနာသမိုင်း

သီဟိုဠ်သာသနာသမိုင်း (မဟာဝံသ-၂၅ အခန်း)တွင်လည်း 'ဒုဋ္ဌဂါမဏိ မင်းကြီး' မိမိနိုင်ငံအား ကျူးကျော်စော်ကား လာသော ကျည်းကုလားများကို ခုခံ တိုက်ခိုက်ရာ၌ ရတနာသုံးပါးကိုပင် ဦးတိုက်၍ 'တကယ့် တရားသောစစ်ပွဲ' အဖြစ် ခံယူခဲ့သည်။

“ယခုငါ စစ်တိုက်ရခြင်းသည် မင်းစည်းစိမ်ဟူသော ငါ့ကျိုး ငါ့စီးပွားအတွက် မဟုတ်ပါ။ အနည်းငယ်မျှပင် ကိုယ်ကျိုး မပါရှိပါ။ အတုမရှိသော မြတ်စွာဘုရားရှင် သာသနာ ရတနာတော်မြတ်သုံးပါး တည်တံ့ပြန်ပွားရန်အတွက်သာ ဖြစ်ပါသည်” ဟု သစ္စာအဓိဋ္ဌာန်စကား ကျူးရင့်မြှောက်ကြားခဲ့၏။

ရတနာသုံးပါးအား အသက်နှင်း၍ စစ်မြေပြင်သို့ ဆင်းသက် ထွက်ချီတော်မူရာ

သရေခေတ္တရာမြို့ပြကာကွယ်ရေး

မြန်မာလူမျိုးဟူ၍ပင် မထင်ရှားသေးမီ သရေခေတ္တရာပြည် ပြုဘုရင် ပြုလူမျိုးတို့သည် ရတနာသုံးပါးအပေါ် မည်မျှ အားထားယုံကြည်ကြောင်း သရေခေတ္တရာ မြို့ဟောင်း ကို တူးဖော်ရာမှ အထောက်အထားများ ထွက်ပေါ်လာခဲ့သည်။

ပြုလူမျိုးတို့သည် သူပုန်သူကန် ရန်သူအား၊ မီးဘေးစသည်တို့ ကင်းဝေး၍ တိုင်းပြည် ငြိမ်းအေးသာယာ ဝပြောစေရန် မြို့ရိုးမြို့ဝင်တံခါးများ၌ ရတနာသုံးပါး တရားစာပေများကို ရွှေပြား ငွေပြားတွင် ရေးသား၍ အနံအတားပြုလုပ်ခဲ့ကြ၏။

- အနံအတား ပြုလုပ်မြှုပ်နှံခဲ့သော ဘုရားမုကွပါ၌ ပါဠိတော်များမှာ
- ‘ယေ ဓမ္မာ ဟေတုပ္ပဘဝါ’
- ‘ဟေတုပစ္စယော’
- ‘အဝိဇ္ဇာပစ္စယော သင်္ခါရာ’
- ‘ဣတိပိသော ဘဂဝါ’
- ‘မင်္ဂလာသုတ်၊ ဝဋ္ဋသုတ်၊ မောရသုတ်’ -

စသော ပါဠိတော်များဖြစ်၏။ (ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့ ထိုအတိုင်းလိုက်နာလျှင်ပင် လုံလောက်ပါပြီ။ အခြားနည်းလမ်း ရှာဖွယ်မလိုပါ။)

အေ-ဒီသုံးရာစု၊ လေးရာစုခေတ်က အိန္ဒိယတောင်ပိုင်းဒေသ အရေးအသား (ကဒမ္မ) အကွဲရာများဖြင့် ရေးထိုးထွင်းထုထားကြသည်။ ဤအချက်များကို ထောက်ထား၍ ရတနာသုံးပါး (တရား စာပေများ၊ ဂုဏ်တော်၊ ပရိတ်တော်များ)ကို အဘယ်မျှ အားကိုးတကြီး ရွတ်ဆိုနုလုံးသွင်းကြမည်ကို ခန့်မြော်နိုင်ပေသည်။

ထိုယုံကြည်မှုသည် သာမညအစဉ်အလာ ယုံကြည်ခြင်းမျိုး မဟုတ်တန်ရာ။ လက်တွေ့မပါသော အယူသည် ယုံကြည်ခြင်းမျိုးမျှသာ ဆိုပါလျှင်လည်း ရွှေ ငွေ ပေလွှာရေး၍ ထိုမျှလောက် အလေးတမူပြုလုပ်ခဲ့ကြမည်မဟုတ်။

မစင်ကြယ်သော မြို့ပြ ကာကွယ်ရေး

မြို့ပြကာကွယ်ရေးနှင့် စပ်လျဉ်း၍ သရေခေတ္တရာပြည်၌ ‘စင်ကြယ်သော နည်းနာ’ များကို အသုံးပြုခဲ့ရသော်လည်း အခြားမြို့ပြတည်ရာ၌ ‘မစင်ကြယ်သော

နည်းနာ” များကို အသုံးပြုခဲ့ကြောင်း မြန်မာရာဇဝင်တို့၌ တွေ့မြင်နိုင်ပြန်သည်။

ဥပမာ သထုံပြည်၌ ဗျတ်ဝိဇာပေါင်၊ လက်များ မြှုပ်နှံထားခြင်း၊ အင်းဝခေတ် မင်းကြီးစွာစော်ကဲလက်ထက် “ဓာတ်ကျ” ၍ ရွှေစည်းခုံစေတီ တည်ခြင်း၊ မြို့ပြ မငြိမ်မသက်ရှိ၍ တစ်ပေပတ်လည်ရှိအင်းချပ်တစ်ထောင် မြှုပ်နှံခြင်း၊ သစ်ပင်များ စိုက်၍ “ဓာတ်ရိုက်ယတြာ” ပြုလုပ်ခြင်း၊ အမရပူရမြို့တည်ရာ၌ အင်းသေတ္တာ မြှုပ်နှံခြင်း၊ နောက်ဆုံးမန္တလေး (ရတနာပုံနေပြည်တော်) တည်ရာ၌ပင် တံခါးနီအနီး “သမ္ဗုဒ္ဓအင်း” မြှုပ်နှံထားသည်ကို “အင်ဒီယန်း အင်တီကေရီ” မဂ္ဂဇင်း၌ “ဆာ၊ ရစ်ချက်၊ တင်ပယ်” ဆိုသူကိုယ်တိုင် တူးဖော်တွေ့ရှိကြောင်း ရေးသားထားသည်။

ထေရဝါဒ ဘာသာရေးကိစ္စ အရပ်ရပ်တွင် တန္တရ၊ မန္တရ၊ ဝဇီရယာဉ်၊ မဟာယာန အယူအဆများ မည်မျှရောထွေးရှုပ်ပွေလျက်ရှိသည်ကို သတိပြုကြရန် ဖြစ်ပါ၏။

မဟာယာန ဂိုဏ်းသမားတို့သည် စင်ကြယ်သော ထေရဝါဒသာသနာ ရတနာသုံးပါး လမ်းမတော်မှ “လွတ်လွတ်လည်း မဖဲခွာ၊ ဖြောင့်မတ်စွာလည်း မလိုက်” “ဣတိပိသော” ရွတ်ပြီး အင်းတိုက်၊ ဓာတ်လုံး ထိုးနေကြသဖြင့် မသိ မလိမ္မာသူတို့ နားယောင်ကြရရှာသည်။ ယင်းသို့ ရောထွေးရှုပ်ပွေနေသဖြင့် ဝေဖန်ရေး သမားအချို့သည် ပရိတ်ကြီးများကို “မန္တရစာပေ” ဟု မှတ်ထင်မှားကြ ရှာလေ၏။

ရာဇဝင်ဆရာတို့ မသိလိုက်သော ပခုက္ကူခံတပ်

တိုင်းပြည် ကာကွယ်ရေး၊ စစ်မက်ရေးရာနှင့်စပ်၍ ဤ၌ မြန်မာထီးနန်းကို သိမ်းယူခံရစဉ်က ပခုက္ကူခံတပ်မှ ဖြစ်ရပ်ဆန်းကလေး တစ်ခုကို သတိရမိပေသည်။

ထိုဖြစ်ရပ်မှာ ပခုက္ကူမြို့အရှေ့တိုက် ဆရာတော် ဦးစန္ဒအရှင်မြတ်၏ အမိန့်ရှိချက်ဖြစ်သည်။ ရာဇဝင်၌ စာမတင်ခဲ့သော်လည်း ဤ၌ ထုတ်ဖော်မှတ်တမ်း တင်ရန် အခွင့်ဆိုက်လာပေသည်။

မန္တလေးနေပြည်တော်ကို သိမ်းယူရန် အင်္ဂလိပ်စစ်လေ့ စစ်သင်္ဘောများ ဧရာဝတီမြစ်ကိုဆန်၍ ချီတက်လာကြရာ ပခုက္ကူမြို့ရှိ “ဗုဒ္ဓကုန်းခံတပ်” ကြောင့် သုံးလေးကြိမ် တပ်လန်ပြီး ပြန်ကြရပါသတဲ့။ ထိုခံတပ်မှာ မြန်မာစစ်သား အစိတ် နှစ်ဆယ်မျှသာရှိ၍ လက်နက်ကြီးဆိုလို့ အမြောက်ကြီးတစ်လက်သာ ရှိသည်ဆို၏။

တစ်နေ့တွင် မြန်မာစစ်သားများ အောင်ပွဲရပြီး အေးဆေးစွာ လည်ပတ်

နေကြသဖြင့် လူစုကွဲနေ၏။ ဗိုလ်လုပ်သူကလည်း ခမောက် (ဦးထုပ်)ကို ချွတ်ပြီး ရေဆင်းချိုးနေခိုက် အငိုက်မိကာ ရန်သူသင်္ဘောများ ချီတက်လာနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။ ဗိုလ်လုပ်သူလည်း ရေချိုးရာမှကမန်းကတန်း ကုန်းပေါ်တက်ကာ အမြောက်ဖြင့် ပစ်ခတ်ရခဲသော်လည်း ခါတိုင်းကဲ့သို့ ဆုတ်မသွား၊ အားနှင့်ဖိ၍ ချီတက်လာရာ နောက်ဆုံး ထိုအမြောက်ကြီး ပြောင်းဝထိပ်ကပင် ရန်သူတို့၏ စိန်ပြောင်းကျည်ဝင်ကာ မြန်မာတို့ အရေးနိမ့်သွားခဲ့ရသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ပခုက္ကူ ဗုဒ္ဓကုန်းခံတပ်ကို ရန်သူတို့ သုံးလေးကြိမ် တပ်လန်ပြေးရသည်မှာ အခြားကြောင့်မဟုတ်၊ ဗိုလ်လုပ်သူ၏ (နာမည် မေ့နေပြီ) ဦးထုပ်တွင် ‘အောင်ခြင်း ရှစ်ပါး ပါဠိများ’ အစအဆုံး လှည့်ပတ်ရေးထိုးထား၏။ ‘ရန်သူလာချိန်မဟုတ်’ ဟု ယူဆကာ အေးအေးဆေးဆေး ဦးထုပ်ချွတ်ပြီး ဧရာဝတီမြစ်တွင်း၌ ရေဆင်းချိုးမိခြင်းသည် ပခုက္ကူခံတပ်ကြီး ကျဆုံးရန်အကြောင်း ဖြစ်ခဲ့ရ၏။

ကျွန်ုပ်တို့ နိုင်ခဲ့သည်၊ အဘယ့်ကြောင့်

ရတနာသုံးပါးကို ကာကွယ်ရေးနှင့် စစ်ရေးအတွက် လက်နက်တစ်ခုအဖြစ် အသုံးပြုရန် တင်ပြနေခြင်းမဟုတ်ပါ။

သို့ရာတွင် စစ်ရေးကိစ္စ၌လည်း ရတနာသုံးပါးကို မမေ့ခြင်းသည် ကြီးမား ခိုင်ခံ့သောခံတပ်ကြီးတစ်ခု ဖြစ်မလာနိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း၊ ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားခြင်းအားဖြင့် ကျည်မကုန်၊ သွေးမြေမကျသော အောင်ပွဲကြီးများ ဖြစ်မလာနိုင်ဟူ၍လည်းကောင်း မည်သူမျှမပြောနိုင်ချေ။

အင်အားချင်း မယှဉ်သာအောင် ကွာခြားခဲ့သော ပုဂံခေတ်စစ်ပွဲကြီးများမှအစ ကုန်းဘောင်ခေတ် အလောင်းဘုရား၊ ဆင်ဖြူရှင်တို့လက်ထက် စစ်ပွဲကြီးများအလယ်၊ အင်းစိန် တိုက်ပွဲမှသည် မျက်မှောက်ခေတ် စစ်ပွဲများအဆုံး အားလုံးသော မြန်မာ့စစ်ရေးရာဇဝင်တွင် စစ်ဘုရင်တို့ကိုယ်တိုင် ထူးထူးခြားခြားကြီး အနိုင်ရလိုက်သော်လည်း ‘အဘယ်ကြောင့်’ ဟု ရုပ်တွက်တွက်၍ တိတိကျကျ အဖြေမပေးနိုင်ခဲ့ကြပေ။

ကြွက်နှင့်ဆင် မယှဉ်သာသော်လည်း ‘အခြေအနေအရ’ နိုင်ခဲ့သည်ဟုသာ နားမရှင်းဘဲ လက်ခံထားခဲ့ကြရသည် မဟုတ်ပါလော။

ဆောင်ကြီး အောင်ကြီး ‘ဣတိပိသော’

‘တိုင်းပြည်၏ ရန်သူကိုသတ်ဖြတ်၍ တိုင်းပြည်အား အကာအကွယ် ပေးသူကို စစ်သားခေါ်သည်’ဟု ဆိုလျှင် စစ်သား၏ အဓိပ္ပာယ်သည် ပြည့်စုံပြီဟု ထင်ရ၏။ သို့သော် မဟုတ်ချေ။

မြန်မာ့ စစ်သားတို့သည် မိရိုးဖလာ ဗုဒ္ဓဘာသာ မိဘမှ မွေးဖွားလာသူများ ပီပီ အခြေအနေအရ လူကို သတ်တန်လျှင် သတ်နေရစေကာမူ ရတနာသုံးပါးကို ဦးထိပ်ထားသူက များလေသည်။ ဤနေရာ၌ အမည်မဖော်သင့်သော ဗိုလ်မှူး တစ်ယောက် အကြောင်းကို အနည်းငယ် တင်ပြလိုပါသည်။

သူ့အား သူ့ဇနီးက ရှေ့တန်းသို့စစ်ချီခါနီး တံခွန်ပူဆာ၏။ သတိပေး၍ မရသည့်အဆုံး အတင်းအကျပ် တောင်းဆိုသည်။

“မောင်ရှေ့တန်းမသွားခင် ဘုရားရှေ့မှာ ‘ဣတိပိသော’ သုံးခေါက်ဆိုပြီး ဦးချသွားပါ။ အရေးကြီးပေမယ့် ထူးပြီး အချိန်ပိုမကုန်ပါဘူး”

နောက်ဆုံး ဗိုလ်မှူးခမျာ ကျန်ရစ်သူဇနီး စိတ်ချမ်းသာစေရန် ‘ဣတိပိသော’ ကို ဆောင်ကြီးအောင်ကြီးနှင့် ဘုရားရှေ့မှာသွားပြီး ရွတ်ဆိုထွက်သွား၏။ ရှေ့တန်းမှ ပြန်လာသောအခါ စစ်ဆေးရုံ၌ အတွင်းလူနာအဖြစ် တက်ရောက်ရရာသည်။ ဒဏ်ရာဒဏ်ချက်များလည်း ရစရာမရှိ။

ကျန်းမာရေးအခြေအနေ ကောင်းလာသောအခါ ဆေးရုံသို့လာသော ဇနီးအား ရယ်ကာမောကာဖြင့်-

“မင်း သတိပေးတာနဲ့ ဆောင်ကြီး အောင်ကြီး ရွတ်သွားရလို့သာပေါ့ကွာ။ အနို့ဖို့ ငါတို့တပ်တစ်ယောက်မှ ကျမှာမဟုတ်ဘူး”ဟု ပြောပြလိုက်၏။ ထိုစဉ်က ရှေ့တန်းစစ်မျက်နှာတစ်ခုတွင် ကျန်စစ်သားများအားလုံး (တစ်တပ်လုံး)ကျဆုံး၍ ဗိုလ်မှူးတစ်ယောက်သာ အသက်ရှင်ကျန်ခဲ့လေသည်။

ထိုဗိုလ်မှူးကား ‘ဆောင်ကြီး အောင်ကြီး ဣတိပိသော’ ကြောင့်ပင် ‘သူရ’ ဘွဲ့ကို ရရှိခဲ့၏။ ယခုတိုင် တိုင်းပြည်တာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ဆဲ ရှိပါသည်။ ထိုနည်းအတူ ကိုယ့်နည်း ကိုယ့်ဟန်နှင့်ကိုယ် ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားသော ပြည့်ချစ်သားတို့လည်း များစွာရှိနေကြ၏။

(၁)

မုဆိုးဖိုရွာကလေးက ကိုရင်အောင်ဇေယျ

မထင်ရှားလှသော အထက်အညာတကျေး မုဆိုးဖို ရွာကလေးမှ ကိုရင်အောင်ဇေယျ သင်ပုန်းကြီး၊ ဇာတ်ကြီး ဆယ်ဘွဲ့၊ အတွင်းအောင်ခြင်း၊ အပြင်အောင်ခြင်း၊ နမက္ကာရ (ဘုရားရှိခိုး)၊ လောကနီတိနှင့် ပရိတ်ကြီးမျှလောက် ကိုသာ သင်ကြားတတ်မြောက်ခဲ့သည် ဟု ယူဆရသော ကိုရင်အောင်ဇေယျ။

ဤ၌ သူ့အကြောင်းကို အနည်းငယ်ဖော်ပြပါအံ့။ သူ့အကြောင်းသည် မြန်မာတို့အကြောင်း ဖြစ်၏။ သူ့ခံယူချက်၊ သူ့အတွေးအခေါ်သည် ‘မြန်မာ့ဖီလိုဆိုဖီ’ ပင်တည်း။ မြန်မာ့ဖီလိုဆိုဖီ ဟူသည် အဘယ်နည်း။

ကိုရင်အောင်ဇေယျဟူသည် အလောင်းမင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျ ပင်တည်း။ နာမည်ကိုပင် နှုတ်မထွက်ရုံကြသဖြင့် ‘အလောင်းမင်းတရားကြီး’ ဟုသာ ခေါ်ဆိုကြရ၏။ ဂီတပညာရှင်တို့က ‘ကြောက်ဖွယ်ဘုန်းတန်း’ ဟု ချီးမွမ်းအံ့သြခဲ့ကြရသည်။ သူ၏ အောင်မြင်မှုများကို ‘ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး’၌ စာမျက်နှာ နှစ်ထောင်နီးပါး မှတ်တမ်းတင်ထားခဲ့ကြရ၏။

သို့ရာတွင် တစ်ချိန်က အနောက်ဆန်သော ခေါင်းဆောင်အချို့က “ဦးအောင်ဇေယျဆိုတာ ဆရာစံတို့လို သူပုန်ခေါင်းဆောင်သာသာပါပဲ” ဟု ဆိုကြ၍ ရာဇဝင်ပရိဖက်ဆာ ဆရာလွန်း (သခင်ကိုယ်တော်မှိုင်း) ကြီး အကြီးအကျယ် နာကျည်းခဲ့ရဖူး၏။

တကယ်တော့ ဦးအောင်ဇေယျတို့ လူစုအပေါ် အနောက်ဆန်သူတို့အမြင်ဖြင့် အထင်ကြီးစရာမရှိ။ စစ်ရေးကျွမ်းကျင်မှု လက်ရုံးရည်လည်း စာဖွဲ့လောက်သည် မထင်ကြ။ ဦးအောင်ဇေယျ၏ နှလုံးရည်လည်း ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့နှင့် ပရိတ်ကြီးမျှလောက်သာရှိ၍ ပြောပလောက်သည်မဟုတ်။

သူ၏ အောင်မြင်ချက်များကိုလည်း အခိုင်အမာရေးသားထား၍သာ မှတ်သားနေရ၏။ ဟုတ်လို့သာ ယုံရသည်။ ယုံစရာမရှိ။

“ဟံသာဝတီမှ အင်းဝ၊ အင်းဝမှသည် ရွှေဘိုအထိ မြစ်စဉ်တစ်လျှောက် မြို့ရွာတစ်လျှောက် မလှုပ်ချောက်နိုင်အောင် အခိုင်အမာ နင်းဖိလှာသော ငါးသောင်းကျော် ခြောက်သောင်းရှိ ရန်သူများအား ရဲဘော် သုံးကျိပ်၊

မြင်းရည်တက် ခြောက်ကျိပ်ရှစ်ယောက် မဆိုစလောက်သော စစ်သည်လက်နက် အင်အားဖြင့် ဦးအောင်ဇေယျတို့၏ ထန်းလုံး တပ်မြို့က ဝါးရင်းတုတ်ဖြင့် အနိုင်ရလိုက်ခြင်း။”

ဤဖြစ်ရပ်များကို မည်သည့် သင်္ချာဗေဒ ဘုံသုံးကိန်းနှင့် တွက်၍မျှ အဖြေ မှန်မထွက်။ မည်မျှတိကျသော ကွန်ပျူတာစက်ကမူလည်း အဖြေမှန် ပေးနိုင်မည် မဟုတ်ချေ။ ယင်းသို့ ရုပ်တွက်တွက်၍မရသဖြင့် အနောက်ဆန်သူ မြန်မာအချို့က မြန်မာကို အထင်သေးသည်မှာ အဆန်းမဟုတ်တော့ပြီ။

ဦးအောင်ဇေယျဟူသည် ကြောက်ဖွယ် ဘုန်းတန်း အံ့မခန်းထူးချွန်သည့် ကုန်းဘောင်ဆက် မြန်မာ့အင်ပါရာကြီးကို တည်ထောင်ခဲ့သူ ဖြစ်ကြောင်း မည်သို့မျှ မည်သူကမျှ မငြင်းဆိုနိုင်ချေ။

ဥပမာအားဖြင့် အင်အားများ

‘ကုန်းဘောင်ဆက် မဟာရာဇဝင်တော်ကြီး’ ရှေ့ပိုင်းလာ စာတစ်မျက်နှာ သည် ထိုပြဿနာအတွက် အဖြေပင်ဖြစ်၏။ ခက်ခဲကြပ်တည်းသော ပြဿနာကြီး များအတွက် အဖြေသည် အလွယ်ကူဆုံး ဖြစ်နေတတ်သည်။ မြေကြီးပေါ် လျှောက် နေသော်လည်း မြေကြီး၏ စွမ်းအင်၊ ဓနု၊ လေ၌ ဖြတ်သွားနေသော်လည်း ရေ၊ လေ၏ စွမ်းအားကို လူတိုင်း သိကြသည်မဟုတ်။

ဦးအောင်ဇေယျသည် ရွာဦးကျောင်းနေစဉ် ကိုရင် အောင်ဇေယျဘဝကတည်းက နှလုံးရည်ပြည့်ဝနေသူဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုနှလုံးရည်ကို သင်ကြား တတ်မြောက် လာသည့် ဘာသာရပ်၊ စာအုပ်၊ စာမျက်နှာမျှဖြင့် ဆုံးဖြတ်၍ မရစကောင်း။

မိမိသင်ကြား မှတ်သားရသမျှသောပညာဖြင့် တိတိကျကျ လိုက်နာဆောင်ရွက် နိုင်စွမ်းသော သူ၏ စိတ်ဓာတ်ကသာ သူ၏နှလုံးရည်ကို အဆုံးအဖြတ်ပေးနိုင်၏။ သူ၏ ‘လုပ်နည်း လုပ်ပာန် နှလုံးရည် အင်အား’ကို အကြမ်းစား ခန့်မှန်းနိုင်ရန်မူ ‘ရာဇဝင်တော်ကြီး’၌ အတိအလင်း ဖော်ပြထားရှိလေပြီ။

(၁) သူသည် အာဇာနည် ယောက်ျားပီပီ အလောင်းတော်ကြီးများ၏ စိတ်ထားကို မြတ်နိုး၏။ ဇာတ်ကြီးဆယ်ဘွဲ့ သင်ရစဉ်ကပင် ထိုအခြေခံအင်အားကို ရရှိခဲ့သည်။

“စစ်သည်တို့၏ သဘောသည် ဗိုလ်ခြေအင်အားများသည် နည်းသည်

မှာ အကြောင်းမဟုတ်။ လက်ရုံးရည်၊ နှလုံးရည်၊ ကြံ့ရည်မှာသာ အကြောင်း ဖြစ်သည်”

စူဠနိ ဗြဟ္မဒတ်မင်းသည် မင်းပေါင်း တစ်ရာ၊ စစ်သည်ပေါင်း တစ်ဆယ့်ရှစ်ခေါက်တို့ဖြင့် ချီတက်လာသည်ကို နှလုံးရည်ဖြင့် အနိုင်ရသော မဟောသဓာ၊ ဓမ္မုဒိပ်ကျွန်းလုံးကို အနိုင်ရသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အလောင်း တော်တို့၏ထုံးကို သူ၏ နှလုံးသား၌ ကြိုတင် စဉ်းစား နားလည်ထားပြီး ဖြစ်သည်။ (စာမျက်နှာ ၂၃၊ ၂၅။)

(၂) မြန်မာတစ်နိုင်ငံလုံး ရန်သူထံ သစ္စာခံသူခံ၍ ကျောင်းကန်တုရား တရား စာပေများ မီးသင့်ကာ ထင်းခွေရေခပ်မျှ မထွက်ရဲသော ကာလ-

“ငါ့သို့သော မင်းမြေး မင်းမြစ်ရှိသည်ဖြစ်လျက် ဘေးလောင်းတော် တို့၏ အရိုက်အရာ၊ သာသနာတော်၏ အခြေအမြစ်ဖြစ်သော တိုင်းကား ရှင်လူပြည်သူ သတ္တဝါအပေါင်းတို့ ဆင်းရဲဖြင့် မနှစ်မွန်းကောင်းပေ။ ငါသည်သာလျှင် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ ကိုးကွယ်ရာ ဖြစ်စေအံ့”

(ကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ်ကာ အရာရာတွင် တိကျစွာ၊ မျှတစွာ ရဲရင့်စွာ မေတ္တာ ကရုဏာဖြင့် လုပ်ဆောင်သည့် အလောင်းတော်တို့၏ စိတ်ထား။)

(၃) ကျေးဇူးသိသော သားကောင်းပီပီ မိဘတို့အား အမြင့်မြတ်ဆုံး လုပ်ကျွေး လိုခြင်းနှင့် တိုင်းပြည်နှင့် သာသနာအတွက်-

“မယ်တော် ခမည်းတော်တို့ကို ရှိခိုးပြီးလျှင် လက်ျာ လက်ရုံး ဆန်ကြိုးတော်မူ၍ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူတကာ သာသနာတော်မြတ် စီးပွား၊ ဆွေတော်မျိုးတော်တို့၏ စီးပွားကိုရွက်ဆောင်၍ မင်းဧကရာဇ်၏ အဖြစ်ဖြင့် မယ်တော်ခမည်းတော်တို့၏ ကျေးဇူးတော်ကို ဆပ်ပါမည်”

(၄) စစ်တိုက်ရရာ၌ပင် မိမိကသာ အနိုင်ရမည်ဟု သဘောမထား။ သူနိုင်မှ၊ ကိုယ်နိုင်မှဟု မခံယူ။ “သာသနာပြုမည့်သူသာ နိုင်ပါစေ”ဟု အဓိဋ္ဌာန်၏။ သာသနာစည်ပင်မှသာ သတ္တဝါအများ ချမ်းသာမည်ကို အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည် ထားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

“ကျောက်မြောင်းမြို့ ညောင်ပင်ရိပ်ရွာတွင် ... ရွှေမြူတာရေပြည့် ပန်းစိုက် (ညောင်ရေအိုး)ကို ကိုင်တော်မူ၍ ‘ငါတည်း သာသနာတော် ကို ပြုထိုက်ပါမူကား ငါက အောင်စေသတည်း။ သူတည်း သာသနာတော်ကို ပြုထိုက်ပါမူကား သူက အောင်စေသတည်း’ဟု အဓိဋ္ဌာန်ပြုတော်မူကာ

ရေချမ်း သွန်းချတော်မူ၏”

(၅) သမ္မာဒေဝ သာသနာစောင့် နတ်တို့ကိုလည်း အောက်ပါအတိုင်း သစ္စာဆို တိုင်တည်လျက် စစ်ထွက်တော်မူသည်။

“ငါလည်း မင်းမျိုး မင်းမြစ်မှန်သည်ဖြစ်၍ ရဟန်းရှင်လူ ပြည်သူ လူတကာ သာသနာတော်မြတ်၏ စီးပွား၊ မယ်တော် ခမည်းတော်၊ ဆွေတော် မျိုးတော်တို့ စီးပွား၊ သားတော်အစဉ် မြေးတော်အဆက် မြစ်တော် အညွန့် တိုင်အောင် ဆောင်တော်မူထိုက်သည် မှန်လျှင် သိကြား၊ စတုလောကပါလာ၊ သာသနာတော်မြတ်ကို စောင့်ကုန်သော သမ္မာဒေဝ နတ်မြတ်အပေါင်း ကောင်းသော ကြည့်ရှုခြင်းဖြင့် ညီညာရွက်ဆောင်သည်ဖြစ်၍ အလွယ်တကူ ရန်သူတို့ကို လှံထင် ဆောက်ကာ ပြီးမြောက် အောင်မြင်တော်မူစေသောဟု ရွှေကရားဖြင့် ရေစက်သွန်းတော်မူ၏”

ထိုအခါ သက်ရှိကျေးငှက်များသာမက သက်မဲ့ မြေ၊ ရေ၊ ကောင်းကင်တို့ကပင် အထင်အရှား နိမိတ်ပြ အားပေးကြကုန်၏။

ဤကား ဦးအောင်ဇေယျ၏ နှလုံးရည်၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ‘ငုပ်ကွယ် နေ သော အင်အားများ’ တွင် အမြွက်မျှဖြစ်ပါ၏။ ထို ‘မမြင်ရသော အင်အားများ’ကို သိမထားပါလျှင် သူ၏ ‘ကြောက်ဖွယ် ဘုန်းတန်း’ကို ဒဏ္ဍာရီမျှသာ ထင်မှတ်ရာ၏။

ပြစ်မှု မရှိလျှင် ရယ်စရာ

ကိုရင်အောင်ဇေယျ တည်ထောင်ခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဘုရင်အဆက်ဆက် မင်းအဆက်ဆက်၊ မြို့ရွာအကြီးအကဲ စစ်ဘက်၊ နယ်ဘက်၊ တာဝန်ရှိသူတိုင်း လိုလိုပင် သူ့စိတ်ထား၊ သူ့ခံယူချက်၊ သူ့လုပ်နည်း လုပ်ဟန်များကို ယနေ့တိုင်အောင် ပင်လျှင် အနည်းနှင့်အများ ကျင့်သုံးလာခဲ့ကြ၏။

သို့ရာတွင် ထို ငုပ်ကွယ်နေသည့် အင်အားများကို ယုံကြည်၍၊ ကွက်ကွက် ကွင်းကွင်း သိမြင်၍၊ တိတိကျကျ လိုက်နာ၍ ပြုလုပ်နေကြသည်ကား မဟုတ်တတ်။ ရိုးရာအသိဖြင့် ကျင့်သုံးနေကြခြင်းသာ များလေသည်။

ဆက်လက်၍ လွန်ခဲ့သော ၁၆-နှစ်လောက်က ‘ဒုစရိုက် မှုခင်း ကျဆင်းရေး’ အစည်းအဝေးတစ်ခုအကြောင်း ဖော်ပြလိုပေသည်။

ထို အစည်းအဝေးသို့ မြို့ရွာခရိုင် တစ်နိုင်ငံလုံးရှိ ရဲအရာရှိများ၊ မြို့ပြ

အုပ်ချုပ်ရေး အကြီးအကဲများအားလုံး တက်ရောက်ကြရ၏။ မိမိတို့၏ ခရိုင်မြို့ရွာ၌ မည်သည့် မှုခင်းများကို မည်သို့ ကာကွယ် တားဆီးကြကြောင်း ဆွေးနွေးကြရာ မြို့နယ်တစ်ခုမှ (မှတ်တမ်းပျောက်နေ၏။) မြို့အုပ်တစ်ဦးမှာ သူ၏ မြို့နယ်တွင် ဘာမှုခင်းမှ မရှိကြောင်း (အဘောင် အာရင်း သန်သန်နှင့် ပြောဆို သူများကြားတွင်) ခပ်ယိုယိုကလေး တင်ပြဆွေးနွေးရရှာ၏။

မိမိမြို့နယ်တွင် မည်သည့်မှုခင်းမှ မရှိကြောင်း ပြောဆိုခြင်းဖြင့် ဝတ္တရား ပျက်ကွက်သူဟု အထင်ခံရမည်ကိုလည်း ထို အရာရှိခမျာ စိုးရိမ်စိတ် ဝင်လာသဖြင့် မှန်သည့်အတိုင်း ခပ်တိုးတိုးကလေး ဝန်ခံပြောဆိုရာ ပရိသတ်ကြီးအတွက် အလွန် ရယ်ရွှင်ဖွယ် ကောင်းသော ပြက်လုံးတစ်ခု ဖြစ်ခဲ့ရရှာလေသည်။

“ကျွန်တော်ကတော့ ကျွန်တော်အုပ်ချုပ်ရတဲ့ မြို့နယ်ကျေးရွာများမှာ သတ်မှု ခိုးမှု ဒုစရိုက်များ မဖြစ်ပေါ်ပါစေနဲ့၊ အပြစ်ပေးအရေးမယူပါစေနဲ့၊ အားလုံး ညီညီ ညွတ်ညွတ်နဲ့ ချမ်းချမ်းသာသာ ရှိကြပါစေလို့ အိပ်ရာဝင်အိပ်ရာထတိုင်း မေတ္တာပို့ နေတာပါပဲ” ဟူ၏။

‘မြန်မာ့ ဖီလိုဆိုဖီ’ ဟူသည့် အဘယ်နည်း။

(၄)

ကိုယ်ပိုင်အင်အား မြင့်မားရေး

ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံဖြစ်သော ဤကျမ်းစာကို ရေးရာ၌ ‘ကိုယ်ပိုင် အင်အား မြင့်မားရေး’ကို ပဓာန ဦးထည့်ထားပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားတော်သည် ဓမ္မက္ခန္ဓာပေါင်း ရှစ်သောင်း လေးထောင် ဖြစ်၍ အတိုင်းမသိ ကျယ်ပြော၏။ နက်ရှိုင်း၏ ‘အခြေခံ ငယ်နိုင်’ ကို မဆုပ်ကိုင် မိက မြစ်ကို အလျားလိုက်ကူးသကဲ့သို့ အကျိုးထူးမရ။ ဟောကာ၊ ပြောကာ၊ ချီးမွမ်းကာမျှဖြင့် တစ်ဘဝကျန်ကြရလေသည်။

‘ဝနပုဂ္ဂဓမ္မ’ ဟု ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရား တရားတော်တို့သည် တောရဂုံကြီး အတွင်းရှိ ပန်းအမျိုးမျိုးနှင့်တူ၏။ သူ့အရည် သူ့အသွေးနှင့်သူ မွေး ကြိုင်လှပကြသည်ချည်းသာ ဖြစ်သည်။ အဘယ်ပန်းသည် ပို၍မွေးကြိုင် လှပသည်ကို ရွေးချယ်ပန်ဆင်တတ်ရန်မှာ မလွယ်ကူ။ ပန်းတိုင်းပွင့်၍ ပွင့်သောပန်းတိုင်း မွေးကြ၊ လှကြသည်ချည်း။

အကောင်းထဲက အကောင်းဆုံးလိုရင်း

မင်္ဂလာသုတ်ကို ဖတ်ကြည့်လျှင်ကောင်း၏။ သီဂါလောဝါဒ (လူ့ကျင့်ဝတ်ပြု) သုတ်ကို ဖတ်ကြည့်လျှင်လည်းကောင်း၏။ ငါးရာ ငါးဆယ်၊ ဓမ္မပဒ၊ နောက်ဆုံး အဘိဓမ္မာကျမ်းကြီးများအထိ အကောင်းချည်းပင်။

ထိုအကောင်းများကို မြီးစမ်းလှမ်းမျှော်ယင်း တစ်ဘဝကုန်ကာ လမ်းစပျောက် ပြီး လိုရင်းမရောက် ဖြစ်နေတတ်ကြ၏။ တင်းတင်းရင်းရင်း လိုက်နာရမည့် သရဏဂုံ ငါးပါးသီလလောက်ကိုပင် ရောရဲရဲ၊ သာသနာတော်နှင့် ကြံ့ခဲကြံ့ရခိုက် လူတိုင်းပင် အချိန်ရှိသလောက် လေ့ကျင့်ထားရမည့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ အာနာပါန တို့ကိုလည်း အသက်ကြီးမှ လုပ်ရသယောင် ကိုယ်နှင့်မတန်သေးလေဟန် လျော့၍ တွက်နေ ကြပြန်၏။ ကိုယ့်ဘဝကိုယ် လျော့ဈေးချနေကြသည်။

သရဂုံမှ စိတ်ထိန်း ကမ္မဋ္ဌာန်းကျင့်စဉ်များအထိ အတုအယောင်တို့သည် လည်း ရောနှောရှုပ်ပွေလျက်ရှိရာ စီးပွားဥစ္စာ အာဏာရာထူး တန်ခိုး သိဒ္ဓါများဖြင့် မြှူဆွယ်လေ့ရှိသော ထိုအတုအယောင် လမ်းစဉ်များနောက်သို့သာ ကောက်ကောက် ပါအောင် လိုက်သူလိုက်၍ သာသနာတော်နှင့် ကြံ့ကြိုက်ကျိုးမနပ် ဖြစ်ကြရသည်။ ပြောကာဟောကာ မျှော်လင့်ကာဖြင့် ခြေရာမပျောက် သင့်တော့ပြီ။ ဘဝတစ်သက် တာသည် တိုတောင်းလှပေ၏။ ကျဉ်းမြောင်းလှချေ၏။

ဧည့်သည်လာလျှင် ပေးစရာရှိအောင်

ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးသည်-

- ၁။ မကောင်းတာမှန်သမျှ ဖယ်ရှား၍-
- ၂။ ပစ္စုပ္ပန်ရော သံသရာအတွက်ပါ လောကီလောကုတ္တရာ စီးပွားချမ်းသာ မှန်သမျှ ရရှိစေနိုင်သဖြင့် “ဘာကလေးဖြင့် ကျန်နေပါသေးတယ်၊ ပြည့်စွက်ပေးပါဦး” ဟု ဈေးခမ်းစရာ မလို။ လူသားတို့ အလိုရှိတာ မှန်သမျှ မပေးနိုင်တာဟူ၍ မရှိ။

ထို့ကြောင့် ‘အမြတ်ဆုံးသော အားထားစရာ အားကိုးစရာကြီး’ဟု ဆိုရ လေသည်။ လက်တွေ့ကျင့်သုံးနေကြသူတိုင်း ကိုယ်တွေ့ဖြစ်နေကြပြီ။

ပဒေသာပင်ကြီးအလား ထိုရတနာသုံးပါး အခွင့်ကောင်းကြီးကို အဘယ်

တိုင်းပြည် အဘယ်လူမျိုးတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့ထက် ပိုလွန်၍ ရရှိနိုင်ပါချေမည်နည်း။ ကျွန်ုပ်တို့သည် “ပါးစပ်ထဲမှာတော့ ရွှေသွား တဝင်းဝင်းနဲ့ ထမင်းတော့ စားစရာမရှိ” ဆိုသကဲ့သို့ လည်းကောင်း။ “အိုးသည် အိုးကောင်း မကိုင်ရ” ဆိုသကဲ့သို့လည်းကောင်း မဖြစ်သင့် ကောင်းတည်း။

ဗုဒ္ဓသာသနာတော်သည် သိပ္ပံပညာ တိုးတက်နေသော အရှိန်အဟုန်ထက် မလျော့သော အရှိန်အဟုန်ဖြင့် တစ်ကမ္ဘာလုံးတွင် တိုးတက်နေသည်ကို ကျွန်ုပ်တို့ မျက်ခြေမပြတ်သင့်။ ဥရောပ အမေရိက စသောနိုင်ငံကြီးများတွင် အရက်ကို ရေလို သောက်ရမှ နေလိုရသူများကိုယ်တိုင် ငါးပါးသီလ အဆင့်ကိုပင် ကျော်လွှားကာ ရှစ်ပါးသီလ ဆောက်တည်၍ ဗုဒ္ဓကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ကြီးပမ်းနေကြ၏။ သိပ္ပံ ပါရဂူ ကြီးများ ကိုယ်တိုင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ နည်းခံကာ ကမ္မဋ္ဌာန်းဆရာကြီးများ လုပ်၍ နေကြလေပြီ။ နောက်ထပ်လည်း ဥဒဟိုလာကြပေတော့မည်။ ‘ညှော်သည်လာလို့ ပေးစရာမရှိ’ မဖြစ်သင့်။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များအဖြစ် တိတိကျကျ မခံယူကြသေးစေကာမူ နိုင်ငံရေး စီးပွားရေး စသည်ဖြင့် အလုပ်များများ လုပ်နေရသူတိုင်း တစ်နေ့လျှင် အနည်းဆုံး တစ်နာရီခန့် ‘ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်ခြင်းဖြင့် အနားယူ’ ကြလေသည်။ ထို အနားယူ နည်းသည် လူမှုရေးကိစ္စ အရပ်ရပ်တွင် အသိမှန်အမြင်မှန်အတွက် များစွာ အထောက်အကူပြုကြောင်း နိုင်ငံကြီးသားတို့ပင် ကိုယ်တွေ့ သဘောပေါက်နေကြ၏။

လူသားတိုင်းအတွက် ဗုဒ္ဓ

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားတော်ကား လောကီ လောကုတ္တရာ လိုရာဆန္ဒ ပြည့်ဝစေနိုင်ရုံမျှမက လူမျိုးမရွေး ဘာသာဝါဒမရွေး လူတိုင်းလူတိုင်း (ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် မဟုတ်စေကာမူ) နားမလည်စရာမရှိ။ ပွင့်လင်းလှပေ၏။ မလုပ်တတ်စရာ မရှိ။ လွယ်ကူလှပေ၏။ လူမျိုးတိုင်းနှင့် သင့်တော်သော ကြီးပွားရေးနည်းပညာကြီးပါပေ။

လူသားတို့ ကြီးပွားချမ်းသာရေးအတွက် သည့်ထက် လွယ်ကူသော၊ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံသော၊ မည်သည့်အကြောင်းကြောင့်မျှလည်း မပျက်စီးမယုတ်လျော့နိုင်တော့ဘဲ ခိုင်မြဲသော ‘ကြီးပွားချမ်းသာရေးနည်းပညာ’ သည် ဗုဒ္ဓဝါဒဘုရားရှင်သာသနာတော်က လွဲ၍ အဘယ်တိုင်းပြည် အဘယ်လူမျိုး အဘယ်ပညာရှိတို့ထံတွင်မျှ မရရှိနိုင်ပါချေ။

ထို အတုမဲ့ နည်းပညာ အမွေကောင်းကြီးကို ဘိုးစဉ်ဘောင်ဆက်ကစ၍

တပိုက်ပွေ့ပွေ့ ထိန်းသိမ်း သယ်ဆောင်လာကြရသော ကျွန်ုပ်တို့သည်သာလျှင် အခြေခံ ခိုင်ခိုင်မာမာ နည်းစနစ်ကျနစွာဖြင့် အဟုတ်တကယ် ကျင့်သုံးနိုင်ကြပါမူ (ထိုဟာလည်း 'ပြင်ထိုင်ရုံ' မျှသာ လိုတော့သည်။) မြန်မာပြည်သည် တစ်ကမ္ဘာလုံးက မော့ကြည့်ရသော နေရာ၌ မလွဲမသွေ ရောက်ရှိသွားပေလိမ့်မည်။

ရိုးမကြီးသုံးသွယ်၌ တန်ဖိုးမသိသူတို့အတွက် ၎င်းကွယ်နေသော သယံဇာတများ ကဲ့သို့ ကမ္ဘာ၌ မရှိသော အတုမဲ့ ရတနာ ၎င်းကွယ်နေသော အင်အားများစွာတို့သည် ကျွန်ုပ်တို့လက်ဝယ် အပြည့်အစုံ ရှိနေခဲ့ကြပြီမဟုတ်လော။

အလျဉ်ရှိက တိုးပွားလွယ်သော ရတနာ

အဆောက်အအုံ တစ်ခုတည်းဆောက်သောအခါ အဆောက်အအုံကြီးကျယ် မြင့်မားသလောက် အခြေခံထူထည် (ဖောင်ဒေးရှင်း) တောင့်တင်း ခိုင်မာရန် လိုအပ်၏။ အပြောက် အမွမ်း ခြူးပန်း ခြူးနွယ် ခြယ်လှယ်သမှု (အလှအပ)သည် ပဓာနမဟုတ်။ ထို့အတူ အတုမဲ့ ကြီးကျယ်မြင့်မြတ်သော ရတနာသုံးပါး အင်အားများကို ကျင့်ပွား ထူထောင်ရာ၌ အခြေခံ သရဏဂုံ၊ ငါးပါးသီလနှင့် ဘုရားရှိခိုး၊ မေတ္တာပို့၊ အမျှဝေမှုများ စနစ်တကျရှိရန် အလွန်အရေးကြီးလှသည်။

ထို အခြေခံများကို သရဏဂုံ ငါးပါးသီလကအစ အတွန့်အတက်မပါ။ အကျားအပြောက်မရှိ 'အရိုးခံကြီးအတိုင်း' တိတိကျကျ ခိုင်ခိုင်မာမာနှင့် စနစ်တကျ စွဲစွဲမြဲမြဲ ကျင့်သုံးနိုင်ပါမူခက်ခဲသော ကျင့်ဝတ်ဟူ၍ မရှိတော့ပြီ။ ကျင့်ဝတ်တစ်ခုကို တိတိကျကျ နိုင်နင်းလာပါလျှင် ကျန်ရှိသမျှ ကျင့်ဆောင်ဖွယ်များ အားလုံးကိုလည်း 'တစ်နွယ်ငင် တစ်စင်ပါ' အလွယ်တကူပင် ကျင့်ပွားလာနိုင်တော့သည်။

ထိုအခါ မည်သည့် ခေတ်မီ စက်ကိရိယာနှင့်မျှ တိုင်းတာ၍ မရစေကာမူ အမှန်တကယ် တိုးတက်နေပြီဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်တိုင်ကိုယ်ပိုင် အကြွင်းမဲ့ ယုံကြည် နိုင်သော သာဓကများ တစ်ခုပြီးတစ်ခု တွေ့မြင်လာရတတ်ပေသည်။

- ၁။ ဖြူစင်မြင့်မြတ်မှု၊
- ၂။ ကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ်နိုင်မှု၊
- ၃။ တိကျပြတ်သားမှု၊
- ၄။ အခြေခံနှင့် ပန်းတိုင်မှန်ကန်မှုရှိလျှင် ရှိသလောက် 'ကိုယ်ပိုင်အင်အား' များ တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးတက် လာပေတော့သည်။

ကိုယ်ပိုင်အင်အား (ကိုယ်ပိုင် အရင်းအနှီးများ) အထိုက်လျောက် စုမိဆောင်းမိ ရှိလာပါလျှင်လည်း လောကီဥစ္စာ ရတနာတို့ထက်ပင် အတိုင်းမသိ တိုးပွားလွယ်တတ်ပြန်လေသည်။

‘ကိုယ်ပိုင်အင်အား’များ တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွားလာသည်နှင့်အမျှ လောကီဥစ္စာ ရတနာတို့နှင့် မနှိုင်းယှဉ်သာအောင်ပင် အနန္တ လောကဓာတ်ရှိ မြင့်မြတ်သော အတုမဲ့ အင်အားကြီးများနှင့် ဆက်သွယ်ထိတွေ့နိုင်ကာ ‘ဗောဓိဓာတ်၊ သန္တိဓာတ်’ များကို သုံးစွဲလာနိုင်ပေသည်။

ပန်းတိုင်မပျောက် ရွယ်တိုင်းပေါက်

ဤနေရာ၌ အထူးသတိပြုရန်မှာ လက်ထဲတွင် ရွှေငွေကလေး အတော်အတန် စုမိဆောင်းမိ ရှိလာသောအခါ ‘ဈေးရောင်းချင်သလို၊ ကားထောင်ချင်သလိုလို’ ပြိုဟ်မွေလာတတ်သကဲ့သို့ ‘ဆရာကြီးတစ်ဆူ’လုပ်ကာ အင်အားများကို ဖြုန်းတီးမပစ်ရန် အထူး သတိပြုသင့်လေသည်။

ရတနာသုံးပါး အင်အားတို့သည် အလွန်လျှင် အဆင့်အတန်း မြင့်မြတ်သော အင်အားများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ပညာရေး၊ စီးပွားရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေး စသည့် မည်သည့်အရေးကိစ္စ၌မဆို (ရိုးရိုး ယာဉ် လက်နက် စက်ကိရိယာများတွင် အဏုမြူ ထိပ်ဖူးတပ်လျှင် အဆပေါင်း သိန်းသန်း လျင်မြန် ထက်မြက်သွားသကဲ့သို့) အရေးကိစ္စမှန်သမျှတွင် ရတနာသုံးပါး အင်အားများကို အညှာသိ၍ အသုံးပြုတတ်ပါလျှင် အလွန်တရာ တိုးတက် အောင်မြင်ကြောင်း (အလောင်းမင်းတရားကြီး ဦးအောင်ဇေယျ၊ မစိုးရိမ်ကျောင်းဒါယကာကြီး စသူတို့ကဲ့သို့) ကိုယ်တိုင် သိမြင်နိုင်ကြပေသည်။

သို့ရာတွင် အထူး ဆုတောင်းရန် မလို၊ ရှောင်မရ တိမ်းမရအောင် ဝင်လာတတ်သော ထို ရွှေကိရိယာ တိုးတက်မှုမျှလောက်ကိုသာ နှစ်သိမ့် မနေကြမူ၍ ထိုမျှလောက်ကိုပင် လည်း ပန်းတိုင်မထားကြဘဲ နိဗ္ဗာန်လမ်းဆုံးအထိ ဦးတိုက်ထားရန်ကိုမူ သတိမလစ် သင့်ကြပေ။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် နိဗ္ဗာန်၏ အငြိမ်းဓာတ်၊ အငြိမ်းဓာတ် ‘သန္တိအင်အားကြီး’ သည် အဆိုပါ လောကီလောကုတ္တရာ တိုးတက်အောင်မြင်မှုများအားလုံး

ကို အကြွင်းမဲ့ အတုမရှိ သိဒ္ဓိပေးနိုင်သောကြောင့်၊

ကလေးများအတွက် ကူညီပါ

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဤစာအုပ်ကို မူလရေးသားစဉ်က စာဖတ်တတ်ခါစ ကလေးသူငယ်များဖတ်ရန် ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး ‘ဝတ္ထုဇာတ်လမ်း’တစ်အုပ်၊ ‘သဘောတရားပိုင်း’ တစ်အုပ်ဟု လျာထားခဲ့သော်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ တစ်ပေါင်းတည်း ထုတ်ဝေရပါသဖြင့် ကလေးများနှင့် အလှမ်းကွာသွားမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်မိပါသည်။

ထို့ကြောင့် သားငယ် သမီးငယ်များလက်သို့ ရောက်အောင်လည်း စာဖတ်သူမိဘများအား တစ်ဆင့် တိုက်တွန်း ရပါတော့သည်။

ထိုမှတစ်ပါး မလိုလားအပ်သော ကူးစက်မှုများအရ လည်းကောင်း၊ ဖော်ပြထားသော ဝတ္ထုဇာတ်လမ်းများကို သာမန်ကြည့်ရှု၍လည်းကောင်း၊ “မည်သည့်ဂါထာက မည်သည့်အတွက် ကောင်းသည်၊ အခေါက်ရေမည်မျှရလျှင် မည်သို့ထူးခြားသည်” စသည်ဖြင့် အတုမရှိသော ‘ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးကို’ ‘ဘောင်ခတ်’သည့် မှားယွင်းသော အတွေးအခေါ် အယူအဆများမှလည်း ကင်းဝေးကြပါစေရန် ကလေးသူငယ်များအား သဘောတရားပိုင်းကို (ဉာဏ်မီလျှင်) ဖတ်စေ၍၊ (ဉာဏ်မမီလျှင်) ဆင့်ပွား သွန်သင်၍ ပေးကြရန်ကိုလည်း တောင်းပန်လိုပါသည်။

ဤစာအုပ်ဖြစ်မြောက်စေရန် အကြံဉာဏ်ပေးခြင်း စသည်ဖြင့် ကူညီသော အယ်ဒီတာ ဦးမျိုးမြင့်၊ အယ်ဒီတာ ဦးလေးမြိုင်၊ ဦးမြင့်အုန်း၊ ဦးစိန်လှအောင်နှင့် ဦးဉာဏ်ဝင်း ပါဠိပါရဂူ (လုပ်သားပြည်သူ့နေ့စဉ်)တို့အား အထူး ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

အသိမှန်ရ၍ ချမ်းသာကြပါစေ။

သူတော်ကောင်းဓာတ်၊ တရားမြတ်၊
လွမ်းပတ်ကမ္ဘာတည်ရမည်။

ဋ္ဌေးလှိုင်
၁၃၃၈-ခုနှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၈-ရက်

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

အခန်း (၁)

ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများ

သရဏဂုံမယ် လုံမငယ်

“ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ...။
တတိယမ္ပိ...။

၁၂၉၆-ခုနှစ်၊ တော်သလင်း လပြည့်နေ့ည ၉-နာရီခန့်။

ရမ်းဗြဲကျွန်း ကျောက်ချောင်း ကုန်းဘောင်ရွာ မစိန်ညွန့်ကလေးတို့ အိမ်မှ ဘုရားဝတ်တက်သံများ ကြားကြရ၏။ ၁၀-နှစ် ၁၁-နှစ်ရှိ ကလေးမလေး လေး ငါးယောက်နှင့် အသက် ၆၀-ကျော် သီလရှင်ကြီးတို့ ဘုရား ဝတ်တက်နေခြင်း ဖြစ်သည်။

“ကဲ..... ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုတာ ‘ငါ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် ဖြစ်ပြီ’ လို့ ဆိုတာပဲ မဟုတ်လား”

“ဟုတ်ပါတယ်.....ဘွားဘွား”

သီလရှင် ဆရာကြီး ဒေါ်မာလာသည် ရွာသို့ ရောက်လာတိုင်း မြေးမငယ်များ အား ဗုဒ္ဓဘာသာ အခြေခံစာများကို သင်ပြပေးလေ့ရှိ၏။ မြေးများနှင့်အတူ ညစဉ်

ဘုရားဝတ်တက်ပြီးတိုင်း ဝတ်တက် ဝတ်ကပ်စာများကို နှုတ်တိုက်ချပေးသည်။
ဘာသာရေး ပုံဝတ္ထုများကိုလည်း တစ်ညတစ်မျိုး မရိုးအောင် ပြောပြနိုင်သည်။

ရေနံဆီမီးခွက်ကြီးနှင့် လှုပ်ရှားနေသော အလင်းရောင်အောက်တွင် မစိန်ညွန့်
ကလေးတို့တတွေ မေးကာ မြေကာဖြင့် ဝမ်းသာအားရ ရှိနေကြသည်။

“မနေ့ညက ဘွားဘွား ပြောခဲ့တဲ့ ဝတ္ထုကို ညည်းတို့ ဘယ်သူ့ ပြန်ပြော
နိုင်မလဲ”

“ဘွားဘွား၊ ကျမပြန်ပြောနိုင်ပါတယ်” ဟု မစိန်ညွန့်ကလေးက သွက်သွက်
လက်လက် ချက်ချင်း ပြန်ဖြေလိုက်၏။ ဆရာကြီးက အားလုံး စိတ်ပါဝင်စားပြီး
နားထောင်ကြရန် တိုက်တွန်းသည်။ ဆံရစ်ဝိုင်းကလေးနှင့် မစိန်ညွန့်ကလေးမှာ
ရောင်ပေစူးကလေးကို ပြန်ထုံးပြီးနောက် အောက်ပါအတိုင်း ဟန်နှင့်ပန်နှင့် ပြောပြ၏။

သားကလေး မောင်သရဏဂုံ

“ဘုရားရှိတုန်းက သာဝတ္ထိမြို့မှာ မောင်နှမနှစ်ယောက် ရှိကြသတဲ့။ မိဘတွေ
သေသွားတော့ အစ်ကိုကပဲ နှမကလေးကို စောင့်ရှောက်နေရတယ်။ မောင်နှမနှစ်ယောက်
လဲ အသက်ရွယ် ကြီးပြင်းလာလို့ အိမ်ထောင်ရက်သားကျတော့ တစ်မြို့ တစ်ရွာစီ
ကွဲသွားကြ သတဲ့။

“တစ်နေ့တော့ နှမမှာကိုယ်ဝန်ရလာသတဲ့။ အဲဒီအခါမှာ အစ်ကိုကို တွေ့ချင်
ရှာလွန်းလို့ သူ့ယောက်ျားကိုပူဆာတယ်- အစ်ကိုရွာကို လိုက်ပို့ပေးပါလို့။ သူ့
ယောက်ျားကလဲ မယားအလိုလိုက်ပြီး အစ်ကိုရွာကိုသွားဖို့ လက်ဆောင်ပစ္စည်းနဲ့
အိမ်က ထွက်လာခဲ့ကြတယ်။

“အဲဒီ အချိန်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ နောက်ပါသံဃာများနှင့် မြို့ထဲကို
ဆွမ်းခံကြွလာသတဲ့။ လင်မယားနှစ်ယောက်စလုံး အလွန်သပ္ပာယ်လှတဲ့ မြတ်စွာဘုရား
ကို လမ်းမှာ ဖူးတွေ့ရတော့ ထိုင်ပြီ ရှိခိုးဖူးမြော်နေကြသတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားက
သရဏဂုံ သုံးပါးနဲ့ ငါးပါးသီလကိုလဲ ဆောက်တည်ခိုင်းတယ်။

“နောက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားက မှာကြားလိုက်တယ်။ ချစ်သား-ချစ်သမီးတို့။
မီးဘေး၊ ရေဘေး၊ သားရဲတိရစ္ဆာန်ဘေးကမုအစ ဘယ်လို ဘေးရန်၊ ဘယ်လို
ရောဂါအန္တရာယ် ကြုံတွေ့ကြုံတွေ့ ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုပြီး ငါဘုရားကိုသာ
အောက်မေ့လိုက်လို့လဲ သတိပေး ဟောပြလိုက်သတဲ့။

“ဒါနဲ့ လင်မယားနှစ်ယောက်ဟာ ချမ်းချမ်းသာသာနှင့် အစ်ကိုရွာကို ရောက်ကြပါရောတဲ့”

မစိန်ညွန့်ကလေးက မထစ်မငေါ့ စိကာပတ်ကုံး ပြောပြနေသည်ကို သီလရှင် ဆရာကြီး နှင့် သူငယ်ချင်းမများ အားလုံးက စိတ်ပါဝင်စားပြီး နားထောင် နေကြသည်။ သီလရှင်ဆရာကြီး၏ မျက်နှာ၌ ပီတိရောင်များလွှမ်းနေ၏။ မစိန်ညွန့် ကလေးကား ချုံးခြင်းချဲ့ခြင်းမရှိ၊ သူသိသည့်အတိုင်းသာ ဆက်၍ပြောပြနေသည်။

“အစ်ကိုအိမ်ရောက်ပြီး နှစ်ရက် သုံးရက် ကြာတော့ ယောက်ျားက ကိစ္စ ရှိတာနဲ့ ပြန်သွားရတယ်။ အစ်ကိုလင်မယားကလဲ ခွဲခွာနေခဲ့ရတဲ့ နှမကို လိုလေသေး မရှိ ပြုစု ကြသတဲ့။ ဒါနဲ့ ကံဆိုးချင်တော့ မကြာခင်ပဲ အစ်ကိုမယားက သူ့ ယောက်မရဲ့ လက်ဝတ် လက်စားကို လိုချင်လို့ အကောက်ကြိတ်တယ်။ ယောက်ျားကိုလဲ ဖွင့်ပြီး အပြောခက်တာနဲ့ နေမကောင်းချင်ဟန်ဆောင်ပြီး အိပ်ရာထဲမှာပဲ ပေအိပ် နေတော့သတဲ့။

“နောက်ဆုံးတော့ ယောက်ျားက မရမက မေးတာနဲ့ တိုက်ရိုက် ပြောရမှာ ခက်နေတော့ ပရိယာယ်နဲ့ ယောက်မရဲ့အသားကို စားလိုတဲ့ချင်ခြင်း ဖြစ်တယ်လို့ ပြောသတဲ့။ ဒါနဲ့ ယောက်ျားက မသင့်တော်တဲ့ အကြောင်း အတန်တန် ပြောဆို ဖျောင်းဖျပေမယ့်မရဘူး။ ယောက်မရဲ့အသားကိုမှ မစားရယင်ဖြင့် သေရပါလိမ့် မယ်လို့ ပြောသတဲ့။

“ဒါနဲ့ မိန်းမစကား မလွန်ဆန်နိုင်တော့ဘဲ ‘နှမလေးရေ၊ တို့မိဘများ ထားခဲ့တဲ့ ကြွေးတွေ ရစရာရှိတယ်။ ဟိုဘက်ရွာကို တို့မောင်နှမနှစ်ယောက် သွား တောင်းချေ ရအောင်’ လို့ လိမ်ပြောပြီး လှည်းနှင့် ခေါ်သွားသတဲ့။

“တောအုပ်ထဲလဲရောက်ရော လှည်းကို လူမမြင်သာအောင် လမ်းဖဲ့ရပ်ထား ပြီးတော့ သူ့နှမကို ဆံပင်ဆွဲပြီး လှည်းပေါ်က ဆောင့်ဆွဲချလိုက်သတဲ့” အဲဒီတော့မှ သတ်ဖို့ ခေါ်လာမှန်းသိပြီး အမျိုးမျိုး တောင်းပန်ပေမယ့် မရဘူး။ ဆံပင်ကို ဆွဲပြီး မြေကြီးပေါ်မှာ ပစ်လှဲလိုက်သတဲ့။

“အဲဒီ အချိန်မှာမှ ဗိုက်ထဲက ကိုယ်ဝန်ကလဲဖွားချင်လာသတဲ့။ မနေနိုင် မထိုင်နိုင်အောင်မီးဖွားချင်လို့ ဗိုက်နာလာတော့ ရှက်တာနဲ့ ‘အစ်ကိုရယ်’ ချုံကွယ်မှာ ခဏ ဖယ်ပေးပါဦး’ လို့ တောင်းပန်ရှာတယ်။ မရတဲ့အဆုံး အစ်ကို ရှေ့မှာပဲ သားဦး ကလေးကို ဖွားရရှာသတဲ့။ အစ်ကိုကလဲ ရက်စက်လိုက်တာ။ မီးဖွားလဲ ပြီးရော တစ်ခါတည်း ဆံပင်ကိုကိုင်ပြီး အနားမှာရှိတဲ့ ညောင်ပင်ရင်းဆီကို ဒရွတ်

ဆွဲသွား ပြန်တယ်။ အသေသတ်ဖို့ လုပ်တာပေါ့။

“အစ်ကိုရယ်၊ အစ်ကိုတူကလေးမျက်နှာကို ထောက်ပါဦး၊ လူ့ဘဝရောက်ခါ ရှိပါသေးတယ် ဆိုပြီး ဖြူဖြူထွားထွား သားကလေးမျက်နှာကို ကြည့်လိုက်၊ သရဲ သဘက် စီးနေသလို ရက်စက် ကြမ်းတမ်းတဲ့ အစ်ကိုမျက်နှာကို ကြည့်လိုက်နဲ့ မျက်ရည်တွေ ပေါက်ပေါက်ကျလာပြီး အားကိုးစရာ မရှိဘူးတဲ့။

“အစ်ကိုရယ်၊ အစ်ကိုတစ်ခု နှမတစ်ခု ဘယ်သူ့ကို အားကိုးရမှာတုန်း၊ အမေသေခါနီးက ‘ငါ့သားကြီးက မင်းနှမလေးကို မိဘသဖွယ် စောင့်ရှောက် ရစ်နော်’ လို့ မှာခဲ့တာတွေ အစ်ကိုမေ့နေပြီလား”လို့ ပြောပြီး ငိုနေရှာသတဲ့။ ငိုတာတောင်မှ လူမကြားအောင်တိုးတိုး ပဲငိုရရှာတယ်။ ဘာလို့လဲဆိုတော့ သူငိုတာ ပြောတာသူများတွေ ကြားသွားယင်သူ့အစ်ကိုကို ဒုက္ခပေးချေရဲ့ဆိုပြီး ဒီလောက်ဆိုးတဲ့ အစ်ကို အပေါ်ကိုတောင် မေတ္တာ မပျက်ရှာဘူး။

“နေကလဲဝင်လုပြီ၊ အစ်ကိုကလဲ ဘယ်လို တောင်းပန်လို့မှ ချမ်းသာ မပေး မယ့်အတူတူ ဘာမှ မပြောတော့ မငိုတော့ဘဲနဲ့... ‘ချစ်သမီး၊ ဘေးရန် အန္တရာယ် တစ်စုံတစ်ခု တွေ့ယင် ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုပြီး ငါဘုရားကို အောက်မေ့လိုက်’ လို့ မှာကြားတာ သတိရအောက်မေ့ပြီး သားကလေးကို နို့တိုက်ယင်း ညောင်ပင် ခြေရင်းမှာ ခေါင်းဆိုက်မှူးပြီး ငြိမ်ငြိမ်ကလေးပဲ နေလိုက်ရရှာသတဲ့။ အစ်ကိုလုပ်သူ ကတော့ တစ်ခါတည်း သေသွားအောင် ဘယ်လိုရိုက်သတ်ရမတုန်းလို့ စဉ်းစားနေတုန်း မြန်းဆို ကံကောင်းချင် တော့ သူ့ယောက်ဖက ဓားကြီးနဲ့ ပြေးလာတာလဲတွေ့ရော အစ်ကိုလဲ တစ်ခါတည်း ထွက်ပြေးတော့တာပဲတဲ့”

မစိန်ညွန့်ကလေး ဤမျှလောက် စိကာပတ်ကုံး ပြန်ပြောပြနိုင်သည်ကို ကြားရသောအခါ အဘွားလုပ်သူ ဒေါ်မာလာမှာ ဝမ်းသာမဆုံး တပြုံးပြုံးဖြစ်နေ၏။ “ကဲ..... ဆက်ပြောပါဦး ငါ့မြေးရယ်”ဟုလည်း အားပေးရှာ၏။

စောစောက မျက်နှာငယ်ကလေးများဖြင့် နားထောင်၍ နေကြရှာသော သူငယ်ချင်းမကလေးများမှာလည်း ယခုမှပင် ပြုံးရွှင် တက်ကြွလာကြ၏။ မီးခိုး တအူအူဖြင့် မှိန်ချေထစ်ခါသာချေတစ်လှည့် ပျင်းပျင်းရိရိ တောက်နေသော ရေနံဆီ မီးခွက်ကြီးမှာလည်း ယခုမှပင် အားတက်လာဟန်ရှိသည်။ မျက်တောင်မျှ မခတ်။ တပျစ်ပျစ် ညည်းတွားသော အသံလည်း ရပ်တန့်သွားတော့၏။

မစိန်ညွန့်ကလေးကား ပုံဝတ္ထုကို ဆက်ပြန်သည်။ “ဒါနဲ့ သူ့ယောက်ျားကလဲ မယားနဲ့သားကို လှည်းပေါ်တင်ပြီး သာဝတ္ထိမြို့ဆီ

တဖြည်းဖြည်း မောင်းလာခဲ့သတဲ့။ သာဝတ္ထိမြို့စွန်ရောက်တော့ လမ်းဆား ဧရပ်တစ်ခုမှာ လှည်းဖြုတ်ပြီး စတဲချနားနေကြတယ်။ သားအမိလဲ ဧရပ်ကိုရောက်လို့ စားသောက်လဲ ပြီးရော ကိုယ်ပန်းစိတ်ပန်းနဲ့ တမေ့တမြော အိပ်ပျော်သွားပါရောတဲ့။

“မိုးလင်းခါနီး အိပ်ရာကနိုးလို့ ကြည့်လိုက်တော့ ဧရပ်ပေါ်မှာ သူ့ယောက်ျား ရော၊ လှည်းရောပျောက်နေလို့ ရင်ထဲမှာ ဟာသွားရှာတယ်။ ဘယ်ဆီ လှည်းကြည့်လို့မှ အစအနမတွေ့ရဘူးတဲ့။ ဒါနဲ့ စိတ်အားတင်းပြီး မိုးစင်စင်လင်းအောင် ဧရပ်ပေါ်မှာပဲ သားအမိနှစ်ယောက်ထဲ မျက်စိသူငယ် နေရရှာတယ်။

မိုးလင်းပြီး မကြာခင်ပဲ ဧရပ်ဆီသို့ လူတစ်ယောက်လာတာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီလူကလဲ ခရီးသွားယင်း ဧရပ်ပေါ် လှမ်းကြည့်ပြီး ‘ငါ့မိန်းမနှင့်တူလိုက်တာ’ ဆိုပြီး ဧရပ်ပေါ်တက်လာတယ်။ မိန်းမကလဲ ခမ့်လှမ်းလှမ်းကတဲက ‘ငါ့ယောက်ျားနဲ့ တူပါတယ်၊ ဘယ်လိုပါလိမ့်မလဲ’ လို့ စဉ်းစားနေတုန်း-

“ကြည့်စမ်း၊ မင်းဘယ်တုန်းက လာတာတုန်း။ ဘယ်သူနဲ့ လာတာတုန်း” လို့ အံ့အားကြီး သင့်ပြီး မေးလိုက်တော့ မိန်းမက ပိုပြီး အံ့သြသွားတယ်။ ဒါနဲ့-

“မောင်ပဲ မနေ့က လှည်းနဲ့လာခေါ်တာပဲ။ ညက ခဏ အိပ်ပျော်သွားတုန်း မောင်လှည်းနဲ့ ဘယ်ထွက်သွားတာလဲ” လို့ ဆိုတော့-

“အို...မင်း ဘာတွေပြောနေတာလဲ။ မင်းအစ်ကိုရွာကို ငါလိုက်ပို့တာ လေးလရှိပြီ။ အဲဒီအတွင်း ဘယ်မှာတွေ့ကြရလို့လဲ။ လှည်းနဲ့ ငါလာခေါ်တယ်ဆိုတာ မဖြစ်နိုင်တာကွယ်။ မင်း ဘယ်လိုများ ဖြစ်နေတာလဲ” လို့ ယောက်ျားက ပြန်ပြော သတဲ့။

“ဒီတော့ ဒီအကြောင်းကို ဘယ်သူမှ ပြန်မပြောပါ” နဲ့ ဆိုပြီး အစ်ကိုရဲ့ အကြံပက်စက်ပုံကအစ ဧရပ်ကို ရောက်လာရတဲ့အထိ ပြန်ပြောပြသတဲ့။ ယောက်ျား လုပ်သူကလဲ အလွန်အံ့အားသင့်ပြီး ဧရပ်သို့ ရောက်လာရပုံကို မစဉ်းစားတတ်အောင် ဖြစ်နေတယ်။

အမှန်တော့ ညောင်ပင် ခြေရင်းမှာ သေရမယ့် အတူတူ ‘ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုပြီး ဘုရားကို အောက်မေ့ယင်း ရန်သူ အစ်ကိုအပေါ်မှာ မေတ္တာ မပျက်ထားလို့ ညောင်ပင်စောင့်နတ်က ကယ်လိုက်တာပဲ။ ဒါကို သူတို့ မသိတော့ စဉ်းစားလို့ မရဘူးပေါ့။ ဒီလို သူတော်ကောင်း ဒုက္ခရောက်တာကို ကိုယ့်ပိုင်နက် အတွင်း ခြင်တွေ့ နေရက်သားနဲ့ မကယ်ဘူးဆိုယင် ညောင်ပင်စောင့် နတ်မင်းလဲ နတ် စစ်သူကြီးများရဲ့ ဒဏ်တပ်ခံရပြီး နတ်သဘင်အစည်းအဝေးမှာ ဝင်ခွင့် မရ

နိုင်ဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့် သူ့ယောကျ်ားယောင် ဆောင်ပြီး ကယ်လိုက်ရသတဲ့။

“ဒီလိုနဲ့ လင်မယားနှစ်ယောက်လဲ ဘုမသိဘမသိနဲ့ အိမ်ကို ပြန်သွားကြရတယ်။ အိမ်ရောက်လို့ နှစ်ရက်သုံးရက်ရှိတော့ ‘ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူး’ကြောင့်ပဲ ယခုလို ချမ်းသာရာ ရပေတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားကို အိမ်မှာပင့်ပြီး အလှူအတန်း ပေးကြသတဲ့။

“မြတ်စွာဘုရားရှေ့မှာ သားကလေးကိုလဲ အမေက လက်အုပ်ချီရှိခိုးပေးပြီး နာမည်ကိုလဲ ‘သရဏ’လို့ မှည့်ကြသတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားတရားတော်ကို နာကြရလို့ လင်ရော မယားရော သောတာပန် ဖြစ်သွားကြတယ်။ သားကလေး မောင်သရဏကလဲ အသက်နှစ်ဆယ် ပြည့်တဲ့အခါ သာသနာ့ဘောင်မှာ ဘုန်းကြီး ဝတ်သွားတယ်။ ‘သရဏမထေရ်’ လို့ပဲ တွင်ပြီး တရားအားထုတ်လိုက်တာ မကြာခင် ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါရောတဲ့။

“ဪ- နောက်ပြီး ကျန်သေးတယ်။ ဒီပုံဝတ္ထုဇာတ်လမ်းကိုလဲ အဲဒီ သရဏ မထေရ်က ရဟန္တာဖြစ်တော်မူပြီးတော့ သူ့ဘဝအကြောင်းကို ယခုလို ပြန်ပြီး ဟော ထားခဲ့ပါသတဲ့။

မစိန်ညွန့်ကလေး ပြောပြီးသည်နှင့် သီလရှင်ဆရာ ဘွားဘွားကြီးကလည်း “သာဓုအေး-သာဓု၊ ငါ့မြေးက မှတ်မိသားပဲ” ဟု ကောင်းချီး ပေးလေ၏။

“ကဲ-ကဲ၊ ငါ့မြေးတွေ လိမ္မာလိုက်ကြတာ။ ဒီကနေ့ တော်ကြစို့။ ‘ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုပြီး အိပ်ကြစို့ရဲ့။”

“ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိတမ္ပိ.....။
တတိယမ္ပိ.....။”

ပင်လယ်တွင်းမှ သရဏဂုံရှင်

သီလရှင်ဆရာကြီးဒေါ်မာလာ သမီးများ၊ မြေးများရွာမှပြန်သွားပြီးနောက် တစ်ရက်အကြာ တော်သလင်း လပြည့်ကျော် ၂-ရက်နေ့ဖြစ်၏။

မစိန်ညွန့်ကလေးသည် အသက် ၁၁-နှစ်မျှသာ ရှိသေးသော်လည်း အကြီးဆုံး သမီးဖြစ်၍ မိခင်၏ အဖော်ရသူဖြစ်သည်။ အိမ်မှုကိစ္စ ဝိုင်းဝန်း လုပ်ဖော်ရ၏။ အိမ်မှာ လူကြီးတစ်ယောက်လောက် အားကိုးရသော သမီးဖြစ်သည်။ ယခုအခါ ပင်လယ်ပြင်ကို ဖြတ်ကာ မာန်အောင်ကျွန်းသို့ အဖော်များနှင့်အတူ လိုက်ပါလျက် လူကြီးတစ်ယောက်ပမာ ဈေးဝယ်ရန်ပင် ထွက်လာခဲ့၏။

အောင်လှပြင် ကုတို့ဆိပ်မှ မာန်အောင်အထိ မိုင် ၃၀-ဝေးကွာ၍ ကုတို့ဆိပ်နှင့် ကျောက်ချောင်းကုန်းဘောင်ရွာကလေးသည် သုံးမိုင်မျှ ဝေးသေး၏။ အောင်လှပြင် ကုတို့ဆိပ်သည် ရမ်းမြီကျွန်း၌ ရှိသည်။

“ကဲ.....ကလေးမတို့၊ လေမိုးသာတုန်း သွားကြရအောင်”

အလာတုန်းက ကုတို့သမားကြီး ဦးချက်စူက နှိုးဆော်နေ၏။ မာန်အောင်တွင် တစ်ညအိပ်၍ ဈေးဝယ်ပြီးနောက် လှေဆိပ်သို့ ဆင်းလာသော မစိန်ညွန့်ကလေးနှင့် သူနှင့် ရွယ်တူ အကြည်မေတို့ နှစ်ယောက်ကိုမြင်၍ ဦးချက်စူက ပြောလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

မစိန်ညွန့်ကလေးတို့နှစ်ဦးမှာ ချိန်းထားသည့်အတိုင်း အတူလာသူ ဒေါ်ခိုင်ဖြူ အား ကုတို့ဆိပ်ဆင်းပြီး စောင့်ဆိုင်းနေကြခြင်း ဖြစ်၏။ ခဏအကြာ ဒေါ်ခိုင်ဖြူ ပေါက်လာသည်။

“ကဲ-ကိုချက်စူနဲ့ ကိုအေးမှိုင်းရေ၊ ကျမ ဈေးဝယ်စရာ မပြတ်သေးဘူး၊ စောင့်မနေတော့နဲ့၊ နက်ဖြန်မှပဲ ပြန်တော့မယ်” ကုတို့သမားနှစ်ဦးကို တောင်းပန် ပြောဆိုလင်း-

“ကဲ-သမီးတို့ကော ပြန်ချင်ပြီလား၊ နေခဲ့အုံးမလား” ဟု မေးရာ.....

“အိမ်က မျှော်နေမယ် အဒေါ်ရေ၊ ကျမတို့ ပြန်နှင့်မယ်” ဟု မစိန်ညွန့် ကလေးတို့နှစ်ဦးက အဖြေပေးကြသည်။ သွားလာနေကျ ခရီးဖြစ်၍လည်း မဆန်း ကြတော့ပေ။

မိုးသားတိမ်လိပ် ကင်းစင်၍ ရာသီဥတု ကောင်းမွန်နေ၏။ လှိုင်းလေတို့ လည်း ငြိမ်သက်လှ၏။ ဘိန်းစား ကုတို့သမားကြီးများ ဖြစ်ကြသော ဦးအေးမှိုင်း

နှင့် ဦးချက်စူတို့လည်း မိန်းကလေးနှစ်ယောက်နှင့်အတူ ဈေးတောင်းများ၊ ဒေါ်ခိုင်ဖြူ၏ ကုန်အချို့ကိုပါ တင်ဆောင်၍ ခရီး စတင်ထွက်ခဲ့ကြသည်။

တဖြည်းဖြည်း လှော်ခတ်လာကြရာ သုံးမိုင်ခန့်အရောက်တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ ရာသီဥတု ဖောက်ပြန်လာတော့၏။ နာရီဝက်ခန့်အတွင်း လေသည် ပြင်းသည်ထက် ပြင်းထန်လာ၏။ ကောင်းကင်တစ်ပြင်လုံး မိုးသားတိမ်လိပ်များ လွှမ်းမိုး လာတော့ သည်။ ပင်လယ်တစ်ပြင်လုံး လှိုင်းလုံးကြီးများ အိမ်ငယ်တမျှ လိမ်၍ လိမ်၍ ကြွတက်လာကြ၏။ ကုတို့သမားကြီးနှစ်ဦးမှာ ရေကြောနှင့် လေသဘောကို အကဲ ခတ်ယင်း နှစ်မြုပ်မသွားအောင် မနည်း သတိထားနေကြရသည်။

“ဘိုးဘိုးတို့ရေ၊ ကျမတို့ကို မကယ်နိုင်ကြတော့ဘူးလား၊ ကျမတို့ သေရပါတော့ မယ်”

ကလေးမနှစ်ယောက်လုံး ငယ်သံပါအောင် အော်ပြောယင်း ငိုကြွေးကြ ကုန်၏။ လေပြင်းမုန်တိုင်းနှင့်အတူ မိုးသီးမိုးပေါက်များ သွန်ကျလာသည်။ ပင်လယ် တစ်ပြင်လုံး ပိန်းပိတ်မှောင်သွား၏။ ရေမကူးတတ်သော ကလေးမ နှစ်ယောက်လုံး လှေကန်ကို အားကုန် ကုန်း၍ ဖက်ယင်း ငိုနေကြသည်။

“မကြောက်ပါနဲ့ ကလေးတို့ရယ်၊ ဘိုးဘိုးတို့ ရှိပါတယ်၊ တော်ကြာ လှိုင်း တွေ ငြိမ်သွားမှာပါ”

ဘိန်းစားကြီးနှစ်ဦး၏ အားပေးသောအသံ၌ပင် မိုးရိမ်ကြေကွဲသံများ ဝင်နေ ၏။ ဘိန်းကြုတ်ကလေးကိုဖွင့်ပြီး တစ်ယောက် ဘိန်းတစ်လုံးစီ မျိုချလိုက်ကြသည်။ သူတို့ မျက်နှာပျက်နေကြ၏။ ဇောချွေးပြန်၍ပင် နေကြသည်။

လှေမှာ မှောက်လှမှောက်လှ ဖြစ်သွား၏။ ကလေးမများကိုပင် ဆက်ပြီး နှစ်သိမ့်စကား မပြောနိုင် ကြတော့ပြီ။ ကုတို့သမားကြီး နှစ်ဦးစလုံး ကြောက်ရွံ့ များ တဆတ်ဆတ်တုန်နေကြ၏။ ချွေးများပြန်ကာ အရှေ့အနောက် မဝေခွဲ နိုင် တော့ဘဲ လှေမြုပ်မသွားအောင် ကတုန်ကယင် ပဲ့ထိန်းနေကြရတော့သည်။ လေသည် ပို၍ပို၍ တိုးလာသည်။ မိုးသည် သာ၍သာ၍ ရွာသွန်းနေ၏။ လေလည်း ပိုမို လူး၍ လူး၍ နေတော့၏။

ဘိန်းစားကြီး နှစ်ယောက်မှာ ဣန္ဒြေ မဆည်နိုင်တော့ဘဲ အဖေ-တ-အမေ- တ ကာ ကယောင်ကတမ်း ငိုကြွေးနေကြသည်ကို ကြားရသောအခါ မစိန်ညွန့် ကလေးသည် အံ့အားသင့်သွား၏။ လူကြီးနှစ်ယောက်အား အားကိုးရာဟု ထင်စား အားကိုး၍မရနိုင်တော့ကြောင်း သဘောပေါက်သွားတော့သည်။

အဘွားသီလရှင်ကြီးထံ ငါ့-နှစ်သမီး အရွယ်ကပင် သင်ယူခဲ့သော ‘ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ နှင့် မကြာမီက သင်ကြားခဲ့ရသော ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးဂုဏ်ကိုသာ နောက်ဆုံး အားကိုးရာအဖြစ် သတိရလာ၏။

“ဘုရားကယ်တော်မူပါ။ တရား ကယ်တော်မူပါ။ သံဃာ ကယ်တော်မူပါ။”

“ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဓမ္မံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
သံဃံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။
ဒုတိယမ္ပိ.....။
တတိယမ္ပိ.....။”

သရဏဂုံကျေးဇူး

မစိန်ညွန့်ကလေး သရဏဂုံသုံးပါးကို သတိရ၍ ရွတ်ဆိုပြီး မကြာမီပင် တောင်လောက်ကြီးသော လှိုင်းလုံးကြီးအောက်တွင် လှေသည် နစ်မြုပ်သွားတော့၏။ မျက်စိကို စုံမှိတ်ပြီး ဘုရားအာရုံပြုကာ ရွတ်မြဲရွတ်နေသည်။ လှေနှစ်သွားသည် မသွားသည်ကိုပင် သတိမထားမိတော့ချေ။ သူ့မျက်စိထဲတွင် ဘုရားရှင်ကိုသာ မြင်နေ၏။ ပါးစပ်ကလည်း တွင်တွင်ရွတ်နေတော့သည်။ မိုးမှောင်ကြီးကျနေ၍ တစ်ဦးနှင့် တစ်ဦးလည်း မမြင်ရတော့ချေ။

လေလှိုင်းဒဏ်ကြောင့် ကိုင်ထားသော လှေနံရံ လွတ်ထွက်သွားပြီး ရေထဲတွင် အလိုက်သင့်ပေါလော မျောနေကြောင်း သတိပြုမိသောအခါ “ငါ့မှာ ရတနာသုံးပါးမှ တစ်ပါး အားကိုးစရာ မရှိတော့ဘူး၊ ငါမသေနိုင်ဘူး” ဟု ယုံကြည်စိတ် ဝင်လာ၏။ ထိုအခါ ကြောက်စိတ်လည်း ပြေ၍ သွားတော့သည်။

ပင်လယ်ပြင်၌ လုံးလုံးလျားလျား မျောနေပြီဟု သိသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မျက်စိထဲတွင် ဘုရားကိုသာ စိုက်ကြည့်နေသည်။ မျက်စိကိုမူမဖွင့်။ ပါးစပ်က ရွတ်နိုင်သည့်အခါ ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ဟု ရွတ်သည်။

ငါ-နာရီလုံးလုံး ပင်လယ်ပြင်၌ မျောနေခဲ့ရ၏။

ကျန်အဖော်သုံးဦးမှာ အော်ယင်း ဟစ်ယင်းနှင့် အသက်ပျောက်ကာ ငါးစာ ဖြစ်ခဲ့ကြရသည်။

မစိန်ညွန့် ကလေးသည် ငါ-နာရီကြာမျှ မျောပါလျက်က ခြေထောက်ကို

တစ်စုံ တစ်ယောက်က ဆွဲလိုက်သကဲ့သို့ ထိတွေ့ ခံစားလိုက်ရ၏။ ပင်လယ်မျော နေသော အရှိန်လည်းရပ်သွားသည်။ သတိပြုလိုက်သောအခါ သံန္တံများကို ခြေ ထောက်နှင့် ထိနေကြောင်း သတိပြုလိုက်မိ၏။ မျက်စိကိုဖွင့်၍ ကြည့်လိုက်သောအခါ ရေဂယက်များ ဆင်းလိုက်တက်လိုက် ဖြစ်နေသော သဲသောင်ပြင်ကြီးဖြစ်ကြောင်း သိရလေတော့သည်။

အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာသွားသည်။ ရုတ်တရက် စမ်းထိုင်ရင်း သဲသောင်ပြင်ပေါ်သို့ တဖြည်းဖြည်းချင်း တက်လာနိုင်ခဲ့၏။

“ရေမကူးတတ်ဘဲလျက် ရေထဲမြုပ်မသွားဘဲ အချိန်အကြာကြီး နေနိုင်သည်မှာ ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးပါကလာ” ဟု သဘောပေါက်၍ ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုကာ ဘုရားကို ထိုင်၍ ရိုခိုးလိုက်သေးသည်။

“ရေနစ်သူ သောင်ပြင်တွေ့ရသကဲ့သို့ ရတနာသုံးပါးသည် ထောက်တည် မှီခိုရာ အားကိုးစရာကြီးပါတကား” ဟုလည်း ပို၍ ဝမ်းမြောက် ယုံကြည်မိလေ၏။

မှောင်နှင့်မည်းမည်း သဲသောင်ပြင်၌ လေတဟူးဟူးတိုက်နေ၏။ ခြုံထွေးစရာ အဝတ်အစားလည်း မရှိ။ အရှေ့အနောက်လည်း မသိ။ ကြောက်ရမှန်းလည်း မသိ တော့ဘဲ ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ နှင့် မိုးလင်းခဲ့ရသည်။

မကြာမီ မိုးစင်စင်လင်းကာ အောင်လှပြင်ရွာ တံငါယောက်ျားကြီးတစ်ဦးနှင့် တွေ့၍ အိမ်အရောက် ပို့ပေးခဲ့၏။

တရားရှင်ကို တရားက ပြန်စောင့်

“ဟုတ်ကဲ့ပါ-ဘိုးဘိုး၊ ကျမ ဘိုးဘိုးကို ကန်တော့လိုက်ပါတယ်” တစ်အိမ်သားလုံး အိပ်မောကျနေခိုက် စကားပြောသံလိုလို ကြားရသဖြင့် မစိန်ညွန့်ကလေး၏ မိဘများ အိပ်ရာမှ ပျာပျာသလဲ ထလိုက်ကြ၏။

မစိန်ညွန့်ကလေးမှာ အိပ်ချင်မူးတူး ဒယီးဒယိုင်နှင့် ထိုင်လျက် ရိုခိုးရင်း စကားပြောနေသည်ကို တွေ့ကြရသည်။

“ဟဲ့-သမီး၊ ဘာဖြစ်လို့လဲ” ဟု မေးခါမှ မျက်စိဖွင့်ပြီး ‘ဟင်-အမေ’ ဟု ဆိုကာ ပြုံးပြလိုက်သည်။

“သမီးလေ-အိပ်မက်ထဲမှာ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်နှင့် အဘိုးကြီးတစ်ယောက်က သမီးအိပ်ရာ ခေါင်းရင်းမှာထိုင်ပြီး သမီးကို ပြောတယ်-

“ဟဲ့-ကလေးမ၊ ထထ၊ ဘိုးဘိုးပြန်တော့မယ်တဲ့။ ငါ့မြေးက သရဏဂုံ သုံးပါးကို အမြဲရွတ်နေလို့ ငါ့မြေးအသက်ကို ဘိုးဘိုး ကယ်ခဲ့ရတာတဲ့။ နောက်လဲ မမေ့နဲ့။ အမြဲရွတ်။ ကဲကဲ ဘိုးဘိုး ပြန်ခါနီး ကန်တော့လိုက်ပါဦး” ပြောလို့ သမီး စိတ်ထဲမှာ တကယ်မှတ်ပြီး ပြောနေတာ”

မိဘများမှာလည်း ပို၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ ဖြစ်ကာ “သူတော်ကောင်း နတ်ကောင်းမတယ်လို့ ဘွားဘွားကြီးက သမီးတို့ကို သင်ပြပေးဖူးသားပဲ။ ကဲ-ကဲ သမီး အစောကြီးရှိသေးတယ်။ ‘ဗုဒ္ဓ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’ ဆိုပြီး အိပ်လိုက်ဦး။ အားရှိ သွားအောင်”ဟု နှစ်သိမ့်ပေးကြသည်။ (ဤ၌ ကယ်တင်ခဲ့သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ သမုဒ္ဒရာစောင့်နတ် ဖြစ်သည်။ လောကီ ပျောက်စေဘိုးဘိုးမျိုး မဟုတ်။)

နှစ်ရက်၊ သုံးရက်ခန့် ရှိသောအခါ အောင်လှပြင်ဆိပ်၌ ငါးစားထားသော မပီမသ လူအလောင်း သုံးလောင်းကို တွေ့ကြရလေ၏။ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူး ကြီးမား မြင့်မြတ်ပုံနှင့် မစိန်ညွန့်ကလေး၏ သေရွာပြန်သတင်းကို ကျောက်ချောင်း ကုန်းဘောင်ရွာနှင့် အောင်လှပြင် ရွာတစ်ခု၌ ပြော၍ မပြီးခဲ့ကြပေ။

‘သရဏဂုံမယ် လုံမငယ်’ အကြောင်း ‘ရမ်းမြီရွှေမောင်း’ က ၁၉၆၁-ခု၊ ဇွန်လထုတ် ‘သင့်ဘဝ’ မဂ္ဂဇင်းတွင် ရေးသားခဲ့သည်ကို မူရင်းအတိုင်း မွမ်းမံ ဖော်ပြလိုက်ပါသည်။

သရဏမထေရ်အကြောင်း သိဟိုဠ်ခေတ်က ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ ပြန်လည် ဟောပြသည်ကို ရှင်မဟာရဋ္ဌပါလမထေရ် မှတ်တမ်း တင်ထားသော ‘ရသဝါဟိနီ’ နှင့် ‘သဟဿဝတ္ထု’ ကျမ်းတို့၌ပါရှိသည်။ မကြာမီ ထိုသိဟိုဠ်ဝတ္ထုများ အပြည့် အစုံ ဖတ်ရှုကြရပါလတ္တံ့။]

ဘုရားကိုချစ်ပါ

ငါဘုရားအပေါ်၌ ယုံကြည်ရုံမျှ၊ ချစ်မြတ်နိုးရုံမျှဖြင့်ပင် နတ်ရွာသုဂတိသို့ လားရောက်နိုင်၏။

(မူလပဏ္ဏာသ၊ အလဂဒ္ဒူပမသုတ်)

နှုတ်တက်ဆောင်ရန်

(အနက်)

ဗုဒ္ဓံ၊ မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်လဲလျောင်း ပုန်းအောင်း မှီခိုရာ ဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဓမ္မံ၊ တံရားတော်မြတ်ကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်လဲလျောင်း ပုန်းအောင်း မှီခိုရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

သံဃံ၊ သံဃာတော်မြတ်ကို။ သရဏံ၊ ကိုးကွယ်လဲလျောင်း ပုန်းအောင်း မှီခိုရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ဆည်းကပ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

အနက်အကျယ်

ဗုဒ္ဓံ၊ သီစရာ မှန်သမျှကို တစ်စမကျန် အမှန်ကုန်စင် သိမြင်တော်မူလတ်၍ သိအောင် ဟောကြားတော်မူတတ်သော မြတ်စွာဘုရားကို။ သရဏံ၊ ဘေးရန်ပယ် ဖျောက် ချမ်းသာရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သဖြင့် အမြတ်ဆုံးသော ကိုးကွယ်ရာဟူ၍။ ဂစ္ဆာမိ၊ ယုံကြည်သိမှတ် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဓမ္မံ၊ မဂ်လေးတန် ဖိုလ်လေးတန် နိဗ္ဗာန်ပရိယတ် ဆယ်ပါးသော တရားလမ်းစဉ် မြတ်ကို။ (သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။ ရှေ့က အတိုင်းဆို။)

သံဃံ၊ မြတ်စွာဘုရား ဟောညွှန်ကြားတိုင်း တရားလမ်းမှန် မသွေလှန်ဘဲ ကျင့်ကြံပွားလတ် ရှစ်ပါးသော အရိယာ သံဃာတော်မြတ်ကို။ (သရဏံ ဂစ္ဆာမိ။)

(သရဏ-ကိုးကွယ်ရာဟု+ဂမန=ဂုံ=ယုံကြည် သိမှတ် ဆည်းကပ် ကိုးကွယ် ခြင်း= ကိုးကွယ်စရာ= သရဏဂုံသုံးပါး။)

ကိုးကွယ်ရာ ထားရခြင်း

လောက၌မြင်ရ မမြင်ရသောအခက်အခဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ဘေးရန် အန္တရာယ် တို့သည် များပြားကုန်၏။ လူသာမန်တို့ သိမြင်နိုင်၊ မသိမြင်နိုင်သော ချမ်းသာ သုခတို့သည်လည်း များပြားကုန်၏။

ဆင်းရဲအမျိုးမျိုးမှ လွတ်မြောက်၍ ချမ်းသာ အဆင့်ဆင့်ရရန်မှာ လူသာမန်တို့ အတွက် လွယ်ကူသော ကိစ္စမဟုတ်။ ဒုက္ခရောက်သူသာများ၍ ချမ်းသာရသူကား နည်းပါးလှသည်။

ဒုက္ခ အမျိုးမျိုးမှ ကယ်တင်ကာ ချမ်းသာသူခကို ပေးနိုင်သည်ဟု ထင်ရသော ကိုးကွယ်ရာတို့လည်း အမျိုးမျိုး ရှိကုန်၏။ အဘယ်အရာသည် စစ်မှန်သော ကိုးကွယ်ရာဟု မခွဲခြား နိုင်ကြပေ။

ကိုးကွယ်ရာဆိုသည်မှာ အားကိုးစရာ အကာအကွယ် ပြုစရာကို ခေါ်သည်။ လောက၌ သားသမီးလူမမယ်တို့သည် မိဘကိုအားကိုးနေကြရ၏။ ဆေးဆရာ နှင့် ရင်းနှီးလျှင် မကျန်းမာသောအခါ ပို၍အားကိုးရ၏။ ဆွေမျိုးထဲမှာ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသူ တစ်ဦးဦးရှိလျှင် ငွေရေးကြေးရေး အားကိုးရ၏။ ဆွေမျိုးတစ်စုတွင် ယောက်ျားသားများရှိမှ အားကိုးရ၏။ ရဲသားနှင့်စစ်သားတို့သည် လုံခြုံရေးနှင့် ကာကွယ်ရေးအတွက် အားကိုးရကုန်၏။

အချုပ်အားဖြင့် ခွန်အား ဥဇာဏ်အား စီးပွားရေး ကျန်းမာရေး စသည် အားနည်းသူများက ဆိုင်ရာဆိုင်ရာ အားကြီးသူများအပေါ် အားကိုးနေကြရမိ ဖြစ်သည်။ သို့မှသာ လူမှုဒုက္ခအပေါင်းမှ လွတ်ကင်း၍ ချမ်းသာခြင်းကို ရနိုင်ကြမည်ဖြစ်၏။

လောက၌ ကိုးကွယ်မှုထုံးစံသည် ဘေးရန်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်။ သို့သော် ထိုကိုးကွယ်ရာတို့သည် တစ်စုံတစ်ခုသော ဘေးဒုက္ခအန္တရာယ်နှင့် ကြုံလာပါလျှင် သာမန်လူသားတစ်ယောက် ကယ်မ-နိုင်သည်ထက် ပို၍ စွမ်းဆောင် နိုင်သော ကိုးကွယ်ရာများမဟုတ်ကုန်။

ဥပမာ-သိန်းတစ်ရာ ချမ်းသာသော သူဇွေးကြီးအား အသက်သေလောက်သည့် ရောဂါတစ်စုံတစ်ခု စွဲကပ်လာသောအခါ-

“ထိုရောဂါမှ သက်သာအောင်လုပ်ပေးနိုင်ပါလျှင် စည်းစိမ်တစ်စက် (သိန်း ငါးဆယ်) ပေးပါမည်” ဆိုသော်လည်း သေရမည့်ရောဂါဖြစ်၍ မည်သည့် ဆေး ဆရာမျှ ကယ်မ-နိုင်မည်မဟုတ်၊ သတိမရတစ်ချက်၊ ရတစ်ချက် သေငယ်စောဖြင့် မြောမေ့နေသောအခါ-

“ရှိသမျှ စည်းစိမ် အကုန်ပေးပါမည်။ မသေရအောင် လုပ်ပေးကြပါ” ဟု ဆိုစေကာမူ အားကိုးရာဟု ထင်ခဲ့သော ဆေးဆရာနှင့် စည်းစိမ် ဥစ္စာ စသည်တို့သည် ကိုးကွယ်ရာ မပေးနိုင်တော့ပြီ။

တစ်စုံတစ်ခုသော ဘေးရန်ရောဂါများ မဖြစ်သေးလျှင် ဖြစ်မလာအောင်၊

ဖြစ်နေလျှင်လည်း သက်သာရာရအောင် ကယ်မ-နိုင်သည်မှာ ရတနာသုံးပါးသာလျှင် ရှိ၏။

သားကို အသက်တမျှ ချစ်ရပါသည်ဟု ဆိုသော မိခင်သည် ရင်ခွင်မှာ ပွေ့ထားသော်လည်း သား၏ရောဂါကို ခွဲဝေကုမှု၍ မကယ်နိုင်။ မိမိလက်ပေါ်၌ပင် သေရမည့် ရောဂါဖြစ်က သေသွားမည်သာဖြစ်၏။ မသေအောင်ကား လုံးဝ မကယ်နိုင်။

“ကဘုံ”ဟုခေါ်သော ပြိတ္တာဘဝ ရောက်ရသူတို့အတွက် အားထားရာ ကိုးကွယ်ရာမှာ ရတနာ သုံးပါးမှတစ်ပါး အခြားမရှိပြီ။

ရတနာသုံးပါးသည် (ဓန္ဒာကိုယ်ကြီး ရှိနေပြီ ဖြစ်၍) သေခြင်းတရားမှ ယခု မကယ်မ-နိုင်စေကာမူ နောင်အခါတွင် လုံးဝ, မအို, မနာ, မသေစေရ ယခု ဘဝတွင်လည်း အငြိမ်းစား ထာဝရချမ်းသာမှု ပြည့်ဝသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို ပေးစွမ်းနိုင်လေသည်။

နာမ်လွန် တစ်ဘက်စွန်း

နာမ်လွန် တစ်ဘက်စွန်းရောက် ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ အမှုအကျင့်မှာ ပထမတွင် မသိမသာ ဆင်တူယိုးမှား ရောနှောလာ၏။ သဘောတူအရေအတွက် များပြားလာသော အခါမှသာ ဖုံးကွယ်ထားသော ဇာတိရုပ်များ ဘွင်းဘွင်း ပေါ်လာသည်။ သူတို့သည် တန်ခိုးကြီးမှု၊ စီးပွားတက်မှု၊ အာဏာရမှု၊ အသက်ရှည်မှု စသော လောကီ ကြီးပွား ရေးကိုသာ လုပ်ဆောင်ကြသည်။

“သာသာနာပြုသည်” ဟု ဆိုကာ ထိုလောကီ ကိစ္စများကိုသာ လုပ်ဆောင် ကြ၏။ ထိုသို့ လုပ်ရာတွင် ဗုဒ္ဓဝါဒ တရားအချို့ကို အသုံးပြုကြသည်။

ထိုသို့အသုံးပြုခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်မှာ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ တရားတော် များသည် နိဗ္ဗာန်ရစေရုံသာမက လောကီ ကြီးပွားရေးတွင်လည်း အလွန် အကျိုးရှိသည်ကို မြင်ကြ၏။ အထို့က်အလျောက် လက်တွေ့လည်း သိနေကြ၏။ ထိုသို့ ပြုလုပ်ခြင်း အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒရေးရာ၌ အရိုးခံမျှသာရှိ၍ စာပေ ပရိယတ္တိဗဟုသုတ မရှိသူများကို ဆွဲဆောင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။

မေတ္တာပွားခြင်း၊ သစ္စာပြုခြင်း၊ ဂုဏ်တော်ပုတီးစိပ်ခြင်း၊ အဓိဋ္ဌာန်ဝင်ခြင်း၊ ပရိတ်မန္တန်ရွတ်ခြင်းအတွက် ဘုရားဟော မှုရင်းများအတိုင်း ယူ၍ သုံးသည့်အခါ

သုံးသည်။ အနည်းငယ် ဆင်တူယိုးမှား ပြုပြင် ကွန့်၍ သုံးသည့်အခါ သုံးသည်။

ဥပမာ-သရဏဂုံကိုပင် ဘုရားဟောမှုရင်းကို ဖျက်၍-

‘ဂစ္ဆာမိ သရဏံ ဗုဒ္ဓံ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း၊

‘သရဏံ ဂစ္ဆာမိ ဗုဒ္ဓံ’ ဟူ၍ လည်းကောင်း-

ဟိန္ဒူ မန္တန်များကဲ့သို့ အင်းသွား စက်လှည့် နည်းများဖြင့်လည်းကောင်း ရွတ်ဆို ကြသည်။ ပုတီးစိပ်ကြသည်။

‘နမောတဿ’ကိုလည်း မူရင်းကို ဖျက်ဆီး၍ စက်လှည့်နည်းဖြင့် အင်းသွားပုံ ဖင်ပြန် ခေါင်းပြန် ရွတ်ဆိုကြသည်။ ပုတီးစိပ်ကြသည်။

အချို့ကလည်း အလွန်သီလ စင်ကြယ်သော ဘုန်းတော်ကြီးကို အမည်မသိ အမျိုးသမီး တစ်ဦးက မည်သို့မည်ပုံ အိပ်မက်ပေး၍ သတ္တဝါတို့ ကပ်ကြီးသုံးပါးမှ လွတ်စေရန် ‘ရှင်အရဟံ ပုတီးစိပ်နည်း’ကို လျှောက်ထားသွားသည်- စသည်ဖြင့် ဆေးနှင့်ခြောက် လာဘ်နှင့် မြှောက်ကာ အထူးအဆန်း ထွင်ကြပြန်သည်။

သာသနာ၌ ထင်ရှားကျော်ကြားသော ရဟန္တာ ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ နာမည်ကိုပင် အသုံးချ၍ လှည့်စားကြကုန်၏။

တစ်စုံတစ်ခု မျှော်လင့်ချက်ကြီးဖြင့် ဆည်းကပ်သော လူမိုက်တို့အတွက် “ဒါက ပိုစွမ်းတယ်၊ ဘယ်ဂါထာကို ဘယ်လိုရွတ်” စသည်ဖြင့် ဘာသာရေး အောက်ခြေ၌ လည်း ရှင်းမရအောင် ရှုပ်ပွေနေကြ၏။ မဆုံးနိုင်သော ပုတီးစိပ်နည်း များဖြင့် ချာချာလည် နေကြရှာ၏။

ဘုရားတရားများကို တစ်စွန်းတစ်စ ငှားယူထားသဖြင့် အထိုက်အလျောက် တန်ခိုးပြခြင်း၊ အစွမ်းထက်မြက်ခြင်းကား ရှိကြသည်ပင်ဖြစ်သည်။ အလွန် အစွမ်း ထက်မြက် လှသော ဝရဇိန်လက်နက်ကို သားငှက်ပစ်ရန် သုံးစွဲနေသကဲ့သို့သာ ဖြစ်၏။

မပြောပလောက်သော လက်တွေ့ကလေးကလည်း ရှိ၊ ဧရာမ မျှော်လင့်ချက် ကြီးကလည်း ဖိနေသဖြင့် နက္ခတ်ဗေဒင် တန်ပြန်နည်း၊ မန္တန်ဗေဒ အသံ ရိုက်ခတ်နည်း စသည်တို့ဖြင့် လျှို့ဝှက်စီစဉ်ထားကြရာ သာသနာတော်အား အဘယ်သို့သော အတိုင်းအတာအထိ ဖြိုဖျက်နိုင်သည်ကို သုံးစွဲသူများကိုယ်တိုင်ပင် သိရန် မလွယ် ကူချေ။ အလွန် အသိခက်လှပေသည်။ ထို့ကြောင့်-

ရိုးရာဒေသနာနည်းကျ မဟုတ်လျှင် စဉ်းစားမနေနှင့်၊ ဝေးစွာ ရှောင်ကြလေ။
ကျေးဇူးရှင် “ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး”က ဤသို့ ဟောဖူး၏။

“မြတ်စွာဘုရား ဟောတဲ့တရားကို သူ့အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ နည်းနည်းလောက် နုတ်ထားလိုက်မယ်ဗျာ။ ဒါမှမဟုတ် နည်းနည်းကလေး အပို ထည့်ထားလိုက်မယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒါဟာ သာသနာပြုတာလား၊ ဖျက်တာလား။”

“ဖျက်တာပါ ဘုရား။”

“အနို့ အဲသလိုဖျက်တော့ သာသနာကပျက်သွားမှာလား၊ အဲသလိုဖျက်တဲ့ လူမှာ ပျက်မှာလား။”

“ဖျက်တဲ့လူပဲ ပျက်မှာပါဘုရား။”

“အေးဗျာ၊ ဘုရားက ဒီလိုပါဆိုယင် ဒီအတိုင်း လုပ်ဗျာ၊ ကိုယ့်ကိုကိုယ် မဖျက်ကြနဲ့။”

အပြစ်ပြောသည်။ ရှုတ်ချသည်ဟု မထင်မှတ်ကြပါလင့်။ သာသနာတော်၌ အလွန်အရေးကြီးလှသောကြောင့် သတိပေးခြင်းဖြစ်သည်။ ဆရာလုပ်သူတို့သည် တစ်စ တစ်စ ဘုရားနေရာ ယူလာကြကာ ဘုရား နာမည်ကိုပင် အလွဲသုံးစား လုပ်၍ ပါဠိတော်ကြီးများကိုပင် ဟောထုတ်ခဲ့ကြဖူး၏။ ကိုးကွယ်သူများကိုလည်း မဆိုစလောက်သော တန်ခိုးကြောင့် ကံ-ကံ၏ အကျိုးကိုပင် ပစ်ပယ်စေ၍ ‘ကမ္မဿကတာဉာဏ် အခြေခံ ပထဝီကြောကြီး’ ကိုပင် နုတ်ပစ် တတ်ကြသည်။

“နတ် ဝိဇ္ဇာ စသည်တို့အား ဘုရားထက် အားကိုးရာ ဖြစ်သည်”ဟု စွဲယူမိလျှင် သရဏာဂုံပင် ပျက်၍ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ဟု ထင်ရစေကာမူ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်သွားတတ်သည်။ အလွန်သိမ်မွေ့သော အရာဖြစ်၏။ ကြပ်ကြပ် သတိမူကြပါကုန်။ ဝါဝါမြင်တိုင်း ရွှေမဟုတ်။

ရတနာသုံးပါး တရားတော်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်များကို သိထားကြသဖြင့် ဘုရားတရားကိုပင် မန္တန်အဖြစ် ယူငင်၍ ဆင်တူယိုးမှား သုံးစွဲကြရာ တရားတော် ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခုသော တန်ခိုးအာနိသင်များ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ-

“သင့်ကို ငါစောင့်ရှောက်နေသည်။ သင့် ဘေးရန်ကို ယခုလို ငါကာကွယ် ပေးနေသည်။ သင့်ရာထူး၊ သင့်စီးပွားများကို ယခုလို ကြီးပွားတိုးတက်အောင် ငါ လုပ်ပေးနေသည်” ဟု စွဲမြဲယုံကြည်သွားအောင် တစ်နည်းနည်းဖြင့် မသိ သိအောင် အသားယူဝင့်ကြွား တတ်ကြသည်။

ထိုအခါ မူရင်း ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကိုပင် မေ့ပျောက်ကာ ပလ္လင် ပေါ်သို့ တင်၍ ကိုးကွယ်မိကြ၏။ မိမိကိုယ်ကိုလည်း “ငါပါရမီ ရှိလို့သာ ယခုလို ဖြစ်ရသည်။ ရှေ့ဆက်လုပ်လျှင် သူတို့လိုပဲ သတ္တဝါတွေကို ကယ်တင်ကာ အလားတူ

သာသနာ ပြုရတော့မည်” ဟူသော စိတ်များ ဝင်လာကာ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ဆရာဆရာကြီးများ နည်းတူ ဘုရားနေရာကိုပင် တက်၍ ယူမိကြရှာ၏။

ဒေဝဒတ် ရဟန်းလည်း မပြောပလောက်သော ထိုတန်ခိုးကြောင့်ပင် ဘုရားနှင့် ပခုံးချင်း ယှဉ်၍ အဝီစိသို့ နစ်ဝင်ခဲ့ရပြီ။ ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလေစွာ။

အကျဉ်းချုပ် ဆိုရသော် မိစ္ဆာ တန်ခိုးရှင်တို့သည် ပါဠိ ပညာရှင်ကြီးများ လက်ဖျားခါလောက်အောင် ပါဠိတော်ကြီးများကိုပင် တစ်တစ်ခွခွ ရွတ်ဆိုဟောပြု၍ ဖြစ်စေ၊ သမိုင်းကြောင်း၊ သိပ္ပံပညာ၊ ဖီလော်ဆိုဖီ အတတ်ပညာ စသည်ဖြင့် ဆိုင်ရာ ပါမောက္ခ ပါရဂူများပင် အံ့အားသင့်လောက်အောင် ဟောပြု၍ဖြစ်စေ လူ့ အဆင့် အတန်း အခြေအနေ အလိုက် သည်းခြေကြိုက်အောင် ရွတ်ဆိုဟောပြုနိုင်သည်လည်း ရှိကောင်း ရှိနိုင်ရာ၏။

မည်မျှလောက် တတ်ကျွမ်း၍ စွမ်းပကား တန်ခိုး မိုးသို့ပင် ပျံ၍ ပြစေကာမူ ထို အထူးအဆန်းများ အားလုံးသည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကျင့်ကြံနေသော ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများမဟုတ်။ သူတို့၏ တရားများသည်လည်း သံသရာဝဲစုပ်မည့် တရား များသာ ဖြစ်ကြောင်း ခြွင်းချက်မရှိ မှတ်ကြကုန်။ ဆေးကြောင့်ဖြစ်သော ရောဂါအတွက် ဆေးမရှိ။

ဤကား လမ်းစဉ် လမ်းမှန် တရားမှန်နှင့် တွေ့ကြုံခဲ့တွေ့ကြုံရသော်လည်း လောကကြီးပွားရေး တစ်စုံတစ်ရာ၌ တွယ်တာ ကပ်ငြိမှု ရှိနေသဖြင့် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းမတော်မှ ဘေးချော်ကျကာ စိတ်ဝိညာဉ် ဦးစားပေးသော အစွန်းတစ်ဘက်သို့ ထိုးဆင်းသွားခြင်းပင်တည်း။

ရုပ်လွန် တစ်ဘက်စွန်း

သတ္တဝါတို့သည် ယင်းသို့လျှင် စိတ်ဝိညာဉ်ဘက် လဲကျသည့်အခါ ကျ၍ သဿတဝါဒ မဆုံးနိုင်သော လမ်းရှည်ကြီးကို အလိုက်မှားမိကြရှာ၏။ စိတ်တန်ခိုး ကိုသာ ကိုးကွယ်ရာဟု စွဲယူမှားကြရသည်။

ရုံခါ ရုပ်ကို ဦးစားပေးလွန်းကာ ‘လက်တွေ့ မျက်မြင်မှ ယုံမည်’ဟုကြွေး ကြော်၍ ဘဝတစ်သက်စာ ဥစ္ဆေဒ ဖြတ်လမ်းကပင် လျှောက်သွားနေကြပြန်၏။ ရုပ်တန်ခိုးကိုသာ ကိုးကွယ်ရာဟု စွဲယူမှားကြရသည်။

ဘေးရန် မနှောင့် ဖြောင့်ဖြူးသာယာသော မဇ္ဈိမပဋိပဒါက သွားကြရသည်

မရှိချေ။ လှေနှံတစ်ဖက်နှင့်လျက်သာ နစ်မြုပ်ကြရလေ၏။

“အကြောက်စိတ်ရှိ၍သာ ဘာသာဝါဒများ ဖြစ်ပေါ်လာကြသည်။ သိပ္ပံပညာ ထွန်းကားလာလျှင် တောင်ကြီးဖဝါးအောက် လှိုင်းကြီး လှေအောက် ဖြစ်ကာ အကြောက်ပေါ်၍ သွားလိမ့်မည်။ ထိုအခါ ဘာသာရေးများလည်း မလိုတော့” ဟု ထင်မှတ်ခဲ့ကြသည်။

ရှေးအခါက လျှပ်စီးမိုးကြိုးပစ်သည်ကို ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့ခဲ့ကြရ၏။ သိပ္ပံ ဆရာတို့က လျှပ်စီးမိုးကြိုးများကို သိုလှောင်ထိန်းချုပ်၍ လျှပ်စစ်မီးများအဖြစ် ခိုင်းစား နိုင်ခဲ့ကြသည်။ ယခင်က ကိုးကွယ်ခဲ့ကြသော နေ၊ လ၊ သမုဒ္ဒရာ တို့ကိုလည်း အထိုက်အလျောက် အသုံးချ၍ ပြုလာနိုင်ကြသည်။

တမလွန်ကို လက်ညှိုးထိုးကာ ကောင်းကင်ဘုံကို မျှော်လင့်ချက်ပေး၍ တန်ခိုးရှင် ကြီးကိုင်သော ဘာသာဝါဒများကိုပင် ပြက်ရယ်ပြောင်လှောင်လာကြ၏။ နောက်ဆုံး ဘာသာမဲ့ခေါ်သော ဘာသာဝါဒသစ် တစ်ခုကိုပင် အစားထိုး ကိုးကွယ်လာကြသည်။

နှစ်များ မကြာမီအတွင်း သိပ္ပံဆေးစွမ်းများ အရှိန်ပြင်းစွာ ထွန်းကားနေသည့် ကြားက တစ်နေ့တခြား ရောဂါများ ထူးကဲဆန်းပြားစွာ တိုးတက်လာသည်ကို တွေ့နေကြရ၏။

မိုးခေါင်၊ မိုးများခြင်း၊ မုန်တိုင်းကျခြင်း၊ ငလျင်လှုပ်ခြင်း၊ အပူအအေး အယုတ် အလွန်များခြင်း စသော အန္တရာယ်များကို သိပ္ပံပညာဖြင့် အကာအကွယ် ပေးနေကြသည့် ကြားကပင် ပို၍ဆိုးရွား ကြမ်းတမ်းလာသည်ကို တွေ့ကြရပြန်၏။ ‘ဒါ သဘာဝ အန္တရာယ် (ဝါ) သူ့ အလိုအလျောက် ဖြစ်လာသော အန္တရာယ်ပဲ’ ဟုပင် နှစ်သိမ့်စကား ဆိုကြ စေကာမူ လူတို့၌ သို့လော သို့လော ဖြစ်လာကြသည်။

“အန္တရာယ်ကြီးမားလှသော ရုပ်စွမ်းအင်များကို စမ်းသပ်ကြသဖြင့် သဘာဝ အန္တရာယ်ခေါ်သော သက်မဲ့ဘေးရန်များ ဖြစ်ပေါ်နေရသလော၊ လူသားတို့၏ လောဘ ဒေါသ စသော အကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်လာရသလော”

ကောက်ပဲသီးနှံများကို နှောင့်ယှက်ဖျက်ဆီးကြသော ပိုးမွှား အန္တရာယ်ကို အမျိုးမျိုးသော ပိုးသတ်ဆေးများဖြင့် စမ်းသပ်အသုံးပြုလာကြရာ ပထမတွင် အလွန် ကျေနပ်နေခဲ့ကြ၏။

များမကြာမီ “ဒီတီတီ ပိုးသတ်ဆေးကို တစ်ကမ္ဘာလုံး မသုံးကြပါနှင့်၊ ရပ်ကြပါတော့” ဟု အမိန့်ကို ပြင်ထုတ်နေကြရ၏။ သို့သော် လွန်ကုန်ပြီ။ မြေ၊

ရေ၊ လေ၊ သီးနှံ သားငါးသတ္တဝါတို့၌ အဆင့်ဆင့် ပြန့်ပွား၍ လူတို့၌ ကင်ဆာစသော အမည်မဖော်နိုင်သော ရောဂါဆန်းများအဖြစ် ထွက်ပေါ်လာလေပြီ။

တိုးတက်သော သိပ္ပံပညာအပေါ်၌ စိုးရိမ်စိတ်နှင့်အတူ သံသယဝင်လာကြ၏။ ကိုးကွယ်ရာမှ ဘေးဖြစ်လာခြင်းမှာ ကြောက်စရာအကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်။ ကိုးကွယ်ရာ အစစ်ကား အဘယ်ပါနည်း။

မင်းကိုမသတ်ဘဲ မင်းဖြစ်သူ
ကွမ်းဆော်မင်း

သက္ကရာဇ် ၂၆၈-ခုနှစ်။

ပုဂံပြည်၌ စလေငွေ့ဆိုးသူက တန်နက်မင်းကို လုပ်ကြံ၍ နန်းတက်၏။ တန်နက်မင်း၏ မိဖုရားငယ်တစ်ဦးသည် ကိုယ်ဝန်အရင့်အမာနှင့် ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်၍ ကျောင်းဖြူအရပ်၌ ပုန်းအောင်းနေရသည်။

မကြာမီ သားတော်ကလေးတစ်ပါး မွေးဖွားသည်။ မယ်တော်သည် တောလိုက်ဘာဝ ချိုင့်စွာ စားသောက်နေထိုင်ယင်း သားတော်ကလေးအား စကားပီနားလည်လာသော အရွယ်မှစ၍ ‘ပုဂံပုံပြင်’များကို မကြာခဏ ပြောပြလေ့ရှိသည်။ သားကိုပုံပြောယင်း ရံခါ မျက်ရည်များပင် မဆည်နိုင်ရှာပေ။

“မပူပါနဲ့ မယ်မယ်ဘုရားရယ်၊ သားလဲကြီးရင် မင်းလုပ်မှာပေါ့”

သားငယ်သည်လည်း ပုဂံပြည်ကြီးအကြောင်း ကြားရတိုင်း ကလေးဘာဝ ‘ကြီးလျှင် မင်းလုပ်မည်’ဟု စိတ်အား ထက်သန်လျက်ရှိ၏။

“ငါ့သား၊ မင်းလုပ်တယ်ဆိုတာ ကိုယ်ချင်းစာတရားနဲ့ တရားသဖြင့် မင်းလုပ်နိုင်မှ ကောင်းတာပါ သားရယ်”

မယ်တော်က သရဏဂုံ သုံးပါးနှင့် ငါးပါးသီလကို သင်ပြပေး၏ နောက်ဘုန်းကြီးကျောင်းသို့ ပို့အပ်၍ ပညာသင်ယူစေခဲ့သည်။

ထိုအချိန်ကား ဂိုဏ်းဘုန်းကြီးတို့၏ အမှုအကျင့်ဆိုးများ ပုဂံပြည် တစ်ပြည်လုံး လွှမ်းမိုး၍ လောကီ ဂိုဏ်းဘုန်းကြီးများသာ နေရာအနှံ့အပြား အုပ်စိုးလျက်ရှိ၏။ ‘အရည်းကြီးများ’ဟု ခေါ်ကြသည်။ မဟာယာန ဘုန်းကြီးများဖြစ်၏။

သူတို့သည် ဓာတ်ရိုက်ဓာတ်ဆင် မေဒင်ဟော၏။ အဂ္ဂိရတ် ဓာတ်လုံးထိုး၏။ ဆေးကု၊ အင်းချ၊ ရေမန်းတိုက်၊ အရက်သောက်၊ ညစာစားကြ၏။ ဘုန်းကြီးကျောင်းများ

လည်း တဖြည်းဖြည်းရောနှောသွားကြသည်။ ထေရဝါဒခေါ်သော ဘုန်းကြီးကောင်းများကား တောစွန်အုံများ၌ မထင်မရှား နေကြရ၏။

လူကိုဖျက်ဆီး ဂိုဏ်းဘုန်းကြီး

မင်းနှင့် မှူးမတ်တို့ကအစ လောကီ ဘုန်းကြီးများကို ကိုးကွယ်ကြသည်။ နဂါးရုပ်ကြီးများ၊ နတ်မဟုတ် ဘုရားမဟုတ် ရုပ်တုများ၊ ဟိန္ဒူရုပ်တုများ၊ အချွန်အတက်နှင့် ဘုရားရုပ်ပွားပုံများ စသည်ဖြင့် (ယခုအခါ တိဗက်၊ တရုတ်၊ ဂျပန်ပြည်ရှိ) မဟာယာနများ ထုလုပ်ကိုးကွယ်သော ရုပ်လုံး ရုပ်တုမျိုးကို ကိုးကွယ်ကြသည်။

ထိုလောကီဂိုဏ်းဘုန်းကြီးများ၏ အင်းအိုင်ခါးလှည့် လက်ဖွဲ့မန္တန် အတတ်များကို မင်းများက တိုင်းပြည် ငြိမ်ဝပ်ပိပြားရေး၊ ရာထူးတိုးတက်ရေး၊ အန္တရာယ်ကင်းရေး စသည်တို့ အတွက် အားကိုးအားထားပြုခဲ့ကြ၏။ အစစ်အမှန်များ မဟုတ်ကြ၍ တန်ခိုးပြရုံသာ ဇာတ်နိုင်ကြသည်။ ဆင်းရဲအောင်လည်း မလုပ်နိုင်၊ ချမ်းသာအောင်လည်းမ-မနိုင်။

ဆင်စီး မြင်းတက် လက်ဖွဲ့သတ် ဓားရေး လှံရေးအတတ်များကိုလည်း ထိုဘုန်းကြီးများထံ သင်ယူကြရသည်။ လောကီလူမှု အတတ်ပညာများကိုပါ ပေး၍ အကိုးကွယ်ခံ နေရာယူခဲ့ကြ၏။ ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်လည်း မရှိ။ ဘုရားဟော အစစ်အမှန် အမှုအကျင့်မှာ အနဲ့အသက်မျှသာ ရှိ၍ ဗုဒ္ဓဘာသာ ဘုရားတပည့်ဟူသာ မှတ်ထင်၍ ကိုးကွယ်ခဲ့ကြရသည်။

တစ်စုံတစ်ခုသော အကုသိုလ်အပြစ်ကို လုပ်မိစေကာမူ၊ နောက်ဆုံး မိဘကိုပင် သတ်မိစေကာမူ အဆိုပါ ဂိုဏ်းဘုန်းကြီးတို့က ပရိတ် မန္တန် ရွတ်ဖတ်ပေးလျှင် အပြစ်က လွတ်သည်ဟုလည်း အယူရှိကြသည်။

ဂါထာ မန္တန်နှင့်အင်းများ၊ သိဒ္ဓိတန်ခိုးများကို အားကိုးလွန်းသဖြင့် ကိုယ်ကျင့်တရား၊ ကိုယ်ချင်းစာတရား မလိုတော့။ ထို့ကြောင့်လည်း အဖေကို သတ်သောမင်းများ ပင် ပုဂံရာဇဝင်၌ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ် မင်းလုပ်ခဲ့ကြဖူး၏။ ကံ-ကံ၏ အကျိုး မလိုတော့ပြီ။ အိန္ဒိယ၌ သာသနာအမြစ်ပြတ် ကွယ်ခဲ့ရသည်မှာ ထိုဘုန်းကြီးများကြောင့်ပင် ဖြစ်၏။

သူတို့၏ ဂါထာ မန္တန်နှင့် အင်းကွက်များမှာ-
၁။ ဘုရားဟော အစစ် အမှန်များကို ပြင်ဆင်ထားခြင်း။

၂။ ဘုရားဟောခဲ့သယောင် ပါဠိဘာသာဖြင့် ဆင်တူယိုးမှား ရေးသားထားခြင်းကို ယခုခေတ်အထိ တွေ့မြင်နိုင်ကြ၏။

အသိဉာဏ်ပညာ နည်းပါးကြသဖြင့် ‘အဘယ်အရာသည် အစစ်အမှန်’ဟု ယခုအထိ ခွဲခြားသိမြင်သူ ရှားနေပေသေးသည်။ အစစ် အတု ခွဲခြား၍ မလွယ်အောင်လည်း ရောမွှေထားကြ၏။ ဆင်ယင် ဝတ်စားမှုမှာလည်း အစစ်နှင့် ခွဲခြား၍ မရအောင် ဟန်ဆောင်နေကြသည်။

မိဖုရား သားအမိသည် ပုဂံပြည်တွင် မင်းမိဖုရား မှူးကြီး မတ်ကြီး စစ်သူကြီးများမှအစ လူကုတ် ဂုဏ်သရေ ရှိသူများနှင့် ပြည်သူအများ ကိုးကွယ်သော မဟာယာနဂိုဏ်းဘုန်းကြီးများ၏ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဘေးကြီးမှ လွတ်ကင်းရသည်မှာ ကံကောင်းလှပေ၏။

တောစွန်အုံများ၌ ဘုရားသားတော် အစစ်အမှန်နှင့် တွေ့ကြုံရသဖြင့် တရားစစ်တရားမှန်များ ရရှိကြသည်။ သရဏဂုံ ငါးပါးသီလမှအစ စစ်စစ်မှန်မှန် သိသလောက် ကလေးကို ကျင့်ကြံနိုင်ကြ၏။ သားတော်ကိုလည်း ကျောင်းဖြူဘုန်းကြီးထံ အပ်နှံ၍ ပညာသင်ယူစေခဲ့သည်။

“မယ်မယ်ဘုရား၊ သားတော်ရဲ့ ဘုန်းမြတ်ကြီးဘုရားသင်ပေးတဲ့ စာတွေနဲ့ သည့်ပြင် ဘုန်းကြီးတွေ နေတာထိုင်တာနဲ့ တစ်ခြားစီပါလား။ ဘုန်းမြတ်ကြီးဘုရားနဲ့ သူတို့ ဝတ်ပုံစားပုံလဲ မတူဘူးနော်”

သင်ပုန်းကြီးကုန်၍ ဘုရားရှိခိုးစာ၊ မင်္ဂလသုတ်လောက်ရောက်လျှင် ဘုန်းကြီးအစစ်နှင့် ဘုန်းကြီး အတုကို ကွဲပြားစွာ မြင်နေရပြီ ဖြစ်၏။

ငါးပါးသီလမျှမလုံး ကံ-ကံ၏ အကျိုးကိုမျှပင် မယုံသော ‘မဟာယာနဂိုဏ်းဘုန်းကြီးများ၏ ဩဇာလွှမ်းနေပုံမှာ စဉ်းစား၍ မတတ်အောင် ရှိလေ၏။

မကြာမီ ထေရဝါဒ ဗုဒ္ဓဘာသာအရ အခြေခံ တတ်သိရမည့် ဝတ်တက်၊ ဝတ်ကပ်၊ သီလယူ၊ ဂုဏ်တော်ပွားပုံ၊ မေတ္တာပွားပုံ၊ အမျှဝေပုံ စသည်ကို နှုတ်တက်ရလာ၏။ ပရိတ်ကြီး ၁၁ စောင်ပင် ကုန်ခါနီးလာသည်။

“မယ်မယ်ဘုရား၊ သားငယ်ငယ်က ပုဂံပြည်အကြောင်းများကို မယ်မယ်ဘုရား ပုံပြောတာကြားရတော့ သားစိတ်ထဲ မင်း သိပ်ဖြစ်ချင်လာတယ်၊ ခုတစ်ခါ ဘုန်းမြတ်ကြီးဘုရားက ညတိုင်းပဲ ဘုရားဝတ်တက်ပြီးတိုင်း မြတ်စွာဘုရား ထီးနန်းစွန့်လွှတ်ပြီး တောထွက်တဲ့အကြောင်း၊ မဇ္ဈိမဒေသရဟန်းတော်တွေ၊ မင်းတွေအကြောင်း

မိန့်ဆိုတာ ကြားရတော့ သားတော်စိတ်ထဲမှာ ပိုပြီးမင်းဖြစ်ချင်လာတယ် မယ်မယ် ဘုရား။ အခု ရှိနေတာနဲ့ ဘာမှမဆိုင်ဘဲဟာ။ ဒီတရားအလွဲတွေ လိုက်နေလို့ကတော့ မင်္ဂုဇိလ်နိဗ္ဗာန် မပြောနဲ့ လူ ပြန်ဖြစ်ဖို့တောင် မလွယ်ပါဘူး။ ဒီ တရားစစ် တရားမှန်တွေ ပုဂံ တစ်ပြည်လုံး သိကြရအောင် သား သိပ်ပြီး မင်းလုပ်ချင်တာပဲ”

သားတော် စိတ်လိုက်မာန်ပါ ပြောနေသည်ကို မယ်တော်မှာ ဝမ်းထဲကကျိတ်ပြီး ဝမ်းသာနေမိ၏။

“တိုးတိုးပြောပါ သားရယ်။ မင်းဖြစ်တယ်ဆိုတာ လွယ်တာ မဟုတ်ဘူး သားရဲ့။ မင်းကို သတ်ရဲမှ မင်းဖြစ်တာ။ သားက သတ်ရဲလို့လား။”

မယ်တော်လုပ်သူက လက်ရှိ အစဉ်အလာကို အခိုင်အမာလုပ်၍ ပြောရင်း သားအကဲကို စမ်းလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

“လူ မပြောနဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်စိတ်ကိုတောင် သား မသတ်ရဲပါဘူး။ လူသတ်ဝံ့မှလဲ မင်းဖြစ်ရတာမဟုတ်ဘူး မယ်မယ်ဘုရားရယ်။ ဘုန်းမြတ်ကြီးဘုရားက ပြောတယ်-
၁။ ဗြဟ္မစရိယခေါ်တဲ့ အကျင့်သီလကို နည်းနည်းကျင့်နိုင်ယင် လူမင်း ဖြစ်သတဲ့။

၂။ အလယ်အလတ် ကျင့်ရင် ဗြဟ္မမင်း ဖြစ်သတဲ့။

၃။ အကောင်းဆုံးကျင့်ရင် မင်းတကာမင်း ရဟန္တာဖြစ်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရသတဲ့။

“သားတော်လဲ ငါးပါးသီလကို အမြဲစောင့်နေတာပဲဟာ။ အခု မင်းလုပ်နေတဲ့ လူတွေ ထက်တော့ သာတာပဲ။ အဲဒီ ဘုန်းကြီးတွေဟာ အရက်လဲသောက်တယ်။ သူတစ်ပါး သမီးပျိုကိုလဲ ‘ပန်းဦးလွတ်’ တယ်ဆိုပြီး ကျူးလွန်ကြသတဲ့။ သတ်နိုင်တိုင်းလဲ မင်းဖြစ်တာ မဟုတ်ပါဘူး။”

“တော်ပါတော့-သားရယ်။ တော်ကြာ ရာဇဝတ် သင့်နေပါဦးမယ်။ သီလရှိတဲ့ လူဟာ ဘာမဆို လိုချင်တာ ရနိုင်သတဲ့။ မောင့် ဘုန်းမြတ်ကြီးဘုရား ဟောတဲ့ အတိုင်းသာ လိမ္မာအောင် နေပါ။”

နေ့ရှိသမျှ သားအမိ နှစ်ယောက်သား ရတနာသုံးပါးဝတ်ကို ဖြည့်လျက် နေလာခဲ့ကြရာ သားတော်အရွယ်ရောက်၍ လာသဖြင့် ပုဂံနေပြည်တော် တက်၍ အလုပ် လုပ်ရန် စီစဉ်နေ၏။ ပုဂံနေပြည်တော်၌ တောင်သူကြီးမင်း နန်းတက်ချိန် ဖြစ်သည်။

ဆရာ ဘုန်းတော်ကြီးလည်း အသွင်မတူသော မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ရဟန်းဆိုးတို့ အကြားတွင် မနေလို၍ သထုံဘက်သို့ ထွက်ခွာ သွားလေ၏။ သားတော်လည်း မယ်တော်ကို ကန်တော့၍ ပုဂံနေပြည်တော်သို့ ထွက်ခွာလာခဲ့သည်။ မြန်မာစာ

အရေးအသားနှင့် အတွက် အချက်လည်း ကျွမ်းကျင်၍ ရုပ် ဥပမိလည်း ခန့်ညား၊ ရိုးသားသော အမှုအရာလည်း ပေါ်လွင်လှသဖြင့် နန်းတော်တွင် ကွမ်းဆော် ရာထူး၌ ခန့်အပ်ခံရ၏။

လူတော်မှ နတ်မ

‘ကွမ်းဆော်’ ဆိုသည်မှာ အခွန်အကောက် နှီးဆော်စီမံရာသူ ဖြစ်သည်။ တောင်သူကြီးမင်းထံတွင် ကွမ်းဆော်ရာထူးဖြင့် အမှုတော်ကို ထမ်းရွက်ယင်း သင်ယူခဲ့ရသမျှ သရဏဂုံ-ငါးပါးသီလကိုလည်း ကြိုးစား၍ စောင့်ထိန်း၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတီ(ဘုရားဂုဏ်တော်ကို အထပ်ထပ် အောက်မေ့ခြင်း) စသော အနုဿတီ ဆယ်ပါး ‘အခြေခံ အိမ်တွင်း ဝိပဿနာ’ တရားကိုလည်း နေ့ရှိသမျှ ပွားများ၏။

အလုပ်ကိုလည်း ကြိုးစားလုပ်သည်။ ဘာသာတရားကိုလည်း တမင် ထမ်းထား ရသည် မဟုတ်သဖြင့် အလုပ်လုပ်ယင်းပင် နှလုံးသွင်းနေ၏။ ထို့ကြောင့် တစ်ရွာဝင် တစ်ရွာထွက် ကွမ်းဆော်လုပ်ရာ၌ ခင်မင်သူ ကူညီသူ ပေါ်၍ အလုပ်လည်း ပို၍ အောင်မြင်နေတော့သည်။

ကွမ်းဆော်လုလင်သည် ကွမ်းဆော်ရန် ခရီးထွက်ယင်း မောမောရှိသည် နှင့် အရိပ်ကောင်းလှသော စောင်းချမ်းပင်ကြီး တစ်ပင်အောက်၌ အပန်းဖြေ နားနေ လေ့ရှိသည်။ ထိုနေရာကား အပန်းဖြေနေကျဖြစ်သည်။ အမောပြေလျှင် ပါလာသော ထမင်းထုပ်ကို ဖြည့်၍ စောင်းချမ်းပင်နတ်ကို ရည်မှန်းပြီး စားဦးစားဖျားဖြင့် ပသ လေ့ရှိ၏။ (နတ်ကိုးကွယ်ခြင်းမဟုတ်။ မြို့စောင့်နတ်၊ တောစောင့်နတ်များကို ပသ ကောင်း၏။ အမျှဝေကောင်း၏။ ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ် ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သည်။ ယခုအခါကဲ့သို့ အရက် ကြက်တို့ဖြင့် ပသခြင်းမျိုးမဟုတ်သည်ကို ခွဲခြားသတိပြုပါ။ ကြက် အရက် တို့ဖြင့် ပသခြင်းကိုမူ မလုပ်ကောင်း။)

တစ်နေ့သောအခါ စောင်းချမ်းပင်စောင့်နတ်သည် ကိုယ်ထင်ရှားပြကာ-

“မင်းသား၊ သင်သည် တစ်နေ့သောအခါ ဤ ပုဂံပြည်၌ မင်း ဖြစ်လိမ့်မည်။ သရဏဂုံ သုံးပါးနှင့် ငါးပါးသီလကို လုံခြုံအောင် စောင့်ထိန်းပါ။ အနုဿတီဆယ်ပါးကို မပြတ်ပွားများပါလေ”

ဟု သတိပေးပြောဆိုကာ ပျောက်ကွယ်သွား၏။ ပျဉ်ပြားမင်း၏ မြေး၊ တန်နက်မင်း၏ သားဖြစ်သော ကွမ်းဆော်လုလင်သည် ငယ်စဉ်ကပင် ဇာတိမာန် မင်းသွေးစိတ်နှင့်

သာသနာ အစစ်အမှန်ကို ပြန့်ပွားစေလိုသော စိတ်ရှိသူပီပီ ပို၍ စိတ်အားတက်လာ၏။
စောင့်ထိန်းနေကျ ငါးပါးသီလကိုလည်း ပို၍ လုံခြုံအောင် အထူး စောင့်ထိန်းသည်။
ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်များကိုလည်း ပို၍ စူးစူးစိုက်စိုက် ပွားများ
လေတော့သည်။

ရှေးကလည်းပါ၊ မှန်ရာကို လုပ်နေသူအတွက် နတ်တို့လည်း မနေသာ
ကူညီနှိုးဆော် မ-စ ကြရမြဲ ဖြစ်၏။

“နတ်မ၍ လူတော်လာရခြင်း မဟုတ်၊ လူတော်၍ နတ်မ လာရခြင်း
ဖြစ်သည်” ကို ကောင်းစွာ ရှုမြင်သင့်သည်။

ကွမ်းဆော်လုလင်သည် တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ အကောက်အခွန် အလုပ်ကို
လည်း ပို၍ ကြိုးစားပြီးလုပ်၏။ တရားကိုလည်း တိုး၍စောင့်သည်။ မင်းဖြစ်လိုလဲဖြစ်၊
မဖြစ်လိုလဲ ကုသိုလ်တိုးသည်ဟုသာ အမှတ်တမဲ့ နေခဲ့၏။

ပုဂံတစ်မြို့လုံး လေးပြင်လေးရပ် ကောလာဟလများ ဖြစ်နေ၏။ “မင်းလောင်း
ပေါ်နေပြီတဲ့။ မည်သည့်နေ့ရက် မည်သည့်နေရာမှာ လာလိမ့်မတဲ့။”

ကွမ်းဆော်လုလင်သည် ထိုသတင်း ထိုကောလာဟလကို အသိချင်ဆုံး
ဖြစ်၏။ ပုဂံတစ်ပြည်လုံးလည်း အုတ်အုတ်သဲသဲ ဖြစ်နေ၏။ တစ်နေ့တွင် ပုဂံပြည်သူ
ပြည်သားတို့သည် အုပ်စုဖွဲ့၍ပင် သူ့ထက်ငါ တူးရွင်းတောင်ဘက်သို့ သွားနေ
ကြသည်။ မင်းလောင်းကို သူ့ထက်ငါ အလျင် ဖူးတွေ့ရန်၊ ပူဇော်ကန်တော့ရန်။

ကွမ်းဆော်လုလင်သည်လည်း ရွာတစ်ရွာသို့ ကွမ်းဆော် အလုပ်သွားယင်း
လူအများ ပွဲလမ်းတမျှ စည်းကားစွာ သွားလာနေကြသည်ကို တွေ့ရသည်။ ထိုနေ့
ပြုလုပ်ရန် အလုပ်ကိစ္စလည်း ပြီးပြီဖြစ်၍ မင်းလောင်းကြည့်ရန် တူးရွင်း တောင်ဘက်
သို့ အပြေးထွက်လာခဲ့သည်။ ‘မင်းလောင်းကြည့်ပြီးမှပင် နေပြည်တော်သို့ သွားတော့
မည်’ ဟုလည်း စိတ်ကူးထား၏။

ရေးကြီးသုတ်ပျာလာယင်း လမ်းတွင် မြင်းစီးလာသော အဘိုးအိုတစ်ဦးကို
တွေ့ရ၏။ ရှောင်သွားမည်အပြု-

“အမောင်၊ ငါ့မြင်းကို ပုဂံသို့ ယူဆောင်သွားစမ်းပါ။ အဘိုးမှာ ကိစ္စ
တစ်ခု ရှိနေသေးလို့။”

အဘိုးအိုက မြင်းကိုရပ်၍ပြော၏။ မင်းလောင်းကြည့်လိုစေဖြင့် အမောတကော
သွားနေရစဉ် အရေးထဲ အရာပေါ်၍ စိတ်မရည်တော့ဘဲ-

“ဟာ..... မဖြစ်ပါဘူးဘိုးဘိုး၊ အားတော့နာပါရဲ့၊ ကျွန်တော် တူးရွင်း

တောင်ဘက်ကို မင်းလောင်း သွားကြည့်ချင်သေးတယ်။ နေလဲ အတော် နည်းနေပြီ”

အဘိုးအိုကို မတတ်သာ၍သာ စကားဖက်ပြောနေရ၏။ စိတ်ကမူ တူးရွင်း တောင်ဘက် လူအုပ်ကြီးဆီသို့ ရောက်နေတော့သည်။

အဘိုးအိုက ဆိုပြန်၏-

“အမောင်၊ ဘယ်လိုပြောလိုက်တာလဲ၊ အမောင်သွားမယ့်ခရီး မြင်းပါတော့ ပိုပြီး မြန်မြန် မရောက်ရပါလား”

ကွမ်းဆော်လုလင်လည်း ထိုအခါမှ “ဟုတ်ပါရဲ့ ဘိုးဘိုး၊ ကျွန်တော် စိတ်စောနေလို့” ဟုဆိုကာ မြင်းကိုတက်၍ စီးလေ၏။ အပြေးစိုင်းနှင်တော့မည် အပြုတွင် အဘိုးအိုသည် ပါလာသော အထုပ်ကိုဖြေကာ-

“ခဏလေးဆိုင်းပါဦး ငါ့မြေးရယ်။ ဟောဒီ ပတ္တမြား လက်စွပ်ကလေး ဝတ်ကြည့်စမ်းပါဦး၊ ငါ့မြေးနဲ့ တော်ရဲ့လား၊ နောက်ပြီး ဟောဒီ ဥသျှောင် (မင်းဆောင်း ဦးထုပ်) ကလေးရော၊ ဟောဒီ ပတ္တမြားကျောက်စိ လှဲကလေးရော လက်စနဲ့ ယူသွားစမ်းပါ၊ ဘိုးဘိုးမြို့အဝင်က စောင့်နေမယ်။ ဘိုးဘိုး နောက်ကျလို့ မမိလဲ စောင့်မနေနဲ့၊ မင်း နန်းရင်ပြင်ရောက်တော့ တွေ့ကြ တာပေါ့၊ နန်းရင်ပြင်ကိုသာ မောင်းလာခဲ့ပေတော့”

အဘိုးအိုပြောသည်ကို စိတ်မရှည်တော့ဘဲ “ဟုတ်ကဲ့ပါ ဘိုးဘိုး” ဟုဆိုကာ ဘာမျှ စဉ်းစားမနေအားတော့ဘဲ မြင်းကိုသာဒုန်းစိုင်း၍ ထွက်သွား၏။ ဥသျှောင်ကို လည်း အကိုင်ရခက်သဖြင့် ခေါင်းမှာပင် ဆောင်းထားပြီး ပတ္တမြားကျောက်စိ လှဲကိုလည်း လက်တစ်ဘက်ဖြင့်ထောင်၍ကိုင်ကာ တူးရွင်းတောင်ခြေရှိ လူအုပ်ကြီး ထဲသို့ မြင်းကို ဒုန်းစိုင်း၍ ဝင်လာခဲ့သည်။

မင်းလောင်း မည်သူလဲ

တူးရွင်းတောင်ခြေ၌ စုရုံးနေကြသော လူအုပ်ကြီးမှာ ပန်းသပြေ ညောင်ရေ လောင်းကာ ကွမ်းဆော် လုလင်အား ဝိုင်း၍ ပူဇော်ကန်တော့ကြကုန်၏။ မင်းလောင်း ကြည့်ရန် သွားသော ကွမ်းဆော်မှာ လွန်စွာ အံ့အားသင့်သွားသည်။

မင်းလောင်းကြည့်ချင်စောဖြင့် ကသောကမျော လမ်းကယူခဲ့သော ပစ္စည်း များကို ခုမှပင် သတိထား၍ကြည့်မိရာ မင်းမြောက်တန်ဆာများ ဖြစ်နေပြီး မိမိ

ကိုယ်တိုင်ပင် မင်းလောင်းဖြစ်နေကြောင်း သတိပြုမိလေတော့၏။

ထိုအခါမှပင် တစ်ချိန်က စောင်းချမ်းပင်စောင့်နတ် ပြောစကားကို ပြန်လည် သတိရလေတော့သည်။

လူအုပ်ကြီးကား သူ့ကိုပင် ဝိုင်း၍ ကန်တော့နေကြ၏။ ပုဂံမြို့ဘက်မှ လည်း ကောင်း၊ တောရွာများဘက်မှလည်းကောင်း လူစုလူဝေးကြီးများလည်း လာ၍ မဆုံးသေး။ လာနေကြတုန်းပင် ဖြစ်သည်။

ကွမ်းဆော် လုလင်မှာလည်း မြင်းစီးလျက်က မင်သက်မိကာ ဘုမသိ ဘမသိ တွေပြီး.....စဉ်းစားနေစဉ် နေလည်း ဝင်လုပြီဖြစ်၍ အကြံရခက်နေ၏။ မြင်းပေးလိုက်သော အဘိုးအိုက “နန်းရင်ပြင်ကိုသာ မောင်းလာခဲ့ပေတော့” ဟု မှာသည်ကို သတိရကာ မြင်းဇော်ကြီး ဆွဲလှည့်ပြီး ရတနာသုံးပါး ဂုဏ် အာရုံပြု လျက် ပုဂံနေပြည်တော်သို့ ထွက်ခဲ့လေတော့သည်။

တူးရွင်းတောင်ခြေရှိ လူအုပ်ကြီးနှင့် ဟိုမှသည်မှ လာနေကြသော လူအုပ်များ လည်း မြင်းနောက်ကပင် လိုက်ပါလာကြ၏။ နန်းရင်ပြင်အထိ လိုက်ပါလာသူများ၊ ထွက်၍ ကြည့်နေသူများဖြင့် ပုဂံနေပြည်တော်တွင် အစည်ကားဆုံးနေကြီး တစ်နေ့ ဖြစ်သွားသည်။ တစ်နန်းတော်လုံး အုန်းမောင်း စည်သံများ ခြိမ့်ခြိမ့် ညံသွား၏။

တောင်သူကြီးမင်းလည်း အံ့အားသင့်ကာ နန်းဦးက ထွက်လာ၏။

“ငါ့ကိုယ်တော်မြတ် ရှိနေပါလျက် အဘယ်သူက မင်းပြုလိုဘိသနည်း”ဟု ကြိမ်းဝါးပြောဆို၏။

သူ၏ မင်းဖြစ်ရမည့် ကုသိုလ်ကံအရှိန်အဝါလည်း ကုန်လေပြီဖြစ်၍ နန်းတော်၌ ထုလုပ်ထားသော တင်းပုတ်ထမ်းသည့် ကျောက်လူရုပ်ကပင် သူ့အား ရိုက်ပုတ်၍ တွန်းချလိုက်သည်။

တောင်သူကြီးမင်းသည် သေလွန်၍ ကွမ်းဆော်လုလင်သည် မင်းဖြစ်လာ လေ၏။ သက္ကရာဇ် ၃၂၆-ခုနှစ်။

ကွမ်းဆော်လာပြီ

တောင်သူကြီးမင်း၏ မိဖုရား ညီအမသုံးဦးကိုလည်း မိဖုရားအရာ ဆက်လက် ချီးမြှောက်တော်မူသည်။

အကြီး ညီအမ နှစ်ဦးတွင် ‘ကြည်းစိုနှင့် စုက္ကတေး’ မင်းသားနှစ်ပါးတို့

ကိုယ်ဝန် သန္ဓေများ ပါလာခဲ့၏။ တောင်သူကြီးမင်း၏ သားများ ဖြစ်သည်။
အငယ် ဆုံး မိဖုရားတွင် ကွမ်းဆော်မင်းနှင့်မှ 'အနော်ရထာ' ကို ဖွား၏။

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကြောင့် သိကြားနတ်များပင် မနေနိုင်ဘဲ ကူညီစောင့်မ
ကြ၏။ 'ကွမ်းဆော်မင်း' ဟုလည်းကောင်း၊ 'ကြောင်ဖြူမင်း' ဟု လည်းကောင်း
ခေါ်ဆိုကြသည်။ မင်းပြုလျက်ကပင် ရဟန်းဝတ်၍ ထေရဝါဒသာသနာ အစစ်အမှန်များ
ပြန့်ပွားထွန်းကား အောင် ဆောင်ရွက်လိုစိတ်များလည်း မကြာခဏ ဖြစ်ပေါ်နေ၏။

နန်းစံ ၂၂-နှစ် ရှိသောအခါ ကြည်းစိုနှင့် စုက္ကတေးမင်းသား နှစ်ဦးသည်
ကျောင်း ဆောက်လုပ်ကြ၏။ ကျောင်းပြီးလျှင်-

“ခမည်းတော်ဘုရား၊ သားတော်များ ဆောက်လှူထားတဲ့ ကျောင်းတော်ကို
လိုက်၍ ကြည့်ညိုလှဲ့ပါဦး၊ သာဓုခေါ်ပါဦး။”

ဟု ပင့်ခေါ်ကာ ကျောင်းကို ပြသကြကုန်၏။

ကျောင်းသို့ရောက်လျှင် အသင့်စီစဉ်ထားသော သင်္ကန်းများ ပေးအပ်၍
အတင်းအကြပ် ရဟန်းပြုခိုင်းကြလေ၏။ 'သူ့ အလိုအလျောက် ရဟန်းပြုသွားပြီ'
ဟု နေပြည်တော်၌ ကောလဟာလလုပ်၍ သားအကြီး ကြည်းစိုက မင်းပြုသည်။

ထို့နောက် စုက္ကတေးမင်းပြုရာ စုက္ကတေးသည် အဒေါ်တော်သူ အနော်ရထာ၏
မိခင်ကိုပင် မိဖုရား တင်မြှောက်ရန် ကြံစည်သဖြင့် အနော်ရထာနှင့် မသင့်မတင့်
ဖြစ်ကြ၏။ ဆင်စီးချင်းထိုးကြရာ စုက္ကတေး ကျဆုံးသွားသည်။

“ခမည်းတော်ဘုရား၊ ယခုအခါ ဘေးရန်များလည်း ကင်းရှင်းနေပြီဖြစ်၍
ရဟန်းဝတ် ချွတ်လဲကာ မင်းပြုတော်မူပါဘုရား။”

သားတော်ငယ် အနော်ရထာသည် ရဟန်းပြုနေပြီဖြစ်သော ခမည်းတော်ထံ
သွား၍ လျှောက်၏။ ကွမ်းဆော် ဘုန်းတော်ကြီးကား ရှေးယခင်ကပင် ရဟန်းပြုရန်
ဆန္ဒလည်းရှိ၊ တရားပီတိလည်း ရတော်မူနေပြီဖြစ်၍ သားတော်၏ လျှောက်ထား
တောင်းပန်သည်ကို ငြင်းပယ်လိုက်လေသည်။

“သားတော်၊ ခမည်းတော်ဟာ ငယ်စဉ်ကာလကပင် ဝာရားသဖြင့် မင်းပြုရသည်
ကိုသာ လိုလားခဲ့တယ်၊ ပုဂံနေပြည်တော် တစ်ခွင်လုံး မစင်မကြယ် မဖွယ်မရာ
ယုတ်မာညစ်ညမ်းသော ရဟန်းဆိုး၊ ရဟန်းယုတ်များရဲ့ တရားမှား အကျင့်မှားများကိုလဲ
ရှေးယခင်ကတည်းက သုတ်သင်လိုခဲ့တယ်။

“ခမည်းတော်လဲအသက်ကြီးပြီ။ မင်းလည်း မလုပ်လိုတော့။ ငါ့သားတော်သာ
တရားသဖြင့် မင်းပြုပြီး မြတ်စွာဘုရားရဲ့ အတုမရှိတဲ့ သာသနာတော်ကြီး စည်ပင်

ပွင့်လင်းအောင် ဆောင်ရွက်ပေတော့” ဟု ဆိုကာ သားတော်ကိုပင် မင်းပြုစေ၏။

ကွမ်းဆော်မင်း၏ သင်ခန်းစာ

သက္ကရာဇ် ၄၀၆-ခုနှစ်မှစ၍ အနော်ရထာမင်း မင်းပြုခဲ့၏။ စားရေရိက္ခာ အတွက် ချောင်းကန်ဆည်မြောင်းများကိုလည်း ဆည်ဖို့ခဲ့သည်။ မင်းဆက်ပေါင်း လေးဆယ်နီးပါး ဂိုဏ်းဘုန်းကြီး အရည်းကြီးများ၏ ‘မဟာယာန ဗုဒ္ဓဘာသာ’ အမည်ခံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိဝါဒဆိုကြီး လွမ်းမိုးလာခဲ့သည်ကို သာသနာပြု ရှင်အရဟံမထေရ်နှင့် တိုင်ပင်၍ ထေရဝါဒသာသနာ စင်ကြယ်အောင် ဆောင်ရွက်တော်မူခဲ့၏။

ကွမ်းဆော်လုလင်သည် နတ်မ၊၍ သိကြားကူ၍သာ ဘုရင်ဖြစ်ရသည်ဟု မမှတ်သင့်။ နတ်သိကြား ကူမမှုသည် အပယိက ဖြစ်သည်။ ကွမ်းဆော်လုလင်၏ ရှေးဘုန်းကံ မည်မျှ ကြီးမားသည်ကို ခန့်မှော် နားလည်သင့်သည်။

ဂိုဏ်းဘုန်းကြီးများကို ချေမှုန်းကာ အရှေ့တောင်အာရှ တစ်ခွင်လုံး၌ ‘ထေရဝါဒ သာသနာမြန်မာပြည်’ ဟု တစ်ကမ္ဘာလုံးက အားကိုးနိုင်လောက်အောင် ထေရဝါဒကို သူမတူမြောက်စားခဲ့သော အနော်ရထာမင်း၏ ကျေးဇူးသည် အလွန် ကြီးမားလှ၏။ ယင်းသို့ဆိုသော် အနော်ရထာ၏ ခမည်းတော် ကွမ်းဆော် လုလင် သည် ဘယ်မှာလျှင် ရှေးဘုန်းကံ သိမ်ငယ်သူ ဖြစ်ပါလိမ့်မည်နည်း။

ကွမ်းဆော်သည် မမြင်ရသော ရှေးဘုန်းကံကိုသာ အားကိုးနေသူ မဟုတ်။ တတ်သိနားလည်သော အရွယ်မှစ၍ သရဏဂုံ ငါးပါးသီလစောင့်ထိန်းကာ အနုဿတိ ဆယ်ပါး ပွားများခြင်း စသည်ဖြင့် ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးဂုဏ်ကို အမြဲတမ်း အာရုံ ပြုသူ ဖြစ်သည်ကို တွေ့ခဲ့ရပြီ။ အရွယ်နှင့်မလိုက်သော လူသူတော်ကောင်း ကလေး ပင်တည်း။

ထိုမျှသာလား၊ မဟုတ်ချေ။

မိဘကို ကောင်းမွန်စွာ လုပ်ကျွေးသောသူလည်း ဖြစ်သည်။ အရှင်သခင်၏ အလုပ်ကို လေးစားကျိုးနွံစွာ သစ္စာရှိရှိ ကတိတည်တည်လုပ်၏။ ကိုယ်ပိုင်အလုပ် ကဲ့သို့ သဘောထား၏။ စည်းကမ်းကိုရိုသေ၏။ လူကြီးသူမတို့၏ စကားကို နာ ယူ၏။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်၏။ ထိုဟာသည်ပင် သီလဖြစ်သည်။

ထိုအရည်အချင်းများတွင် တစ်ခုနှစ်ခုတည်းဖြင့်လည်း အရာရာ၌ အထွတ် အထိပ်သို့ ရောက်နိုင်၏။ အထွတ်အထိပ်သို့ ရောက်နေသူများကို ချဉ်းကပ် လေ့

လာလျှင် အနည်းဆုံး ထို တစ်ခုကောင်းများကို တွေ့နိုင်သည်။

ထိုမျှသာလား။ မဟုတ်သေး။ ဘာသာရေး ကျင့်ဝတ်အရ မိမိပြုလုပ်သမျှ ကုသိုလ်အဖို့ကို မြို့စောင့်နတ်၊ တောစောင့်နတ်ကအစ နတ်များကို အမျှပေးဝေ၏။ တရားသဖြင့် ပသ၏။

နတ်ချစ်ဆေး

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ပါဠိပုတ်ပြည် တည်စဉ်က-

“အကျင့်ရှိသော သူမြတ်တို့ထံ ဆည်းကပ် ကျွေးမွေးခြင်း၊ မြို့စောင့်နတ် စသည်တို့အား တရားသဖြင့် ပသခြင်းပြုလုပ်သူအား နတ်တို့သည် ကျေးဇူး တုံ့ပြန်၍ စောင့်ရှောက်ကြ၏။ သားသမီးကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးလာကြ၏။ (ဒေဝတာနူကမ္မိတော ပေါသော၊ သဒါ ဘဒြာနိ ပဿတိ=)

နတ်ချစ်ခံရသူသည် ထာဝစဉ် အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ရတတ်သည်” ဟု ဟောတော်မူဖူး၏။

ကွမ်းဆော်လှလင်သည် အတိတ်ကံရော ပစ္စုပ္ပန်ကံပါ လုံလောက်သူ ဖြစ်သည်။ ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးဂုဏ် အရည်အချင်းကောင်းတွေ့ချည်း စုပုံနေသူ ဖြစ်၏။

ထိုသူမျိုးကို နတ်များ အဘယ့်ကြောင့် မ-မဘဲ နေရဲကြပါမည်နည်း။ ထို လူတော် လူကောင်းမျိုးသည် အဘယ်မှာ မကြီးပွား မတိုးတက်ဘဲ ရှိပါ လေမည်နည်း။

ကွမ်းဆော်လှလင်က ထေရဝါဒသာသနာ၏ အားကိုးရာအစစ်ဖြစ်ပုံ ကိုယ်နှင့် ရင်း၍ ပြခဲ့လေပြီ။

လိုတိုင်းရ၊ တ-တိုင်းပြီးသော လူ့တန်ခိုး

စစ်စစ်မှန်မှန် ကျင့်သုံးသော ငါးပါးသီလ တစ်ခုတည်းဖြင့်ပင် လိုတိုင်းရ၊ တ-တိုင်း ပြီးနိုင်၏။ သူဌေးဖြစ်လိုလျှင် ဖြစ်၏။ မင်းဖြစ်လိုလျှင် ဖြစ်၏။ နိဗ္ဗာန် ရလိုလျှင် ရ၏။

“ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော စေတောပဏိမိ၊ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”
“ရဟန်းတို့၊ သီလရှိသူသည် စင်ကြယ်နေသူ ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်

တောင့်တိုင်း ပြီးစီး၏။ အလိုပြည့်သော တန်ခိုးရှိ၏”

“ဒကာတို့၊ သီလရှိသူသည် မမေ့မလျော့မှု သတိအကြောင်း ခံသော စည်းစိမ်ဥစ္စာကို အစုလိုက် အပြုံလိုက် များစွာ ရနိုင်၏။”

“ရဟန်းတို့၊ ပစ္စည်းလေးပါး ပေါများလိုလျှင်၊ ချစ်ခင်လေးစား ကျော်ကြား လိုလျှင် သီလကိုသာ ကြိုးစား ဖြည့်ကြ” စသည်ဖြင့် နေရာများစွာ၌ ဟောတော်မူသည်။

လူကြီး လုပ်လိုသူများ

အရောင်းအဝယ်လုပ်သူ လူကြီးလုပ်သူတို့သည် သီလကို ပို၍ ကြိုးစား လိုက်နာထိုက်၏။

ဈေးရောင်းကြသောအခါ အလေးမှန် တောင်းမှန် ဈေးမှန် ပစ္စည်းမှန် ကတိခံရသော တစ်ခွန်းဆိုင်နှင့် တစ်ထိုင် အပြောကောင်း၊ ပကာသန ကောင်းရုံသာ ကောင်းသော ဆိုင်နှစ်ဆိုင်သည် ရေရှည်တွင် မိုးနှင့်မြေ ခြားနားသည်ကို တွေ့ကြရ၏။

“ဈေးရောင်းယင်တော့ မုသားမပါ လင်္ကာမချော၊ သီလစောင့်ဖို့ မလွယ်ဘူး” ဟု ထင်တတ်ကြရာ လက်တွေ့ စမ်းကြည့်သင့်ကြ၏။ စမ်းပြီးသူတို့ ကြီးပွားနေကြပြီ။

သီလသည် ဤမျှ တန်ဖိုးရှိ၏။

လူတိုင်း လူတိုင်းအတွက် အလိုရှိသည်ကို ပေးနိုင်သည်မှာ သီလသာ ဖြစ်၏။ အခြားမရှိ။ သီလ တန်ခိုးသည် ဣစ္ဆာသယ ရွှေအိုးကြီးပင်တည်း။

သီလသည် လိုချင်သည်ကို မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ ပေးစွမ်းနိုင်သနည်း။

ပဒေသာပင်၌ မိမိတို့ လိုချင်တာကို သွား၍ ဆွတ်ခူးနိုင်၏။ မရနိုင်တာ မရှိ။ ဣစ္ဆာသယ ပတ္တမြားရှိလျှင် စိတ်ထဲက တ,လိုက်တိုင်း မရသည် မရှိ။ သီလ ရှိသူသည် ‘ပဒေသာပင်’ နှင့် ‘ဣစ္ဆာသယ ပတ္တမြား’ ရသူထက် အဆပေါင်းများစွာ သာလွန်သည်ဟု (စရိယာပိဋက အဋ္ဌကထာ) ၌ ပြဆိုထား၏။

ထိုမှတစ်ပါး သီလရှိသူသည် လူချစ်လူခင် ပေါများ၏။ လေးစား ရိုသေခံရ၏။ စီးပွားဥစ္စာ အစုလိုက် အပြုံလိုက်ရ၏။ မည်သည့် ပရိသတ်၌မဆို (အပြစ်ကင်းမဲ့သူ ဖြစ်၍) ကျက်သရေနား၏။ တင့်တယ်၏။ ရဲတင်း၏။ သေသော်မှ မတွေ့မဝေ သေရ၏။ ကယောင်ကတမ်း မသေရ။ ချမ်းချမ်းသာသာ သေရ၏။ သေမင်းကိုပင် ရင်ဆိုင်ရဲ၏။

လောက၌ သိန်းပေါင်းများစွာ ချမ်းသာနေသူတစ်ဦး ကင်ဆာကဲ့သို့သော အနာရောဂါ ဖြစ်ရာ ခြေတောက် လက်တောက် ဖြတ်ပစ်ရမည်။ အခြေအနေသို့ ရောက်လာ၏။ ရှိသမျှ စည်းစိမ်ကို အကုန်ပေးလျှင် ခြေတောက် လက်တောက် မဖြတ်ဘဲ အနာပျောက်အောင် ကုသပေးနိုင်သည် ဆိုပါက ရှိသမျှ စည်းစိမ် အကုန် ပေးနိုင်၏။ ဗဟိုဒွ ရွှေငွေသည် တန်ဖိုးမရှိ။

သေလုမျောပါး ရောဂါ ဖြစ်နေသူတစ်ယောက် ခြေတောက် လက်တောက် ဖြတ်ပစ်နိုင်လျှင် အသက်ချမ်းသာရာ ရမည်ဆိုပါက အသက်ရှင်မှုကိုသာ အရယူမည်။ ခြေလက်အင်္ဂါ အရေးမကြီး။

သီလ၏တန်ဖိုးကို သိမြင်၍ သီလကို မြတ်နိုးသူတစ်ယောက် သီလကို စောင့်ထိန်းသည့်အတွက် 'ရှိသမျှ ရွှေငွေစည်းစိမ်ကို အကုန်ပေးရမည်' ဟု ခြိမ်းခြောက် ခံရလျှင် ရှိသမျှ ရွှေငွေကိုပေးပစ်၏။ သီလ မစောင့်ဘဲ မနေနိုင်။ ထိုမျှမက 'ခြေလက် အင်္ဂါဖြတ်ပစ်မည်၊ အသက်ကိုပင်သတ်ပစ်မည်' ဆိုသော်လည်း ဖြတ်လိုက ဖြတ်၊ သတ်လိုက သတ်၊ သီလကိုမူ မစောင့်ဘဲ မနေ။ သီလကို အထိမခံ။

သီလ၏ တန်ဖိုးကို သိသူများက ဤသို့ပင် ခံယူကြ၏။ အသက် အိုးအိမ် စည်းစိမ်နှင့်ပင် လဲနိုင်ကြသည်။

လက်တွေ့ စမ်းကြည့်သူတိုင်း သဘောပေါက် နေကြ၏။ 'သီလစောင့်မှ အုမတောင့်သည်' ကိုလည်း ကိုယ်တွေ့ မြင်နေကြပြီ။

နှုတ်တက်ဆောင်ရန်

(ငါးပါးသီလခံယူပုံကို အထူးမရေးတော့ပြီ။ အောက်ပါ အနက်အဓိပ္ပာယ်များ ကိုသာ အာဂုံ နှုတ်တက်ရအောင် ကျက်မှတ်ကြပါလေ။)

နမော တဿ ဘဂဝတော၊ အရဟတော သမ္မာသဗ္ဗဒ္ဓဿ။

အရဟတော၊ ကိလေသာ အပူခပ်သိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစင်ဖြူ၍၊ ပူဇော် အထူးကို၊ ခံယူတော်မူထိုက်သော။

သမ္မာသဗ္ဗဒ္ဓဿ၊ သီစရာ မှန်သမျှကို၊ တစ်စမကျန်၊ မခြွင်းချန်ဘဲ၊ အမှန်အတိုင်းသာ၊ ဆရာမလို၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော။

တဿ ဘဂဝတော၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကြီးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုး ကျက်သရေ၊ သပ္ပာယ်တော်မူပါပေသော ထို ဘုရားရှင်၊ ကိုယ်တော်မြတ် ကြီးအား။

(အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။)

နမော၊ ဘေးရန်ကင်းဝေး၊ လာဘ်ရရေးနှင့်၊ ရှေးရိုးလုပ်စဉ် ပယ်ရှောင်
ကြဉ်၍ ဂုဏ်အင် အနန္တ၊ ရည်မှန်းဆလျက် တုပ်ကွရိကျိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊
ရှိခိုးကန်တော့ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

ဘေးရန်ကင်းအောင်၊ စီးပွားအာဏာ ရာထူးတက်အောင် ရှိခိုးခြင်း၊ ကိုးကွယ်
ခြင်း မဟုတ်ပါ။ မိဘဘိုးဘေး ရှေးရိုးထုံးစံရှိ၍ ရှိခိုးခြင်းလည်း မဟုတ်ပါ။ ဘုရားရှင်
ကျင့်ကြံပွားများသော တရားဂုဏ်၊ အသိဉာဏ်တော်၊ တန်ခိုးတော်၊ ကျေးဇူးတော်တို့ကို
စိတ်ထဲက ရည်မှန်း၍ ရှိခိုးပါသည်ဟု ဆိုလိုသည်။ ထိုသို့ရည်ရွယ်၍ ကိုးကွယ်
ဆည်းကပ်မှသာလျှင် အကျိုးကျေးဇူး ပို၍များသည်။ (ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော်
ကြီးမားပုံကို သိရန် ဗုဒ္ဓဝင်ကိုဖတ်၊ တရားစာများများ ကျက်ပါ။ တရားရှုမှတ်ပါ။)

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
သူတစ်ပါးအသက်ကို သတ်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါမည် အရှင်ဘုရား။
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
သူတစ်ပါးဥစ္စာကို ခိုးယူခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါမည် အရှင်ဘုရား။
(အဒိန္န-ဟု မဆိုနှင့်၊ အဒိန္နာ-ဟု ပီအောင်ဆို။)
- ၃။ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
သူတစ်ပါး သားမယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်ခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါမည်
အရှင်ဘုရား။
- ၄။ မုသာဝါဒါ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
မဟုတ်မမှန် လိမ်လည်ဝါကြွား ပြောဆိုခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါမည် အရှင်
ဘုရား။
- ၅။ သုရာမေရယ မစ္စပမာဒဋ္ဌာနာ ဝေရမဏိသိက္ခာပဒံ သမာဒိယာမိ။
မူးယစ်ထိုင်းမှိုင်း မေ့လျော့စေတတ်သော သေရည် သေရက် ဘိန်းဘင်း
ကစော် စသည်ကို သောက်စားခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါမည် အရှင်ဘုရား။

မိဖုရားစောလုံ

ပုဂံပြည်တွင် သက္ကရာဇ် ၆၁၇-ခုနှစ်က 'နရသီဟပတေ့' ခေါ်သော မင်း
သည်။ ပုဂံရာဇဝင်တွင် နောက်ဆုံးမင်း ဖြစ်သည်။ သူ့ လက်ထက်၌ ပုဂံ

ပြည်ကြီး အကြွင်းမဲ့ ပျက်စီးခဲ့ရသည်။ သူ့ကို 'မင်းခွေးချေး' ဟုလည်းကောင်း၊ 'တရုတ်ပြေးမင်း' ဟု လည်းကောင်း ခေါ်၏။

ထိုမင်းသည် လွန်စွာ ဒေါသကြီး၏။ လောဘလည်းကြီး၏။ ကျေးဇူးကန်း၏။ ကြမ်းကြုတ် ရက်စက်၏။ အသိဉာဏ် အဆင်အခြင် ကင်းမဲ့၏။ "မိဖုရားစော" ကသာ အရာရာတွင် ပြောဆို ဖျောင်းဖျ၍ ညွှန်ပြနေရသည်။

ထိုမင်းသည် စက်တော်ခေါ်ရာမှ နိုးတိုင်း အနီးအနားမှ တွေ့ကရာကို ကောက်ယူ၍ မောင်းမငယ်ကလေးများကို ပစ်ခတ်လေ့ရှိသည်။ ဤကဲ့သို့ လုပ်ရမှု စိတ်ပြေတတ်၏။

ခရမ်းသီးအစ

ထို့ကြောင့် သူ့ အနီးအနား၌ ဓား၊ လှံ၊ လက်နက်များ မထားဝံ့၊ လုမ္ဗနီ သီးများကို ချထားပေးရန် မိဖုရားကြီး မိဖုရားစောက စီစဉ်ထားရသည်။ အိပ်ရာက နိုးလျှင် လုမ္ဗနီသီးများဖြင့် တွေ့ကရာ လှမ်း၍ ပစ်ခတ်ရာ တစ်နေ့တွင် မောင်းမငယ် တစ်ဦး ခါးထိမှန်၍ နာလှသဖြင့် ခါးကိုရမ်း၍ ကော့၍ ထွက်ပြေးသွားရရှာ၏။ ထိုအခါမှစ၍ 'ခါးရမ်းသီး ခရမ်းသီး' ဟု ခေါ်တွင်သတ့်။

ထိုမင်းသည် ကျန်းမာရေး ကောင်းသူဖြစ်၍ ချေဆတ် သမ်းဝေခြင်းပင် မရှိ။ ထို့ကြောင့် သူ့ရှေ့တော်တွင် ချေဆတ်သမ်းဝေသည်ကို မကြိုက်။ အမျက်တော် ရှုတော်မူ၏။ တစ်နေ့တွင် မောင်းမငယ်တစ်ဦး ရှေ့တော်တွင် ချေဆတ်လိုသည်ကို မအောင်နိုင်သဖြင့် မင်းကြီးမကြားအောင်း အိုးတစ်လုံး၌ ငုံ့၍ ချေဆတ်မိရာ ပို၍ အသံမြည်သွား၏။

ထိုအခါ မင်းကြီးက ပျာပျာသလဲဖြစ်ကာ "ဘာလဲ ဘာလဲ" ဟု မေးတော်မူရာ အနီးတွင်ရှိသော မိဖုရားစောက-

"အရှင်မင်းကြီးသာ ကျန်းမာလို့ ချေတာသမ်းတာ မဖြစ်တာပါ။ အခြားသူများ ဝမ်းထဲမှာ အပူအအေး မမျှတတဲ့အခါ ချေကြသမ်းကြရပါတယ်" ဟု သံတော်ဦး တင်လျှင်-

"ငါ့ကိုယ်တော်မြတ် ရှေးအခါကမသိ၍ အမျက်ထွက်ခဲ့မိတယ်" ဟု ဆိုကာ အပြစ်မယူခဲ့ပေ။

ထိုမင်းသည် မိမိကိုနန်းတင်ပေးခဲ့သူ ရာဇသေကြီအမတ်ကြီးကိုပင် ရာထူးက

ချကာ ဒလသို့နှင့်၍ ကျေးဇူးရှင်ကိုပင် ကျေးစွပ်သူဖြစ်၏။

သနားစရာ စောလုံ

ထိုသို့သော အသိဉာဏ်မဲ့သူ မင်းဆိုးမင်းညစ်ထံ၌ ကိုယ်လုပ် မောင်းမငယ် အဖြစ် ခစားရရှာသော စောလုံ၏ဘဝကား သနားစရာကောင်းလှပေ၏။ စောလုံကား ရည်မွန် လှပ၏။ သိမ်မွေ့၏။ ပီရိသေဝပ်၍ ရတနာသုံးပါးကို ဆည်းကပ် ကြည်ညိုလေ့ ရှိသူကလေး ဖြစ်သည်။ အရှက်အကြောက်ကြီးသူပီပီ ရိသေကျိုးနွံစွာ တုပ်ဝပ်ခစားလေ့ ရှိ၏။ အခြား ကိုယ်လုပ်တော်များကဲ့သို့ ပြုံးရွှင်ပျူငှာ မာယာပရိယာယ်မကြွယ်လှ။

အကျီစားသန်လှသော မင်းကြီးကလည်း ထစ်ခနဲရှိ ဣန္ဒြေကြီးလှသော စောလုံ ကိုသာ စလေ့ရှိသည်။ စောလုံ၏ ဘဝတူမောင်းမငယ်ကလေးများမှာ စောနန်း၊ ရှင်ဖား၊ ရှင်မောက်၊ ရှင်ရွှေတို့ ဖြစ်ကြ၏။ မင်းကြီးကား စောလုံကို အချစ်ဆုံး။

နှစ်စဉ် သင်္ကြန်အခါသို့ ရောက်တိုင်း စောလုံ အကြောင်းသည် အသစ် အသစ် ဖြစ်၍လာ၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် သင်္ကြန်ကျတိုင်း စောလုံက သင်ခန်းစာ ပေးနေခဲ့သည်။ သို့ရာတွင် သူပေးသောသင်ခန်းစာကို “အကျီစားသန်က ရန်ဖြစ်ရ သည်” ဟုသာ အများအားဖြင့် နားလည် နေကြ၏။

စင်စစ် စောလုံ အသက်နှင့်လဲ၍ ပေးခဲ့သော သင်ခန်းစာကား ဤမျှမျက်။ စောလုံကား သေမင်းကို အန်တုရဲသော ဘုရားသမီးတော်ကလေး။

နရသီဟပတေ့မင်းကြီးသည် နွေရာသီသို့ရောက်တိုင်း နန်းတော်မှ ဧရာဝတီ မြစ်ဆိပ်အထိ တဲတန်းလျားကြီး ဆောက်စေ၍ အလုံကာရံထားရ၏။ မြစ်ဆိပ်၌ ယာယီတဲကြီးထိုးကာ နွေရာသီ စံနန်းတော်အဖြစ် ပြုလုပ်နေလေ့ရှိသည်။ မိဖုရား မောင်းမငယ်တို့နှင့်အတူ ဧရာဝတီ မြစ်ကမ်းတွင် ရေပက်ဖျန်း ကစားလေ့ရှိ၏။

တစ်နေ့သောအခါ မင်းကြီးက မောင်းမငယ် တစ်ဦးအား အတွင်းကျိတ် မှာထား၍ တပျော်တပါး ရေကစားကြရာ “ဟဲ့.....၊ စောလုံကလေးကို မပက်ကြပါနှင့်” ဟု ဆိုကာ မင်းကြီးကစ၍ ပက်၏။ မောင်းမငယ်များကလည်း တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ဝိုင်း၍ ပက်ကြသည်။ စောလုံကလေးကား ဘယ်ဘက် မျက်နှာလှည့်ရ မှန်းမသိ။ တစ်ကိုယ်လုံး ဆံပင်များပါ ရွဲရွဲစိုကာ ငယ်သံပါအောင် တောင်းပန်ရှာ၏။ မရချေ။ ရေများ တခွီးခွီး မွန်နေရှာတော့သည်။

ဘဝတူများ၏ အငြိအငြင်

“ဟဲ့.....ဟဲ့.....တော်ကြပါတော့” ဟု ပြောဆိုကာ မင်းကြီးကပင် ထပ်၍ ပက်ပြန်၏။ စောလုံခမျာ မျက်နှာကို လက်ဝါးဖြင့်အုပ်ပြီး ငိုရရှာလေတော့သည်။ ဘဝတူမောင်းမငယ်များအား မျက်စောင်း တစ်ချက်ထိုးပြီး ကမ်းပေါ်ရောက်လျှင် ဆံပင်မှ ရေများ ညစ်လိုက်သည်။ အသားဆတ်ဆတ်တုန်ကာ ပါးစပ်က ပွစိပွစိ ရေရွတ်ယင်း သက်ပြင်းကြီးများ ချလျက် ဒေါသထွက်နေတော့၏။

မကြာမီရက်အတွင်း နရသီဟပတေ့မင်းကြီးသည် ပွဲတော်ဆောင်တွင် ပွဲတော် တည်ရန် (ထမင်းစားရန်) စားတော်ပွဲရှေ့၌ထိုင်လျက် ဟင်းခွက်များကို ကြည့်ရှု နေသည်။

အစားကြူးသော မင်းဖြစ်သည့်အတိုင်း ဟင်းခွက် ဟင်းရံပေါင်း များစွာ ပွဲတော်တည်လေ့ ရှိသည်။ (တရုတ်ရန်ကြောင့် ပုသိမ်မြို့သို့ ထွက်ပြေးရစဉ် ဟင်း ခွက် သုံးရာမျှသာ ပွဲတော်တည်ရ၍ ဝမ်းနည်းပက်လက် မျက်ရည်ကျရှာသတဲ့။)

မင်းကြီးသည် ပွဲတော်တည်ခါနီးတွင် ပွဲတော်ဆောင်အောက်မှ ခွေးချေဆတ်သံ ကို ကြားရသဖြင့် “နိမိတ်မကောင်း” ဟု ယူဆကာ စားတော်မခေါ်သေးဘဲ စိတ် တထင့်ထင့် ရှိနေ၍ ဟင်းတစ်တုံးကိုယူကာ ကြမ်းပေါက်မှ အောက်သို့ချလိုက်သည်။ ခဏမျှ စောင့်ကြည့်နေရာ အသားတုံးကို ဝမ်းသာအားရ စားမိသော ထိုခွေးမှာ ရုတ်တရက် ပစ်လဲသေသွား၏။

မင်းကြီးသည် အမျက်ခြောင်းခြောင်းထွက်၍ ပွဲတော်စာ မတည်တော့ဘဲ သန်လျက်ကို ထဆွဲကာ ပွဲတော်ဆောင် အမှုထမ်းအားလုံး ဆင့်ခေါ်ကြိမ်းမောင်း၏။ စစ်ဆေး မေးမြန်းသောအခါ စားတော်ပွဲ၌ အဆိပ်ခတ်သူမှာ အခြားသူမဟုတ်။ စောလုံ.....။

မင်းကြီးသည် စောလုံအား စိမ်းစိမ်းဝါးဝါး မျက်ထောင့်နီကြီးဖြင့် ကြည့်ကာ-

“သယ်.....အယုတ်မ၊ အကြံပက်စက်သမျှ အကြောင်းစုံ သံတော်ဦးတင်စမ်း” ဟု ဝါးစားမတတ် ခက်ထန် ကြမ်းကြုတ်စွာ ကြိမ်းမောင်း စစ်မေးလေသည်။

စောလုံကား အနည်းငယ်မျှ ထိတ်လန့်ခြင်းမရှိ။

“ဟယ်-ပန်းပွတ်သည်မြေး၊ နင် ငါ့ကို ဧရာဝတီမြစ်ထဲလှုပ်အလယ်မှာ အရှက်ခွဲခဲ့တာ မေ့နေပြီလား” ဟု စောလုံက မျိုးရိုးဗီဇ ငယ်ကျိုးငယ်နာပါ ဖော်၍ မချေမင်ပြောလိုက်ရာ ပို၍ အမျက်ထွက်သွား၏။ မင်းကြီး မယ်တော်ကား မြစ်သာ

ရွာသူ ပန်းပွတ်သည်၏ သမီးဖြစ်သည်။

“သင်ပေးမယ့်အပြစ်ကို ငါ မကြောက်လို့ကြံတာ။ ပေးချင်တဲ့အပြစ်ကိုပေး၊ ငါ ခံမယ်” ဟုပင် စောလုံက ပမာမခန့် ပြောလိုက်ရာ မင်းကြီးက-

“မိန်းမယုတ် စောလုံအား သံကျပ်စင်၌ ကျပ်တင်၍ ဖိုကျင်ထိုးသတ်စေ” ဟု အမိန့်တော် ချလိုက်သည်။

အချစ်ကြီး၍ အမျက်ကြီး

အဆင်ခြင်ဉာဏ်ကင်းသော မင်းကြီးနှင့် အချစ်ကြီး၍ အမျက်ကြီး၊ ကျီစယ်သည်ကို သည်းမခံနိုင်ရှာသော စောလုံ။ တစ်ချိန်က ကြည်နူးရွှင်လန်း ရယ်သွမ်းသွေး၍ အသက်ပေး ချစ်သူနှစ်ဦးတို့၏ စကားများသည် မေတ္တာ အစေးခြောက်သွေ့၍ ကြောက်လန့်ဖွယ် ဖြစ်တော့သည်။

အာဏာပါးကွက်သား မင်းချင်းယောက်ျားတို့သည် စောလုံအတွက် ဖိုစင်ဆောက်ကြရ၏။ ထိုအခါ စောလုံသည် “သေရမယ့်ဘေးက ပြေး၍ မလွတ်နိုင်” ဟု စဉ်းစားကာ ဘုရား၌ ပန်းရေချမ်းကပ်၍ သရဏဂုံ သီလယူခြင်း၊ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃာဂုဏ်တို့ကို နှလုံးသွင်းခြင်းဖြင့်သာ သေမင်းကို ရင်ဆိုင်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်တော့သည်။

ဖိုစင်ဆောက်သူများလည်း ခုနစ်ရက်ခန့် အချိန်ဆွဲပြီး ဆောက်လုပ်စေရန် ရွှေငွေများ လာဘ်ထိုးထား၏။ စိတ်တိုင်းကျ ဂုဏ်တော်ပွားများခွင့် ရရန် ဖြစ်သည်။

ခုနစ်ရက်ကြာသောအခါ စောလုံ၏ မျက်နှာကို ပဝါစည်းကာ လက်ပြန်ကြီး တုပ်၍ သင်္ချိုင်းသို့ ထုတ်ခေါ်လာကြသည်။

လူသတ်သမား အာဏာသားတို့သည် သံကျပ်စင်ထက်၌ သံပြားကြီးကို မီးရဲရဲညှိုးအောင် အောက်ခြေ၌ မီးသွေးများ တွင်တွင် ထည့်၍ အားကြီးသန္တ လေဖို ထိုးကြရ၏။ မတ်တတ် ဖူးဖိုနှစ်ခုမှ တရားရှူးတရဲရှိမြည်သံနှင့် မီးတောက် မီးဖွားများ တဖျစ်ဖျစ် တဖျောက်ဖျောက် မြည်သံများမှာ ကြောက်လန့်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။ စောလုံကား ဘုရားဂုဏ်ကိုသာ အာရုံပြုနေ၏။

သံကျပ်စင်ပေါ်ရှိ သံပြားကြီး တစ်ချပ်လုံး မီးရဲရဲညှိုး၍ မီးကျိုးမီးပြားကြီး ဖြစ်သွားရာ သံတွေ မီးခဲပြားကြီးမှာ မှိန်လိုက် လင်းလိုက် ဖြစ်နေ၏။ အားကောင်း မောင်းသန်သော လူသတ်သမားကြီးနှစ်ဦးလည်း ဆံပင် ဖားလျားချ၍ ကြီးတုပ်

ချည်နှောင်ထားသော စောလုံ၏လက်ကို တစ်ဖက်တစ်ယောက် မ,ကိုင်ကာ မီးရဲ နေသော သံပြားကြီးပေါ်သို့ မ,တင်၍ တွန်းလှဲပစ်ချလိုက်ကြသည်။

သံကျပ်စင်ပေါ်က စောလုံ

လူသတ်သမားကြီးများပင် လက်တစ်ကမ်းအတွင်း၌ မနေနိုင်အောင် မီးရှိန် များ ဟပ်၍ နေတော့သည်။ သံကျပ်စင်ပေါ်သို့ စောလုံရောက်သွားသည်နှင့် မီးရဲရဲ ညီးနေသော သံပြားကြီးမှာ ရုတ်တရက် အံ့ဩလောက်အောင် မီးငြိမ်းသွား၏။ ဖားဖိုထိုးသူများ အားကုန်ထုတ်၍ ထိုးစေကာမူ ဖားဖိုအောက်ခြေရှိ မီးသွေးများပင် မီးငြိမ်းသွားသည်။

‘တောင်ထိပ်ကြာပေါက်၊ အနောက်နေထွက်’ ဆိုသကဲ့သို့ မြင်၍သာယုံရသည်။ မကြုံစမှ အထူးအဆန်းဖြစ်ကာ အံ့အားသင့်ကုန်ကြသည်။ အကြိမ်ကြိမ် မီးမွှေး၍ ကြိုးစားကြသော်လည်း မရ။

စောလုံကမူ သံပြားပေါ်၌ ချထားသည့်အတိုင်း တုံးလုံးကလေး မှေးစက်နေယင်း-

“အရဟံ၊ ကိလေသာ အပူခပ်သိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းစင်ဖြူ၍၊ ပူဇော် အထူးကို ခံယူတော်မူထိုက်သော မြတ်စွာဘုရား။”

သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ၊ သီစရာမှန်သမျှကို၊ တစ်စမကျန်၊ မခြင်းမချန်ဘဲ၊ အမှန်အတိုင်း သာ၊ ဆရာမလို၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိတော်မူသော မြတ်စွာဘုရား။

ရတနာသုံးပါး ဂုဏ်တော်များကို တစ်ခုပြီး တစ်ခု အာရုံပြုပွားများနေ၏။ ဘုရားရှင်၏ ဘဝဖြစ်စဉ် (ဗုဒ္ဓဝင်) ဇာတ်ကြောင်းကိုလည်း နှလုံးသွင်းစဉ်းစားသည့် အခါ စဉ်းစားနေ၏။

လူသတ်သမားတို့သည် အကြိမ်ကြိမ်ကြိုးစား၍ မီးမွှေးကြသော်လည်း မရ၍ နောက်ဆုံးတွင် စောလုံကို သံကျပ်စင်ပေါ်မှ ဆွဲချကာ မီးမွှေးကြသည်။ မီးများ မူလအတိုင်း ပြန်တောက်လာ၏။ သံပြားကြီးလည်း ခြင်းခြင်း နီရဲ၍ လာတော့သည်။

လူသတ်သမားများက စောလုံအား သံကျပ်စင်ပေါ်သို့ တစ်ခါထပ်၍ တင်ကြ ပြန်၏။ စောလုံမှာမူ ဂုဏ်တော်ပွားမြဲ။ စောလုံ အပေါ်ရောက်သွားသည်နှင့် သံကျပ်စင်မှာ မီးငြိမ်းသွားပြန်၏။

လူသတ်သမားများ မစဉ်းစားတတ်အောင် ရှိနေကြသည်။ စောလုံကိုပင်

ကြောက်ရွံ့လာကြ၏။ ရှိခိုး၍ပင် တောင်းပန်ကြရှာသည်။

“အမိန့်တော်အရ ဆောင်ရွက်ရပါသည်ကို သခင်မ ခွင့်လွှတ်ပါဘိ”

“အမောင်တို့-ဝတ္တရားရှိသော အလျောက်ဆောင်ရွက်ပါလေ၊ ငါ အပြစ်မယူ”

ကြမ္မာဝဋ်ကြွေး ပြေးမလွတ်

စောလုံအား အောက်သို့ ပြန်ချ၍ မီးမွှေးကြပြန်၏။ မီးရဲလာသောအခါ သုံးကြိမ်မြောက် သံကျပ်စင်ပေါ်သို့ တင်ကြပြန်သည်။ ခဏမျှ မီးငြိမ်းသွားပြီး နောက်-

“ငါသည် ဤကြမ္မာဝဋ်က လွတ်မြောက်ရန် မရှိပါက ဤခန္ဓာကိုယ်သည် ချက်ချင်း ပြာအတိ ကျပါစေသား”

စောလုံသည် စိတ်ကိုလျှော့၍ အဓိဋ္ဌာန်လိုက်သည်။ သံကျပ်စင်၌ မီးများရဲရဲ ညီးလာကာ စောလုံလည်း တွန့်လိမ်ကျွမ်းခြစ်၍ ပြာအတိ ဖြစ်ရရှာလေ၏။

ထိုအကြောင်းကို မင်းကြီး ကြားသိလေသောအခါ ယူကြုံးမရ နောင်တကြီးစွာ ဖြစ်လေ၏။ ကယောင်ကတမ်း မြည်တမ်းရေရွတ်ကာ “စောလုံ ငါ့ကို ကယ်လဲ့ပါ။ စောလုံ.....ငါ့ကို ကယ်လဲ့ပါ” ဟု တဖျစ်တောက်တောက် ဖြစ်ရလေ၏။

“နောင်အခါ ငါက သေစေဆိုသော်လည်း ၁၀-ရက်၊ ၁၅-ရက် အချိန်ဆွဲ၍ စစ်မေးစောကြော ကြရမည်။ သေတန်မှ သေပစေ”ဟု ဦးရိုးတော် သိမ္မစည်းအား မှာကြားတော်မူသတဲ့။ အချိန်နှောင်းလေပြီ။

ထိုမင်းသည် အဆင်ခြင်အသိဉာဏ်ပညာ ခေါင်းပါးလှသဖြင့် တိုင်းပြည်လည်း ချောက်ချား၏။ အစာစေ့စာလည်း ငတ်မွတ်ဆွဲရှား၏။ အကျိစားသန်လှသောကြောင့် လည်း သားတော်ငယ် ‘သီဟသူ’က အစာ၌ အဆိပ်ခတ်သတ်၍ သေလွန်ရဲရှာသည်။

ဗုဒ္ဓေါမောင်နီ

ဒုတိယကမ္ဘာစစ် မတိုင်မီက ဖြစ်၏။

မောင်နီကား အရက်သမား။ သူ၏ဦးလေးကား နိုင်ငံကျော် မစိုးရိမ် ဆရာတော် ဘုရားကြီး။ ဆုံးမ၊ ရခက်သဖြင့်-

“မင်းငါ့တူလို့ မပြောနဲ့။ ငါ့ကျောင်းလဲ မလာနဲ့” ဟု အမိန့်ထုတ်ထား၏။

“အရက်သောက်တဲ့လူ မလုပ်ရဲတဲ့ အကုသိုလ်မရှိဘူးကွ။ သတ်ဖို့ ကြိုရင် သတ်မှာပဲ။ ခိုးဖို့ကြိုလဲ ခိုးမှာပဲ။ ကဲ-မင်းအရက်ကို ဖြတ်မလား ငါ့ကို ဖြတ် မလား။ ကြိုက်ရာ တစ်ခုခု ဖြတ်ရုံပဲ”

ထိုအချိန်မှစ၍ မောင်နီတစ်ယောက် မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်သို့ ခြေဦး မလှည့်ရဲတော့ပေ။ မောင်နီနေသောရွာမှာ မန္တလေးမြို့အနောက် ဧရာဝတီမြစ်တွင်းမှ ဟင်းရွက်စုရွာကလေး ဖြစ်သည်။

တစ်နေ့ ဆရာတော်၏ထံသို့ မောင်နီ၏အစ်မကြီး ရောက်လာ၏။ မျက်ရည်စက်လက်နှင့် ဆရာတော်ကို လျှောက်သည်။

“မောင်နီတော့ ရွာက ဘုရားပွဲမှာ လူသတ်မှုနဲ့ အချုပ်ခံနေရတယ်ဘုရား၊ သူ့မေးတော့ သူ့သတ်တာ မဟုတ်ဘူးလို့ ပြောပါတယ်”

“ဟဲ့-သူ့ဟာသူ လူသတ်လို့၊ မိုက်လို့ အချုပ်ခံရတာ၊ ထောင်ကျတာ ဘာတတ်နိုင်မှာလဲ၊ ရိုးရိုးသားသား လုပ်ကိုင်စားသောက်လို့ မရှိရင်လဲ ငါက ပေးတန်ပေးရသေးရဲ့။ မသိလဲ သိအောင် ဆုံးမရလေရဲ့။ သူ့အကြောင်း ငါ့ လာမပြောနဲ့။ ငါ့တာဝန် ကုန်ပြီ။ ငါလဲ မတတ်နိုင်ဘူး”

ဆရာတော်၏ တူမလည်း အားကိုးရာမရ၊ ငိုယို၍ပင် ပြန်သွားရ၏။

မကြာမီမောင်နီအား လူသတ်မှုပြင် သေဒဏ်ကြီးပေးရန် အမိန့်ချလိုက်သည်။

ထိုအမိန့်ကို ကြားရသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် မောင်နီသည် ကုပ်ကျိုးကျကာ မေ့မြောသွားသည်။ တစ်ဆွေလုံး တစ်မျိုးလုံး ယူကျုံးမရ အားကိုးရာမဲ့ ဖြစ်ကြ၏။

အစ်မလုပ်သူသည် မိမိမောင်အတွက် ထောင်ကြီးချုပ်သို့ သွားကာ ထမင်းပို့ပေးရသည်။ ထမင်းပို့လာသူ အစ်မထံ မောင်နီသည် တရွေ့ရွေ့လှမ်း၍ လာနေ၏။ သံတိုင်အပြင်မှ ထမင်းထုပ်ဖြင့် စောင့်နေသော အစ်မ မောင်နီကို မြင်ရသည်နှင့် ချုံးပွဲချ ငိုလိုက်၏။ ဣန္ဒြေ မဆည်နိုင်ရှာတော့ပေ။

ကြိုးမိန့်ချ၍ နှစ်ရက်မျှသာ ရှိသေး၏။ မောင်နီမှာ သိသိသာသာကြီး ချုံး

ကျသွားကာ သေရုပ်ပေါက်နေတော့သည်။ ကြိုးပေးရန် တစ်ပတ်ခန့် လိုသေးရာ ကြိုးမပေးမီပင် သေမည်လားဟု ထင်ရ၏။ အစားအစာလည်း မဝင်၊ အားအင်လည်း မရှိ။

သံတိုင်ပေါက်သို့ ရောက်လာသောအခါ အစ်မ လှမ်းပေးသည့် ထမင်းထုပ်ကို မယူအား၊ အစ်မလည်ပင်းကိုသာ လှမ်း၍ ဖက်ကာ ရှိုက်ကြီးတငင် ငိုလေတော့၏။ သူတို့တွင် အခြားသားချင်းလည်း မရှိ၊ မိဘလည်း မရှိ၊ အစ်မတစ်ခု မောင်တစ်ခု။

“အစ်မ၊ ကျွန်တော် မိဘတွေဆုံးမခဲ့တာ၊ ဦးလေးရော၊ အစ်မရော ဆုံးမတာတွေ နားမထောင်ခဲ့မိလို့.....။

နောင်မှတသည့် နောင်တ

မောင်နီတစ်ယောက် နောင်တကြီးစွာ ဖြစ်နေ၏။ အစ်မလည်း ကူ၍ ငိုရုံမှ တစ်ပါး အခြားဘာမှ မတတ်နိုင်တော့ပြီ။

“အစ်မ၊ ဒီထမင်းထုပ်လဲ ပြန်ယူသွားပါတော့။ ကျွန်တော် စားလို့လဲ မရတော့ပါဘူး။”

“အစ်မ ကျွန်တော့်ကို ဘုရားရှိခိုး၊ ပုတီးစိပ် သင်ပေးပါ အစ်မရယ်၊ နက်ဖြန်ခါလဲ ထမင်းမယူခဲ့ပါနှင့်၊ စိပ်ပုတီး တစ်ကုံးသာ ယူခဲ့ပါ”

မောင်နီသည် ငယ်စဉ်က စာသင်ကြားခဲ့သော်လည်း သရဏဂုံ ငါးပါးသီလ မျှကိုပင် ရေရေလည်လည် နားလည်ကျင့်သုံးခြင်း မရှိခဲ့။ ဘုရားရှိခိုးခြင်း ပုတီးစိပ်ခြင်းမှာ အဘိုးအို အဘွားအိုများအလုပ်ဟုသာ ထင်ခဲ့၏။ နေ့ရှိသမျှ ရွာရိုးလျှောက် သောက်စား ပေတေလာခဲ့သူ ဖြစ်သည်။

သူ့ကို သင်ပေးရန် အစ်မလုပ်သူမှာလည်း စာက မတတ်။

အစ်မလည်း ကြိရာမရ၊ နောက်တစ်ရက်တွင် ပုတီးတစ်ကုံး ယူသွား၏။

“မောင်လေး၊ ရှေး-ဒီပုတီးစိပ်၊ အစ်မလဲစာမတတ်တော့ ဘုရားရှိခိုး ဘယ်ရ မလဲ မောင်လေး။ မောင်လေး ကျောင်းနေတုန်းက ဘုရားစာတွေ ပြန်ပြီး ဆိုကြည့် ပေါ့”

အစ်မ မပြောမီကပင် မောင်နီ နေ့ရောညပါ ဆိုကြည့်၏။ တစ်ခုမျှ အမြီး အမောက်တဲ့အောင် ဆို၍မရ။ ကျောင်းစာများ ကျောင်းသို့ ပြန်ကုန်ကြ၏။

“အစ်မတို့ အမေနဲ့ ဥပုသ်စောင့်တုန်းက ဘုန်းကြီးကဟောတယ်။ ဘုရားကို

စိတ်ထဲမှာ မှန်းပြီး “ဗုဒ္ဓေါ” လို့ ပါးစပ်က တစ်ခွန်းဆိုပြီး တစ်လုံးချ။ အဲဒါ ပုတီးစိပ်တာပဲတဲ့”

ထောင်၏ အဆုံးအမ

မောင်နီသည် ပုတီးကိုသာယူလိုက်ပြီး ထမင်းထုပ်ကို ပြန်ပေးလိုက်၏။ ထောင်ကြီးချုပ်တွင် အစာကိုပင် မစားတော့ဘဲ ဘုရားဦးချလိုက် ‘ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ’ ပုတီးစိပ်လိုက်နှင့် အချိန်များ ကုန်လွန်လာခဲ့၏။

ဘုရားရှိခိုးစာများလည်း တစ်ခုမျှ ဟန်ရပဲရမရှိ။ ကဘောက်တိ ကဘောက်ချာ ဖြစ်နေသဖြင့် ပါးစပ်က အသံထွက်၍ ရှိမခိုးရဲ။ ဘုရားကို စိတ်ထဲက မှန်းပြီး ပုတီးစိပ်သော်လည်း ပထမတွင် ပါးစပ်နှင့်လက် အံ့မကိုက်။ ရင်ထဲတွင် တလိုက်လိုက် ဂယက်ထကာ လည်ပင်းကို စွပ်၍ သတ်မည့် ကြိုးစင်နှင့် ကြိုးကွင်းကြီးကသာ မျက်စိထဲ ဝဲနေတော့သည်။ မျက်ရည်ကျလိုက် သက်ပြင်းချလိုက်နှင့် ကြိုးစားပြီး စိပ်နေရ၏။

မကြာမီ မောင်နီအမှု တရားရုံး၌ အယူခံတက်၏။

ထိုစဉ်က တရားရုံးချုပ်၌ တာဝန်ယူရသည်မှာ (မကြာမီက ကွယ်လွန်သွားသော) တရားသူကြီး ဦးသိမ်းမောင်ဖြစ်သည်။ ပါဠိ ပထမပြန်စာမေးပွဲ နှစ်စမ်းရေး ကော်မရှင် ခေါင်းဆောင်တစ်ဦးလည်း ဖြစ်၏။

ထိုကိစ္စဖြင့် မန္တလေးသို့ ရောက်လာရာ မစိုးရိမ် ဆရာတော်များနှင့်အတူ လုပ်ကိုင်ကြရသည်။

“အင်း...ဒကာကြီး ရောက်ခိုက်၊ ဘုန်းကြီး အပူလေးတစ်ခု ပြောရဦးမယ်။ တရားသဖြင့်လည်း ဖြစ်မယ်၊ တတ်လဲတတ်နိုင်မယ် ဆိုယင်ပေါ့လေ”

များမကြာမီ မောင်နီအမှုကွင်းလုံးကျွတ်လွတ်လာ၏။ လူသတ်မှု မဟုတ်၊ ပွဲကြည့်ယင်း ရှမ်းရင်းဆန်ခတ်ဖြစ်ကာ လူသေမှုဖြစ်သည်။ မောင်နီကား ထိုပွဲဝင်း အတွင်း၌ မူး၍ လဲနေသဖြင့် မိရာဆွဲခြင်းဖြစ်၏။ မိမိကိုယ်ကိုယ် မထိန်းနိုင်အောင် အစောကြီးကတည်းက မူး၍လဲနေကြောင်း သက်သေ အထောက်အထားများအရ ကွင်းလုံးကျွတ်လွတ် သွားခြင်း ဖြစ်သည်။

ထောင်မှ ထွက်လာပြီးနောက် မောင်နီသည် ဆရာတော်အား လာကန်တော့၏။ ဆရာတော်ကလည်း ‘ချက်’ မိပြီ ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဖိ၍ဆုံးမသည်။ ကတိ အမျိုးမျိုး

ခံကာ မောင်နီရွာသို့ ပြန်သွား၏။

ဦးလေး၏ အဆုံးအမထက် ထောင်၏ အဆုံးအမသည် ပူပူနွေးနွေးမျှသာ ရှိသေးသဖြင့် ‘မောင်နီ အကျွတ်တရား ရသွားပြီ’ဟု ဆိုကာ ဝိုင်း၍ ချီးကျူးကြ၏။ မရေရာဘဲ ဖမ်းအချုပ်ခံရ၍ ဝိုင်းပြီး သနားနေကြသည်။

အရက်သမား မောင်နီမှ ‘ဗုဒ္ဓေါ မောင်နီ’ ဟု ကင်ပွန်း တပ်ကြသည်။
မကြာပါလေ။

တစ်လခန့် ရှိလျှင်ပင် “ခွေးမြီးကောက် ကျည်တောက်စွပ်” ဆိုသကဲ့သို့ မောင်နီသည် ရွာရိုးကိုးခေါက် လျှောက်မြဲလျှောက်ကာ သောက်မြဲ သောက်လေတော့ သည်။

(သက်တော် ၉၉-နှစ်ရှိ မကြာမီက ပျံလွန်တော်မူသော မစိုးရိမ် ဆရာတော် ဘုရားကြီး အမိန့်ရှိသည့်အတိုင်း ရေးသားပါသည်။)

တရားစွမ်းအင်

တေသု စိတ္တပ္ပသာဒေါပိ၊
ဒုက္ခတော ပရိမောစယေ။
ပဂေဝါ’ နုကိရိယာ တေသံ၊
ဓမ္မဿ အနုဓမ္မတော။

ရတနာသုံးပါး အပေါ်၌ ကြည်ညိုစိတ် ဖြစ်ကာမျှဖြင့် ဒုက္ခ အမျိုးမျိုးမှ လွတ်မြောက်နိုင်ပါပေ၏။

သူတော်ကောင်းတို့၏ တရားလမ်းစဉ်အတိုင်း အတုလိုက်၍ ကျင့်ကြံနိုင်ပါ မူကား ဆိုဖွယ်ရာ မရှိတော့ပြီ။

(စရိယာပိဋက)

အဖော်များနှင့် တစ်ကိုယ်တည်း ဒေါ်အေး

“အစ်မကြီး၊ ကျွန်တော်လဲ အားနာပါတယ်။ ခုတစ်လော လုပ်ငန်းတွေက အဆင်မပြေလွန်းလို့ပါ။ လဆန်း ၁၀-ရက်နေ့မှာ ဖြစ်တဲ့နည်းနဲ့ ကျွန်တော် ဆပ်ပါမယ်။ အတိုးရော အရင်းရော တစ်ချိတ်ယူပါ”

ငွေတစ်ထောင်ချေးယူထားသော ပွဲစားက ဒေါ်အေးအား တောင်းပန်နေခြင်း ဖြစ်၏။

ဒေါ်အေးတို့ ညီအစ်မမှာ အသက်လဲကြီးပြီဖြစ်၍ အခြား အလုပ်အကိုင်မရှိ။ ငွေတိုးပေးစားကြသည်။ အဖော်အလှော်လည်းမရှိ။

မန္တလေးမြို့ ရဟိုင်းဈေးအနီးရှိ တိုက်ကြီးတစ်လုံး၌ ညီအစ်မနှစ်ယောက်တည်း ချွေတာသုံးစား၍ ရတနာသုံးပါးဝတ်ဖြင့်သာ ခပ်ကုပ်ကုပ် နေထိုင်ကြသည်။

အကောက်ကြံ ခံရသလော

သူတို့ ညီအစ်မထံမှ ပွဲစားတစ်ဦးက ငွေတစ်ထောင် ချေးယူခဲ့ရာ တစ်နှစ်ခန့် လစဉ် အိမ်သို့လာ၍ အတိအကျ အတိုးများ မှန်မှန်ပေးခဲ့၏။ ထိုမှ နောက်ခြောက် လခန့် အတိုးရောအရင်းပါ မပေး။ အဘွားအို ညီအစ်မအား အကောက်ကြံနေသကဲ့သို့ ရှိ၏။

ဒေါ်အေးသည် အကြိမ်ကြိမ်သွား၍ တောင်းသော်လည်း မရဘဲရှိရာ ယခုမူ လဆန်း ၁၀-ရက်သို့ ချိန်းပြန်သည်။

စစ်မဖြစ်မီ ရှေးခေတ်က ငွေဒဂါးတစ်ထောင်၏ တန်ဖိုးမှာ မနည်းလှချေ။ ထိုအတွက် အဘွားအို ညီအစ်မနှစ်ယောက် စိတ်ဆင်းရဲနေကြရ၏။

၁၃၀၀-ပြည့်နှစ်၊ ဝါဆိုလဆန်း ၁၀-ရက်နေ့ ညနေ ၆-နာရီ။

ချိန်းထားသော ရက်စုစသဖြင့် ဒေါ်အေးသည် ရဟိုင်းဈေးမှ ထွက်၍ ပွဲစား နေထိုင်ရာ နှစ်ပြခန့်ဝေးသော ရပ်ကွက်သို့ အဖော်မပါ ထုံးစံအတိုင်း လမ်းလျှောက် ၍ပင် လာခဲ့သည်။

ပွဲစားကို အဆင်သင့်ပင်တွေ့ရ၏။ ဧည့်ခန်းစားပွဲတွင် လူရွယ်လူစိမ်း သုံးယောက် နှင့်အတူ ငွေများရေတွက်ယင်း စကားပြောနေသည်။

“ကြွပါ....၊ အစ်မကြီး ထိုင်ပါ၊ အတော်ပဲ၊ ခုပဲရစရာရှိတဲ့ငွေ ဒီ မိတ်ဆွေများက လာပေးကြတယ်”

“အင်း၊ ငါ့မောင် ချမ်းသာပါစေတော်” ဟု စိတ်ထဲက အောက်မေ့ကာ ဒေါ်အေးမျက်နှာမှာ ချက်ချင်းလန်းဆန်းသွား၏။

“ကဲ-ပွဲစားကြီး၊ ကျွန်တော်တို့ကို ပြန်ခွင့်ပြုပါဦး” ဟု ဆိုကာ လူစိမ်းသုံးယောက် ပွဲစားအိမ်မှ ထွက်ခွာသွားကြသည်။

ပွဲစားက ငွေဒင်္ဂါးပြားများရော ငွေစက္ကူများပါ ရေတွက်၍ ဒေါ်အေးရှေ့ကိုပေးနေ၏။ ဒေါ်အေးသည် တစ်ပုံပြီးတစ်ပုံ ရေတွက်ကြည့်နေသည်။ ရေတွက်ပြီးစီးလျှင် ပွဲစားက အတိုးအရင်းများ တွက်ချက်ရှင်းပြကာ တောင်းပန်စကားပြောကြား၏။

ဒေါ်အေးက ဝမ်းသာလှသဖြင့် အတိုးတစ်ဝက်မျှကိုသာ ယူ၍ ပြန်လာခဲ့တော့သည်။

ဒေါ်အေးပြန်လာသော လမ်းခုလတ်တွင် ဘုန်းကြီးကျောင်းဝင်းကြီး တစ်ခုရှိ၏။ ဘုရားပျက် ကျောင်းပျက်များရှိ၍ လူဆိုးသူခိုးများ ရံခါတွေ့ရတတ်သဖြင့် ထိုနေရာ မရောက်မီကတည်းက အထူးသတိထားလာ၏။ လမ်းမီးများမှာ ကောင်းစွာ အလင်း ရောင်မရ။ သို့သော် လ-ကား မှုန်ဝါးဝါးသာနေ၍ ကြောက်စိတ်မရှိလှပေ။

မှောင်ထဲမှ လူရိပ်

သတိထားပြီးလာခိုက် ကျောင်းဝင်းထောင့် တစ်နေရာတွင် မှောင်ရိပ်ထဲ၌ လူရိပ်သဏ္ဍာန် နှစ်ခုသုံးခုကို ရိပ်ခနဲ လှမ်း၍ မြင်လိုက်ရသည်။ ဒေါ်အေးရင်ထဲတွင် ထိတ်ခနဲဖြစ်သွား၏။ ထိုနေရာကိုလည်း ရှောင်သွား၍မရ။ လူနေအိမ်ခြေလည်း ခပ်ကျဲကျဲဖြစ်နေ၍ ဒေါ်အေးအတွက် ပိုပြီးသတိထားရန် နှိုးဆော်နေသကဲ့သို့ ရှိသည်။

ထိုနေရာသို့ ရောက်လျှင် လူနှစ်ယောက် သုံးယောက် နောက်သို့ ဆုတ်၍ ဆုတ်၍ သွားသယောင် ခြေနင်းသံများ ဝေး၍ဝေး၍ သွားသည်ကို တွေ့ရ၏။ မှောင်ရိပ်ခိုနေသူများ ရှိကြောင်းကိုမူ အတပ်သိနေရသည်။ ထိုအခိုက် ခပ်လှမ်းလှမ်းမှ မြင်းလှည်းတစ်စီး မိမိဆီသို့ မောင်းလာနေသည်ကို မြင်ရ၏။ ပို၍ အားတက်ကာ ဒေါ်အေး၏ ခြေလှမ်းများမှာ သွက်၍လာတော့သည်။

နှစ်ရက်ခန့်ရှိသောအခါ ဒေါ်အေးတို့ ညီအစ်မရှိရာ ရဟန်းကျောင်းအနီးရှိ တိုက်သို့ လူလေးယောက်ဝင်လာကြသည်။ ဧည့်ခန်းတွင် ဒေါ်အေး အစ်မကြီးနှင့်အတူ ထိုင်၍ စကားပြောနေကြ၏။

ဒေါ်အေး တိုက်အပေါ်ထပ်မှ ဆင်းလာ၏။ လက်တွင် ဘုရားပန်းလဲရန် ရေတကောင်းများကိုကိုင်ကာ လှေကားမှ ဆင်းလာသည်။

“ဪ—ပွဲစားကြီးတို့ပါလား” ဟု ဒေါ်အေးက နှုတ်ဆက်လိုက်သည်။

“ဟုတ်ပါတယ် အစ်မကြီး၊ ကျွန်တော်တို့ အစ်မကြီးကို ကန်တော့ရအောင် လာကြတာပါ”

“အလို— ဘယ်လိုပြောလိုက်တာလဲ ပွဲစားကြီးရယ်။ ဘာကိစ္စ ကန်တော့ရမှာ တုန်း”

မွန်မွန်ရည်ရည် သန့်သန့်ပြန်ပြန် ဝတ်စားလာသော ပွဲစားကြီးမှာ တိုက်ပုံအင်္ကျီ မိုးကာအိတ်ထဲမှ ငွေသားတစ်ရာထုတ်ကာ စားပွဲပေါ် အသင့်ချထားသော ငှက်ပျော ဖီးဘေး၌ တင်လိုက်၏။

“အပြစ်ရှိလို့ ကန်တော့ရတာပါအစ်မရယ်။ ကဲ ရေတကောင်းတွေ ချထားပြီး ကုလားထိုင်ပေါ် ထိုင်ပါဦး” ဟု ဆိုကာ ရေတကောင်းများကို ထ၍ ကူညီယူလိုက် သည်။

“ကဲ—လာကြ” ဟုဆိုကာ သူ၏ နောက်ပါလူသုံးဦးကိုပါ ခေါ်၍ ဝိုင်းထိုင်ပြီး ကန်တော့ကြလေတော့သည်။ ဒေါ်အေးကား ဘုမသိဘမသိ အကြောင်သား အကန်တော့ခံလိုက်ရ၏။

အဆောင်ကောင်းဆိုတာ

“ပွဲစားကြီးမှာ အရောင်းအဝယ်များ မကောင်းသဖြင့် ကြိမ်ကြိမ်ရာ ကျေးဇူးကန်း စိတ်များ ဝင်လာသဖြင့် ဒေါ်အေးအား ငွေပေးချေပြီးနောက် လူသုံးယောက်အား လမ်းခုလတ်မှ ဆီး၍ လှယ်ကန်ရန် ခိုင်းမိကြောင်း။

ထိုလူသုံးဦးမှာ အဝေးကပင် ဒေါ်အေးလာနေသည်ကို ကျောင်းဝင်းထောင့် မှောင်ရိပ်ကပင် သံသဲကွဲကွဲလှမ်း၍ မြင်နေရရာ ဒေါ်အေးမှာ တစ်ယောက်တည်း မဟုတ်ဘဲ သေနတ်ထမ်းလာသော စစ်ဗိုလ်ပိသုံးယောက်ပါ ရှေ့နောက် ခြံရံ၍ လာနေသည်ကို တွေ့ရသဖြင့် မလှရဲဘဲပြန်လာရကြောင်း။”

နောက် အေးအေးဆေးဆေး စဉ်းစားကြသောအခါ အလာက တစ်ယောက် တည်း လာပြီး ပြန်ခါမှ ဤခရီးတွင် စစ်ပုလိပ်များပါလာရန် အကြောင်းမရှိ၊ ‘အဆောင်ကောင်း’ (လက်ဖွဲ့စသည်) တစ်ခုခုရှိရမည်ဟု ယူဆ၍ ကန်တော့ပြီး အဆောင်ကောင်းတောင်းရန် လာကြောင်း အကြောင်းစုံကို ဖွင့်ဟပြောဆို ဝန်ခံကြ လေ၏။

ထိုအခါမှ ဒေါ်အေးလည်း ဖြစ်ကြောင်းစုံသိကာ မိမိအဖြစ်ကို အံ့အားသင့်မိ လေတော့သည်။ ထိုအချိန်က မိမိစိတ်ထဲ၌ သင်္ကာမကင်း ရှိပုံများကိုပါ ပြန်၍ ပြောပြ၏။

စကား အတန်ကြာရပ်သွားပြီးနောက် ရုတ်တရက် သတိရလာဟန်ဖြင့်-

“ပွဲစားကြီးတို့က အခုလို ရိုးရိုးသားသားနဲ့ အပြစ်ကိုဝန်ခံပြီး ကန်တော့ နိုင်တာက ပိုပြီး အံ့ဩစရာ ကောင်းပါတယ်လေ။ အစ်မကြီးဖြင့် ခုလို ကန်တော့နိုင်တာ ဝမ်းသာလို့ မဆုံးပါဘူး။

“တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ အစ်မကြီးတို့ဟာ အဖော်အလှော်လဲမရှိ၊ ရောင်းဝယ် နိုင်အားလဲ မရှိတော့ ခုလိုပဲ အတိုးအပွားကလေးချပြီး ဒီညီအစ်မနှစ်ယောက် စား လဲစား၊ ဘုရားပန်းရေချမ်းလှူ၊ နံနက် အိမ်ရှေ့မှာဆွမ်းလောင်း၊ ဒီလိုပဲ အေးအေး ဆေးဆေး ရတနာသုံးပါးဝတ်နဲ့ နေလာခဲ့ကြတာပဲ။

“အဆောင်ကောင်းဆိုလို့ သည့်ပြင်လဲ ဘာမှမရှိပါဘူး။ အဲ တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ ခရီးသွားတော့မယ်ဆိုယင်တော့ အိမ်က လွှဲကန်တည်းက “အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ” အစရှိတဲ့ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်၊ သံဃဂုဏ်တော်တွေကိုတော့ ဘယ်လောက်နီးတဲ့ခရီး သွားရသွားရ မရွတ်ဘဲနဲ့ ဘယ်မှမသွားဘူး။ ဒါကြောင့်လဲ သွားလေရာရာမှာ ဘာအန္တရာယ်မှ မတွေ့ကြုံရဖူးဘူး။ အိမ်မှာ နေရင်လဲ တတ်အားသမ္ဗု ရွတ်ဖတ်ပေါ့လေ။ ဒါကတော့ ဟိုခပ်ငယ်ငယ်ကတည်းက အမြဲတမ်း ဝက်လုပ်ထားကြတာ။

“ဒီက သူငယ်များထင်သလို အဲဒီညတုန်းက ပုလိပ်အဖော်ဆိုလို့ အဝေးကြီး။ လူစု ပုနတောင် ပိုပြီးပြတ်နေလို့ ခါတိုင်းထက် မဲတင်းပြီးတော့တောင် ရွတ်လိုက်ရ၊ ဖတ်လိုက်ရတာ မပြောပါနဲ့တော့”

ပွဲစားကြီးနှင့် အဖော်အားလုံး ပြုံးရွှင်ရယ်မောနေကြ၏။ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကိုလည်း ပို၍ သက်ဝင်ယုံကြည်ကာ အားကိုးလာကြဟန် ရှိသည်။

တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ် အလွန်အံ့ဩဖွယ်ကောင်းသော တရားတော်၏ တန်ခိုး သတ္တိကို လက်တွေ့ ဖြစ်သွားကြ၏။

ကတိပြု

ထပ်မံ၍တောင်းပန်ကာ ရိုးရိုးသားသား လုပ်ကိုင်ပြီး နေ့စဉ် ဂုဏ်တော် ပွားများမည့် အကြောင်းများကိုပါ ပြောဆိုကတိပြု၍ ပြန်သွားကြသည်။

မကြာမီ ပွဲစားကြီးလည်း ရောင်းပန်းဝယ်ပန်းပွင့်ကာ နေ့ချင်းညချင်း ချမ်းသာကြွယ်ဝသူတစ်ဦး ဖြစ်လေတော့၏။

ယခုအခါ ဒေါ်အေးတို့ ညီအစ်မလည်း ကွယ်လွန်ကုန်ကြပြီ။ ပွဲစားကြီး သားသမီးများမှတစ်ပါး ပွဲစားကြီးလည်း ကွယ်လွန်လေပြီ။ သို့သော် သူတို့၏ ရိုးဖြောင့်မှုနှင့် ရတနာသုံးပါးဂုဏ်ကျေးဇူးတို့ကား သင်းထုံပျံ့လွင့်နေဆဲ။

ထူးဆန်းသော မိန်းမတစ်ဦးနှင့်
စားရေးဆရာကြီး အမြင်

ဤနေရာ၌ နိုင်ငံကျော် စားရေးဆရာကြီး ‘သင်္ခါ’၏ အတွေ့အကြုံများ၊ ကိုယ်တိုင် သဘောပေါက်ထားသော ဖွင့်ဟတိုက်တွန်းချက်များကို ဖော်ပြလိုပါသည်။

ဝါရင့် စားရေးဆရာကြီးလည်းဖြစ်၊ ဘာသာရေး လေးစားသူလည်းဖြစ်၊ စိတ်ပညာဆရာကြီးလည်း ဖြစ်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ ရေးသားချက်ကို အလေးအနက် မှတ်ယူသင့်ပေသည်။

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီး၏ ရေးသားချက်ကို ၁၉၅၄-ခုနှစ်၊ ဖေဖော်ဝါရီလထုတ် ‘သင့် ဘဝမဂ္ဂဇင်း’ ၌ ဖတ်ရှုရရာ ကောက်နုတ်ချက်မူရင်းမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်ပါသည်။

သမ္မုဒ္ဒေ ခွမ်းရည်

ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးအား သူ၏ မိတ်ဆွေတစ်ဦးက တစ်ဆင့်ပြောပြပုံကို ရေးသား ထားခြင်း ဖြစ်၏။

“ကျွန်တော် ဒီရန်ကုန်ကို မလာခင်ကလေးက ကျွန်တော်တို့မြို့မှာ မိန်းမ တစ်ယောက်ကို ငွေငါးဆယ်နှင့် ငှားပြီးရိုက်ဖို့ လူတစ်ယောက်က စကားပြောလာတယ်။ ရိုက်ရမယ့် မိန်းမကတော့ ကျွန်တော်တို့နှင့်လဲ မသိပါပဲ။ မိန်းမကလဲ မိန်းမလယ် ဆတ်ဆတ်ကြဲ နှုတ်ကြမ်းအာကြမ်းထဲကပဲ၊ ဒါကြောင့်လဲ မုန်းပြီး ရိုက်ခိုင်းဟန် တူပါရဲ့။”

ကျွန်တော်တို့ရိုက်ရမယ့်လူက သုံးယောက်ခင်ဗျ။ မိန်းမတစ်ယောက်ကို ယောက်ျား သုံးယောက်က ရိုက်ရမယ့်ဆိုတော့ ဘာမှခက်ခဲတဲ့ အလုပ်မဟုတ်တဲ့အတွက် ကျွန်တော်တို့လဲ သဘောတူလက်ခံပြီး စရန်ငွေယူလိုက်တာပေါ့ ဆရာရယ်။

“ဒါထက်ပြောရဦးမယ်။ ဒီမိန်းမက ပစ္စည်းကလေးကလဲ နည်းနည်းရှိပြီး ဈေးမှာလဲ ဆိုင်ထွက်တာဆိုတော့ ညနေတိုင်း သူဈေးကပြန်နေကျ။ အဲသလို ညနေ နေဝင်ရီတရော လူကောင်မမှတ်မိတမိအချိန် ဈေးကအပြန်မှာ ကျွန်တော်တို့က လမ်းကနေ အလစ်ချောင်းရိုက်ပြေးရမှာဆိုတော့ သိပ်လွယ်သပေါ့ ဆရာ။

“ဒါနဲ့ ကျွန်တော်တို့လဲ ရိုက်ဖို့ချောင်းတာ သုံးရက်တိတိပဲ။ ဒါပေမယ့် လစ်ကို မလစ်ဘူးဆရာရေ။ ထူးဆန်းတာက-

“အခါတိုင်း တစ်ယောက်တည်း ပြန်လာနေကျမိန်းမ။ ကျွန်တော်တို့စောင့်တဲ့ နေ့တွေမှာ အဖော်ယောက်ျားကြီး နှစ်ယောက် ရှေ့ကတစ်ယောက် နောက်က တစ်ယောက် စကားတပြောပြောနဲ့ချည်း ပြန်လာတာ။

“အင်း-ဒို့အကြံ ရိပ်မိလေရော သလားဆိုပြီး သုံးရက်တိတိ ဆက်စောင့်တယ်။ သုံးရက်လုံးပဲ အဖော်နှင့်ချည်း တွေ့တွေ့နေရတော့ ကျွန်တော်တို့လဲ လန့်လာတာပေါ့ ဆရာ။

“ကိုင်း ကျုပ်တော့ ခင်ဗျားတို့ အလုပ်ထဲမပါတော့ဘူး။ ကျုပ်ဝေစုလဲမယူ တော့ဘူးဆိုပြီး အေးအေးပဲနေလိုက်တယ်။ တစ်နေ့တော့ စိတ်မလုံတာနဲ့ ဒီမိန်းမဆီ သွားပြီး စကားတောက်ကြည့်မိတယ်။

“ခင်ဗျား- ညနေအချိန်မတော်ကြီးမှာ တစ်ယောက်တည်း ဈေးကပြန်ပြန် လာရတာ မကြောက်ဘူးလားဗျာ” လို့ မေးတော့ သူကလဲ နှုတ်ကကြမ်းကြမ်းနဲ့-

“အောင်မယ်-ဘာလို့ ကြောက်ရမှာတုန်းဟဲ့။ နင်ကများ ငါ့ကို ဘာဘာညာညာ လုပ်မယ်များ ကြံချင်သေးလို့လားဆိုပြီး ကက်ကက်လန် ထပွက်ပါလေရောဗျာ”

“အင်း-မကြောက်တဲ့ မိန်းမကလားဗျာ၊ ယောက်ျားအဖော် နှစ်ယောက် ခေါ်ခေါ်ပြီး ပြန်လာရတယ်လို့” ကျွန်တော်က စကားအစ်ထုတ်လိုက်တာကိုး-

“ဘယ်က ယောက်ျားအဖော်ခေါ်ရမှာတုန်း ဆေခြင်းဆိုးရဲ့။ မဟုတ်တရုတ်တွေ နင်လာပြောနေပြန်ပြီ”

“ဘယ်သိမတုန်းဗျာ၊ ခင်ဗျားပါးစပ်က တိုးတိုးတိုးတိုးနဲ့ စကားပြောပြီး လာတာ ကျုပ်မျက်စိနဲ့ အမြင်သားပဲဟာ”

“ဟဲ့-ဆေခြင်းဆိုး၊ အဲဒါ စကားပြောတာမဟုတ်ဘူးဟဲ့၊ ငါ ‘သမ္မုဒ္ဓေ’ ရွတ်ပြီးလာတာ။ သွားတိုင်း ငါရွတ်နေကျပဲလို့ ပြန်ပြောတယ် ဆရာရဲ့။ သမ္မုဒ္ဓေ ဂါထာများ ဘယ်လောက်စွမ်းသလဲဆိုတာ အဲဒါပဲ ကြည့်ပေတော့။ ယောက်ျားကြီး ရှေ့က တစ်ယောက်၊ နောက်က တစ်ယောက် အစောင့်အရှောက် လိုက်ပါနေတာ ကျွန်တော်တို့ကိုယ်တိုင် အထင်အရှား မျက်စိနဲ့အမြင်သားပဲဟာ”

သမ္မုဒ္ဓေဂါထာကို ရွတ်ဖတ်သွား၍ ရွတ်ဖတ်သူ ကာယကံရှင်က မသိသော်လည်း ရန်သူများမျက်စိ၌ မိန်းမသားတစ်ယောက်ထဲ သွားနေပါလျက် အစောင့် အဖော် ယောက်ျားကြီးများပါလာသည်ဟု ထင်ရပုံ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်မှာ ဤမျှသာဖြစ်၏။

ဆရာသင်္ခါက ထိုဖြစ်ရပ်ကို ညွှန်ပြပြီးနောက် သမ္မုဒ္ဓေရွတ်ဖတ်ခြင်းအားဖြင့် အန္တရာယ်ကင်းရုံမျှမက စိတ်ချမ်းသာရာရမှု၊ လောကီကြီးပွားမှုများ ဖြစ်ပေါ်စေနိုင် ပုံကို အကြောင်းယုတ္တိနှင့်တကွ အောက်ပါအတိုင်း ဆက်လက်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆရာသင်္ခါ၏ ကိုယ်တွေ့မေတ္တာ

ကျွန်ုပ်လည်း ထိုမိတ်ဆွေနှင့် လူခွဲပြီး အိမ်ပြန်ခဲ့၏။ အိမ်ရောက်လျှင် သူ့စကားများ စိတ်ထဲခွဲကာ အပြန်အလှန် စဉ်းစားနေမိသည်။ စိတ်ကလည်း အလွန်ညစ်လှ၏။ အိမ်သားများ မကြာခဏဖျားနာကြ၏။ အလုပ်အကိုင် အပေါက် အလမ်းမတုံ့၍ အိမ်လခပင် မှန်မှန်မပေးနိုင်။ ‘အိမ်က သာရဲခြောက်သည်၊ အိမ်ခိုက် သည်’ ဟု ပြောသူကပြောကြ၏။ မကြည်မလင် မရွှင်မလန်း နေ့ရှိသမျှ စိတ်ဆင်းရဲနေ ရသည်။ ထိုအခါက စိတ်ပညာ ဝါသနာထုံသော်လည်း ယခုကဲ့သို့ စွဲစွဲမြဲမြဲလေ့လာ လိုက်စားခဲ့ခြင်း မရှိသေး။ ရန်ကုန်မြို့ တောင်ညွန့်ရပ်ကွက်၌နေစဉ်က ဖြစ်၏။

‘အကြံကုန် ဂဠုန်ဆားချက်’ ရသကဲ့သို့ ထိုနေ့မှစ၍ စိတ်ပြေလက်ပျောက် သဘောမျိုးလည်းဖြစ်စေရန် သမ္မုဒ္ဓေရွတ်ပြီး ဘုရားနာနာရှိခိုး။ အာရုံပြု၊ နှလုံးသွင်း။

ပုတီးမှန်မှန်စိပ်ကာ စိတ်အလုပ်ကို လုပ်လာခဲ့၏။

‘ဘုရားမှတစ်ပါး ကိုးကွယ်ရာမရှိတော့’ဟူသော သဘောမျိုးပင်။ အံ့ဖွယ်ရာ ကောင်းစွာ။

ကျွန်ုပ်မှတ်မိသမျှ ထိုနေ့ထိုရက် ထိုအချိန်မှစ၍ပင် အခြေအနေများ သိသိသာသာကြီး ပြောင်းလဲ၍လာ၏။ အကြံအစည်အလုပ်အကိုင်များ (ယခင်က ကြံကြံဖန်ဖန်ကို လွဲချော်လာခဲ့သည်များမှာ) ယခုမှ ကြံကြံဖန်ဖန်ကို အပေါက်အလမ်း သင့်တင့် လျောက်ပတ်လာကြသည်ကို တွေ့ရ၏။

သိသိသာသာကြီးကို ရှောင်လည်လာပေသည်။ ဘုရားတန်ခိုးတော်ပါပေ။

ဤနေရာ၌ စကားကြီး စကားကျယ် ပြောပါရစေတော့။

ဤလောကကြီး၌ ဗေဒင်အလိုအားဖြင့် လည်းကောင်း၊ ပရမတ္ထတရား ကိုယ်အားဖြင့် လည်းကောင်း၊ လောကဓာတ်ပညာ စိတ်ပညာအလိုအားဖြင့် လည်းကောင်း၊

နေနှင့်လ-အပူနှင့် အအေး၊

ကုသိုလ်နှင့် အကုသိုလ်၊

မေတ္တာတရားနှင့် ဒေါသတရား၊

ထိုအပြိုင်အဆိုင် ဓာတ်နှစ်ပါးသည် အရာရာတွင် ဒွန်တွဲအုပ်စိုး၍နေ၏။ ထိုနှစ်ပါးမှလွဲ၍ အခြားမရှိ။ ဤကား အချုပ်။

အပူဓာတ်အားကောင်းလျှင် အအေးဓာတ်အား နည်းရမည်။ သို့မဟုတ် ပျောက်ကွယ်ရမည်။

ကုသိုလ်အား ကောင်းလာလျှင် အကုသိုလ်အား နည်းရမည်။ ပပျောက်ရမည်။

မီးများ မီးနိုင်။ ရေများ ရေနိုင်။

ထိုကြောင့် သမထဝိပဿနာအလိုအားဖြင့် ဒေါသကြီးသူအား မေတ္တာစိတ် ပွား များရန် မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပေးရ၏။ စီးဖြန်းခိုင်းရ၏။

လောကီစိတ်ပညာ ကျမ်းများတွင်လည်း မိမိက၊ သို့မဟုတ် မိမိအားမုန်းတီးသူကို အမုန်းစိတ်ဖြင့် တန်ပြန်ခတ်၍မရနိုင်။ အမုန်းစိတ်သာ တိုးပွားလာချေသည်။ ထိုသူအပေါ် မေတ္တာစိတ်ကိုသာ လှည့်၍ပွားများရ၏။ ထိုသူ၏ ကောင်းကျိုးကို များများတွေး၍ စိတ်ထဲတွင် ကောင်းကွက်တွေကို များများဖော်ပေးရ၏။

ထိုအခါ မုန်းသူ၏ မေတ္တာစိတ်သည် ထိုသူအပေါ် ပွားများလာ၍ မုန်းစိတ် အငြိုးစိတ်တို့သည်လည်း လျော့ပါးမေ့ပျောက်၍ သွားရပေမည်။

ဤကား အပြန်အလှန်အတိုက်အခံ ဓာတ်သဘောပင်။

ထိုနည်းအတူ ကျွန်ုပ်တို့ ဘုရားရှိခိုး (ဘုရားစာရွတ်ဆို)သည့်အခါ၌ ကောင်းသော နှလုံး၊ ကောင်းသော စိတ်ထားအာရုံတွေ ဝင်စားကာ ဘုရားကို ကြည်ညိုသဒ္ဓါစိတ် (အအေးစိတ်ဓာတ်) ဖြင့် ရှိခိုး၏။

‘ထို ရှိခိုးပူဇော်ခံသည့် မြတ်စွာဘုရားသည်လည်း သတ္တဝါများအပေါ်၌ မေတ္တာကရုဏာတော် ကြီးမားတော်မူလှသော အတုမရှိ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးပါပေတကား’ ဟူသော စိတ်မျိုးတွေလည်း ဝင်စားလာရပေတော့မည်။ အေးမြလှသော ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ရိပ်ကို ခိုလှုံရသဖြင့် မေတ္တာအအေးဓာတ်များလည်း သက်ဝင်လာ၏။ မေတ္တာသက်ဝင်လာသည်နှင့်အမျှ ကိုယ်ကျင့်သီလတရားတို့လည်း အလိုလို တောက်လျှောက် စီးဝင်လာတော့၏။

ထို့ကြောင့် စိတ်အေး စိတ်ကောင်းများဝင်ကာ သူတစ်ပါးအပေါ် မေတ္တာစိတ်ထားကူညီသူ၊ ကိုယ်ကျင့်တရားရှိသူအား-

မေတ္တာတုံ့ပြန် ဘေးရန်မရှိခြင်း၊

ကျန်းမာချမ်းသာ၍ စီးပွားလာဘ်လာဘ တိုးတက်ခြင်း၊

ကူညီမည့်မိတ်ဆွေ ပေါ်ခြင်း၊

အသက်ရှည်ကျန်းမာခြင်း စသော ကောင်းကျိုး ဆုလာဘ်များ စုပြုံဝင်လာရမည်မှာ ယုံမှားစရာ မရှိပါပေ။

ဓာတ်သဘောတို့၏ အတုံ့အပြန် နိယာမပေတည်း။

စိတ်ကောင်းတစ်ခု အရင်းပြု

မနုဿာ စေ ပဿန္နေန၊

ဘာသတိ ဝါ ကရောတိဝါ။

တတော နံ သုခ’ မန္တေတိ၊

ဆာယာဝ အနပါယိနီ။

အေးမြကြည်လင် အမြင်ပြတ်သားသော စိတ်နှလုံးကောင်းဖြင့် ပြောဆို လုပ်ကိုင် နေသူ၏ နောက်သို့ ချမ်းသာအမျိုးမျိုးသည် အရိပ်ပမာ လိုက်ပါနေလျက် ရှိ၏။

(ဓမ္မပဒ)

ဓမ္မိက ဦးတိုးအောင်

မီးရထားထဲမှ အသံများ

ည ၁၂-နာရီခန့်-

မီးရထားသည် ထင်းမီးခိုးတအူအူဖြင့် တောင်ငူဘူတာမှ စုန်ဆင်း၍လာ၏။ တွဲဟောင်းများမှာ လိမ်ပိန်စုတ်ပြတ်လျက်ရှိသည်။ ဆလိုက်မီးလည်း မရှိ။ သံလမ်းပေါ် စမ်းတဝါးဝါးဖြင့် သွားနေရရာ မကြာမကြာ ရပ်၍ ရပ်၍ သွား၏။

“ပီပါကံဝဋ်ကြွေး ရှေးကံရှိယင် ခံရုံပေါ့ ဒကာရယ်။ ဘုရားတောင်မှ ကြွေးဟောင်း မဆပ်လို့ မရဘူး”

ကုန်တွဲထောင့် တစ်နေရာမှ ဘုန်းတော်ကြီး၏ အသံဖြစ်သည်။ ကျွန်တော် ပြောဟောနေသော စကားများကို နားကြားပြင်းကပ်ဟန်ဖြင့် လှမ်း၍ တရားချ ပိတ်ပင်လိုက်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူ၏။

မီးရထားတစ်တွဲလုံး အလုပ်ပိတ်ထားသဖြင့် အနံ့အသက်များလည်း လှောင်၍ နေ၏။ စက်သေနတ်နှင့် ဗုံးထိမှန်ထားသော အပေါက်ကြီးများရှိနေ၍သာ အသက်ရှူ ချောင်ကြရသည်။ တွဲထဲတွင်လည်း ကိုက်လိုက်သည့် ကြမ်းပိုး။ ဆိုးလိုက်သည့်အနံ့။

မီးရထားက လှည်းကြမ်းသာသာ တအိအိ သွားနေ၏။ ကုန်တွဲကြီးထဲ လှောင်ပိတ်၍ပါလာသော ကျွန်တော်တို့ သုံးပန်း ဆယ့်ငါးဦးမှာ မီးရထားကြီး လမ်းချော်ပြီး တိမ်းမှောက်သွားပါစေဟုသာ ဆုတောင်းနေကြသည်။

“ဒုက္ခရောက်တိုင်း ရှေးကံချည်းပုံချပြီး ငုံ့ခံနေကြမှာလား။ အဲဒါ ‘ပုဗ္ဗေကတ ဟေတုဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်တတ်တယ် ကိုယ်တော်။ တပည့်တော်လဲ ကိုယ်တော်လို စာသင်ဖူး တာပဲ။ ခုပဲ သင်္ကန်းချွတ်ပြီး တော်လှန်ရေးထဲ လိုက်လာတာ။ လူကချွေးနဲ့ အင်္ကျီ တောင် အဝါရောင်စွဲတုန်း ရှိသေးတယ်”

အရေးထဲ ကျွန်တော်တို့သည် စာငြင်းနေမိကြ၏။ ကြက်ခြင်းထဲမှ ကြက်များလို ဖြစ်နေကြသည်။

“ဒကာက ဘယ်က လိုက်လာတာတုန်း” စိတ်ဝင်စားဟန်ဖြင့် မေးသံကြားရာ ဘက်သို့ လှည့်၍...

မီးရထားထဲမှ အသံများ

“တပည့်တော် တပ်ကုန်းမြို့ အရှေ့ရွာသစ်ကျောင်း ဘုန်းကြီး ဦးဓမ္မိကပါ။ အခု တိုးအောင်။ ဂျပန်ငပုတွေ တွေ့ကရာလူ ပါးရိုက်။ မသင်္ကာယင် ညို့သကျည်း ဝါးလုံးနဲ့ လှိုမိုနင်း၊ နေပူလှန်း၊ လက်သဲခွာ၊ ရေနွေးပူလောင်း၊ ကိုယ့်မျက်စိအောက်မှာ မြင်ရတာ မကြည့်ရက်လို့ သင်္ကန်းချွတ်ပြီး ချလာတာ တစ်လပဲ ရှိသေးတယ်။ ဒီတောင်ငူမှာ မိသွားလို့။

“တပည့်တော်က ခုမှ ဒုက္ခရောက်လို့ အရုံးပေးတဲ့စိတ်နဲ့ ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ တပည့်တော်တို့ ၁၅-ယောက်တောင်ပဲ။ လစ်ယင် သူတို့ လက်နက်လှူပြီး ဝိုင်းချဖို့ပဲ။ ဒါပေမယ့် အခုလို ဘာမှမလုပ်ဖြစ်ဘဲ လှောင်ပိတ်ထားလို့ တွဲထဲမှာ ငိုငိုပြီး စိတ်ညစ်နေမယ့်အစား ရန်သူကို မေတ္တာမပွားနိုင်တောင်မှ ဗုဒ္ဓဘာသာပီပီ ရတနာသုံးပါး မမေ့ဖို့ ပြောနေတာပါ။ ဒါချက်ပဲ။ ရှေးကပဲဆိုပြီး ဘုတ်ထိုင် ထိုင် နေယင် ခံရုံပဲရှိမယ်။ အမယ်လေး သေရတော့မှာပါဆိုပြီး ငိုနေတာနဲ့ ဘာထူးသေးလဲ”

ကျွန်တော် အာဘောင်အာရင်း သန်သန်နှင့် ပြောစကားကြောင့် ငိုက်၍ငိုက်၍ နေသော သဲ့ပန်းရဲဘော်များအားလုံး အသက်ဝင် လှုပ်ရှားလာပုံရ၏။

“အင်း-ဒကာပြောတာလဲ ဟုတ်ပါရဲ့” ဟု ဆိုကာ ဘုန်းကြီးက အေးရှောရှော ထောက်ခံပြောဆိုလာ၏။

မီးရထားမှာမှ မှောင်နှင့်မည်းမည်း ဘယ်ရောက်လို့ ဘယ်ရောက်မှန်း မသိ၊ တအိအိသွားလိုက် ရပ်လိုက်။ ကံကောင်းထောက်မသည်မှာ ကုန်တွဲထဲ အကုန် လှောင်ပိတ်ထားသဖြင့် နောက်ဖေးနောက်ဖိ သွားလိုသူမရှိ၍ တော်ပေသေးသည်။

ကျွန်တော် ‘စ-မ’ ခင်မောင်

အနားမှာထိုင်နေသော မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ကျွန်တော့်အား လက်တို့ပြီး ထောက်ခံနေ၏။

“ဒီကမိတ်ဆွေပြောတာ ကျွန်တော် သဘောကျတယ်ဗျာ။ ကျွန်တော်လဲ အနန္တောအနန္တငါးပါး မမေ့ပါဘူး။ ကျွန်တော် ပျဉ်းမနားကပါ။ အရောင်းအဝယ် ထွက်လာတုန်း သူလျှိုထင်ပြီး ဖမ်းတာပါ။ ရှိပါစေတော့ဗျာ။ ဖေဖေကြီးတို့က ကျွန်တော်တို့ကို ကြည့်မနေပါဘူး။ ဆင်ဖြူတောင်မှာ ကိုးတောင်ပြည့် နဝင်း

ဓာတ်ဘုရား ကျွန်တော်ပဲဦးစီးပြီး တည်ခဲ့တဲ့လူပါ။ ခင်ဗျားကြားဖူးမလား။ ကျွန်တော်
စ၊မ ခင်မောင်လေ”

လက်စသတ်တော့ ဖေဖေကြီးဂိုဏ်းသား ဘိုးတော်ဝိဇ္ဇာ အဖွဲ့ဝင်တစ်ဦးပါမှန်း
ယခုမှပင် သိရပေတော့၏။

“မပူပါနဲ့၊ မိတ်ဆွေရဲ့။ ဒီမှာ ထွက်ရပ်ပေါက် (....) ဆရာတော် စိပ်သွားတဲ့
ပုတီး။ ဒီမှာ ဖေဖေကြီးပေးတဲ့ လက်ဖွဲ့” ဟုဆိုကာ မှောင်ထဲတွင် ကျွန်တော့်
လက်ကိုစမ်း၍ ထိတို့ပြီး ပြနေသေးသည်။ “မြတ်စွာဘုရား....”

ကျွန်တော်လဲ စိတ်ပေါက်ပေါက်ရှိသည်နှင့်....

“အင်း-ခင်ဗျားလဲ ဒီပုတီးတွေ၊ လက်ဖွဲ့တွေနဲ့ အဖမ်းခံခဲ့ရတာပဲ မဟုတ်လား။
အင်း-စောင့်နေ၊ လာလိမ့်မယ်။ ခင်ဗျား ဖေဖေကြီးတွေ ဘိုးဘိုးကြီးတွေ....”

ကျွန်တော်တို့ စကားပြောနေခိုက် ကျွန်တော်တို့ တွဲထဲက လူတစ်ယောက်ကပင်
တွဲကို တပုန်းပုန်း လက်သီးဖြင့်ထိုးရာ အားလုံးလန့်သွားကြသည်။

“တော်စမ်းပါ-ထမင်းမစားရ၊ အိပ်လို့မရတဲ့ကြားထဲ။ ဘုရားလောင်းနဲ့
ဝိဇ္ဇာတွေ။ ခင်ဗျားတို့စွမ်းရင် ဒီလိုတောင်ပါမလာဘူး။ တကတဲ ကျုပ်က ဘီအိုင်အေ
စကထဲက ပါလာတဲ့အကောင်ဗျ။ တော်လှန်ရေးအလုပ်ဟာ ပုတီးစိပ်ဖို့ မဟုတ်ဘူး။
လူသတ်ရတာ။ ကိုယ်ကသတ်ရဲရင် ကိုယ့်အလှည့်ကျရင်လဲ ခံပေါ့။ ဘာ.... ရတနာ
သုံးပါးလဲ။ အချစ်နဲ့စစ်မှာ နိုင်တဲ့လူ တရားတာပဲ။ ခင်ဗျားတို့ တော်ဗျာ။ လျှာ
ရှည်မနေကြနဲ့။”

“အင်း-မြတ်စွာဘုရား” ကျွန်တော်တို့ ဒုက္ခိတများမှာ လူစုံဖြစ်ကြ၏။ ထို
ရဲဘော်က ထဟောက်သဖြင့် ကျွန်တော်လဲ ငြိမ်၍နေလိုက်တော့သည်။

တော်လှန်ရေးညများတွင် သူ့စကားကို ကျွန်တော်တို့ မငြင်းနိုင်ပါချေ။

ထိုအခါမှ အားလုံးငြိမ်သွားကြရာ ‘ကိုယ့်ဘာသာကိုယ် ဂုဏ်တော်နဲ့လုံးသွင်းပြီး
လိုက်ခဲ့ရ အအေးသား’ ဟု နောင်တဖြစ်မိ၏။

အခုမှပင် ပို၍ ဘုရားအာရုံပြုကောင်းတော့သည်။

သေတော့ သိလိမ့်မယ်

တွဲပေါ်တွင် အိပ်ပျော်နေသူတို့ ပျော်နေကြဟန်ရှိ၏။ တစ်ချီတစ်ချီတွင်
သက်ပြင်းချသံ ရှည်ရှည်ကြီးများကိုပင် အတိုင်းသားကြားနေရ၏။

“တွေ့ကြုံရတဲ့ဒုက္ခကို ကိုယ်သဘောပေါက်သလိုသာ ရင်ဆိုင်ကြပေါ့။ သေတော့ သိလိမ့်မယ်” ဟုသာ အများအတွက် စိတ်ဖြေကာ မိုးလင်းသည်အထိ တစ်ရေးမျှပင် မအိပ်ဘဲ ဂုဏ်တော်ပွား၍ လိုက်ခဲ့ပါသည်။

နောက်တစ်ရက် ဖြူးဘူတာသို့ရောက်ကြ၏။ ရှေ့ဆက်မသွားတော့ဘဲ ဂျပန်များ ဖြူးမြို့၌ တစ်ထောက်နားကြသည်။ ကျွန်တော်တို့ ၁၅-ယောက်က လွဲလျှင် ရထားတစ်စီးလုံး ဂျပန်ငပုချည်းဖြစ်သည်ကို တွေ့ရ၏။

ဖြူးရောက်လျှင် ချက်ပြုတ်စားသောက်ကြရာ ကျွန်တော်တို့ကိုလည်း ဖက်နှင့် ပုံပြီး ကျွေးပါသေးသည်။ သို့သော် ၁၅-ယောက်စလုံး ကြိုးရှည်ဖြင့် လက်တစ်ဖက်စီ တောက်လျှောက် တွဲချည်ထားရာ အလွန်ဆာလွန်းသူများသာ စားကြ၏။ သစ်တစ်ပင် အောက်တွင် စုချည်းထားကာ ဂျပန်စစ်သား ၅-ယောက် အစောင့်ချထားသည်။ ကျန်ဂျပန်များ ဖုံးခိုကျင်းတူးသူ တူးနေကြ၏။ ကျွန်တော်တို့အားလုံးကား မျက်နှာ သေကလေးများနှင့်။

ဖြူးဘူတာရှေ့ ကွင်းပြင်သို့ လှမ်း၍ ကြည့်လိုက်ရာ စစ်ဗိုလ်ဟု ထင်ရသူနှင့် စစ်သား ၁၀-ယောက်ခန့်က အရပ်သားများအား ကွင်းပြင်ခေါင်ခေါင်၌ တွင်းများ အတူးခိုင်းသည်ကို မြင်နေရ၏။ ဗိုလ်လုပ်သူက တုတ်တစ်ချောင်းဖြင့် ဝိုက်၍ဝိုက်၍ ကျင်းတူးရန် သတ်မှတ်ပေးနေသည်ကိုပါ မြင်နေရသည်။

ကျွန်တော်မှာ အိပ်ရေးပျက်သည်နှင့် တောင်တောင်မြောက်မြောက် လှည့်ကြည့် မနေတော့ဘဲ မျက်စိကိုစုံမှိတ်ကာ အသာကလေးမှေးပြီး ဂုဏ်တော်ကို တစ်ခုပြီး တစ်ခု ဆင်ခြင်နေမိသည်။

သေတွင်းမှ သရဏဂုံ

အတန်ကြာမှ ယခင် ဘူတာရှေ့ ကွင်းပြင်သို့ ကြည့်လိုက်ရာ တွင်း ၁၅ တွင်း နှင့် တွင်းရှေ့တွင် လူတစ်ရပ်ခန့် တိုင်လေးတစ်တိုင်စီ စိုက်ထားသည်ကို အထင်းသား မြင်ရ၏။

ကျွန်တော်တို့ကို သတ်ပြီး မြုပ်ရန်ကျင်းများ။

ကျွန်တော်မျက်စိများ ပြာ၍ပင်သွားတော့သည်။ ရင်ထဲတွင် ဒိတ်ဒိတ် မြည် လာ၏။ အသက်ရှူမမှန်တော့ပြီ။ အရဟံစသော နှလုံးသွင်းလက်စ ဂုဏ်တော် ကိုး ပါးလည်း ဘယ်စလိုဘယ်ဆုံးမှန်းမသိ။

ဆယ်မိနစ်ခန့် တွေ့သွားပြီးနောက် ‘ကဲမထူးပါဘူး၊ သေလဲ ဘုရားဖက်ပြီး သေမယ်’ဟု အားခဲကာ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့် ငါးပါးသီလကို တိုးတိုးကလေး ဆောက်တည်လိုက်၏။

“ဘေးရန် ကင်းပျောက်အောင် ကယ်မနိုင်သူမှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သာ ဖြစ်ပါ၏။ ဘုရားမှ တစ်ပါး ကိုးကွယ်ရာမရှိပါ။

“ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ၊

ဗုဒ္ဓေါ မေ သရဏံ အညံ နတ္ထိ”

ပါဠိလိုရော မြန်မာလိုပါ ပါးစပ်ကဆိုပြီး ဂုဏ်တော်ကိုးပါးကို တစ်ခုပြီးတစ်ခု နှလုံးသွင်းသည်။ ပြီးနောက် အရည်အချင်း ဂုဏ်သတ္တိများကို သဘောပေါက်အောင် ဆင်ခြင်စဉ်းစားသည်။

ကြောက်စိတ်များ တဖြည်းဖြည်းပြေသွား၏။ စူးစူးစိုက်စိုက် ဂုဏ်တော်၌ နစ်မြုပ်လျက် လှိုက်လှိုက်လဲ့လဲ့ဖြစ်ကာ ပီတိများ တသိမ့်သိမ့် ဖြစ်လာသည်ကိုပင် ခံစားရ၏။ ထိုအရသာကား မကြာမှ လျှပ်တစ်ပြက်မျှသာ။ ကြောက်စိတ် (ဒေါသ)နှင့် ဂုဏ်တော်ပီတိသည် တစ်လှည့်စီ ဖြစ်နေ၏။

“ခလုတ်ထိမှ အမိတ-မဟုတ်ဘဲ ရှေးကတည်းက ဂုဏ်တော်ပွားမှု လေ့ကျင့် ခဲ့မိယင် ဘယ်လောက် ကောင်းလေမလဲ” ဟု ဂုဏ်တော်ပွားယင်း နေခင်တဖြစ်လိုက် နှလုံးသွင်းလိုက် လုပ်နေစဉ် နောက်မှလူတစ်ယောက်က ကုပ်ပိုးကို ဆွဲလိုက်မှ လန့်သွား၏။

ထိုအခါမှ လက်ပြန်ကြိုးချည်ကာ အင်္ကျီများကို ဖြဲဆတ်ပြီး မျက်နှာကို စည်းကြပါလော့သည်။

ကျွန်တော်တို့ တစ်ဦးလျှင် ဂျပန်စစ်သား နှစ်ယောက်ကျ ချည်တုပ်စည်း နှောင်ပြီး စောစောက တူးသော ကျင်းဆီသို့ ခေါ်သွားကြောင်း သိရပါတော့သည်။ ဆွဲခေါ်ရာသို့ လိုက်ပါသွားကြရ၏။ ရုန်းကန်ဆဲဆိုသော သူများအား သေနတ်ဒင်ဖြင့် ဆောင့်သံကိုလည်း ကြားနေရသည်။

တွင်းအသီးသီး ရှေ့၌ရှိသော တိုင်မှာ လက်ပြန်ကြိုးချည်၍ တန်းစီထားရာ ကျွန်တော်၏ စိတ်များမှာ ပို၍ လှုပ်ရှားလာပြန်သည်။ နေကလည်း အတော်ပူနေ၏။ ကျွန်တော်တို့ရှေ့၌ အမိန့်ပေးသောစစ်မှီလ်နှင့် ဂျပန်စစ်သားများ၊ စကားပြန်များ လူးလာလှုပ်ရှားနေသည်ကို မြင်ယောင်နေရ၏။

မကြာမီ လူကို လှံစွပ်ဖြင့်ထိုးသံနှင့်အတူ “အမလေးဗျ” ဟူသော ရင်ကွဲ

သံကြီးကို ကြားရ၏။ “ပါးစပ်ထဲက ဘာကျသွားတာလဲ” မေးသံရော၊ စကား ပြန်တို့၏ “လက်ဖွဲ့” ဟူသော အသံကိုပါ ကြားလိုက်ရရာ ညက ကျွန်တော့အနားမှာ ထိုင်သော ပုတီးဆရာဟု အတပ်သိလိုက်၏။ နောက်တစ်ချက် လှံစွပ်သံနှင့်အတူ စစ်ဖိနပ်ဖြင့်ကန်၍ တွင်းထဲ လူကျသွားသံကြားရသည်မှာ ကျွန်တော့် စိတ်ထဲတွင် ဘယ်လိုဖြစ်သွားသည်ဟု မပြောတတ်တော့ပါ။

သို့ပင် ရဲဘော်များ၏ ဆဲဆိုသံများ၊ အလန့်တကြား အော်လိုက်သော အသံနက်ကြီးများ၊ မသေမရှင် ညည်းနေသော အသံများ၊ ဂျပန်ငပုတို့၏ လှံစွပ်သံ၊ သေနတ်ဒင်ဖြင့်ဆောင့်သံများ ပဲ့တင်ထပ်သွား၏။

ဘုရားမှတစ်ပါး အားထားရာမရှိ

တကယ့် အနိဋ္ဌာရုံအသံများကြားတွင် “မထူးတော့ဘူး၊ ဘုရားကိုဖက်မှ” ဟု ကိုယ့်ဟာကိုယ် အံကြိတ်အားပေးကာ ရင်ထဲတွင် ဂုဏ်တော်ပီတိများ မခံစားရ စေကာမူ ပါးစပ်ကမပြတ်အောင် တတွတ်တွတ် ရွတ်နေရ၏။ စောစောကကဲ့သို့ စူးစူးစိုက်စိုက် လှိုက်လှိုက်လှဲလှဲကား မရှိ။ မလွတ်ရုံသာ တတွတ်တွတ် ရွတ်နေရသည်။

ဘုရားမှတစ်ပါး အားထားရာမရှိတော့သည့် သဘော။

ကျွန်တော်၏ ဘယ်ဘက်မှစ၍ အစဉ်လိုက် ထိုးသတ်လာရာ ဟစ်အော် ထိုးသတ်သည့်အသံများ ပို၍ပို၍ နီးလာ၏။ အံကြိတ်ပြီး တရားမလွတ်အောင်သာ မဲတင်းထားရသည်။

ကျွန်တော့်အလှည့်သို့ရောက်ရန် နှစ်ယောက်လောက်သာ ကျန်တော့မည် ထင်၏။ ရပ်ထားသော ခြေထောက်များက တဆတ်ဆတ်တုန်ပြီး အားကုန်ကာ ပုံကျတော့မလို ဖြစ်နေ၏။

ကျွန်တော်နှင့် နှစ်ယောက်ခြားလောက် ထင်ရသော ရဲဘော်အလှည့်သို့ ရောက်လျှင် ဂျပန်များ ရုန်းရင်းဆဲခတ်ဖြစ်နေပုံရ၏။ ထိုသူမှာ ဂျပန်များကို အသံ ကုန်ဆဲဆိုနေသည်။ ညက စကားပြောသော ဘီအိုင်အေရဲဘော်ဖြစ်ကြောင်း သတိ ပြုမိသည်။

“ရဲဘော် မြဒင်ကွ” ဟူသော ဟိန်းသံနှင့်အတူ တစ်အားရုန်း၍ ကိုယ်လုံး ပစ်တိုက်သံများ၊ သေနတ်ဒင်ဖြင့် ရိုက်သံများ၊ လှံစွပ်ထိုးသံများဖြင့် ရုတ်ရုတ်သံသံ ဖြစ်သွားကြသည်။ ထို့နောက် ‘အွန်’ ဟူသော အသံနှင့်အတူ သွေးရူးသွေးတန်း

မြေပြင်၌ လူးလိမ့်နေသံများ ကြားရ၏။ အွန်ဟူသော အသံမှာ ကျွန်တော့် မျက်နှာ တစ်ခုလုံးပင် တွန့်ရှုံ့သွားစေ၏။ “ဘုရား ဘုရား”

နောက်တစ်ယောက်။

ထိုသူမှာ လှစွပ်တစ်ချက် ထိုးရုံဖြင့် “အမေရေ” ဟု အသံတစ်ချက်သာ ထွက်၍ ရင်ဘတ်ကို စစ်ဖိနပ်ဖြင့် ဆောင့်ကန်သံနှင့်အတူ နောက်က တွင်းထဲသို့ ဗိုင်းခနဲလဲကျသွား၏။

ထိုသူပြီးလျှင် ကျွန်တော့်အလှည့်လော၊ သို့မဟုတ် အခြားတစ်ယောက် ရှိသေးသလော။ ကျွန်တော်မှာ ဝေခွဲမရ၊ ဖိနပ်သံနှင့် အော်သံမှာ အနီး၌ ကပ်လျက် ရှိနေ၏။ စက်နှိုးပြီး ရပ်ထားသော သုံးတန်ကားကြီးကဲ့သို့ ကျွန်တော့် တစ်ကိုယ်လုံး သိမ့်သိမ့်ခါနေ၏။ ဘာကိုမှ မစဉ်းစားတော့ဘဲ ဂုဏ်တော်ကို မဲတင်းရွတ်နေမိသည်။ ရင်ထဲကလည်း တလှုပ်လှုပ်။

‘ငါ့ကို ဘယ်နားထိုးလိုက်မလဲ’ ဟူသော ကြောက်စိတ်နှင့် ဂုဏ်တော်သည် တစ်လှည့်စီ မင်းမှုနေ၏။

နောက်ဆုံး သေရမည့်အတူတူ ဘုရားအာရုံယူပြီး သေမည်ဟု အားခဲကာ ခြေတော်အစုံ၌ ဝပ်၍ ရှိခိုးပြီးနေဟန် စိတ်ထဲက အောက်မေ့လျက် ဂုဏ်တော်များကိုသာ မလွတ်တမ်း ဆင်ခြင်လိုက်သည်။

ဂျပန်လို အမိန့်ပေးစကား ပြောသံများ စက္ကန့်ပိုင်းအတွင်း ရပ်သွားကာ ဝေါ-ဝေါဟူသော အသံကြောင့် ဝရန်းသုန်းကား ပြေးလွှားသံများကြားရ၏။

ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူး

“လေယာဉ်ပျံ၊ လေယာဉ်ပျံ” ဟု အော်သံကြောင့် ဆောင့်ရုန်းလိုက်ရာ လက်ပြန် တုပ်ချည်ထားသောတိုင်မှာ ကျွတ်ထွက်လာ၏။ မျက်နှာစည်းထားသော အဝတ်မှာလည်း ပြုတ်ထွက်သွားသည်။ ကြည့်လိုက်ရာ ဂျပန်များအားလုံး ထွက်ပြေး နေကြသည်။ သံပန်းရဲဘော်များမှာ ကျွန်တော်၏ ဘယ်ဘက်၌ တစ်ယောက်သာ ကျန်တော့၏။ ညာဘက်တိုင် ဘုန်းကြီးဟစ်ပါးနှင့် လူတစ်ယောက်။

“ရဲဘော်တို့ ဆောင့်ရုန်းပြီးပြေး” ဟု အော်ယင်း ကျွန်တော်လည်း ဂြေဦး တည့်ရာ စွပ်၍ အားကုန်ပြေးလိုက်၏။ တဝေါဝေါမြည်နေသော ဗုံးကြဲလေယာဉ်ကိုပင် မကြောက်အား။

ကျွန်တော်လည်း ပါးစပ်က “ဣတိပိသော” ရွတ်ယင်း ပြေးမိပြေးရာ ပြေးနေ၏။ လက်ပြန်ကြိုး တုပ်ချည်ထားသော တိုင်မှာလည်း နောက်ကတန်းလန်း ပါနေ၍ ခရီးမတွင်၊ ငါးမိနစ်လောက်ရှိလျှင် လေယာဉ်သံလည်း ပျောက်သွားသည်။ ဗုံးကြဲစက်သေနတ်ပစ်သံလည်း မကြားရ။ ကျွန်တော်ကား ပြေးကောင်းတုန်း။ နာရီဝက်နီးနီးရှိလျှင် မြို့နှင့် မလှမ်းမကမ်း တဲအိမ်စုများတွေ့ရသည်။ တဲအိမ်မှ လူအများ ထွက်ကြည့်ကြ၏။ လှမ်း၍ အော်ခေါ်သံလည်းကြားရသည်။ ထိုသူများကို ပင် ကြောက်လန့်ကာ တစ်ချက် လှည့်ကြည့်ပြီး ပြေးမြီပြေးပြန်၏။

လှည့်ကြည့်ပြီး အပြေးလိုက်၊ ရှေ့က ရင်ဆိုင်လာသူတစ်ယောက်၏ မနီးမဝေး တွင် ဗိုင်းခနဲလဲကျသွားတော့သည်။ ထိုသူက ကြိုးများကို ဖြေပေးယင်း တယုတယ မေးနေ ၏။ ကျွန်တော့်မှာ အမှော့ဆိုနေ၍ မဖြေနိုင်၊ ထိုသူက-ကြောက်လန့်နေမှန်းသိ၍ အားပေးရာ၏။ နောက် တဲအိမ်များရှိရာသို့ တွဲခေါ်ခဲ့သည်။

အကြောင်းစုံသိကြသောအခါ ကျွန်တော့်အား ဝိုင်း၍ အားပေးကြ၏။

“လေယာဉ်ပျံ ကယ်ပေလိုပေါ့”ဟု ကျွန်တော်ပြောသည်ကိုမူကား သူတို့ လက်မခံကြ၊ ယခုအချိန်အထိ ဗုံးကြဲလေယာဉ် (ထိုအချိန်က ကျွဲညီနောင်ဟု ခေါ်ကြ၏) ဒီနေ့ မလှသေးကြောင်း အခိုင်အမာ ပြောဆိုနေကြ၏။ တဝေါဝေါနှင့် မြေပြင်ကိုရုပ်၍ ပျံလာသံကို ကြားခဲ့ရသည်မှာလည်း အမှန်ပင်။ ကျွန်တော့် စိတ်ထဲတွင် မဝေခွဲနိုင်တော့။

ရေမရှိသောချောင်းတွင် ကူးနေရသကဲ့သို့ လေယာဉ်မလာဘဲ အခြောက်တိုက် ပြေးနေမိကြသလောဟု သံသယဝင်လာပြန်၏။

တရားတန်ခိုးတော်က ပြောမပြနိုင်ပေ။

အမှော့အပန်းပြေ၍ အေးအေးဆေးဆေး ပြန်လည် စဉ်းစားသောအခါ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ထူးထူးခြားခြား အသက်ဘေးမှ လွတ်ခဲ့ ရသည်ကို ကျေနပ်၍မဆုံးပါ။ ပို၍လည်း ယုံကြည်အားကိုးစိတ်များ ထက်သန် လာပါသည်။

သို့ရာတွင် ‘ငိုအားထက် ရယ်အားသန်’ ဆိုသကဲ့သို့ ကြောက်အားလန့်အားနှင့် ပြေးယင်းရွတ်လာသော “ဣတိပိသော” မှာမူ ရှေ့မတက်တော့ဘဲ ထိုတစ်လုံးတည်း ကိုသာ အမြင်မပြတ် ရွတ်လာ၏။ ထို ‘ဣတိပိသော’ မှာလည်းမမှန်၊ ပြောင်းပြန်လန်ကာ ‘အောတောပိတိ၊ အောတောပိတိ’ ဖြစ်နေသည်ကို နောက်မှ သတိပြုမိတော့သည်။ ဖြစ်မှဖြစ်ရလေ။

ရှေးက လှေလာနလုံးသွင်းခဲ့ မိလျှင်သော်လည်းကောင်း၊ ယခု ပြေးယင်းလည်း သတိရှိရှိနှင့် ရွတ်ခဲ့မိလျှင်သော်လည်းကောင်း ထိုမျှလောက် မောရမည် မဟုတ်ပါချေ။ သေဘေးကြိုက သက်လုံကောင်းရန် ကြိုတင်နလုံးသွင်းနိုင်ကြပါစေ။

တိုးအောင်
ကုန်သည်
ပဲခူးမြို့။

(ဦးတိုးအောင်၏ ကျောင်းနေဘက် သူ့ငယ်ချင်း ဦးသန်းမြင့်။ အမှတ် ၂၄၊ ၁၀၁-လမ်း၊ ကန်တော်ကလေး၊ ရန်ကုန်မှ တာဆင့်။)

နည်းနည်းကလေး မမှတ်ရ

‘အကုသိုလ်ကို လည်းကောင်း၊ ကုသိုလ်ကို လည်းကောင်း ပြုလုပ်သောအခါ သေးငယ်သည် အကျိုးပေးမည် မဟုတ်’ဟု အထင်မသေးကြရ။ တံစက်ဖြိတ်အောက်၌ ချထားသော ရေအိုးသည် ရေတစ်စက်စက်ကျရုံမျှဖြင့် မကြာမီ ပြည့်၍ လာရသည်။

(ဓမ္မပဒ။)

ဆရာကြီး ဦးဘနိုး

၁၉၅၆-ခုနှစ်၊ ဆောင်းတွင်း။

“ဟာ-ခင်ဗျား ပိုက်ဆံတွေပါ ယူလာတာကိုး။ အဝင်အထွက် အသုံးစာရင်း ပြရင် ပြီးတာပါပဲ”

စာရင်းစစ်မည်ဆို၍ အသုံးစာရင်း စာရွက်နှင့် လက်ကျန်ငွေ သုံးထောင်ကျော် ကိုပါ အရေးပိုင်အား တင်ပြအစစ်ခံခြင်း ဖြစ်သည်။

“ဟုတ်-ဟုတ်ပါတယ်ခင်ဗျား။ ကျွန်တော် အတွေ့အကြုံကလဲ မရှိသေးတော့ မသိလိုပါ အရေးပိုင်မင်း။ ကျွန်တော်မှာလဲ တာဝန်အလေးသား။”

တောလမ်းခရီးတွင် ငွေထုပ်ပိုက်ပြီးလာရသည်မှာ မလွယ်ကူလှပါ။ ယောနယ်စပ်လည်း သူပုန်များရှိနေ၍ ပိုပြီးတာဝန်ကြီးလှသည်။

ယခုလည်း အရေးပိုင်ကြီး ဦးထွန်းအိုအနီးတွင် ရဲသားများသာရှိ၍ တော်ပေသေးသည်။

တောင်ပေါ်လမ်းမှ အဆင်း

ကျွန်တော်၏ အလုပ်မှာ တောင်တန်းသာသနာပြု လုပ်ငန်းနှင့်တကွ ချင်းတောင်နှင့် ယောနယ် သာသနာရေးကိစ္စ အရပ်ရပ် ဆောင်ရွက်နေသော သာသနာရေးအရာရှိ အလုပ်ဖြစ်သည်။ ယခု ရုံးစိုက်ရာ မင်းတပ်မြို့မှ ၉-မိုင်ခန့် ဝေးသော ယောနယ်စပ် ရေရှင်ရွာသို့ ဆင်းလာကာ ထိုမှတစ်ဆင့် ၂-မိုင်ခန့် ဝေးသော တောင့်တက်ရွာအရာရှိ တည်းခိုစခန်းသို့ လာရောက်ရခြင်းဖြစ်သည်။

နတ်တော်လဖြစ်၍ အလွန်အေးချမ်းလှ၏။ ၁၂-နှစ်အရွယ်ရှိ ချင်းအပျိုးသား ကျောင်းသားကလေး တစ်ယောက်ကို အဖော်ခေါ်၍ တောင်ပေါ်မှ ဆင်းလာခြင်း ဖြစ်သည်။

စာရင်းများ တင်ပြအစစ်ခံပြီး နောက်တစ်ရက် တောင့်တက်ရွာမှ တစ်မိုင်ခန့် ဝေးသော ကျောက်ထုသို့ ဆင်းသွားလိုက်၏။ ကျောက်ထုမှာ လေယာဉ်ကွင်း ရှိ၍ ဈေးဝယ်ရန်သွားခြင်း ဖြစ်သည်။ တောင်ပေါ်၌ စားသောက်ရန် ရိက္ခာများ ဝယ်ယူ စုဆောင်းယင်း အနည်းငယ် အချိန်လင့်သွား၏။ အပြန်တွင် တောင့်တက်ရွာကို

ကွင်း၍ ကျောက်ထုမှ ရေရှင်ရွာသို့ သွားကြ၏။

“ကဲ-မင်း ဒီလွယ်အိတ်နှစ်လုံး နိုင်တယ်မဟုတ်လား။ ဘယ်တစ်လုံး ညာတစ်လုံး သိုင်းပြီးလွယ်ခဲ့ကွာ၊ မလေးပါဘူး။”

“နိုင်ပါတယ် အဘ”

ကျွန်တော်ကမူ ပိုက်ဆံအိတ်ကို စလွယ်သိုင်းလွယ်၍ နေမဝင်မိကတည်းက ချမ်းစပျိုးနေသဖြင့် အပေါ်က လောင်းကွတ်အင်္ကျီရှည်ကြီးကို ဝတ်ထား၏။ လက်တစ်ဘက်မှ အထုပ်တစ်ခုဆွဲလျက် တောင်ပေါ်သို့ တက်ခဲ့ကြသည်။

တောင့်တက်ရွာ အလွန်လောက်ကတည်းက နေဝင်သွားသဖြင့် ဆရာတပည့် ခပ်သုတ်သုတ် လှမ်းနေကြရ၏။

“မင်းကြောက်ယင် အဘရှေ့ကသွား”

“မကြောက်ပါဘူး အဘရဲ့၊ လလဲ သာနေသားပဲဟာ”

ကျွန်တော်မှာ စိုးရိမ်စိတ်ကြောင့် နေလုံးပျောက်လေ ခြေလှမ်းများ သွက်လေ ဖြစ်လာ၏။ ချင်းကျောင်းသားကလေးမှာ ဆယ့်ငါးပေလောက် ပြတ်ပြတ် ကျန်ရစ်သဖြင့် စောင့်၍ သွားနေရသည်။

အရဟံဂုဏ် ထုံခဲ့သူ

ကျွန်တော်မှာ ပြည်နယ်၌ အမူထမ်းရန် ရွှေ့ပြောင်းရမည် ဆိုသည့်အချိန်မှစ၍ ‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်ကို ရှေးကထက် ပိုပြီးပွားများခဲ့သူ ဖြစ်၏။

ဘေးရန် အခက်အခဲကြုံသည် ဖြစ်စေ၊ မကြုံသည် ဖြစ်စေ၊ တစ်နေ့လျှင် အရဟံဂုဏ်တော် လေးထောင်ရအောင် ပုတီးစိပ်လေ့ရှိသည်။

လေးထောင်ရသည်၊ တစ်ထောင်ရသည်မှာ လိုရင်းမဟုတ်ပါ။ ပုတီးစိပ်ခြင်း မှာလည်း ‘အရေအတွက်မည်မျှရပြီ’ ဟု သိရရုံအသုံးပြုပါသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော်ဂုဏ်တော်များကို နှစ်နှစ်ကာကာ ကျေကျေ နပ်နပ်ကြီး သတိရဆင်ခြင်နေသော အချိန်များများရရန်သာ အဓိကဖြစ်ပါ၏။ ထိုအချိန်များယင် များသလောက် ကုသိုလ်တန်ခိုး သတ္တိကြီးမားသည်သာ ဖြစ်ပါသည်။

အရေအတွက်ကား အရည်အချင်းမဟုတ်။

မည်သည့်အရာမဆို အရည်အချင်းသို့ မရောက်သမျှ အစွမ်းသတ္တိ မရှိနိုင်။

“အဘရေ၊ နောက်မှာ အဖော်တွေ လိုက်လာတယ်။ သုံးယောက်တောင်ပဲ”

“လကလေးသာနေ၍ ကောင်းစွာမြင်နေရ၏။ တောင့်တက်ရွာနှင့် တစ်ခေါ်လောက်ကစ၍ လိုက်ပါလာကြောင်း ခပ်စာစောကပင် သတိပြုမိ၏။ ထို့ကြောင့် ကျွန်တော်သည် ‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်ကို ဖိ၍ပွားများလာခဲ့သည်။ ကလေးကမူ ခရီးသွားဖော်ဟု ထင်နေ၏။

“လှည့်ကြည့်မနေနဲ့၊ အဘကို မှီအောင် လိုက်နော်၊ သူတို့ အနားရောက်လာလဲ စကားမပြောနဲ့။ ကိုယ့်လမ်း ကိုယ်သွား၊ သူပုန်တွေ ဖြစ်နေယင် ဒို့ကို သတ်သွားမှာ”

ပိုက်ဆံတစ္ဆေ

ကလေးကို စကားဟန်ထားရ၏။ ကျွန်တော့်စိတ်ထဲတွင် ပိုက်ဆံတစ္ဆေ ခြောက်လှန့်နေသဖြင့် စိတ်တွေချောက်ချားနေတော့သည်။ အစိုးရငွေဖြစ်၍ တာဝန် ပိုလေးနေ၏။

“နမော ဇိနဿ၊
ဇိနော မယံ ဇယံ ဒေတု၊
ဇိနော မေ သီသေ တိဋ္ဌတု။

ဇိနဿ၊ တွင်းပနှစ်တန်၊ ဘေးရန်ကာဆီး အောင်မြင်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်။ (အဟံ၊ အကျွန်ုပ်သည်။) နမော၊ ရှိခိုးပါ၏။

ဇိနော၊ တွင်းပနှစ်တန် ဘေးရန်ကာဆီး အောင်မြင်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်။ မယံ၊ အကျွန်ုပ်အား။ ဇယံ အောင်ခြင်းမင်္ဂလာကို။ ဒေတု၊ ပေးသနားတော်မူပါစေသတည်း။

ဇိနော၊ တွင်းပနှစ်တန် ဘေးရန်ကာဆီး အောင်မြင်တော်မူပြီးသော မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်၏။ သီသေ၊ ဦးထိပ်အပြင် မြတ်ပဏ္ဍိတထက်၌။ တိဋ္ဌတု၊ ကြွရောက် ဂိနံကာ စံပယ်တော်မူလှည့်ပါဘုရား။”

ကျွန်တော်၏ ဦးခေါင်းပေါ်၌ ဘေးရန်ကာကွယ်ရန် မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ကြွရောက်စံနေတော်မူသည်ဟု စိတ်ထဲက ယုံကြည်ထားလိုက်သည်။

ယုံကြည်ချက်ရှိမှ လုံခြုံ

‘ငါ့မှာ ဘုရားရှိနေသည်။ ဘာမှမဖြစ်နိုင်’ဟုလည်း စိတ်ကို ဒုန်းဒုန်း ချနေလိုက်၏။ ထိုယုံကြည်ချက်သည် စစ်သည်တစ်သိန်း အစောင့်ချထားတာ ထက်မက စိတ်ထဲတွင် လုံခြုံလှပါသည်။

အပြောလွယ်သလောက် စိတ်ထဲက အဟုတ်ယုံရန်ကား လွယ်သယောင်နှင့် ခက်ခဲလှ၏။

အမှန်တကယ်ယုံလျှင် ရန်အသွယ်သွယ် လုံခြုံလှပါသည်။

ရေရှင်ရွာနှင့် သုံးမိုင်လောက်အကွာတွင် ထိုသုံးဦးမှာ ကျွန်တော်တို့နှင့် ကိုက်တစ်ရာလောက်သာ ဝေးမည်ထင်ရ၏။ အရဟံဂုဏ်တော်ကို အာရုံမပြတ် ရှုမှတ် ပွားများနေရသည်။ အမှတ်တမဲ့ စောင့်ငဲ့ကြည့်ရာ နောက်မှ လိုက်ပါလာသူများက ကျွန်တော့်တပည့်လေးအား လက်ကိုဆွဲ၍ တိုးတိုးမေးနေသံများ ကြားနေရ၏။

“မင်း...သာသနာပြုကျောင်းက မဟုတ်လား၊ မင်းဆရာကြီးကော ဘယ်မှာလဲ”
“ရှေ့မှာ....”

ဆယ်ကိုက် ဆယ်ငါးကိုက်မျှသာ ဝေးသော်လည်း ကျွန်တော့်ကို သူတို့ မြင်ပုံမရ။ ထိုပြောဆိုနေသံများကို ကြားလိုက်သည်နှင့် စိတ်ထဲတွင် ပူထူသွား၏။ တမင် လိုက်လာသော ရန်သူများဖြစ်ကြောင်း သေချာနေတော့သည်။ ကလေးကိုများ ပြန်ပေး ဆွဲထားလိုက်လေမလား။

တော်ပေသေး၏။ ချက်ချင်းပင် ကလေးမှာ ပြေး၍ အမိလိုက်လာ၏။ ကျွန်တော့်အနားရောက်လျှင် သူ့ကို လောင်းကွတ်အင်္ကျီကြီးအတွင်း သွင်း၍ ဘေးကတွဲပြီး လျှောက်နေရသည်။ တစ်ဘက်က ပိုက်ဆံအိတ်ကို လွယ်ထား၏။

အရဟံဂုဏ်တော်ကိုမူ စိတ်ထဲတွင်အလွတ်မပေး။ ဂုဏ်တော်တစ်ခါရွတ်တိုင်း
“အယံ မေ ဟောတု ဝဇီရပါကာရော။

အယံ၊ ဤ အရဟံ ဂုဏ်တော်ကြီးသည်။ မေ၊ အကျွန်ုပ်တို့ အတွက်။ ဝဇီရပါကာရော၊ ဘေးရန်ကာဆီး စိန်တံတိုင်းကြီးသည်။ ဟောတု၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း”။

ကျွန်တော်၏ ခေါင်းပေါ်၌ ဘုရားသခင် ကြွရောက်စံနေ၏။ အရဟံ ဂုဏ်များလည်း တစ်ကိုယ်လုံး ထုံးမွှမ်းထားသည်။ အရဟံဂုဏ်တော်ဖြင့် ပတ်ပတ်လည်လည် တံတိုင်းကာထား၏။

အပြောမဟုတ်။ စိတ်ထဲတွင် သည်အတိုင်း မှတ်ယူထား၏။ ယုံကြည်အားကိုး
နေ၏။ ငါ ဘာမှမဖြစ်နိုင်။

ဂုဏ်တော်ကြောင့် ကိုယ်ပျောက်သလော

ထိုသုံးဦးမှာ ကျွန်တော်တို့ကို ကျော်၍တက်သွား၏။ ကျွန်တော်တို့ကား
သွားမြဲသွားနေသည်။ သူတို့လက်ထဲမှ ငှက်ကြီးတောင်စားကြီးများ လရောင်တွင်
တလက်လက် မြင်နေရ၏။ ကျွန်တော့်မှာ ဆောင်းတွင်းကြီးဖြစ်လျက် ချွေးများ
ပြန်နေတော့သည်။

သူတို့၏ စိတ်ထဲတွင် ဝေဝေဝေ ဖြစ်နေပုံရ၏။ ကျွန်တော်တို့ကို ကျော်သွားလိုက်၊
နောက်ကျန်ရစ်လိုက် ဖြစ်နေသည်။ ကျွန်တော့်မှာ လူချင်းမထိရုံတမယ် ရုပ်၍ရုပ်၍
ရှောင်၍ရှောင်၍ သွားနေကြ၏။

“စကားမပြောနဲ့” ဟူသော အဓိပ္ပာယ်ဖြင့် ကလေးပါးစပ်ကို လက်ကာပိတ်ပြီး
သူ့ကို မလွှတ်အောင် ဖက်ထားလိုက်ရာ ကလေးကိုပါ ရှာမတွေ့ဘဲ ဖြစ်နေကြသည်။

“သူတို့ ငါတို့ကို မမြင်ဘူး” ဟု အခိုင်အမာ ယုံကြည်မှုရလာသဖြင့် ပထမ
ကလောက် ကြောက်စိတ် မရှိတော့ပေ။

ဂုဏ်တော်ကိုသာ ကြိုတင်လေ့ကျင့်ထားမှု မရှိလျှင် ထိုနေရာ၌ပင် အသက်
သော်လည်း သေနိုင်၏။ အနည်းဆုံး ပစ္စည်းများ ပါသွားဖို့မူ သေချာလှသည်။
အမှန်မှာမူ ယခုလိုက်လာသောသူများမှာ ဓာတ်သိ အစင်းသိဖြစ်၍ လူကိုပင်
ခြေရာပျောက် လုပ်နိုင်၏။ မပြောနိုင်။

လ-ရောင် ဝိုးတဝါးအောက်တွင် နှစ်မိုင်ကျော်ကျော် ခရီး တစ်လျှောက်လုံး
လိုက်တမ်းပြေးတမ်း ကစားသကဲ့သို့ဖြစ်နေ၏။ တဖြည်းဖြည်းနှင့် ရေရှင်ရွာအနီး
သို့ပင် ရောက်လာရာ ပို၍ အားတက်လာသည်။ ရေရှင်ကင်းဂါတ်မှ ခွေးတစ်အုပ်မှာ
လရောင်ဖြင့် ကျွန်တော်တို့ကို မြင်သည်နှင့် အဝေးကပင် လှမ်း၍ ဟောင်နေကြ၏။

ရန်သူများ အကြိမ်အောင်ဘဲ နောက်ကြောင်းပြန်လှည့်သွားကြ၏။

ကျွန်တော်၏ တစ်သက်နှင့်တစ်ကိုယ်တွင် မေ့မရနိုင်သော အဖြစ်အပျက်ကြီး
တစ်ခုဖြစ်နေ၏။ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးတော်ပါပေ။

ဆောင်းလကုန်၍ တန်ခူးလရာသီသို့ ရောက်လာ၏။ ယောနယ်ဂန်ဂေါ
ဘုရားကြီးပွဲတော်ရက်ဖြစ်၍ အလွန်စည်ကားလှသည်။ တောင်ပေါ်ရှိ အမှုထမ်း

အရာထမ်းများသည် တစ်နှစ်တစ်ခါ ထိုဘုရားပွဲသို့ဆင်း၍ ရိက္ခာ ဝယ်ယူစုဆောင်းလေ့ ရှိကြ၏။

ကျွန်တော်လည်း တစ်ယောက်တည်း ဂန့်ဂေါသို့ဆင်းလာပြီး အိမ်တစ်အိမ်၌ တည်းခိုနေ၏။ လူစိမ်းတစ်အုပ် အိမ်ထဲသို့ မေးမြန်းပြီး ဝင်လာကြသည်။ ကျွန်တော့် ဆီကိုပင် တမင်လာခြင်းဖြစ်၏။

အမှားဝန်ခံ အမှန်သိ

ထိုသူများက ကျွန်တော်မယုံနိုင်သော စကားများကို ပြောဆိုလာကြသည်။ ဦးချ၍လည်း ကန်တော့ကြ၏။

“ကျွန်တော်တို့ပြစ်မှားမိတာ သည်းခံပါဆရာကြီး၊ ကျွန်တော်တို့လဲ အထက်က လူကြီးသာ သိသွားယင် မသက်သာဘူး။”

“ကိုယ့်အမှားကို ဝန်ခံပြီးကန်တော့လဲ ကန်တော့ချင်လို့၊ နောက်ပြီး တစ်သက်နဲ့ တစ်ကိုယ် အံ့ဩလွန်းလို့ပါဆရာကြီး၊ ဘယ်သူမှတော့ မပြောပါနဲ့” ဟု ဆိုကာ ဇာတ်ကြောင်းစုံပြန်ကြ၏။ အရိုအသေပင် တောင်းပန်ရှာကြသည်။

“ဆရာကြီးနည်းကိုတော့ ချီးမြှင့်ခဲ့ပါဆရာကြီး” ဟုလည်း တဖွဖွ တောင်းခံ ကြ၏။ ထိုအချိန်က ကျွန်တော့်ကို မည်သို့ မျှရှာ၍မတွေ့မြင်ကြောင်း ထပ်ချည်းတလဲလဲ အံ့ဩပြောဆိုကြသည်။

သီလကို ကြိုးစားပြီး လုံအောင်စောင့်ရန်နှင့် အရဟံ ဂုဏ်တော်ပွားနည်းကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာပင် ရေးသား၍ ပေးခဲ့ရသေး၏။

“ကဲ.... အဘနည်းကတော့ ဒါပဲကွ၊ ဘာမှ အဆန်းမဟုတ်ဘူး၊ အရိုးကြီးပဲ။ လူတိုင်းရပေမယ့် လူတစ်ရာ တစ်ယောက် မယုံကြဘူးကွ။ မလုပ်ကြဘူး။ မယုံလို့ မလုပ်တော့ ယုံစရာလဲ မရှိတော့ဘူးပေါ့ကွာ။

“မင်းတို့လဲ အဘလို ဒီအတိုင်းသာပွားများသွားယင် မကြာပါဘူး။ တစ်ပတ် နှစ်ပတ်အတွင်းမှာပဲ ထူးခြားလာပါလိမ့်မယ်။ အဘ အတပ်ပြောရဲပါတယ်။ အခု အဘကြိုတဲ့ကိစ္စမျိုး ပေါ်ပေါက်ယင်တော့ ပိုပြီး ထင်ထင်ရှားရှား သိရတာပေါ့လေ။

“ကိုယ့်က သိသာလောက်အောင် ကိစ္စမကြုံလို့၊ သတိမထားလို့ ထင်ထင် ရှားရှားကြီး မသိပေမယ့် ဂုဏ်တော်တန်ခိုးကတော့ အလွန်ကို ထူးခြားပါတယ်။ နောက်ဆုံး ကုန်ကုန်ပြောမယ်ကွာ....

“အကြီးအကျယ် သေကောင်ပေါင်းလဲ နေမကောင်းတာဘဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ စားဝတ် နေရေး တစ်ခုခု အဆင်မပြေတာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ်ပေါ့ကွာ၊ ဒုက္ခတစ်စုံတရာ တွေ့ယင် ‘အင်း...ဂုဏ်တော်ကြောင့်ပါလား’ လို့ တမင်တကာ သိသိသာသာကြီးကို ထူးထူးခြားခြား ကူညီမယ့်လူတွေ ပေါ်လာလိမ့်မယ်။ မယ့်မရှိနဲ့။”

“ဒါပေမယ့် ဒီနည်းကို အကုသိုလ်လုပ်ငန်းမှာ သုံးလို့တော့ မစွမ်းဘူး၊ နောက်ပြီး ဘေးရန်လွတ်ဖို့၊ စီးပွားရဖို့၊ ရာထူးတက်ဖို့ ဆိုတာတွေကို မမျှော်လင့် ရဘူး၊ ဒါမှ ပိုစွမ်းတယ်။ မလိုချင်မှ ပိုရတယ်ကွ၊ အကုသိုလ်စိတ် အပူတွေ ကင်းအောင် ဘုရားရှင်ကို တရားနဲ့ ကျေးဇူးဆပ်တယ်လို့ပဲ အောက်မေ့ကြပေါ့ကွာ”

ကိုယ်တွေ့ ဖြစ်ရပ်များဖြင့်လည်း ရှင်းပြလိုက်ရာ အားလုံး ဝမ်းသာတက်ကြွ နေကြသည်။

ယခုထိ မျက်စိထဲတွင် မြင်ယောင်နေမိ၏။ စင်ဖြူရိုးဖြောင့်သော ယောသား တို့၏စိတ်ရင်းကို အမြဲပင် ချီးကျူးနေမိ၏။

“အပြစ်ရှိပါသည်” ဟု ဝန်ခံသူအား အဘယ်သူသည် မချီးကျူးဘဲ နေနိုင် ပါအံ့နည်း။

ဆရာကြီး ဦးဘစိုး

(သာသနာရေး အရာရှိဟောင်း)

အိမ်နံပါတ် ၁၄၊ ဂျမားလမ်း။

ဗဟန်းမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

အာဝေဏိက ဂုဏ်နှင့် ကားကြွစီး

ကျွန်တော်၏ဖခင်မှာ ယခု အသက် ၇၇-နှစ်ရှိပြီ။ မိခင်မှာ ၇၆-နှစ် ရှိပြီ ဖြစ်လျက် အထက်အညာ တောရွာတစ်ခုမှာ ကျန်းမာစွာရှိနေကြပါသည်။

ကျွန်တော်၏မိဘများမှာ မြေပိုင်ရှင် တောင်သူလယ်သမားများဖြစ်၍ မြေယာ သီးနှံဖြင့်ပင် အေးချမ်းစွာ နေထိုင်နိုင်ကြပါသည်။

ကျွန်တော်၏ဖခင်မှာ အသက် ၅၀-လောက် ရှိသောအခါ အညာ အလေ့အထ အတိုင်း “လူထဲတွင် စကားပြောရန်” သင်္ကြိုဟ်ကျမ်းကို သင်ပါတော့သည်။

ထိုအခါ တစ်ခုသော ဥပုသ်နေ့တွင် မုံရွာခရိုင်၊ ပုလဲမြို့၊ ဓမ္မဝတီ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ကျွန်တော့်ဖခင်အား-

“ဒကာကြီး၊ ပရိသတ်ထဲမှာ စကားပြောဖို့၊ ငြင်းဖို့၊ ခုံဖို့ သင်္ကြိုဟ်ကျမ်းကို သင်ကြားနေတာထက် ပရိတ်တော် ဂုဏ်တော်အားလုံးကို ပါဠိရောအနက်ပါ အရကျက်ပြီး အမြဲရွတ်ဖတ် သရဇ္ဈာယ်နေယင် တစ်စ တစ်စ သဘော အဓိပ္ပာယ်တွေ သိမြင်လာတဲ့အခါ လောကီရော လောကုတ္တရာပါ အင်မတန် အကျိုးများမယ်”ဟု အမိန့်ရှိတော်မူပါသည်။

ဘုရားကပေးသော ကျန်းမာရေး

ထိုနေ့မှစ၍ ပရိတ်တော် ဂုဏ်တော်များကို တစ်သုတ်ပြီးတစ်သုတ် ကျက်မှတ်၍ နေ့ညမပြတ် ရွတ်ဖတ် ဆင်ခြင်လာရာ ယနေ့ထိအောင် ဖြစ်ပါသည်။ ပရိတ်မရွတ်ဘဲ မည်သည့်နေ့မှ အိပ်လေ့မရှိပါ။

ကျွန်တော်၏ ဖခင် အထူးအလေးပေး ရွတ်ဖတ်လေ့ ရှိသည်မှာ....

“အတိတ်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋ္ဌိဟာတံ ဉာဏံ”

စသော ‘တစ်ဆယ့်ရှစ်ဝ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်’ ပင်ဖြစ်ပါသည်။ သွားယင်း လာယင်း ရွတ်ဖတ်လေ့ရှိပါသည်။

(တစ်ဆယ့်ရှစ်ဝ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော် ပါဠိအနက်များကို နောက်ပိုင်း စာမျက်နှာ ၃၀၃-၌ ကြည့်ပါ။)

ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမိန့်ရှိသကဲ့သို့ပင် ၇၀-ကျော် ၈၀-နီးပါး ရှိကြပြီ ဖြစ်သော်လည်း အိပ်ရာထဲလှဲနေရလောက်သည့် ရောဂါမျိုးတစ်ခါမျှ မဖြစ်။ မိမိတို့၏

လယ်ယာများသို့ သွားရောက် ကြည့်ရှုလျက်ပင် ခလုတ်မထိ ဆူးမငြိခဲ့ကြပါ။ မှတ်ချက်။ ။ မမြင်ရသော ပရိတ်တော် တန်ခိုးသတ္တိများ အမြဲတမ်း ထုံမွှမ်း ကိန်းအောင်းနေ၍ ကျန်းမာသက်ရှည်ရပုံကို သတိပြုခဲ့ပါ။

ထိုမှတစ်ပါး ကိုယ်ခန္ဓာကျန်းမာကြံ့ခိုင်ခြင်း အကျိုးကျေးဇူးထက် စိတ်ဓာတ် ခိုင်ကျည် ရင့်ကျက်လာပုံများမှာ ပို၍ပင် အံ့ဩဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

ကျွန်တော်တို့တွင် မွေးချင်းတစ်ကျိပ်ကျော် တပျော်တပါးကြီးရှိခဲ့ရာမှ တတိတတိနှင့် ယခု ၅-ယောက်မျှသာ ရှိပါတော့သည်။ မကြာမီကလေးကပင် အိမ်ထောင်သည် သားတစ်ယောက်နှင့် သမီးတစ်ယောက် ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ကွယ်လွန်သွားကြပါသည်။

ကျွန်တော်၏ စိတ်ထဲတွင် “အမေနဲ့ အဖေတို့မှာ အိုကြီး အိုမှ ဆင်းရဲစရာတွေကြုံရရှာလေခြင်း”ဟု စိတ်မကောင်း ဖြစ်ခဲ့ရပါသေးသည်။ မိခင် ဖခင်တို့ကမူ-

“သားကြီး သမီးကြီးတွေ သေဆုံးသွားကြရတဲ့အတွက် ထူးပြီး စိတ်သောက ရောက်စရာမရှိပါဘူးကွာ။ မွေးကတည်းက သေမျိုးစေ့က ပါလာပြီးသားဟာပဲ။ မီးရထား အတူစီးခဲ့ကြတဲ့ လူတွေဟာ ကိုယ်ဆင်းရဲမယ့် ဘူတာ ရောက်လာယင် ဆင်းပြီး သွားကြရတာပဲကွာ။ မဆန်းပါဘူး။ ဒီလိုပါပဲ” ခပ်အေးအေးပင် ပြောပြကြပါသည်။

ဝတ်စားဆင်ယင် မချဲ့ထွင်

ကျွန်တော်၏ဖခင်မှာ ငယ်ရွယ်နုပျိုစဉ်အခါက စိတ်ကြမ်း ကိုယ်ကြမ်း မဟုတ်မခံ၊ ရိုက်ရဲ၊ ခုတ်ရဲ၊ သတ်ရဲသူ တစ်ယောက်ဖြစ်ခဲ့သော်လည်း ယခုမူ စကားမာမာ အသံ ကျယ်ကျယ်ပင် မပြောတော့ပေ။

များသောအားဖြင့် အသက်ကြီးလာလျှင် စကားများလေ့ရှိရာ ကျွန်တော်၏ ဖခင်မှာမူ အပိုအမိုဆို၍ တစ်ခွန်းမျှမပြော။ ဝတ္တရားကျေကံ့ရုံမျှသာ တိတိကျကျ အေးအေးဆေးဆေး ပြောပြသည်မှာလည်း စိတ်ဝင်စားစရာ ဖြစ်ပါသည်။

အစားအသောက်နှင့် စပ်၍လည်း အပျော်စား၊ ဟန်စားကို မဆိုထားဘိ၊ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး၊ ခန္ဓာကိုယ်အတွက် မျှတရုံသာ စားသောက်လေ့ ရှိပါသည်။

ရံဖန်ရံခါ ကျွန်တော်က ဝတ္တရားအတိုင်း ပုဆိုးကောင်း အင်္ကျီကောင်းများ ဝယ်၍ ကန်တော့ပါသော်လည်း-

“မလိုပါဘူးကွာ၊ ဒီရုပ်ကြီးမွမ်းမံပြုပြင်နေတာထက် စိတ်ကောင်း နှလုံးကောင်း ရှိလာအောင် မွမ်းမံဖို့၊ ပြုပြင်ဖို့က အရေးကြီးပါတယ်” ဟုပင် ပြောဆိုတားမြစ်ကာ ချည်ကြမ်းပုဆိုး လက်ဖြစ် ပင်နီဖျဉ်ကြမ်း အကျီများဖြင့်သာ နေလေ့ရှိပါသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ‘အရွယ်ကပြောသည်’ ဟု ဆိုနိုင်သော်လည်း စကားများသော၊ အပျော်အပြက်ပြောသော၊ သောကများသော၊ အစားရွေးသော အဘိုးအို အဘွားအိုများနှင့် နှိုင်းယှဉ်စဉ်းစားပါ။ တရား တန်ခိုးတော် အငြိမ်းဓာတ်၊ အအေးဓာတ်များ ချာချဉ်ဝင်သကဲ့သို့ မသိမသာ တစိမ့်စိမ့် ကိန်းဝင်လာသည့်သဘောကို နားလည်းနိုင်ပါသည်။

ကျွန်တော်၏ ဖခင်နှင့် မိခင်တို့မှာ ရံခါ ကျွန်တော့်ထံ (ရန်ကုန်)သို့ လာရောက်ဘုရားဖူးယင်း တစ်လ၊ ၁၅-ရက် နေလေ့ရှိကြပါသည်။ ယခု တစ်ခေါက် တွင်မူ ဖခင်တစ်ယောက်တည်း လာကာ-

“မင်းတို့ရန်ကုန်မှာ မျက်စိပူ နားပူသကွာ” ဆိုကာ တစ်ပတ်ခန့်သာ နေ၍ ပြန်ပါတော့သည်။

ဂုဏ်တော်ကြောင့် ဗိုက်နာရသလော

ရထားသို့ လိုက်ဖို့ရာ အဖော်မပါ၊ လိုက်လည်းမပို့နိုင်၍ စိတ်မချ။ စိတ်မကောင်း ဖြစ်နေသော ကျွန်တော့်မျက်နှာကိုကြည့်၍ ပြုံးပြုံးရွှင်ရွှင်နှင့်ပင်-

“စိတ်ချပါကွာ၊ အဖေသွားနေကျလမ်းပဲဟာ၊ ငါအိမ်ရောက်တော့ စာထည့် လိုက်မယ်။ လိမ်လိမ်မာမာသာနေကြ။ အင်း-လောကမှာ လိမ်မာတာ အကောင်းဆုံးပဲကွာ” ဟု ပြောဆိုနှုတ်ဆက်သွားပါသည်။

တစ်ပတ်ခန့်ကြာသောအခါ ဖခင်ထံမှ စာရှည်ကြီးကို အောက်ပါအတိုင်း တအံ့တဩ ဖတ်ရှုရပါတော့သည်။

“ရန်ကုန်ရှိ သားနှင့်သမီးများ အဖေဟာ မင်းတို့ နေထိုင် ကျက်စားတဲ့ ရန်ကုန်မြို့က ထွက်လာကတည်းက ရထားပေါ်မှာ ပရိတ်ရွတ်လာတယ်။ ချောချော မောမောပဲ။

“မုံရွာရောက်တော့ အနောက်ဘက်ကမ်းကူးပြီး ပုလဲထွက်တဲ့ကားကို စီးလိုက်ခဲ့ တယ်။ လမ်းတစ်စက် ယင်းမာပင်လဲရောက်ရော၊ ဈေးနားမှာ မော်တော်ကား ခဏ ရပ်တုန်း၊ မနေနိုင်မထိုင်နိုင် ဗိုက်နာလို့ ဈေးကအိမ်သာမှာ တက်နေတုန်း

ပြန်လာတော့ မော်တော်ကားက ထွက်သွားပါလေရော၊ ယင်းမာပင်မှာ ဆင်းမယ့်လူလို ထင်ပုံ ရပါတယ်။

“ကံကောင်းချင်တော့ လက်တောင်းကြီး မော်တော်ကား ဆိုက်လာလို့ စီးလိုက်ခဲ့ရတယ်။ ပုလဲကားလို အိမ်အထိတော့ မရောက်ဘူးပေါ့။ တစ်တိုင်ခွဲ (သုံးမိုင်) လောက် ကုန်းကြောင်း လျှောက်ရဦးမှာ ဖြစ်ပေမယ့် တော်သေးတာပေါ့။

“အဲဒီနေ့က မိုးကလဲ သဲသဲမဲမဲရွာချနေတယ်။ အဖေတော့ တစ်လမ်းလုံး ကားပေါ်မှာလဲ ပရိတ်ပဲရွတ်ပြီး လိုက်လာတာ သိပ်မကြာဘူး။ လမ်းမှာ စောစောက စီးခဲ့တဲ့ ပုလဲကားကို မှီတာပဲ။

“ဒါပေမယ့် ပုလဲကားဟာ လမ်းမှာပဲ မိုးနဲ့လေနဲ့ ကားဘီးချော်ပြီး လမ်းတေးကတမာပင်ကို ဝင်တိုက်ထားလိုက်တာ ရစရာမရှိဘူး။ သေတဲ့လူလဲ မနည်းဘူး။ မထိခိုက်တဲ့သူရယ်လို့ တစ်ယောက်မှ မကျန်တော့ဘူး။

“အင်း-ယင်းမာပင်မှာ ငါ ဗိုက်နာဟာ တော်သေးရဲ့လို့ အောက်မေ့ရတော့တယ်။ ဒါနဲ့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် စဉ်းစားကြည့်မိတော့ ငါဟာ ညအိပ်ညဉ့်နေ ခရီးရှည်လဲ သွားဖူး လှပြီ။ လမ်းမှာဗိုက်နာတယ်၊ ဝမ်းသွားချင်တယ်လို့ တစ်ခါမှ မဖြစ်ဖူးဘူး။ လေးငါးရက်တောင် ဝမ်းမသွားဘဲနေလို့ အကျင့်ရတဲ့လူပဲ။ ဒါနဲ့ မန္တလေးက စားတာသောက်တာ ပြန်ပြီး စဉ်းစားတော့လဲ စဉ်းစားလို့ မရဘူး။

“အဲသလိုနဲ့စဉ်းစားနေတုန်း စိတ်ထဲမှာ ပြုန်းခနဲသက်ရတာကတော့ အဖေတစ်လမ်းလုံး ရွတ်လာတဲ့ ‘ပရိတ်ကြောင့် ဗိုက်နာရတာပဲ’ လို့ အဖေတော့ ဒါပဲ စဉ်းစား လို့ရတယ်။ တွေးကြည့်လေ မှန်လေပဲ။ မင်းတို့လဲ သွားလေရာရာမှာ ရတနာသုံးပါးစိတ်နဲ့ သွားကြလာကြပေါ့။ မင်းတို့ရန်ကုန်က ပိုပြီး အန္တရာယ်များတယ်” ဟူ၍ ဖြစ်ပါသတည်း။

(၁၃၁၅-ခုနှစ် ဝါဆိုနှင့် ဝါခေါင်လထုတ် အတွဲ ၁၀၊ အမှတ် ၁၂၊ ‘သင့်ဘဝ မဂ္ဂဇင်း’ ပါ ‘စာပေဗိမာန်စာရေးဆရာကြီး မောင်က၏ ပရိတ်တန်ခိုး ဆောင်းပါးကို ထုတ်နုတ်တင်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။)

အဖိုးနည်းဝန်ပါ ‘သန္နိဋ္ဌိကော’

‘ပရိတ်ဂုဏ်တော်ကြောင့် ဗိုက်နာရသည်’ ဆိုသော သဘောကို လူအများစု လက်ခံနိုင်မည်ကား မဟုတ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် လူအများစုသည် ရတနာသုံးပါး

ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ်တစ်ခုခုကိုသော်မျှ စွဲမြဲလေ့လာသူများ မဟုတ်ကြသောကြောင့် တည်း။

ဒါန သီလ ဘာဝနာ အရာရာ၌ ဝါစာကမာ အပျော်တမ်း ဘာသာဝင်တို့သာ များကုန်၏။ ဘာကလေးတစ်ခုမျှ စောက်ကျ အံကျ မရှိ။ ထိုလူမျိုး မယုံသည်မှာ မဆန်း။

ကျင့်ဝတ် ပဋိပတ်တစ်ခုခုကို စွဲစွဲမြဲမြဲ အလေ့အထပြု၍ သတိထား စဉ်းစား တတ်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအထွက်မူ ရတနာသုံးပါးနှင့်စပ်သော ထိုအဖြစ်ဆန်းမျိုးမှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ မရှိ။ ရိုး၍ပင် နေပါလေပြီ။

ဤအဖြစ်အပျက်ကို ကြည့်ပါက ခရီးသွားရင်း ဗိုက်နာမှု၊ ကားထွက်သွား၍ ခရီးအစီအစဉ် ပျက်ရမှုကို “ဒုက္ခ”ဟု ထင်ရ၏။ “သုခပါကလား”ဟု နောက်မှ သိရသည်။ လူသာမန်တို့ သိနိုင်သော အရာမဟုတ်။

ထို့ကြောင့် တစ်စုံတစ်ခု ဒုက္ခရောက်တိုင်း ဝမ်းမနည်းရ။ ငွေကြေးရာထူး လာဘ်ဝင်တိုင်းလည်း သုခမထင်ရ။

သီလဆောက်တည်ခြင်း၊ မေတ္တာပွားခြင်း၊ ကောင်းမကောင်းအပေါ် သည်းခံ၍ အောင်အည်း၍နေခြင်း၊ ဘုရားဂုဏ်တော် စသည်တို့ကို အာရုံပြုဆင်ခြင်၍နေခြင်း၊ တရားဘာဝနာ ရှုမှတ်ခြင်း၊ ပရိတ် စသော ဒေသနာပါဠိတော်များကို ရွတ်ဖတ်၍ နေခြင်း စသည့် ရတနာသုံးပါးဆိုင်ရာ ကျင့်ဝတ်တစ်ခုခုကို နေ့စဉ်ဝတ်ထား၍ စွဲစွဲမြဲမြဲ လေ့ကျင့်ထုံမွမ်းနေသူအတွက် “ဘေးအန္တရာယ်ကင်းရန်”ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်မျိုး မရှိတော့ပေ။

“အသက်ရှည်ရန်၊ စီးပွား၊ လာဘ်လာဘ၊ ရာထူး အာဏာတိုးရန်” ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်များလည်း ဝင်မလာတော့ချေ။

ထိုလောကီကိစ္စများကား သုခဟု ထင်ရသော်လည်း သုခမဟုတ်၊ ဒုက္ခတွေ သာဖြစ်၍ အထူးမျှော်လင့်ရန်(ဆုတောင်းရန်) မလို၊ မရချင်၍ပင် မနေရ။ ဆု မတောင်းဘဲ ရနေသော ကိစ္စများသာ ဖြစ်ကုန်၏။

မွန်မြတ် မြင့်မားသော ရည်ရွယ်ချက်

ရည်မှန်း တောင့်တချက်အလိုက် အကျိုးအာနိသင်တို့သည်လည်း ခြားနား သွားကုန်၏။ အသိဉာဏ် အရေးကြီးလှသည်။

ဥပမာ-သီလစောင့်ရာ၌ ထောင်ကျမည်စိုး၍ စောင့်ထိန်း ရှောင်ကြဉ်သော သီလ၊ ငရဲကျမည်စိုး၍၊ နောင်ဘဝ၌ ဒုက္ခရောက်မည်စိုး၍၊ ကျန်းမာ သက်ရှည် စေလို၍၊ 'မိမိအတွက်နှင့် အခြားသူ (သတ္တဝါ)တွေ စိုးရိမ်ကြောင့်ကြ ဆင်းရဲ မရှိကြပါစေနှင့်' ဟု ရည်ရွယ်၍၊ 'ဤသီလသည် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအတွက် အထောက်အကူဖြစ်ပါစေ' ဟု ရည်ရွယ်၍ စောင့်ထိန်းရ ရှောင်ကြဉ်ရသော သီလသည် သီလချင်းတူသော်လည်း ရည်ရွယ်ချက်၊ ရည်မှန်းချက် မတူသဖြင့် အင်အားပါပုံချင်း မတူချေ။ အင်အားချင်းမတူလျှင်လည်း အကျိုးပေးချင်း ကွာခြားသွားစေမည်မှာ သေချာလှ၏။ အခြားဘာဝနာမျှ၊ ပရိတ်မန္တန်ရွတ်မှု စသည်တို့၌လည်း ထိုနည်း လည်းကောင်းပင်တည်း။

စကြဝတေးမင်း၏ ချမ်းသာကို ဒွန်းစဏ္ဍားသည် ကိုယ်ချင်းစာ၍မရ။ ဘာသာ ရေးကျင့်ဝတ်တစ်ခုခုကို ပြုလုပ်စွဲထုံထားသူ၌ လူသာမန်တို့ ကိုယ်ချင်းစာ၍ မရနိုင်သော လက်ငင်းချမ်းသာမှုများ ရှိနေပေသည်။ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကြည်လင် အေးချမ်းနေ၏။ အသစ်အသစ် ဖြစ်ပွား၍ ဖြစ်ပွား၍နေသော ရုပ်အစဉ် နှစ်အစဉ်ကြီး တစ်ခုလုံး အမြင်မပြတ် အငြိမ်းဓာတ် အအေးဓာတ်တို့သာ ကိန်းဝပ်လာကုန်၏။ အကုသိုလ် အပူဓာတ်များ မဝင်သာတော့ပြီ။

ကာယကံရှင်ကိုယ်တိုင် လက်တွေ့လက်ငင်း သိမြင်နေရ၏။ ထိုဟာပင် 'သန္နိဋ္ဌိကော' ဟုခေါ်သည်။ 'အကာလိကော'ဟု ဆိုသည်။ သေပြီးမှ (ချမ်းသာမည် ထင်ရသော) ချမ်းသာမျိုးကိုလည်း မလွမ်းတော့ပြီ။

အဖိုးနည်းဝန်ပါ ထိုချမ်းသာမျိုးကို အလွယ်တကူ ရယူနေနိုင်မှ စိတ်ပူ၊ နှုတ်ပူ၊ ကိုယ်ပူမှရသော (တစ်နည်းအားဖြင့်) လောဘ-ဒေါသ-မောဟ ဣသာ မစ္ဆေရတို့နှင့် ရင်းနှီးမှရသော ပျောက်ပျက်လည်းပျောက်ပျက် လွယ်သည့် စီးပွား အာဏာ ရာထူးသုခမျိုးသည် ထို လက်တွေ့လက်ငင်း ချမ်းသာနေသူအား မဖြား ယောင်းနိုင်တော့ပြီ။

ငှပ်ကွယ်နေသော သတ္တိ ခွမ်းအင်

လောက၌ စီးပွားရှာကြရာ ကိုယ့်မိသားစုအတွက် စားဝတ်နေရေး ပြည့်စုံအောင် ရှာဖွေလုပ်ကိုင်နိုင်သူများ ရှိကြ၏။ တစ်ဆွေတစ်မျိုးလုံး၊ တစ်ရွာလုံး၊ တစ်နိုင်ငံလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး အားကိုးလောက်အောင် ကြံစည် လုပ်ကိုင်နိုင်သူများလည်း ရှိကြသည်။

ထိုတွင် မိမိ တစ်ဝမ်းတစ်ခါးကိုမျှ မဝရစေ စားသောက်နေရရာသော လူညံ့များလည်း မနည်း။

ထို့အတူ ဘာသာရေး ကျင့်ဝတ်အရာ၌လည်း တစ်ကိုယ်ရေ ဘေးကင်းရုံ၊ စားလောက် သောက်လောက်ရုံ လုပ်ဆောင် နိုင်သူများ ရှိသကဲ့သို့ တစ်နိုင်ငံလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး၊ ၃၁-ဘုံလုံး စကြဝဠာအနန္တ ဘေးကင်းချမ်းသာအောင် ဆောင်ရွက် နိုင်သူများ ရှိနေကြပေသည်။

အများအားဖြင့် ဘာသာရေးကိစ္စတွင် တစ်ဝမ်းတစ်ခါးမျှ မဝသူ၊ မလုံသူက များပြားလျက်ရှိ၏။ ထိုသူမျိုး၏ နား၌ သီလတန်ခိုး၊ ပရိတ်တန်ခိုး၊ ဘာဝနာ တန်ခိုးဟူသမျှ ဒဏ္ဍာရီချည်းသာ ဖြစ်ကြရသည်မှာ မထူးဆန်းပါချေ။

ရွှေ၊ ငွေ၊ ကျောက်သံပတ္တမြားတို့၌ လူသားတို့အား စားဝတ်နေ ချောင်လည် စေသော၊ ဘေးကင်း ချမ်းသာစေနိုင်သော အစွမ်းသတ္တိ တန်ခိုးများ ရတနာအလိုက် တည်ရှိကိန်းဝပ်နေကြ၏။ ရတနာတန်ခိုး သတ္တိအင်အားအလိုက် အားကိုးကြရသည်။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ဘာသာရေး ကျင့်ဝတ်တို့သည် အတုမဲ့ ရတနာများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ ထိုရတနာများ လက်ဝယ် ထားရှိကြသလောက် ရတနာအင်အား အလိုက်၊ အစွမ်းသတ္တိ တန်ခိုးအင်အားအလိုက် ချမ်းသာ ကြီးပွား ကြရ၏။

ထိုလောကီလောကုတ္တရာ ရတနာတို့၏ ၎င်းပင်ပင်နေသော အင်အားသတ္တိကို မြင်၍မရ။

ပတ္တမြားဖြင့် အသက်မွေးနေသူမှသာ ကျောက်၏အရည်အသွေးကို ရိပ်စား မိကြ၏။ သို့ရာတွင် အကြွင်းမဲ့သိသူကား ရှားလှသည်။

“ကျောက်နှင့်မြင်းကို စိုးစဉ်းသိက ချမ်းသာရသည်”ဟု ကျေနပ်ကြရ၏။ ယင်းသို့ဆိုသော် အတုမဲ့ လောကုတ္တရာ ရတနာ၏ အင်အားသတ္တိကို အဘယ်သူ ပြည့်စုံစွာ သိနိုင်ပါချေမည်နည်း။

သူပြော လူပြော ကျောက်ပွဲစား စကားကို ယုံစားလွန်းခြင်း၊ ကျောက်ရည် ကျောက်ကဲကိုလည်း တစ်စွန်းတစ်စမျှသာ သိမြင်၍ လောဘမသတ်နိုင်ခြင်းကြောင့် ခွက်ခွက်လန်အောင် ကျောက်ရှုံး၍ လူလုံးမလှ ဆင်းရဲရသူတွေ များစွာရှိကုန်၏။

လောကုတ္တရာ ရတနာရောင်းဝယ်မှုတွင်လည်း ကျောက်ပွဲစားတို့၏ စကားကို နားယောင်ကာ လောကီချမ်းသာ မျှော်လင့်ချက်ကြီးကြောင့် ပျက်စီးကြရသူတွေကား မနည်းချေ။

“ပုတီးအပတ် တစ်ထောင်ပြည့်လျှင် အကျိုးမည်မျှ၊ မည်သည့်အဆင့်ရောက်ပြီ။ အဘယ်ဂါထာမန္တန်သည် မည်မျှ စွမ်းကြောင်း” ရုပ်ထွေးပွေလိမ့်လှပေ၏။

“မည်သည့်အရာသာလျှင် အစစ်အမှန်”ဟု မည်သူမည်သို့ ခွဲခြားရွေးချယ်နိုင်ပါမည်နည်း။

လောကီချမ်းသာကို ဦးတိုက်နေကြသမျှ ကျောက်ပွဲစားတို့ဘေးမှ ကင်းဝေးရန် မလွယ်ကူပါချေ။ စစ်မှန် ရိုးဖြောင့်သောဆရာကောင်း မိတ်ဆွေကောင်းကို မှီဝဲကြပါကုန်။

အပြောအဘိဓမ္မာနှင့်
လက်တွေ့ ပါသော အလုပ်

ပရိသတ်ထဲမှာ စကားပြောဖို့၊ ငြင်းဖို့၊ နုံဖို့ သင်္ဂြိုဟ်ကျမ်းကို သင်ကြားနေတာထက် ပရိတ်တော် ဂုဏ်တော်အားလုံးကို ပါဠိရော အနက်ပါ ကျက်ပြီး အမြဲ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်နေလျှင် တစ်စတစ်စ သဘောအဓိပ္ပာယ်တွေ သိမြင်လာတဲ့အခါ လောကီရော လောကုတ္တရာပါ အင်မတန် အကျိုးများမယ်။

(ဓမ္မဝတီ ဆရာတော်ဘုရားကြီး။)

ရဲဘော် အိုက်စံ

(၁)

တောင်ကြီးမြို့၏ ဈေးတစ်နေ့

၁၉၄၂ ခုနှစ်၊ ဧပြီလ ပထမပတ်၊ တောင်ကြီးမြို့၌ ငါးရက်တစ်ဈေး ဈေးနေ့ ဖြစ်၍ အလွန်စည်ကား၏။ သင်္ကြန်ပွဲတော် နီးကပ်လာပြီဖြစ်၍လည်း ပွဲတော်တမျှ စည်ကားလှသည်။

ဒေါ်ဌေးဌေးတို့ မိသားစုလည်း အများနည်းတူ ဆိုင်ခင်း ရောင်းချလျက် ရှိသည်။ သားကြီး စောထွန်းမှတ်နှင့် သားငယ် မောင်မောင် (တင်မောင်ဝင်း)တို့ ညီအစ်ကိုလည်း မိခင်ကြီးအား ဝိုင်းကူရောင်းချပေးနေကြ၏။ အခါပွဲတော် ဈေးနေ့ ဖြစ်၍ လက်မလည်အောင် ရောင်းချကြရသည်။ ဖခင်ကြီး ဦးဂေါ်ရာမှာမူ တောင်ကြီးမြို့ နဂါးပွက် ရေထွက်ရပ်ရှိ အိမ်တွင် အိမ်စောင့်ကျန်ခဲ့၏။

၁၉၄၁ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာ ၂၃ ရက်နေ့တွင် ရန်ကုန်မြို့ ဗုံးချပြီးနောက် ဗြိတိသျှတပ်များ အထက်မြန်မာပြည်မှ အိန္ဒိယဘက်သို့ အောင်မြင်စွာ ဆုတ်ခွာနေချိန် ဖြစ်သည်။

တောင်ကြီးမြို့၌ ဒုတိယစစ်သေနာပတိ ဂျင်နရယ် စပ်ရွှေသိုက် (နောင် အခါ သမ္မတကြီး) နှင့် ဗြိတိသျှစစ်သားများ စစ်ရုံးစိုက်ထားလျက် ရှိသည်။ မဟာမိတ် တရုတ်စစ်လားများ မြို့ထဲတွင် လမ်းသလားနေကြ၏။ ကောလာဟလ သတင်းများက လည်း ခုတစ်မျိုး၊ ခုတစ်မျိုး၊ မြို့ပြအခြေအနေကလည်း မငြိမ်သက် ဗုံးခိုကျင်းများပင် အိမ်ပေါက်စေ တူးထားကြရသည်။

ထို စပ်ကူးမပ်ကူးကာလတွင် စောထွန်းမှတ်သည် ၁၆ နှစ်မျှသာ ရှိသေး၏။ အေဘီအမ်ဟိုက်စကူးမှ ဆယ်တန်းအောင်အပြီး မိခင်ကြီးအား ဈေးရောင်းအကူ လုပ်၍ နေရ၏။ ခေတ်ကာလ အခြေအနေအရ တစ်ဘက်ကလည်း မြို့ပြလေကြောင်း ကာကွယ်ရေး (အေအာရ်ပီဝါဒင်) ရပ်ကွက်တာဝန်ခံအဖြစ် ထမ်းဆောင်လျက် ရှိသည်။ လေကြောင်းရန်၏သဘောကို ထိုက်တန်သလောက် လေ့လာထားရ၏။

ဈေးရောင်း၍ ကောင်းခိုက် လေယာဉ်ပျံသံများကြားနေရ၏။ အသံမှာ တဖြည်း

ဖြည်း ကျယ်လောင်လာသည်။ ကောင်းကင်တစ်ခုခန့် မိုးပြိုမတတ် ထင်ရ၏။

“မေမေ၊ အဲဒါတွေ ထားခဲ့ပါတော့၊ ဗုံးခိုကျင်းထဲ ပြေးကြရအောင်”

“အေးပါ သားရယ်”

ပြောတုန်းဆိုတုန်းမှာပင် လေယာဉ်ပျံအုပ်ကြီးသည် တောင်ကြီး မြို့ပေါ် ရောက်လာ၏။ နှစ်စင်းတစ်တွဲ သုံးစင်းတစ်တွဲ ဝဲ၍ ဝဲ၍ ပျံသန်းနေကြသည်။ လူအများစုမှာ အတွေ့အကြုံမရှိလှသေးသဖြင့် အထူးအဆန်းဖြစ်ကာ ဝိုင်းအံ့ကြည့်နေကြ၏။ ၁၇ စင်းခန့် ရှိပေမည်။

လေယာဉ်ပျံနှစ်စင်းမှာ အောက်သို့ နိမ့်ပျံယင်း စောင်းငဲ့ကာ ပထမဆုံး စက်သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ်ရာ လူတွေအားလုံး ရုတ်ရုတ်သဲသဲ ဖြစ်သွား၏။

“ဟော....ကုန်းသာကျောင်းကြီးပေါ် ဗုံးကျသွားပြီ။ စစ်တပ်ပေါ်လဲ ဗုံးတွေ ဆက်တိုက် ချနေပြီဟေ့၊ ဟာ....မီးတွေ....မီးတွေ”

တချို့လူများမှာ ကြောက်ရမုန်း မသိ၊ မတ်တပ်ရပ်ကြည့်ယင်း အံ့အားသင့်နေကြသည်။ စောထွန်းမှတ်သည် မိခင်နှင့်ညီငယ်ကို လက်ကဆွဲ၍ ဗုံးခိုကျင်း ရှိရာ ကမန်းကတန်းပြေးလာ၏။

“သားရေ...မြန်မြန်ပြေး...မြန်မြန်ပြေး.....၊ ဘုရား.....ဘုရား ဗုဒ္ဓေါ မေ သရဏံ အညံ နတ္ထိ၊ သားကြီးရေ.... ဟေတုပစ္စယော ရွတ်ပါဟဲ့”

စောထွန်းမှတ်သည် မိခင်ကြီးသတိပေးကာမှ ပြေးယင်းလွှားယင်း ရွတ်ဆိုရတော့၏။ ဟေတုပစ္စယော....၊ ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ....၊ မိခင်နှင့်ညီငယ်အား ဗုံးခိုကျင်းထဲသို့ အလျင် တွန်းပို့လိုက်သည်။ မိမိမှာမူ နောက်ဆုံးမှ ခုန်ချပြီး ဝင်လိုက်ရ၏။

တစ်ဈေးလုံး ပြေးလွှား ငိုယိုနေကြစဉ် နောက်ထပ် လေယာဉ်နှစ်စင်းမှာ ထိုးဆင်းကာ ဈေးပေါ်တဲ့တဲ့ကြီး ဗုံးများ သွန်ချလိုက်သည်ကို မြင်နေကြရသည်။ စက်သေနတ်သံ၊ ဗုံးကြဲသံများ တစ်မြို့လုံးအနှံ့ သိမ့်သိမ့်ခါသွားတော့၏။

စောထွန်းမှတ်သည် ဗုံးကျင်းထဲ အဆင်းလိုက် ပအိုဝ် တောင်သူကြီး တစ်ယောက်လည်း နောက်မှ ထက်ကြပ်မကွာ ခုန်ဆင်း ဆင်း၍ လိုက်ပါလာရာ စောထွန်းမှတ်အပေါ် သူ့ကိုယ်ကြီး ပိကျနေ၏။ ဗုံးခိုကျင်းဝသို့ ဆင်းလာနေသော အမယ်အိုတစ်ယောက်မှာလည်း ရိပ်ခနဲမြင်လိုက်ရကာ ရုတ်တရက် လွင့်စင်ပျောက်ကွယ်သွား၏။

“ဘုရား.....ဘုရား.....”

ဗုံးကျင်းပေါ်လှမ်း၍ပင် မကြည့်ရဲတော့ဘဲ မျက်စိကိုစုံမှိတ်၍ ဘုရားအာရုံပြုကာ

ရွတ်နေကျ ၂၄-ပစ္စည်းနှင့် သရဏဂုံကိုသာ ရွတ်နေရ၏။ မြေပြင် တစ်ခုလုံး သိမ်သိမ် တုန်နေတော့သည်။ အပြင်ဘက်၌ မည်သို့ဖြစ်ကုန်ကြပြီ မသိ။

ဤကား တောင်ကြီးမြို့ ပထမဆုံး ဖုံးချခံရခြင်း ဖြစ်၏။

စောထွန်းမှတ်သည် မျက်စိကို စုံမှိတ်၍ ဘုရားအာရုံ ယူနေခိုက် ဖုံးခိုကျင်း အနီး၌ ကျလာသော ဖုံးသံကြောင့် မျက်စိများပင် လန့်၍ ပွင့်လာကြ၏။ နားများ ပူထူသွား၏။ နားအုံ ကွဲသွားပြီလား ထင်ရသည်။ ကျင်းထဲသို့ မြေခဲမှုန့်များ၊ သစ်ရွက်သစ်ကိုင်းများ လိုမ့်၍ဆင်းလာသည်ကို တွေ့လိုက်ရ၏။ ဖုံးခိုကျင်း ပြိုကျ သွားပြီဟု ထင်လိုက်သည်။

ထိုအခါမှပင် ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့်ဝင်လာပြီး သူ့အပေါ်ပိ၍ မှီထိုင်နေသော တောင်သူအဘိုးကြီးကို တွန်းဖယ်၍ အနည်းငယ် နေရာရွှေ့ပေးရန် သတိပြုမိတော့ သည်။ ညီစိုစို အနံ့နှင့်အတူ စောထွန်းမှတ်၏ လက်မောင်းအိုးနှင့် နံဘေးတွင် စေးကပ်ကပ်ဖြစ်နေ၍ စမ်းကြည့်ရာ မျက်လုံးများပင် ပြာသွားတော့၏။

‘ဘယ်အချိန်က ငါ့ကို ဖုံးဆံထိမှန်သွားပါလိမ့်’ ဟု ထင်ကာ ကြောက်စိတ် ဝင်လာ၏။ ဒဏ်ရာကို စမ်းကြည့်သည်။ မတွေ့။ မည်သည့် နေရာ၌ နာနေသည်ကို စဉ်းစားကြည့်ပြန်သည်။ စဉ်းစား၍မရ။ အနီးရှိ အဘိုးအိုကို စမ်း၍ လှုပ်ကြည့်၏။ ညည်းသံပင် မကြားရ၊ သေ၍နေလေပြီ။ သေချာအောင် ထပ်၍ လှုပ်ခေါ်ကြည့်၏။ မရ။ ထိုအခါတွင်မှ သွေးစိမ်းနံ့များနှင့်အတူ မိမိကိုယ်တိုင် ဖုံးမှန်ခံရသလောက် ကြောက်ရွံ့လာ၏။ အသက်ရှူပင် မမှန်တော့။

တောင်သူအဘိုးကြီးမှာ ဖုံးခိုကျင်း အဝင်ကပင် ထိမှန်ပြီး ကျလာခြင်း ဖြစ်ကြောင်း သတိပြုမိတော့သည်။ ထိုအဘိုးအိုနှင့် အသားချင်း မထိအောင် တိမ်း ဖယ်လိုက်၏။ မှောင်နှင့်မည်းမည်းတွင် ဟိုစမ်းဒီစမ်း စမ်းယင်း ကတုန်ကယင် အော်၍ခေါ်နေမိ၏။

“အမေရေ...ညီလေး”

ခပ်သဲ့သဲ့ ပြန်ထူးသံနှင့်အတူ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား တွေ့ရခါမှ မိခင်နှင့်ညီငယ် ဘာမျှ မဖြစ်ကြောင်း သိကာ တအား တက်လာ၏။

“မေမေ-ညီလေး၊ ဘုရားစာ ရွတ်ကြနော်၊ ဘုရား-ဘုရား”

လေယာဉ်ပျံအသံများ လုံးဝမကြားရတော့မှ ဖုံးခိုကျင်း အပြင်ဘက်သို့ သားအမိသုံးဦး မယုံမရဲ ပြန်၍တက်လာကြရာ ဖုံးခိုကျင်းအဝ၌ လူသုံးဖက်ခန့်ရှိ ညောင်ပင်ကြီး အပိုင်းပိုင်းပြတ်ကာ လဲကျနေသည်ကို တွေ့ကြရ၏။ ဖုံးခိုကျင်း

အပေါ်၌ အဘွားအိုတစ်ဦး၏ ခေါင်းတစ်လုံး။ မဲလှမ်းမကမ်းတွင်လည်း လက်ပြတ် ခြေပြတ်နှင့် အလောင်းကောင်များ။

တစ်ဈေးလုံး ဖွာရရာကြံကာ ရစရာမရှိ။ တစ်မြို့လုံး ဟိုမှသည်မှ မီးခိုးများ တလိပ်လိပ်တက်နေတုန်း။ လူပေါင်းခုနစ်ရာကျော် သေဆုံး၍ ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူ ကားမရေတွက်နိုင်။ စစ်ကားများက အလောင်းများကို ကောက်ယူကာ မြို့အနောက် ဘက်လျှိုထဲရှိ သုသာန်သို့ အခေါက်ခေါက်ပစ်ချနေရ၏။

(၂)

သေမင်းကို အန်တုသူ

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးနှင့်စပ်၍ ဓမ္မမိတ်ဆွေများနှင့် စပ်မိစပ်ရာ ပြောဆို ကြွယ်ဝက မိတ်ဆွေတစ်ဦးက ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်း၏အကြောင်း တစ်ခွန်းတစ်စ ပြောပြသည်ကို မှတ်သားရ၏။ သို့နှင့် ကျွန်ုပ်သည် ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်း အိမ်သို့ ထွက်လာခဲ့သည်။

ပထမသော် ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းသည် သူ့အကြောင်းကို ပြောပြရန် နှုတ်လေးနေ၏။ ကိုယ့်ဂုဏ်ကိုယ်ဖော် မသူတော် အထင်ခံရမည်ကိုလည်း စိုးရွံ့ဟန် ရှိသည်။ ကျွန်ုပ်ကပင် စကားခင်း၍ အတန်တန် တိုက်တွန်းတောင်းပန်ရတော့၏။

“ဒီအကြောင်းတွေ သူတို့ကိုတောင် ပြောမပြုဖူးသေးဘူး” ဟု ဆိုကာ အနီးရှိ ဇနီး (ဆရာမကြီး နန်းဌေးဌေး) နှင့် သား (စိုင်းဌေးဝင်း) တို့အား တစ်ချက် လှမ်းကြည့်ယင်း ပြောပြနေ၏။

“ဒီအကြောင်းအရာတွေက ကိုယ့်မိသားစု၊ ကိုယ့်မိတ်ဆွေလောက်သာမက လူများများ ကြားရလေကောင်းလေပါဆရာရယ်၊ သတိရသမျှ မှတ်သား ကြည့်ညို့ ပါရစေဦး”

ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းသည် အတန်ငယ်စဉ်းစားကာ အတိတ်က အတွေ့ အကြုံများကို အောက်ပါအတိုင်း ဇာတ်ကြောင်းလှန်၍ ပြောပြနေ၏။

“၁၉၄၃-ခုနှစ်၊ ဂျပန်ခေတ် အတွင်းကပေါ့ဗျာ။ အဲဒီတုန်းက ကျွန်တော် တောင်ကြီး ဂျပန်စာသင်ကျောင်းမှာ ဂျပန်စာပြဆရာ လုပ်နေတယ်။ တစ်နေ့တော့

ဂျပန်အစိုးရရဲ့ စီမံကိန်းအရ ကျိုင်းတုံ တာချီလိပ်ကနေ ယိုးဒယားဘက်ကို ကားရထားလမ်းဖောက်ဖို့ တောင်ကြီးကနေ တာချီလိပ်ကို ကားကြီး ခြောက်စီးနဲ့ ခရီးထွက်ကြရသလား။

“ကျွန်တော်လဲ ‘နိရိုမူရာ ချိုးကန်း’ ဂျပန်မင်းကြီးရဲ့ အမိန့်နဲ့ လမ်းဖောက်လုပ်ငန်းစီမံအုပ်ချုပ်ရေးမှာ ကူညီဖို့ လိုက်သွားရတာ။ ဂျပန် ဗိုလ်မှူးကြီး ‘ချီဘာထိုက်အိ’ ရဲ့ တပ်မဟာနဲ့ သွားကြရတယ်။ ထိုက်အိဆိုတာ ဗမာလို ဗိုလ်မှူးကြီးလို့ ဆိုတာပေါ့ဗျာ။

သွားကြတဲ့ ကားခြောက်စီးမှာ ကျွန်တော်စီးတဲ့ကားက နံပါတ်လေး စတုတ္ထကား။ လမ်းခရီးကလဲ မသာယာတော့ တစ်လမ်းလုံး သရဏဂုံနဲ့ ၂၄-ပစ္စည်းရွတ်ပြီး လိုက်သွားရတာပေါ့။ မနက် လေးနာရီခွဲလောက်ပဲ ရှိသေးတယ်။ လျှိုင်လင်ကနေ ကွန်ဟိန်းအသွား တောင်စောင်းတစ်နေရာလဲ ရောက်ရောဗျို့၊ လား-လား၊ ကျွဲညီနောင်က စောစောစီးစီး ပေါက်လာပါလေရော။

“ဘယ်လိုမှ မလှုပ်သာဘူးဗျာ။ ကားပေါ်ကကို ခုန်ဆင်းချိန် မရတော့ဘူး။ တောင်စောင်းအကွေ့ တကယ့်ချက်ထဲမှာ ကျွန်တော်တို့ ကားတန်းကြီးကို စက်သေနတ်နဲ့ ကြိုးပြီး ကြံတော့တာပဲ။ တိုတိုပြောရယင် ရှေ့က ကားသုံးစီးနဲ့ နောက်က နှစ်စီးလုံးဟာ စိစိညက်ညက် ထိမှန်ပြီး တောင်အောက် ချောက်ထဲကျတဲ့ ကားကကျ။ အားလုံး သေသူသေ၊ နာသူနာ၊ တစ်စီးမှ တစ်ယောက်မှ မလွတ်ဘူး။

“အဲ-စတုတ္ထမြောက် ကျွန်တော်ပါလာတဲ့ကားကတော့ အံ့ဩစရာပဲ။ ကားလဲ ဘာမှမဖြစ်ဘူး၊ လူလဲ တစ်ယောက်မှ အထိအခိုက်မရှိဘူး။ ယုံနိုင်စရာကို မရှိဘူးဗျာ။ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးဟာ အလွန်အံ့ဩလောက်အောင် ဆန်းကြယ်ပါတယ်။ ဒီတော့ ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆာမိ’နဲ့ ‘ဟေတုပစ္စယော’ ကို ဘယ်နှယ် ကျွန်တော် မယုံဘဲ နေနိုင်ပါတော့မလဲ။

လက်တွေ့မရှိတဲ့ လူတွေ၊ ယုံကြည်မှု အားနည်းတဲ့လူတွေကတော့ ပါးစပ်က တွတ်တွတ်တွတ်တွတ် ရွတ်တာမြင်ယင်ပဲ လက်တို့ပြီး လှောင်ကြရယ်ကြမှာပဲ။ ရတနာသုံးပါးရဲ့ တန်ခိုးသတ္တိကို သူတို့သိမှ မသိရှာကြပဲဟာကိုး။ ထားလိုက်ပါတော့။ ဒါနဲ့ မသေမပျောက်ဘဲကျန်နေတဲ့ ကျွန်တော်တို့ ကားတစ်စီးတည်းပဲ ကွန်ဟိန်းမြို့ ‘ခွန်ဆံ ရတနာ’ ရဲ့ အိမ်ကိုအရောက် မောင်းထွက်လာခဲ့ကြရတယ်။ အဲဒီကမှ တစ်ဆင့် (သံလွင်မြစ်ကမ်းရှိ တာကော်မြို့စား ‘ဖရာစိန်ရွက်’ ရဲ့သား) ခွန်နော်တို့အိမ်ကို တရကြမ်း မောင်းခဲ့ကြရတာ။

ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းကား အတွေ့အကြုံများ၍ စကားလဲ ကြွယ်သူပီပီ ယခုနေ့ည ဖြစ်ပျက်လာသလား ထင်ရလောက်အောင် အားပါးတရ ပြောနေ၏။

“ဒါထက်ဆရာ၊ ဘေးရန်ကြိုမှ လူတစ်ယောက်ရဲ့ ဉာဏ်စွမ်းအားကို သိရတယ်။ (အာပဒါသု ထာမော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သတ္တဇဋီလသုတ်) မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောတော် မူတာ ရှိပါတယ်။ ဉာဏ်စွမ်းအားသာမဟုတ်။ ရှေးကံအစွမ်း၊ ယခုလုပ်ဆဲ ကံအစွမ်း များကိုလဲ သိရပါတယ်။ တချို့ လူတွေမှာလဲ ဒီလိုပဲအံ့ဩဖွယ် ဘေးရန်ကလွတ်မြောက် လာကြတာတွေ ရှိပါတယ်။ ‘သေကံ ဧရောက်၊ သက်မပျောက်’ ဆိုပြီး ဘာသာလဝါ နေလိုက်ကြတာပါပဲ။

“လောကမှာ အင်မတန်မှ စိတ်ဝင်စားစရာကောင်းတဲ့ အင်အားတွေ ရှိပါတယ်။ စမ်းလဲ မစမ်းသပ်၊ စမ်းသပ်ရကောင်းမှန်းလဲ မသိတော့ ‘သေကံ မရောက်သေးလို့ သက်မပျောက်’ ကြရတာပဲ ရှိတယ်။ သေမင်းကိုအံ့တုနိုင်တဲ့ ကိုယ်ပိုင်အင်အား ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးတွေ ရှိနေတယ်ဆိုတာ မသိကြဘူး၊ ဆရာကတော့ ကြိုတင် ပြင်ဆင်ထားလို့၊ တစ်နည်းအားဖြင့် ပေတံကလေးပါသွားလို့။ ‘အင်း.....ဒါ ကြောင့်ကိုး’ လို့ သိခွင့်ရတာပါ။

“အင်း-ဝမ်းသာစရာပါဆရာ၊ နောက်တစ်ခု ရှိပါသေးတယ်။ ကျွန်တော်လဲ နားစွန် နားဖျား ကြားရတာ။ ဟဲဟိုး လေယာဉ်ကွင်းမှာလား၊ ဗုံးကျင်းတစ်ကျင်းထဲ လူသုံးယောက် အကြောင်း.....”

ကျွန်ုပ်က တစ်ဆင့်ကြားနှင့် စကားခေါ်လိုက်သည်။

“ဪ...ဟုတ်တယ်။ ဂျပန်ခေတ်ထဲမှာပဲ၊ အဲဒီတုန်းက ရှမ်းပြည်နယ် မဟာမင်းကြီး ဦးခင်မောင်ဖြူရဲ့ အမိန့်အရ ဟဲဟိုး လေယာဉ်ပျံကွင်းမှာ တာဝန် ထမ်းဆောင်နေရတဲ့ ကွင်းမှူးကလေး စောထွန်းမှတ်ဝင်းပေါ့ဗျာ၊ ခုမှ သတိရတယ်။

“အဲဒီနေ့က ဂျပန် အစိုးရထံက လွတ်လပ်ရေး အတုရပြီး ခရစ္စမတ်ပွဲတော် နေ့ဗျ။ ပွဲလုပ်နေတုန်း ကျွဲညီနောင်လာတာပါပဲ။ လေယာဉ်ပျံနှစ်စင်း စောင်းငဲ့ပြီး အနိမ့်ပျံ နေရာကနေ စက်သေနတ်နဲ့အပစ်၊ ဂျပန်တွေရော ကျွန်တော်တို့ တိုင်းရင်းသား သုံးယောက်ရော လုံးထွေးပြီးပြေးကြရတာဗျ။ ဗုံးခိုကျင်းနခမ်းလဲ ရောက်ရော ကျွန်တော်တို့သုံးယောက်သား ရှေ့ဆင့်နောက်ဆင့် ထပ်လျက်သားလဲကျပြီး ကျင်းထဲ လိမ့်ကျသွားကြတာ။ ကျွန်တော့်အောက်က ပင်းဒယ ပွေးလှရွာက ခနအမျိုးသား၊ ကျွန်တော့် အထက်က အင်းလေးသား၊ နာမည်တွေ တောင် မေ့ကုန်ပါပြီ။

“ကျွန်တော်တို့ တစ်ကိုယ်လုံးလဲ သွေးတွေ ရဲလို့ပဲ၊ ရွတ်ရတဲ့ ဟောတုပစ္စယော’

နဲ့ ‘ဣတိပိသော’ ကလဲ အပြေးအလွှားပေါ့ဗျာ။ ဒါနဲ့ လေကြောင်းရန် မရှိတော့ဘူးဆိုတဲ့ အချက်ပေးဥဩမှုတ်လို့ ကျွန်တော့်အပေါ်က ဖိနေသောလူကို ‘ဟေ့လူထတော့ကွာ’ လို့ ပြောပြောဆိုဆို ကုန်းပြီးထလိုက်တာ အဲဒီလူ ဘယ်အချိန်က သေနေမှန်း မသိဘူး။

“ဒါနဲ့- သူ့ကိုယ်ကြီးကို တွန်းချပြီး အောက်ကလူ ဆွဲထူလိုက်တော့ ဟင်- သူလဲ အသက်မရှိတော့ဘူး။ ‘အလယ်လူ ထင်လင်းစွာ မင်းဖြစ်တော့သည်’ ဆိုတာလို ကျွန်တော် တစ်ယောက်ပဲ ဘာ ထိခိုက်ဒဏ်ရာမှ မရဘဲ ကျန်ခဲ့သမျှ’ ဟု ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းက ရှင်းပြနေ၏။

“ဘုရားဟော ကျမ်းဂန်တွေမှာ ဒေါသစိတ်၊ ကြောက်ရွံ့စိတ်နဲ့ သေယင် ဝဲရဲကျတယ်လို့ ဆိုမဟုတ်လား ဆရာ။ ‘ရဲသော်မသေ၊ သေသော်ငရဲမလား’ ဆိုတာ လူတွေက တစ်လွဲကောက်နေကြတယ်။ အခု ဆရာ့လို ရတနာသုံးပါးနဲ့ သေမင်းကို သတ္တိရှိရှိ ရစ်ဆိုင်တာကို ဆိုလိုတာပါ’ ဟု ဝမ်းသာအားရ ထောက်ခံစကား ပြောလိုက်ရပါတော့သည်။

(၃)

ဦးဝဏ္ဏဓဇ နှင့် ပိဋကမှော်

ကျွန်ုပ်သည် ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းအိမ်မှ ပြန်လာပြီးနောက် မကြာမီပင် သူနှင့် ထပ်၍တွေ့ခွင့်ရပြန်သည်။ ကိစ္စတစ်ခုဖြင့် ကမ္ဘာအေး လိုဏ်ဂူအနီးရှိ ကမ္ဘာ့ဗုဒ္ဓတက္ကသိုလ် ပိဋကတိုက်သို့ ရောက်သွား၏။ ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းကား ထိုဦးသုတေသန ညွှန်ကြားရေးမှူး။

“ဟိုတလောက ဒီက မေးမြန်းသွားတာလေးတွေ ရေးဖြစ်ပြီလား။ ရေးပြီးယှဉ်သဲ ပြစမ်းပါဦး”

“အလုပ်များနေလို့ ဆရာရေ့၊ မရေးဖြစ်သေးဘူး။ အလွန်စိတ်ဝင်စားစရာ ကောင်းပါတယ်။ ရေးဖြစ်အောင်ရေးမှာပါ။ ရေးပြီးလဲ ထပ်တည်းသေးတာပေါ့”

ပြောယင်းဆုံးယင်းနှင့် ‘ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးဂုဏ်’ များအကြောင်း ဆက်၍ ပြောဆိုနေမိကြသည်။

အသက်အရွယ် အချိန်အခါ အသိဉာဏ်ပညာအလိုက် အဆင့်ဆင့် တိုးတက် ဆင်ခြင်နိုင်ပုံများကိုလည်း ဆက်၍ ပြောကြ၏။

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးဆိုသည်ကို စေတီရုပ်ပွား၊ ပိဋကတ် ကျမ်းစာနှင့် ဘုန်းတော်ကြီးများမှအစ သက်တော်ထင်ရှားရှိသော အလွန် သပ္ပာယ် လှပသော မြတ်စွာဘုရား၊ ပရိတ်ကြီး၊ ၂၄-ပစ္စည်းနှင့် အရှင်သာရိပုတ္တရာ စသော ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများ အလယ်၊ ကိလေသာအပူဟူသမျှ ဘာမျှမရှိသဖြင့် တလောကလုံး၏ အပူဇော်ခံထိုက်သော မြတ်စွာဘုရား တရားတော်ကို လူတိုင်း လက်တွေ့ စမ်းကြည့်နိုင်၍ လက်ငင်း ချမ်းသာရာရပုံနှင့် ထို တရားတော်အတိုင်း လက်တွေ့ ကျင့်ကြံပြုတော်မူသော အရိယာသံဃာတော်တို့၏ ငြိမ်းအေးတော်မူကြပုံ၊ ရိုးသားမြောင့်မတ်စွာ ကျင့်ကြံ၍ တလောကလုံးအား ယဉ်ကျေးအောင်၊ ငြိမ်းအေးအောင်၊ ချမ်းသာအောင် ညွှန်ပြတော်မူကြပုံအထိ ဂုဏ်တော်အနှစ်အသားများ ပေါ်အောင် အဆင့်ဆင့် နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်ရပုံများကို အားပါးတရ ပြောပြနေ၏။

ထိုသို့ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးဂုဏ်ကို ယုံယုံကြည်ကြည် နှလုံးသွင်းနိုင်၍လည်း သေဘေးအမျိုးမျိုးမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ရသည်ကို ကျေနပ်၍ မဆုံးအောင် ရှိနေသည်။

ဆက်လက်၍လည်း ဂျပန်ခေတ် အတွေ့အကြုံများအရ သံဝေဂဝင်၍ ၁၉၄၆-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လတွင် မိုင်းသောက်မြို့ ကျောက်နီတောရ ဆရာတော် ဦးဒေဝိန္ဒကို ဥပဇ္ဈာယ်ပြုလျက် ဦးဝဏ္ဏဓအမည်ဖြင့် ရဟန်းပြုခဲ့ပုံ၊ ၆-ဝါရသည်အထိ ပရိယာဇ်၊ ပဋိပတ် တရားများကို အားထုတ်၍ ပထမပြန်စာမေးပွဲများ အောင်မြင်ခဲ့ပုံ၊ နောက် ရန်ကုန်တက္ကသိုလ်၌ ပထမဆုံးသော ရန်ကုန်တက္ကသိုလ် ကျောင်းတော်သား ဦးဝဏ္ဏဓ ဖြစ်လာ၍ ပါဠိဘာသာ မဟာဝိဇ္ဇာဘွဲ့ ရရှိပုံများအထိ ရှေးဖြစ်ဟောင်းများကို ဇာတ်ကြောင်းပြန်ရင်း-

ဓမ္မစကြာရွတ်သူနဲ့ အသံရှင်

“အဲဒီတုန်းက ကျုပ်ဆရာတော်က အမိန့်ရှိတယ်။ ဘုရားဟောကျမ်းဂန် များကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်တဲ့အခါမယ် တစ်ချက်တည်းနှင့် ရတနာသုံးပါးလုံး ပါအောင် နှလုံးသွင်းရမယ်တဲ့။ ဥပမာ-ကျွန်တော် ဓမ္မစကြာကို ရွတ်တဲ့အခါ ရွတ်နေတာ ငါမဟုတ်ဘူး။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အသံ။ ပဉ္စဝဂ္ဂီ ၅ ဦးကို ဟောနေတာ။ ငါဟာ လာရောက်တရားနာနေတဲ့ ပရိသတ်ထဲက တစ်ယောက်သာလျှင် ဖြစ်တယ်လို့

စိတ်ကိုရည်မှတ်ပြီး ရွတ်တာပဲ။ ရတနာသုံးပါးလုံး တစ်ပြိုင်နက် တစ်ချက်တည်း မှန်းမျှော်ပြီး အင်မတန် စိတ်ချမ်းမြေ့တယ်ဗျာ။

“အဲဒီ အာရုံပြုနည်းအစွဲနဲ့ ဓမ္မစကြာပျို့ကို ရေးလို့ ၁၉၄၆-ခုနှစ်က တက္ကသိုလ် မြန်မာအနုပညာ စာပေဆုကိုတောင် ရခဲ့ဖူးသေးတယ် ကိုဋ္ဌေးလှိုင်ရှေ့။ စာဆိုတော် ရှင်ဝဏ္ဏဓဇပေါ့ဗျာ။ ပြောချင်တာက ရတနာသုံးပါးဂုဏ်တော်တွေ ထုံမွမ်းထားရင် စာရေးသားရာမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ အလုပ်လုပ်တဲ့နေရာမှာ ဖြစ်ဖြစ်၊ စာအံ့ စာကျက်တဲ့နေရာမှာ ဖြစ်ဖြစ် ပိုပြီး လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ အောင်မြင်တတ်တဲ့ သဘောကို ပြောချင်လို့ပါ။

“ပြောရဦးမယ်၊ ကျွန်တော် ရဟန်းဝတ်တော့ ပါတိမောက်ကို စပြီး ကျက်ရတာကိုး၊ အဲဒီအခါမှာလဲ ခုနက အာရုံပြုနည်းနဲ့ ဒါဟာ ဘုရားရှင်က ရဟန်းတော်တွေကို ချမ်းသာအောင် သိက္ခာပုဒ်တွေ ဟောပြောနေတယ်လို့ စိတ်ထဲက မှန်းပြီး ကျက်တာပဲဗျို့။ မကြာပါဘူး၊ ဆယ်ရက်လောက်နဲ့ အာဂုံရသွားတယ်။ အင်း-ဒီအတိုင်းဆိုရင် ကျန်တဲ့စာတွေလဲ ဘာမှ မခက်ဘူးဆိုပြီး အားတက်လာ တယ်။ အချိန်တိုတိုနဲ့ စာမေးပွဲတွေပါ အောင်လာတော့ သူများတွေက ဦးဝဏ္ဏဓမ္မော ပိဋကတ်မှော် အောင်ပြီး သူရဿတီမယ်တော်ကြီး မ-နေတယ်လို့တောင် အပြော ခံခဲ့ရတယ်။

စာရလွယ်တာ သူရဿတီကြောင့်လား

“အင်း-သူများတွေ ပြောမယ်ဆိုလဲ ပြောစရာဗျ။ ဦးပဉ္စင်းဝတ်စ စာကလဲ သိပ်တတ်ချင်နေတော့ ဦးပဉ္စင်းကြီးတွေက ဝိုင်းပြီး မ-တာ ပြောရဦးမယ်။ ဟာ-မင်းစာတတ်ချင် အလွယ်ကလေး။ ပိဋကတ်သုံးပုံဆိုတာ သူရဿတီ မယ်တော်ကြီး စောင့်တာကွ။ ‘ဥုံ-ပိဋကတ္တယံ သံပုဏ္ဏံ.... သူရဿတီစ မေမာတာ ဩောင်း-ကပ်’ ဒီဂါထာကို နေ့တိုင်းရွတ် ဆိုပြီး မြှောက်ပေးကြတာ ကိုဋ္ဌေးလှိုင်ရှေ့။ လူကလည်း ငယ်သေးတယ် မဟုတ်လား။ နောက် ကျက်လိုက်တိုင်း စာတွေ ကလည်း လွယ်လွယ်နဲ့ ရရလာတော့ အင်း-သူတို့ပြောတဲ့ သူရဿတီ မယ်တော်ကြီး မ-တယ်ဆိုတာ ဟုတ်များနေရောသလားလို့ သံသယတောင် ဝင်လာတယ်။

“လက်စသတ်တော့ ဘယ်ဟုတ်မလဲ။ ကျောက်နီတောရ ဆရာတော် ပေးတဲ့ ရတနာသုံးပါး အာရုံပြုနည်းအတိုင်း နှလုံးသွင်းတော့ လောဘ၊ ဒေါသ၊

ဣဿာ၊ မစ္ဆရိယ၊ ဥဒ္ဓစ္စ၊ ထိန၊ မိဒ္ဓ၊ မောဟဆိုတဲ့ အကုသိုလ်အပူတွေ ဘာမှ ဝင်မလာတော့ဘဲ စိတ်တွေ အေးငြိမ်းပြီး သမာဓိကောင်းလာဖို့ စာကျက်ရ လွယ်တာကလားဗျာ။ သူရဿတီနှင့်ဘာမှ မဆိုင်ဘူး။

“အင်း-သူရဿတီ ကိုးကွယ်တဲ့လူတွေကြားရင်တော့ ကြိုက်မှာမဟုတ်ဘူး။ ရတနာသုံးပါး ကံ-ကံ၏ အကျိုးပေးကောင်းနေလို့ စီးပွားလမ်း ဖြောင့်နေတဲ့ လူတွေလဲ ရတနာသုံးပါးမှတစ်ပါး အပိုအဆွယ် ကိုးကွယ်ရာကလေး ရထားမိရင် ပင်ရင်းရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ-ကံ၏အကျိုးကြောင့်လို့ ထင်မှာမဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့် လိုပဲ သူရဿတီမယ်တော်ကြီး မ၊နေတယ်လို့ ထင်ရှာကြမှာဗျာ”

အတွေ့အကြုံ များသလောက် အာဝဇ္ဇန်းရွှင်ရွှင်ဖြင့် တစ်ဖက်သား စိတ်ဝင်စားအောင် ပြောတတ်သည်မှာ ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်း၏ မြင်သာသော အရည်အချင်းတစ်ခု ဖြစ်၏။ သူ့စကားများမှာ နားထောင်၍ မငြီး။ တစ်ဖန် “စစ်မှန်သော ဗုဒ္ဓဝါဒ” ကို ရှာဖွေနေသူများအတွက် လေးနက်သော ဆုံးဖြတ်ချက်ကြီး တစ်ခု ဖြစ်မှန်းမသိ ဖြစ်နေပေသည်။

ဘုရားဟောနှင့် ဆင်တူယိုးမှား

ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် မဟာယာနကိုယ်တော်ကြီးများ၏ မဟာကရုဏာကြောင့် တန္တရ၊ မန္တရဝါဒများ ရောထွေးပူးကပ် ဝင်ရောက်လာကြရာ ကာလကြာသောအခါ ပရိတ်ကြီးများကိုပင် မဟာယာန ဗြဟ္မဏဝါဒဟု (ပါဠိပညာတတ်အချို့ပင်) ထင်သူကထင်၍ တန္တ၊ မန္တရဝါဒဖြင့် စီစဉ်ထားသော ဂါထာပါဠိများ၊ အချို့ ပရိတ်ငယ်များကိုပင် ဘုရားဟောထင်ကာ တပင်တပန်း ကျက်မှတ်သူတို့ ကျက်မှတ် နေကြရှာ၏။ အဘယ်အရာသည် အစစ်အမှန်ဟု ခွဲခြားသိမြင်ရန် မလွယ်ကူတော့ လောက်အောင်ပင် ပီရိစ္ဆာ ဆင်တူယိုးမှား ရောမွှေထားကြလေ၏။

ထိုတွင် သူရဿတီလည်း “ယိုးမှားကြောင့်” တစ်ခုပင်တည်း။

နယ်ချဲ့လာသော သူရဿတီ

သရသွတီ-မြစ်ရေဘေးကြောင့် အတွေ့မှ အကောင်အထည် ဖြစ်လာ ရသော ကမ္ဘာ့အိမ်ရှင်မကြီး သူရဿတီသည် မူလက ဗေဒင်လေးပုံမျှလောက်ကိုသာ

စောင့်ရှောက်ခဲ့ရသော်လည်း အတ္တဝါဒ ကြီးရှည်စနစ်ကို လက်ခံမိသော မဟာယာန ကိုယ်တော်ကြီးများခေတ်သို့ ရောက်သော အခါ သူရဿတီ မယ်ဒေဝီမှာ ပိဋက သုံးပုံကို ပူးတွဲစောင့်ရှောက်ရသူအဖြစ် နယ်ချဲ့လာခဲ့လေသည်။

လူသံမန်တို့ကို မဆိုထားဘိ၊ ထေရဝါဒ ကျမ်းပြုဆရာအချို့ပင် မဟာယာန လောင်းရိပ်ဖီကာ ဗြဟ္မဏဘာသာဝင် တို့၏ ဗြဟ္မာကတော် သူရဿတီကို ကျမ်းဦး ပဏာမ၌ တင်စား၍ ရေးသားမိခဲ့ကြ၏။ ဥပမာ-ဇိနာလင်္ကာရဋီကာနှင့်သုဗောဓာ လင်္ကာရကျမ်း။

ယခုအခါတွင် ပိဋကတ်သုံးပုံကို စောင့်ရှောက်သူမှာ စာကျက် စာသင်နေသော ဦးပဉ္စင်း ကိုရင်များ မဟုတ်ဘဲ “သူရဿတီ မယ်တော်ကြီးဖြစ်သည်” ဟု နားယောင်နေခဲ့ကြသော သူတို့၏ အိမ်၌ သူရဿတီမယ်တော်ကြီးသည် မြန်မာ့ ဆင်ယင်ထုံးဖွဲ့မှုအရ မြန်မာချော ချောသော အမျိုးသမီးတစ်ဦး ဖြစ်လာကာ ဟင်္သာယာဦးစီးလျက် ဘုရားစင်အနီးသို့ပင် တက်ရောက်လာပေပြီ။

အိန္ဒိယပြည်၌ ယခုတိုင် စီးဆင်းနေသော “သရသွတီ”မြစ်ခမျာ ဤဖြစ်ရပ် များကို ဘာမျှ သိရှာနိုင်မည်မဟုတ်။

“ညောင်ရွှေမြို့နယ် “ဖိုဒ်စတက်မင်း”ခေါ် မိုင်းသောက် စစ်တပ်မြို့ကလေးမှာ မွေးဖွားခဲ့ပြီး ယခုလိုကြီးမားတဲ့ အမျိုး ဘာသာတာဝန်ကြီးကို ထမ်းဆောင်ခွင့် ရတာလဲ ဒီရတနာသုံးပါးကျေးဇူးပဲ မဟုတ်လား ဆရာ။ အချိန်လည်းတော်တော် ကြာသွားပြီ ပြန်ခွင့်ပြုပါဦး”

ဦးစောထွန်းမှတ်ဝင်းက စားပွဲမှထရန် ဟန်ပြင် နှုတ်ဆက်နေသော ကျွန်ုပ်အား-

“နေပါဦးလေ၊ ဟိုတလောကပြောတာ အရေးကြီးတဲ့အပိုင်းတစ်ခု ကျန် သွားလို့” ဟု ထပြန်၍ မရအောင် မျှော်လင့်ချက် ပေးနေပြန်သဖြင့် ဆက်၍ မှတ်သားနားထောင်ခွင့် ရလိုက်သည်မှာ ကျွန်ုပ်အတွက် အထူးသဖြင့် စာဖတ်ရှုသူ အတွက် ကံကောင်းခြင်းပင် ဖြစ်လေသည်။

ပို၍ သဲထိတ်ရင်ဖို ကောင်းသော ဖြစ်ရပ်ဟောင်းတစ်ခုကို ဇာတ်ကြောင်း ပြန်ရင်း ကျွန်ုပ်စိတ်ကို ပိဋကတ်တိုက်အတွင်းမှ စစ်မြေပြင်တစ်ခုဆီသို့ ခေါ်ဆောင် သွားလေတော့သည်။

(၄)

တောင်ကြီးမြို့၏ ည

၁၉၄၅-ခုနှစ်၊ တပေါင်းပြည့်နေ့။

တောင်ကြီးမြို့ 'ဘန်းယာဉ်ဟော်' မှ ထွက်ခွာလာသော တာဝန်တံဆိပ် ပါသည့် ကားတစ်စီး စစ်ဘက်ရိက္ခာ ထောက်ပံ့ရေး ရုံးချုပ်ရှေ့သို့ ထိုးရပ်လိုက်၏။ ထိုရုံးကို ရေအေးကွင်း (ယခု စောစံထွန်း ဆေးရုံအနီး) ၌ ဖွင့်လှစ်ထားသည်။

ကားပေါ်မှ ဆင်းလာသော ရဲဘော်က ဒရိုင်ဘာအား-

“တို့ ဒီနေ့ အလုပ်သမားတွေကို လခထုတ်ပေးဖို့ ရှိတယ်နော်။ ၉-နာရီမှာ ဘဏ်ကိုသွားပြီး ငွေထုတ်ရအောင် အဆင်သင့်လုပ်ထား။ ကြားလား”

ပြောပြောဆိုဆို ဆပွလှိုင်းရုံးခန်းတစ်ခုသို့ ဝင်သွား၏။ တောင်ကြီးမြို့တွင်းရှိ အရေးပိုင်ရုံးနှင့် နိချိမင်းကုမ္ပဏီကိုပါ အစီရင်ခံစာပေးရန်ရှိ၍ စားပွဲတစ်ခု၌ ကုန်းပြီး စာရေးနေ၏။ ငွေစာရင်းနှင့် ရဲဘော်များ အရေအတွက်ကို ပြန်လှန် စစ်ဆေးကြည့်နေသည်။ သူကား ရဲဘော်စောထွန်းမှတ်။

မကြာမီ ကားဒရိုင်ဘာသည် ရဲဘော်စောထွန်းမှတ် ရုံးခန်းသို့ ရေးကြီး သုတ်ပျာ ဝင်လာ၏။

“ဆရာ ကားပျက်နေလို့ ကနေ့ ၉-နာရီ ဒီကားနဲ့တော့ သွားနိုင်မယ် မထင်ဘူး။ တစ်ခြားကားလဲ သူ့ကိစ္စနဲ့သူ။ အင်ဂျင်စက် အပြစ်ရှာတာလဲ ခုထိ မတွေ့သေးဘူးဆရာ။ ဒီလို တစ်ခါမှ မပျက်ဖူးဘူးဆရာ။ ဒီလို တစ်ခါမှ မပျက်ဖူးဘူး။ ၁၂-နာရီလောက်ဆိုရင်တော့ သွားနိုင်ဖို့ ရှိပါတယ်။ ကားပြင်ပြီးရင် ကျွန်တော် လာသတင်းပို့ဦးမယ်လေ ဆရာ”

ဒရိုင်ဘာ၏ စကားကြောင့် ရဲဘော် စောထွန်းမှတ်သည် ရုတ်တရက် မကြံတတ်အောင် ဖြစ်သွားသည်။ အတန်ကြာ စဉ်းစားပြီးမှ-

“အေး-အေး၊ ၁၂ နာရီရရင်တော့ ဖြစ်ပါတယ်ကွာ၊ ဘဏ်ကို စောစော ရောက်နိုင်အောင် ကြိုးစားလုပ်ကြည့်ဦးပေါ့” ဟုသာ ပြောနိုင်တော့၍ လုပ်လက်စာရင်းများကို နိချိမင်းကုမ္ပဏီမှ မစွတာ၊ ဒီတမူရနှင့် စစ်ဆေးနေကြသည်။

မိမိအလုပ်များ ပြီးစီးနေသော်လည်း ကားပြင်မပြီးသေးသဖြင့် ၎င်းရုံးခန်း အတွင်း၌ အလုပ်မရှိသကဲ့သို့ ဖြစ်နေ၏။ မူလ အစီအစဉ်အရ အချိန်ပိုရုံနေသဖြင့်

ပွားများနေကျ ဂုဏ်တော်'ကို ပွားများနေမိ၏။ မိမိအုပ်ချုပ်ရသော ဆပွလှိုင်းရုံးကိုလည်း ၂၄ ပစ္စည်းဖြင့် စည်းချစ် အကာအကွယ်လုပ်နေသည်။

ဟေတုပစ္စယော၊ အာရမ္မဏပစ္စယော၊ အဓိပတိပစ္စယော။

အရပ်ရှစ်မျက်နှာ၊ တစ်မျက်နှာလျှင် ၃ ပစ္စည်းကျ (၃ x ၈=၂၄) အရှေ့အရပ်က စ၍ အရှေ့တောင်၊ တောင်အရပ် စသည်ဖြင့် စိတ်ထဲက မှန်းထားပြီး ရွတ်ဖတ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ (စည်းချစ်သည်ဟု ခေါ်၏။)

၁၀ နာရီကျော်ကျော်လောက်တွင် တဝီဝီ အသံကြားသဖြင့် မိမိကား စက်နိုးသံထင်၍ ထကြည့်လိုက်ရာ အင်္ဂလိပ် ဗုံးကြဲလေယာဉ်ပျံများ ဖြစ်နေတော့သည်။ ဗုံးခိုကျင်းသို့ပင် ပြေးချိန်မရ၊ ဂေါ်ရခါးရဲဘော် ဆယ်ဦးလောက်နှင့်အတူ သကြားအိတ်၊ ဆားအိတ်၊ ဝါဂွမ်းအိတ်များအကြား တိုးဝှေ့ကာ ဂိုထောင်ထဲတွင် ပြားပြားဝပ်၍ ခိုနေကြရတော့သည်။

တောင်ကြီးတစ်မြို့လုံး ဗုံးချသံများမှာ နားကွဲမတတ် ရှိ၏။

“အင်း-ဒီတစ်ခါတော့ မလွယ်ဘူး” ဟု အားကိုးရာမဲ့ကာ ဂုဏ်တော်ကိုသာ ဖိ၍ပွားနေရသည်။ စက်သေနတ်နှင့်ဗုံးမှာ ဆပွလှိုင်းရုံးပေါ်သို့ပင် တည့်တည့်ကြီးကြီးချနေ၏။ ပို၍ ကြောက်စိတ်များ ဝင်လာသည်။ ထပြေး၍လည်း မရ။ ဂိုဒေါင်ပတ်လည်မှ ဆပွလှိုင်းရုံးများပင် မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေသဖြင့် မီးအရှိန်များပင် ဟပ်၍ နေတော့သည်။

နာရီဝက်ခန့်ကြာသောအခါ အချက်ပေးဥဩမှုတ်သံ ကြားရမှ “ငါ-မသေဘူးဟ” ဟု အသက်ရှူ ချောင်သွားကာ အပြင်သို့ ထွက်လာနိုင်၏။ ထောက်ပံ့ရေးရုံးချုပ် တစ်ခုလုံး ရစရာမရှိ။ ကွင်းပြင်၌လည်း အငိုက်မိခံရသော ရဲဘော်အလောင်းများ။

မိမိ တာဝန်ယူ အုပ်ချုပ်ရသော ဆပွလှိုင်းရုံး အဆောက်အအုံ သုံးလုံးအနက်မှ မိမိပုန်းအောင်းနေသော ဂိုဒေါင်တစ်လုံးသာ ကျန်ရှိတော့သဖြင့် အထူးအံ့ဩနေမိ၏။ အတူ ပုန်းအောင်းကြသော ဂေါ်ရခါး ရဲဘော်များနှင့် မစ္စတာ ခိတမူရတို့လည်း ကင်းလွတ်ခဲ့ကြသည်။

‘မိုရီဘူတိုက် နာကရီမ’ တပ်ခွဲ အမှတ် ၀၀၁၆၈၂-မှ ဂျပန်စစ်သားများလည်း အငိုက်မိကာ ဤတစ်ချိတွင် အထိအနာဆုံး ဖြစ်၏။ များစွာ စိတ်ဓာတ်ကျဆင်းနေကြသည်။ စစ်ဆေးရုံလည်း မီးဟုန်းဟုန်းတောက်နေ၏။ လူနာများလည်း ပြေးပေါက်မရှိ။ ပိတ်မိနေကြသည်။

ရဲဘော် စောထွန်းမှတ်သည် အခြား ဂေါ်ရခါးရဲဘော်များနှင့်အတူ လူနာများကို ပွေ့ချီ၍ ပြုစုခြင်း၊ ပစ္စည်းကောင်းများ စုပုံရွေးချယ်ခြင်း စသည်ဖြင့် အလုပ်များနေ၏။ တပ်ခွဲရုံးတစ်ခုလုံး ယောက်ယက်ခတ်လျက် ရှိသည်။ လုံခြုံရေး တာဝန်ကို ဂျပန်ခေါ် ဂေါ်ရခါး စစ်ဗိုလ်အား လွှဲအပ်ခဲ့ပြီးနောက် မိမိမှာမူ မသိမသာ အဝတ်အစားနှင့် ကျောပိုးအိတ်များ ပြင်ဆင်ကာ ရုံးချုပ်ဝင်းမှ မြို့ထဲသို့ ထွက်ခွာရန် စီစဉ်ရ၏။ ရုံးချုပ်အထွက် ဗုံးခိုကျင်းထဲ၌ မြေမြို့ ပိကျနေသော ဂျပန် ကင်ပေတိုင် တစ်ဦးကိုပင် ဆွဲထူမ၍ ပေးခဲ့ရသေးသည်။

မြို့ထဲရောက်လျှင် တစ်မြို့လုံး မီးတောက်နှင့်ပြာများကိုသာ တွေ့ရ၏။ ငိုယိုသံများနှင့် ခြေပြတ်လက်ပြတ်များ၊ အလောင်းများမှာ သွေးပျက်မတတ် ရှိသည်။ မိမိတာဝန်အရ ခါတိုင်းသွားနေကျ ၉-နာရီတွင် လာရောက်ရမည့် ရုံးများအားလုံး ပြာအတိကျလေပြီ။ အရေးပိုင်ရုံး၊ ဘဏ်နှင့် နိချီမင်း ကုမ္ပဏီ။

“အင်း-ဒီမနက် ကားပျက်လို့သာ တော်ပေတော့တယ်” ဟု အောက်မေ့ကာ ခြေလှမ်းများပင် ပို၍ သွက်လာတော့၏။

ဆေးရုံအနီး မင်းလမ်းပေါ်တွင် မမျှော်လင့်ဘဲ မိတ်ဆွေဖြစ်သူ နော်ဒေါရစ်ထူး (နောင်-နိုင်ငံတော် ပန်တျာကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီး) နှင့် တွေ့ရ၏။ ဘဝတူများ ဖြစ်၍ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဝမ်းသာခြင်း၊ အံ့သြခြင်းများနှင့်အတူ အလှအယက် နှုတ်ဆက်နေမိကြသည်။

“ဟေ့-စောထွန်းမှတ်ပါလား။ မင်း မသေဘူးနော်။ တော်ပါသေးရဲ့။ ငါ ဝမ်းသာလိုက်တာ။ မင်းတို့ရုံးပေါ်ကို ဗုံးကျပြီး မီးလောင်နေတာ ငါ တွေ့နေရတယ်။ ဘုရားသခင် ကျေးဇူးပဲပေါ့နော်။ ဝမ်းသာလိုက်တာဟယ်”

နော်ဒေါရစ်ထူးက အူယားဖားယား နှုတ်ဆက်နေ၏။ စောထွန်းမှတ်ကလည်း ပြန်လည် ဝမ်းသာစကားပြောကာ နှစ်ယောက်သား အတူ ကျောက်ရေအိုးတောင်ကလပ် ကရင်ရွာဘက်သို့ ခပ်သွက်သွက် လျှောက်လာခဲ့ကြသည်။

လူပေါင်း သုံးထောင်ကျော် သေဆုံးကာ တောင်ကြီးမြို့ အထိအနာဆုံး ဖြစ်ရလေတော့၏။

(၅)

တော်လှန်သော မိုင်းသောက်မြေ

စောထွန်းမှတ်သည် ဗမာ့တပ်မတော်မှ ရရှိထားသော သတင်းများအရ ညတွင်းချင်းပင် ကိုယ်ရောင်ဖျောက်ကာ ၂၆-မိုင်ဝေးသော မိုင်းသောက်မြို့ကလေးသို့ ခြေလျင်ထွက်လာခဲ့၏။ ထို့နောက် အထက်ရွာရှိ မိဘများနှင့်အတူ နေထိုင်၍ ထင်းရှူးတောင်ခြေရှိ ကြံခင်းများထဲတွင် မထင်မရှား ပုန်းလျှိုးနေထိုင်ရလေသည်။

ရုံခါ စိတ်ပြေလက်ပျောက် တောင်ရိုးတစ်လျှောက်ရှိ ဘုရားလေးဆူ၊ ကျောက်ထီးတင် ဘုရားနှင့် ကျောက်နီတောရ ကျောင်းတိုက်များဘက်သို့ တိတ်တဆိတ် ရောက်သွားမိ၏။ ဘုရားဆည်းလည်းသံများနှင့် ကျောက်နီတောရမှ တုံးအုံးမောင်းခေါက်သံများ ကြားရသောအခါ ယခင်ကနှင့်မတူ နားထဲတွင် တစ်မျိုး အရသာ ရှိနေမိ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးများ တိတ်ဆိတ်စွာ ဆွမ်းဘုဉ်းပေးနေကြပုံ၊ စာတက်၊ စာချပုံများကိုလည်း မယောင်မလည် ကြည့်ရှုကာ စိတ်ဝင်စားနေမိသည်။

“မင်း..... မောင်ဂေါ်ရာသားလား”

ကျောက်နီတောရ ဆရာတော်ထံ မရွံ့မရဲ သွားရောက်ဦးချရာမှ ဆရာတော်၏ နှုတ်ဆက်သံမှာ စောထွန်းမှတ်၏ ရင်တွင် အေး၍သွား၏။

ဆရာတော်သည် ဂုဏ်တော်နှလုံးသွင်းပုံ၊ မေတ္တာပွားပုံများကို တိုတိုတုတ်တုတ် ဆုံးမပြီးနောက် “အေး အေး၊ မင်းပြန်တော့” ဟု ဆိုကာ တောင်နံရံရှိ ဂူထဲသို့ ဝင်သွားသည်။ အခြား ရဟန်းတော်များလည်း သစ်တစ်ပင်ရင်း ဝါးတစ်ပင် အောက်၌ တရားရှုပွားနေကြသည်ကို ဖူးတွေ့ရ၏။

ဘုရားဆည်းလည်းသံများနှင့် ကျောက်နီတောရမှ ရဟန်းသံဃာတော်တို့၏ မြင်ကွင်းမှာ စောထွန်းမှတ်အား တစ်စုံတစ်ရာ ပြောပြနေကြ၏။ လှုပ်ရှားနေသော မိမိဘဝနှင့် ကျောက်နီတောရ၏ ငြိမ်းအေးမှုသည် လွန်ဆွဲနေတော့သည်။

ဘဝ၏အနှစ်သာရ၊ သို့မဟုတ် တိုးတက်မှုဟူသည် စိတ်ပူ၊ နှုတ်ပူ၊ လက်ပူဖြင့် ရုန်းကန်လှုပ်ရှားရခြင်းလော။

အရာရာတွင် တရားမျှတစွာ ကျင့်သုံး၍ ငြိမ်သက်စွာ နေရခြင်းလော၊ မခွဲခြားတတ်တော့ပေ။

အိမ်သို့ပြန်ရောက်လာသောအခါ စောထွန်းမှတ်အား အိမ်စိတ်များကပင် လွမ်းမိုးလာပြန်၏။ သို့နှင့် လုပ်လက်စအလုပ်များကို ဆက်လုပ်နေရသည်။ ဗိုလ်ခမ်းလှိုင်၊ ဗိုလ်လှတင်၊ ဗိုလ်ညိုစိမ့်တို့ ဦးစီးသော ကျေးရွာကာကွယ်ရေး လုပ်ငန်းများတွင် ရောပါလုပ်ဆောင်နေရ၏။ ဂျပန်တို့၏ ခြေလှမ်းများကိုလည်း အလစ်မပေးဘဲ အမြဲ အကဲခတ်နေရသည်။

ဂျပန်များ တစ်နေ့တစ်ခြား အခြေအနေယိုင်ကာ မိတ္ထီလာဘက်မှ လှိုင်ကော် ဘက်သို့ အလုံးအရင်းနှင့် ဆုတ်ခွာနေချိန်ဖြစ်သည်။ စောထွန်းမှတ်တို့၏ မိုင်းသောက်မြို့ ကလေးမှာ စစ်လမ်းကျသဖြင့် ဂျပန်များ မွေ့ချင်တိုင်း ဝင်၍မွေ့နေကြ၏။ ရွာစဉ် တစ်လျှောက် ဂျပန်များ ဥဒဟိုဝင်ထွက်နေကြ၏။

နံနက် ၉ နာရီလောက်ပင် ရှိသေးသည်။ စောထွန်းမှတ်နှင့် သီက္ခမ်းသူ ဂျပန် ကင်ပေတိုင် (...) ဦးဆောင်သော စစ်သား လေးငါးယောက်သည် မိုင်းသောက် အထက်ရွာထဲသို့ ဝင်လာနေကြ၏။ ကုလားကပြား စကားပြန် တစ်ယောက်လည်း ပါလာသည်။

ဂျပန်စစ်သားများသည် အိမ်ဝင်းစည်းရိုး၌ ခြံတိုင် စိုက်နေသော ရှမ်းအမျိုးသား ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက် အနီးသို့ ဝိုင်းလာကြ၏။ သတင်းများ စုံစမ်းကြသည်။

“မင်းနာမည် ဘယ်လိုခေါ်သလဲ”

“ကျွန်တော် အိုက်စံ”

အစ်ကိုဖြစ်သူက ကင်ပေတိုင်၏အမေးကို ဖြေဆိုလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

“စောထွန်းမှတ်အိမ် ဘယ်မှာလဲ။ စောထွန်းမှတ် မသိဘူးလား”

“ဟင့်အင်း၊ မသိဘူး”

“သခင်သာခင်ကော သိသလား”

“ဟင့်အင်း၊ မသိပါဘူး”

သခင်သာခင်မှာ ထိုစဉ်က ရှမ်းပြည်ရဲမှူးချုပ် ဖြစ်သည်။

“ဦးသောင်းဖေ (မြို့တော်ဝန်) ကော သိသလား”

“မကြားဖူးဘူး”

“ဗမာစစ်သား ရှိသလား”

“ဒီရွာမှာ ဘာစစ်သားမှ မရှိဘူး”

ဂျပန်ကင်ပေတိုင်မှာ စကားထောက်လှမ်း၍ မရသဖြင့် အားမလို အားမရ ဖြစ်နေ၏။ နှုတ်ခမ်းမွေး တိုစစကို လက်နှင့်ပွတ်သပ်ယင်း မျက်မှန်ထဲမှ စူးရှသော

မျက်လုံးကြီးများကို ဖြူ၍ ရှမ်းလူငယ် နှစ်ဦးကို စိမ်းစိမ်းဝါးဝါး ကြည့်နေတော့သည်။ သူ၏ မျက်လုံးများက တောင်းဆိုနေကြ၏- စောထွန်းမှတ်တို့ကို အသေရရ၊ အရှင်ရရ။

အိုက်စံသည် မျက်နှာသုတ်ပဝါကြီးကို ခေါင်းတွင် ပြင်ပေါင်းကာ ကုလားစကားပြန်ဘက်သို့ မျက်နှာလွဲလိုက်ပြီးနောက်-

“ကျွန်တော် သူကြီးအိမ်ကို ပို့ပေးပါ့မယ်။ သူကြီးက ဟိုဘက်က မြောင်ကြီး မြောင်ကောက်ရွာမှာ နေပါတယ်။ အဲဒီ ရောက်တော့ ခုနက ပြောတဲ့....ဘယ်သူ၊ အဲ....စောထွန်းမှတ်အကြောင်းကို မေးယင် သိမှာပါ” ဟု အသံဝဲဝဲနှင့် ပြောလိုက်၏။

စကားပြန်က ဂျပန်ကင်ပေတိုင်အား ဂျပန်လိုတစ်ဆင့် ပြောပြ၏။ ထိုအဆိုကို သဘောတူသဖြင့် အိုက်စံတို့ ညီအစ်ကိုနှစ်ယောက်က မြောင်ကောက်ရွာအနီး ရေချောင်းသို့ ရောက်အောင် လိုက်ပို့ပေးကြသည်။

ဂျပန်များက အိုက်စံတို့ ညီအစ်ကိုအား-

“ထိုင်ဟင်း အရိကတို ဂိုဇိုင်အိမတ်စု” ဟု ကျေးဇူးတင် လွှတ်လိုက်ကြသေးသည်။

အိုက်စံမှာ ဂျပန်စကားမပြောမိအောင် နှုတ်ကို မနည်းပိတ်ထားရ၏။

ဂျပန်များ မြောင်ကောက်ရွာသို့ကူးအသွား အိုက်စံတို့ ညီအစ်ကို နှစ်ယောက် သပြေပင်ရွာဘက်သို့ သုတ်ခြေတင်ပြေးသွားကြ၏။ ကျေးရွာကာတွယ်ရေး ခေါင်းဆောင် ဗိုလ်ညိုစိမ့်တို့လူစုအား သတင်းပို့လိုက်သည်။ မကြာမီ တိုက်ပွဲဖြစ်ကာ ဂျပန်ကင်ပေတိုင်အဖွဲ့ဝင်များအားလုံး ဗိုလ်ညိုစိမ့်တို့ လက်ချက်ဖြင့် ကျဆုံးသွားကြရရှာသည်။

အိုက်စံတို့ညီအစ်ကိုဟူသည် ရဲဘော် စောထွန်းမှတ်နှင့် ညီ မောင်မောင် (ယခု ဒေါက်တာသစ်အောင်) တို့ပင်တည်း။

နောက်တစ်ရက်တွင် ဂျပန်တပ်များ တောင်ရိုးမှ အုပ်စုနှစ်စုခွဲ၍ ဆင်းလာကြကာ မိုင်းသောက် ဘုရားရှေ့ တောင်ရွာ တစ်ရွာလုံးကို စတင် မီးရှို့ကြ၏။ မိုင်းသောက်မြို့ တစ်ကြောလုံး မီးလောင်တိုက်သွင်းရန် ဖြစ်သည်။ မြို့သူမြို့သားအားလုံး (အင်းလေး) အင်းထဲသို့ လှေများဖြင့် သူ့ထက်ငါ ထွက်ပြေး တိမ်းရှောင်ကြရ၏။

တစ်မြို့လုံး ဝရန်းသုန်းကား ပြေးလွှား ငိုယိုနေကြစဉ် မြို့လယ်ရှိ ရွှေမုဒ္ဒော ဘုရားဆီမှ ကျယ်လောင်မြည်ဟည်းသော အသံကြီး တစ်သံ ရုတ်တရက် ထွက်ပေါ်လာ၏။ တစ်မြို့လုံး သိမ့်သိမ့်ခါပြီး ထိတ်လန့်ကုန်ကြသည်။ လေယာဉ်ပျံသံဟု ထင်ကာ ဂျပန်များအားလုံး ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်သွားကြ၏။

တော်လည်းသံကဲ့သို့ အလွန်ထူးဆန်းသော ထိုအသံကြီးသာ မဖြစ်ပေါ်ခဲ့သော်
မိုင်းသောက်တစ်မြို့လုံး ပြာအတို ဖုံးပေတော့မည်။

ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားသော အဝိညာဏက မိုင်းသောက်မြေ၏ တော်လှန်
သံပင်တကား။

အကွယ်သုံးပါး

ဘုရားကို စေတီကွယ်တတ်သည်။

တရားကို စာအုပ်ကွယ်တတ်သည်။

သံဃာကို ဘုန်းကြီးကွယ်တတ်သည်။

(ပေါရာဏ စကားပုံ)

မန္တလေးမြို့
မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက်ရှည်
 နှင့်

သာသနာ့ ဒါယကာ
လူပျံတော်ပတ္တမြား ဦးမောင်မောင်

ဦးမောင်မောင်သည် ရဟန်းဘဝမှ လူထွက်ပြီးနောက် ရန်ကုန်မြို့ ကပ္ပလီ ကွက်သစ် (ယခု တော်လှန်ရေးပန်းခြံအနီး)၌ ဆင်းရဲချို့ငဲ့စွာနေထိုင်ခဲ့ရ၏။

“ကျွန်တော် အဲဒီတုန်းက မွဲလိုက်တာ မပြောနဲ့တော့၊ ဓနိမိုးတန်းလျားမှာ ရိုက်စရာ သံမဝယ်နိုင်လို့ ကြမ်းခင်းကို ရဲရဲမနင်းရဲဘူး။ ထိုးထိုးထောင်ထောင်နဲ့ အောက်ကဆင့်ကလဲ စုံအောင်မရှိတော့ ခဲခဲ့ထားရတယ်။

“ဒီလောက်မွဲတဲ့ကြားထဲ ကွဲနေတဲ့မိတ်ဆွေတွေ၊ အထူးသဖြင့် ကိုယ့်ဆရာသမား တွေတွေ့ယင် မကျွေးဘဲမနေနိုင်ဘူးဗျ။ တွေ့ရာကနေ ဇွတ်ဆွဲခေါ် ဇွတ်ပင့်တာပဲ၊ အိမ်ကသာ ကြယ်မြင်လမြင်၊ ဆွမ်းကျွေးက မပြတ်ဘူး၊ တချို့ ကိုယ့်ဆရာတော်တွေက အိမ်ကစုတ်တော့ မလိုက်ချင်ကြဘူးပေါ့ဗျာ၊ မွဲလို့ အလှူမခံရက်တာ၊ သနားတာလဲ ပါမှာပေါ့ဗျာ၊ ဒါပေမယ့် ကျုပ်က ဘယ်နေမလဲ ဇွတ်ပင့်တာပဲ။

ဆီဆန်မကုန်စေနဲ့ဆိုတာ

ဦးမောင်မောင်က တစ်ချိန်က သူဆင်းရဲခဲ့ပုံကို ကျွန်တော့်အား ပြောပြနေ၏။

“ကျွန်တော်က သာသနာ ချီးမြှောက်ချင်တဲ့လူဆိုတော့ သူတို့ မကြံ့ချင်လဲ ပင့်ကျွေးတာပဲ၊ ကိုယ်တော်တို့ နောက်တော့ တိုက်ထဲကြွရမှာပါလို့ လျှောက်ခဲ့ရ သေးတယ်။

“ကျွန်တော်လဲ သာသနာကို ဦးတိုက်ပြီး လုပ်နေတာ မွဲပေမယ့် စိတ်ထဲက တော့မလျှော့ဘူး။ နေ့တိုင်း ပရိတ်ကြီး ၁၁-သုတ်ရွတ်၊ ဂုဏ်တော်ပွား၊ တတ်သရွေ့ မှတ်သရွေ့ ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားပြီး လုပ်နေတာပေါ့ဗျာ။ လူရာမဝင်ခင်တော့ ရှက်စရာ ရယ်စရာပေါ့။

“ဘယ်လောက်ထိ လုပ်လဲဆိုတော့ ဆရာသမားများဆီကရတဲ့ ဆေးနည်း

ကလေး စမ်းဖော်၊ ကိုယ်တိုင် မောင်းထုပြီး မြို့ထဲလှည့်ရောင်းရတာများ၊ တစ်ခါတလေ သိကြားလိုလို့၊ ဗြဟ္မာလိုလို ဝတ်စာန်ဝတ်ပြီး အော်ရောင်းရတာ၊ ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် သာသနာကို ဦးတိုက်လုပ်ရတာ ရှက်စရာ မရှိပါဘူး။”

ထို့ပြင် အတွင်းသိ မိတ်ဆွေတစ်ဦးကလည်း သူ့အကြောင်းနှင့် စပ်၍-

“ဒီလူက လူထူးများ၊ အဲသလို တဲကုပ်လေးနဲ့သာ နေတယ်။ ဆွမ်းကျွေးပွဲ မပြတ်သလို ဧည့်သည်လဲမပြတ်ဘူးများ။ သူ့ကိုအားကိုးလာတဲ့ ဧည့်သည် ဘယ်လောက် များများ သူ့အိမ်မှာ မစားဘဲနဲ့ မသွားရဘူး။ နောက်ဆုံး ပိုက်ဆံ မချောင်လည်တဲ့ အလှည့်နဲ့ ကြံ့ယင် ဧည့်သည်မသိအောင် အပေါင်ဆိုင်သွားပြီး အသစ်မရှိတောင် ခပ်လတ်လတ် အဝတ်အစားကလေးတွေ သွားပေါင်ပြီး ဧည့်ဝတ်ပြုတာပဲ။ နည်းနည်း လေးမှမငြိုငြင်ဘူး။ နှမြောတွန့်တိုမှု မစ္စရိယနည်းတာ ကျွန်တော်တို့ မျက်မြင်ပဲ။ ဒါလဲ တကယ့်လက်တွေ့ကျယ် မလွယ်ဘူးများ၊ ဒါ့ကြောင့် ရှေးလူကြီးတွေက ဧည့်သည်လာယင် ဆီမကုန်စေနဲ့၊ ဆန်မကုန်စေနဲ့လို့ ပြောတာ။ ကျွေးရပြီး စိတ်မ ထားတတ်ယင် ဆီကုန်ဆန်ကုန်ရုံပေါ့များ” ဟု ပြောဆိုသည်ကို မှတ်သားရဖူး၏။

ထိုဧည့်ဝတ်ကို မငြိုမငြင်ပြုစုနိုင်သည်မှာလည်း ထူးခြားသူ ဖြစ်ပေသည်။ ကြီးပွားလိုသူတို့ လိုက်နာရမည့် ဗလိငါးမျိုးတွင် ‘အတိထိဗလိ’ ပင် ဖြစ်ကြောင်း ဘုရားဟောကြားတော်မူခဲ့သည်။

ပုပ်စော်နံသော ကုသိုလ်

ထိုသို့ ဆင်းဆင်းရဲရဲဖြင့် ကိုယ်တိုင် မြန်မာ့ဆေးများ ဖော်စပ်ရောင်းချ လူငှားတစ်ယောက် အဖော်နှင့် နောက် ဂျစ်ကားစုတ်ကလေးနှင့် တိုးတက်လာကာ မြန်မာပြည်အနှံ့ လူပျံတော်ပတ္တမြားသွေးဆေး ဆိုင်းဘုတ်များနှင့်အတူ ‘လူပျံတော် ပတ္တမြား သွေးဆေးတိုက်ပိုင်ရှင် ဦးမောင်မောင် ဒေါ်ငြိမ်းငြိမ်းမိသားစု ကောင်းမှု’ ဟူသော ဆိုင်းဘုတ်များကို ကျောင်းကန်ဘုရားအနံ့ မြင်သူတိုင်း သာဓုခေါ်ရသော အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိလာပေတော့သည်။

မန္တလေးရန်ကုန်ရှိ အထူးသဖြင့် စာသင်တိုက်များ၊ ဓမ္မရိပ်သာများ၌ သူ၏ ကောင်းမှုများကို တွေ့နိုင်၏။

ပခုက္ကူ နှင့် မန္တလေး အနောက်ပြင်၊ တောင်ပြင်ရှိ စာသင်တိုက်ကြီးများ၌ ရေ အခက်အခဲရှိသဖြင့် စက်ရေတွင်း လှူခြင်း တောင်မြို့ (အမရပူရ) တူးဖောင်းတိုက်၌

စက်ရေတွင်းနှင့် ကုဋီလူခြင်း။ မန္တလေး ၄၅-တာ အတွင်း ၂၅၀၀-ဓမ္မာရုံကြီး အနီး ၂-ထပ်တိုက် ‘သဒ္ဓါဓိက’ ဓမ္မာရုံကြီး ဆောက်လှူ၍ အခမဲ့ ဘုရားဖူးဧည့်ရိပ်သာတည်ခြင်း စသည်ဖြင့် များစွာရှိ၏။

ထင်ရှားသော စာသင်တိုက် ဆရာတော်ကြီးများအား ၅-ပါးစာခန့်နေ့စဉ် လှူသော ဆွမ်းအုပ်များလည်း မနည်းပေ။

“ကျွန်တော် မန္တလေး မစိုးရိမ်တိုက်မရောက်ခင် တောင်မြို့ တူးမောင်းတိုက်မှာ နေတုန်းက ကုဋီဟာသိပ်ညစ်ပတ်သဗျာ။ သူဌေးတွေလဲရှိပါရဲ့။ သည့်ပြင် လူမြင်တဲ့ ကုသိုလ်ပဲလုပ်ချင်ကြတာ။ ကုဋီတော့ ‘ပုပ်စော်နံတဲ့ ကုသိုလ်မလိုချင်ပါဘူး’ ဆိုပြီး သိတဲ့လူကလဲ ရှောင်သွားတာပဲ။ ကျွန်တော် ဒီဘက်ခေတ် ရောက်လို့ သွားကြည့်တော့ ဟိုတုန်းက ကျွန်တော်တက်ခဲ့ရတဲ့အတိုင်းပဲ။ ကုဋီမြောင်းပေါ်ထိုင်လိုက်ယင် တင်ပါးကို ယားလာတာပဲ” ဟု သူ၏ ပုပ်စော်နံသောကုသိုလ်ကို ကျွန်ုပ်အား အမျှဝေဖူးသေး၏။

ဦးမောင်မောင် ငွေလုပ်တဲ့စက်

ကျွန်ုပ်နှင့် ရင်းနှီးစွာသိရသော အချိန်မှာ သူဌေးဦးမောင်မောင် ဘဝမှ သာသနာဒါယကာ ဦးမောင်မောင် ဖြစ်နေပေပြီ။ ‘အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု’ မစိုးရိမ် ဆရာတော်ကြီးအား သက်တော် (၉၅ နှစ်)အရ တာဝါလိန်းရှိခြင်း၌ နောက်ပါ သံဃာ လေးငါးပါးနှင့်အတူ ပင့်၍ နေ့စဉ် ဆွမ်းကွမ်း ဝေယျာဝစ္စများ လုပ်နေချိန် ဖြစ်၏။

ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆန္ဒ၊ ဦးမောင်မောင်၏ သံဒ္ဓါတရားအရ နိကာယ် သာသနာတော် ထွန်းကားရေး အသင်းကြီးကိုပင် ဖွဲ့စည်း၍ ‘နိကာယ် စာသင်တိုက်ကြီး’ ဆောက်ရန်၊ သိန်းသုံးဆယ်ကျော်တန် ‘ကျောက်စာ ဓမ္မစေတီတော်’ တည်ရန် စတင်အကောင်အထည်ဖော်လျက် ရှိနေ၏။

သာသနာပိုင် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ကြွရောက် သီတင်းသုံးနေပြီ ဖြစ်၍ ရဟန်းရှင်လူဧည့်သည်များ၊ သာသနာရေး စည်းဝေးပွဲများကား မပြတ်မလပ်ဖြစ်၏။ “အစည်းအဝေးပွဲမှာ ယနေ့ဘာကျွေးရကောင်းမလဲ” ဟု အမြဲကြံနေသူမှာ ဦးမောင်မောင်ပင် ဖြစ်သည်။

ခြံထဲတွင် ဆရာတော်များ အမြဲသီတင်းသုံးရန် ဝိနည်းတော်အရ အပ်အပ် စပ်စပ်ရှိဖို့ သီးသန့်တိုက်ကြီး တစ်လုံးကိုပင် အပူတပြင်း ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း လေသည်။ ထိုတိုက် အုတ်မြစ်ချတူးဖော်နေခိုက် အစည်းအဝေးရှိ၍ ကျွန်ုပ် ရောက်

သွားရာ လူသုံးယောက်က အုတ်မြစ်များကို တူးနေကြ၏။ ဦးမောင်မောင်ကား နေပူကျကျ ခြံစည်းရိုး ဝါးရုံချုံအောက်၌ ခမောက်ကြီးဆောင်းပြီး အလုပ်သမားများကို စီမံနေယင်း ပါးစပ်က တတွတ်တွတ်နှင့် ပရိတ်ရွတ်နေသည်ကို တွေ့ရသည်။

“ကိုဌေးလှိုင် လာပါဦးဗျာ” ဟု ခေါ်၍ နေ့ဆက်လုပ်စဉ်ရမည့် သာသနာရေး ကိစ္စများကို ဆွေးနွေးပြောဆိုကြ၏။ ဦးမောင်မောင်က....

“လူတွေက ခက်တာပဲဗျာ။ ခုဆိုယင် သတင်းစာထဲမှာ ဦးမောင်မောင်က သိန်းသုံးဆယ်ကျော်တန် ကျောက်စာခမ္မ စေတီတော်ကြီး တည်မယ်ဆိုတာ ဖတ်ကြရ တော့ ကျွန်တော့်ကို သိန်းတစ်ရာနှစ်ရာ ချမ်းသာနေပြီလို့ ထင်ကြတယ်။ သူတို့နဲ့ ကိုယ်ချင်းစာကြတာပေါ့ဗျာ။ လူတွေဟာ တစ်ဆယ်ရှိမှ အလွန်ဆုံး တစ်ကျပ်လှူကြ တာကလား။

“ကျွန်တော့်ကိုလဲ သူတို့လိုပဲထင်ပြီး တကယ် မိလျံနာသူဌေးကြီး အောက်မေ့ နေကြသလားမသိဘူး။ ကျွန်တော်က လူတစ်မျိုးဗျ။ အခု ကျွန်တော် လုပ်တာ သာသနာအတွက် လုပ်နေတာ။ သူတို့လို မိမိခံဖို့ ဂုဏ်ဒြပ်ကြီးဖို့ မဟုတ်ပါဘူး။ တကယ်လဲ ကျွန်တော့်လက်ထဲမှာ ငါးသောင်းပြည့်အောင် မရှိပါဘူး။ ပြောယင် ယုံမှာမဟုတ်ဘူးဗျ...ခက်တာက။

“သိန်းသုံးဆယ်ကျော်ဆိုတာ လျော့ပြောတာ ကိုဌေးလှိုင်ရေ၊ ကျွန်တော် လုပ်ချင်တာက သိန်းတစ်ရာအနည်းဆုံး။ စိတ်ထဲရှိတာပြောယင် လူတွေက သူတို့လို ကိုယ်ချင်းစာပြီး ဒုက္ခပေးကြမှာစိုးလို့။ ရသေ့ကြီး ဦးခန္တီလို ငွေလုပ်တဲ့စက် ရှိသလားလို့ စုံစမ်းခံနေရဦးမယ်ဗျာ။

“ကျွန်တော်က ကိုယ့်ကိုကိုယ် ယုံကြည်တယ်လေဗျာ...ငါလုပ်ယင် ဖြစ်တယ် ဆိုတာ။ ဒါ စိတ်ကူးယာဉ်တာ မဟုတ်ဘူး။ အကြိမ်ကြိမ် ကျွန်တော့် လက်တွေ့ပဲ။ ဗေဒင် ဟောထားလို့ ယုံစားနေတာမျိုးလဲ မဟုတ်ဘူး။ နေ့စဉ် ပရိတ်ရွတ်သများ။ ဂုဏ်တော်ပွား၊ တရားထိုင်သဗျာ။ ဒါတွေကို ကျွန်တော် အားကိုးပြီး လုပ်နေတာဗျာ။ ကျွန်တော် ငွေလုပ်တဲ့စက်က ရတနာသုံးပါးပဲ။

“ကျွန်တော် ဘောက်ထော် စွန်းလွန်းရိပ်သာ ‘သဒ္ဓါဓိကဓမ္မာရုံ’ ဆောက်ဖို့ ဆရာတော်ကို သွားပြီး တာဝန်ခံ လျှောက်ထားလိုက်တယ်။ အနည်းဆုံး ငါးသိန်းတန် ဆောက်ဖို့ဆုံးဖြတ်တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီအချိန်က လက်ထဲမှာ သောင်းကိုးထောင် လောက်ပဲ ရှိမယ်ထင်တယ်။ တကယ်ပါ။

“ဒါနဲ့ လက်ထဲရှိတာကလေးနဲ့စပြီး သိဝယ် အုတ်ဝယ် တစ်စတစ်စ လုပ်

လာတာ၊ မကြာပါဘူး၊ ကျွန်တော့် ငွေလုပ်တဲ့စက်က ငါးသိန်းတန် မွှာရုံကြီး ပြီးသွားတာပါပဲ။ လူတွေက ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကို မယုံကြဘူးဗျာ”

သာသနာပြုချင်ယင် အပြင်သိပ်မကြည့်နဲ့

ဦးမောင်မောင်သည် ခြေသလုံးအိမ်တိုင်ဘဝမှ သိန်းပေါင်းများစွာ အကုန် အကျခံ၍ သာသနာ့ဒါယကာ ြုလုပ်နိုင်သူ ဖြစ်၏။ မည်မျှ ချမ်းသာ ကြွယ်ဝသည်ဟု ကျွန်ုပ်တို့ မသိသော်လည်း ‘ချမ်းသာသမျှ သာသနာအတွက်’ ဟု စွန့်စားရဲသူ ဖြစ်သည်ကိုမူ ပြောဝံ့ပေ၏။

‘စိတ္တသူကြွယ်’ ကဲ့သို့ အနည်းဆုံး တစ်ကျပ်ရှိလျှင် ပြားငါးဆယ်သည် သာသနာအတွက်ဟု လျာထားရာ မိမိနှင့်သာသနာကို မခွဲခြားဘဲ ကျင့်သုံးသူ ‘အပုဋ်ပိဘတ္တ ဘောဂီ’ ဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။

“ဦးလေးမောင်။ ဦးလေးလို သဒ္ဓါများ၍ ကြွယ်ဝသူတွေကို ဓာတ်လုံးဆရာ၊ ဝိဇ္ဇာဆရာတွေ မ,တတ်တယ်။ သတိပြုပါ။ ကိုယ့်ဟာကို ပရိတ်ရွတ် ဂုဏ်တော်ပွား တရားသဖြင့် ကျင့်ကြံနေထိုင်လို့ ကြီးပွားလာတာကို သူတို့တန်ခိုးနဲ့ မ,စလို့ ဖြစ်နေ ဦးမယ်။

“သာသနာပြုတဲ့ နေရာမှာလဲ ကျောင်းကန်ဘုရားကို မရှိမဖြစ်တဲ့ နေရာမျိုး မှာသာလုပ်ပါ။ ‘ဗဟိဒ္ဓသာသနာ၊ ရုပ်ဝတ္ထု သာသနာ’ ဟာ အရေးမကြီးဘူး၊ အင်အားလဲမပါဘူး။ ‘ကိုယ်ပိုင် အဇ္ဈတ္တိကသာသနာ’ အရေးကြီးပါတယ်။

“ပုဂံခေတ်က မုဆိုးမကတောင် ဘုရားထတည်တယ်။ ဒါဟာ လူတွေကို အဇ္ဈတ္တိက (သီလ,သမာဓိ,ပညာ) သာသနာ အားနည်းသွားအောင် ‘ဗဟိဒ္ဓသာသနာ’ ဝေယျာဝစ္စတွေဘက် လှည့်ထုတ် မောင်းကြတာ ဖြစ်ပါတယ် လမ်းလွဲပေးနေကြတာပါ။ ဦးလေးမောင် အခုလုပ်နေတဲ့ နိကာယ်ဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး မွေးထုတ်တဲ့ သာသနာ ပြုတာမျိုး၊ စာသင်တိုက်တည်တာ အားပေးတာမျိုး၊ ခု ဦးလေးမောင် ရဟန်းခံလိုက်တဲ့ ‘ဦးသဇ္ဇန’ ဟာဆိုယင် တိပိဋကစေတီမေးပွဲမှာ ဝိနယစေတီသွားပြီ။ အဲဒီသာသနာ ပြုတာမျိုး ဦးစားပေးပါ။

“နောက်ပြီး ဘုရားရုပ်ပွားဆိုယင်လဲ ‘ဓမ္မပတိချွတ်ခန်း’ လို့ အချွန်အတက် တွေနဲ့ ရုပ်ပွားမျိုးဟာလဲ ဟို ပုဂံခေတ်ထဲက ခေတ်စားလာတာ။ ဒါလဲ မရိုးသားဘူး “ရှင်းရှင်း ပြောရယင်ဗျာ၊ ဝိဇ္ဇာတွေ မ,နေကြတာပဲ” စသည်ဖြင့် ဆွေးနွေး ရှင်းပြ ခဲ့ဖူး၏။ ထိုအချက်များကိုလည်း သာသနာပြုချင်သူတို့ သတိထားသင့်ကြပေသည်။

မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက်ရှည်

ဦးမောင်မောင် ထိုယုံကြည်ချက်နှင့် အသိဉာဏ်ဝင်လာသည်မှာ ပင်ကိုယ်အခံ ရှိသကဲ့သို့ ဆရာကောင်းသမားကောင်း အမှီရခြင်းကြောင့်လည်း ဖြစ်ပေသည်။

ဆရာကောင်းသမားကောင်းအမှီဟူသည် အခြားမဟုတ်၊ သက်တော် ၉၆-နှစ်ရှိ “အဘိဓမ္မမဟာရဋ္ဌဂုရု” ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးပင်တည်း။

“ကိုဋ္ဌေးလှိုင်၊ ကျွန်တော် ခုလိုအသိဉာဏ်ရတာ ခင်ဗျားဆရာ၊ ကျွန်တော် ဆရာ ဒီဆရာတော်ဘုရားကြီး ကျေးဇူးပဲဗျ။ ပထမကတော့ ဒီလောက် မယုံဘူး ဆိုပါတော့။ ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားပြီး သာသနာပြုလုပ်ငန်းကို တော်တော် ကလေးလည်းလုပ်မိရော ကောင်းကောင်းကြီးယုံစရာတွေ တွေ့လာတာပဲဗျ”

ဦးမောင်မောင်သည် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ဆုံးမစကားများအရ ယခုကဲ့သို့ အသိဉာဏ်သဒ္ဓါတရား တိုးပွားလာရပုံကို ဆက်၍ပြောပြ၏။ ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဦးမောင်မောင်အား သာသနာပြုစိတ်ထားနှင့်စပ်၍ အားကျဖွယ် စံနမူနာအဖြစ် မန္တလေးမြို့ နာမည်ကျော် မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာ ဦးသက်ရှည်၊ သား ဦးကျော်တို့အကြောင်းကို မကြာခဏ ဆုံးမပြောဆိုခဲ့သည်ဟု ဆိုလေသည်။

ဦးမောင်မောင်ကိုယ်တိုင်လည်း ထို ကျောင်းတွင် စာပေသင်ကြားခဲ့ဖူးသူ ဖြစ်၍ ထိုကျောင်းဒကာ၊ ဒကာမတို့၏ သဒ္ဓါတရားကိုလည်း အထိုက်အလျောက် တွေ့ထိ သိမြင်ခဲ့ရဖူးသူဖြစ်၏။ ဆရာတော်ဟောသော ထိုတရားသည် သူ့စိတ် ထားနှင့် တစ်သားတည်း အံ့ကိုက်ဖြစ်သွားခဲ့သည်။

မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်၏ အနေအထား

မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီးကား မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင်၌ တည်ရှိ၏။ သံဃာ ငါးရာခန့် သီတင်းသုံးရာ သံဃတက္ကသိုလ်ကြီးဖြစ်သည်။ ကျောင်းထိုင် စာချနာယက ဆရာတော်အပါးနှစ်ဆယ်ခန့်က အုပ်ချုပ်သင်ပြ၍ ထိုတွင် အကြီးဆုံး မဟာနာယက မထေရ်ကြီးတစ်ပါးက ပဲ့ကိုင်ထား၏။ စည်းကမ်းကြီး၏။ စာသင်ပုံစနစ် ခေတ်မီသည်။ အင်္ဂလန်ပါဠိအသင်းကြီးနှင့် ဆက်သွယ်၍ နိုင်ငံခြား သာသနာပြု လုပ်ငန်း ပါဠိအဘိဓာန်လုပ်ငန်းများကို စတင်လုပ်ဆောင်ခဲ့သော ကျောင်းတိုက်ကြီး ပင်တည်း။

ကျောင်းတိုက်တည်ထားပုံ ပုံကြမ်းကာ၊ ၄-ကေရှိ ဥယျာဉ်မြေကွက်ကို အမြင့် ၇-ပေခန့် တံတိုင်းကြီးခတ်ထား၏။ အရှေ့တောင်၊ မြောက်၊ ဝင်ပေါက် သုံးခုထား သည်။ အလယ်မြေကွက်၌ ၁၄၆၊ ၁၄၂-ပေရှိ နှစ်ထပ် အလယ်တိုက် ကျောင်းကြီး တစ်ဆောင်ကို တောင်မြောက် မျက်နှာနှစ်ဖက်တွင် လှေကားကြီး နှစ်စင်းစီဖြင့် ဆောက်လုပ်ထား၏။ အတွင်းပျက်နှာကြက်များ၊ တိုင်များ၊ ခန်းဆီး လိုက်ကာများအားလုံး မှန်စီ ရွှေပိန်းချထားသည်။

အလယ်တိုက်ကြီး ကုန်ကျစရိတ်မှာ ထိုခေတ်တန်ဖိုး တစ်သိန်းကျော်၏။ (ဆန်တစ်တင်း ၃-၄ ကျပ် ခေတ်)။ အလယ်တိုက်ကြီးကို ၁၂၆၉-ခုနှစ်၌ စတင် တည်၍ ၁၂၇၁-ခုနှစ်၌ ရေစက်ချသည်။

ထိုတိုက်ကြီးခေါင်းရင်း၌ တစ်ရပ်ကွက်လုံးကြားနိုင်သော နာရီစင်မြင့်ကြီး။ အလယ်တိုက်ကြီးကို ဝန်းရံ၍ အစီအစဉ်တကျ ဆောက်လုပ် ထားသော ပတ်ပတ်လည် နှစ်ထပ်တိုက်ကြီး ၉-လုံး၊ တစ်ထပ်တိုက် ၆-လုံး၊ ထိုတိုက်ရံ ၁၅-လုံး အတွင်း၌လည်း အားလုံး မှန်စီရွှေပိန်းချ။ သစ်ပင်ပန်းမန်၊ ရေတွင်း၊ ကုဋိ အပြည့် အစုံ၊ ကျောင်း အသုံးအဆောင် ပိဋကကျမ်းစာ အလုံအလောက်။

ဤကား မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ အဆောက်အအုံအနေအထား ပုံကြမ်း မျှဖြစ်၏။

ရှေးခေတ်တန်ဖိုး သိန်း ၂၀ ခန့်ရှိ၍ ကာလတန်ကြေး သိန်းနှစ်ရာ ခန့်မှန်း ကြသည်။

နိုင်ငံရပ်ခြား ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်များ လှည့်လည်ကြည့်ရှုကြသောအခါ “ဒီကျောင်း တိုက် ကြီးတစ်ခုလုံး ဒကာတစ်ဦးတည်းက ဆောက်လှူထားတာပါ” ဟူသော စကားပြန်၏ အသံကို ကြားရသောအခါ အားလုံး အံ့အားသင့်ကုန်ကြ၏။ “မြန်မာ အနာထပိဏ်” ဖြစ်နေသောကြောင့်တည်း။

စားသောက်နေရေး လိုလေသေးမရှိ

ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမတ်တို့ကား ထိုကျောင်းတိုက်ကြီး၏ ကျောင်းထိုင်၊ စာချ၊ နာယက ဆရာတော် အပါးတစ်ကျိပ်ကျော်အား (ပထမတွင် ဆွမ်းစရိတ် အလုံအလောက်လှူ၍ နောက်တွင်) အိမ်သို့ပင့်၍ ဆွမ်းကပ်ကြသည်။ နေ့စဉ် ဆွမ်း ကျွေး ကိစ္စကား ပိုက်ဆံရှိတိုင်း ဖြစ်နိုင်သောကိစ္စ မဟုတ်ပါချေ။

ထိုမျှသာမကသေး။

သံဃာငါးရာကျော်အား နှစ်စဉ် ကထိန်သင်္ကန်း ကပ်လှူသေး၏။ သံဃာများ မိုးရွာ၍ ဆွမ်းခံမကြွနိုင်သောအခါ နာယကဆရာတော်ထံမှတစ်ဆင့် တုံးခေါက်၍ ဆွမ်းစားလက်မှတ် ကပ်လှူသည်။ ထိုလက်မှတ်ကိုယူ၍ မန္တလေးမြို့တွင်း ကြိုက်ရာ စားသောက်ဆိုင်များသို့ ကြွရောက်ဘုဉ်းပေးနိုင်၏။ ပြီးလျှင် လက်ဖက်ရည်၊ ကာဖီ တစ်ခွက် သောက်နိုင်သေးသည်။

ကျောင်းဒကာသည် ထိုဆွမ်းလက်မှတ်များအလိုက် စားသောက်ဆိုင်ရှင်များ အား အလှူငွေပေးချေလှူဒါန်း၏။ တစ်နှစ်လျှင် အနည်းဆုံး ရက်ပေါင်းသုံးဆယ်၊ တစ်ရက်လျှင် အနည်းဆုံး သံဃာ ငါးရာခန့် ဆွမ်းလှူရသည်။

ဤကား မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက်ရှည်မှ သား ဦးကျော်အထိ စစ် မဖြစ်မီကာလတိုင်အောင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ကြသော သာသနာပြုလုပ်ငန်း ပုံကြမ်းမျှသာ ဖြစ်သည်။

သားအဖနှစ်ယောက်မှ မုန့်ဖြားကြီးတစ်ယုက်

“မြန်မာ အနာထပိဏ်” ဟု ခေါ်ဆိုရမည့် မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက် ရှည်၏ဘဝကား သူဌေးကမွေးသော သူဌေးသားမဟုတ်။ ဆင်းရဲသော အလွန်ဆင်းရဲ သောဘဝမှ ရုန်းကန်မြင့်တက်လာရသူ ဖြစ်သည်။

သူသည် မန္တလေးခရိုင် မြစ်ငယ်မြို့နယ် ဥယျာဉ်တော်ရွာဇာတိ ဖြစ်သည်။ ငယ်ဆရာကား အဘိဓမ္မာနာမည်ကျော် “မြို့ပြင်ကြီး ဆရာတော်”ဖြစ်၏။ ဆရာ ကောင်း အမှီရ၍ ဆင်းရဲသော်လည်း ဘာသာရေးအသိဉာဏ် အခြေခံလုံလောက်သူ ဖြစ်သည်။

မြစ်ငယ်မှ မန္တလေးသို့ နေ့စဉ်လာရောက်ကာ ဖက်ရွက်၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက် များကို ပခုံးထမ်း ရောင်းရရှာ၏။ တစ်နေ့လုံးရောင်းမှ ငါးဖြား ခြောက်ဖြားသာ လုပ်အားခရသည်။

သား မောင်ကျော် အဖော်ရလာသောအခါ သားအဖနှစ်ယောက် ရောင်းချကြ ရ၏။ တစ်နေ့ကုန် ရောင်းချပြီး မုန့်ဖြားကြီး (မုန့်ပျားသလက်) တစ်ခုဝယ်၍ တစ်ဝက် စီခွဲကာ သားအဖစားကြရ၏။ မုန့်ဖြားကြီးတစ်ယုက်လျှင် တစ်ဖြားမျှသာ ပေးရသော်လည်း တစ်ယောက်တစ်ယုက်စီ မစားနိုင်ရှာကြ။ စားပြီးလျှင် လမ်းဘေး

ရေအိုးစင်ကာ ရေကို အဝသောက်ကာ နံနက်ဉာဏာ ပြီးကြရသည်။

နောက် ကုန်စိမ်းပွဲရုံတစ်ခု၌ သားအဖ အထမ်းအပိုး တောက်တိုမယ်ရ အလုပ် ရ၏။

မောင်သက်ရှည်တို့သားအဖ၏ ထူးခြားသောအရည်အချင်းမှာ ကျေးဇူးသိခြင်း၊ တာဝန်သိခြင်း၊ ဇွဲလုံ့လနှင့် စည်းကမ်းရှိခြင်းပင်ဖြစ်သည်။ ပွဲရုံ၌ လုပ်စရာကိစ္စ မှန်သမျှ ထင်းခွဲရေခပ်မှစ၍ အလုပ်ရှင်၏အခိုင်းကိုမစောင့်၊ ကိုယ့်တာဝန် သူ့ တာဝန်ဟုလည်း မခွဲခြား၊ လုပ်စရာမှန်သမျှ မိမိအိမ်ကဲ့သို့ သဘောထားကာ အောက်ခြေသိမ်းလုပ်လေ့ ရှိသည်။

ထိုအရည်အချင်းကောင်းများကြောင့် ပွဲရုံပိုင်ရှင်ကပင် မောင်သက်ရှည်တို့ သားအဖ စုငွေကို ထပ်ဆောင်း၍ ပွဲရုံတစ်ခု တည်ထောင်ပေးခဲ့လေသည်။

ငယ်ဆရာဆုံးမသည့် ဝတ်တက်ဝတ်ကပ်များလည်း သားအဖ မမေ့ကြပေ။ ငွေကိုလည်း ငွေမှန်းသိသိ သုံးစွဲကြသဖြင့် ကာလများမကြာမီပင် အတော်အတန် စုမိဆောင်းမိရှိလာကြ၏။

အလှူဒါနနည်းလို့ ဆင်းရဲခဲရ

“ငါ့သား၊ တို့မှာ ဘဝသံသရာက အလှူဒါနနည်းလို့ ဆင်းရဲမွဲတေခဲ့ရတယ်။ မရှိလို့မလှူ၊ မလှူလို့မရှိ။ တို့ကျောင်းဆောက်လှူရအောင် ငွေကိုကြည့်သုံး၊ ဒီဘဝမှာ တို့လုပ်လို့ရတာ သာသနာအတွက်ပဲ” ဟု ပြောဆိုဆုံးမကာ စိစိစစ်စစ် သုံးစွဲ၍ ကျောင်းဆောက်လှူနိုင်သောအခြေသို့ ရောက်လာကြသည်။

မြစ်ငယ်ရှိ ကျေးဇူးရှင် ငယ်ဆရာအား ကျောင်းဆောက်လှူရန် လျှောက်ထား ကြရာ-

“တို့ ကျေးဇူးမှာ မင်း ကျောင်းလှူလို့ သာသနာအတွက် အကျိုးမများဘူး” ဟု မိန့်ကာ သံဃာတစ်ထောင်ကျော်ရှိ မန္တလေးတောင်ပြင် ဘုရားကြီးတိုက်၌ ဆောက်လှူရန် ညွှန်ကြားလိုက်သည်။

အတုယူဖွယ် ကောင်းလေစွ။

သို့နှင့် ဘုရားကြီးတိုက်၌ အသားကျောင်းတစ်ဆောင် ဆောက်လှူရာ မကြာမီ မီးလောင်သွား၏။ သို့သော် အားမလျှော့ဘဲ ကြိုးစား၍ ရောင်းဝယ်စုဆောင်းရာ မူလ ကျောင်းထက် အဆပေါင်းများစွာ ကြီးကျယ်ခမ်းနားသော အလယ်တိုက်ကျောင်း

မကြီးတစ်ခု ထိုတိုက်မှာပင် ဆောက်လှူကြပြန်သည်။

ထိုမျှနှင့်လည်း အားမရနိုင်ကြသဖြင့် ကိုယ်ပိုင်-တစ်ဦးတည်း တည်ထောင်သော ကျောင်းတိုက်ကြီးတစ်ခု ဆောက်လှူရန် စိတ်ဆန္ဒများ ပြင်းပြထက်သန်နေခဲ့သည်။ သာသနာအတွက် ထက်သန်သော ဆန္ဒနှင့်အညီ ရောင်းရေးဝယ်တာများကလည်း သိသိသာသာကြီး တိုးတက်လာတော့၏။

သို့နှင့် မြို့တော်ဝန် ဦးပေစိပိုင်သော “မစိုးရိမ်ဥယျာဉ်ခြံမြေ” ကို ဝယ်ယူကာ ယခု “မစိုးရိမ်တိုက်ကြီး” ကို တစ်စတစ်စချင်း ရောင်းရင်းဝယ်ရင်း စားရင်း သောက်ရင်း တည်ထောင်ခဲ့ကြသည်။

အပေပေးခဲ့သော ဘဏ္ဍာတိုက်ကြီး

ပထမ မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက်ရှည် ကွယ်လွန်ပြီးနောက် သား ဖြစ်သူ ဦးကျော်၊ ဒေါ်မမလေးတို့က ကျောင်းတိုက်တာဝန်ကို ဆက်လက်ထမ်းဆောင် ကာ သာသနာပြုကြသည်။

သားဦးကျော်မှာလည်း ခမည်းတော်၏ ခြေရာကို လိုက်နင်းနိုင်သူဖြစ်သည်။ မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီး၏ နေ့စဉ်သံဃာ ဝေယျာဝစ္စကို ပခုံးပြောင်းခံယူရသည့် အတွက် သိန်းပေါင်းများစွာ အမွေရသလောက် ဝမ်းသာနေ၏။

ဦးကျော်နှင့်စပ်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီး အမိန့်ရိုဖူးသည့် အကြောင်းအရာ တစ်ခုကား ယခင်က သာမညဟုပင် ထင်မိခဲ့သော်လည်း ယခုမူ အလွန်မှတ်သားဖွယ် ကောင်းသည့် အကြောင်းအရာ သာဓကကြီးတစ်ခုဖြစ်ကြောင်း သတိပြုမိလေသည်။

ဦးကျော်နှင့်ဒေါ်မမလေးတို့သည် မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ဘက်သို့ ကိစ္စရှိ၍ ကားဖြင့်ထွက်လာကြသောအခါ ထုံးစံအတိုင်း ကားကို ကျောင်းအပေါက်ဝ၌သာ ရပ်ထားခဲ့၏။ ကားဝင်နိုင်သော်လည်း ကျောင်းတွင်း၌ ကားမစီး။ ဗုဒ္ဓဓေတ် မင်း သူဌေးများကဲ့သို့ပင်။

လင်မယားနှစ်ယောက် ကျောင်းအပေါ်ထပ်သို့ တက်ရာ၌လည်း မှတ်သားဖွယ် ရှိပါသေး၏။ (အလယ်တိုက်မကြီးတွင် တောင်ဘက်နှင့် မြောက်ဘက်လှေကား နှစ်စင်းစီ တပ်ထားကြောင်း ပြခဲ့ပြီ။) ကျောင်းဒကာကျောင်းအမတ်တို့သည် ကျောင်းပေါ် တက်ရာတွင် အရှေ့ဘက်လှေကားမှ မည်သည့်အခါမျှ မတက်၊ မဆင်း။ အနောက်ဘက် လှေကားမှသာ တက်၊ ဆင်းလေ့ရှိ၏။ အရှေ့ဘက် လှေကားကိုမူ “ရဟန်း သံဃာ

ဆရာတော်များအတွက်” ဟု အလိုလို စိတ်ထဲက သတ်မှတ်ထားကြသောကြောင့် ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားသည် လည်းကောင်း၊ ဘုရားအမည်ခံ တိတ္ထိဆရာကြီးများသည် လည်းကောင်း ကောသလမင်းကြီး၏ နန်းတော်သို့ ကြွရောက်လာကြသောအခါ မင်းကြီးက နေရာများကို နှစ်မျိုးနှစ်စား ခွဲခြားခင်းကျင်းထားရာ “မည်သည့် နေရာ၌ ထိုင်ပါ” ဟု မလျှောက်။ နေရာယူပုံကို ကြည့်၍ “ဤသူကား သူမြတ်၊ ဤသူကားသူယုတ်”ဟု လူ့အတန်းစားကို အလိုလို စိတ်ထဲက သတ်မှတ်သိရှိခြင်း ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရား ကြွလာတော်မူသောအခါ မြင့်မြတ်သော နေရာတော်၌ ထိုင် သည်ကို တွေ့ရ၏။ ဘုရားအမည်ခံ တိတ္ထိဆရာကြီးတို့ လာကြသောအခါ ယုတ် နိမ့်သောနေရာ၌သာ ထိုင်လေ့ရှိကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

စာတမ်းလည်းဆွဲမထား။ ပြောကြားသူလည်း မရှိစေကာမူ ကိုယ့်ပမာဏကို ကိုယ်သိကြရသည်မှာ လူ့ဓမ္မတာတည်း။

မစိုးရိမ် ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမတို့၌ ထိုအသေးအဖွဲကလေးများမှအစ အတုယူဖွယ်တွေ များစွာရှိကြ၏။

ကျောင်းဒကာ ကျောင်းအမများ တိုက်ပေါ်သို့ ရောက်သောအခါ ဘုရားကို အလျင်ဦးချပြီးမှ ဆရာတော်များထံသွားရောက် ဝတ်ပြုလေ့ရှိကြ၏။ ရဟန်းသံဃာ ကိစ္စတွင် မည်သည့်အခါမျှ ဝင်မစွက်။ ယုတ်စွာအဆုံး ကိုရင်နှင့်ရဟန်းငယ်များ မဖွယ်မရာ (ခြင်းလုံးခတ်ခြင်း စသည်) ဆော့ကစားနေသည်ကို မြင်လျှင်လည်း ကျောင်းဒကာသည် မည်သို့မျှမပြော။ မမြင်ယောင် ရှောင်ကွင်း၍သာသွား၏။ ဆရာတော်အားလည်း တိုင်တမ်းခြင်းမရှိ။ ကာလကြာသော် ပြောသည်ထက်ပင် ကြောက်ရွံ့ကာ လေးစားလာကြရသည်။

ရိုးဖြောင့်တည်ငြိမ်သော အမူအရာသည် အာဏာစကားထက်ပင် ခရီး ရောက်လေ၏။

အလှူမခံ၍ စိတ်မကောင်းဖြစ်ရ

ဗာစနေ့သော နံနက်ခင်း။

ကျောင်းဒကာ ဦးကျော်သည် ရေးကြီးသုတ်ပျာ ဆရာတော် နှစ်ပါးထံ ရောက်လာ၏။ ဆရာတော်နှစ်ပါးဟူသည့် ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီးနှင့်

ပထမကျော် ဦးညာဏ ဆရာတော်ကို ဆိုလိုသည်။

မစိုးရိမ်တိုက်ကြီး ယခုကဲ့သို့ ဖြစ်လာရသည်မှာ ထိုဆရာတော် နှစ်ပါး၏ သာသနာပြုမှုကြောင့် ဖြစ်သည်။ ဒကာ တော်သကဲ့သို့ ဆရာများကလည်း ကျော်ပေသည်။ နိုင်ငံခြားသာသနာပြုရာတွင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီးကပင် လက်ရုံးနှစ်ဆူပမာ အားကိုးခြင်း ခံယူခဲ့ကြရ၏။

ဒကာကလည်း ဆရာကို “တပည့်တော်က ဟိုလိုနေမှ၊ ဒီလိုလုပ်မှ သဘောကျတယ်” စသည်ဖြင့် စွန့်လှူနိုင်သော ဒါနမာန်ကို ကိုင်တွယ်၍ မည်သည့်အခါကမျှ မည်သည့်ကိစ္စတွင်မျှ မချုပ်ချယ် မစွက်ဖက်။ ဒကာတာဝန်အရ ကျွတ်ကျွတ်လွတ်လွတ်ပင် စွန့်လှူထောက်ပံ့ရုံမျှသာတည်း။

ဆရာကလည်း ဒကာကို ပစ္စည်းကောင်း ရရန်အလိုငှာ “ဒကာကြီး၊ ဘယ်ဟာလိုနေသေးတယ်။ ဘာလှူပါဦး” စသည် မရှိ။ တရားသဖြင့် သဒ္ဓါပေါက်၍ လာရောက်လှူသည်ကိုပင် သာသနာအတွက် ကုန်သလောက် အကျိုးမသက်ရောက်မှုလက်မခံ၊ ငြင်းဆန်ကြ၏။ ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် သာသနာ့တာဝန် အားသွန် ထမ်းပိုးကြိုးစားရုံမျှသာတည်း။

ဤလိုဒကာနှင့် ဤလိုဆရာကား ရှာမှရှားပါပေ၏။

ကျောင်းဒကာက-အရှင်ဘုရားတို့ ရန်ကုန်ကြွမယ်လို့ဆို၊ သင်္ဘောနေရာ အယူခိုင်းလိုက်ပြီလား ဘုရား” ဟု လျှောက်သည်။ ဆရာတော် နှစ်ပါးကမူ ကြွကာနီးမှ အကြောင်းကြားမည်ဟု ယူဆ၍ ကြိုတင်အသိပေးမထား။

“ဟုတ်တယ်-ဒကာကြီး၊ ဘုန်းကြီးတို့တိုက် စာမေးပွဲတွေလဲ တစ်နေ့ကပဲ ပြီးသွားပြီ။ ရန်ကုန်မှာလဲ ပါဠိ အဘိဓာန်ကြီးအတွက် ပုံနှိပ်စက် မှာထားတာ နိုင်ငံခြားက ရောက်လာပြီလို့ စာရတာနဲ့ ခါတိုင်းနှစ်ကြွနေကျရက်ထက် နည်းနည်းစောပြီးသွားဖို့ စီစဉ်ကြတာပဲ၊ သင်္ဘောနေရာတော့ အယူ မခိုင်းရသေးပါဘူး။ ကပ္ပိယကိုတော့ အသိပေးထားပြီးပြီ”

ဆရာတော်များက စကားပြည့်စုံအောင် အမိန့်ရှိလိုက်ကြသည်။ အင်္ဂလန်ပါဠိစာတော်မူအသင်းကြီးက တောင်းပန်၍ လယ်တီဆရာတော်၏ တိုက်တွန်းချက်အရ ပြုစုသော ပါဠိအဘိဓာန်ကြီးကို နိုင်ငံခြားမှ ပုံနှိပ်စက်မှာယူ၍ ရိုက်နှိပ်ခြင်းဖြစ်၏။

“ဒီလိုဆို တပည့်တော် သင်္ဘောနေရာအတွက် သွားခွင့်ပြုပါဘုရား။ ကပ္ပိယကို မသွားနဲ့တော့လို့ ပိတ်လိုက်ပါ” ဟု ဆိုကာ ကျောင်းဒကာက ဦးချ၍ ထပြန်မည်

“နေပေစေ ဒကာကြီး။ ဒကာကြီးတို့မှာ နေ့စဉ် သံဃာအတွက် ကုန်ကျတာ တွေလဲမနည်းဘူး။ နောက်ပြီး လုပ်လက်စတွေ၊ လုပ်စရာတွေလည်း အများကြီး ရှိနေ တယ်။ဘုန်းကြီးတို့အတွက် တာဝန်မပိုပါစေနှင့်။ ဘုန်းကြီးတို့ ပြည့်စုံပါတယ်” ဟု တားမြစ်တော်မူကြ၏။

ထိုသို့ တားမြစ်သော်လည်း ကျောင်းဒကာသည် ဦးချ၍ မီးသင်္ဘောနေရာ လက်မှတ်များဝယ်ယူရန် ဇွတ်လျှောက်ထား၍ ကိုယ်တိုင်သွားဝယ်၏။ ဝယ်ပြီးလျှင် စိတ်ချလက်ချ စီစဉ်နိုင်ရန် ပြန်လျှောက်သည်။

ရခဲသောအခွင့်အရေး သူဋ္ဌေးက ကပ္ပိယလုပ်

ဆရာတော်များ၏ အလုပ်အကျွေးလုပ်ရာ၌ (ကပ္ပိယလုပ်ရာ၌) အခိုင်းအစေ တပည့်များစွာရှိသော်လည်း မခိုင်း။ ကိုယ်တိုင်လုပ်၏။ ထိုသို့ လုပ်ရသည်ကို “ရခဲသောအခွင့်အရေးကြီးတစ်ခု”ဟု ယူဆသည်။

နောက်တစ်ရက်ည သင်္ဘောဆင်းရန် ကျောင်းဒကာကိုယ်တိုင် လာပံ့၏။ (ထိုစဉ်က သင်္ဘောများ ညထွက်လေ့ရှိသည်။) သင်္ဘောပေါ်သို့ရောက်ကြလျှင် ဆရာတော်များက...

“ဒကာကြီး အိမ်မှာလည်း အရောင်းအဝယ်ကိစ္စတွေ၊ ဧည့်သည်တွေနဲ့ ပြန်တော့။ ဘုန်းကြီးတို့က ဒါကြောင့် သင်္ဘောဆင်းရမဲ့ရက်ကျမှ အသိပေးမယ်လို့။ နောက်ပြီး နဝကမ္မဝတ္ထု (ပိုက်ဆံ)လည်း ဘုန်းကြီးတို့မှာ ပြည့်စုံနေသားပဲဟာ” ဆရာတော်များက အားနာ၍ ထပ်ပြီး အမိန့်ရှိကြသည်။ ကျောင်းဒကာ-က

“ဘယ်ဟုတ်မလဲဘုရား။ ဒီလို ဝေယျာဝစ္စ(အလုပ်)ဟာ ရခဲပါဘိ ဘုရား။ အရှင်ဘုရားတို့ သင်္ဘောစရိတ်ကကော ဘယ်လောက်များလို့လဲ။ ဒကာကြီးမှာရှိနေတဲ့ ပစ္စည်းတွေဟာ အရှင်ဘုရားတို့ ကြိုက်သလို သာသနာအတွက်သုံးဖို့ ထပ်မံထပ်မံ လျှောက်ထားပြီးသားပါ။ ဒီလိုလှူရတာလဲ အင်မတန်ရခဲတဲ့ကုသိုလ်ကြီးပါ ဘုရား။

လှူလို့မကုန် ပေးလို့မကုန်ဆိုတာ

“ဒီလို လှူရလို့၊ အလှူခံလို့များ ဒကာကြီးမှာ တာဝန်လေးသွားလိမ့်မယ်လို့ နောက်လည်း ဘယ်တော့မှ မအောက်မေ့ကြပါနှင့်ဘုရား။ အားမနာကြပါနှင့်။ အားနာ

တာဟာ ဒကာကြီးကို ချီးမြှောက်ရာမရောက်ပါ”

“အခုပဲ အိမ်ကကျောင်းအမကြီးကပြောနေပါတယ်။ မနေ့ကမှ ဆရာတော်များ အတွက် နည်းနည်းပါးပါး သုံးဖို့စွဲဖို့ကိစ္စလေး ပေါ်လာကာရှိသေး။ ငွေက ရောက်လာ ပြီလို့တောင် ပြောနေပါတယ်။ အရှင်ဘုရားတို့နဲ့တွေ့ပြီး မနေ့ကပြန်လာတဲ့ နောက်တင်ပဲ ဒကာကြီးမှာ ငွေခြောက်ထောင် အသားတင်ရပြီးပါပြီ ဘုရား။ ဒါဟာ ထုံးစံပါ။ ဒကာကြီးဆီက သာသနာအတွက် တစ်ကျပ်ယူပြီး သုံးစွဲပေးတာဟာ ဒကာကြီးကို ပိုက်ဆံတစ်ထောင်မက ပေးတာနဲ့အတူတူပါပဲဘုရား”

ဆရာတော်နှစ်ပါးလည်း ထိုသို့ ကျောင်းဒကာက ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းကြီး လျှောက်ထားကာမှ စေတနာသဒ္ဓါတရားနှင့် ကံတရား၏ အကျိုးပေးဆန်းကျယ်ပုံကို လက်တွေ့သိမြင်ကာ သာသနာတော်အတွက် ပို၍ အားတက်တော်မူကြရသောဟူ၏။

မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီးကား အသိဉာဏ် သဒ္ဓါတရားရှိသော ဦးကျော်အတွက် မကုန်ခန်းနိုင်သော ဘဏ္ဍာတိုက်ကြီးပင်တည်း။

ယင်းသို့ မကြာခဏ အစုလိုက်အပုံလိုက် အံ့ဩလောက်အောင် ဝင်လာသော ငွေများနှင့်စပ်၍ ရုပ်လွန်သမားတို့က “ယုံတမ်းစကား”ဟု သတ်မှတ်ကာ နာမ်လွန် သမားတို့ကမူ ဘယ်ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးက မ,တာ စသည်ဖြင့် သန်ရာသန်ရာ စွဲယူမှားကြ ပေလိမ့်မည်။

ကံ-ကံ၏အကျိုး၊ ရတနာသုံးပါး၏ကျေးဇူးသည် မိမိနှင့် ဆက်စပ်ရသူများ ကိုလည်း ကောင်းကျိုးချမ်းသာ ဖြစ်စေ၍ လူပေါင်းများစွာ စိတ်ကူးကြံဆကာ အချိန်ယူ အကွက်ချ၍ စုပေါင်းလုပ်သည်ထက်ပင် အဆပေါင်းများစွာ သာလွန် တိကျ စေ့စပ်လှပေ၏။

မစိုးရိမ်နားက မကြောင့်ကြတိုက်

ထိုကျောင်းဒကာကြီးဦးသက်ရှည်ကို အားကျ၍ သူ့ငွေးတစ်ဦးက မစိုးရိမ် ကျောင်းတိုက်အနီး “မကြောင့်ကြတိုက်” အမည်တပ်ကာ ကျောင်းတိုက်ကြီး တစ်တိုက် ဆောက်လုပ်လှူဒါန်း၏။ ပိုက်ဆံများရှိပါလျက် အလယ်တိုက်ကြီးတစ်လုံးမျှသာ ပြီးဆုံး၍ ကျောင်းရံများ၊ အခြားအသုံးအဆောင်များလည်း ပေါ်မလာတော့ပေ။ (ယခု ဝေယန့်ဘုံသာတိုက် ခေါ်သည်။)

ဆောက်လှူလိုသောစေတနာ၊ အကုန်အကျခံနိုင်သော ငွေကြေးပြည့်စုံတိုင်း

လည်း သာသနာဖြူလုပ်ငန်း တစ်ခုသည် ပြီးဆုံးမှုသို့ မရောက်နိုင်ပါချေ။ ယခုအခါ ကဲ့သို့ တိုက်ပြိုင် ကားပြိုင်ခေတ်တွင်မူ အဘယ်ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့မည်နည်း။

အကြောင်းကား ယုံကြည်မှုအင်အား၊ စိတ်ထားနှင့် စနစ်ကောင်းများ (တစ်နည်းအားဖြင့်) ဖော်ပြ၍မရသော အဖျတ္တိက သာသနာခေါ် “ကိုယ်ပိုင်အင်အား” ရတနာ သုံးပါး ကျေးဇူးဂုဏ်သည် နောက်ပိုင်းက လျှို့ဝှက်စွာ ပဲ့ကိုင်ထိန်းချုပ်ထားသော ကြောင့် ဖြစ်၏။

ထိုငုပ်ကွယ်နေသော သော့ချက်ကို သိထားပါက လုပ်ငန်းကြီးလေ အားနည်းချက်ဝင်ကာ ခါးပြတ်ပြီး အပြီးမသတ်နိုင်လေ ဖြစ်ရ၏။

ထိုကိုယ်ပိုင်အင်အား ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးနှင့်စပ်၍ ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော် ဘုရားကြီးက ဦးမောင်မောင်အား-

“မောင်မောင်၊ မင်းလဲမစိုးရိမ်မှာ နေခဲ့ဖူးလို့ အထိုက်အလျောက် သိသားပဲ။ တို့ကျောင်းဒကာကြီးဟာ သိန်းနှစ်ဆယ် သုံးဆယ် လှူနိုင်တာ သိန်းတစ်ရာ နှစ်ရာ ရှိလို့ မဟုတ်ဘူးကွ။ သူ့မှာ တစ်သိန်းထက် ပိုမရှိနိုင်ဘူး။

“တစ်ချို့ထဲနဲ့ ငွေကိုသွန်ပြီး တစ်နှစ်ထဲနဲ့လဲ အပြီးလုပ်နိုင်တာ မဟုတ်ဘူးကွ။ အဲဒီငွေရင်း တစ်သိန်းလောက်ကို ရောင်းရင်းဝယ်ရင်း စားတဲ့သောက်တဲ့ကြားကနေ ငါးနှစ်ဆယ်နှစ် နှစ်ရှည် စီမံလျာထားပြီး လုပ်သွားရတာ။

“အဲ-တစ်ခုတော့ ရှိတယ်။ ငါ အခု ရောင်းဝယ်လုပ်ကိုင်နေတာ သာသနာ အတွက်။ ငါအသက်ရှင်နေတာ သာသနာအတွက်။ ဒီလိုစိတ်ထားပြီး လုပ်တာ။ ဘုရားရှင်ရဲ့ သာသနာဟာ အလွန်တန်ခိုးကြီးတယ်ကွ။ သာသနာကို ဦးတိုက်လုပ်တဲ့ အလုပ်ဟာ ဘယ်မှာ မကြီးပွားပဲ နေပါ့မလဲ။ ဒီလိုပဲ လုပ်ရင်းနဲ့သိ။ သိတော့ တိုးလုပ်”

ရောင်းတဲ့ဝယ်တဲ့နေရာမှာလဲ ကိုယ်ချင်းစာတရား၊ ငါးပါးသီလ၊ ဂုဏ်တော် ပွားလို့၊ ပရိတ်ရွတ်လို့။ ဒီတော့ လက်ဖက်ချင်း တူတောင် ကျောင်းဒကာ လက်ဖက်မှ ဆိုပြီး ရောင်းလို့ လက်မလယ်ဘူးကွ။ သူ့ပစ္စည်းတွေဟာလဲ ရန်သူမျိုး ငါးပါး ကြောင့် ဘယ်တုန်းကမှ ပျက်စီးတယ်မရှိခဲ့ဖူးဘူး”

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး

မင်း ရတယ်မဟုတ်လား -

“ဗုဒ္ဓါနံ ဥဒ္ဓိဿ အဘိဟဋ္ဌာနံ စတုနံ ပစ္စယာနံ နသက္ကာ ဧကေနစိ အန္တရာယော ကာတံ-ဘုရားရှင်ကို ဦးတိုက် ရည်ညွှန်းပြီး ယူဆောင် သိမ်းဆည်းထားတဲ့ ပစ္စည်းကို ဘယ်လိုရန်သူမျိုးကမှ မဖျက်ဆီးနိုင်ဘူး။ အန္တရာယ်မပြုနိုင်ဘူး မဟုတ်လား။”

“တစ်သာသနာလုံးကိုရည်ညွှန်းရင် ပိုပြီး အန္တရာယ်ကင်းတယ်။ သာသနာကို ဦးတိုက်ပြီးလုပ်ရတာ သာသနာတော်ရဲ့ တန်ခိုးတွေ၊ အကျိုးတွေ သိကြရင် အလွန် ပျော်စရာကောင်းတယ်။ အသက်ရှည်တယ်၊ ကျန်းမာတယ်ကွ။”

လက်တွေ့မှန်ကန်သောဖြစ်ရပ်ကို လေးစားအပ်သော ဆရာတော်ဘုရားကြီး ထံမှ ကြားသိရပြီးလျှင် အခြေခံစိတ်ဓာတ်လည်းခိုင်မာသော ဦးမောင်မောင်လို ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် သာသနာပြုကိစ္စ၌ အဘယ်မှာလျှင် မပြတ်သားမရဲရင့်ဘဲ ရှိပါလေ မည်နည်း။

ပေးပါ-ပြန်ရမည်၊ သို့သော် ပြန်ရလိုသောစိတ်နှင့် မပေးရ

မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီးနှင့် စပ်၍ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက အမိန့်ရှိပုံကို ဦးမောင်မောင် နာကြားရသကဲ့သို့ တစ်ချိန်က ကျွန်ုပ်အား အမိန့်ရှိခဲ့ဖူးသည်ကိုလည်း သတိရမိပေသည်။

မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီး တည်ပြီးကာစ မန္တလေးမြို့၌ ချမ်းသာကြွယ်ဝသော အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးက မစိုးရိမ်ကျောင်းတိုက်ကြီးကို ကြည်ညိုအားကျကာ အခြား ကျောင်းတိုက်တစ်ခု၌ ဓာတ်သိန်းကျော်တန် အလယ်တိုက်မကြီးတစ်လုံး တည်ရန် စေတနာဆန္ဒ ပြင်းပြလျက်ရှိ၏။

ထိုအမျိုးသမီးကြီးသည် ငွေရှိသော်လည်း လုပ်ငန်း မကျွမ်းကျင်မှုကြောင့် ရိုးသား မှုနှင့် အတွေ့အကြုံရှိသူ မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီးအား ငွေတစ်သိန်းအပ်နှံ၍ အလယ် တိုက်မကြီးတစ်လုံး စီမံပေးရန် ပြောဖူး၏။

ထိုအခါ ကျောင်းဒကာကြီးက -

“ကျွန်တော့်ဆီမှာ ငွေတစ်သိန်းလည်း အပ်မထားပါနှင့်။ ဒီနေ့ကစပြီး ဒီငွေ တစ်သိန်းကိုပဲ အရင်းအနှီးလုပ်ပြီး ရောင်းမြဲရောင်းပါ-ဝယ်ပါ။ ဒီကြားထဲ ကျွန်တော် လိုသလောက်ပဲ သဲဖိုး၊ အုတ်ဖိုး နည်းနည်းချင်းလာယူပါမယ်။ လာယူတဲ့အခါမှာ ငါးရာတစ်ထောင်လောက်ရှိနေ ပြီးတာပါ။ များများမလိုသေးပါဘူး” ဟု ပြောဆိုကာ ငွေတစ်သိန်းကို ပြန်ပေးလိုက်၏။

ထိုနေ့မှစ၍ ရောင်းဝယ်လုပ်ကိုင်သောအခါ ကိုယ်ကျင့်သီလ ရတနာသုံးပါး ဦးထိပ်ထားပြီး လုပ်ရန် ကျောင်းဒကာကြီးက အတွေ့အကြုံများကို အထူးမှာကြား လိုက်၏။

ထိုအမျိုးသမီးကြီးမှာလည်း ကျောင်းဒကာကြီးကဲ့သို့ ကိုယ်ပိုင်အင်အားများကို အသုံးပြု၍ ရောင်းယင်း ဝယ်ယင်း၊ စားယင်းသောက်ယင်းနှင့် တစ်နှစ်ကျော် နှစ်နှစ်အတွင်း “တစ်သိန်းကျော်တန် ကျောင်းအမကြီးတစ်ဦး” ဖြစ်လာပေတော့သည်။

ထိုတိုက်ကြီးကား မန္တလေးမြို့အနောက်ပြင်ရှိ စကုတိုက် အလယ်တိုက်မကြီး ပင်တည်း။

ဤတွင် ဆက်၍ပြောရန် စကားတစ်ခွန်း ကျန်ရှိပါသေးသည်။ ယင်းကား အခြားမဟုတ်၊ ထိုစကုအလယ်တိုက်မကြီး ရေစက်ချပွဲ ပြီးဆုံးသွားသောအခါ ကျောင်းအမကြီးလက်ထဲ၌ မူလကရှိသော မတည်ငွေ တစ်သိန်းမှာ တစ်ပြားမှ လျော့မသွားဘဲ ငွေတစ်သိန်း တစ်သိန်းအတိုင်း ကျန်ရှိနေခြင်းပင်တည်း။

ရေနေ တစ်တောင်ရှိသောတွင်းမှ ရေကို ခပ်ယူသုံးစွဲသော်လည်း မကြာမီ တစ်တောင်ပြည့်အောင် ရေထွက်မြဲဖြစ်၏။ ကုန်မှာစိုး၍မခပ်လျှင်လည်း တစ်တောင် သာရှိ၏။

လောကမာယာနှင့် ကိုယ်ပိုင်အင်အား

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးသိ၍ အဇ္ဈတ္တိကသာသနာခေါ် “ကိုယ်ပိုင်အင်အား” ရှိထားသူတို့သည် နတ်သိကြား မ၊သည် ထက်ပင် ချမ်းသာကြွယ်ဝလိုတိုင်းရ၍ မကြောင့်မကြပင် သာသနာပြုနိုင်ကြလေသည်။

တိုက်ပြိုင် ကားပြိုင် မိဘတို့မှမွေးဖွားသည့် တိုးတက်သည်ဆိုသော နှောင်းခေတ် လူငယ်တို့ကား ထိုကျောင်းဒကာမျိုးကို မကြားဖူးရှာကြ။ ထိုကျောင်းတိုက်ကြီးမျိုးကို သွားရောက် လေ့လာကြည့်ရှုရကောင်းမှန်းလည်း မသိ။ ယင်းသို့ဆိုသော် ရတနာ

သုံးပါး နှင့်စပ်၍ ရှေ့သို့ဆက်လက်သိမြင်ရန် ပို၍ အလှမ်းကွာခဲ့ကြရရာ၏။

“ထိုကျောင်းတိုက်ကြီးမျိုးကို ဦးစီးချုပ်ကိုင်သည့် ဆရာတော်များအကြောင်း၊ ရဟန်းတော်များသည် လူသားတိုင်းအတွက် ကိုယ်စီငြိမ်းချမ်းမှုကို မည်မျှလောက် ဦးဆောင်ပေးစွမ်းနိုင်ကြကြောင်း၊ ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး...

နောင်းလူတို့ကား ဘဝခြားကြရှာလေပြီ။

ယင်းသို့ သာသနာတော်ကို အခြေခံကျကျ တည်ဆောက်ထားသော ပင်မ၊ အင်အားများနှင့် အလှမ်းကွာနေခဲ့ရသူများအတွက် ဗေဒင်ဘုန်းကြီး၊ ဆေးဘုန်းကြီး၊ ဝိဇ္ဇာဘုန်းကြီးမျိုးကိုသာ အလှအယက် ချဉ်းကပ်အားကိုးနေကြသည်မှာ မဆန်းတော့ ချေ။ ထိုလူမျိုးအတွက်အားကိုးရာသည် ထိုဟာမျိုးသာလျှင် ဖြစ်ပေ၏။

ထိုသို့သောခေတ်လူများအတွက် -

“ပိုက်ဆံရှိရင် ဘာမဆိုလုပ်နိုင်၊ လှူနိုင်သည်၊ ရှိလို့ လှူကြတာပဲ”

ဟူသော အတွေးအထင်များနှင့်၊

“ပေးလှူရင် ကုန်ဆုံး၍၊ ကျင့်ကြံရင် ပင်ပန်းရုံပါပဲ”

ဟူသော ခံယူချက်များကို ရှင်းလင်းပြောကြားပေးရန်မှာ ကွင်းဆက်တွေ အများကြီးကျော်လွန်နေလေပြီ။

ကိုယ်ပိုင်အင်အား သတ္တိနှင့် ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကို “ဩကာသ” အစက ပြန်၍ကောက်ကြရန် တိုက်တွန်းဖို့သာရှိတော့သည်။

ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ကိုယ်ခံအင်အား

ဆရာကောင်း သမားကောင်း၊ ရဟန်းကောင်းများကို ဆည်းကပ်ရ၍ ကြီးမားသော သာသနာတောဝန်ကို ထမ်းဆောင်နေရသူများ၌ ဘာသာရေး မှိုင်းမိကာ မသေချာသော အနာဂတ်၊ စိတ်ကူးယဉ် ရည်မှန်းချက်ကြီးများကို ရင်ဝယ်ပိုက်၍ ယခုကဲ့သို့ အင် တိုက်အားတိုက် လုပ်နေကြခြင်းမဟုတ်၊ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ် ကင်းမဲ့ကာ သဒ္ဓါလွန် ယုံ လွယ်သူများလည်းမဟုတ်။

သူတို့၌ တစ်စတစ်စ သိမြင်လာသော လက်တွေ့များရှိကြ၏။ လှူယင်း လှူယင်း၊ ကျင့်ယင်းကျင့်ယင်းက သာသနာ၌ အသက်ကိုပင်စွန့်ကာ အလျော်အစား လုပ်ရလာကြသည်။

ကိုယ်ခံ အင်အားကြောင့် ထပ်ကူအင်အားကောင်းများ ကိန်းဝင်လာကာ

“သာသနာ အတွက် ဘာပဲလုပ်ရလုပ်ရ၊ အသက်ပင်သေပစေ”ဟူသော စွန့်လွှတ်နိုင်စိတ်၊ စွန့်စားစိတ်များ အလိုလိုဝင်လာကြစမြဲပင်ဖြစ်သည်။

ကိုယ်တိုင်ရပ်၍ စစ်ဆေးကြည့်တိုင်း အရှုံးမရှိ၊ အမြတ်တွေကိုသာ နေ့စဉ် စာရင်း၌ ပြနေ၏။ အမြဲတမ်း စိတ်ချမ်းသာနေခြင်း၊ အတက်အကျ အနိမ့်အမြင့် ခံနိုင်ရည် တိုးလာခြင်း၊ အသိဉာဏ်တိုးလာခြင်း၊ တစ်ဖက်က လောကီ ငွေကြေး စီးပွားရေးများလည်း အံ့ဩလောက်အောင် တိုးပွားလာခြင်း...။

ထိုအဖြေကိုချည်း နေ့စဉ် လက်တွေ့သိမြင်လာသည့် အဘယ်မှာလျှင် မစွန့်စားရဘဲ ရှိပါလေမည်နည်း။

ဤသို့ ထူးထူးခြားခြား ကြီးပွားတိုးတက်လာမှုနှင့်စပ်၍ လူများစုကမူ “သူ့မှာ ရှေးက ဒါနမျိုးစေ့ ကောင်းပေတာကိုး” ဟု လည်းကောင်း၊ “ပါရမီရှိလို့” ဟု လည်းကောင်း၊ အချို့ကလည်း ကိုယ်ပိုင်စွမ်းအားကို မသိမမြင်နိုင်ကြသဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ အခြေခံ ကံ-ကံ၏ အကျိုးကိုပင် ဖျက်ချိုးကာ “သူ ချမ်းသာတာ နတ် မ,လို့၊ ဝိဇ္ဇာ မ,လို့” ဟုလည်းကောင်း အမျိုးမျိုးထင်မြင်ကြကုန်၏။

အနောက်တိုင်း စိတ်ပညာဆရာတို့ကမူ “အော်တိုဆပ်ဂျက်ရှင်း” (အလိုလို ကိုယ့်ဘာသာ အိမ်နဲ့ပေး အကြံထုတ်သည့်)အတိုင်း “အန်ကွန်းရှပ်စ်”(အတွင်းစိတ်) က လက်ခံအတည်ပြုကာ အကောင်အထည်ဖော်ပေးခြင်းဟူသော နားလည်ကြကုန်၏။

မြန်မာစိတ်ပညာဆရာတို့ကလည်း “ဆန္ဒာဓိပတိတန်ခိုး”ဟူသော သဘော ပေါက်နေကြ၏။ ထို့ထက်မမြင်။ “ကိုယ်ပိုင်အင်အား” ကို စုဆောင်းထားခြင်း မရှိလျှင် ထို့ ထက်မြင်ရန်လည်း အကြောင်းမရှိ။

စိတ်ပညာနှင့် ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်

အထိုက်အလျောက် လက်တွေ့ပေါင်းများစွာ ရှိနေကြသော ထိုစိတ်ပညာ ဆရာ တို့က-

“လူသားသည် တန်ခိုးရှင်ကြီးဖြစ်၏။ ဘာမဆို လုပ်တိုင်းဖြစ်သည်။ ဥစ္စာ ပစ္စည်းလည်း အကန့်အသတ်မရှိ။ လိုသလောက်ရသည်”ဟု လက်ခံယုံကြည်ကြ၏။

“လုပ်နိုင်မှစားရသည်”၌ ရပ်နေသော ရုပ်ဝါဒီတို့ထက်ကား များစွာသာလွန်ပါ၏။

သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓလမ်းစဉ်အရ-

“ကိုယ်ပိုင် အင်အားရှိသောလူမှန်သမျှ လုပ်တာထက် ပို၍ ဖြစ်၏။
လိုတာထက် ပို၍ရသည်” ဆိုသော သော့ကိုမူ မရရှိကြသေး။

သီလ၏အင်အားသည် မည်မျှကြီးမား၍ ကိုယ်ချင်းစာ (မေတ္တာ, သမာဓိ) စိတ်ဓာတ်တန်ခိုးသည် အနန္တပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံး ရိုက်ခတ်လွှမ်းမိုးကာ မည်မျှ လောက် ဆွဲဆောင်စည်းရုံးနိုင်အားရှိလျက်၊ ပညာ၏စွမ်းအင်ဖြင့် မည်သို့ ပဲ့ကိုင်ထိန်း ချုပ်ပေးနိုင်သည်ကို လေ့လာသင့်ကြ၏။ သီလ၊ သမာဓိ ပညာ အစိန္တေယျ တရား တော်ပါပေ။

ဧတဝန်ကျောင်းဒကာ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီးပင် အလှူရဲ၍ ဘဏ္ဍာကျိုကြ များ တက်တက်ပြောင်အောင် မွဲသွားကာ ကုန်းကောက်စရာမရှိသော ဘဝသို့ ရောက်အောင် နောက်ယှက်တတ်သော အမွေဓာတ်၏သဘောနှင့် ဖြူစင် မြင့်မြတ်၍ မလျှော့ သောစိတ်ဓာတ်ကြောင့် တပ်ကူအင်အားကောင်းများဝင်လာကာ အတိုင်းမသိ ကြီးပွား ချမ်းသာလာရပုံ (ဧကနိပါတ်၊ ခဒိရဂါရဇာတ်) စသော ၎င်းကွယ်နေသည့် “လောကမာယာ” ကိုလည်း အတွင်းနှိုက်၍သိနိုင်ရန် “ကိုယ်ပိုင်အင်အား” မရှိ၍မဖြစ် ပါချေ။

ထို့ကြောင့် သိန်းပေါင်းများစွာ ချမ်းသာကြွယ်ဝပါလျက် ကျောင်းဘိုက် အပြီး မသတ်နိုင်ဘဲ ရပ်တန့်လိုက်ရခြင်း၊ ငွေတစ်သိန်းမျှဖြင့် ရောင်းယင်း ဝယ်ယင်း၊ စားယင်းနှင့် သောက်ယင်းနှင့် သိန်းနှစ်ဆယ် သုံးဆယ်ကုန် ကျောင်းအလှူ သာသနာပြု လုပ်ငန်းများကို လုပ်နိုင်ခြင်းဟူသော “မဖြစ်နိုင်ဟုထင်ရသော ဖြစ်ရပ်များ” ဤ လောက၌ ရှိခဲ့ကြကုန်၏။ ရှိနေကြကုန်၏။

ခလုတ်မဖွင့်ဘဲ လင်းစေနိုင်သော “အညှာ”ကို သိရန်လိုပေသည်။ နိဂုံးချုပ် ကြစို့။

ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း ကျေးဇူးရှင် မစိုးရိမ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ညွှန်ကြား ဆုံးမချက်အရ မစိုးရိမ်ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသက်ရှည်နှင့် သား ဦးကျော်တို့၏ သာသနာပြုစိတ်ဓာတ်နှင့် လုပ်ထုံးကို ဦးမောင်မောင်သည် အနီးကပ် လက်ကျရရှိသူ ဖြစ်သည်။

လမ်းပေါ်က လူတစ်ယောက်ဘဝမှ

သူသည် သာမန်လမ်းပေါ်က လူတစ်ယောက် ဘဝမှ သိန်းတစ်ရာကုန် သာသနာပြုရန် အားသန်နေသူ ဖြစ်၏။ လုပ်နိုင်မည်ဟု ယုံကြည်သူလည်း

ဖြစ်သည်။ လုပ်သလောက် လည်း လုပ်ပြခဲ့လေပြီ။

သိန်းသုံးဆယ်ကျော်တန်ကျောက်စာ ဓမ္မစေတီ၊ နိကာယ်စာသင်တိုက်ကြီး၊ နိကာယ် သာသနာတော် ထွန်းကားရေးအသင်းတို့ကို ဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဩဝါဒ၊ ဓမ္မမိတ်ဆွေတို့၏ အကူအညီဖြင့် စတင် အကောင်အထည်ဖော်ခဲ့၏။

ကာလတန်ကြေးအရ သူ၏ အရပ်ရပ် ပြုလုပ်ပြီးကောင်းမှုများမှာလည်း ခန့်မှန်းခြေ သိန်းလေးဆယ်ခန့် ရှိပေမည်။ သို့ရာတွင် အမြဲတမ်း သူ့လက်ထဲ၌ သောင်းဂဏန်းထက်ပို၍ ငွေသားရှိသူမဟုတ်ပါချေ။ ရှိသော မရှိသော မသိ။ သူက ငွေလိုတိုင်းတောင်းရာ ကျောင်းအမကြီးဒေါ်ငြိမ်းငြိမ်းမှာ ပထမတွင် စိတ်ညစ်ခဲ့ရသည်။

ဦးမောင်မောင် အလိုရှိသော ရက်ပိုင်းအတွင်း၌ပင် (အလွန်ထူးခြားလှသည်ဟု မဆိုသာသော) သူ့ဆေးများမှ ထောင်နှင့် သောင်းနှင့်ချီ၍ ငွေများရလာတတ်၏။

ထိုသဘောများကို တစ်စတစ်စ သိမြင်လာသောအခါ သာသနာအတွက် ပေးလှူရမည့် ဟာကွက်ကိုသာ ငဲ့လျက်နေမိခဲ့ကြ၏။ ပရိတ်ရွတ်ယင်း၊ တရားထိုင်ယင်း၊ ရောင်းယင်းဝယ်ယင်း၊ စားယင်းသောက်ယင်းနှင့် သာသနာပြု၍ မတင်းတိမ်ခဲ့ကြ။

ဦးမောင်မောင်သည် ထိုသာသနာပြုလုပ်ငန်း လုပ်လက်စများကို လက်လွှတ် ရကာ ၁၃၃၇-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လ၊ အသက်(၆၇)နှစ်အရတွင် ကွယ်လွန်ခဲ့ရ ရှာ၏။

“ကျွန်တော် ဒီနည်းကိုရတာ နည်းနည်းနောက်ကျသွားသဗျာ။ ခပ်ငယ်ငယ် ကသာရလိုက်ရင် သာသနာပြုရတာ ဘယ်လောက်ပျော်စရာကောင်းလိုက်မလဲ”ဟု ညည်းတွားခဲ့ရရှာသည်။

ကျေးဇူးရှင် “အဘိဓဇမဟာရဋ္ဌဂုရု” သာသနာကျက်သရေ၊ နိုင်ငံကျက်သရေ ဆောင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ထိုနှစ်သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော် ၁၂-ရက် နေ့၌ ဆရာဒကာ ရက်ပိုင်းမျှသာခြားကွာ၍ ပျံလွန်တော်မူခဲ့ရသည်။

ဤနေရာ၌ စကားချပ်၍ ဈာပနပွဲအကြောင်း အနည်းငယ်ပြောရန် ရှိပါသေး၏။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကား တစ်တိုင်းပြည်လုံး၏ ဦးခိုက်ရာ၊ တစ်သာသနာ လုံး၏ အဓိပတိဖြစ်တော်မူသည့်အလျောက် မန္တလေး၊ ရန်ကုန် နှစ်ဌာနခွဲ၍ ပူဇော် ကြရာ သုံးသိန်းခန့်ကုန်ကျ၏။ ခမ်းနားကြီးကျယ်လှပါပေ၏ဟု ချီးပပြောဆိုကြသည်။

သို့ရာတွင် သာသနာ တန်ဖိုး၊ ဘုန်းကြီး တန်ဖိုးကိုသိ၍ စိတ်သွားတိုင်း ကိုယ်ပါသော ရှေးခေတ် မန္တလေးသားတို့၏ သဒ္ဓါစိတ်နှင့် နှိုင်းစာသော် ထိုဈာပန ပွဲသည် ဘာမျှပြောပလောက်သည် မဟုတ်ပါချေ။

ဗြိတိသျှခေတ်က ဒီပဲရင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး ပျံလွန်တော်မူရာ မစိုးရိမ် ကျောင်းတိုက်အနီးရှိ ကျောင်းဒကာကြီး ဦးသိန်း တစ်ဦးတည်းကပင် အိမ်၌ ရှိသမျှ လက်ဝတ်လက်စား ရွှေများကို အရည်ကျို၍ ဘုန်းကြီးပျံ ခေါင်းပတ်ပတ်လည်၌ ရွှေရုပ်လုံးထုပြီး ပူဇော်သည်မှာ ငွေကျပ် သုံးထောင်၊ ရွှေအချိန် ပိဿာသုံးဆယ် ကုန်၏။

ယခုခေတ် တန်ဖိုးအားဖြင့် ၄၅-သိန်းကျော် ကုန်ကျလေသည်။ အခြား လှူဖွယ်တန်းရံများ မပါသေး။

ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို သိပုံနှင့် သာသနာအတွက် စွန့်စားခဲ့ပုံကို သိသာရုံ ပြည့်နိရလေသည်။

သိသူနှင့် မသိသူ

သိသူတို့သည် သိသည့်အတိုင်းလုပ်နိုင်၍ မသိသူတို့သည်ကား မသိသည့် အလျောက် အပြစ်ဆိုကာ ဆင်းရဲမွဲတေကြရရှာ၏။

ထို ဆရာဒကာ ပျိုးချခဲ့သော “နိကာယ်သာသနာတော်ထွန်းကားရေး စာမေးပွဲ ကြီး”၊ “နိကာယ်စာသင်တိုက်ကြီး” နှင့် “ကျောက်စာဓမ္မစေတီ” စသော သာသနာပြု လုပ်ငန်း အရပ်ရပ်တို့မှာ ဆက်လက်၍ပင် လည်ပတ်ရွှေ့လျားလျက် ဆရာဒကာတို့ ညွှန်ပြပေးခဲ့သော “ကိုယ်တွေ့သာသနာပြုစိတ်ဓာတ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အင်အား” နည်း လမ်းကောင်း သင်ခန်းစာများမှာမူကား အဘယ်နံ့ရောကာလမှ ဆိတ်သုဉ်းပျောက်ကွယ် ၍သွားကြမည် မဟုတ်ပါချေ။

ရေတွင်းအလှူ

ရေနေ တစ်တောင်ရှိသော ရေတွင်းမှရေကို ခပ်ယူပြီး သုံးစွဲသော်လည်း မကြာမီ တစ်တောင်ပြည့်အောင် ရေပြန်ထွက်မြဲဖြစ်၏။ ကုန်မည်စိုး၍ မခပ်ယူ မသုံးစွဲလျှင်လည်း ရေတစ်တောင်သာရှိ၏။

ကြောင်ပန်းဆရာတော်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဒေါမင်းဋ္ဌေး

တစ်နေ့တာလုပ်ငန်း

ယောဂီသခင် အရှင်မြတ်တို့ထံမှ အဆင့်စကား ကြားလိုက်ရဖူးသည်ကား အမရပူရမြို့ အရှေ့တောင်ထောင့် ကျုံးထိပ် တံခွန်တိုင်အရပ်၌ အမည် “ဒေါမင်းဋ္ဌေး” ဟု ခေါ်ဝေါ်ကြသော ဥပါသိကီမိန်းမကြီးတစ်ယောက်ရှိ၏။

ထို ဥပါသိကီ မိန်းမကြီးသည် နံနက်အိပ်ရာထလျှင် ဒန်ပူ မျက်နှာသစ် တော်ရေ ကပ်လျှာ၍ ဘုရားပုထိုးရှိခိုးခြင်း၊ သီလကို ခံယူဆောက်တည်ခြင်း၊ မေတ္တာပို့ခြင်း၊ ဂရုသမ္ပာဒ် ကမ္မဋ္ဌာန်းစာပေတို့ကို ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်ခြင်း၊ အရုဏ်လာရောက် နိုးလင်းသောက်လျှင်လည်း ဆွမ်းသင်ပုတ် သောက်တော်ရေ၊ ပန်းပေါက်ပေါက်နှင့်တကွ ဘောဇဉ်၊ ခဲဖွယ်တို့ကို လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း၊ သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့အားလည်း ဆွမ်းဘောဇဉ်၊ ချိုချဉ် သစ်သီးနှင့်တကွ တတ်စွမ်းသမ္ပာဒ် လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်း။

နေ့အခါ၌လည်း နေ့အလျောက် ကုသိုလ်တရားဖြစ်ပွားအောင်သာ ကြိဖန် လျက် လုံ့လကြိုးကုတ် အားထုတ်ခြင်း၊ ညချမ်းအခါ၌လည်း သောက်တော်ရေ၊ ချိုးတော်ရေ၊ ပန်း၊ နံ့သာ၊ ဆီမီး၊ ထီး၊ တံခွန်၊ ကြက်လျှာ၊ ကုက္ကာ၊ မုလေးပွား တို့ဖြင့် လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်း၊ ဘုရား၊ ပုထိုး၊ ရှိခိုးခြင်း၊ သီလခံယူဆောက်တည်ခြင်း၊ မေတ္တာပို့ခြင်း၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ စာပေကျမ်းဂန်တို့ကို ရရှိသမ္ပာဒ် ရွတ်အံသရဇ္ဈာယ်ခြင်း စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကိုသာ လုံ့လစီရိယ ဥဿာဟဖြင့် နေ့ညကို လွန် စေလျက် လပေါင်း နှစ်ပေါင်းများစွာကုန်စေ လွန်စေသဖြင့် ရတနာသုံးပါး ကိစ္စ နှင့်သာ နေ့ညကို ကုန်စေသတည်း။

တွန်းချ၊ မြောက်ကျ ကံနှစ်ဝ

ဤသို့လျှင် လပေါင်းနှစ်ပေါင်းများစွာ ရတနာသုံးပါးကိစ္စနှင့်သာ နေ့ညကို ကုန်စေသည်ရှိသော် တစ်နေ့သ၌ ဆယ့်ငါးနှစ်၊ ဆယ့်ခြောက်နှစ်အရွယ်ရှိ ကုလား မငယ်အသွင်ကဲ့သို့ မိန်းမငယ်တစ်ယောက်သည် ၎င်း ဒေါမင်းဋ္ဌေးအိမ်သို့ လာ ရောက်၍-

“မိခင်ရှင်၊ ကျွန်မ မိခင်အိမ်၌ ခေတ္တခဏ အခိုက်အတန့် တည်းနေပါရစေ” ဟု အခွင့်ပန်လေလျှင်-

“တည်းနေပါတော့” ဟု အခွင့်ရသဖြင့် တည်းနေရလေ၏။ တစ်ရက်နှစ်ရက် လွန်လျှင်-

“မိခင်၊ ဘယ်အမှုကို ပြုပါသတုံး” ဟု မိန်းမငယ်က မေးလေသော်-

“ချစ်သမီး၊ ရတနာသုံးပါးကိစ္စကို ကုသိုလ်ရအောင်ပြုရသည်” ဟု ဆိုလေလျှင်.....

“မိခင်၊ မိခင်မှာ ကုသိုလ်ကို တယ်၍ လိုချင်သကဲ့သို့” ဟု ပြုံးချိုသော မျက်နှာနှင့် မိန်းမငယ်ကပြောလေသော် ဒေါ်မင်းဒွေး၏နား၌ မိန်းမငယ်၏စကားသည် လှံသွားဖြင့်ရှာသကဲ့သို့ အလွန်ပင် အကြားခက်လေ၏။

“ချစ်သမီး၊ ဘယ်နှယ်စကားကို ချစ်သမီးပြောပါသလဲ။ ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျား လူအများတို့သည် ဤကုသိုလ်တရားကိုပင် ကိုးကွယ်ရာမှတ်ထင်၍ အားထုတ်ပြုလုပ်ကြပါသည်။ အဘယ်ကြောင့် ချစ်သမီးသည်ကုသိုလ်တရားကို ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်ပြောဆိုပါသနည်း” ဟု ဆိုလေသော်.....

“မိခင်၊ “နမက္ကာရံ” ဘုရားရှိခိုးစာ၌ “ကုသလံ ကုသလံ ဇဟံ” ဟု ပါရှိပါသည်မဟုတ်လော။ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကိစ္စ၌ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်ကုန်မှ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကိုရပါမည်။ ထိုထိုဘုံဘဝဝယ် အကျိုးပေးတတ်သော ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်မကုန်ဘဲ ထိုကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်၏ အကျိုးကိုသာ ခံစားနေကြပါလျှင် အဖန်ဖန်ပဋိသန္ဓေတည်ခြင်းမကင်း၊ အိုခြင်းမကင်း၊ နာခြင်းမကင်း၊ သေခြင်းမကင်း၍ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကို လွန်မင်းတာရှည်စွာ ခံနေကြရပါသည် မိခင်။ ကျွန်မပြောသော စကား၌ သတိတရားကို ကောင်းကောင်းကြီးထား၍ ကြပ်ကြပ်ကြီး စဉ်းစားပါလေ။

“အကုသိုလ် မကောင်းမှုတရားသည် တွန်း၍ချသည်နှင့် တူပါသည်။ ထိုထို ဝဋ်နိဗ္ဗာန်တ ကောင်းမှုကုသိုလ်တရားသည်ကား မြှောက်၍ချသည်နှင့် တူပါသည်။ တွန်း၍ချသည်ထက် မြှောက်၍ချသည်ကား သာ၍ပင် နာတတ်ပါသည်။ ကုသိုလ် အကျိုးပေး၍ အစိုးရမင်းဖြစ်သည်ကား မြှောက်သည်နှင့် တူပါသည်။ အစိုးရမင်းဖြစ်၍ ဒေါသဖြစ်သည့်အခါ လောဘ၊ တဏှာ၊ ရာဂဖြစ်သည့်အခါ စိတ်ထင်ရာ၊ စိတ်ထင်တိုင်း ပြုလိုရာပြုကြသည်မှာ မြှောက်၍ချလိုက်သည်နှင့် တူပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ အကုသိုလ်လည်းမကောင်းပါ။ ထိုထို ဝဋ်နိဗ္ဗာန်ကုသိုလ်မျိုးလည်း ကောင်းသည်

မဟုတ်ပါ မိခင်”ဟု မိန်းမငယ်က ပြောဆိုမှ သတိရ၍-

“ဤမိန်းကလေးသည် ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ၊ သူသူ ငါငါ လူတော်တကာတို့ မပြောမဆိုနိုင်သော တရားစကားကို ပြောဆိုပေသည်။ ငါသည်လည်း ရဟန်းတော်၊ ဆရာတော်၊ သံဃာတော် ပညာရှိ၊ လူပုဂ္ဂိုလ် ပညာရှိတို့နှင့် နီးနှော ဆွေးနွေး၊ မေးမြန်း ပြောလျက်ပင်နေပါသော်လည်း ဤ မိန်းကလေးကဲ့သို့ ဆန်းကြယ်သော တရားစကားကို ကြားရဖူးသည်မရှိ” ဟု နှလုံးသွင်း၍ စိတ်ဖြင့် နှစ်သက် စုံမက် ချစ်ခင်လျက်သာ နေလေ၏။

သက်ရှိဘုရား ဖူးရအောင်

ဤသို့ နေပြီးသည်မှ နောက် လေးရက်၊ ငါးရက် ရောက်သည့်အခါ သူငယ်မက-

“မိခင်၊ မိခင်သည် သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကို ဖူးတွေ့ချင်ပါသလော”ဟု မေးသောအခါ ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးသည် “ရွှေအိုး ငွေအိုးကို ငါပေးမည်” ဟုဆိုသောစကားကို ကြားရဘိသကဲ့သို့ အလွန်ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သောစိတ် ဖြစ်သဖြင့်-

“ချစ်သမီးငယ်၊ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ်ကို မြင်လိုလျှင် ဘယ်နှယ်ပြုမှ ဖူးရမည်နည်း”ဟု မေးလေသော်-

“မိခင်သည် ကျွန်မ၏စကားကို မသွေမလှန်ဘဲ ဧကန်နားထောင်၍ အား ထုတ်ပါလျှင် မကြာခင်ဖူးရပါလိမ့်မည် မိခင်”ဟု ပြောဆိုလေလျှင်-

“ချစ်သမီး မိခင်သည် ဖူးချင်လှချေ၏။ အမြန်နည်းကိုသာပြောပါ” ဟု ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးက ဆိုလေသော်-

“ကျွန်မ၏စကားကို မသွေမလှန် နာခံပါမည်ဟု ဝန်ခံလျှင် ပြောပါမည်။ ကျွန်မစကားကိုသာ ဝန်ခံပါ”ဟု ပြောဆို၍သာ နေလေသည်။

ထိုအခါ ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးသည် ဘယ်နှယ် ဘယ်သို့ပြောမည်ကို မသိ၍ “ဝန်ခံ ပါတော့မည်”ဟူသော စကားကိုမဆိုဘဲ စဉ်းစားလျက်နှင့်သာ “ဖူးချင်လှချေ၏။ ပြောပါ ပြောပါ”ဟူ၍သာ အထပ်ထပ်ဆိုလေ၏။ သူငယ်မကလည်း “နားထောင် ပါမည် ဟူ၍သာ ဝန်ခံပါ ပြောပါမည်” ဟု ဆိုလေ၏။

ဘုရားမှာ ဆွမ်းမရား

နစ်ရက်၊ သုံးရက် လွန်သည့်နောက် ဒေါ်မင်းဆွေး၏ စိတ်အကြံဖြစ်သည်မှာ-

“ဤသူငယ်မသည် ငါ့အိမ်သို့ရောက်လာစက ကုသိုလ်တရားကို ကဲ့ရဲ့ ပြစ်တင်ဆိုသော စကားသည်လည်း ဘုရားအလိုတော်ကျဖြစ်ပေသည်။ ယခုလည်း ရဟန်း၊ ရှင်၊ လူ မည်သူတစ်ယောက်မျှ မပြောကြဖူးသော စကားကိုလည်း ပြောကြားလေသည်။ ထို သူငယ်မသည် ငါ့ကို အကယ်၍ ရေနက်ရာသို့ ဆင်းပြီး လျှင် နှာခေါင်း၊ ပါးစပ်တို့ကို မြှုပ်လျက် အသက်ကိုမရှုဘဲ နေလျှင် သက်တော် ထင်ရှား ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကို ဖူးရပါလိမ့်မည်။ ဖူးရပါ၏ ဟု ဆိုသည်ဖြစ်အံ့။ နှာခေါင်း၊ ပါးစပ်တို့ကို ရေ၌မြှုပ်လျက် သက်တော်ထင်ရှား ကိုယ်တော်မြတ်ဘုရားကို အလျင်ဖူးပါတော့မည်။ ငါ၏ အသက်ကိုမူကား စွန့် ပစ်တော့အံ့။ ထိုသူငယ်မသည် ငါ့အား ခြေဖဝါးကစ၍ ကြမ်းလှသော ကျောက်ပျဉ်၌ ဆံဖျားကျအောင် သွေးပွတ်ရမည်။ သွေးပွတ်လျှင် မကြာခင်ကိုယ်တော် မြတ်ဘုရားကို ဖူးရပါ၏ဟု အကယ်၍ ပြောဆိုငြားအံ့။ ကြမ်းလှသောကျောက်ပျဉ်၌ ဖဝါးကစ၍ ဆံဖျားကျအောင် ပွတ်တိုက်လျက် ငါ၏အသက်ကိုစွန့်ပြီးလျှင် သက်တော် ထင်ရှား မြတ်စွာဘုရားကိုသာ ဖူးတော့အံ့” ဟု ကြံ၍ ဒေါ်မင်းဆွေးက-

“ချစ်သမီး၊ ချစ်သမီး၏စကားကိုနားထောင်လျှင် ဧကန်ပင် သက်တော် ထင်ရှား ကိုယ်တော်မြတ်ဘုရားကို ဖူးရပါမည်လော။ ဖူးရသည်မှန်လျှင် ချစ်သမီး ပြောသမျှ စကားကို မိခင် နားထောင်ပါတော့မည်။ နားထောင်ပါ၏” ဟု မိမိ ကြံသမျှသော အကြံကို သူငယ်မအား ပြောကြားလေသော်-” ဤအမေကြီးသည် အသက်ကိုပင် မငဲ့၊ အသက်ကို အဆုံးထား၍ ဝန်ခံပေသည်” ဟု နှလုံးသွင်း၍-

“မိခင်၊ မိခင်သည် အကယ်၍ သက်တော်ထင်ရှား ကိုယ်တော်မြတ်ဘုရားကို ဖူးတွေ့လိုသည် ဖြစ်အံ့။ မိခင် ယခု ပြုလုပ်အားထုတ်သော ဒန်ပူ မျက်နှာသစ် တော်ရေး၊ ချိုးတော်ရေး၊ သောက်တော်ရေး တင်လှူခြင်း၊ ပန်းနံ့သာ ပူဇော်ခြင်း၊ ဆီမီး ညှိထွန်း ပူဇော်ခြင်း၊ ဆွမ်းတော် တင်ခြင်း အစရှိသော အမှုကိုစွ “ပလီဗောဓ” တို့ကို မပြုပါနှင့်။ မိခင် ဆွမ်းတော်မတင်ခြင်းကြောင့် မြတ်စွာဘုရားအား ဆွမ်းမရားပါ။ သံဃာတော်တို့ကို မူကား ဆွမ်းမလှူပါနှင့်။ ဆွမ်းမလောင်းပါနှင့်ဟု ဆိုလျှင် သံဃာတော်တို့ လာဘ်လာဘကို ပယ်ဖျက်ရာကျပါသည်။ သံဃာတော် တို့ကိုမူကား မိခင် တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ အားထုတ်တော်မူပါ။ ယင်းသို့ ဖြစ်သောကြောင့်

ဘုရား၌ ပြုအပ်၊ ပြုဖွယ်ကိစ္စ “ပလိဗောဓ” တို့ကို အကုန်ပယ်ဖြတ်ပြီး စိတ်ကို ငြိမ်သက်အောင် ထိန်းသိမ်း၍သာ နေတော်မူပါ မိခင်”

ဘုရားကြိုက်သော ပူဇော်ခြင်း

“မြတ်စွာဘုရားအား ယခု မိခင်သည် ဆွမ်း၊ ဘောဇဉ်၊ ပန်းနံ့သာ စသည်ဖြင့် လှူဒါန်းပူဇော်ခြင်းကို ပြုခြင်းသည် ‘အာမိသ ပူဇော်ခြင်း’ မျှသာ ဖြစ်ပါသည်။ တစ်ခုတည်းသောတရားဖြင့် စိတ်ကို ငြိမ်ဝပ်အောင် ထိန်းသိမ်း၍ စိတ်မပျံ့စေဘဲ တစ်အောင့် တစ်ခဏမျှ စိတ်၏ တည်ကြည်ငြိမ်သက်သဖြင့် အခိုက်အတန့်မျှ “နိဝရဏ” ကင်းခြင်းသည် တရားကို ပူဇော်ခြင်းတည်းဟူသော “ဓမ္မပူဇာ” မည်၏။ ထို အာမိသပူဇာ၊ ဓမ္မပူဇာ နှစ်ပါးတို့တွင် အာမိသပူဇာထက် ဓမ္မပူဇာကို ဘုရားသခင်ကိုယ်တော်မြတ် နှစ်သက်တော်မူပါသည်။ သို့ဖြစ်သောကြောင့် မိခင် သည်လည်း အာမိသပူဇာကို မပြုဘဲ ပယ်ဖျက်ပြီးလျှင် ဓမ္မပူဇာဖြစ်အောင်သာ အား ထုတ်စေချင်ပါသည် မိခင်” ဟု ပြော ဆိုလေလျှင်-

“ကောင်းလှပါပြီ ချစ်သမီး၊ နေရာတကျ ဘုရားကိုယ်တော်မြတ်ကို ဖူးတွေ့ ရအောင် ချစ်သမီးကသာ ပြောပါတော့။ အမေ အားထုတ်ပါတော့မည်” ဟု ဆို၍ “ဧကဓမ္မ-တစ်ခုတည်းသော တရားဆိုသည် ဤ မိန်းကလေး ပြောလတုံသော စကားပင် ဖြစ်ဟန်ရှိ၏” ဟု စိတ်နှလုံး၌ သွင်းထားမိလေသည်။

ထိုအခါ မိန်းမငယ်က-

“မိခင်သည် သက်တော်ထင်ရှား ကိုယ်တော်မြတ်ဘုရားကို ဖူးမြင်လိုလျှင် မိခင်ပြုသမျှ အမှုကိစ္စ ပလိဗောဓတို့ကို ပယ်ဖြတ်ပြီးလျှင် မြတ်စွာဘုရား ရင်ပြင် တော် ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်၌ ဖြစ်စေ၊ အုတ်ဂူလိုဏ်ခေါင်း ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ ဖြစ်စေ၊ မိမိအိပ်ရာတိုက်ခန်း ဆိတ်ငြိမ်ရာအရပ်၌ဖြစ်စေ၊ အမှတ်မရှိ ဆိတ်ငြိမ်ရာ အရပ်သို့ ချဉ်းကပ်၍ ကျုံးကျုံးထိုင်ပြီးလျှင် ရှေးဦးအစ လက်အုပ်ချီလျက် သဗ္ဗညု မြတ်စွာဘုရားကို နှလုံး၌ ထိခိုက်အောင် အာရုံပြု၍ “ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ” ဟူ၍ လည်းကောင်း၊ “ဘုရား ဘုရား ဘုရား” ဟူ၍လည်းကောင်း စိတ်ကို မပျံ့လွင့် စေရအောင် စိတ်ကို ထိန်းသိမ်းလျက် လျှာကိုလှုပ်သဖြင့် “ဘုရား ဘုရား ဘုရား” ဟု တိုးတိုးမြည်၍ လျှာတွင်ပင် စိတ်ကိုထားလျှင် စိတ်ငြိမ်သက်၍ သမာဓိ ဖြစ် အောင်သာ ကြိုးစား အားထုတ်လုံလ ပြုပါ။ သက်တော် ထင်ရှား ကိုယ်တော်မြတ်

ဘုရားကို မကြာခင် ဧကန်အမှန်ပင် ဖူးရပါလိမ့်မည်။

“ခရီးသွား ယောကျ်ား၊ အနားအနေမရှိ၊ တွင်တွင်ကြီးသွားလေဘိကလိုရာ ခရီးကို မြန်မြန်ကြီး ရောက်သကဲ့သို့ ထိုအတူ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အပန်း တကြီး ဖိဖိစီးစီး များများကြီး အားထုတ်ပါလျှင် မြန်မြန်ပင် သမာဓိကို ရ၍ လှလှကြီး ဖူးတွေ့ရပါလိမ့်မည်။ ကြိုးစား၍သာ အားထုတ်တော်မူပါမိခင်” ဟု ပြောဆိုလေ၏။

ထူးဆန်းသော မိန်းကလေး

ဒေါ်မင်းဒွေးသည်လည်း မိန်းမငယ်က ဆုံးမဩဝါဒပေးသည်ကို ရိုသေကျိုးနွံ ကောင်းမွန်စွာ နာယူ၍ ပယ်သင့်ပယ်ထိုက်၊ ဖြတ်သင့်ဖြတ်ထိုက်သော အမှုကိစ္စ ပလိဗောဓတို့ကို ပယ်ဖြတ်ပြီးလျှင်-

“ဤမိန်းကလေးသည် ငါ့အား ဧကဓမ္မ = တစ်ခုတည်းသော တရားကို ပြောကြားသဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်းကို ပေးပေးသည်။ ငါသည်လည်း ရှေးအထက် ထက်ကပင် တစ်ခုတည်းသောတရားကို အားထုတ်လျှင် စိတ်တည်ကြည်ခြင်း သမာဓိရှိသဖြင့် ဟုတ်တိုင်းမှန်တိုင်း သိမြင်နိုင်သော “ယထာဘူတဉာဏ်” ကို အမှန်ရတတ်သည်ဟု ပညာရှိဆရာများထံမှ သာမညကြားနာရဖူးပေသည်။ ယခုမှာ မူကား ဧကဓမ္မကို သာမညမဟုတ်။ မုချဧကန် အမှန်နည်းကို ပြောကြား ဆုံးမ ပေးသည်တကား” ဟု အလွန် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ နေ့ရော ညဉ့်ပါမနေ မနား “ဘုရား ဘုရားဘုရား” ဟု များစွာပင် အားထုတ်လေသတည်း။

ထို မိန်းကလေးသည် “ဧကဓမ္မ=တစ်ခုတည်းသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်း တရားကို ပေး၍ ဒေါ်မင်းဒွေး အားထုတ်မှန်းသိလျှင် “မိခင်၊ ကျွန်မ ခရီးသွားရန် ရှိပါသေးသည် ဖြစ်သောကြောင့် သွားပါဦးမည်” ဟု ပန်ကြား၍ သွားလေ၏။ နောက်လည်း မပေါ်လာ မရောက်လာပြီ။

“ထိုမိန်းမငယ်သည် လူစင်စစ်မဟုတ်။ သာသနာတော်စောင့်နတ် သမ္မာဒေဝ နတ်တို့သည် မိန်းမငယ်အသွင် ဖန်ဆင်း၍ ဒေါ်မင်းဒွေး၏ သဒ္ဓါတရားကို သိ သဖြင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းနည်း ပေးလာသည်” ဟု အထင်အတွေး ဖြစ်ကြလေသည်။ ဧကန် မူကား မသိနိုင်ကြကုန်။

ဘုရားရော တရားပါ မြင်ပါပြီ

ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးသည်လည်း နေ့၊ လ၊ ရက်များစွာ ဘယ်ခါမပြတ် အားလပ်သည် မရှိ။ သတိမကင်းဘဲ ပြင်းစွာ စီးဖြန်း အားထုတ်သည် ရှိသော် တဖြည်းဖြည်း စိတ်ယဉ်ကျေး၍ တည်ကြည် ငြိမ်သက်ခြင်း သမာဓိရပြီးလျှင် သက်တော် ထင်ရှား ကိုယ်တော်မြတ် ဘုရားကဲ့သို့သော ကိုယ်တော်မြတ်ဘုရားကို အမှန်ပင် စိတ်ဖြင့် ပူးတွေ့ရ၍ သွားလျှင် မိမိရှေ့က ဝါးတစ်တာအကွာ နှစ်တာခန့်က ကြွသွားတော်မူလျက် ထင် လာ၏။

ထိုင်ပြန်လျှင်လည်း ဦးခေါင်းပေါ်မှသည် တစ်လံနှစ်လံခန့်အရပ်၌ ထက်ဝယ် ဖွဲ့ခွေ သီတင်းသုံး၍ နေတော်မူလျက် ထင်လာ မြင်လာပြန်၏။

လျောင်းပြန် အိပ်ပြန်လျှင်လည်း ဦးခေါင်းရင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူလျက် စကြိုကြွသွားတော်မူဟန် ကိုယ်တော်မြတ်ဘုရား သဏ္ဍာန်အား ပကတိသော “ပသာဒစက္ခု” ဖြင့် မြင်ရဘိသကဲ့သို့ “မနောဒွာရိက ဓမ္မအက္ခိ-ဉာဏ်မျက်စိ”၌ ထင်လာ မြင်လာလေ၏။

ထိုအခါ ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးသည် သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ အစစ် ဓမ္မရာဇ် ဖြစ်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရားသခင်နှင့် အတူတကွ နေရဘိသကဲ့သို့ ဖြစ်၍ အကုသိုလ် တရား များကို စိတ်မျှ မကြံဝံ့ဘဲ ဖြစ်၍နေလေ၏။

ထို့နောက် ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးသည် မိမိပူးတွေ့ရသော မြတ်စွာဘုရားအာရုံနိမိတ်ကို အဖန်ဖန်အထပ်ထပ် အာရုံပြုသည်ရှိသော် သမာဓိတရား အားကြီး၍ “သက္ကာယဒိဋ္ဌိ” စွဲလမ်းရင်းရှိသော ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ ဧကန်မုချ လားလားမျှမရှိ။ ရုပ်အစု၊ နာမ်အစုသာဖြစ်၍ ဘယ်ဟာတစ်ခုမျှ လှ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ငါ၊ သူတစ်ပါး၊ မိန်းမ၊ ယောက်ျားဟု ရှာ၍မရ။ ရုပ်၊ နာမ် ဓမ္မ ပရမတ္ထအစစ်သာ ရှိ၍ “အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ အစုမျှသာ ဖြစ်တော့သည် တကား” ဟု ပညတ်တရား ကွယ်ပလျက် သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဝိပဿနာဉာဏ်အားဖြင့် ရုပ်တရား၊ နာမ်တရား၊ လက္ခဏာရေး သုံးပါးသာ ထင်လာ မြင်လာလေ၏။

[အထက်ပါ-“ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-ဒေါ်မင်းဋ္ဌေးအကြောင်း”ကို ဘာဝနာနယ ဒီပနီမည်သော လက်စွဲကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်း’မှ မူအတိုင်း ကူးယူဖော်ပြလိုက်ပါသည်။ ယင်း ကျမ်းကို ၁၉၁၆-ခုနှစ်၊ ရန်ကုန်မြို့ စဉ့်အိုးတန်း၊ တိုက်နံပါတ် ၅၇။ ‘သာသနာလင်္ကာရ

ပိဋကတ် ပုံနှိပ်တိုက်” ၌ ရိုက်နှိပ်သည်။ သက်တော် ၈၂၊ ဝါတော် ၆၂-ဝါရ မကွေးမြို့ အရှေ့ “သပြေစမ်း တောရုဏ်ကျောင်းဆရာတော်ဘုရားကြီး” ရေးသားတော် မူခဲ့သည်။ ၁၂၇၇-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ်လဆန်း ၇-ရက်၊ သောကြာနေ့ ကျမ်းပြီး။ ဒီမိုင်းဆိုက်၊ စာမျက်နှာ ၁၈၉ ရှိ “ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကျမ်း” ပင် ဖြစ်၏။]

လူငတ် လူမွဲတို့အား ချီးမြှောက်ခြင်း

အို - အသိဗန္ဓက ရွာသူကြီး

ဆင်းရဲငတ်မွတ်သော ဤ နာလန္ဒာရွာသို့ တပည့်သား သံဃာများနှင့်တကွ ငါဘုရား ကြွရောက်အလှူခံခြင်းသည် သင်ပြောသကဲ့သို့ ဒကာ ဒကာမတို့အား သနားမညှာ ညှဉ်းပမ်းနှိပ်စက်ရာမကျ။

၉၁-ကမ္ဘာကာလမှ ဤယနေ့ကျအောင်ပင် အလှူခံ၍ နှိပ်စက်ရာရောက် သည်ကို မတွေ့ရစဖူးချေ။

အို - အသိဗန္ဓက ရွာသူကြီး

လောက၌ စည်းစိမ်ဥစ္စာ များစွာကြွယ်ဝချမ်းသာကြကုန်သော အမျိုးသား မှန်သမျှတို့သည်-

- ဒါနကြောင့် ကြီးပွားလာကြကုန်၏။
- မုသား ရှောင်ကြဉ်၍ ဖြူစင်ဖြောင့်မှန်ခြင်း (သစ္စာ) ကြောင့် ကြီးပွား လာကြရကုန်၏။
- ထိုမှတစ်ပါးသော ကိုယ်ကျင့်သီလကြောင့် ကြီးပွားလာကြရကုန်၏။

(ဒုဗ္ဗိက္ခန္ဓ ရကပ် ဆိုက်ကာ ငတ်မွတ်သေကျေ၍ ခွဲတမ်းချ စားနေရသော ရွာသို့ ဘုရားကြွလာ၍ စကားစစ်ထိုးသော ရွာသူကြီးအား ဟောကြားသည်။)

(သဠာယတန သံယုတ် ကုလသုတ်။)

အခန်း (၂)

ဒါန သီလ ဘာဝနာ
အခြေခံ အင်အားများ

“ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူး”ကြီးမားပုံကို ဖြဆိုပြီး ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများဖြင့် သိသာလှပေ၏။

ထိုဝတ္ထုများကို သေသေချာချာ ကြည့်ပါလျှင်လည်း “ခလုတ်ထိမှ အဓိတ ခိုသကဲ့သို့ အရေးကြီးမှု သက်လုံကောင်းရသူများလည်းပါ၏။ ထာဝစဉ် ဝတ်ထား၍ ရွတ်ဖတ်ဆင်ခြင် သူများလည်းပါ၏။ မည်သို့ဆိုစေ အများအားဖြင့် အေးအေးငြိမ်း ငြိမ်း ရွတ်ဆိုဆင်ခြင်ကြရသည် မရှိလှ။ အထိတ်တလန့် အပြေးအလွှား ဘုရားတ၊ နေကြပုံကို တွေ့နိုင်၏။

ထိုသို့ ဖုတ်ပူမီးတိုက် ဆောင့်ကြီး အောင့်ကြီး ပျာပျာသလဲ ရွတ်ဆို ဆင်ခြင် ရသော ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးသည်ပင် ဤမျှ အံ့ဩလောက်အောင် ထူးခြား အောင်မြင်ပါသေးလျှင် လောကီ မျှော်လင့်ချက် မပါ။ သမာဓိ ရှိရှိ၊ အေးအေး ဆေးဆေး၊ ရည်ရွယ်ချက်ကြီးကြီးဖြင့် ရွတ်ဆို ဆင်ခြင်ရပါမူ အဘယ်မျှ တိုးတက် အောင်မြင်ပါလေမည်နည်း။

ထို ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူးတို့တွင်လည်း အခြေခံတရားမျှသာ ရှိကြပေ သေးသည်။ ထို့ထက် အဆပေါင်းများစွာ အင်အားကြီးမားသော သီးခြား အစွမ်း ထက်သည့် ကျင့်စဉ်များ မဟုတ်ပါချေ။

ရတနာသုံးပါး အခြေခံအုတ်မြစ်

သို့ရာတွင် ထိုအခြေခံဖြစ်သော သရဏဂုံသီလနှင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ (ဘုရားဝတ် တက်ခြင်းနှင့် နှလုံးသွင်းခြင်း) သည် စနစ်တကျရှိရန် ပို၍ပင် လိုအပ်လှပေသည်။ ရည်ရွယ်ချက်မှန်မှန်နှင့် ဌာန်ကရိုဏ်းကျဖို့ အရေးကြီးလှ၏။ အဆောက်အအုံကြီး မိုးပါးနီးမျှ လှပမြင့်မားစေကာမူ အခြေခံအုတ်မြစ် (ဖောင်ဒေးရှင်း) မကောင်းလျှင် အမြင်ကောင်းသော်လည်း နိုင်မာမှုအင်အား မရှိချေ။

သီလစောင့်ထိန်းခြင်း၊ ဂုဏ်တော် ပွားများခြင်း၊ ပရိတ်ရွတ်ခြင်း ဘုရား
ဝတ်တက်ခြင်း အလုပ်သည် ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခု ဆောက်ရန်
နယ်မြေ ကန်သတ်တိုင်းတာကာရံ၍ မြေရှင်းမြေညီရုံမျှသာ ရှိသေး၏။ အဆောက်
အအုံပင် မဆောက်ရသေး။ သို့ရာတွင် ထိုမျှလောက်နှင့်ပင် တန်သလောက် တန်ခိုး
သတ္တိအရှိန်အဝါများ ရရှိနေပြီဖြစ်သဖြင့် “ဟုတ်လှပြီ” ဟု မယူဆရာ။

အဆောက်အအုံ နေစရာ ကိုယ်ပိုင်အိမ်မျှ မရှိသေးဘဲ မြေကွက်ပေါ်ထိုင်လျက်
“ငါ့စည်းစိမ် ကြီးလေစွ” ဟု ထင်နေသူနှင့် တူလေသည်။

ယင်းသို့ဆိုသော် ငါးပါးသီလမျှ မလုံ၊ ဘုရားဝတ်တက်ခြင်းလည်း မပြုနိုင်
ပါဘဲ ဗုဒ္ဓဘာသာမိဘက မွေးဖွား၍ “ငါဗုဒ္ဓဘာသာ” ဟု ပြောဆိုနေသူကား
မြစ်ပင်လယ်ထဲ မျှောပါမသွားဘဲ ဗွက်ထူမြက်ထူသော သောင်ကမ်းစပ်၌ ခြေချစရာ
ထောက်တည်ရာ မြေတစ်နေရာစာမျှ ရနေသူနှင့်တူတော့သည်။ စိတ်ချရပြီထင်၍
တစ်နေရာရွေ့လျှင်၊ သို့မဟုတ် ဒီရေတက်လာလျှင် ရေထဲမျောပါသွားရန် လှုပ်လှုပ်
မျှသာ ရှိနေ၏။ ဘဝအာမခံချက် မရှိသေးပါချေ။

အစိန္တေယျ၏ အစ

မြတ်စွာဘုရားသာသနာတော်သည် လက်ရှိဘဝမှစ၍ လိုရာသိဒ္ဓိ ပြီးပြည့်စုံ
စေနိုင်သော စွမ်းအင်သတ္တိထူးများ အပြည့်အနှက်ရှိနေ၏။ ရယူရန်လည်း လွယ်ကူလှ
ပေသည်။

စွမ်းအင် သတ္တိ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဖော်ပြကြရာ၌ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ
တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ၏ စွမ်းရည်သတ္တိများကို ဖော်ပြရန်မှာ အလွန်ကျယ်ဝန်းလှပေသည်။
ငါးပါးသီလ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော အခြေခံ ဘာသာရေး ကျင့်ဝတ်များကို အထိုက်
အလျောက် ကျင့်ကြံကြရုံဖြင့် “ဘေးရန်က မည်သို့ လွတ်ခဲ့သည်၊ စီးပွားအာဏာ
မည်သို့ တိုးတက်သည်” ကို “ကြီးကျယ်လှပြီ” ဟု မမှတ်ထင်ကြရာ။ “ဒါ အစပဲ
ရှိပါသေးကလား” ဟု အမြဲသတိပြုသင့်ပေသည်။

အဋ္ဌကထာဆရာကြီး “ရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဇောသ” သည်ပင် ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ကျမ်းကြီးကို
ရေးရာ၌ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အခန်း တိုင်းတွင် ပိဋကတ်သုံးပုံမှ ဆူရာ ဆူရာ
ရွေးနုတ်၍ အကျိုးကျေးဇူးများကို ဖော်ပြပေးတော်မူခဲ့၏။ သို့ရာတွင် အခန်းတိုင်းတွင်

“အာနိသံသဿ ကော ဝဒေ = သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဤ ရတနာ

သုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ် စွမ်းအင်သတ္တိကို အဘယ်သူကုန်စင်အောင် ပြောပြနိုင်ပါ့မလဲ”ဟူ၍သာ အဆုံးသတ်တော်မူရသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်ပင်လည်း အကြောင်းအားလျော်စွာ ဟောပြောတော်မူရာ၌ အကျိုးကျေးဇူးများကို သိသာရုံညွှန်ပြတော်မူ၍ နောက်ဆုံးတွင် (ဟောပြုသော်လည်း ချက်ချင်း နားလည်သွားနိုင်ကြသည် မဟုတ်၍) “အကောင်းဆုံးအမြတ်ဆုံးဖြစ်၏”ဟူ၍လည်းကောင်း၊ “အစိန္တေယျပင်တည်း”ဟူ၍လည်းကောင်း နိဂုံးချုပ် တော်မူသည်။

“ဘုရား တရား သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်သူတို့သည် အမြတ်ဆုံးကို ကိုးကွယ်သူတို့မည်ပေ၏။ အမြတ်ဆုံးကို ကိုးကွယ်သူတို့သည် အမြတ်ဆုံးသောအကျိုးကို ရကြပေ၏။”

(ဣတိဂုတ်-အဂ္ဂပဿာဒသုတ်။)

ဧဝံ အစိန္တိယာ ဗုဒ္ဓါ၊ ဗုဒ္ဓ ဓမ္မာ အစိန္တိယာ။

အစိန္တိယေ ပဿန္တုနံ၊ ဝိပါကော ဟောတိ အစိန္တိယော။

(အပဒါန် ပါဠိတော်။)

“မြတ်စွာဘုရားရှင်တို့ဟူသည် ဤရွေ့ဤမျှ အသိဉာဏ် တန်ခိုးသတ္တိ ရှိကြပေသည်ဟု စိတ်ကူးကြံဆ၍ ရနိုင်သောအရာ မဟုတ်ကြပါကုန်။ ဘုရားရှင်ဟောကြားသော တရားတော်တို့သည်လည်း ဤမျှသာ စွမ်းရည် ထက်သည်။ အကျိုးရှိသည်ဟု စိတ်ကူးကြံဆ၍ရနိုင်သော အရာ မဟုတ်ကြပါကုန်။

ထို ဘုရားတရားတော်၌ ကြည်ညိုသူ၊ ကျင့်ကြံ လိုက်နာသူတို့၏ အကျိုးကျေးဇူး စွမ်းအင်သတ္တိသည်လည်း ဤရွေ့ဤမျှသာဟု စိတ်ကူးကြံဆ၍ ကုန်စင်အောင် ပြောပြနိုင်စကောင်းသောအရာ မဟုတ်ပါချေ။ အစိန္တေယျ ပင် ဖြစ်ပေ၏။”

ဤမျှ ကျေးဇူးကြီးမြတ်လှသော ရတနာသုံးပါး အခြေခံလိုက်နာဖွယ်များကို ရင်းမြစ်ကျကျ၊ သေသေဝပ်ဝပ် ဆည်းကပ်လိုက်နာနိုင်ကြပါစေရန် စွမ်းအားရှိသမျှ ဝေဖန်ဖော်ပြပါဦးအံ့။

အခြေခံသည် အရေးအကြီးဆုံးပင်တည်း။

အောက်လမ်း အထက်လမ်း

‘ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာဟူသော ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ လှေကားသုံးဆင့်တွင် ဘုရား ဝတ်တက်ခြင်း (သို့မဟုတ်) ဂုဏ်တော်ပွားများခြင်း စသော သမထ၊ ဝိပဿနာ အလုပ်သည် အမြင့်ဆုံး အဆင့် ဖြစ်သည်။ နောက်ထပ် တက်စရာ မရှိတော့ပြီ။ ပထမ၊ ဒုတိယနှစ်ဆင့်၏ သဘောအချုပ်ကို နားလည်ပြီးပါမူ ဘာဝနာ၏ မြင့် မြတ်ပုံ၊ ခက်ခဲပုံ၊ လျော့ရဲရဲလုပ်၍မရပုံကို သဘောကျနိုင်သည်။

အစကို ပြန်လှန်၍ သုံးသပ်ကြပါဦးစို့။

“ဗုဒ္ဓေါ လောကေ သမုပ္ပန္နော အတ္တာယ ဟိတာယ သုခါယ ဒေဝ မနုဿာနံ=လူနတ် ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအပေါင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွား ချမ်းသာများရန် အလိုငှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လောက၌ ပွင့်ထွန်း ဖြစ်ပေါ်တော် မူလာရ၏။” (ဓမ္မော၊ သံဃော-နည်းတူ။)

ဘာကြောင့် ရတနာသုံးပါး ပေါ်လာရသလဲ

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့်ဆိုရသော် လောက၌ ရတနာသုံးပါးဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာ ရခြင်းသည် သတ္တဝါအများ ဆင်းရဲဒုက္ခအမျိုးမျိုးမှ လွတ်ကင်း၍ ချမ်းသာကြစေရန်သာ ဖြစ်သည်။ တခြား အကျိုးမရှိ။

မေး။ သတ္တဝါတွေ အဘယ့်ကြောင့် ဆင်းရဲနေကြရသနည်း။ ချမ်းသာချင်၍ လုပ်ပါ သမျှ အဘယ့်ကြောင့် ဒုက္ခနှင့် တိုးကြရသနည်း။

ဖြေ။ လောဘ=(လိုချင်တပ်မက်မှု)၊ ဒေါသ=(စိတ်ဆိုး၊ စိတ်ညစ်မှု) စသော ကိလေသာစိတ်ပူများ ရှိနေကြသောကြောင့် ချမ်းသာအောင် လုပ်သော် လည်း ဆင်းရဲကြရသည်။

ကိုယ့်အပြစ် ကိုယ်မမြင်

“ကိလေသာ”ဟူသည် ပူလောင်စေတတ်သော သဘောဖြစ်၏။ ထိုသဘာဝ ထိုစိတ်မျိုးရှိသလောက် သတ္တဝါတွေ ပူလောင်နေကြရ၏။ ဆင်းရဲနေကြရ၏။

မိမိသန္တာန်၌ရှိသော ထိုသဘောမှန်ကို မဆင်ခြင် မမြင်သိနိုင်ကြ၍ “မည်သူက

ငါ့ကို ညဉ့်ဆဲ၍ ဆင်းရဲရသည်။ ရာသီဥတုဖောက်ပြန်၍၊ ပတ်ဝန်းကျင် ဘေးရန် နှိပ်စက်၍ ဆင်းရဲရသည်။” စသည်ဖြင့် ခဲပစ်သူကို မမြင်၊ ထိမှန်သော ခဲကိုသာ ရန်သူဟု ထင်မှားတတ်ကြပြန်သည်။

ပတ်ဝန်းကျင် (ဗဟိဒ္ဓ) ဘေးရန်လည်း ယေဘုယျအားဖြင့် မိမိခန္ဓာကိုယ် အတွင်း၌ရှိသော ကိလေသာ၏ ဆွဲအားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသည်ကို ရှုမြင်တတ် ရန်ကား မလွယ်ကူပါချေ။ ဖားသည် တုတ်ရိုက်ခံရ၍ သေရ၏။ တုတ်သည် သူ၏ အသံကြောင့် ရောက်လာခြင်းဖြစ်သည်။

ကိလေသာကို “ညစ်ညူးစေတတ်သောသဘော” ဟုလည်း အဓိပ္ပာယ်တစ်မျိုး ဖွင့်ဆိုကြပြန်၏။

သတ္တဝါတို့သည် ကိလေသာ အနည်းအများ အလိုက် ညစ်နွမ်းကြရသည်။ မည်သည့် ကိစ္စတွင်မှ ပြတ်ပြတ်သားသားမမြင်၊ ကြည်ကြည်လင်လင်မရှိ စွံ့ခွံ့ လူးသောကျွဲကဲ့ သို့ အမြဲပေကျ ညစ်ထေး၍သာ နေတော့သည်။ လူပေ လူညံ့များ ဖြစ်အောင် ကိလေသာက လုပ်ပေးနေတော့၏။

သတ္တဝါတို့သည် မွေးသည်မှ သေသည်အထိ အမျိုးမျိုးသောဒုက္ခများနှင့် ချည်းသာ လုံးထွေး ရစ်ပတ်ကာ အမြဲကြောင့်ကြ ပူပန်နေကြရသည်။ စိုးရိမ် ထိတ်လန့် နေကြရသည်။ ယောက်ယက်ခတ်နေကြရရှာ၏။ ဖြစ်ပေါ် လာသော ပြဿနာမှန်သမျှကိုလည်း အမှန်တကျ မမြင်၊ ထင်သလို ဖြေရှင်းယင်း ဆင်းရဲ သံသရာလည်ကာ တစ်ဘဝတာ ကုန်ကြရရှာ၏။

ကိလေသာဓာတ်မှန်သမျှ သတ္တဝါတို့ကို လူလုံးမလှ နိမ့်ကျညံ့ဖျင်း ဆင်းရဲ အောင်ဆွဲချတတ်သော “သံသရာအောက် ဆွဲအားကြီး” ပင်တည်း။

သံသရာအောက် ဆွဲအားကြီး ၁၀-မျိုး

ပူလောင်ညစ်ညူးစေတတ်သော သဘောတရား (ကိလေသာ = သံသရာ အောက်ဆွဲအား) သည် အမျိုးအစားအားဖြင့် ဆယ်ခုရှိသည်။

၁။ လောဘ လိုချင်တပ်မက်ခြင်း၊ လက်ရှိအဆင့်၊ လက်ရှိဘဝကို မစွန့်လွှတ် နိုင်ခြင်း၊ ထို့ထက်သာလွန်ရန် မျှော်လင့်ခြင်း၊ အမြဲတမ်း လိုနေခြင်း၊ ငတ်ခြင်း၊ ငမ်းခြင်း၊ ထင်စားခြင်း။

၂။ ဒေါသ စိတ်ဆိုး၊ စိတ်ပျက်၊ စိတ်ညစ်ခြင်း၊ မိမိအလိုမကျသမျှကို ပျက်စီး

သွားစေလိုခြင်း၊ အနိုင်ကျင့်လိုခြင်း၊ ရန်လိုခြင်း၊ အငြိုးထားခြင်း၊ တေးခြင်း၊ ကြောက်လန့်ခြင်း၊ စိုးရိမ်ပူပန်ခြင်း၊ ကျီးလန်စာစားနေရခြင်း။

၃။ မောဟ မည်သည့် အရာကိုမျှ အမှန်အကန် မမြင်ခြင်း၊ အမှန်ကို အမှားအမှားကို အမှန်ထင်ခြင်း၊ အမြင်ကန်းခြင်း၊ မှောက်မှားခြင်း၊ မိုက်မဲခြင်း၊ အသိဉာဏ် မမှောင်ကျခြင်း။

၄။ မာန ထောင်လွှားခြင်း၊ ပြိုင်ဆိုင်တုပခြင်း၊ အထင်ကြီးခြင်း၊ အထင်သေးခြင်း၊ အဖက်မလုပ်လိုခြင်း၊ မကျိုးနွံခြင်း၊ အာခံခြင်း၊ ခြေရာတိုင်းခြင်း၊ ထောင့်မကျိုးခြင်း၊ လှစွာလုပ်လိုခြင်း။

၅။ ဒိဋ္ဌိ လွဲလွဲမှားမှား ယုံကြည်ယူဆခြင်း၊ တစ်လွဲအယူသည်းခြင်း၊ အထင်မှားခြင်း၊ အမှားကို အမှန်ဟု ဆုပ်ကိုင်ထားခြင်း၊ တစ်ယူသန်ဆုံးဖြတ်ထားခြင်း။

၆။ ဝိစိကိစ္ဆာ သို့လော သို့လော ရှိခြင်း၊ မဝေခွဲနိုင်ခြင်း၊ ချိတုံချတုံ ရှိခြင်း၊ ပြတ်ပြတ်သားသား ဆုံးဖြတ်ချက် မချနိုင်ခြင်း၊ မထွေးနိုင် မမျိုနိုင် မတင်မကျ ရှိနေခြင်း။

၇။ ထိန စိတ်တွေ ထုံထိုင်းခြင်း၊ လေးလံ ဆုတ်ဆိုင်းခြင်း၊ လေးနက်ထက်သန်မှု မရှိခြင်း၊ (သေလောက်သောကိစ္စ ဖြစ်စေကာမူ အရေးကြီးမှန်း မသိဘဲ) ထုန်ပေပေ ပျင်းတွဲတွဲ ဒရီးဒရွတ်နေခြင်း၊ ပေါ့ပျက်လျော့ရဲ တုတ်ဆွဲခြင်း။

၈။ ဥဒ္ဓစ္စ စိတ်ဓာတ်အင်အား ပြိုကွဲပျံ့လွင့်ခြင်း၊ ကစဉ့်ကရဲ ဖြစ်ခြင်း၊ ဘာတစ်ခုမှ ထိထိမိမိ မလုပ်နိုင်ခြင်း၊ အသိဉာဏ် မဆည်နိုင်ခြင်း၊ လိုရင်းကို ဖမ်းမမိဘဲ အသိဉာဏ် တပ်ပျက်ခြင်း၊ မရေမရာ ယောင်ချာချာ ဖြစ်ခြင်း၊ (ပြာပုံကို တုတ်နှင့် ရိုက်သကဲ့သို့ ရှိ၏။)

၉။ အဟိရိက မဟုတ်တာမှန်သမျှ မတွန့်မဆုတ် လုပ်ရဲခြင်း၊ အရှက်မရှိ၊ အရွံ့မရှိ၊ မကောင်းမှုကို မြိန်ရည်ရှက်ရည် လုပ်ရဲခြင်း၊ (ဝက် မစင်စားသကဲ့သို့ ရှိ၏။)

၁၀။ အနောတ္တပ္ပ မဟုတ်တာမှန်သမျှ လုပ်ရန် မကြောက်လန့်ခြင်း၊ ကြောက်ရကောင်းမှန်းမသိ၊ မကောင်းမှုကို လက်ရဲစက်ရဲကျူးလွန်ခြင်း၊ ဘာကိုမှ မငဲ့မထောက် မကြောက်နိုင်တော့ဘဲ (မီးလျှံကို တိုးသော ပိုးကဲ့သို့)

ဖွတ်တိုးခြင်း။

ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယံ အပါယ်လေးပါးသို့ တောက်လျှောက် စုန်ဆွဲ သွားနိုင်သော အင်အားကြီးများပင်တည်း။ ထိုဆယ်မျိုးတွင် လောဘ-ဒေါသ-မောဟ သုံးမျိုးသည် ရေသောက်မြစ်ကြီးများ ဖြစ်သည်။

ထိုတွင် “ဒေါသ”သည် အသိသာ အပေါ်လွင်ဆုံး ဖြစ်၏။ ဖြစ်လွယ်၏။ ပြေပျောက်လွယ်၏။

“လောဘ”ကား ဒေါသလောက် မသိလွယ်။ ဖြစ်ခဲ၏။ ဖြစ်လျှင်ကား ပြေပျောက်ခဲ၏။ ရလိုသည်ကို မရလျှင် တအံ့နွေးနွေး ညှိုးနွမ်းနေရ၏။ ဆင်းရဲနေရ၏။ စိတ်ထောင်းကိုယ်ကျေ၍ အသက်ကိုပင် သေစေနိုင်၏။ အလိုရမ္မက် ကြီး၍လည်း အရှက်တကွဲ အကျိုးနည်း ဖြစ်ရသည်။ ပြစ်တင်ရှုတ်ချခံရ၏။ ရလိုဇောအားကြီး၍ အမှားအမှန် မဝေခွဲနိုင်။ ထိုအောက်ဆွဲအားကြောင့် ပင် အရှိန်အစော်များ ကင်းမဲ့ရ၏။ မရ၍လည်း ဒုက္ခ၊ ရပြန်တော့လည်း ကျေနပ်အားရပြီမရှိ။ တင်းတိမ် ရောင့်ရဲသွားပြီ ဟုလည်း မရှိ။ ရလေလိုလေ၊ လိုလေရှာလေ၊ ဆင်းရဲလေ။

“မောဟ”ကား အသိခက် အနက်ရှိုင်းဆုံးဖြစ်သည်။ (အဘိဓမ္မာ သဘာဝ များကို လေ့လာကြကုန်။ မောဟနှင့်ဝိစိကိစ္ဆာကိုပင် ယခုအခါ ပညာဟု ထင်နေတတ် ကြသည်။)

သေလောက်အောင် ပူသော ကိလေသာ

ထိုအောက်ဆွဲအားများ ရှိလျှင် ရှိသလောက် လူသည် အောက်တန်းကျ၏။ အသိဉာဏ်ခေါင်းပါး၏။ ခက်ထန်ကြမ်းကြုတ်၏။ ရိုင်းစိုင်း၏။ ယောက်ယက် ခတ်၏။ လျှပ်ပေါ်လော်လည်၏။ စီးပွားဥစ္စာ ချမ်းသာကြွယ်ဝစေကာမူ ဆင်းရဲ နေရ၏။ ရေပွက်လှိုင်းများကဲ့သို့ ကိလေသာတစ်ခုဖြစ်လျှင် ကျန်ကိလေသာ များပါ လှိုင်းပွက်ဂယက်ထကုန်၏။ ကူးစက် ပြန့်ပွားကုန်၏။ ဆင်းရဲသံသရာ စက်ဝန်းကြီးလည်း လည်ပတ်မဆုံးတော့ချေ။

အဘယ်နည်းဖြင့် ရုန်းကန်လွတ်ထွက် ကြပါမည်နည်း။ ပင့်ကူအိမ်၌မိသော သတ္တဝါကဲ့သို့ အထိ အမိအငြိနာသလောက် ထိုစက်ဝန်းဆွဲအားမှ မလွတ်မြောက် နိုင်ကြကုန်။

ကိလေသာ ဟူသမျှ အဘယ်မျှ ပူလောင်၍ လူကို အရုပ်ဆိုး ညစ်နွမ်းစေကြောင်း

လောဘစောတိုက်နေသူ၊ ဒေါသထွက်နေသူများကိုကြည့်လျှင် မြင်သာလှပေ၏။ ခန္ဓာကိုယ် ရုပ်ဝတ္ထုနူးညံ့သော နတ်များ ဒေါသထွက်ရုံမျှဖြင့် အသက်သေကြရ၏။ ယုန် သတ္တဝါများ သတ်စားရန် ဖမ်းကြသောအခါ လက်ထဲရောက်ကာမျှဖြင့် နီ ထွေးသောအသားများ ချက်ချင်းမည်းမှောင်သွားကာ မသတ်ရဘဲ အလိုလို အသက် ထွက်သွားကြရ၏။

ရှေးကလူများ ‘ရင်ကွဲနာ’ ကျခြင်း၊ ယခုအခါ ဆိုးဆိုးကောင်းကောင်း အမြင်အကြား မခံနိုင်အောင် ‘နှလုံးရောဂါ’ ဖြစ်ခြင်း၊ ရုတ်တရက် သေရခြင်း စသော ရောဂါကြီးများလည်းအတွင်း၌ ပိတ်၍လောင်နေသော ကိလေသာ၏ အင်အား သာဓက များပင်တည်း။

အပါယ်သို့ ကျရောက်အောင် ကိလေသာ ပူလောင်မှု မရှိတော့သော ‘သောတာပန်’ ပုဂ္ဂိုလ်သည်ပင် ဤ ၃၁-ဘုံ စက်ယန္တရားအတွင်းမှ ချက်ချင်း ထွက်သွား၍ မရ။ ခုနစ်ဘဝပင် နေရချေသေး၏။ နှစ်အားဖြင့် ကမ္ဘာနှင့်ချီ၍လည်း ကြာရှည်နိုင်ပေသည်။ ကိလေသာ၏ အောက်ဆွဲအားသည် အဘယ်မျှ ကြောက် ခမန်းလိလိ ရှိနေပါသနည်း။

ဣဿာ-မစ္ဆေရ-မာယာ-သာဓွေယျ

အင်အားကြီးမားလှသော ထို ကိလေသာ ဆယ်မျိုးကို မဆိုထားဘိ၊ သူ၏ အခြံအရံ အကူအညီ၊ အကုသိုလ် ဆွဲအားကလေးများပင် ကြောက်လန့်ဖွယ် ကောင်းလှ၏။ ဥပမာ ကိုယ့်ထက်သာ၍ မနာလိုရခြင်း (ဣဿာ)။

အစက ကိုယ်နှင့် တန်းတူရည်တူရှိနေရာမှ သာလွန်သွားသူ၊ ညီ အစ်ကို မောင်နှမရင်းပင် ဖြစ်စေကာမူ ကိုယ့်ထက် သာသွားသူကို မနာလိုရသည်မှာ မစားရမသောက်ရဘဲ ငရဲကြီးခံနေရ၏။ သားချင်းဖြစ်၍ ဆင်းရဲနေသည်ကို မမြင် ရက်သော်လည်း ကိုယ့်ထက် သာသွားမှာကိုမူ စိုးရိမ်နေ၏။

ကရုဏာကို ပေးနိုင်၍ မုဒိတာမပေးနိုင်ချေ။ ထိုစိတ်ဖြင့်ပင် ညီအစ်ကို မောင်နှမရင်းများ သေခန်း ရှင်ခန်းပြတ်ကြသည်။

နောက်တစ်ခုကား ဝန်တိုမှု (မစ္ဆေရ = မစ္ဆရိယ)

မိမိနှစ်သက်နေသော သက်ရှိ သက်မဲ့ပစ္စည်းများ တခြားလူနှင့် ဆက်ဆံ ရမည်ကို မလိုလားခြင်းဖြစ်ရသည်။ မိဘကိုပင်လျှင် ပေးရန်နိုးလည်း စိုးရိမ်နေရ၏။

ကြိုတင်၍လည်း ကာကွယ်ဖုံးဖိကြရသည်။ မကင်းနိုင်၍ ဆက်ဆံခွင့် ပြုလိုက်ရသောအခါ ဒေါသစက်ဝန်းကြီးကိုပင် ကူးစက် လည်ပတ်သွားစေ၏။

ယုတ်စွအဆုံး မီးရထား၊ ကားစီးရာ၌ပင် အလျင်ဦးထား၍ “ငါ့ဟာ” ဟု ဆုံးဖြတ်ပြီးသည်နှင့် နောက်လူအား လွတ်နေသော တစ်နေရာစာပေးရမည်ကိုပင် စိတ်ထဲမှာ ဆင်းရဲနေရ၏။

နောက်..... လှည့်ဖြားမှု (မာယာ) နှင့် စဉ်းလဲမှု (သာဓဋ္ဌယျ)။

မိမိမှာရှိနေသည့်အပြစ်ကို သူများမသိအောင် အမျိုးမျိုး ဖုံးဖိ ကာကွယ်ကာ ဟန်ဆောင် လှည့်ပတ်ခြင်းကို ‘မာယာ’ ဟု ခေါ်သည်။ အပြစ်ရှိနေ၍ အမြဲတမ်း မလုံမလဲ တအံ့နွေးနွေး အောင်နေရသော ဆင်းရဲသည် အဘယ်မျှ အခံရခက်လှပါ့မည်နည်း။

မိမိမှာ အမှန်တကယ်မရှိပါဘဲ ရှိဟန်ဆောင်ခြင်း၊ အိတ်ထဲ၌ တစ်ဆယ်ပါသည်ကို တစ်ရာထင်အောင် ဟန်ဆောင်စဉ်းလဲခြင်း၊ သတ္တိကောင်းဟန်၊ ပညာရှိဟန်၊ တရားထူးရှိဟန် ဆောင်ခြင်းများကိုမူ “သာဓဋ္ဌယျ”ဟု ခေါ်သည်။

ထို အလိမ်များမပြေစေရန် ဟန်ဆောင်ရသည့် ဒုက္ခ၊ အတွင်းလိုက်၍ တဖြည့်ဖြည့် မြှိုက်နေသော အပူသည် အဘယ်မျှ ကြီးလေးလှပါသနည်း။

ဆွဲအားစက်ကွင်းမှ ရုန်းထွက်နည်း

အေးအေးဆေးဆေး စဉ်းစားကြည့်ပါ။ ကြည့်တတ်လျှင် မြင်သာလှပေ၏။ ထို သဘောတရားတို့သည် သင့်ပတ်ဝန်းကျင်၌ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဖြစ်နေကြ၏။ ထိုအောက်ဆွဲအားအသံများကိုလည်း ကြားနေရ၏။ သင့်စိတ်ထဲတွင်လည်း တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခု ဝင်နေတတ်သည်။ တစ်ခုစီ တစ်ခုစီ ဆွဲထုတ် ခံစားကြည့်ပါ။ မဝင်အောင် ကာကွယ် ပါ။ နှင်ထုတ်ပါ။ အဘယ်မျှ စပ်ခါးပူလောင်သော အရသာများ ဖြစ်ပါလေမည်နည်း။ မည်မျှ ကြောက်စရာကောင်းသော အတွင်းရန်သူများဖြစ်သည်ကို စေ့စေ့နှလုံးသွင်းပါ။

လောက၌ လူကုံထံပညာရှိတို့သည် ထို အပြစ်အနာအဆာများကို အထိုက်အလျောက်မြင်ကြ၏။ လွဲဖယ်ကုစားနည်းများကိုလည်း ပေးကြသည်။ ဖုံးဖုံးဖိဖိနှင့် သာမန် ‘လူကြီးလူကောင်း’ တစ်ယောက် ဖြစ်ရုံ ဆွဲတင် နိုင်သည်မှအပ ရန်သူနှင့် ထိပ်တိုက်ရင်ဆိုင်ကာ သူ့နိုင်ကိုယ်နိုင် ခုတ်ထစ်ရသော အမြစ်ပြတ် ‘ဆွဲအားမှ

ရုန်းထွက်နည်း' ကိုမူ မပေးနိုင်ကြချေ။

ရှေးခေတ်က ဘုရားအမည်ခံပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်လည်း ထိုအောက်ဆွဲအားများ၏ အပြစ်ကို အထိုက်အလျောက်မြင်ကြ၏။ ရုန်းထွက်ကျော်လွန်ရန်လည်း ကြိုးစားကြသည်။ နည်းလမ်းများကိုလည်း ချမှတ်ပေးထားကြကုန်၏။

ထိုနည်းလမ်းတချို့မှာ ကိလေသာ တဏှာလောဘကို လက်ကျန် မရှိအောင် ကာမဂုဏ်ကို တစ်ချိတည်းနှင့် အဝခံစားပစ်ခြင်း၊ ဆူးပေါ်အိပ်ခြင်း၊ အစာဖြတ် အငတ်ခံထားခြင်း၊ မီးလျှံမီးပူတိုက်ခြင်း၊ ရေစိမ်ခြင်း စသည်တို့ ဖြစ်ကြသည်။

ကိလေသာ နို့မျက်ဖြေနည်း

ယခုအခါ ဇူများသည်လည်း ကိုယ့်နည်းနှင့်ကိုယ် ကိလေသာကို ကုစားကြ၏။ ရှောင်လွှဲကျော်လွန်ကြ၏။ သိ၍ လုပ်နေကြသည်ကား မဟုတ်ကုန်။ ဥပမာ - ပခြပ်၌ လှောင်ထားသော မြွေကို ရံခါ ရံခါ အပြင်သို့ထုတ်၍ အစာ ကျွေးသည့် နည်း မျိုးပင်ဖြစ်သည်။

ငယ်စဉ်က ချစ်ခင်ယုယမှုကို သူများနည်းတူမခံခဲ့ရသော ကလေးငယ်များ ချစ်ခင်ယုယမှု ငတ်၏။ မတတ်သာ၍ မသိမသာသိမ်းဆည်း (အောင့်)ထားခဲ့ရသည်။ ကြီးလျှင် ထိုကလေးမျိုးသည် ချစ်ခင်ယုယမှုကို အကြမ်းဖက်ရယူ (အချစ်ဓားပြတိုက်) တတ်၏။

ဥပမာ - ကလေးနီး၍ တန်းစေ့အောင် နို့မစို့ရဘဲ နို့မျက် နို့ငတ်သောကလေး သည် မည်သည့်အရာကိုမျှ မကျေနပ်ဘဲ ထို နို့ငတ်မှုကြောင့် တောက်လျှောက် ကျည်တိုက်တော့သည်။ စိတ်နာ၍ ရှုပ်လည်းနာကာ ကျန်းမာရေးပင် ချို့ငဲ့လာတတ်၏။ "ကိလေသာ နို့မျက်ခြင်း"ကား ထို့ထက် ကြောက်ဖွယ်ကောင်းလှသည်။

တစ်ဖန် ကလေးများစုပေါင်း၍ ကစားကြသောအခါ အငယ်ဆုံး ကလေးမှာ ခိုင်းသမျှ လုပ်ရ၏။ အနိုင်ကျင့်ခံရ၏။ ကစားဘက် မလုပ်မည်စိုး၍ ခိုင်းတာ လုပ်ရသည်။ လုပ်ချင်၍မဟုတ်။ အောင့်၍လုပ်ရခြင်းဖြစ်၏။ စားသောမုန့်ကိုပင် မပေးချင်ဘဲ ဖဲ့၍ပေးရ၏။ ထိုကလေးသည် မိမိမျိုသိပ် သို့လှောင်ခဲ့ရသော ထို အနိုင်ကျင့်ခံရမှုကို မိမိထက်ငယ်သောကလေးများအပေါ် လွှဲပြောင်း၍ အန်ထုတ် တတ်သည်။ ကြီးနိုင်ငယ်ညည်း ဒေါသကို ပခုံးပြောင်း ဖြေရှင်းခြင်းပင်တည်း။

မိဘများ သားသမီးများကို ဆုံးမသည်ဟုဆိုကာ ရိုက်နှက်ကြသောအခါ

ကလေးအပြစ်ရှိသည်ထက် မိမိ၌ တစ်စုံတစ်ခုကြောင့် မကြေမလည် အောင့်အည်း ထားရသောဒေါသကို အစာကျွေးသည့်ရိုက်ချက်က ပို၍ များနေတတ်လေသည်။ လင်မယားရန်ဖြစ်တိုင်း အိမ်ကခွေးကြီး ထွက်ပြေးလေ့ရှိ၏။

ထိုအတူ လောဘာတွေ သိုလှောင်ထားဖန်များလျှင် ဘိုင်စကုပ် ကြည့်ခြင်း စသည်ဖြင့် အပြင်ထုတ်၍ အစာကျွေးပေးနေကြရသည်။ ထိုမျှဖြင့် လောဘက မဝသေးလျှင် အိမ်တွင်းရေးရှုပ်ထွေးကြရ၏။

အားကျမခံ ဂုဏ်တုဂုဏ်ပြိုင်စိတ်နှင့် ဒေါသအပူစိတ်များ အောင့်အည်း သိုလှောင်ထားရဖန်များသောအခါ လက်ဝှေ့ပွဲ၊ ဘောလုံးပွဲ စသည်ကို ကြည့်ခြင်း အားဖြင့် ဒေါသကို အပြင်ဆွဲထုတ်၍ အစာကျွေးပေးနေကြရသည်။ သို့မှသာ နေသာထိုင်သာ ရှိသွားကြ၏။ ထိုမျှနှင့် ဒေါသကမဝသေးလျှင် ဆဲဆိုရန်ဖြစ်ပေး ကြရသည်။ လောက ၌ ကိလေသာကို ဧည့်ခံဖျော်ဖြေသောအတတ်တို့သည်လည်း များလှကုန်၏။

ယင်းသို့လျှင် လူလိမ္မာဖုံးဖိသောနည်း၊ အကြမ်းနည်း၊ အစာကျွေးနည်း၊ ပခုံးပြောင်း အစားထိုးနည်း စသည်တို့သည် တဒင်္ဂအားဖြင့် ဆွဲအားကို ရုန်းကန် ကာကွယ်နိုင်ပြီဟု ထင်ရစေကာမူ အဆမတန် အင်အားကြီးမားသော ရေများကို အပူတပြင်း ကန်သင်းဖို့ ဆည်ရသကဲ့သို့ဖြစ်၍ တစ်ချိန်ချိန်တွင် တစ်နေရာရာ၌ ထိုးလိုမိစီးဆင်း၍ ကျိုးပေါက်သွားတတ်ရာ ပို၍ပင် အထိနာတတ်ပေသည်။ မှန် ကန်သောနည်းလမ်းများ မဟုတ်ကုန်။

“သတ္တဝါအများ အဘယ့်ကြောင့် ဆင်းရဲနေကြသနည်း”ဟု အကြောင်းရင်း သဘာဝများကို ရှာဖွေသောအခါ ကိလေသာဆယ်ပါးမှတစ်ပါး အခြားမရှိချေ။ ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ တက်၍နေသော်လည်း သေလျှင် ဝက်ခြံထဲသို့ဆွဲချနိုင်သော ထိုဆွဲအား စက်ကွင်းကြီးသည် ၃၁-ဘုံလုံးကို နယ်နိမိတ်ထား၍ လည်ပတ်နေလေသည်။ အကြောင်းအကျိုး အသေးစိတ်ရှုမြင်သုံးသပ်သောအခါ ယင်းဆွဲအားကြီးများကိုပင် “ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ် စက် ယန္တရား”ဟု သုံးနှုန်းရလေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ တစ်လောကလုံးတွင် ယင်းအခြေခံ အစုန်ဆွဲအားကြီးများကို တိတိကျကျ ကုန်ကုန်စင်စင် မြင်တွေ့သူမှာ မြတ်စွာဘုရားရှင် တစ်ပါးတည်းသာ ဖြစ်တော်မူ၏။ ထိုစက်ကွင်းမှရုန်းထွက်ရန် အဆန်နည်းလမ်းအမှန်ကို ထုတ်ဖော် ပေးနိုင် သူမှာလည်း ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးမှလွဲ၍ အခြားမရှိပြီ။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့အား ဆင်းရဲပယ်ဖျောက် ချမ်းသာရောက်အောင် စောင့်ရှောက် ကယ်တင်

နိုင်သည်မှာ ရတနာသုံးပါးသာလျှင် ဖြစ်ချေ၏။

လောက၌ “ရတနာသုံးပါး”ဟူ၍ ဖြစ်ထွန်းပေါ်ပေါက်နေခြင်းသည် အဘယ်မျှ အားကိုးမှီခိုစရာ ကောင်းလိုက်ပါဘိသနည်း။

အဆန်နီယာမ အထက်လမ်း

ပြဆိုပြီး ကိလေသာဆယ်ပါးကို အလွန်ကြောက်လန့်စရာကောင်းသော ဘေးဆိုးအန္တရာယ်ကြီးအဖြစ် မြင်နိုင်ပါမှ ယခုဖော်ပြမည့် အဆန်နီယာမအထက်လမ်း နည်းနာများ၏ ကျေးဇူးကြီးမားပုံကို သဘောကျနိုင်ပေလိမ့်မည်။ သို့မှလည်း ရတနာ သုံးပါး၏ကျေးဇူးကို အမှန်မြင်၍ သာသနာတော်နှင့် ကြိုကြိုက် ရခြင်း၏ တန်ဖိုးကို နားလည်နိုင်ပေသည်။

ဖတ်ကောင်းအောင် တန်ခဏဆင့်၍ ရေးသားခြင်းမဟုတ်။ ဉာဏ်စွမ်းရှိသမျှ ပိဋက သုံးပုံကို ခြုံငုံသုံးသပ်၍ လိုရင်း ပဓာနကျသည့် အချက်များကို ရွေးထုတ် ပြနေခြင်း ဖြစ်၏။

အရေးကြီးမှန်းသိမှ၊ အင်အားကိုမြင်မှသာလျှင် ဟောကောင်း ပြောကောင်း အခမ်းအနား ဘာသာရေးဝါစာကမာ လိုက်နာကျင့်သုံးခြင်းမှ ကျော်လွန်နိုင်ကြပေ လိမ့်မည်။

နတ်ကိုးကွယ်သော အဆင့်၊ သာသနာပမှာပင် ရနိုင်သော တန်ခိုးရှင် ကိုးကွယ်သောအဆင့်မှ လွတ်မြောက်ကြရပေလိမ့်မည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ပွင့်တော်မူခြင်းသည် “ကိလေသာ တော်လှန်ရေးကြီး” ဆင်နွှဲရန် လက်နက် တပ်ဆင်ပေးခြင်း၊ နည်းလမ်း ပေးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူသင့်၏။

နည်းလမ်းများမှာ ဆယ်မျိုးရှိသည်။ ယင်းကို “ပုညကိရိယာ ဝတ္ထု”ဟု ခေါ် ၏။ (ပုည=ဖြူစင်သန့်ရှင်းရေးကောင်းမှုအလုပ်+ကိရိယာ=လုပ်သင့်သော+ဝတ္ထု = ကောင်းကျိုးချမ်းသာတို့၏ တည်ရာ။)

- ၁။ ဒါန = ပေးလှူ စွန့်ကြဲခြင်း၊
- ၂။ သီလ = ကိုယ်နှုတ် စောင့်သုံးခြင်း၊
- ၃။ ဘာဝနာ = သမထ ဝိပဿနာ ရှုပွားခြင်း။

- ၄။ အပစာယန = အသက် သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးသူတို့အား (မျှော်လင့်ချက် မထားဘဲ) ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း စသည်ဖြင့် မြတ်နိုးတနာ ပူဇော်ခြင်း၊
- ၅။ ဝေယျာဝစ္စ = ထို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများနှင့် လူနာများအား ကိစ္စကြီးငယ် ပြုစု ဆောင်ရွက်ပေးခြင်း၊
- ၆။ ပတ္တိဒါန = မိမိ၏ ကုသိုလ်ကောင်းမှုကို အမျှပေးဝေခြင်း၊ ('တမလွန်' အခန်းစာမျက်နှာ ၄၆၈ ၌ အကျယ်ရှုပါ။)
- ၇။ ပတ္တာနုမောဒနာ = တခြားသူတို့ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုသည်ကို မြင်လျှင်၊ ကြားလျှင် အမျှပေးသည်ဖြစ်စေ၊ မပေးသည် ဖြစ်စေ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ခြင်း။

နေ့စဉ် အမျှယူနည်း

မှတ်ချက်။ ။ ဘုရားဝတ်တက်ပြီးလျှင် အမျှအတန်း ပေးဝေသောအခါတိုင်း “သူတော်ကောင်းကြီးများကလည်း မေတ္တာ ပွားပို့ ကြလိမ့်မည်။ အမျှပေးဝေကြလိမ့်မည်” ဟု ရည်မှတ်၍သော်လည်းကောင်း၊ မိမိစိတ်တွင် သိမြင် ထင်လွယ်သော သူတော်ကောင်းကြီးများ၏ နေ့စဉ်ပြုလုပ်နေကျ သာသနာပြု လုပ်ငန်းကြီးများကို အာရုံပြု၍လည်းကောင်း အောက်ပါအတိုင်း ရွတ်ဆိုအာရုံပြုပါ။

“သူတော်ကောင်းကြီးများပေးပို့သော မေတ္တာဓာတ်ကိုလည်း ခံယူပါကုန်၏။ မေတ္တာဓာတ် ချီးမြှင့်တော်မူကြပါကုန်လော့။ သူတော်ကောင်းကြီးများ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကျင့်ကြံပွားများအားထုတ်နေသော ကုသိုလ်ကောင်းမှုအစုစု၏ အဖို့ဘာကကိုလည်း အမျှယူကြပါကုန်၏။ စိတ်၌ရည်မှန်း၍ ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓုခေါ်ပါကုန်၏။”

- ၈။ ဓမ္မဿဝန = အကျိုးရှိအောင် တရားနာယူခြင်း၊
- ၉။ ဓမ္မဒေသနာ = လာဘ်၊ ကျော်စောသကာ မဒဲဘဲ တရားဟောခြင်း၊
- ၁၀။ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ = အယူကို ဖြောင့်မန်အောင်ပြုခြင်း (ကံ-ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်ခြင်း)

ဤကား ‘ပုညကိရိယာဝတ္ထု’ခေါ် ဆန်တက်ရန် နည်းလမ်းဆယ်မျိုးတည်း။ ‘ကံလေသာ တော်လှန်ရေးလက်နက်’ဆယ်မျိုးတည်း။

(က) ဒါနတိုက်ပွဲ

သန့်ရှင်းရေး လက်နက် ၁၀-မျိုး

ပုညကိရိယာ = ဖြူစင် သန့်ရှင်းရေး လုပ်ငန်း ဆယ်မျိုးကို အကျဉ်းချုပ် လျှင် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ သုံးမျိုးသာလျှင် ဖြစ်၏။

ပတ္တိဒါန၊ ပတ္တာနုမောဒန နှစ်မျိုးသည် ဒါနအုပ်စု (ဒါနနှင့် သဘောတူ၍ ဒါန၌ အကျုံးဝင်သော လုပ်ငန်း)

အပစာယန ၊ ဝေယျာဝစ္စ နှစ်မျိုးသည် (စရဏကုသိုလ် ဖြစ်၍) သီလအုပ်စု၊ နောက်ဆုံး ဓမ္မဿဝန၊ ဓမ္မဒေသနာ၊ ဒိဋ္ဌိဇုကမ္မ သုံးမျိုးသည် ဘာဝနာအုပ်စု ဖြစ်ကြောင်း ‘အာစရိယံ ဓမ္မပါလံ ဋီကာဆရာကြီး’ အမိန့်ရှိသည်။

ထိုတွင် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် တို့အတွက် ပထမဆုံး သန့်ရှင်းရေး အလုပ်ကား ဒါန ဖြစ်သည်။ ဘုရားရှင်က ဒါနကို စစ်တိုက်ရခြင်း (ယုဒ္ဓ)ဟု ဟောတော်မူ၏။ မိမိချွေးနံစာနှင့် ရှာဖွေထားရသော ဥစ္စာပစ္စည်းကို စွန့်လွှတ်ရသည်မှာ လွယ်ကူသော အလုပ်မဟုတ်။ လောဘနှင့် ဣဿာ မစ္ဆရိယတို့က အမြဲတမ်း ကန့်ကွက် နေခဲ့ကြသည် မဟုတ်ပါလော။ (ဒါနဉ္စ ယုဒ္ဓဉ္စ သမံ ဟောတိ။ သဂါထာ-သံ ၂၀။)

လောဘ မစ္ဆေရ စသော အောက်ဆွဲအားများကို တွန်းလှန်တိုက်ခိုက်ရခြင်း ဒါနအလုပ်သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အတွက် ပွဲဦးထွက် တိုက်ပွဲပင်ဖြစ်၏။ ဒါနဖြင့် လောဘ မစ္ဆေရတို့ကို ဆွဲထုတ်၍ ပါးလျားအောင် လှီးဖြတ်ပေးနေခြင်း ဖြစ်သည်။ သူ့ အတိုင်းအတာနှင့် သူ့ ကိလေသာကို ပယ်သတ်ခြင်းပင်တည်း။

ထို့ကြောင့် ဒါနတစ်စုံတစ်ခုလုပ်တိုင်း ကိလေသာကို အကြွင်းမဲ့အောင်နိုင်သော နိဗ္ဗာန်ပန်းတိုင်ကို ဦးတိုက်ဆန္ဒပြုကြရမည်။

နိဗ္ဗာန်လှေကား

ဒါနဖြင့်ဖြစ်သည့် ‘ကိလေသာကို မည်သည့်အတိုင်းအတာအထိ စွန့်လွှတ် နိုင်ပါပြီ’ ဟု ကြေငြာ ဖော်ပြခြင်း မည်၏။ (ပုနာတိ ပညာယတိ ဧတေနာတိ ပုညံ။ ဗုဒ္ဓဝံ-ဋ္ဌ၊ ၈၈။)

ထိုမှတစ်ပါး “ဒါနသည် ဝိယဆေး စည်းရုံးမှု အောင်မြင်ရေး လက်နက်၊

နိဗ္ဗာန်သွားရာ လှေကားတစ်စင်း၊ စိတ်ကြည်ဆေး” စသည်ဖြင့် ဟောတော်မူသည်။
(ဒါနုပပတ္တိသုတ်။)

ဒါနနှင့်စပ်၍ လက်ငင်းအကျိုး၊ တမလွန်အကျိုးများ များစွာ ဟောတော်မူထားသည်။ အချုပ်အားဖြင့် စေတနာသုံးတန် ညီညွတ်ရန်နှင့် ဒါနပြုတိုင်း ရိုရိုသေသေ လေးလေးစားစား သန့်သန့်ရှင်းရှင်း လုပ်၍ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ကြပ်လှူဒါန်းနိုင်မူသည် အရေးအကြီးဆုံးဖြစ်သည်။

သာသနာတော်အတွက်၊ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်အတွက် အမှန်တကယ် လိုအပ်ချက် ဖြစ်၍ ကိုယ်ကျိုးမဖက် မျှော်လင့်ချက်မပါသော အလှူသည် ပို၍ အကျိုးပေးထက် သန်စေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လွန်ခဲ့သော ၉၁-ကမ္ဘာအတွင်းက ဖြစ်ရပ်များကို ဝေင်ခြင်တော်မူရာ “အလှူရဲ၍ မွဲသူ တစ်ဦးတစ်လေကိုမျှ မတွေ့ရ။ ချမ်းသာကြွယ်ဝ နေသူမှန်သမျှ ဒါနရှင်တွေသာဖြစ်ကြောင်း” အတည့်အလင်း ဟောပြတော်မူခဲ့သည်။
(ဂါမဏီ သံယုတ်၊ ကုလသုတ်။)

လူတချို့ကား သောင်းကိုးထောင် ရက်ရက်ရောရော စွန့်လှူနိုင်သော်လည်း မိဘဆွေမျိုးသားချင်းနှင့် ချိုင့်သူများအား ကူညီ မ၊ စရန်ကိုမူ ဝန်လေးနေတတ်ကြ၏။ အလှူကြီးပေးနိုင်သော်လည်း တစ်ကျပ်ငါးမူးနှင့် အကြီးအကျယ် ရန်ဖြစ် ငြင်းခုံ တတ်ကြသေးသည်။ ‘ဒါန’ ၏အဓိပ္ပာယ်ကို နားမလည်ရှာကြ။

သာသနာတွင်းမှာ သာသနာပ ဒါနချင်းမတူ

သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်တုန်း လှူရသော ဒါနသည် သာသနာပဒါန နှင့်မတူ။ အလွန် အကျိုးကြီးလှ၏။ သာသနာပဒါနကြောင့် သိကြားမင်း စည်းစိမ်ကိုရသော်လည်း ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ မတောက်မပ၊ ဗိမာန်ကလည်း ညှိုးမှိန်လျက်ရှိ၏။

သာသနာတွင်းဒါနကြောင့် နတ်ဖြစ်ကြသော နတ်သား နတ်သမီးများမှာ ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ လွန်စွာတောက်ပလျက် သိကြားမင်းဗိမာန်အနီး သွားကြလာကြရာ သိကြားမင်း ဇနီးမောင်နှံမှာ ရှက်လွန်း၍ ပုန်းနေကြရ၏။ နောက်မှ အကြံရကာ သူဆင်းရဲ အဘိုးအဘွားယောင်ဆောင်၍ လှူပြည်ဆင်းပြီး ရှင်မဟာကဿပ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး အား ဆွမ်းလှူကြရသည်။

မွဲလျှင်လှူ၊ လှူစရာတွေက ပေါ

အလှူဒါနပြုလိုသူများအတွက် လှူစရာတွေကား ပေါလှဘိသည်။ ၁၂၆၇-ခုနှစ်၊ ပြာသိုလတွင် ရဟန္တာဟုကျော်ကြားသော ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလသည် ရွှေကျင်မြို့၌ သိမ်သမုတ် ကြွတော်မူ၏။ ထိုစဉ် တောင်ပေါ်မှ ကရင်ကြီး ငါးယောက် ကန်တော့ပွဲ ကိုယ်စီနှင့် လာရောက်ဖူးမြော်ကြသည်။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ မင်းတို့တောင်ပေါ်မှာ ချမ်းသာတဲ့လူ ပေါကြရဲ့လား။

ဒကာများ ။ ။ မပေါပါ အရှင်ဘုရား။ ဆင်းရဲတဲ့လူတွေပဲ များပါတယ်။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ ရေမိုးကော ပြည့်စုံကြရဲ့လားကွဲ့။

ဒကာများ ။ ။ ပြည့်စုံပါတယ်ဘုရား။ ရေလည်း အင်မတန်ကောင်းပါတယ်။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ အိမ်း-ဒါဖြင့် နေရာကျသားပဲ။ မင်းတို့ ဆင်းရဲတဲ့ ကရင် ဒကာတွေ ပိုက်ဆံမကုန်ဘဲနဲ့ကုသိုလ်ရအောင် ဘုရားကို နေ့တိုင်း ရေတစ်ခွက်နှစ်ခွက်လှူကြ ကြားလား။

ဒကာများ ။ ။ မှန်ပါ အရှင်ဘုရား။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ ဒါန ဘာခက်သလဲကွယံ။ ပန်းမပွင့်တဲ့အခါမျိုး သစ်ခက် သစ်ညွန့်ကလေးတွေ ချိုးပြီးလှူ။ ဖယောင်းတိုင် မဝယ်နိုင်တဲ့အခါ ကောက်ရိုးတွေစည်းပြီး ဘုရားကိုမီးပူဇော်ကြ။ ကဲ...ကဲ ငါးပါး သီလယူပြီး ပြန်ကြ။

မကြားစဖူး တရားထူးကို ကြားနာကြရသဖြင့် ဒကာများ ဝမ်းသာမဆုံး ရှိကြရလေ၏။ တန်ခိုးအဘိညာဉ်ဖြင့် လက်တွေ့သိမြင်တော်မူကြသော သူတော် ကောင်းကြီးများက လူတိုင်း ချမ်းသာစေလိုသောစေတနာဖြင့် မလုပ်တတ်စရာလည်း မရှိရအောင် ညွှန်ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်သည် အလွန် ပွင့်လင်း၏။ လိုက်နာ ကျင့်သုံးရမည့် လမ်းစဉ်ကလည်း လွယ်ကူ လွန်းလှသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ရိုးရိုး ရှင်းရှင်း ကလေးပင်တည်း။ အရိုးခံကြီးပင်တည်း။ တကယ်ယုံကြည်၍ အဟုတ် လုပ်နိုင်မှုသာ အရေးကြီး၏။

ခြံစည်းရိုးတွင် အလေ့ကျပေါက်နေသော ပန်းတစ်ပွင့်ဖြင့်လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက် စေနိုင်၍ နတ်ပြည်လောက်ကိုမှ အသာကလေးပင်တည်း။ (လိပ်ဆူး ရွှေပန်း နတ်သမီး စသည်ကိုထောက်ပါ။)

ခန္ဓာကိုယ်ကို နှားလိုနိုင်

မြေဩဇာ ကောင်းမွန်သော လယ်ယာတွင် အနည်းငယ် စိုက်ပျိုးရုံမျှဖြင့် သီးနှံများလုံလောက်အောင် ရရှိတတ်၏။ သာသနာတော်ကြီးနှင့် ကြံ့ရခိုက် ရတနာ သုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို သိမြင်သောပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းအဖို့ သက်တမ်းများ တိုတောင်း လှ၏။ အချိန် တွေ နည်းပါးလှသည်။ လုပ်စရာအလုပ်ကောင်းကြီးတွေ များစွာရှိနေ၏။ ပဒေသာပင်ကို မတွေ့စဖူး ဆွတ်ခူးရသူကဲ့သို့ လက်မလည်နိုင်အောင် ရှိကြရသည်။

လောက၌ သိသူတို့သည် ပို၍ အလုပ်လုပ်လေ့ရှိကြ၏။ အရင်းနည်းနည်းနှင့် အမြတ်များများရသည်ကို မြင်ကြရသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ လူညံ့များကား ပျင်း လောက်အောင် အချိန်ကုန်ခဲနေကြ၏။

ဤနေရာ၌ စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး “လှေသင်းမင်းကျောင်း ဆရာတော်ဘုရားကြီး” နှင့် “လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး” နှစ်ပါးအကြောင်း အနည်း ငယ် ဖော်ပြဦးအံ့။

ထင်းခွေ ရေခပ်သော ဘုန်းတော်ကြီး

လှေသင်းမင်းကျောင်း ဆရာတော်သည် ဧရာဝတီမြစ်အတွင်းသို့ ရေချိုး ဆင်းလေ့ရှိရာ ရေမျောလာသောထင်းများကို ကမ်းပေါ်၌ ဆယ်ယူစုပုံ ထား၏။ နည်းနည်းချင်း ကျောင်းသို့ ထမ်းသယ်၏။ ဆောင်းအခါ သံဃာများ မီးလှုံရန် ကျောင်းတွင်း၌သာမက ကျောင်းပေါက်မှ ဝတ်ချက်ရွာဝင်အထိ နှစ်မိုင်ခန့် လမ်း တစ်လျှောက် မီးဖိုများ ဖိုပေး၏။ ဘုရားကိုလည်း မီးပုံလှူ၏။ ယုတ်စွအဆုံး ခွေးများ အတွက်ပင် မီးဖိုပေးလေ့ရှိသည်။

ဧရာဝတီမြစ်ထဲမှ သဲများကို ထမ်းသယ်၍ ကျောင်းဝင်း၌ ခင်းထား၏။ တစ်နေ့ နည်းနည်း နည်းနည်းဖြင့် လှည်းအစီးပေါင်း တစ်ထောင်တိုက်ခန့်ရှိသည်။ ကျောင်းဝင်း တစ်ပြင်လုံးနှင့် သံဃာများဆွမ်းခံကြွရာ နှစ်မိုင်ခန့် လမ်းတစ်လျှောက်လုံး နံနက်တစ်ကြိမ် ညတစ်ကြိမ် တံမြက်လှည်း၏။ အလိုအလျောက် သန့်ရှင်းနေ၍ ဖြစ်စေ၊ အခြားသူများက လှည်းထား၍ဖြစ်စေ ပြောင်နေသော်လည်း ထပ်၍ လှည်းမြဲလှည်း၏။ “ကာယ ဝေယျာဝစ္စ၊ သေနာသန ကုသိုလ်စော ဖြစ်သဟဲ့” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ကျောင်းတိုက် သံဃာများအတွက် ချိုးရေ၊ သုံးရေ၊ သောက်ရေ အား

လုံး မိုးမလင်းမီ ခပ်ထည့်နှင့်ပြီး ဖြစ်လေသည်။ သံဃာငယ်များက သိ၍ ဦးအောင် ခပ်ထည့် ထားလျှင်လည်း ထိုရေများကို ဘုရားလှူပြီး ဧရာဝတီမြစ်သို့ ဆင်းကာ ခပ်မြဲခပ် ထည့်တော်မူ၏။ ရေတစ်အိုး ပြည့်ရန်ပင် မလွယ်ကူချေ။

သေတဲ့အထိ စဉ်းစားပြီး

သံဃာများသုံးရန် ဒန်ပူတံ ကနုတ်များကိုလည်း သောင်းသိန်းချီ၍ ကိုယ်တိုင် သပ်တော်မူ၏။ ဘုရားရှင်ကိုလည်း ဆီမီး၊ ပန်း၊ ရေ လှူရိုးလှူစဉ်မျှမက ရာသီဥတု အလိုက် ဆောင်းခါ မီးဖို၍လှူခြင်း၊ နွေခါ ယပ်လေခပ်၍ လှူခြင်း များကိုလည်း ပြုတော်မူသည်။ (သိန်းထိပေါက်မှ လှူမည့်သူများ အတုယူရန်)။

ထိုအလုပ်များကို ကျောင်းထိုင် အဓိပတိ သက်ရွယ်ကြီး ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါး အဖြစ်ဖြင့် လုပ်နေခြင်း ဖြစ်၏။ တစ်ဖက်က စာချခြင်း၊ တရားဟောခြင်း၊ စာရေးခြင်း (ကျမ်းပြုခြင်း)နှင့် တရားအားထုတ်ခြင်းများ လုပ်သည့်ကြားက လုပ်တော်မူခြင်းဖြစ်သည်။ အခါရာသီအလိုက် ဤမျှ စေ့စေ့စပ်စပ် နှစ်စဉ် လစဉ် နေ့စဉ် လုပ်တော်မူသော်လည်း လူသိမခံ။ ရဟန်းငယ်များ အိပ်ရာက နိုးမှသာ ရေခပ်ပြီး တံမြက်လှည်းပြီး၊ မီးဖိုပြီး ဖြစ်နေသည်ကို အမြဲတွေ့နေကြရ၏။ မအိပ်မနေ အလုပ်လုပ်တော်မူသည်။

ရတနာသုံးပါးအတွက်၊ သံဃာများအတွက် ဤမျှ အနစ်နာခံတော်မူသော် လည်း မိမိအတွက် အခြားသူများ တာဝန်တက်မည်ကိုမူ နည်းနည်းကလေးမျှ လိုလားတော်မမူ။

တစ်ချိန်တွင် ဝမ်းသွန်ရောဂါဖြစ်၍ သေမည်ထင်သဖြင့် သုဿန်သို့ ဒဂူတံဆွဲ အထောက်ထောက်နား၍ ညတိတ်တဆိတ် ထွက်သွား၏။ မိုးလင်း၍ ရှာကြသော အခါ မြေပုံတစ်ခု၌ ခေါင်းဆိုက်မြောနေရင်း “ငါသေရင် မင်းတို့ ဒုက္ခ မများ အောင်လို့”ဟု မိန့်တော်မူသည်။

သာသနာကျွန် ခံပါရစေ

လယ်တီဆရာတော်လည်း ထို ရတနာသုံးပါးဝတ်ကြီး အနစ်နစ်ဆယ်ကျော် လုပ်တော်မူသည်။ မုံရွာမြို့တွင်းသို့ ဆွမ်းခံကြွတိုင်း ရေအိုး၊ တံမြက်စည်းများကိုပါ

သပိတ်အိတ်နှင့် အတူ ယူဆောင် ကြွသွားလေ့ရှိ၏။ ရွှေစည်းခုံဘုရားအနီးရှိ တစ်ရပ် တစ်သူခန့် ချောက်ကြီးများကို မြေဖို့ခြင်း၊ လမ်းခင်းခြင်း၊ မိမိကျောင်းတိုက်တွင်မျှ မက မြို့တွင်းကျောင်းများ၌ပင် ကုဋိမှအစ ရေခပ်လောင်းထည့်ခြင်း၊ တံမြက်လှည်း ခြင်းများ ပြုလုပ်ပြီးမှ ဆွမ်းခံတော်မူသည်။

“ခန္ဓာကိုယ် အငှားနွားကြီးကို တန်အောင်ခိုင်းပေးမှဟေ့” ဟုလည်း ကြီး ဝါးတော်မူလေ့ ရှိသည်။

နေ့စဉ်နှင့်အမျှ လာရောက် ရေခပ်၊ တံမြက်လှည်းနေသော လယ်တီ ဆရာ တော်အား မြို့တွင်း ကျောင်းခံ ဘုန်းကြီးများက ကြာလျှင် အားနာလာကြသဖြင့်-

“လယ်တီဘုန်းကြီး သည်လိုမလုပ်ပါနဲ့။ သည်းခံပါတော့၊ တော်လောက်ပါပြီ” ဟု တောင်းပန်ကြရာ-

“တပည့်တော်ကိုသနားယှင် ခွင့်ပြုပါ။ တစ်သံသရာလုံး တပည့်တော်ရဲ့ လက်တွေ့ခြေတွေဟာ သားကျွန်မယားကျွန်ပဲ ဖြစ်ခဲ့ရပါတယ်။ ကံကောင်း ထောက် မလို့ သာသနာနှင့်ကြိုတုန်း သာသနာကျွန်၊ သံဃာကျွန် အမှု ပြုခွင့်ပေးကြပါဘုရား” ဟု ပြန်လည်တောင်းပန်၍ လုပ်မြဲလုပ်တော်မူသည်။

သံဃာများကို ဆွမ်းခံကျွေးရုံမျှမက ဆွမ်းစားပြီးလျှင်လည်း သံဃာများ စားသောက်သည့် ခွက်ပန်းကန်များကိုပင် ကိုယ်တော်တိုင် ဆေးကြောလိုက်သေးသည်။

သံဃာများနေထိုင်မကောင်းလျှင် မည်မျှဖောက်ကြောက်စရာကောင်းသော ကူးစက်ရောဂါကြီးပင်ဖြစ်စေ ကိုယ်တိုင် သူနာပြုလုပ်၏။ “လှေသင်းမင်းကျောင်း” ဆရာတော်ကား သေလျှင် အလောင်းကို ကိုယ်တိုင်ထမ်း၍ သုဿန်ပို့ သင်္ကြိုဟ် တော်မူသေးသည်။ (အပြည့်အစုံကို ‘ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ’ စာအုပ်၌ ရှုကြပါကုန်။)

ဘာကြောင့် ဒီလောက် ဒုက္ခ ခံကြသလဲ

- ယင်းသို့ ပြုလုပ်တော်မူကြခြင်းမှာ-
- ၁။ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကိုသိ၍၊
- ၂။ ဒါန၊ ဝေယျာဝစ္စ(သီလ)ဖြင့် ကိလေသာကို တိုက်ပွဲဝင်တော်မူကြခြင်းပင် ဖြစ်၏။
- ထိုသို့ ပြုလုပ်တော်မူကြရာ၌-

- ၁။ (မိမိကဲ့သို့ အသက်၊ သိက္ခာ၊ အသိဉာဏ်ပညာ မကြီးကြသေးသော) ရှင်ငယ်၊ ရဟန်းငယ် (သံဃာ)တို့ကို အလေးအမြတ် တန်ဖိုးထားခြင်း။
- ၂။ ထိုသံဃာတော်များအတွက် အမှန်တကယ်လိုအပ်ချက်များကိုသာ ပေးလှူ ပြုလုပ်ခြင်း။
- ၃။ 'ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်လျှင် ပြီးတာပဲ' ဟု ယူဆတော် မမူကြဘဲ အချိန် အခါ အခြေအနေ ပေးသလောက် ဒါနမှစ၍ ပါရမီလုပ်ငန်းတို့ကို မလွတ်တမ်း အရယူတော် မူခြင်းပင်တည်း။
 ဤနေရာ၌ ကျွန်ုပ်တို့ကိုယ် ကျွန်ုပ်တို့ အထပ်ထပ် စစ်ကြောမေးမြန်းသင့်သည့် မေးခွန်းများလည်း များစွာ ထွက်ပေါ်လာနိုင်ပေ၏။ ကိုယ်တိုင်ကျေနပ်သော အဖြေ များပေးနိုင်ရန် ကြိုးစားကြရာသည်။

သင်္ချာလွန် ချမ်းသာ

အတိုင်းအတာ သင်္ချာအကန့်အသတ်ရှိသော ချမ်းသာ (မတ္တာသုခ)ကို စွန့် လွှတ်ရမှ ကျယ်ပြန့်သောချမ်းသာ (ဝိပုလသုခ)ကို ရမည်။

(ဓမ္မပဒ)

(ခ) သီလစွမ်းအင်

ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ

ဦးသီလ၏ ကျေးဇူးဂုဏ်စွမ်းအင်များကို မပြမီ နာမည်ကျော် ‘ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ’၏ တရားတစ်ပုဒ်ကို ဖော်ပြဦးအံ့။

၁၂၆၉-ခု၊ ကဆုန်လဆန်းကဖြစ်သည်။ ဘုန်းတော်ကြီးသည် ဓနုဖြူမြို့သို့ သိမ်သမုတ် ကြွတော်မူရ၏။ ဘုန်းတော်ကြီးအား ကြိုဆိုဖူးမြော်ကြသော မြို့လူထု ကြီးမှာ မကြုံစဖူး စည်ကားလှသည်။ တရားနာယူရန်လာကြသော ပရိသတ်ကြီးမှာ လည်း မဏ္ဍပ်တစ်ခုလုံး ပြည့်လျှံသွား၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကြွတော်မူသကဲ့သို့ အရပ်လေးမျက်နှာမှ သူ့ထက်ငါ လာရောက်ဖူးမြော်၍ တရားနာယူကြသည့် လှည်းအုပ်ကြီးမှာလည်း မဏ္ဍပ်ကြီးကို အထပ်ထပ် လှည့်ပတ်ဝိုင်းရံလျက်ရှိသည်။

အထက် နေပါအုံး အောက်ကို လှဲအောင်ပုံး

ဘုန်းတော်ကြီး တရားဟောပလ္လင်ပေါ် ရောက်လာသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သူ့ထက်ငါ နေရာလှနေသောပရိသတ်ကြီးမှာ ငြိမ်ကျသွား၏။ ဩကာသ ကန်တော့ချိုး ဆုံးလျှင် “တောင်းသည့်ဆုတိုင်း ပြည့်စုံကြစေ” ဟု ဆုပေး၏။ ပြီးလျှင် သရဏဂုံဆောက်တည်၍ ငါးပါးသီလကို အနက်ပါချပေးသည်။

ထို့နောက် “အပ္ပမာဒေန သမ္မာဒေထ = ကုသိုလ်ကို မမေ့သော သတိဖြင့် ပြည့်စုံကြစေ” ဟု နိဂုံးချုပ်တော်မူ၏။

ထို့နောက် နှစ်မိနစ်ခန့် ငြိမ်သက်နေ၏။ ပရိသတ်ကြီးမှာလည်း ဘုန်းတော်ကြီး ဟောမည့်တရားကို အာရုံစိုက် နားစွင့်နေကြသည်။ အသက်ပင် ပြင်းပြင်း မရှူကြ။ နှစ်မိနစ်ခန့်ကြာလျှင် -

“အဝေးကြီးကလာကြတဲ့ ပရိသတ်တွေ အိမ်ပြန်ရင်ပါ သွားဖို့ တရားကို ပေးလိုက်မယ်။ မှတ်သွားကြ။ သူ့အသက်ကိုမသတ်ကြနှင့်။ သူ့ပစ္စည်းလည်း မပေးဘဲ မခိုးယူကြနှင့်။ သူများ အိမ်ရာကို မကျူးလွန် မပြစ်မှားကြနှင့်။ စကားပြောတိုင်း

လိမ် မပြောကြနှင့်။ သေရည်သေရက် ဘိန်းဘင်း မသောက်စားကြနှင့်။ လုံခြုံအောင် ထိန်းကြ။ ဒါ ကိုယ်ချင်းစာတရားလို့ ခေါ်တယ်။

ကဲ... တော်လောက်ပြီ။ တရားရှည်နာရအောင် တရားဟောပုဂ္ဂိုလ်များက ဆက်ပြီးဟောကြလိမ့်မယ်။ ရိုရိုသေသေ နာယူကြ”

ဘုန်းတော်ကြီးသည် ထိုသို့ဟောအပြီး တရားပလ္လင်မှ ဆင်းကြွတော်မူလေ၏။ အချိန်ကြာမြင့်စွာ တိုးဝှေ့စောင့်စားနေကြရသော ပရိသတ်ကြီးမှာ လှုပ်လှုပ်ရှားရှား ဖြစ်သွား၏။

ဘုန်းတော်ကြီးဟောကာမှ ငါးပါးသီလသည် ပြန်လည် အသက်ဝင်လာ သကဲ့သို့ ဖြစ်၍ တစ်သက်လုံး ပြောမပြီးအောင် တစ်ခါတည်းစွဲ၍ သွားကြတော့သည်။ “ဤ မျှအရေးကြီးပါကလား”ဟု လည်းကောင်း၊ “အထက်နေပါဦး အောက်ကို လိုအောင် ဖုံးရမည်” ကိုလည်းကောင်း သဘောကျသွားကြလေတော့သည်။

ဘုန်းတော်ကြီး အနေကလည်း ခက်ခက်ခဲခဲ လာရောက်ကြသူများအား ကြိုတောင့် ကြိုခဲဖြစ်၍ “အရေးအကြီးဆုံးတရား”ကို ပေးသနားတော်မူခြင်းဖြစ်၏။

ထိုတရားသည် ဓနုဖြူသားတို့အတွက် ဘုန်းတော်ကြီး၏ နောက်ဆုံးတရား ပင်တည်း။ အကြောင်းကား ဘုန်းတော်ကြီးသည် ဓနုဖြူမှ ဇလွန်မြို့သို့ သိမ်သမုတ်ရန် ဆက်၍ကြွတော်မူရ၏။ ထိုနှစ် ကဆုန်လပြည့်ကျော် လေးရက်နေ့တွင် ဇလွန်မြို့၌ ပရိနိဗ္ဗာန်တော်မူလေသည်။

ယင်းသို့လျှင် အရိယာ သူတော်ကောင်းကြီးများကလည်း ငါးပါးသီလကို အလွန်အရေးကြီးသော၊ မကျင့်ဘဲနေ၍မရသော တရားကြီးအဖြစ် တဖွဖွထောက်ခံ ဟောပြတော် မူကြသည်။ စွမ်းအားကို ရိပ်စားမိရုံမျှပင် စမ်းသပ်ကျင့်ကြံမှု မရှိသူများက (အလိုလို လုံလဲနေဟန်) အရေးမကြီးလှသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ အရေးကြီးသည်၊ ကောင်းပါသည်ဟု ယောင်ယမ်းဝန်ခံသော်လည်း ‘လက်တွေ့မလွယ်ဘူး’ ဟု လည်းကောင်း ထင်မှားနေ တတ်ကြ၏။

ဝါစာကမာ ရိုးရာလုပ်ဟန် ဖယ်ရှား

ကိုယ်ဝတ်ပုဆိုးကဲ့သို့ အရေးကြီး၍ အသားကျသွားလျှင် ကိုယ်ဝတ်ပုဆိုး ဝတ်ရသကဲ့သို့ပင် လွယ်ကူပေါ့ပါးလှပေသည်။

တစ်ဘဝတွင် နေ့ခင်းနေ့ဝက်လောက် အဟုတ်လိုဖူးသည်ရှိအောင် ယခုပင်

စမ်းသပ် ကြည့်သင့်၏။ သို့သော် တိတိကျကျ လုပ်ရန်ကား အရေးကြီးလှသည်။
ဥပမာ -

“ဤယနေ့ ငါးပါးသီလကို အဟုတ်လိုခြံအောင်ထိန်းမည်”။ “ဤယနေ့ သူ့အသက် သတ်ခြင်း၊ သို့မဟုတ် မုသားပြောခြင်းကို လုံခြံအောင် စောင့်မည်”-

ဟု ကြီးဝါးကာ ဝါစာကမာ ရိုးရာလုပ်နည်းလုပ်ဟန်များကို ဖယ်ရှား၍ လှူသစ် စိတ်သစ် အသိသစ်နှင့် ပြင်ထိုင်ပါ။ လေ့ကျင့်ပါ။

မိမိကိုယ်ကို ကြိုတင်မေးမြန်းပြီးမှ ‘ပါဏာတိပါတာ ဝေရာမဏိ’ဟု ရဲရင့်စွာ ကြေညာလိုက်ပါ။

တစ်ရက် ပြည့်သွားလျှင် “မည်သည့် သီလသိက္ခာပုဒ်၌ အားနည်း ပျော့ညံ့ နေသေးသနည်း” ဟု ပြန်လှန်စစ်ဆေးပါ။ ယင်းကိုပင် “သီလာနုဿတိ”ဟုခေါ်သည်။ ကုသိုလ်တစ်မျိုး တိုးပွားခြင်းပင်တည်း။

ယင်းသို့ အထပ်ထပ်စစ်ဆေးကြည့်၍ “လုံလဲနေပြီ”ဟု မိမိကိုယ်ကို အဖြေ ပေးနိုင်သော အဆင့်သည် အခြေခံ ကောင်းစပြုနေသည့် အမှတ်အသား ပင်တည်း။ ထို အဖြေနှင့် ပူးတွဲပါရှိသော ပီတိသည် တန်ခိုးရှိစပြုလာသော သီလဖြစ်ကြောင်း မှတ်ယူနိုင်ပေ သည်။

ထိုပီတိမှ ဆင့်ပွားရိုက်ခတ်လာသော ရွှင်လန်းမှု၊ ချမ်းသာမှု စသော “ကုသိုလ် အလျဉ် သီလအင်အား”များသည် အသစ်အသစ် ဖြစ်ပွားနေသော ဤခန္ဓာကိုယ် ရုပ်ကလာပ်အစဉ်၊ စိတ်နာမ်အစဉ် သူနှင့် ဆက်စပ်သော သက်ရှိသက်မဲ့ ပတ်ဝန်းကျင် တစ်ခုလုံးအား အဆင့်ဆင့်ရိုက်ခတ် လွှမ်းမိုးသွားလေတော့၏။

သီလသည် အာဏာဒေသနာတော်ဖြစ်၍ မိမိကိုယ်ကို ကျေနပ်သည်အထိ (ကိုယ့်ကိုယ်ကို ကြည်ညိုလို့ရသည်အထိ) လေ့ကျင့်ခန်းဝင်ပြီး သူသည် သက်ရှိ သက်မဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်အပေါ် အာဏာတည်၍ သြဇာညောင်းသူ၊ လက်ညှိုးညွှန်ရာ ရေဖြစ် သူဖြစ်လေတော့သည်။

ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် အာမခံချက်

မြတ်စွာဘုရား ပါဠိ လိ ရွာသားများအား အောက်ပါအတိုင်း ‘သီလအင်အား ငါးမျိုး’ကို ဟောတော်မူ၏။

- ၁။ သီလရှိသူသည် အရာရာ၌ စဉ်းစားဆုံးဖြတ်မှုမှန်ကန်ခြင်း၊ ကတိတည်ခြင်း၊ သတိကောင်းခြင်း စသော အရည်အချင်းကောင်းများရှိလာသဖြင့် စီးပွားဥစ္စာများ လွယ်လင့်တကူ အစုလိုက်အပြုံလိုက် ရရှိခြင်း (သီလ ဝါ သီလသမ္ပန္နော အပ္ပမာဒါဓိကရဏံ မဟန္တံ ဘောဂက္ခန္ဓံ အဓိဂစ္ဆတိ။)
- ၂။ “ဒီလူက မဟုတ်တာကိုမပြောဘူး၊ မလုပ်ဘူး” စသည်ဖြင့် ချစ်ခင်လေးစားခြင်း ခံယူရသည့်အပြင် မိမိ၏ ကောင်းသတင်းအရှိန်အဝါများ ပတ်ဝန်းကျင်၌ ရိုက်ခတ်သွားခြင်း၊ အာဏာတည်၍ ဩဇာညောင်းခြင်း (ကလျာဏော ကိတ္တိံ သဒ္ဓေါ အပ္ပဂ္ဂစ္ဆတိ။)
- ၃။ အပြစ်ကင်းမဲ့၍ ရိုးသားဖြောင့်မတ်သူ ကိုယ်ချင်းစာတရားရှိသူ ဖြစ်လာသဖြင့် အပွဲပွဲတွင် ရဲရင့် ထင်ပေါ်ခြင်း။ (ပရိသဝိသာရဒေါ ဟောတိ။)
- ၄။ ရှုမှတ်မှုသတိမြဲ၍ သေမင်းကိုပင် ရင်ဆိုင်ရဲခြင်း၊ မိမိက မှန်မှန်ကန်ကန်ပြုလုပ် စေကာမူ အကြောင်း တစ်စုံတစ်ရာချို့သဖြင့် မအောင်မြင်ရခြင်း၊ လူမှုဒုက္ခ အမျိုးမျိုးနှင့် အခိုက်အတန့် တွေ့ကြုံရခြင်းများကိုမူ အလွယ်တကူပင် ရင်ဆိုင် နိုင်တော့သည်။ (အသမ္မုဋ္ဌော ကာလံ ကရောတိ။)
- ၅။ သေရသည့်နောက်တွင်လည်း လူကောင်း နတ်ကောင်းဖြစ်ရခြင်း။ (သုဂတိံ ဥပပဇ္ဇတိ။ ဘောသဇ္ဇက္ခန္ဓက-၃၃၂။)

နိဗ္ဗာန်အထိ ပို့တင်နိုင်သော သီလ၏ မမြင်နိုင်သောစွမ်းအားတို့ကား များစွာ ရှိနေ၏။ မြေဩဇာကောင်းမွန်သော လယ်ယာမြေမြေတွင် စိုက်ပျိုးပါက မည်သည့် အသီးအနှံသာဖြစ်ထွန်းသည်ဟု ကန့်သတ်၍မရ။ ဉာဏ်ရှိသလို စိုက်ပျိုး စားသုံး၍ မကုန်နိုင်ချေ။

ထို့ကြောင့် သီလကို “ပဒေသာပင်ကြီး” ဟုပင် ခေါ်ဆိုကြရလေသည်။

တုန့်ပြန်မှု နိယာမ

လူတိုင်းလူတိုင်းတွင် ကံငါးပါးနှင့်စပ်၍ လွန်ကျူးမိရန် ထိပ်တိုက်တွေ့ဆုံ နိုင်သော ပဏ်ဇန်းကျင်အခြေအနေကလေးများ ရှိနေတတ်ကြသည်။ ကိုယ့်အကြောင်း ကိုယ်အသိဆုံးဖြစ်၏။ မတော်တဆ လွန်ကျူးရန် အခြေအနေနှင့် ရင်ဆိုင်ရသော် မည်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ပြတ်သားရဲပါသနည်း။ စွန့်လွှတ်ရဲပါ သနည်း။ စည်းစိမ်ကို၊ ဂုဏ်သိမ်ကို၊ ရာထူးကို၊ အသက်ကို။

လောက၌ မပေးဘဲ မည်သည့်အရာမျှ ရရှိမရှိ။

မည်သို့ဖြစ်စေ သင်ပြတ်သားသလောက် တုံ့ပြန်မှုအကျိုးလည်း ပြတ်သား လာပေလိမ့်မည်။ စွန့်ပစ်သလောက် စားရပေလိမ့်မည်။

သေရေးရှင်ရေးဖြစ်၍ သင့်စိတ်ထဲတွင် မချိမဆုံ ‘စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီ၊ နစ်နာ ဆုံးရှုံးသွားပြီ’ ဟု ထင်ရသော်လည်း တရားဘက်၌သာ ပြတ်ပြတ်သတ်သတ် ဖြစ် ချင်ရာဖြစ် ထိုင်ချလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ‘စွန့်လွှတ်လိုက်ရပြီ၊ နစ်နာဆုံးရှုံးသွားပြီ’ ဟု ထင်ရသောအရာများသည် တကယ်စွန့်လွှတ်ခြင်း၊ ဆုံးရှုံးခြင်း အလျဉ်း မရှိသည်ကို အံ့ဩစွာ တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။ ထိုမျှသာမက မူလက ရှိနေသည်ထက်ပင် အဆပေါင်းများစွာ တိုးပွားလာသည်ကိုပါ တွေ့မြင်ရပေလိမ့်မည်။

“လောကဗာယာ” သည် ဆန်းကြယ်စွာ တရားအင်အားသည် အံ့ဖွယ်သူရဲရှိစွာ ကိုယ်တွေ့မကြုံက ယုံဖွယ်မရှိ။

အသက်ကို သီလနှင့် လဲနိုင်မှ

မည်သို့ဖြစ်စေ မိမိစိတ်ထဲ၌ ကြိုတင်၍ အသက်ကိုပင်လျှင် သီလနှင့် လဲ၍ ယူရဲသော သူတော်ကောင်းသတ္တိ၊ မျှော်လင့်ချက်မပါသော စွန့်လွှတ်နိုင်စိတ်တို့ကို မွေးမြူ၍-

“ပါဏာတိပျီတာ ဝေရမဏိ သိက္ခာပဒံ သမာဒိ ယာမိ”-

ဟု ရဲရင့်စွာ ကြေညာလိုက်ပါ။

တရားသည် တရားရှိသူကို ဘယ်ပုံစောင့်ရှောက်ကြောင်း သင်ကိုယ်တိုင် ကျေနပ်လာစေရမည်။ “ဧဟိ ပဿိကော = လက်တွေ့စမ်းကြည့်ပါ။ သန္တိဋ္ဌိကော အကာလိကော=ကိုယ်တိုင်တွေ့ရပါစေမည်။ နောင်ဘဝစသည် အချိန်မဆွဲ။ လက်ငင်း အကျိုးရှိပါစေမည်” ဟု ကြေညာ၍ အာမခံရဲသော တရားတော်ဖြစ်ပါ၏။ ငါးပါး သီလသည် မဇ္ဈိမပဋိပဒါ လမ်းပေါ်၌ ပထမဆုံးတင်ပို့ပေးသော အင်အားဖြစ်၏။ ရှေ့သို့ ဆက်၍လျှောက်သွားပါမူ ဘဝသံသရာတစ်လျှောက်လုံး နိဗ္ဗာန်အထိ မည်မျှ လောက် ပြောနိဗ္ဗာန်သာယာ၍ ချမ်းသာရသည်ကို ယခုပြောလျှင် သင်ယုံမည်မဟုတ်သေး။

မရိုးနိုင်သော အရိုးခံတရား

လောက၌ အရောင်တို့သည် အမျိုးမျိုးရှိကုန်၏။ ဖြူ၊ နီ၊ ကြောင်၊ ကြား စသည်အားဖြင့် သာမန်မျက်စိဖြင့်မြင်ရသော အရောင်အဆင်းသည် ခုနစ်မျိုး ရှိသည်။ ဟုဆိုလျှင် သိပ္ပံပညာဖြင့်ကြည့်ပါက သုံး-လေးဆမျှမက အရောင်အဆင်းများ များစွာ ထွက်ပေါ်လာနိုင်၏။

ထိုတွင် အနီကမ္မ လှသည်။ အပြာကမ္မ ယဉ်သည် စသည်ဖြင့် ကြိုက်ရာ ကြိုက်ရာ စရိုက်အထာအလိုက် သတ်မှတ်ကြ၊ စွဲလန်းကြကုန်၏။

မည်သည့်အရောင်သည် မည်မျှလောက်လှသည် ဆိုစေ အရောင်အဆင်း မှန်သမျှ အဖြူရောင်ကိုမမီ။ အဖြူသည် မည်သည့်အခါတွင်မျှ ရိုးမသွား။ နှိုင်းယှဉ်စရာ အရောင် အဆင်းတွေများလာလေလေ (မြင်တတ်လျှင်) အဖြူသည် ပို၍ တောက် ပြောင်လေ၊ တန်ဖိုးတက်လေလေ ဖြစ်လာရ၏။

“အရိုးကို အရွက်မဖုံးနိုင်” ဟူသကဲ့သို့ အဖြူသည် အရိုးခံဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘယ်တော့မှမရိုးနိုင်သော အသစ်လွင်ဆုံးအဖြစ် အမြဲရပ်တည်နေသည်။

“အရောင်တို့တွင် အဖြူရောင်သည်ကား အစင်ကြယ်ဆုံး၊ အကောင်းဆုံး ဖြစ်သည်” ဟု တစ်စုံတစ်ဦးသောဘုရားရှင်က ပညတ်၍ ကောင်းရသည်မဟုတ် ပင်ကိုယ်သဘာဝ နိယာမအရပင် ကောင်းနေခြင်း ဖြစ်သည်။

‘ငါးပါးသီလ’ ဟူသည် မည်သည့်ဘုရားရှင်ကမ္မ သတ်မှတ်ပေးထားသော ‘ပညတ်တော်’ မဟုတ်၊ ကမ္ဘာ့နိယာမ ပင်ကိုယ်သဘာဝ အဖြူရောင်ကြီးပင်တည်း။ အတိုးအဆုတ်၊ အလျှော့အတင်းလည်းမရ၊ မည်သည့်အခါမှလည်း ရိုး၍မသွား။

ကြီးပွားချမ်းသာလိုသူတိုင်းအတွက် လက်ငင်းတန်ခိုးပြနိုင်သော ဥပဒေ တော်ကြီးပင်။

‘အလျှော့အတင်း မရ’ ဆိုသော အချက်နှင့် စပ်၍ ငါးပါးသီလတွင် ‘ပါဏာတိ ပါတ-သူတစ်ပါးအသက်ကို မသတ်ရ’ ဆိုသော ပထမနိယာမ တစ်ခုကိုပင် ကမ္ဘာတွင် ခေတ်အဆက်ဆက် အလျှော့အတင်းလုပ်၍ ကျင့်သုံးခဲ့ကြသည်။

ဥပမာ -

- ၁။ ‘လူကိုသာ မသတ်ရ’ ဟု လျှော့တွက်သူများ တွက်ခဲ့ကြ၏။
- ၂။ တစ်ဖန် ‘ရေနှင့် မြက်၊ သစ်ပင်များကိုပင် အသက်မိညာဉ်ရှိသည်ဟု ခံယူကာ မနိပ်စက် မဖျက်ဆီးမှ’ ဟု လွန်၍ ကျင့်ကြံပြန်သည်။

၃။ နောက်တစ်ချက်ကား ‘ဘာကိုသတ်သတ် ဘာမျှမထူး’ ဟု လုံးဝ ပယ်ချ သော အစွန်းတစ်ခုလည်း ထွက်လာပြန်၏။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကို အထင် မကြီးကြ။

မည်သို့ဆိုစေ ထိုကမ္ဘာနိယာမကြီးငါးချက်နှင့် စပ်၍ ဆင်ခြေဆင်လက် အတွန့် တက် ငြင်းဆန်သူတိုင်း နိယာမ၏ဒဏ်ခတ်ခြင်းကို ခံရမည်မှာ သေချာလှပေသည်။

ငါးပါးသီလ အခြေခံဥပဒေဖြစ်သောခေတ်

လူတို့သည် ကိုယ်ပိုင်အင်အားအဖြစ် ကျင့်သုံး၍ ကိုယ်တိုင် ကိုယ်တွေ့ သဘောမသက်ဝင်သေးသမျှ နည်းအမျိုးမျိုးနှင့် လှည့်ပတ်ကွေ့ရှောင်၍ နေတတ်ကြမြဲ ပင်တည်း။

ကိုယ်တိုင် ကျင့်စမ်း၍ လူကိုမြှင့်တင်ပေးသော အင်အားများဖြစ်သည်ကို အကြွင်းမဲ့မြင်လာကြသောအခါ “ထိုဟာကိုပင် လိုက်နာကျင့်သုံးမှ လူရာပင်သည်၊ ဂုဏ်ရှိသည်” ဟု အလိုလို သဘောပေါက်ကြသည်။

လူ့အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခုလုံးပင် ပြောင်းလဲသွားရသောအချိန်အခါမျိုးသည် တစ်ချိန်တစ်ခါ ဖြစ်လာတတ်မြဲပင်တည်း။

၁။ ဓမ္မပါလအမျိုးသားတို့သည် လူမျိုးစုတစ်ရပ်လုံး ကျင့်သုံးလိုက်နာကြ သဖြင့် လူသည် အိုမှသာ သေရသည်ဟု နားလည်ကြ၏။ အသက် ငယ်ငယ်ရွယ်ရွယ်နှင့် သူတို့အမျိုး၌ သေရိုးထုံစံမရှိ။

ထို့ကြောင့်လည်း ဘုရားရှင်က “သီလံ ယာဝ ဇရာ သာဓု = အိုသည့် တိုင်အောင် ကောင်းသည်မှာ သီလသာတည်း” ဟု ဟောတော်မူ၏။

၂။ ကုရုတိုင်းသားတို့သည် ပြည့်တန်ဆာမကစ၍ ငါးပါးသီလကို အခြေခံ ဥပဒေကဲ့သို့ လိုက်နာခဲ့ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ကုရုတိုင်းသည် ထူးထူး ခြားခြား မိုးလေဝသမှန်ကန်၍ သီးနှံဖွံ့ဖြိုးခဲ့သည်။ ငြိမ်းချမ်းသာယာဝ ပြောခဲ့သည်။

မြတ်စွာဘုရား ပွင့်တော်မူလာသောအခါ အလွန်မြင့်မြတ်လေးနက် လှသော သတိပဋ္ဌာန် တရားတော်ကို ဟောကြားရန် နေရာဒေသ၊ လူမျိုး ရွေးချယ်သောအခါ ထိုကုရုတိုင်းကိုပင် ရွေးချယ်တော်မူခဲ့ရသည်။

ထိုတိုင်းဒေသ၊ ထိုလူမျိုးတို့သည်သာလျှင် ကျန်းမာသက်ရှည်ခြင်း၊ ကိုယ် ချင်းစာတရားပြည့်ဝခြင်း၊ အတွေးအခေါ် အသိဉာဏ် ရင့်ကျက်ခြင်း များနှင့် ပြည့်စုံကြသောကြောင့် ဖြစ်လေသည်။

၃။ ငါးပါးသီလကို အတိုင်းတိုင်းအပြည်ပြည်က အလှအယက် သူ့ထက်ငါ လိုက်နာကျင့်သုံး၍ “တစ်ကမ္ဘာလုံးအတွက် အခြေခံဥပဒေ”ဖြစ်ခဲ့သော ခေတ်လည်း ရှိခဲ့ဖူး၏။ ထိုခေတ်ကား စကြဝတေးမင်းခေတ်တည်း။ လူတို့၏အသိဉာဏ်သည် တစ်သမတ်တည်း ရပ်တည်နေသည်မရှိ။ ဘုရားရှင် ပွင့်ထွန်းတော်မူလာသောအခါ ထို ကမ္ဘာနိယာမ ငါးပါး သီလကိုပင် “လူတိုင်းကျင့်ဝတ်”အဖြစ် ထပ်ဆင့်၍ အတည်ပြုပေးတော်မူခဲ့ ရ၏။

ထိုတွင် “သရဏဂုံသုံးပါး”ကို အထွတ်တပ်ပေး လိုက်သောအခါ မည်သည့် အလှူဒါနမှ လိုက်၍မမှီနိုင်အောင် တုံ့ပြန်ကျိုး ကြီးမားလှသည့် အခြေခံ ပဓာန နိယာမကြီး ဖြစ်၍သွားလေတော့သည်။

နိယာမ ၂-မျိုးကို ပဲ့ကိုင်နိုင်သော သီလ

တစ်ဦးတစ်ယောက်ချင်း “တစ်နိုင်” လိုက်နာကျင့်သုံးနိုင်လျှင် တစ်ဦးတစ် ယောက်အတွက် လုံလောက်၏။ ဘေးရန်ကင်းပ ချမ်းသာရသည်။ မိသားစုတစ်စု၊ လူမျိုးတစ်စု၊ ရပ်ရွာ မြို့နယ်တစ်စု စသည်ဖြင့် ကျင့်သုံးလျှင်လည်း သူ့အတိုင်းအတာ နှင့် သူ့ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းရမြဲဖြစ်သည်။

ထိုအကြောင်းသည် စိတ်ကူးယဉ်မဟုတ်၊ သမိုင်း အဆက်ဆက် ရှိခဲ့သည်။ ရှိနေဆဲလည်းဖြစ်သည်။ မယုံလျှင်လည်း လက်တွေ့ စမ်းသပ်ခံရသော တရားတော် ဖြစ်၏။

“ငါသည် (သို့မဟုတ် ငါတို့သည်) ဤအချိန်မှစ၍ သူတစ်ပါး အသက်ကို သတ်ဖြတ်ညှဉ်းဆဲခြင်းမှ ရှောင်ကြဉ်ပါမည်”

ဤသို့ စသည်ဖြင့် နှုတ်ဖြင့်ဆောက်တည် ကြေညာလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် (မိမိသဘောနှင့် မိမိ ကိုယ့်နေရာတွင်ကိုယ် ဆောက်တည်နေ၍ မည်သူမျှမသိဟု ထင်ရသော်လည်း) သက်ရှိသက်မဲ့ ပတ်ဝန်းကျင်တစ်ခုလုံးအား ဩဇာသက်ဝင်၍ ပဲ့တင်ထပ်သွားစေ၏။ ကြီးမဲ့ကြေးနန်းထက် မြန်လေသည်။

သက်မဲ့ဖြစ်သော ရာသီဥတုသည် သီလ၏ဩဇာကို မလွန်ဆန်နိုင်။ မုန်တိုင်း ထန်ခြင်း၊ မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ အပူအအေးမမျှခြင်း၊ ငလျင်တော် လည်းခြင်း စသည်ဖြင့် ကမောက်ကမဖြစ်နေသော မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီး ဓာတ်ကြီးလေးဖြာ ရာသီဥတုတို့သည် မျှတညီညွတ်၍ ပေးလာကြရသည်။ သီလကို မတော်လှန်ရဲကြ။

သက်မဲ့နှင့် သီလစွမ်းအင်

ဓာတ်သတ္တု၊ ရေနံ စသော သယံဇာတ အဝိညာဏက၊ သက်မဲ့ ရတနာ တို့သည်လည်း သီလ၏ဩဇာကြောင့် ပေါ်ထွက်လာကြရသည်။ ပုန်းကွယ်၍ မနေရဲကြကုန်။

သစ်ပင်သီးနှံတို့သည်လည်း ပုံမှန် သီးပွင့်လာကြရ၏။ အသီး အနှံ အဆန် အစေး ဩဇာဓာတ်များပြည့်နှက်၍ ပေးလာကြရသည်။ သီးနှံဖျက်ပိုးများ မရှိ။ အာဟာရဓာတ် အပြည့်၊ ဆေးအာနိသင်ရှိ၍ လာကြကုန်၏။

သူ့အလိုလိုဖြစ်သည့် “သဘာဝအန္တရာယ်”ဟု ထင်ရသော သက်မဲ့ ရာသီ ဥတု မိုးလေဝသခေါ် ‘ဥတုနိယာမ’ ကြီးနှင့် စားနပ်ရိက္ခာသဘာဝ သက်မဲ့ အသီး အပင်ခေါ် ‘ဗိဇနိယာမ’ ကြီးများကိုပင် ဩဇာညောင်းစေနိုင်သော သီလအင်အား (ဓမ္မနိယာမ စွမ်းအင်) သည် အဘယ်မှာလျှင် နယ်နယ်ရရ ဟုတ်ပါလေမည်နည်း။ (တိက-ဂါ မဏိစန္ဒ)၊ စတုတ္ထ-ရာဇဝါဒ၊ စတ္တာလီသ တေသကုဏဇာတ်များ။)

လိုသလို ပုံသွင်း၍ ရသော သက်ရှိသတ္တဝါတို့အပေါ်၌မူ ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။ ယင်းသို့သော အကြောင်းများကြောင့် ဘုရားအလောင်းတော် ငုံးမင်းကလေးက-

“အတ္ထိလောကေ သီလဂုဏော = ဤလောက၌ သီလ၏အင်အား ကျေးဇူး သတ္တိ ဂုဏ်တန်ခိုးသည် အမှန်ပင်ရှိပါသည်”ဟု ကြေညာခဲ့ဖူး၏။ အကြွင်းမဲ့ အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူသော ဘုရားရှင်ကမူ -

“အကယ်၍ မိမိကိုယ်ကို ချစ်ပါသည်ဟု ဆိုလျှင် မကောင်းမှုကို မပြုလေနှင့်”ဟု တိုတိုတုတ်တုတ်ပင် သတိပေးတော်မူ၏။

မိုးရွာသောအခါ ကောင်းကင်မှ ကျလာသော မိုးရေပေါက် တစ်စက်သည် လူသာမန်တို့အတွက် ဘာမျှမဆန်းကြယ်လှ။ စွမ်းအင်ကို သိမြင်၍ ထုတ်ဖော် သုံးစွဲနိုင်သော သိပ္ပံဆရာကြီး တစ်ဦးအတွက်မူ အတိုင်းမသိ အသုံးစင်လှပေသည်။ ထို မိုးရေတစ်ပေါက်မှ အဏုမြူအင်အားကို ထုတ်ယူသုံးစွဲလိုက်ပါမူ မြန်မာပြည်

တစ်ပြည်လောက်ကို ထိုမိုးရေတစ်ပေါက်လှပင် ပြာအတိ ကျစေနိုင်၏။ မြေကြီးက
သော်လည်း ရွှေ သီးစေနိုင်၏။

အင်အားကို လူတိုင်းနားလည်ကြသည်မဟုတ်။

လူသားတို့ ထွက်ရပ်လမ်း

အိမ်ရာတည်ထောင် လူတို့ဘောင်၌ ကျပ်တည်းကျဉ်းမြောင်းစွာ နေကြရ
ရှာသော လူဝတ်ကြောင်တို့အတွက် နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း အခွင့်ကောင်းကြီးကိုလည်း
မြတ်စွာဘုရားရှင် သိမြင်တော်မူပါသည်။

ယင်းကား အနုဿတိ ခြောက်ပါးပင်တည်း။

(အဂ္ဂိတ္တရ-မဟာကစ္စာနုသုတ်။)

(ဂ) သမာဓိ စခန်း

အခြေခံ သိမှတ်ဖွယ်များ

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ၊ ဘာသာရေးကျင့်ဝတ်များအားလုံး ကိလေသာကို သတ်ခြင်းဖြစ်ကြောင်း ပြခဲ့ပြီ။

၁- ဒါန သည် ဗဟိဒ္ဓ(ပြင်ပ)ပစ္စည်းကို အရင်းအနှီးပြုရ၏။ ထို့ကြောင့် လူတိုင်းလောက်နီးနီး ဒါနကို လုပ်နိုင်ကြသည်။

၂- သီလ သည် ကိုယ်၊ လက်၊ ခြေအင်္ဂါနှင့် နှုတ်ကို ရင်းအနှီးပြုမှုဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် သီလအဆင့်တွင် လူတိုင်းမလိုက်ပါနိုင်ကြ။ တစ်ဝက် လောက်ပြုတ်ကျန်ခဲ့၏။ လိုက်ပါသူ တစ်ဝက်လောက်တွင်လည်း စင်းလုံးချောသူကား ရှားပေသည်။

၃- ဘာဝနာ ကား စိတ်ကို အရင်းအနှီးပြုရသဖြင့် ဤအဆင့်တွင် အရေအတွက် ပို၍နည်းလာ၏။ စနစ်တကျပြုလုပ်တတ်သူနှင့် စွန့် လွှတ်စိတ်၊ လွတ်မြောက်လိုစိတ်နှင့် လုပ်သူကား ပို၍ပို၍ ရှားလှသည်။ ထို့ကြောင့် လူနတ် ချမ်းသာလောက်ကိုသာရကြ၍ တစ်ဖက် ကမ်းသို့ ကူးမြောက်နိုင်သူကား လက်တစ်ဆုပ်စာသဲလုံးနှင့်မဟာ ပထဝီမြေကြီးလောက် ခြားနားရလေ၏။

သို့ရာတွင် ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ သုံးမျိုးတွင် ဒါနထက် သီလသည် အရင်း အနှီးနည်း၏။ ပို၍လွယ်ကူ၏။ ပို၍လည်း အကျိုးကြီး၏။ ဘာဝနာကား ဒါန၊ သီလနှစ်မျိုးထက် ပို၍ပင် အရင်းအနှီးနည်း၏။ ပို၍လည်း အကျိုးကြီး၏။ အကျိုး အကြီးဆုံးဖြစ်ကြောင်း (ဝေလာမသုတ်၊ သောဏဒန္တသုတ်တို့၌) အတိအလင်း ဟောတော်မူခဲ့၏။

လူတန်းစား ၃-ရပ်

- (က) နေပူမိုးရွာမရှောင် လမ်းခင်းလမ်းပြင်နေကြသော ကာယလုပ်သားများ၊
- (ခ) ၎င်းတို့ကို ပါးစပ်ဖြင့်စိမ့်နေသော သစ်ပင်အောက်က အလုပ်သမားခေါင်း
- (ဂ) ၎င်းတို့ကို ခိုင်းစေလိုက်သော ရုံးခန်းထဲကအရာရှိ။

ထိုလူတန်းစာသုံးမျိုး၏ အလုပ်သက်သာမှု၊ ငွေကြေးရမှုချင်း ခြားနားပုံကိုလည်း စဉ်းစားသင့်၏။ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် လုပ်ငန်းသုံးရပ်၏ အင်အားခြားနားချက် ဥပမာတည်း။

အရင်းအနှီး သက်သာ၍၊ လုပ်ရလွယ်ကူ၍ အမြတ်များများရသော စိတ်အလုပ်ကို ခက်ခဲသည်ဟုထင်ကာ သာသနာနှင့် တွေ့ကြုံရကျိုးမနပ် ရှိကြလေ၏။ အခွင့်ကောင်း ကြီးများနှင့် မိမိကိုယ်ကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြု၍ လွဲချော်နေတတ်ကြသည်။

ချည်ဝင်အူပေါက် အစရာမရ

ကိလေသာသတ် အဆန်အလုပ်ကို လုပ်နေရင်းက အစုန်အောက်လမ်းကို လိုက်မှားနေမိတတ်သည်။ ဒါန၊ သီလ၊ လုပ်ငန်းတွင် တစ်စုံတစ်ခုသော လောကီကျိုးမျှော်လင့်ချက်ဖြင့် လုပ်မိသော် မထောင့်တော့လှ။ စိတ်အလုပ်ဖြစ်သော ဘာဝနာ၌ ကား လောကီအကျိုးကိုမျှော်ကိုး၍ လုပ်ပါလျှင် ချည်ဝင်အူပေါက်သကဲ့သို့ အစရာမရအောင် ဒုက္ခရောက်စေတတ်သည်။

“လောကမာယာ”သည် ဆန်းကြယ်လှ၏။ “ဒါန သီလ”ပြုလုပ်ရာ၌ပင် မမြင်ရသော အကြောင်းတရားတို့၏ လှည့်စားခြင်းများ ရှိပေ၏။ (အလှူရုံသော အနာထပိဏ် သူဌေး အကြောင်း ပြခဲ့ပြီ။) မျှော်လင့်ချက် မထားဘဲ ပြတ်ပြတ်သားသား စွန့်စားကြည့်ပါလေ။

သီလဆောက်တည်ရာတွင်လည်း “ဒီကနေ့ မုသာဝါဒကိုတော့ နည်းနည်းကလေးမှ ပွန်းငြိမသွားအောင် အထူးစောင့်ကြည့်မယ်”ဟု အားခဲထား၏။ ထိုနေ့တွင်မှ လိမ်စရာကိစ္စတွေ ပိုများလာတတ်သည်။

“ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ငါ့ကတိကိုတော့ ငါမဖျက်ဘူး။ ကိုယ့်ဟာနှင့်ကိုယ် သစ္စာဖောက်တာလောက် ကြောက်စရာကောင်းတာမရှိဘူး။ ဆုံးဖြတ်ထားတဲ့ အတိုင်း လုပ်ကို လုပ်မယ်”ဟု အဓိဋ္ဌာန်သံပတ်၍ ပေးနိုင်ပါမှ တော်ကာကျသည်။ သိနိုင်ခဲ့လှ၏။

စိတ်လုပ်ငန်းဖြစ်သော ဘာဝနာတွင်ကား “လောကမာယာ”သည် အဘယ်မျှ ရှုပ်ပွေ့ မွေ့နှောက်လာတတ်သည်ကို လုပ်စတွင် မည်သို့မျှ မသိနိုင်၊ မယုံနိုင်ချေ။ ဘယ်တုန်းကမှ မကိုက်ဖူးသောခြင်များ တပီတီ နှောင့်ယှက်လာတတ်၏။ ထင်စားချက် တစ်စုံတစ်ခုဖြင့် လုပ်သူကို မဆိုထားဘိ၊ ရိုးသားစွာလုပ်သူကိုပင် “ဘယ်တော့

ဘာဖြစ်တော့မလိုလို” မျှော်လင့်ချက်တွေ တစ်သီကြီး ကျဝင်လာတတ်သည်။

နားမယောင်သင့်သော အရာ

“သူများအပေါ် ဆရာလုပ်ချင်ရင် ‘သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ’ ဂုဏ်တော် ပုံတီးစိပ်ပါ။ စီးပွားဥစ္စာ တိုးတက်ချင်ရင် ‘အရဟံ’ အကောင်းဆုံးပဲ” စသော စကားများကို လည်းကောင်း၊ “ဂုဏ်တော်တစ်ထောင်ရလျှင် ဘာဖြစ်သည်” စသော စကားများကို လည်းကောင်း နားမယောင်သင့်ကြ။ အရေအတွက်သည် အရည်အချင်း မဟုတ်ချေ။

ဂုဏ်တော်ကို အချိန်များနိုင်သမျှ များများပွားထုံအောက်မေ့ခြင်း၊ နှလုံးသွင်းခြင်း ပြုနိုင်လေ အင်အား တိုးတက်လေပင်တည်း။

ပုတီးလေးလုံးသာရသေးသော ဆရာတော်

အင်းဝခေတ်က စစ်ကိုင်းတောင်ရိုးတွင် (စကားပြောလျှင် အပြစ်တွေ သာ များလှသဖြင့်) စကားမပြောမိအောင် ရေငုံနေသော ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါး ရှိ၏။ “ရေငုံ ဆရာတော်” ဟု ခေါ်သည်။ တစ်နေ့သောအခါ သံဃာ့ပုဂ္ဂိုလ်တို့တွင် “မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်က တစ်နေ့လျှင် ဂုဏ်တော်တစ်ထောင်ရသည်။ တစ်သောင်းရ သည်” စသည်ဖြင့် ပြောဆိုကြစဉ် ရေငုံဆရာတော်ကြီးက -

“ဒို့များ အသက်ရှစ်ဆယ်ကျော်ပါပြီ၊ တစ်သက်လုံး ပုတီးစိပ်ခဲ့ရတာ ခုထိမှ ပုတီးလေးလုံးပဲရသေးတယ်” ဟု မိန့်တော်မူ၏။

ပုဂံခေတ်နှောင်း ပုတီးအကြောင်း

“စင်းမယ် သံညွတ် အရညဝါသီ အရှင်ဥတ္တမာရာမ” ရေးသား၍ “ရာဇဂုရုကျပင်း ဆရာတော်” တည်းဖြတ်သော “စိသုဒ္ဓိဒီပနီကျမ်း”(၁၂၅၁-ခုနှစ်၊ မြန်မာသံတော်ဆင့် မီးစက် ပုံနှိပ်တိုက်ရိုက်) ပုဂံခေတ်နှောင်း ကမ္မဋ္ဌာန်းစာအုပ် စာမျက်နှာ ၁၈၉-လာ အောက်ပါစကားရပ်ကိုလည်း အထူးမှတ်ယူသင့်သည်။

“ပုတီးကိုင်၍ စီးဖြန်းခြင်းသည်လည်း သတိသည် ‘အရဟံ’ အစ

ရှိသော ဗုဒ္ဓဂုဏ် အစရှိသည်ကိုသာ အာရုံပြုခြင်းမှာ မဖြစ်မူ၍ ပုတီး၏ ဝဏ္ဏသဏ္ဍာန် အစရှိသည်တို့ကိုသော်လည်းကောင်း၊ ဆယ်၊ ရာ၊ ထောင် အစရှိသော ပညတ်ကိုသော်လည်းကောင်း အာရုံပြုခဲ့ရာ၏။ ထိုသို့ပြုရာသည် ဖြစ်သောကြောင့် ‘ဗုဒ္ဓဂုဏ် အာရဗ္ဗ’အစ ရှိသော ပါဠိနှင့် အညီ ဘုရားသခင် ကျေးဇူး စသည်ကိုသာ သက်သက်အာရုံမတည်တံ့နိုင်ရာ။

“မတည်ဖြစ်သောကြောင့် တစ်ပါးသောအာရုံကိုသာလျှင် အာရုံတည် စေသောအားဖြင့် “ဧကဂ္ဂတာသမာဓိ”ဟု ဟောအပ်သော ဥပစာရဈာန် စသည် မဖြစ်သင့်။ ‘ဝိက္ခေပ ပတိပါတ တော’ = (အာရုံပျံ့လွင့်ခြင်း အစရှိသော အဋ္ဌကထာ ပါဠိတို့နှင့်လည်း ဆန့်ကျင်၏။)

“ပွဲလယ်၌ ကိုင်၍ စီးဖြန်းခြင်းသည်လည်း ‘အာပါထက ဣယံ’ = (လှမြင်ကွင်း၌ ဈာန်ဝင်စား၍ လူ့အထင်ကြီးအောင် လှည့်ဖြားခြင်းတစ်မျိုး) မလွတ်။ ထို့ကြောင့် အာရုံအာရမ္မဏိကတို့ကို ပိုင်းခြား၍ သိသော၊ အာဓိ ဝ၏ စင်ခြင်း၊ ဈာန်မဂ်ဖြင့် ချမ်းသာခြင်းကို အလိုရှိသော၊ ပညာရှိသော ယောဂီ ရဟန်း မြတ်တို့သည် ကျမ်းဂန်၌လာသော ကျင့်ထုံး ကျင့်နည်းကို သာလျှင် ဖိုဝဲရာ၏။ မလာသည်တို့ကို ကြဉ်ရာ၏။

“လူတို့သည် ပုတီးကိုင်၍ စီးဖြန်းသည်ရှိသော်ကား နိဗ္ဗာန်မဂ်ဖိုလ် အလိုမှာ စီးဖြန်းသဖြင့် ‘ကုသိုလ်မျှ’ ဖြစ်ကောင်း၏ ။ ထိုပုတီးဖြင့် အန္တရာယ် ပျောက်ခြင်း အစရှိသော မဂ်လာအလိုမှာ စီးဖြန်းသည် ရှိသော်လည်း ဖြစ် သင့်၏။ ‘သမာဓိ’ အလိုမှာသော်ကား ‘မဖြစ်’ သင့်ကောင်းတည်း။”

စိပ်ပုတီးနှင့်စိတ်အလုပ်

ထိုအဆိုအမိန့်များမှာ အလွန်မှတ်သားထိုက်ပေ၏။ စင်စစ် စိပ်ပုတီးသည်လည်း မည်သည့် ပါဠိတော်၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာကျမ်းများတွင်မှ မလာရှိ။ သမာဓိ ထူထောင်ကာစပုဂ္ဂိုလ်များ သာမန်အရေအတွက်သိရုံ အသုံးပြုခြင်း ဖြစ်၏။ သင်္ချာနိုင် သူသည် ဂရိုမလိုချေ။

စိတ်အလုပ်တွင် နှုတ်ကူခြင်း (ရွတ်ဆိုခြင်း) သည်ပင် အနှုတ်လက္ခဏာ ဖြစ်သည်။ လက်ကူရန်ကား သာ၍ပင်မလိုအပ်။ စင်စစ်ကား အရေအတွက် သိရန်မျှပင် မလိုလားအပ်ချေ။ သစ်ပင်ခုတ်လှဲသူသည် ပုဆိန်ပေါက်ချက်ကို

ရေတွက်ရန် မလိုအပ် သကဲ့သို့တည်း။

စိတ်ထဲက နှလုံးသွင်းရမည့်ကိစ္စတွင် နှုတ်ကူ လက်ကူခြင်းဖြင့် ‘အဘိဓမ္မာ စိတ္တနိယာမ’အရ နှလုံးသွင်းရမည့် စိတ်ကို နှုတ်တွင်၊ သို့မဟုတ် လက်တွင် ဝိထိ အစဉ်ပေါင်းများစွာ ဖွဲ့၍ပေးနေရခြင်းဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် (ဆက္ကအင်္ဂုတ္တရ ဓမ္မဝိဟာရီသုတ်၌) “သဇ္ဈာယဗဟု လောနော ဓမ္မဝိဟာရီ = များစွာ ရွတ်အံ့နေသူသည် ဘာဝနာတရားနှင့် နေသူမဖြစ်နိုင်ချေ”ဟု တိုက်ရိုက် ဟောတော်မူခဲ့၏။ ဘာဝနာသည် ကာယကံ၊ ဝစီကံ အလုပ်မဟုတ်ချေ။

လိမ်းဆေးနှင့် သောက်ဆေး မှားနေ

‘မိုးကုတ်ဆရာတော်ဘုရားကြီး’ကလည်း အရဟံစသော ဂုဏ်တော်များကို ရွတ်ဆိုခြင်း၊ မေတ္တာပွားပို့တတ်ရန် ကျက်မှတ်ထားရသော မေတ္တာပို့ ပါဠိများကို စိတ်ထဲက မပွားဘဲ နှုတ်ကရွတ်ဆိုခြင်းကို အကြောင်းပြု၍-

“ခင်ဗျားတို့ဟာက လိမ်းဆေးကို သောက်ဆေး၊ သောက်ဆေးကို လိမ်းဆေး လုပ်နေကြတာ၊ ရောဂါက ဘယ်မှာပျောက်တော့မလဲ”ဟု မိန့်တော်မူလေ့ရှိသည်။

‘မနောကံဖြင့် (စိတ်ဖြင့်) လုပ်ရမည်ကိုလည်း ဝစီကံဖြင့် (နှုတ်ဖြင့်) လုပ်၍ မရနိုင်’ ထောက်ပြတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။ စက္ခုပသာဒ (မျက်စိ အကြည်ဓာတ်) သည် ထက်မြက်၏။ သောတ ပသာဒ (နားအကြည်ဓာတ်) သည် ထက်မြက်၏။ သို့ရာတွင် ရူပါရုံ=အဆင်းသဏ္ဍာန်ကို နားဖြင့် ထောင်ဖမ်း၍မရ။ သဒ္ဓါရုံ... အသံကို မျက်စိဖြင့် ယူ၍မရ။ ကြည့်၍ မဖြစ်။

ဤ၌ ‘ရွတ်ဆိုမှုကို အကျိုးမရှိ’ ဟု ပြောနေခြင်း မဟုတ်ချေ။ အသံ၏ အင်အားကို အသုံးပြုရသော ပရိတ်၊ ဂါထာ စသည်ကို ရွတ်ဆိုပေးခြင်း သည်လည်း ဘာသာရေးတွင် လုပ်ဆောင်ရမည့် အစိတ်အပိုင်း တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော် မဟာယာနတို့ကဲ့သို့ ‘ရွတ်ဆိုခြင်း’ကို အရေးကြီးသော အခန်းတစ်ခုအဖြစ် ကျွန်ုပ်တို့ ‘ထေရဝါဒ’က မယူဆချေ။

ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်ယင်း စိတ်မကြည်လင်သောအခါ၊ အိပ်ချင် ထိုင်းမိုင်းသော အခါ၊ မင်္ဂလာယူလိုသောအခါ စသည်တို့၌ ပရိတ်စသော ဂုဏ်တော်များကို ဌာန်ကရိုဏ်း ကျကျ အသံနေအသံထားဖြင့် ကြည်ကြည်လင်လင် ရွှင်ရွှင်ပျပျရွတ်ဆိုပါ။ ရွတ်ဆိုမှု (အသံစသည်) ၏ အင်အားသည်လည်း အလွန်ကြီးမားလှပေ၏။ သို့သော် စိတ်

အလုပ် (ဘာဝနာ) ကို လုပ်နေချိန်တွင် နှုတ်၏ တာဝန် မရှိတော့ပြီ။ လက်ကူရန်မှာ သာ၍ မလိုအပ်။

ထိုသို့ ပြဆိုခဲ့သော အကျဉ်းချုပ် ကြိုတင် သိမှတ်ဖွယ်ကို ခြုံလိုက်ပါလျှင် ဘုရားရှိခိုး၊ ဘုရားဝတ်တက်ရုံဖြင့် တိကျသော ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ ဂုဏ်တော်ပွားခြင်း ကိစ္စမမည်။ ‘အရဟံ အရဟံ၊ ဗုဒ္ဓေါ ဗုဒ္ဓေါ’ ဟု ရွတ်ဆို အောက်မေ့ခြင်းဖြင့်လည်း ပြည့်စုံမှုမရှိသေးသည်ကို ကြပ်ကြပ်သတိပြုရန်လို၏။

‘သမထ’ပေါက်မှာ ကြောက်ရ

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ဘာဝနာ စခန်းအတွက် ကြိုတင်၍ ရှောင်ကြဉ်ဖွယ် တို့သည် များစွာ ရှိကုန်၏။ ထိုအလုပ်များသည် အတိုင်းထက်အလွန် တန်ခိုး အာနိသင် စွမ်းအင်သတ္တိ ကြီးမားကုန်၏။

မိမိထက် သာလွန် သွားမည်ကို မလိုလားသော ‘လောကီ တန်ခိုးရှင်’ တို့ ရှိနေကြသည်။ အမျိုးမျိုး လှည့်စားတတ်ကုန်၏။ ယင်းကိုပင် ကျွန်ုပ်တို့သည် ‘မာရ’ ဟု လည်းကောင်း၊ ‘လောကမာယာ’ ဟု လည်းကောင်း သုံးနှုန်းသည်။

“ရှုဖွားသူကိုယ်တိုင် ကိုယ်ပိုင်သိမြင်ခြင်း မဟုတ်ဘဲလျက်ကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ ထင်လေဟန် ထင်မှားအောင်ပင် မြှူဆွယ်၍ အာရုံပြတတ်သဖြင့် ‘အမြင် - အကြား’ ပေါက်ကာ ဒုက္ခ ရောက်တတ်ကြောင်း” ‘သေကျတောင် ဆရာတော်’ မိန့်ဆိုထား၏။

ယင်းသို့ ဖြစ်သည်ကို (၀၁) ‘ကမ္မဋ္ဌာန်း ကျိုးပေါက်’ သွားသည်ကိုပင် အကောင်းမှတ်ထင်ကာ ‘သမထ ပေါက်သည်’ ဟု ထင်မှားကြလေ၏။ ထို မတောက် တခေါက် အသိကလေးမျှဖြင့် ဗေဒင်ဆရာ လုပ်သူလုပ်၊ ဆေးဆရာ ဖြစ်သူဖြစ်၊ ကိုယ်ကိုယ်တိုင် ဘာမှမဟုတ်ပါသေးဘဲလျက် ‘သာသနာပြုသူပြု’ အမျိုးမျိုး ‘ခေါင်း ပြောင်း’နေကြရရှာကုန်၏။

လုပ်ငန်း၏ ပင်ကိုယ်၌ကပင် ကောင်းကင်၌ ရေဒီယိုလိုင်းကဲ့သို့ နေတတ်သည် ဖြစ်ရာ ထိုအလုပ်မလုပ်ခင်ကပင် ပြဆိုပြီးကိလေသာ ပါးလျားကုန်ခန်းမှုကိုနှစ်သက်ရ ကောင်းမှန်းမသိဘဲ -

၁။ စည်းစိမ်ဥစ္စာ၊ အာဏာ၊ ရာထူး ကြီးပွားလိုမှု၊

၂။ တန်ခိုး ရလိုမှုများကို -

ရှေ့တန်းတင်၍ စိတ်အလုပ်ကို လုပ်ကြပါမူကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ၊ ရှင်းမရအောင် ရှုပ်ထွေး ပွေလိမ်ကြရ ရှာသည်။ ရန်သူ၏ ရှေ့တွင် မောက်လျက် လဲကျရကုန်၏။

အရိယာလောင်း ရှင်လောင်း လိုနေ

ပုထုဇဉ်တို့အကြိုက် အကောင်းဟု ထင်သော အဆိုးများနှင့် အမျိုးမျိုးသော လှည့်ဖြားမှုတို့ကို ကိုယ်တွေ့မကြုံလျှင် သဘောပေါက်ရန် မလွယ်ကူချေ။

ဘယ်တော့ ဘာဖြစ်တော့မစဉ်လို ထင်စားမှု (တဏှာမညနာ)၊

အထင်ရောက်မှု၊ အထင်ကြီးမှု၊ အထင်သေးမှု (မာနမညနာ)

‘ခါမု တရားထူး’ စသည်ဖြင့် အထင်မှားမှု (ဒိဋ္ဌိမညနာ)

‘ထင်ကြီး သုံးလုံး’ သည် ဝဋ်ဆင်းရဲ သံသရာကို ရှည်လျားချဲ့ထွင် တတ်သဖြင့် ‘ပပဉ္စတရားသုံးပါး’ဟု ခေါ်ဆိုရ၏။ ထို အခုအခံများကို တတ်နိုင်သမျှ ဖယ်ရှား၍ ပွားများရန် အထူး လိုအပ်ပေသည်။

အကျဉ်းချုပ်အားဖြင့် “ကောင်းမွန် မြင့်မြတ်သော ကိစ္စပင်ဖြစ်သော်လည်း အဖျက် အဆီးများ၊ ကြမ်းတမ်းသော အဖြစ်ဆိုးများ ဝင်လာသည်” ကို အများ လက်ခံနိုင်အောင် ပြောရပါမူ ရှင်လောင်းများ အကြောင်းကိုပင် ပြရပေလိမ့်မည်။

လွန်ခဲ့သော ၁၅-နှစ်ခန့်က မတ္တရာမြို့တွင် ရေကြီးရာ ရှင်လောင်းများ ရေထဲမျောပါ၍ သေကြရရှာ၏။ ယမန်နှစ် က အင်းစိန်မြို့နယ်၌ ရှင်လောင်းများ တောထုံးစံအလိုက် ဝှက်တမ်းကစားကြရာ အိုးထဲထည့်ပြီး မြေဆီအိတ်ဖိ၍ ဝှက်မိသဖြင့် ရှင်လောင်းသုံးပါးလုံး သေသွားကြရသည်။ ထိုသဘောများကို အလိုလို လက်တွေ့အရ သိမြင်လာကြသဖြင့် ရှင်လောင်းများကို အထူးစောင့်ရှောက်ကြရသည်။

ယင်းသို့ ‘အမွေဓာတ်’ ဝင်လာသည်လည်းရှိတတ်၏။ ‘ပုဂံပြည်၌ နန်းစံရမည်ကို ရွှေလင်ပန်းတစ်ချပ်နှင့် ကျိန်းကျေစေတတ်သော သဘောများလည်း ရှိတတ်ပေသည်။

တန်ခိုးကို လက်တဲ့ မစမ်းနှင့်

ဂုဏ်တော်ကိုပွားများခြင်း စသော သမာဓိအလုပ်သည် တစ်ကမ္ဘာလုံး စကြဝဠာ တစ်ခုလုံးကိုပင် ဒိုးယိုပေါက် သိနိုင်၊ မြင်နိုင်၊ လွှမ်းနိုင်သော အစိန္တေယျ အင်အားများ ရှိနေကြသည်ဖြစ်ရာ ထိုအင်အားများကို အလွဲသုံးစား မပြုမိရန်

လိုအပ်ပေသည်။ အဖျက်အဆီးများကို ကျော်လွန်နိုင်ရန် လိုအပ်၏။ မြူဆွယ်လမ်းလွှဲမှုများကို ရိပ်စားမိရန် အရေးကြီးသည်။

သုံးနှစ်သားမျှသာ ရှိသေးသော ကျွန်ုပ်၏ သားသည် အိမ် လာသူတိုင်းအား ပိုက်ဆံတောင်း၏။ မုန့်ပေး၍ မကြိုက်။ အကြွမုန့်သမျှ ငါးပြားဟုသာ သူသိ၏။ ငွေစက္ကူမုန့်သမျှ တစ်ကျပ်ဟုသာ သူနားလည်သည်။ ‘ပိုက်ဆံ၏ တန်ခိုး သတ္တိကို မုန့်ဝယ်စား၍ရသည်’ ဟု သိသောအရွယ်မှစ၍ သူ့အသိကို သူ တန်ဖိုးထား၏။ မဆာသော်လည်း မုန့်သည်လာတိုင်း လက်တွဲစမ်းသည်။ သူ့ကိုယ်တိုင် ဝယ်စား တတ်သည်ကို ဂုဏ်ယူသည်။ ကျွန်ုပ်တို့ကလည်း ခွင့်လွှတ်ထားမိ၏။

တစ်နေ့သောအခါ ဘောလုံးကလေးတစ်လုံးကိုပင် ဝယ်ယူမှု နယ်ချဲ့ပြုလာ၏။ “ဘယ်လောက်ပေးရသလဲ” မေးလျှင် “တစ်ကျပ်” ဟုသာ ပြောတက်သည်။ သူ အလွန်ဝမ်းသာနေ၏။ သေသေချာချာ စစ်မေးသောအခါ နှစ်ဆယ့်ငါးကျပ်တန် ဖြစ်နေသည်။ မိခင်က ရိုက်မည်လုပ်၏။ “မရိုက်ပါနဲ့ကွာ မင်းတို့ ငယ်ငယ်တုန်းကလဲ ဒန်အိုးအကောင်းကြီးတွေ ထုရိုက်ပြီး ပဲလှော်နဲ့ လဲစားသေးတာပဲ” ဟု တားလိုက်ရသည်။

ဤကား ငွေတန်ခိုးကို လက်တွဲစမ်းသောကလေး။

စိန်လက်စွပ်နှင့် မုန့်ဝယ်စားလိုသူ

လောက၌ အနည်းငယ် ထူးခြားလာသော မိမိအသိကို အလွန် ထင်စားကြ၏။ ဂုဏ်ယူကြ၏။ လက်တွဲစမ်းလိုကြ၏။ စိန်လက်စွပ်၏ တန်ခိုးသတ္တိသည် ရှိ၏။ ချမ်းသာမှုကို သူ့အတိုင်းအတာနှင့်သူ ပေးနိုင်သည်ပင်။ သို့ရာတွင် စွမ်းအားတန်ဖိုးကို အကုန်အစင်မသိဘဲ မိမိသိသလောက်ကလေးကို အထင်ကြီးကာ “စိန်လက်စွပ်နှင့် မုန့်ဝယ်စားလိုရတယ်” ဟု ဆိုလျှင် ရယ်ဖွယ်ဖြစ်၏။

ရတနာသုံးပါး၏ တန်ခိုးသတ္တိကား အစိန္တေယျဖြစ်၏။ လောကီ အကျိုးများကို ရှောင်၍မရအောင်၊ မလိုချင်အောင်ကို ရုဗာတတ်ပေသည်။ လောကီ ချမ်းသာကား တစ်သိန်းရလျှင် တစ်သိန်းနှင့် တန်သော ဒုက္ခကြီး ပူးတွဲပါလာတတ်သည်ကိုမူ မမြင်ကြချေ။

စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်ဘုရားကြီးက -
“နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို မြင်နေမှတော့ လောကီချမ်းသာကလေးတွေကို

ပြတ်ပြတ်စွန့်။ အပါယ်ငရဲဆင်းရဲကြီးကို မြင်နေမှတော့ တစ်ခဏဆင်းရဲ ကလေးတွေကို မကြောက်နှင့်” ဟု ဆုံးမတော်မူခဲ့ဖူး၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ကလည်း (ဓမ္မပဒပါဠိတော်၌)-

“အတိုင်းအတာ သင်္ချာအကန်အသတ်ရှိသော ချမ်းသာ (မတ္တာသုခ) ကို စွန့်လွှတ်ရုံမျှ ကျယ်ပြန့်သော ချမ်းသာ (ဝိပုလသုခ) ကို ရမည်” ဟု ဟောတော်မူသည်။

ဥပုသ်စောင့်၍ လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ ရမည်ကိုမြင်လျှင် ထမင်း တစ်ထပ်စားရသည့် ချမ်းသာလောက်ကို စွန့်လွှတ်ရမည်။ ထမင်း တထပ် အငတ်ခံ ရမည့် ဆင်းရဲကို ခံနိုင်ရမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

မစင်ကြယ်သော အဆောင်အယောင်နှင့် ပရိတ်ဂါထာများ

သမာဓိ စခန်းတွင် အနှောက်အယှက် အမွေဓာတ်များ ရှိနေသည်ကား မှန်၏။ ရေဒီယိုလိုင်းကဲ့သို့ ရှုပ်ထွေး ပွေလိမ်နေစေကာမူ မိမိက မဖမ်းယူလျှင် မူစရာမလို။ သံလိုက်ဓာတ် ဆွဲအားရှိရာ၌သာ မိုးကြိုး ပစ်တတ်သည်။ ဗဟိဒ္ဓသည် လိုရင်းမဟုတ်။ အဇ္ဈတ္တခေါ် မိမိ၏ ကိုယ်တွင်းမှ ကိလေသာ အောက်ဆွဲအားများကို ငြိမ်နိုင်သမျှငြိမ်အောင် ဦးနှိမ်ထားလျှင် ကိစ္စပြီးတော့သည်။ အသံကြောင့် သေရသော ဖားကဲ့သို့ မဖြစ်စေရ။ တစ်စုံတစ်ရာ ထူးထူးထွေထွေ ရရှိသိမြင်လာသည်ကိုလည်း မျိုသိပ်နေရမည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော သမာဓိအလုပ်တွင် အလွန်ထူးခြားသော အံ့ဖွယ်တန်ခိုး စွမ်းအင်များ ရလာတတ်သဖြင့် ‘ဟုတ်လှပြီ’ဟု အထင်မကြီးရ။ ‘ဒါ အစပဲ ရှိသေး တယ်’ဟု စိတ်ကို ချိုးနှိမ်၍ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ တိုးတက်လာအောင်၊ စိတ်ချမ်းသာ လာအောင်၊ ကိုယ်နှုတ်အမူအရာများ တည်ငြိမ်ရင့်ကျက်လာအောင်သာ ထိန်းပုံသွား ရမည်။

သာမန်လူတို့ မခွဲခြားနိုင်သောအရာ

မိမိ၏ ဘုရားစင်တွင်လည်း စိတ်အာရုံ ရှုပ်ထွေးစေတတ်သော အဆောင် အယောင်များ မရှိစေရ။ ကြည်ကြည်လင်လင် ရိုးရိုးရှင်းရှင်း ဘုရားဆင်းတုတော်တစ်ဆူ၊ တတ်နိုင်လျှင် ဓာတ်တော်များနှင့် ပန်းရေချမ်း ဆီမီးဆွမ်းများသာရှိလျှင် အကောင်းဆုံး

ဖြစ်သည်။

မည်သည့် အဆောင်အယောင်၊ မည်သည့် ဆင်းတုရုပ်ပွား၊ ပုံကား ပန်းချီ မျိုးသည် မည်မျှလောက် 'မဟာယာန တန်ခိုးရှင်' တို့နှင့် အဆက်အသွယ် ရှိနေ သည်ကို လူသာမန်တို့ အဘယ်သို့ ခွဲခြားသိမြင်နိုင်ပါအံ့နည်း။

ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်သော ပရိတ်ဂါထာများကိုလည်း 'မည်မျှ စွမ်းသည်' ဆိုသော အသစ်အဆန်းများကို မလိုက်စား-မွေ့စကြာ၊ အနတ္တလက္ခဏာ၊ မဟာသမယနှင့် ရိုးရာပရိတ်ကြီး ၁၁-သုတ် ဂါထာများတွင်လည်း ဘုရားဟော ဂါထာ၊ သို့မဟုတ် ထေရဝါဒနှင့် ကိုက်ညီသော ဂါထာများကိုသာ ရွတ်ပါလေ။

'ဝတ်ရွတ်စဉ်' အမျိုးမျိုးနှင့် အန္တရာယ်ကင်း ကမ္မဝါစာ နောက်ပိုင်းတို့တွင် ပြထားသော ပရိတ်အချို့နှင့် ဂါထာအချို့ သည် ဘုရားရှင်အလိုတော်နှင့် ကိုက်ညီ သည်က ရှားလေသည်။ ပညာရှိတို့ပင် မစစ်မဆေး အမှုမဲ့ ဖြစ်နေခဲ့ကြ၏။

“ဘုရားကို စေတီ ကွယ်တတ်သည်။

တရားကို စာအုပ် ကွယ်တတ်သည်။

သံဃာကို ဘုန်းကြီး ကွယ်တတ်သည်” ဟု

ရေးက ဆိုရိုးရှိသော်လည်း ယခုအခါ ဘုရားရှင်၏ အာဏာစက်ဒေသနာများကို အရိပ်ခိုလျက် ပေါင်မြှောင် ရောနှော၍ ရတနာသုံးပါးကို ဖုံးကွယ်နေသောအရာတို့ သည် အမျိုးမဆုံးအောင်ရှိ၏။ ခရေစေတုတွင်းကျ လျှောက်၍ရေးရသော် အသိဉာဏ် အင်အားနည်းသူတို့ စိတ်မချမ်းမြေ့ရုံသာ ဖြစ်ပေသည်။ အချုပ်အားဖြင့် -

အရိုးခံအတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံရန် မမေ့သင့်ကြကုန်။

တံတိုင်းလေးထပ် နေ့စဉ်ခတ် နှင်းအုပ် ကိုယ်ခန္ဓာ

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်လှသော သာသနာတော်၌ အမျိုးပေါင်း မရေတွက်နိုင်သော များပြား ရှုပ်ပွေလှသော အမွေဓာတ်များ၊ အန္တရာယ် အနှောင် အယှက်များ၊ ဆင်တူပုဆိုးမှားများ ရှိသည်ဟု ဆိုစေကာမူ လမ်းရိုး လမ်းမှန်အတိုင်း ကျင့်ကြံ နေသူများ အဖို့ (စာပေ ကျမ်းဂန် မတတ်မြောက်စေကာမူ) လမ်းမှားရန် ကြောက်စရာ မရှိပါပေ။

အခြေခံ ခိုင်ခိုင်မာမာနှင့် နိဗ္ဗာန်ကိုဦးတိုက်ကာ မြင့်မြတ်သော ရည်ရွယ်ချက်သာ ထားရှိပါမူ 'ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်ယင် ရူးတတ်တယ်' ဆိုသည်ကိုလည်း စိုးရိမ်ဖွယ်မရှိနိုင်။

ထို့ကြောင့် ဤနေရာ၌ ရှေးသူတော်ကောင်းပညာရှိတို့၏ အမှာစကားကို ဦးထိပ်ရွက် ပန်ဆင်ကြရာ၏။

“ရိုးရိုးကျင်၊ မြင့်မြင့်ကြ၊
မှန်မှန်လုပ်၊ ကုပ်ကုပ်နေ”

ဘုရားအား မိမိကိုယ်ကို ဦးစွာလှူပါ

သမာဓိ ဘာဝနာ အလုပ်ကို လုပ်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်သည် ဘုရားဝတ်တက်သည်နှင့် (အချိန်ကန့်သတ်၍ ဖြစ်စေ) မိမိခန္ဓာကိုယ်ကို ဘုရားရှင်အား နှင်းအပ်လှူဒါန်း ထားရမည်။ လှူဒါန်းပုံမှာ -

“ဣမာဟံ ဘဂဝါ အတ္တဘာဝံ တုမာကံ ပရိစ္စဇာမိ - ဘုန်းတော် ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ ဘုရားတပည့်တော်သည် ဤ ခန္ဓာကိုယ်ကို အရှင်ဘုရားအား စွန့်လှူအပ်နှင်းပါသည် ဘုရား” (ဝိသုဒ္ဓိမဂ်-၁၊ ၁၁၁) မိမိအား ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးသော ဆရာရှိလျှင်လည်း “ဣမာဟံ ဘန္ဓေ’ စသည် ဖြင့် ရွတ်ဆိုကာ လှူရမည်။

ဤသို့ စွန့်လှူနှင်းအပ်ခြင်း၏ အကျိုးအာနိသင် စွမ်းအင်သတ္တိကား အလွန် ကြီးမားလှ၏။ မိမိ အမြတ်တနိုးထားသော ပစ္စည်းကို အခြားသူအား အပြီး အပိုင် ပေးလှူလိုက်ပြီးမှ တစ်စုံတစ်ရာ ပြောင်းလဲပျက်စီးသွားသော်လည်း ‘ငါ၊ ငါ့ဟာ’ ဆိုသောစိတ် မဝင်တော့သဖြင့် အထိုက်အလျောက် စိတ်သက်သာမှုရ၏။ ဤကား အောက်ထစ်ဆုံး အမြတ်တည်း။

မိမိခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် ဘုရားပိုင်ဖြစ်သွားပြီ ဖြစ်၍ ဘုရားပစ္စည်း မှန်က မည်သည့် လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့မျှ မဖျက်ဆီးနိုင်။ (‘အန္တ ရာယ်မပြု ဂုဏ်လေးခု’ ကြည့်ပါ။)

ယင်းသို့ ဆိုသော် အဘယ့်ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်၍ ရူးသွပ်ခြင်း၊ လမ်းမှားခြင်း ဖြစ်နိုင်ပါအံ့နည်း။ မြတ်စွာဘုရား ကြွသွားတော်မူလေရာရာတိုင်း၌ အမနဿ (တစ္ဆေ၊ ဘီလူး၊ နတ်မိစ္ဆာ စသည်)တို့ ရန်မမူနိုင်ကြောင်း ဗုဒ္ဓဇေတိက လူများအားလုံးလိုလို သိနေကြ၏။ (သောဏဒဏ္ဍသုတ်။)

မိမိစရိုက်နှင့် ကိုက်ညီတဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ရွေးချယ်ပါ

ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်သူများသည် မိမိတို့စရိုက်နှင့် ကိုက်ညီသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ခုခုကို အစွဲအမြဲထားကြရ၏။ မူလကမ္မဋ္ဌာန်း၊ ပင်တိုင်ကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ခေါ်သည်။

ထိုမှတစ်ပါး မိမိလုပ်ငန်းများ အနှောင့်အယှက်မရှိ လွယ်လွယ်ကူကူ ချောချောမောမော ဖြစ်စေရန်အတွက် ရှေ့ပြေးကမ္မဋ္ဌာန်းခေါ် အခြံအရံကမ္မဋ္ဌာန်း၊ (ဝါ) အကူကမ္မဋ္ဌာန်း သုံးခုကိုလည်း ကြိုးကြားကြိုးကြား နှလုံးသွင်းပေးရသည်။ ယင်း သုံးမျိုးကား မေတ္တာပွားခြင်း၊ အသုဘနှင့် သေခြင်း တရားကို ဆင်ခြင်ခြင်းတို့ပင် ဖြစ်၏။ (သုဒ္ဓိမဂ်-ကမ္မဋ္ဌာန်း ယူခန်း)

အထက်ပါသုံးမျိုးတွင် 'ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကိုပါထည့်လျက် (ဗုဒ္ဓါနုဿတိ မေတ္တာစ၊ အသုဘ မရဏာဿတိ' ဟု ခုဒ္ဒသိက္ခာကျမ်းဆရာက (စူဠဝါအဋ္ဌ ကထာ-သေနာသန ခန်းလာ-အတိုင်း) စတုရာရိက္ခ= 'အစောင့်အရှောက် လေးပါး' ဟု ပြဆိုထားသည်။

မြန်မာနိုင်ငံ ဆရာတော်ကြီးအစဉ်အဆက်လည်း ထိုကမ္မဋ္ဌာန်းလေးမျိုးကို အလျဉ်းသင့်သလို ပွားများတော်မူလေ့ ရှိခဲ့ကြသည်။

သီဟိုဠ်ခေတ် ရဟန်းတော်များလည်း ကြွသွားလေရာတိုင်း နှလုံးသွင်းကြသော ကမ္မဋ္ဌာန်းများ ဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို ပင်တိုင်ထားသော စစ်ကိုင်း 'မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်' ကလည်း အသုဘ စသည်ကိုပါ ပွားများရမည်ဟု မိန့်မှာတော်မူ၏။ အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် ဗုဒ္ဓါနုဿတိသည် သဒ္ဓါကို များစွာ ဖြစ်ပွားစေ၍ သဒ္ဓါသည် တဏှာနှင့် နီးကပ်နေသော ကြောင့် ဖြစ်သည်။

ကောင်းကျိုးစုပုံ ဘေးရန်လုံ စွယ်စုံကမ္မဋ္ဌာန်း
အစောင့်အရှောက်တရား ၄-ပါး

၁။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘုရားဂုဏ်တော်ပွားခြင်း။ သဒ္ဓါ၊ ပညာ စသည်တို့ တိုးပွား၍ ရတနာသုံးပါး၊ ကံ-ကံ၏အကျိုးများကို သက်ဝင်ယုံကြည်ရာ၌ တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ပိုမိုခိုင်မာလာမည်။ ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော် စွမ်းအင်သတ္တိတူးများ မိမိသန္တာန်၌ ကူးစက်ကိန်းအောင်းလာမည်။ (ဓာတ်ကူး

ဆက်ပုံကို ရှေ့မှာပြမည်။)

၂။ **မေတ္တာ** အသက်ထင်ရှား ရှိသော ဆရာသမား မိဘများ၊ နီးစပ်သူ တိုင်းပြည်မြို့ရွာ အကြီးအကဲများမှအစ နတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ အားလုံးအား ကိုယ်နှင့်ထပ်တူ ချမ်းသာစေလိုစိတ်မွေးရခြင်း၊ ကျန်းမာ ချမ်းသာ ကြပါစေ ဟု မေတ္တာပွားခြင်း၊ ဒေါသ၊ မာန်မာနများ ပါးလျား၍ ကိုယ်ချင်းစာစိတ်၊ စိတ်အေးများ တိုးပွားမည်။ လူ၊ နတ်၊ တိရစ္ဆာန်များ ချစ်ခင်လာမည်။ ရန်မမူ ကြတော့။

၃။ **အသုဘ** မိမိ သူတစ်ပါးတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် ရှိပုံကို ဆင်ခြင်ခြင်း။ အနည်းဆုံး မျက်နှာသစ်ချိန်၊ ကျင်ကြီး ကျင်ငယ် စွန့်ချိန်မျိုး၌ ပွားဖြစ်အောင် ပွားသင့်၏။ ဒွါရကိုးပေါက်မှ အပုပ်ရည်များ ဆင်းပုံမှအစ နှလုံးသွင်းရမည်။ မိမိချစ်သူ၏ ဆံပင်ကိုနှစ်သက်သော်လည်း ထမင်းပန်းကန်၌ ဆံတစ်ပင်တွေ့လျှင် ရွံရှာနေတတ်၏။ မှားယွင်းသော ထိုခဲယူချက်များ ပျက်ပြယ်၍ ရာဂစိတ် တပ်မက်တွယ်တာစိတ် စသည် ကင်းလာမည်။

၄။ **မရဏနုဿတိ** အချိန်မရွေး သေသွားနိုင်သည်ကို ဆင်ခြင်ခြင်း။ ယခုပင်လျှင် မျက်စိမှုန်၊ ဆံဖြူ၊ သွားကျိုး၊ ခန္ဓာကိုယ် အအေးအပူ မမျှ၊ ထုံကျဉ်ကိုက်ခဲခြင်း စသည်ဖြင့် တစ်ခုစီတစ်ခုစီ၏ အားနည်းသေကျေလာပြီကို ဆင်ခြင်ပါ။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာန စသော အပူစိတ်များကြောင့် အရာရာ၌ မမှန်မကန် ဖြစ်ရပုံများ လျော့ပါး၍ သူတော်ကောင်းတရား၌ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ၊ ခန္တီ စသော အင်အားကောင်းများ ထက်သန်တိုးပွားလာမည်။

“ဒို့များ တစ်သက်လုံးစိပ်တာမှ ပုတီးလေးလုံးပဲ ရသေးတယ်” ဆိုသည်မှာ ဤ၌ အဖြေပေါ်လာလေတော့သည်။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့၌) ၂၊ ၃၊ ၄- ကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို သဗ္ဗတ္ထက ကမ္မဋ္ဌာန်း=အရာခပ်သိမ်း၌ ပွားများသင့်သော၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအားထုတ်သူတိုင်း လိုက်နာသင့်သော ကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ဖွင့်ဆိုကြသည်။

စင်စစ် ယင်းကမ္မဋ္ဌာန်းတို့ကို အလျဉ်းသင့်သလို ပွားများခြင်းဖြင့် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာန စသည်တို့ ကင်းရှင်းလာကုန်၏။ သဒ္ဓါ၊ ပညာ၊ ဝီရိယ သည်းခံနိုင်မှု စသည်တို့ တိုးပွားလာကုန်၏။ ကောင်း-ဆိုး နှစ်တန် လောကခံ တရားကို ရင်ဆိုင် လာနိုင်တော့သည်။

အချုပ်အားဖြင့် အန္တရာယ် ဘေးရန်များကင်းဝေး၍ အမျိုးမျိုးသော ချမ်းသာ

စီးပွားများလည်း တိုးပွားလာနိုင်စေ၏။ ထို့ကြောင့် ‘သဗ္ဗတ္ထက’ ဆိုသည်ကို ‘စွယ်စုံအကျိုးရှိသော ကမ္မဋ္ဌာန်း’ဟု ဆိုသင့်သည်။

အချိန်အခါ နေရာဒေသ ရွေးနေစရာမလို၊ အချိန်တိုင်း တစ်ခုမဟုတ် တစ်ခု နှလုံးသွင်းမိလျက်သား ဖြစ်နေအောင် လေ့ကျင့်ပါ။

ကမ္မဋ္ဌာန်း လေးမျိုးနှင့် မျက်နှာသစ်

တစ်ယောက်တည်းက လေးမျိုးစလုံးကို နေ့စဉ်ပွားရမည်ဆို၍ ခက်ခဲမည် မထင်သင့်။ သားသမီး တစ်ယောက်ကို ကောင်းစွာ စောင့်ရှောက် မွေးမြူ နိုင်သော မိဘသည် ဆယ်ယောက် ရှိလာသော်လည်း ပို၍ မခက်ခဲတော့ပြီ။

ဥပမာ- နံနက် အိပ်ရာမှထ၍ မျက်နှာသစ်တော့မည် ဆိုပါစို့။ မျက်နှာ မသစ်မီ ရေတစ်ခွက်ခပ်ယူပြီးသည်နှင့် -

- ၁။ ဤ မျက်နှာသစ်သောရေကို ကိလေသာအပူခပ်သိမ်း အေးငြိမ်းတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်အား ကပ်လှူပါသည် (ဒါန၊ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ)။
- ၂။ ဤရေကဲ့သို့ သတ္တဝါအများ ကြည်လင်အေးမြချမ်းသာကြပါစေ(မေတ္တာ)။
- ၃။ မျက်ဝတ်ထွက်ခြင်း၊ ခံတွင်းမှ အပုပ်ရေစီးကျခြင်း စသည်ကြောင့် အမြဲတမ်း ဆေးကြောပေးရသော ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် စက်ဆုပ်ရွံရှာဖွယ် အတိပါ တကား (အသုဘ)။
- ၄။ အင်း... တစ်ရက်တစ်ညတော့ ငါ၏အသက်မြဲခဲ့ရပြီ။ ထွက်လေ မဝင်ခင်၊ ဝင်လေ မထွက်ခင် နံနက်နေ့ညမရွေး သေနိုင်ပေသည်တကား။ (မရဏာ နုဿတိ)။

ဤသို့ ကျင့်ဝတ်လုပ်ထားပါမူကား မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားတော်သည် အလွန်လွယ်ကူလှပါပေ၏။ လက်တွေ့စမ်းသပ်ကြည့်ပါက ပြောပြ၍မရနိုင်သော - လောကီ-လောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားတို့ကား များပြားလှပေတော့သည်။ ဟိုနယ် ဒို့နယ် အတွေးနယ်ချဲ့ကာ စိတ်ကူးကောင်းသူများ (လက်တွေ့မလုပ်ဘဲ) နားလည် နိုင်သောအရာ မဟုတ်ပေ။ စိတ်ကူးကောင်းသလောက် လွဲတတ်ပေ၏။

အနာနှင့်ဆေး တည့်အောင်ပေး

လူများ ရောဂါဖြစ်လာသောအခါ ဦးဆောင်သောရောဂါကိုသာ အမည်တပ်၍ ခေါ်ရ၏။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရ၊ ဆီး၊ ဝမ်း၊ သွေးလေ ရောဂါ ဖြစ်နိုင်သော အကြောင်းများ စုံ၍နေ၏။ အကြောင်းတစ်ခုတည်းကြောင့် ဖြစ်လာသည်မဟုတ်။ ထို့ကြောင့် ဆေးပေးသော ဆရာသည် ဆေးတစ်မျိုးတည်း ပေး၍မရ။ ဆီး ဝမ်း သွေးလေညှိ၍ ဆေးသုံးလေးမျိုးပေးပြီး ကုသရမိဖြစ်သည်။ ‘ဆေးတွေက များလိုက်တာ’ ဟု မအောက်မေ့ရ။

ဆေးစားစတွင် ရောဂါကြွတတ်သည်ကိုလည်း သတိပြု။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းရှုပွားခြင်းသည် ‘ကိလေသာ ရောဂါကြီး ဆေးကုခြင်းဖြစ်သည်။ လောဘ အကြောင်းတစ်ခုတည်းကြောင့် ဖြစ်သည်မဟုတ်။ ဆယ်ပါးလုံး ရောထွေးဖြစ်နေ၏။ စိတ်ဆိုးသော ကိလေသာ ရောဂါကြီး ဖြစ်ရာ၌ ဒေါသကြောင့်ဟု ဦးဆောင်ရာ နာမည်တပ်ရသော်လည်း လောဘ၊ မာန စသည်တို့ လည်း မြှောင်၍ ပါဝင်နေကြသည်။

‘စတုရာရက္ခတရား လေးပါးလုံး ပွားများပါ’ဟု ကျွမ်းကျင်သော ဆရာများက ပေးပါသည်ကို ‘ဆေးတွေက များလိုက်တာ’ ဟု မညည်းညူသင့်။ ဆင်ခြေလည်း မတက်သင့်တော့ပြီ။

ဒါန သီလ ဘာဝနာ

၁။ ရဟန်းတို့၊ အကြင်သူသည် ဒါနကို အနည်းငယ်သာပြု၏။ သီလကို အနည်းငယ်သာစောင့်၏။ ဘာဝနာကိုမူ မရှုပွား။ ထိုသူသည် သေသည်နောက် ဘုန်းကံနည်းပါး၍ ယုတ်ညံ့သော လူမျိုး၌ ဖြစ်ရ၏။

၂။ ရဟန်းတို့၊ အကြင်သူသည် ဒါနကို သင့်ရုံသာလျှင်ပြု၏။ သီလကိုသင့်ရုံသာလျှင် စောင့်၏။ ဘာဝနာကိုမူ မရှုပွား။ ထိုသူသည် သေသည်နောက် ဘုန်းကံကြီးမား၍ မြင့်မြတ်သော လူမျိုး၌ ဖြစ်ရ၏။

၃။ ရဟန်းတို့၊ အကြင်သူသည် ဒါနကို အလွန်အကဲ ပြု၏။ သီလကို အလွန်အကဲစောင့်၏။ ဘာဝနာကိုမူ မရှုပွား။ ထိုသူသည် သေသည်နောက်၌ နတ်ပြည်၌ ဖြစ်ရ၏။ စတုမဟာရာဇ်စသော နတ်ပြည်ခြောက်ထပ် နတ်မင်းကြီးတို့ ဖြစ်ကြ၏။

[အဋ္ဌက အရုံတ္တိရုံ၊ ပုညကိရိယာ ဝတ္ထုသုတ်-အဓိပ္ပာယ်ပြန်။]

အခန်း (၃)

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာ

ဘာသာရေး ကျင့်ဝတ်ကျင့်ထုံး

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဘာဝနာ-ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားရှုပွားရာ၌ အာရုံထားနည်း ယူနည်းသည် အလွန်အရေးကြီး၏။ ‘ဘုရားဖူးသည်၊ ဘုရားဝတ်တက်သည်’ ဆိုသည်မှာလည်း ‘ဗုဒ္ဓါနုဿတိ’ ကမ္မဋ္ဌာန်းပင်တည်း။ ‘ကမ္မဋ္ဌာန်း’ ဆို၍ ဓမ္မရိပ်သာ၌ နေသူတို့နှင့်သာ ဆိုင်သည်မဟုတ်။ ကလေးငယ်များအား “သားသား ဦးတော်လုပ်” ဟု ခိုင်းခြင်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းရှေ့ပြေး အလေ့အကျင့် ပေးနေကြခြင်းပင် ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် ကမ္မဋ္ဌာန်းဆိုသည်မှာ လူကြီးလူငယ်မရွေး ဘုရား ဦးချသူတိုင်းနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟု သဘောကျရန်လိုသည်။ မိမိတို့နှင့်မသက်ဆိုင်သကဲ့သို့ ‘မြင့်’ ၍တွက် မထားရ။

ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အနည်းနှင့် အများ လူတိုင်း လုပ်မှန်းမသိ လုပ်နေမိကြ၏။ နိဗ္ဗာန်လည်း နီးနီးကလေးပင်တည်း။ သို့ရာတွင် ဘာသာရေး ကျင့်ဝတ် ကျင့်ထုံးများ အားလုံးလိုလို လေးလေးပင်ပင် မရှိကြ။ ဘာသာလဝါ ဝါစာကမာ မျှသာ ပြုလုပ် နေကြသဖြင့် လက်နက်ကောင်းသော်လည်း ထိမှန်အောင်မပစ်တတ်ဘဲ၊ မပစ်နိုင်ဘဲ ရှိနေကြရသည်။

‘မထိတထိ’ ဆက်သွယ်ထားသော ဓာတ်ကြိုးဖြင့် အင်အားများ အပြည့်အဝ ဝင်မလာသည်မှာ မဆန်းချေ။

ဂုဏ်တော်ထိအောင် အသိလိုက်ပါ

အချိန်ရှိခိုက် စိစိစစ်စစ် လေ့လေ့လာလာ ရှာဖွေဆည်းပူး၍ လက်တွေ့ စမ်းသပ် လေ့ကျင့်ထားမှသာ အာရုံထားနည်း၊ ယူနည်းများ အသားကျနိုင်သည်။ ကိလေသာယန္တရားကြီး အကုန်လုံးလည်ပတ်၍ စီးပွားပျက်၊ ရာထူးကျ၊ ရောဂါရ၊ ဒုက္ခတွေ့ကာမှ ကမန်းကတန်း ထလုပ်၍ရသော အရာမဟုတ်။

သေခါနီးမှ အနားက ကြေးစည်ထုပေးသော်လည်း နားညည်း ရုံသာ ရှိမည်။
'အာရုံ' ဆိုသည်မှာ 'သိစရာ'ကို ခေါ်၏။

သေနတ်ပစ် လေ့ကျင့်သူအတွက် ပစ်မှတ်ပင် ဖြစ်သည်။ သိစရာ ပစ်မှတ် ထားရှိမှ သိမှုမှန်ကန်၏။ စိတ်သည် တရစပ် သိသိနေ၏။ သူ့တာဝန်ပင်တည်း။ ရပ်နားရသည် မရှိ။ ထည့်သမျှ ကုန်ကြမ်းများကို ဝါးမျိုပစ်နိုင်သော ရပ်ထား၍ မရသည့် စက်ယန္တရားကြီးနှင့် တူ၏။ စစ်မှန်သောကုန်ကြမ်းမျိုး မဟုတ်လျှင် စက်နာသည်။ ပျက်သည်။ စစ်မှန်သော ဝါးမျိုစရာ၊ သိစရာများကို ရှာထည့်၍ မပေးနိုင်လျှင် စိတ်ယန္တရားသည် ရပ်ထား၍ မရသဖြင့် တွေ့ကရာ ကုန်ကြမ်းများ (မသိကောင်းသည့် အရာများ)ကို ဝါးမျိုပစ်လေ့ ရှိသည်။

လောက၌ သိစရာတွေ များစွာရှိ၏။ ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်သော သိစရာ မှတစ်ပါး စိတ်ယန္တရားကို ဒုက္ခပေးမည့် မသိကောင်းသော သိစရာတွေက များ ကုန်၏။ ရတနာသုံးပါးအာရုံ သိစရာမှန်ပင် ဖြစ်စေကာမူ စနစ်တကျ မကိုင်တွယ် တတ်ပါက အကျိုးမများချေ။ မှားယွင်းသောနာမ်အစာသည် မှားယွင်းသော ရုပ် အစာထက် နာတတ်သည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၏ မူလအဓိပ္ပာယ်

ဘုရားဖူးခြင်း၊ ဝတ်တက်ခြင်း၊ ဂုဏ်တော်နုလုံးသွင်းခြင်း များသည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းချည်းပင် ဖြစ်၏။ အနုအရင့်မျှသာ ခြားနားသည်။ (ဗုဒ္ဓါနုဿတိဟူသည် စိတ်အလုပ်ဖြစ်ကြောင်း ရှေး၌ ပြခဲ့ပြီ။)

ဘုရားဖူးသောအခါ၊ ဝတ်တက်သောအခါ၊ နုလုံးသွင်းသောအခါ စိတ်၏ အာရုံ မလွတ်တမ်း စိတ်ထဲက စွဲစွဲမြဲမြဲ ဆုပ်ကိုင်ဖမ်းယူထားရမည့် (သိနေရမည့် အရာ) သိစရာကား အသက်အရွယ်နှင့် အသိဉာဏ်အလိုက် အနုအရင့် ကွာခြားသွား နိုင်၏။ မည်သို့ဖြစ်စေ နည်းလမ်း ကုန်ဆုံးအောင်ကား သတိပြုရမည်။

၁။ ပထမတွင် စေတီ၊ ရုပ်ပွား၊ ဘုရားပုံတော်များ၌သာ 'ဘုရား'ဟု ထင်ကြရ၏။ (ကုသိုလ်ကား ရသင့်သလောက် ရပါ၏။)

၂။ ထို့နောက် ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ် လက္ခဏာတော်ကြီးငယ်တို့ဖြင့် တင့်တယ် သပ္ပာယ်သော သက်တော်ထင်ရှားရှိသည့် ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို စိတ်ထဲကဖန်ဆင်း၍ အာရုံပြုကြ - အသိအမှတ်ပြုကြ၏။ အများအားဖြင့် ဤ

နေရာ၌သာ အသိ လမ်းဆုံးနေတတ်ကြသည်။

၃။ စင်စစ်အားဖြင့် ဘုရားရှင်၏ ‘အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ’စသော ဂုဏ်တော်အနှစ် အသားများအထိ ထိုးထွင်းသိမြင်နိုင်အောင် နှလုံးသွင်းနိုင်မှသာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အစစ်ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဗုဒ္ဓ=ဘုရားကို+အနုဿတိ=အဖန်ဖန် အထပ်ထပ်အောက်မေ့မှု ကို ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ခေါ်သည်မဟုတ်။

‘ဗုဒ္ဓ’ ကို ‘ဗုဒ္ဓဂုဏ=ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်ဟုချည်း (စပ်ရာအဋ္ဌကထာ ဋီကာအားလုံး) ဖွင့်ဆိုကြသည်။ ဋီကာကျော်ဆရာကား ‘အရဟံ စသော ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို အဖန်ဖန် သတိရနေမှု’ဟု ဖွင့်ပြ၏။ သို့မှလည်း အထည်ကိုယ်ခြပ် မရှိသော ‘ဓမ္မာနုဿတိ၊ ဥပသမာနုဿတိ’ တို့နှင့် ကိုက်ညီမည်ဖြစ်၏။

“ချစ်သား ဝတ္တလိ၊ ငါ၏ ခန္ဓာကိုယ်အကောင်ပုပ်ကြီးကို တစ်မိမိမိ ကြည့်ရှု ကြည့်ညှိနေ၍ အဘယ်အကျိုး ရှိအံ့နည်း” ဟူသော စကားနှင့်လည်း ဆီလျော်မည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်တွင် ပထဝီကသိုဏ်းကိုပြရာ၌ အရောင်အဆင်းနှင့် ခက်မာမှု ဓာတ်သား ကျအောင် နှလုံးမသွင်းရ (အသိမလိုက်ရ။) ပညတ်မျှသာရပ်တန့်ရသည်။ သူ့နေရာ နှင့်သူ ဖြစ်သည်။

ဤ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းတွင်ကား ဘုရားရှင်၏ အကောင်အထည်ပညတ် သဏ္ဍာန်နှင့် သပ္ပာယ်သော အရောင်အဆင်းမျှ၌သာ အသိလမ်းမဆုံးစေရ။ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်အထိ ထွင်းဖောက်၍ အသိလိုက်ရမည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

သို့ရာတွင် မကင်းရာမကင်းကြောင်းအားဖြင့် ဂုဏ်တော်ကို နှလုံးသွင်းလျက်က ပုံတော်လည်း ဝိုးတိုးဝါးတား ထင်ဟပ်လာနိုင်၏။ ပဓာန ပစ်မှတ် (သိစရာအာရုံ) မဟုတ်၍ အရေးမကြီး။

မဟာဂန္ဓာရုံနှင့် လယ်တီဆရာတော်

ဤနေရာ၌ သီဟိုဠ်ကျွန်း ‘ဖုဿဒေဝ မထေရ်ကြီး’ အကြောင်း ပြဆိုသင့် သေး၏။ ထို မထေရ်အကြောင်း ဝိသုဒ္ဓိမဂ် (၁၊ ၂၂၁) နှင့် ပရိဝါ အဋ္ဌကထာ (၁၇၄) တို့၌ လာရှိသည်။ သဘောအချုပ်ကား ထိုမထေရ်သည် မာရ်နတ်က ဘုရားပုံ ဖန်ဆင်းပြသည်ကို ဖူးမြင်ရ၍ ရဟန္တာဖြစ်သွားသော မထေရ်ဖြစ်၏။

ဤဖြစ်ရပ်၌ လိုရာကွက်ကြည့်၍ ‘ဘုရားပုံကို နှလုံးသွင်းသည်’ဟု ပါဠိ

အဋ္ဌကထာ ဋီကာများကို မကျော်လွန်သင့်။ ထို မထေရ်သည်လည်း မာရ်နတ်က ဘုရားဟန် ဖန်ဆင်းပြသည်ကို မြင်လျှင်-

‘မာရ်နတ်သည် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ရှိနေပါလျက် ဤမျှလောက် တင့်တယ်သေးလျှင် ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ များ အမြဲကင်းစင်တော်မူသော ဘုရားရှင်ကား အဘယ်ကြောင့် သာလွန်မတင့်တယ်ဘဲ ရှိရအံ့နည်း’ ဟု မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်ကြီးကို ထိဆိုက်အောင် အာရုံပြုလိုက်နိုင်သည်ကိုပါ အထူးသတိချပ်သင့်ကြသည်။

နှုတ်ကုလက်ကူ၍ နှောင့်နှေးကြရသည့်အထဲ အပိုပညတ်တစ်လွှာ မဖုံးကာ စေသင့်။

ရှေးအခါက စစ်ကိုင်းတောင်ရိုး မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်သည် ဗုဒ္ဓါနုဿတိကို ပဓာနပြု၍ ပွားများ၏။ တစ်နေ့သောအခါ လယ်တီဆရာတော်ထံ လာရောက်၍ မိမိ၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းပွားပုံ၊ ပေးပုံများကို လျှောက်ထားရာ လယ်တီ ဆရာတော်က အသေးစိတ် မေးစစ်တော်မူ၏။

မဟာဂန္ဓာရုံ ဆရာတော်နည်းမှာ-

မိမိ၏ ရှေ့နှစ်တောင့်ထွာလောက်တွင် စမ္မခဏ် (အခင်း) ခင်း၍ ထိုအခင်းပေါ်၌ သက်တော်ထင်ရှား ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ကြွလာသီတင်းသုံးတော်မူပုံ စိတ်၌ စွဲမြဲအောင် ဖန်ဆင်းပေးပြီးနောက် ‘အရဟံ၊ အရဟံ’ ဟု နှလုံးသွင်းနေရသောနည်း ဖြစ်သည်။

ထိုနည်းအတိုင်း ပွားများ၍ ရောင်ခြည်တော်ခြောက်သွယ်နှင့် ဘုရား နိမိတ် ထင်လွယ်ကြောင်း လျှောက်ထားရာ လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးက-

“ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် နိမိတ်မထင်ကောင်း၊ ပီတိသာ ဖြစ်ကောင်းသည်။ သို့ရာတွင် ဆရာက ပရိကံလုပ်၍ ပေးသောကြောင့် ပေးသော ပရိကံနှင့် ထင်သောနိမိတ် တည့်ပေသည်။ အတုမရှိသော အတိဏ္ဍာရုံ ဘုရားနိမိတ်ထင်ခြင်းသည် ကောင်းပေသည်။ ရသောနိမိတ်ကို ဖျက်၍ မပစ်ကောင်း။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိလို့ခေါ်လျှင် စာနှင့် မညီညွှတ် ဖြစ်လိမ့်မည်။ အဆင်းရှိသော ကသိုဏ်းလေးပါးတို့၌သွင်း၍ ‘ဗုဒ္ဓကသိုဏ်း’ လို့ ခေါ်မှ ရသောနိမိတ်နှင့် တည့်လိမ့်မည်” ဟု မိန့်ဆိုဆုံးဖြတ် ပေးတော်မူဖူးသည်။

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ အဆုံးအဖြတ်သည် အလွန် လေးနက်လှပေ၏။ ရဲတင်းလှပါပေ၏။

ငိုတရား ရယ်တရား

ဗုဒ္ဓါနုဿတိနှင့် စပ်၍ ကျမ်းဂန်တို့၌ “ဘုရားပုံမဟုတ်၊ ဘုရားဂုဏ်” ဟု တစ်ညီတစ်ညွတ်တည်း ပြဆိုပါလျက် စာတွေ့လက်တွေ့ မစိစစ်ကြသဖြင့် တစ်စတစ်စနှင့် ကွာဟမှန်းမသိ ကွာဟလာခဲ့သည်။ ပညာရှိတို့ပင် သတိဖြစ်ခဲ့သောအရာ ဖြစ်လာ၏။ (‘ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ’စာအုပ်၊ မဟာဂန္ဓာရုံသရာတော်အခန်း၌ အပြည့်အစုံပြခဲ့ပြီ။)

ဂုဏ်တော်ကို ပဓာနထား၍ မပွားများဘဲ ပုံတော်ကို ဦးစားပေးခဲ့ကြသည့် အပြင် ကမ္မဋ္ဌာန်းလမ်းစဉ်ကို ‘ညှိ’၍ပေးတတ်သော အခြား ‘စတုရာရက္ခ’တရား သုံးပါးကိုလည်း ပူးတွဲ၍ မပွားများမိဘဲ ရှိနေတတ်၏။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိချည်းပွားများသူများ လက်တွေ့တွင် ဘက်စုံပြန်၍ လမ်းချော်ကျသွားတတ်ကြသည်။ တစ်ဘက်သတ်သဒ္ဓါလွန်သွားကာ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကင်းဝေးမှုနှင့် အလှမ်းကွာသွားစေတတ်၏။

ယခုအခါ ‘ဘုရားကြွလာပြီ’ဆိုကာ ငိုကြွရ၊ ရယ်ကြရသော ယောဂီများပင် အများရှိနေကြသည်။ ရှေးကလည်း ရှိခဲ့ဖူးလှပြီ။ နောက်ဆုံး ယောဂီကိုယ်တိုင်ပင် ဘုရားစင်စစ် ဖြစ်သွားတတ်လေသည်။

အစွန်းထွက် လမ်းဖွဲ့လာသော သဒ္ဓါလွန်မှု (အားနည်းချက်) ကို ဖမ်းကိုင်၍ အမွေဓာတ်များ ဝင်ရောက်လာတတ်သည်မှာ ယောဂီတိုင်း သိရှိနိုင်သော အရာ မဟုတ်ချေ။

ထို့ကြောင့် လမ်းမချော်ကျစေရန် စနစ်တကျ ပွားများတတ်ဖို့လို၏။ အခြံအရံဖြစ်သော အခြား ‘စတုရာရက္ခ’ ကမ္မဋ္ဌာန်းများကိုပါ ပူးတွဲပွားရန် မမေ့သင့်ကြပေ။

(ဗုဒ္ဓါနုဿတိ အခြေခံမျှလောက်ကိုပင် ကောင်းစွာသဘောမပေါက်။ မိမိ၏ ပရိယတ်ပညာကိုလည်း အထင်ရောက်သဖြင့် ‘မထိတထိ’ လုပ်မိရာ ဤစာရေးသူ ကိုယ်တိုင်ပင် ‘ဘုရားနှင့် တွေ့၍’ ငိုခဲ့ဖူးပါသည်။)

လက်တွေ့လည်းပါ၊ ကျမ်းစာနှင့်လည်း ကိုက်ညီသော နည်းလမ်းကိုသာ လိုက်နာကျင့်ပွားနိုင်ကြပါစေ။ အခြေတည်စ စနစ်ကျရန် အရေးကြီးလှပါသည်။

ဂုဏ်တော်စွမ်းရည်

ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော်ဂုဏ်တော်တို့ကို အမြဲမပြတ် သတိရအောက်မေ့
နေသူများ ရရှိနိုင်သော အကျိုးနှင့်စပ်၍ ပညတ်အားဖြင့် လူမင်း နတ်မင်း စသည်
ဖြစ်ကြောင်း ဝတ္ထုသာကေများ များစွာရှိပေ၏။

ဤ၌ တန်ခိုးသတ္တိစွမ်းအင် အချုပ်ကိုသာ ဖော်ပြပါအံ့။

“ရဟန်းတို့ တစ်ခုသော သဘောတရားကို ပွားများအပ်သည်ရှိသော်၊

ကြိမ်ဖန် ထပ်ထပ် ပြုအပ်သည် ရှိသော်---

- ၁။ ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ငြီးငွေ့ခြင်းငှာ၊
- ၂။ တပ်မက်မှု ကင်းခြင်းငှာ၊
- ၃။ ကိလေသာတို့ ချုပ်ငြိမ်းခြင်းငှာ၊
- ၄။ ကိလေသာ အပူငြိမ်းအေးခြင်းငှာ၊
- ၅။ ဖြစ်ပျက်ကို သိမြင်ခြင်းငှာ၊
- ၆။ သစ္စာလေးပါးကို သိမြင်ခြင်းငှာ၊
- ၇။ နိဗ္ဗာန်ကို ရရှိခြင်းငှာ ဖြစ်ပေသည်။

တစ်ခုသော သဘောတရားကား အဘယ်နည်းဟူမူ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ
(စသော အနုဿတိ ဆယ်ပါးတို့တွင် တစ်ခုခု) ပင်တည်း။ (ကိလေသာ
အပူကင်းရခြင်းကို ကြီးမြတ်သောဂုဏ်ကျေးဇူးဟု သိပါ။)

(အင်္ဂုတ္တရာ၊ ဧကမ္မေ၊ ပ-ဝဂ်။)

ဘထွေးတော်နှင့် ဘုရားဂုဏ်တော်

ထိုမှတစ်ပါး သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်များ၏ အမြဲနှလုံးသွင်း နေထိုင်ပုံ အကြောင်းကို
ဘုရားရှင်၏ ဘထွေးတော် ‘မဟာနာမ်’ သာကီဝင်မင်းက လျှောက်ထား၍
အနုဿတိ ၆-ပါးကို အမြဲနှလုံးသွင်း၍ နေလေ့ရှိကြောင်း ဖြေဆိုတော်မူသည်။
(သာမန် ဥပါသကာတို့လည်း ထိုသို့ပင် နှလုံးသွင်းနေရမည်။)

ယင်းသို့ဖြေဆိုတော်မူရာ၌ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၏ စွမ်းအင်သတ္တိကျေးဇူးဂုဏ်ကို
အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူ၏။

အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာဆရာကြီးတိုင်း လက်သုံးသာဓက၊ အကိုးအကားပြုရသော

ဖြစ်ရပ်လည်း ဖြစ်သည်။

“မဟာနာမ်၊ အရိယာဖြစ်သော သာဝက (တပည့်တော်) သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို အောက်မေ့ဆင်ခြင်နေသော အခိုက် (ဆင်ခြင်နေသမျှ)-

- ၁။ ရာဂဖိစီးနှိပ်စက်သောစိတ် မဖြစ်ရတော့ပြီ။
- ၂။ ဒေါသဖိစီး နှိပ်စက်သောစိတ် မဖြစ်ရတော့ပြီ။
- ၃။ မောဟဖိစီး နှိပ်စက်သောစိတ် မဖြစ်ရတော့ပြီ။

(ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဟူသော ပင်မ၊ ကိလေသာ အပူဓာတ် များ မဝင်သာတော့ပြီ။)

၄။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်တို့ကိုသာ နှလုံးသွင်းလျက် (တသ မတ်တည်း) ဖြောင့်မှန်သော စိတ် အစဉ်ဖြစ်လျက် ရှိနေ၏။

(လမ်းကွေ့ကောက်စေတတ်သော မာယာ၊ သာဠေယျမရှိ။ တစ်လွဲတက်စေ၊ ကျစေနိုင်သော ရာဂစသည်မရှိ။ ဆုတ်ဆိုင်း ပေါ့လျှံ စေတတ်သော ထိန ‘ဝီရိယ လျော့ခြင်း’နှင့် ဥဒ္ဓစ္စ ‘ပျံ့လွင့်မှု’ မရှိ၍ တစ်ဖြောင့်တည်း မဏ္ဍိမပဋိပဒါ လမ်းစဉ် မှန်နေပြီဟု ဆိုလိုသည်။ မဟာဋီကာ။)

(အင်္ဂုတ္တရ-ဋီ၊ ၈၉-၌ ‘ဝီထိ’အစား ‘ထိန မိဒ္ဓ’ ရှိနေ၏။)

၅။ ဖြောင့်မှန်သော စိတ်အစဉ်ရှိသော အရိယာ သာဝက (ယောဂီ) သည် အကြောင်းအကျိုး၊ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဆင်ခြင်၍ ဖြစ်သော နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှုကို ရ၏။

၆။ အကြောင်းခြင်းရာနှင့် ဒေသနာပါဠိကို ဆင်ခြင်၍ ဖြစ်သော နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှုကို ရ၏။

၇။ ကြောင်းကျိုး နှစ်ဖြာ သဒ္ဓါအနက်ကို ဆင်ခြင်၍ တရားနှင့် စပ်သော နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှုကို ရ၏။

(ဤနေရာ၌ ဝိသုဒ္ဓိမဂ် အဆိုသည် ဂုဏ်တော်ပါဠိ အနက်မျှလောက်ကိုသာ ဆိုရာရောက်သဖြင့် အကျိုးအာနိသင် ကျဉ်းမြောင်းနေ၏။ ထို့ကြောင့် မဟာဋီကာနှင့် အင်္ဂုတ္တရ-ဋီ၊ ၉-တို့ အရ ပြလိုက်၏။)

(စင်စစ် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော တစ်စုံတစ်ခုသော ဘာဝနာကို ပွားများသူများ သည် စာကြည့်ခြင်း၊ တရားနာယူခြင်း စသည်၌ အခြားသူများနှင့်မတူနိုင်။ ကြောင်းကျိုး နှစ်ဖြာ သဒ္ဓါအနက်အဓိပ္ပာယ် ကွင်းဆက်များ ပို၍ နက်ရှိုင်းစွာ သိမြင်ကျေနပ်မှု

ရရှိကြရသည်။ လောကီကြီးပွားရေး စသည်ကို စဉ်းစားကြိဆရာ၌လည်း အချက်ကျကျ ပို၍ရှင်းလင်းစွာ သိမြင်ကြီးပွားနိုင်သည်မှာ ယုံမှားဖွယ်မရှိထိုက်။)

- ၈။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်မှုရှိသော ယောဂီအား အလွန်နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု (ပီတိငါးမျိုး) သည် ဖြစ်၏။
- ၉။ နှစ်သက်ဝမ်းမြောက်သော စိတ်ရှိသောယောဂီအား ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ငြိမ်းအေးရ၏။
- ၁၀။ ကိုယ်စိတ်ငြိမ်းအေးသော ယောဂီသည် ကိုယ်၏ ချမ်းသာခြင်း၊ စိတ်၏ ချမ်းသာခြင်းကို ခံစားရ၏။
- ၁၁။ ကိုယ်စိတ်နှစ်ဖြာ ချမ်းသာခြင်းရှိသော ယောဂီ၏စိတ်သည် ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံ၌ ကောင်းစွာစူးစိုက် ရပ်တည်၍နေ၏။ တည်ကြည်၏။ (သမာဓိ ဖြစ်လျှင် အသိဉာဏ်ပညာများ တိုးပွားတော့သည်သာ။)

(အင်္ဂုတ္တရ-၂၊ ဆက္က၊ မဟာနာမသုတ်-၂၅။)

ဂုဏ်တော်ပီတိနှင့် မင်းအဖြစ် မလဲနိုင်

- ၁။ ဂုဏ်တော်ပွားများသူသည် 'အရဟံ' စသော ပါဠိ၏ အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို စဉ်းစားကြိဆနေရသည်။ 'ဝိတက်' ခေါ်၏။
- ၂။ အထပ်ထပ် ဆင်ခြင်သုံးသပ်ကြည့်ရ၏။ 'ဝိစာရ' ခေါ်၏။
- ၃။ အဖန်တလဲလဲ ကြံစည်စဉ်းစားနေပါက ကျေနပ်မှုစိတ်ထဲတွင် လှိုက်လှိုက် လှဲလှဲရှိလာသည်။ ကြက်သီးတဖြန်းဖြန်း ထလာသည်။ 'ပီတိ' ခေါ်၏။
- ၄။ နောက် ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ငြိမ်းအေးပြီး ချမ်းသာလာ၏။ "သုခ" ခေါ်၏။
- ၅။ ကိုယ်စိတ် ငြိမ်းအေးချမ်းသာလာပြီးနောက် ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်တို့၌သာ စိတ်သည် စုပ်စုပ်နစ်နစ် စူးဝင်ရပ်တည်နေတော့သည်။ 'သမာဓိ ဧကဂ္ဂတာ' ခေါ်၏။

ယင်းဝိတက်၊ ဝိစာရ၊ ပီတိ၊ သုခ၊ ဧကဂ္ဂတာ ငါးမျိုးဖြစ်နေသည်ကို 'ပထမ ဈာန်'ဟု ခေါ်သည်။

သို့သော် အစစ်ကားမဟုတ်သေး။ တိုက်ရှေ့ ဥပစာမြေကွက်၌ ရောက်နေသူနှင့် တူ၏။ တိုက်ဥပစာကရပ်၍ တိုက်ကို အနီးကပ် ခန့်မှန်းနိုင်သကဲ့သို့ ပထမဈာန် ရသူ၏ ချမ်းသာကို အနီးကပ်ခန့်မှန်းနိုင်သူကား ဖြစ်လေပြီ။

ထိထိမိမိ တိတိကျကျ စီးစီးပိုင်ပိုင် ပွားများကြပါကုန်။ သို့ရာတွင် ဂုဏ်တော် တို့သည် ကျယ်မြောက်စွာရှိလွန်းအားကြီးသဖြင့် ဥပစာရ ဈာန်မျှ လောက်သာ ရောက်နိုင်၍ အပွန်အညွှန်ကြီးသို့ကား မတက်နိုင်ချေ။

မည်သို့ဖြစ်စေ ထိုမျှလောက် ပေါက်မြောက်ရရှိသော ပီတိသည်ပင် ဓမ္မုဒ္ဓိပံ တစ်ပြင်လုံးရှိ နိုင်ငံအားလုံးကိုအစိုးရသော မင်းဖြစ်ရသည်ထက် တန်ဖိုး ကြီးမြတ် ကြောင်း ဟောကြားဖွင့်ဆိုတော်မူကြကုန်၏။ (ဗြဟ္မာဇာလ-ဋ္ဌ၊ ၅၄။)

အကျိုး ဇု-ချက် လက်ငင်းရ

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဂုဏ်တော်ပွားများခြင်း၏ အကျိုးအာနိသင် စွမ်းအင်သတ္တိကို (ဂိသုဒ္ဓိမဂ်-၁၊ ၂၀၆-၅) အောက်ဖါအတိုင်း ဖော်ပြထားပြန်သည်။ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှ၏။

- ၁။ မြတ်စွာဘုရားအပေါ်၌ ရိုသေလေးစားမှု၊ တုပံဝပ် ကျိုးနွံမှု ရှိလာခြင်း၊
- ၂။ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကံ ကံ၏အကျိုးကို သက်ဝင်ယုံကြည်စိတ်၊ အမှတ် သတိကောင်းခြင်း (မရူးသွပ်နိုင်၊ အိုသော်လည်း သူငယ်မပြန်နိုင်သည်ကို သတိပြု။) အသိဉာဏ်နှင့် ကုသိုလ်များ တိုးပွားလာခြင်း၊ (ယုံကြည် စိတ်ပြင်းပြ၍ သဒ္ဓါရင့်သန်လာလျှင် ကျန် ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဣန္ဒြေများလည်း ဆက်လက်ရင့်သန်မြဲ။)
- ၃။ နှစ်သက် ဝမ်းမြောက်မှု များပြားလာခြင်း၊
- ၄။ ကြီးကြီးငယ်ငယ် အသွယ်သွယ်သော ဘေးရန်နှင့် ဆင်းရဲဒုက္ခမှန်သမျှကို ခံနိုင်ရည်ရှိလာခြင်း။

ဤနေရာ၌ ဘုရားရှင်က ရဟန်းတို့အား-

“တစ်စုံတစ်ရာ ကြောက်မက်ဖွယ်ဘေးရန်ကြုံလာလျှင် ငါ့ကို အောက် မေ့လိုက်၊ တလိုက်ကြ၊ ငါ့ကို သတိမရဖြစ်လျှင် တရားနှင့် သံဃာ့ဂုဏ်ကို အောက်မေ့ကြ။ ထိတ်လန့်ကြောက်ရွံ့ဖွယ် ဘေးရန်များ ပျောက်ကွယ် သွားလိမ့်မည်” ဟု ဟောတော်မူသော ‘ဓဇဂ္ဂသုတ်’ ပရိတ်တော်ကို သတိပြုပါ။

ဤစာအုပ်ရှေ့ပိုင်း၌ ပြခဲ့သည့်အတိုင်း ‘ဗုဒ္ဓံ သရဏံ ဂစ္ဆမိ’ မှ အစ ပရိတ်၊ ပဋ္ဌာန်းစသော ပါဠိတော်များ၊ ဂါထာများကို မိမိတို့ နှုတ်တက်သလိုရွတ်ဆိုကြ၍ ဘေးအန္တရာယ်အမျိုးမျိုးမှ လွတ်မြောက်ကြရာတွင်လည်း သဘောအချုပ်အားဖြင့်

ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို သတိရခြင်းပင်ဖြစ်၍ “ဤဂါထာက ဓားပြီးသည်၊ ဤဂါထာက တုတ်ပြီးသည်” ဟု မကန့်သတ်ရ။

ကျမ်းစာအုပ်တိုင်းတွင် ‘နမော တဿ’ ကို ရှေ့ဆုံးထည့်၍ ‘ပဏာမ’ (ရှိခိုးခြင်း) ပြုကြရာ ကျမ်းပြုဆရာများက ‘ဘေးရန် ကင်းရှင်း၍ ကျမ်းစာပြီးဆုံးအောင် ရေးသားနိုင်ခြင်း အကျိုးများရှိသည်’ ဟု ယုံကြည်ယူဆလေ့ရှိကြသည်။

ထို့အတူ ဘုရားရှိခိုးခြင်း၊ ရတနာသုံးပါးကို သတိရခြင်းရှိနေပါမူ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ဘေးရန်အမျိုးမျိုးမှ အံ့ဩလောက်အောင် လွတ်ကင်း၍ ကောင်းကျိုးချမ်းသာခြင်း အမျိုးမျိုးတို့လည်း ကြံဖန်၍ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်သည် ချည်းပင်။)

ရှိခိုးခံနည်း ဂုဏ်တော်အငှား

၅။ မြတ်စွာဘုရားနှင့် အတူတကွ နေနေရသည်ဟု မှတ်ထင်ရခြင်း၊ (မိဘနှင့် အတူနေသံကဲ့သို့ အားရှိသည်။ စားချိန်ကျလျှင် စားရ၏။ နိပ်စက်စော်ကားရဲသူမရှိ။ မပူပင် မကြောင့်ကြရ၊ အားကိုးရမည့်သူ၊ အကာအကွယ်ပေးမည့်သူ ရှိနေ၏။ ကိုးကွယ်ရာ ရထားသည်။)

၆။ (မိမိတစ်ကိုယ်လုံး ဂုဏ်တော်များ မွမ်းထုံစိမ့်ဝင်နေပြီဖြစ်၍) ဂန္ဓကုဋိ၊ စေတီတော်ကဲ့သို့ အပူဇော်ခံထိုက်သူ ဖြစ်လာခြင်း။

(ရှေးအခါမှစ၍ ဘုန်းတော်ကြီးနှင့် လူကြီးမိဘ သက်ကြီးရွယ်အိုများသည် တပည့်သားမြေးနှင့် ငယ်ရွယ်သူများက ရှိခိုးကန်တော့ကြသော အခါ -

“အသက်ကြီးတဲ့ ဝယဝုဒ္ဓိဂုဏ်နဲ့ပဲ ရှိခိုးကန်တော့ခံ ထိုက်ပါရဲ့။ ဒါပေမယ့် နှစ်ဦးနှစ်ဝ ပိုပြီးအကျိုးများအောင် အခြားသူများရှိခိုးလျှင် ကိုယ်က အရဟံစသော “ဂုဏ်တော်ကို ကြိုတင်နှလုံးသွင်းနေတာ အကောင်းဆုံးပဲ” ဟု ယူဆကာ ထိုသို့ပင် ပြုလေ့ရှိသည်မှာ အဓိပ္ပာယ်ရှိလှပါပေ၏။ ကိုယ်ခံမရှိဘဲ ရှိခိုးခံရခြင်းသည် လှံနှင့် ထိုးသည်ထက် နာတတ်၏။)

၇။ (ဂုဏ်တော်ပွားများဖန်များလျှင် ဘုရားဖြစ်ခြင်း၏ ကျေးဇူးဂုဏ် မြင့်မြတ်သည်ကို အားကျ၍) ဘုရားဖြစ်ရမှု၌ စိတ်ညွတ်လာခြင်း၊ ကိုယ်တိုင် ဘုရားစိတ်ပေါက်နေခြင်း။

(မိမိကိုယ်နှင့် ဘုရား ခွဲခြား၍ မရအောင်ပင် ဘုရားဓာတ်အားများ ကူးစက်စိမ့်ဝင်၍ နေခြင်းဖြစ်သည်။ ‘အရဟံ’ စသော ဂုဏ်တော်များတို့ ပွားများခြင်းသည်

သေချာပေါက်မြတ်စွန်းမည်သိ၍ သူဌေးကြီးထံမှ ချေးငှား၊ ရောင်းဝယ်ရသဖြင့် ကြွယ်ဝလာသော သူဌေးကဲ့သို့ ကိုယ်ပိုင်မရှိမီ ချေးငှားထားရသော ဂုဏ်များသာ ဖြစ်သေးသည်။ အပိုင်မဟုတ်။ သို့သော် မူလသူဌေးကြီး၏ အရှိန်အဝါ ဓနအင်အားများ ကူးစက်ကာ မူလ သူဌေးကြီးလောက်နီးနီး လူမှုဒုက္ခ ကင်းဝေး၍ ချမ်းသာရာ ရနိုင်၏။

ကိုယ်ပိုင်ဖြစ်စေရန် သာဝကတစ်ဦးအနေဖြင့် ဖြစ်နိုင်၊ ရနိုင်သော ‘အရဟံ- ကိလေသာ ကင်းဝေးသူ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ=အမှန်ကို ကိုယ်တိုင်သိသူ’ ဖြစ်အောင် ကိုယ့်အားကိုယ်ကိုး ကြိုးစားကြရမည်သာ ဖြစ်သည်။

(သို့ရာတွင် ‘ဘုရားဆုပန်’ခြင်းကိုမူ အလေးအနက် စဉ်းစားသင့်ကြသည်။)

အခြေခံ သူတော်ကောင်း အင်အား

၈။ မိမိရှေ့တွင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး အမြဲကြွရောက် သီတင်းသုံး နေသကဲ့သို့ရှိ၍ တစ်စုံတစ်ခု မကောင်းမှုပြုလုပ်ရန် ရှက်ရွံ့ကြောက်လန့် ခြင်း (ရှိမ်းခြင်း)။

(မကောင်းမှု ပြုလုပ်ရန် ရှက်ကြောက် ရုံမျှသာမက ပရိသတ်ထဲနေရာ၌ မျက်နှာမထားတတ်၊ အိုးတိုးအမ်းတမ်း ရှက်ကြောက်နေလျှင်လည်း ‘အရဟံ’ စသော ဂုဏ်တော်တစ်ခုခုကို ပွားများနေရန် ရှေးကဘုန်းတော်ကြီးနှင့် လူကြီး မိဘများက ဆုံးမလေ့ရှိကြသည်။ မျက်နှာပုပ်သိုးခြင်း၊ ရှုတင်းခြင်း၊ ရှက်အမ်းခြင်း၊ လက်ခြေ မငြိမ်မဆိမ်ခြင်း မရှိ။ ပီရိသေဝပ်သွားသည်။

“အမှတ် ၁၊ ၅၊ ၈ တို့ဖြင့် ရံခါ ပုံတော်သဏ္ဍာန်လည်း ထင်နိုင်သည်ကို ခြွင်း ချက်ပြုသည်” ဟု မှတ်။)

၉။ အကြောင်း မပြည့်စုံသေး၍ အကက်ထက်ဖြစ်သော ဈာန်မဂ်ဖိုလ်ကိုမရ မရောက်နိုင် သေးစေကာမူ သုဂတိဘဝ (လူကောင်းနတ်ကောင်းဖြစ်ရန်) သေချာခြင်း။

ဤကား - ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ပွားများခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူး စွမ်းအင်သတ္တိများ ဖြစ်ကြကုန်၏။ လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အဘယ်အရာ လိုနေသေးသည်ဟု မရှိရ အောင် ပြည့်စုံနေပြီကို ဝမ်းမြောက် အားကျသင့်ကုန်၏။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အားထုတ်သူများသည် ‘အဘယ်ဉာဏ်စဉ်

ရောက်ပြီ၊ ဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ မည်သို့ဖြစ်သည်’ စသော ‘ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မ=လူ့ထက်လူ တရားကြီး’ များကို အသာထား၍-

၁။ အခြေခံဖြစ်သော ရတနာသုံးပါးအပေါ်၌ မည်မျှ ရိုသေလေးမြတ် တုပ်ဝပ် ကျိုးနွံလာသနည်း။

၂။ လိမ်လည်ဝါကြွားခြင်းမှ အစ အကုသိုလ်ကိစ္စ၌ မည်မျှ လက်ရွံ့ နှုတ်ရွံ့ လာသနည်း။ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် အမူအရာ မည်မျှ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ လာသနည်း။

၃။ ကောင်းဆိုး နှစ်တန် လောကဓံတရားကို မည်မျှ ခံနိုင်ရည်ရှိလာသနည်း။ မည်မျှ ကိုယ်စိတ် ချမ်းမြေ့လာသနည်း။

ကမ္မဋ္ဌာန်းအားလုံးတို့၏အစ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ သမထ ကမ္မဋ္ဌာန်းလောက်ကပင် ပြည့်စုံနေနှင့်ရမည့် ‘အခြေခံ သူတော်ကောင်း အင်အားများ’ ဖြစ်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ မှ ဝိပဿနာ တက်နည်း

‘အရဟံ’ စသော ဂုဏ်တော်များကို ထပ်ချည့်တလဲလဲ ပွားထုံနေခြင်းသည် သမထ (ကိလေသာ ငြိမ်ဝပ်နေစေရုံ) မျှသာ ရှိသေးသည်။ ‘ဝိပဿနာ’ မဖြစ်သေး။

‘ဝိပဿနာ’ ဟူသည် အနိစ္စအချက်၊ ဒုက္ခအချက်၊ အနတ္တအချက်များကို ထိုးထွင်းသိမြင်ရမြဲဖြစ်၏။

ကမ္မဋ္ဌာန်း အားဆေးကြီး

ဝိပဿနာ တက်ပုံကို မပြမီ အခြေခံသဘောကို ရှင်းပြရန် လိုပေဦးမည်။

အနုဿတိဆယ်ပါးတွင် အာနာပါနုဿတိ၊ မရဏာနုဿတိ၊ ကာယဂတာ သတိ သုံးပါးသည် ဝိပဿနာကူးပြောင်းတက်သွားရန် လွယ်ကူရှုမျှသာ အကျိုးရှိ၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ကျန်အနုဿတိ ခုနစ်ပါးကား ဝိပဿနာအတွက်လည်း ကောင်း၏။ စိတ်ဓာတ် ထက်သန် ရွှင်လန်းစေမှု အတွက်လည်း ကောင်း၏။ (အင်္ဂုတ္တရ၊ ဋ္ဌ-၁၊ ၃၆၆-၇။)

စိတ်ဓာတ်ရွှင်လန်း ထက်သန်စေမှုအတွက် အကောင်းဆုံးမှာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းဟု ဆိုသင့်၏။

အသုဘ၊ မရဏာနုဿတိ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ခုခုကို ပွားများရာ၌ စိတ်ညစ်ညူးမှု စသည်ဖြစ်လာလျှင် နွားရိုင်းက၊ သော လှည်းကဲ့သို့ လမ်းမှန် မသွားနိုင်၊ မရောက်နိုင်။ ထိုအခါ မူလကမ္မဋ္ဌာန်း (အသုဘစသည်)ကို ရပ်ထား၍ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသည်ကို အစားထိုးပွားများပေးရမည်။ စိတ်ကြည်လင်လာမှ မူလကမ္မဋ္ဌာန်းကို ပြန်ကောက်ရ၏။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသော ကမ္မဋ္ဌာန်းသည် ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်သူများအတွက် စိတ်ဓာတ်အားဆေးကြီးဖြစ်၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် အလွန်လှပသော အဆောက်အအုံကြီး တစ်ခုဆောက်လုပ်ရန် သစ်ပင်ကြီးကို ခုတ်လှဲရာ၌ အပွေးအခက် ခုတ်ဖြတ်ရုံမျှဖြင့် ပုဆိန်တုံး ပဲလိပ်ခွေသွား၍ အားမလျော့ရ။ ပန်းပဲဖိုသို့သွား၍ အသွားသ၊ ပြီးနောက် ပြန်၍ ခုတ်လှဲရမည်။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသည်တို့သည် စိတ်တည်းဟူသော ပုဆိန်အသွားကို ထက်အောင် သ၊ ပေးရသော ပန်းပဲအလုပ်နှင့် တူလေသည်။ (၎င်းအဋ္ဌကထာ။)

အိမ်ထောင်သားမွေးတို့၏ ထွက်ရပ်လမ်း

ဝိပဿနာသို့ ကူးပြောင်းတက်သွားပုံ သဘောအချုပ်မှာ ဂုဏ်တော်များကို ပွားများသောအခါ ‘ဂုဏ်တော်ပွားနေသူသည် အဘယ်သူနည်း။ ယောကျ်ားလော၊ မိန်းမလော’ စသည် ဆင်ခြင်သောအခါ-

မည်သည့်သတ္တဝါ အကောင်အထည်ကိုမျှမတွေ့ရ။ သတိဦးစီးသော စိတ်ကိုသာ တွေ့ရမည်။ ထိုစိတ်သည် ခန္ဓာအားဖြင့် ဝိညာဏက္ခန္ဓာ။ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ နာမ် ခန္ဓာသုံးပါး ဆက်ဖွဲ့။)

‘စိတ်နှင့်တကွသော ဤ နာမ်ခန္ဓာလေးပါးသည် အဘယ်၌ မှီတွယ်နေကြ ပါသနည်း’ဟု ဆက်၍ ဆင်ခြင်စဉ်းစားသောအခါ ရင်ချိုင့်အလယ်၌ တည်နေသော ယဒယဝတ္ထုရုပ် (နှလုံးအိမ်)ကို တွေ့ရမည်။ ၎င်း၏ မှီတွယ်ရာကို ဆက်၍ ရှာလျှင် ဘူတရုပ်၊ ဥပါဒါရုပ်များကို တွေ့ရမည်။ ယဒယဝတ္ထုနှင့်တကွ ထိုရုပ်များ အားလုံးသည် ရူပက္ခန္ဓာ။

“ဤ တရားစုကား နာမ်၊ ဤ တရားစုကား ရုပ်၊ ဤ ခန္ဓာငါးပါးလုံးသည် ဒုက္ခ သစ္စာပင်တည်း” စသည်ဖြင့် သစ္စာလေးပါးဖွဲ့၍ ရှုပွား။

ဤကား အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ၌ ပြပုံဖြစ်၏။

ဂုဏ်တော်ပွား၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော ငိတိ၏ ခယ၊ ဝယ (ကုန်ခန်းမှု၊ ပျက်စီးမှု) ကို ရှု၍လည်းကောင်း၊ ထိုပိတိကို ခွာ၍ (နှလုံးမသွင်းဘဲ ထား၍) ရုပ်နာမ် အဖြစ် အပျက်ကိုသာ ရှုပွား၍လည်းကောင်း၊ ဝိပဿနာသို့တက်ရောက်ကာ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ်ရုပ်များကိုလည်း ‘သင်္ဂီတိသုတ် အဖွင့်’ စသော ကျမ်းဂန်တို့၌ ပြဆိုကြကုန်သေး၏။

အထူးသတိပြုရန်ကား-မိမိတို့ သင်ယူဖူးသော အဘိဓမ္မာများကို အလုပ်ခွင်၌ ထည့်သွင်း၍ ရှုပွားနေမိတတ်ကြ၏။ ယင်းသို့ရှုပွားခြင်းသည် ‘စိန္တာမယ စိတ်ကူး’ မျှသာဖြစ်၍ ‘ဝိတက္ကဗဟုလော နောဓမ္မဝိဟာရီ’ ဖြစ်နေတတ်ခြင်းပင်တည်း။

အင်္ဂုတ္တိုရ် အဋ္ဌကထာ အဖွင့်မှာ အဘိဓမ္မာ-စာဆန်လွန်း၏။ ကျ၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-သမထမု ဝိပဿနာသို့ ထိုအတိုင်း ကူးရာ၌ အခက်အခဲရှိနိုင်၏။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ-သမာဓိလုံလောက်လျှင်(ဖောင်းမှု ပိန်မှုစသော)ခန္ဓာကိုယ်တစ်နေရာရာ၌ သမာဓိကိုစု၍ ထိုးစိုက်ရှုပွားသွားလျှင် ကိစ္စပြီးတော့သည်။ လက္ခဏာရေးသုံးပါး အလိုလိုမြင်လာကာ ဝိပဿနာဖြစ်တော့သည်။ ထိုအခါ အဋ္ဌကထာ၌ ဖွင့်ပြသည့် သဘောများလည်း တစ်ပါတည်း အကျုံးဝင်လာနိုင်ပေသည်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော အနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းများဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက်ရောက် နိုင်ကြောင်း အကောင်းဆုံး၊ အခိုင်လုံဆုံးသောသာဓကမှာ ဆက္ကအင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတော်လှ ‘မဟာကစ္စာနသုတ်’ပင် ဖြစ်သည်။ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာဆရာကြီး အထောက်အထား ပြုရသော သုတ်ပင်တည်း။

ထိုသုတ်၏ အဓိပ္ပာယ်ချုပ်မှာ ရှင်မဟာကစ္စဦးမထေရ်က ရဟန်းများအား ဟောကြားခြင်းဖြစ်၏။

“အိမ်ရာတည်ထောင် လူ့ဘောင်၌ ကျဉ်းမြောင်းကျပ်တည်းစွာ နေကြရသော လူတို့အတွက် နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း အခွင့်ကောင်းကြီးကိုလည်း မြတ်စွာဘုရားရှင် သိမြင်တော်မူသည်” ဟု မိန့်ဆိုကာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိစသော အနုဿတိခြောက်ပါးကို ညွှန်ပြတော်မူ၏။

ယင်း အနုဿတိခြောက်ပါးကို ‘သမ္မာဓောကာသာဓိဂမ=ကျပ်တည်း ကျဉ်း မြောင်းလှသော အိမ်ထောင်သားမွေးတို့အတွက် နိဗ္ဗာန်ရကြောင်း အခွင့်ကောင်းကြီး’ ဟု ဆိုလေသည်။ ရဟန်းတော်များပင် ဤအခွင့်ကောင်းကြီးကို အသုံးပြုကြသဖြင့် ‘သမ္မာဓောကာသာဓိဂမ နည်းလမ်း’ဟု ခေါ်တွင်သည်။

ဤကား ဗုဒ္ဓါနုဿတိမှ ဝိပဿနာတက်၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်နိုင်ကြောင်းပင်တည်း။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိမှ ဝိပဿနာ တက်နိုင်သော်လည်း

ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းဖြင့်ပင် ဝိပဿနာစာကံ၍ အရဟတ္တဖိုလ် ပေါက်ရောက်နိုင်သော နည်းလမ်းများကား ရှိကြသည်သာ။ သို့ရာတွင် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ စသည်ကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာရသော သမာဓိ အင်အားသည် မကြီးမားလှပေ။

ဂုဏ်တော်တို့၏ ကျယ်ပြောခြင်း၊ တစ်ခုတည်းသော ဂုဏ်တော်သည်ပင် အတိုင်းအဆမမြင်အောင် နက်ရှိုင်းခြင်း၊ ဂုဏ်တော်တစ်ခုမျှနှင့်လည်း အားရရပ်တန့် မနေဘဲ (ပင်လယ်ကို လက်ပစ်ကူးရသကဲ့သို့) တစ်ခုပြီး တစ်ခု လွှဲပြောင်းကြည့်ညှိလိုခြင်းတို့ကြောင့် ဂုဏ်တော်သမာဓိသည် ‘အပ္ပနာ’(ဈာန်ခန်း)သို့မရောက်။ ‘ဥပစာရ’ (ဈာန်သမာဓိ၏ ရှေ့ပြေး အနီး ဥပစာ)မျှလောက်သာ ဖြစ်ရသည်။

စင်စစ် ထိုဥပစာရ သမာဓိမျှသည်လည်း (ကသိုဏ်း၊ အသုဘ၊ ကာယ၊ ဂတာသတိ၊ အာနာပါန၊ ဗြဟ္မဝိဟာရ၊ အာရပ္ပတို့ကဲ့သို့ (အစစ်ဖြစ်သော ဥပစာရ မမည်သေးချေ။ သမာဓိအနုစားမျှသာ ရှိပေသေးသည်။ ‘အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ကူးမြောက်သွားနိုင်သည်’ဆိုရစေကာမူ သမာဓိအင်အား မကောင်းသဖြင့် အာနာပါန၊ သတိပဋ္ဌာန်တို့ကဲ့သို့ ပေါက်မြောက်မှု မမြန်နိုင်ချေ။

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓါနုဿတိကမ္မဋ္ဌာန်းများကို ‘ကောင်းကျိုးစုပုံ၊ ဘေးရန်လုံး’ ဟူသကဲ့သို့ အခြေခံ ‘အကုကမ္မဋ္ဌာန်း’ အဖြစ် ရှုပွားခြင်းသည် အသင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ်ပေရာ၏။ အိမ်သုံး ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးတည်း။

အများစုပွားများသည့်နည်းလမ်းအတိုင်း လိုက်နာပွားများရန် (‘ငါလဲ စာတတ်သားပဲ’ စသည်ဖြင့်- အခုအခံများ ရှိနေတတ်ကြရာ ယောနိသောမနသိ ကာရဖြင့် တရားတို့၏ အင်အားချင်းမတူညီပုံကို သုံးသပ်ကာ အကောင်းဆုံးကို အရယူနိုင်ကြပါစေကုန်။

ယခုအခါ မြန်မာနိုင်ငံတစ်ဝန်းလုံး အာနာပါန၊ သတိပဋ္ဌာန် ရှုပွားနည်းများသည် စာမတတ်သော အမျိုးသမီးငယ်များလက်သို့ပင် ရောက်နေကြလေပြီ။

အတုမရှိသော ဗုဒ္ဓဘေတံအားကြီး

ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို ‘ဝိပဿနာ သို့ တိုက်ရိုက်တက်ရာ၌ သမာဓိ အင်အားနည်းသည်’ ဆို၍ မထိခံမြင်မပြုရ။ ဝိပဿနာသို့ တိုက်ရိုက်တက်အား

ကောင်းသော အာနာပါန၊ သတိပဋ္ဌာန် ကမ္မဋ္ဌာန်းကြီးများအား တွန်းအားပေးမှု၌ သူ့ထက်ကောင်းသော အင်အားမရှိ။ သူ့မပါ၍ မဖြစ်။

ဗုဒ္ဓါနုဿတိဟူသည် တစ်လောကလုံးတွင် အကောင်းဆုံး၊ အင်အားအကြီးဆုံးသော ဗုဒ္ဓဓာတ် ဗုဒ္ဓအင်အားကြီးနှင့်ဆက်သွယ်သော အလုပ်ဖြစ်သည်။ မိမိတို့၏ ဖြူစင်မြင့်မြတ်မှု (သီလ စသော အရိယာ ဓာတ်အား) အခြေခံ ကောင်းသလောက်၊ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းမှု အခံဓာတ်ကောင်းသလောက် ဗုဒ္ဓဓာတ်များ ကူးစက်ကိန်းဝင်လာနိုင်၏။ ဗုဒ္ဓဓာတ် ကိန်းဝင်လာသလောက်လည်း သီလ၊ သမာဓိ အခံအင်အားများ ပို၍ အားပြည့်လာလိမ့်မည်။

ဗုဒ္ဓဓာတ်အင်အားကြီးကို မှီတွယ်ခွင့်ရလာသော သီလ၊ သမာဓိကိုယ်ခံအင်အားတို့သည် နောက်ဆုံး အတုမဲ့အသစ်တ အငြိမ်းဓာတ်အားကြီးဆီသို့ပင် စီးဝင်ထိုးဆိုက် သွားပေတော့သည်။ အောက်ဆွဲအား ကိလေသာ ယန္တရားကြီးသည်။ (လိုချင်၍ စိတ်ဆိုးရ စသည်) တစ်ခုလည်လျှင် ကျန်စက်ဝန်းများပါ ကူးစက်လည်ပတ်ကာ သတ္တဝါတို့အား ထွက်မရအောင် ဆွဲစုပ်သွားသကဲ့သို့ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ=ဘုရားရှင်၏ ဂုဏ်တော်များကို နှလုံးသွင်းဆင်ခြင်၍ နေလျှင် ကျန်အနုဿတိယန္တရားများလည်း ကူးစက်လည်ပတ်သွားတော့၏။

ထိုအခါ ‘ဥပမာနုဿတိ’ ခေါ် အသစ်တဓာတ် မြတ်သောနိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကြီးကို လှမ်း၍ မြည်းစမ်းနိုင်လာတော့၏။

‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်လောက်ကို စတင်ဆင်ခြင်ရုံမျှဖြင့် ကိလေသာတို့၏ ပူလောင် ညစ်ညမ်းစေပုံ၊ အရိယာ ဓာတ်အားတို့၏ ငြိမ်းအေး စင်ကြယ်စေပုံကို အသိဉာဏ်၌ တစ်ချက်တည်း လင်းသွားလေတော့သည်။

ဘုရားဂုဏ်တော်နှင့် ကိုယ်ရောင်ကိုယ်ဝါ

အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ရာဇဂြိုဟ်သူဌေးထံ ကုန်ရောင်းကုန်ဝယ် သွားယင်း တည်းခိုနေထိုင်ခိုက် ‘ဘုရား’ ဟူသော အသံကို ကြားရရုံမျှဖြင့် ခြေဆုံး ခေါင်းဆုံး ရိုးတွင်းခြင်ဆီထိမျှ ပီတိဖြစ်ခဲ့ရ၏။ ပူးမြော်လိုသောစိတ်ကြောင့် အိပ်၍မရ၊ တစ်ညလုံး ထယောင် ထိုင်ယောင် ဖြစ်နေ၏။ ဘုရားဂုဏ်ကို အာရုံဖြုတ်စော၍ နေသဖြင့် ခန္ဓာကိုယ်မှ အလင်းရောင်များပင် ထွက်ပေါ်လာသည်။

မိမိ၏ကိုယ်ရောင် အလင်းကြောင့် မိုးလင်းပြီထင်၍ တစ်ကိုယ်တည်း မြို့ပြင်

ထွက်လာခဲ့၏။ မြို့အထွက် သုသာန်ကို ဖြတ်ကျော်ပြီးမှ ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးရာ 'သီတဝန်' တောကျောင်းသို့ ရောက်နိုင်သည်။

မြို့အထွက်သုသာန်၌ ပုပ်သိုးနံ့ဟောင်နေသော လူသေကောင်များ၊ လတ်တလော သေပြီးစ အလောင်းကောင်များ ခွေးတစ်စီ ယင်တရုန်းရုန်း ဖြစ်နေရာ အနားသို့ ရောက်သွားလျှင် ဝေါခနဲ ယင်အုပ်ကြီး၊ ပျံသန်းသံများကပင် ကြက်သီးထ ကျောချမ်းစေတော့သည်။

ထိုအခါ အနာထပိဏ် သူဌေးကြီး၌ ကြောက်စိတ် (အပူစိတ်၊ ဒေါသ) များ ဝင်လာ၏။ ကြောက်စိတ်များ ဝင်လာသည်နှင့် 'ဗုဒ္ဓပီတိ' (အအေးစိတ်) များ ပါးလျား ရှေ့ပျောက်သွားသည်။ ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါများလည်း ၎င်းပင်ကွယ်သွားကုန်၏။ မှောင်နှင့်မည်းမည်း သုသာန်ထဲတွင် အလောင်းကောင်များကို နင်းမိကာ ကစမ်းကဝါးဖြစ်နေရှာ၏။ ပူလေ ကြောက်လေ၊ အလင်းရောင်ပျောက်ကာ အမှောင်ထု ကျလေ ဖြစ်သည်။ (အင်အားချင်း ပြိုင်နေပုံကို သတိပြုပါ။)

ထိုအခါ တောစောင့်အရိယာနတ်များက "သူဌေးကြီး၊ ရှေ့ကိုသာ ဆက်သွားပါ" ဟု တိုက်တွန်းကြ၏။ ဘုရားအာရုံဖြင့်သွားရသော ခြေတစ်လှမ်း၏ တန်ဖိုးသည် လောကီစည်းစိမ်များနှင့် မနှိုင်းယှဉ်အပ်ကြောင်း (ခြေတစ်လှမ်း ကုဋေတစ်သန်းတန်ပုံ) ကိုလည်း ပြောဆိုအားပေးကြသည်။

သူဌေးကြီးက 'နောက်မှာ အဖော်တွေပါသားပဲ' ဟု အားတက်လာပြန်၏။ တစ်ဖန် ဘုရားဂုဏ်တော်အာရုံများဝင်လာကာ အရောင်အဝါများ ထွက်လာပြန်သည်။ မိုးမလင်းမီ ဘုရားရှင်ထံရောက်သွား၏။

အပူအအေး-အမှောင် အလင်း

'အရဟံ' ဂုဏ်တော်ကြီးကို ပွားလျှင် အပူဓာတ်နှင့် အအေးဓာတ် (ကိလေသာနှင့် ရတနာသုံးပါး အင်အား၊ အမှောင်နှင့်အလင်းဓာတ်) တို့၏ ခြားနားပုံကို ကိုယ်တိုင် သဘောပေါက်နိုင်ပေသည်။

သုသာန်ထဲ၌ တစ်လည်လည်ဖြစ်နေသော အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး ခံစားနေရပုံကို ထောက်၍ သတ္တဝါတို့အတွက် မှောင်နှင့်မည်းမည်း သံသရာ ခရီးထဲ၌ ကိလေသာအပူဓာတ်တို့၏ လောင်မြိုက် ညစ်ညူးစေပုံ၊ အမှောင်ချထား ခံရပုံနှင့် ဗုဒ္ဓဓာတ်အား အရိယာ ဓာတ်အားကြီးများ၏ ငြိမ်းအေး ကြည်လင်၍ အားကိုးမှီခိုရာကြီး

အစစ် ဖြစ်ပုံတို့ကို ကွဲကွဲပြားပြား ခြားခြားပိုင်းပိုင်းကြီး မြင်လာရမည် ဖြစ်၏။

တန်ခိုးအဘိညာဉ်ရသော 'အရှင်သာဂတမထေရ်' (သိက္ခာပုဒ် မပညတ်မီ) အရက်သောက်မိ၍ တန်ခိုးများအားလုံး ကွယ်ပျောက်ခဲ့ရဖူး၏။ အမှောင်အလင်းဓာတ် ဆန့်ကျင်ဘက် အင်အားကိုလည်း နားလည်သင့်၏။

စာပေပရိယတ္တိ ရှိသည်ဖြစ်စေ မရှိသည်ဖြစ်စေ ကိုယ်ခံဓာတ်အားများကသာ သန့်စင်နေလျှင် သန့်စင်သလောက် ဗုဒ္ဓဓာတ်အားများ စိမ့်ဝင်လာကာ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်နှင့် တရားသဘာဝများကို မကုန်ခန်းနိုင်သော အကြောင်းအကျိုး ဥပမာ ဥပမေယျတို့ဖြင့် တစ်သိုင်းတစ်ဝိုင်းကြီး နားလည်သွားစေနိုင်၏။ တစ်ကိုယ်လုံး ဂုဏ်တော် သမုဒ္ဓရာ၌ နစ်မြုပ်ကာ ငေးစိုက်၍ ကျသွားလေတော့သည်။

စင်စစ် ဗုဒ္ဓါနုဿတိသည် ပိဋကရတနာများကို ရွေးကောက်ယူနိုင်ရန် ထွန်းညှိပေးသော တန်ဆောင်တိုင် အလင်းအားကြီးဖြစ်၍ ဓမ္မဘဏ္ဍာတိုက်ကြီး ရှိ အရိယာတံခါးများကိုလည်း တစ်လွှာပြီးတစ်လွှာ ဖွင့်ပေးနိုင်သော သော့ကြီးပင်တည်း။

အရှင် အာနန္ဒာနှင့် ဗုဒ္ဓဓာတ်အား

ဂုဏ်တော်များကို ပွားများရာ၌ ပထမတွင် ပညတ်ဖြင့် စတင်ကြရ၏။ ထို ပညတ်သည်လည်း 'အရဟံ' စသော ပရမတ် အနှစ်အသားပါသည့် (တဇ္ဇာ) ပညတ်မျိုး ဖြစ်သည်။ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို၍ ရကာမတ္တအမည် ပညတ်မျိုး မဟုတ်။ ပွားများဖန်များသောအခါ ပညတ်မြှေးများ ကွာ၍ ကွာ၍ သွားပြီးနောက် မုချဆတ်ဆတ် ပရမတ် အနှစ်အသားတို့ ရောက်သွားတော့သည်။

ထို့ကြောင့် 'အရဟံ' စသော ဂုဏ်တော်အမည်များသည် မည်ကာမတ္တမဟုတ်။ တကယ် ပရမတ် သဘာဝ (မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီးတို့ကဲ့သို့ အဟုတ်ရှိ၊ တကယ် ရှိနေသော) ဓမ္မများ ဖြစ်ကုန်၏။ သဘာဝအင်အားများ ဖြစ်ကုန်၏။

အဋ္ဌကထာဆရာ၏ 'ဂုဏ်တော်တို့၏ နက်နဲခြင်း' ဟု ဆိုသည်နှင့် စပ်၍ မဟာဋီကာ ဆရာကြီးက-

“သဘာဝဓမ္မော ဟိ ဂမ္ဘီရော၊ နပညတ္တိ = သဘောတရားကြီး ဖြစ်လို့ သာ နက်နဲရသည်။ ပညတ်လို့များ မမှတ်ထင်လေနှင့်” ဟု ဖွင့်ပေးတော် မူခဲ့၏။

ဂုဏ်တော်တစ်ခုတည်းကိုသာ စွဲထုံရှုပွားပါလျှင် အပ္ပနာဈာန်ကြီးကိုပင်

ရနိုင်သော သဘောရှိပုံကိုပါ လှမ်း၍ ညွှန်ပြတော်မူသေး၏။ လေးနက်ပေစွာ။
 ဤအချက်များက ဘာကို ဆိုလိုချင်ပါသနည်း။
 ‘အရဟံ’ စသော ဂုဏ်တော်များသည် မည်ကာမတ္တမဟုတ်။ ဤ လောက၌
 အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိနေသော ပရမတ္ထသဘာဝ အစစ် အကောင်းဆုံး ဆွဲအားကြီး
 ဖြစ်သော ‘ဗုဒ္ဓဓာတ်အားကြီး’ဟူ၍ အမှန်ပင်တည်ရှိနေကြောင်းပင်တည်း။ (ပုံတော်ကို
 ပဓာနထား၍ ရှုပွားလျှင် တစ္ဆာပညတ် မရောက်မီ အပိုပညတ်တစ်လွှာ ခံနေသည်
 ကို သတိပြုပါ။)

ထို အတုမဲ့ ဗုဒ္ဓဓာတ်အားကြီးသည် ဘေးရန်ဖယ်ရှင်း၍ ကောင်းခြင်းချမ်းသာ
 မင်္ဂလာကျက်သရေ အမျိုးမျိုးကို ဆွဲယူပေးစွမ်းနိုင်၏။

ရဟန္တာအဆက်ဆက် ပင်တိုင်အင်အား

ထို့ကြောင့် ဗုဒ္ဓလက်ထက်တော် (အထူးသဖြင့်) အဋ္ဌကထာ ခေတ် မတိုင်မီ
 ကပင် ရဟန္တာမထေရ်ကြီး အဆက်ဆက်တို့သည် ထို ဗုဒ္ဓအင်အားကြီးကိုပင် ပင်
 တိုင် အင်အားကြီးအဖြစ် အသုံးပြုကာ ‘ပရိတ်ကြီး၊ ငယ်’ များကို စီစဉ်၍ ပေး
 တော်မူခဲ့ကြသည်။ ထိုမျှသာလော၊ မဟုတ်ပါသေးချေ။

- ၁။ အရှင်အာနန္ဒာသည် ဝေသာလီပြည်၌ ဘေးကြီး သုံးပါး ဆိုက်ရောက်စဉ်
 ရတနသုတ် ပရိတ်တော်ကို ရွတ်ဖတ်ရာ၌ မရွတ်ဖတ်မီ မိမိတစ်ကိုယ်လုံး
 ဗုဒ္ဓအင်အားများ၊ ဂုဏ်တော်များဖြင့် မွမ်းထုံပြီးမှ ရွတ်ဖတ်တော်မူ၏။
- ၂။ အလောင်းတော် ငုံးမင်းသည် မီးဘေးကြီး ဝိုင်းလာ၍ သစ္စာပြုလိုသော
 အခါ သစ္စာမပြုမီ ဦးစွာ တရားအင်အား (ဓမ္မဗလ) များကို ဆင်ခြင်၏။
 နောက် တရားအင်အားအပြည့်ရှိသော ရှေးဘုရားရှင်များကို နှလုံးသွင်း
 သည်။
- ၃။ ဥဒေါင်းမင်းကြီးသည် ဗောဓိဓာတ်၊ ဓမ္မဓာတ်၊ ဝိမုတ္တိဓာတ်၊ ဗုဒ္ဓ
 ဓာတ်အားများကို နှလုံးသွင်းပြီးမှ အစာရှာ၏။ အိပ်တန်းတက်၏။ ထို့
 ကြောင့် ဘေးရန်ကင်းကွာရှင်း ကောင်းခြင်းချမ်းသာ မင်္ဂလာကျက်သရေ
 တိုးပွားခဲ့ရလေ၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့သည် အတုမဲ့အင်အား သဘာဝများကို နှိုက်ချွတ်
 သိမြင်ကြလျက် အစာရှာတိုင်း၊ အိပ်တန်းတက်တိုင်း၊ မေတ္တာပွားတိုင်း၊

သစ္စာပြုတိုင်း၊ မည်သည့်အရေးကိစ္စ တစ်စုံတစ်ရာကိုမဆို ပြုလုပ်ကြတိုင်း
မလုပ်မိကပင် ထို အတုမဲ့ ဗုဒ္ဓအင်အားကြီးကို ကြိုတင်မွမ်းထုံပြီးမှသာ
ရွက်ဆောင်ကြရာ၏။

လက်တွေ့ ဂုဏ်တော်ပွားပုံ

၁။ ဂုဏ်တော်များကို မပွားများမီ ကိုယ်ခံဓာတ်များ စင်ကြယ်သန့်ရှင်းအောင်
သီလဖြင့် ဦးစွာဆေးကြောထားရမည်။ ပြီးလျှင် ခန္ဓာကိုယ်ကို ဘုရားလှူပါ။

၂။ ဂုဏ်တော် ပါဠိအနက်မြန်မာပြန်များကို ကျေညက်နေအောင် အရကျက်
ထားရမည်။ ရွတ်ဖတ်သရဇ္ဈာယ်နေရမည်။ (ပွားများခြင်းမဟုတ်သေး။)

၃။ မိမိသဘောပေါက်သလို ကြောင်းကျိုးဆက်နွယ်၍ အလှယ်လှယ် အပြန်ပြန်
အနုလုံ ပဋိလုံ ဂုဏ်တော်အားလုံးကိုဖြစ်စေ၊ ကြိုက်နှစ်သက်ရာ ဂုဏ်တော်
တစ်ခုခုကို စွဲ၍ဖြစ်စေ ပွားများနိုင်သည်။ (လောကီ မျှော်လင့်ချက်
မထားနှင့်။)

၄။ ပွားများသောအခါ ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်သလို ထိုင်၍ (ခါးအထက်ပိုင်းကို
မတ်မတ်ထား၍)ဖြစ်စေ၊ သွားလာလုပ်ကိုင်ယင်း၊ စားသောက်အိပ်နေယင်း
ဖြစ်စေ ပွားများနိုင်သည်။

အထူးသဖြင့် နှုတ်က လုံးဝမရွတ်ဆိုရ။ ကျက်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း
စိတ်ထဲကသာ ပြန်လှန်ရွတ်ဆို၍ စဉ်းစားနေရမည်။ (ဒါကိုပင် ရှုသည်၊
မှတ်သည်၊ ပွားသည်၊ သမထလုပ်သည်၊ ဘာဝနာပွားသည်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်း
ထိုင်သည်ဟု ခေါ်၏။ ပုတီးမလို။ ထို သတိရသောစိတ်တွေ များများကြီး
လုပ်နိုင်မှုသာ ပဓာနဖြစ်၏။)

၅။ စိတ်ကို အပြင်အာရုံများနောက်သို့ လိုက်မသွားစေရ။ ပုံသဏ္ဍာန်အရိပ်
နိမိတ်များ ဝင်လာသော်လည်း လက်ခံ လိုက်ပါသွားခြင်း မရှိစေရ။
လျစ်လျူရှုထားပြီးလျှင် ဂုဏ်တော်အပေါ်၌သာ စိတ်ကို စူးဝင်နေအောင်
စိုက်ချထားရမည်။

၆။ ဂုဏ်တော်တစ်ခုတည်း၊ သီစရာ (အာရုံ) တစ်ခုတည်း ထားရသဖြင့်
စိတ်မငြိမ်၊ ပျင်းရိပျံ့လွင့်မှုရှိနေလျှင် အခြားဂုဏ်တော်တစ်ခုသို့ လှည့်၍ပွား၊
အနေအထိုင် ဣရိယာပုတ်ကိုလည်း ပြောင်းလွှဲပေး။

၇။ အသက်မှန်မှန်ရှု။ လုံချည်လျော့လျော့ဝတ်။ လုပ်စတွင် မိမိလုပ်နိုင်သော အင်အားနှင့် အခြေအနေ၏ သုံးပုံတစ်ပုံလောက်ကသာ စ၊ပါ။ လောဘာ မကြီးရ။ ဝတ်မှန်ဖို့ အရေးကြီးသည်။ (တစ်ပတ်၊ တစ်နေ့၊ ၁၅-မိနစ် ခန့်။)

၈။ ရူပွားသောအခါ အပူအအေး၊ ဗိုက်နာ၊ ခေါင်းနာ စသော ရောဂါ၊ အသံဗလံနှင့် ခြင်၊ ပုရွက်ဆိတ် စသော အတွင်းအပြင် ရန်သူများကို (အတတ်နိုင်ဆုံးခံချိန်အထိ 'ပေ' ပြီး) သည်းခံနိုင်မှသာ သမာဓိ ရလွယ် မည်။

အချိန်နှင့် ရက်ကို အနည်းဆုံးသတ်မှတ်။ ကိုယ်တတ်နိုင်တာထက် ပိုပြီး ကတိမခံစေမိနှင့်။ ကိုယ့်ဟာနှင့်ကိုယ် ကတိခံပြီးလျှင်လည်း တစ်ကိုယ် လုံး မြွေဆိုးကြီးလာ၍ ပတ်ပစေ၊ အလျှော့မပေးတော့နှင့်။

'မိုးညှင်းဆရာတော်' သည် မိုးညှင်းတိုက်ရောက်စ ဘုရားအို ဘုရားပျက်များ အနီး နေဝင်ရီတရောတွင် ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်၍ ဘုရားရှိခိုးနေခိုက် နောက်မှ မြွေ ပွေးကြီးတစ်ကောင် တရှူးရှူး မာန်ဖီနေသံကြားရ၏။ လှည့်မကြည့်။ ထိုမြွေပွေးကြီးသည် မကြာမီ ဆရာတော်၏ ဆောင့်ကြောင့်ထိုင်ရာ တင်ပါးအောက်မှ ရှေ့သို့ ထွက်လာ ၏။ ဝတ်တက်မဖျက်။

နောက် ဆရာတော်ဝတ်ပြုနေသော ရှေ့ရှိ ကျောက်ဆင်းတုကိုယ်တော်ကြီး၏ ခေါင်းပေါ်မှနေ၍ လှမ်းပြီး ရန်လုပ်နေ၏။ ဆရာတော်ကား သူ့အလုပ်မဖျက်။ ထိုနည်းဖြင့် အသက်စွန့် ကြိုးစားခဲ့၍ မိုးညှင်းဆရာတော် ဖြစ်လာသည်။

အခက်အခဲများလေ အနှောင့်အယှက်များလေ၊ အောင်မြင်မှုကြီးလေ ဖြစ်သည်။ လောကမာယာတွေကား အလွန်များ၏။ ကြောက်စရာကား မရှိ။ မှုစရာမလို။ သင့် သန္တာန်၌ ဗုဒ္ဓအင်အားကြီး ရနေပြီ။ ဗုဒ္ဓသည်လည်းကောင်း ဗုဒ္ဓ၏ အသိဉာဏ်၊ ဗုဒ္ဓ၏ ပိုင်ဆိုင်သော အရာများသည်လည်းကောင်း မည်သည့်အန္တရာယ်ကြောင့်မျှ မပျက်စီးနိုင်။ သို့ရာတွင် မသိနိုင်သော 'လောကမာယာ' တို့ကြောင့် လုပ်စတွင် နည်းနည်းကစ၍ သည်းခံပါ။

၉။ ရူပွားစဉ် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး ပုံတော် ထင်မြင်လာလျှင် လည်း ထင်ပစေ။ (သို့သော် ဆင်းတု ပန်းချီပုံများ ထင်လျှင် ပေါက်မြောက် နိုင်ခဲ့သည်။) ပုံတော်ထင်လာလျှင် ဦးစားမပေးဘဲ အာရုံအသိလွဲ၍ ဂုဏ်တော်ထိ ဆိုက်အောင် သမာဓိစိုက်ပြီး မလွတ်အောင်ဖမ်း။

၁၀။ ပီတိစသော အရသာပေါ်လာလျှင် (နှစ်ရက်သုံးရက်တွင် ပေါ်နိုင်၏။) အရသာခံမနေနှင့်။ ဂုဏ်တော် ကျေးဇူးတော်နှင့် စပ်သော အသိဉာဏ် ရင့်ကျက်အောင် ဝီရိယကို မြှင့်တင်ပြီး သမာဓိစိုက်ထား။ တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ ယုံကြည်မှုနှင့်အတူ သိပုံ လေးနက်လာမှ တိုးတက်သည်။

(စရိယဂုဏ်ခေါ် ဗုဒ္ဓဝင် ဇာတ်နိပါတ် ပါရမီ ကျင့်စဉ်များ ပေါ်လာလျှင် ဂုဏ်တော်ကိုးပါးတွင်သာ မြှုပ်နှံပေါင်းကပ်၍ ရှု။ လိုရင်းပင်မဂုဏ် မလွတ်စေနှင့်။)

၁၁။ ဂုဏ်တော်များသည် 'သဒ္ဓါအင်အား' များကို များစွာ နှိုးဆွ ဖွင့်ဖော် ပေးတတ်၏။ အသိဉာဏ် အထိန်းမပါသော ယုံလွယ်မှုသည် အလှည့်စား ခံရတတ်သည်။

ထို့ကြောင့် မေတ္တာ၊ အသုဘ၊ မရဏာနုဿတိ ကြီးကြား ကြီးကြား ညှပ်၍ပွား။ သို့မှသာ ဘေးရန်များ၊ ပုံအော လှည့်စားတတ်သည့် မိန်းမနှင့် စီးပွား လာဘ်လာဘ မျက်လှည့်ဘာသာတန်ခိုးများ ဘေးမှ လွတ်မြောက်နိုင်မည်။ ဗုဒ္ဓဓာတ် အားကြီးကား ကြီးမားလှပေ၏။

အမြတ်ဆုံးသော အကျိုး

ဘုရား၊ တရား၊ သံဃာ ရတနာသုံးပါးကို ကိုးကွယ်ရသူတို့သည် အမြတ်ဆုံးကို ကိုးကွယ်ရသူတို့ မည်ပေ၏။ အမြတ်ဆုံးကို ကိုးကွယ်သူတို့သည် အမြတ်ဆုံးသောအကျိုးကို ရကြ၏။

(ဣတိဝုတ်-အဂ္ဂပသာဒသုတ်)

ဘုရားဂုဏ်တော် ကိုးပါး

(ပါဠိ၊ မြန်မာပြန်နှင့် မှတ်သားဖွယ်)

ဣတိပိသော ဘဂဝါ-

- ၁။ အရဟံ
- ၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ
- ၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ဗန္ဓော
- ၄။ သုဂတော
- ၅။ လောကဝိဒူ
- ၆။ အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ
- ၇။ သတ္တာ ဒေဝမနုဿာနံ
- ၈။ ဗုဒ္ဓေါ
- ၉။ ဘဂဝါ။

(ရ-ကောက်ကို လျှာလိပ်သံနှင့် ပီအောင်ဆို။ ဒမ္မ='ဒမ' ဟု ဖတ်)

၁ - အရဟံ

(အရ=ကိလေသာရန်ကို+ဟံ=ပယ်သတ် အောင်မြင်ပြီးသူ=သူတော်စင်ကြီး။
အရဟံ=ပူဇော်ထိုက်သူ။)

၁။ အရဟံ = ကိလေသာဟူသော၊ အပူအညစ် ခပ်သိမ်းတို့မှ၊ အေးငြိမ်း စင်ဖြူ၍၊ နတ်၊ လူ၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအားလုံး၊ ရိညွတ်ရုံးလျက်၊ ချင်ပြုံး ဦးခိုက်၊ အမြတ်ဆုံး ပူဇော်ထိုက်သူ ဖြစ်တော်မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

လိုရင်း ဂုဏ်တော်ကြီး၏ လိုရင်း

ကိလေသာ၏ ပူလောင်ပုံ၊ ညစ်နွမ်းစေပုံကိုသိမှ ‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်ကြီး မြင့်မြတ်ပုံကို နားလည်မည်။ ကိလေသာကို ဝါသနာ အငွေ့အသက်မျှ မကျန်ရအောင် အကြွင်းမဲ့ ပယ်သတ်နိုင်ခြင်းသည် လိုရင်းပစာန ဂုဏ်ထူးကြီး ဖြစ်သည်။

ထို ‘အရဟံ’ ဂုဏ်တော်တစ်ခုတည်းမျှဖြင့် တစ်လောကလုံး ကိုးကွယ် ပူဇော်ထိုက်လေပြီ။ ‘ဘုရား’ဟု သတ်မှတ်နိုင်တော့သည်။ အခြား ‘ဘုရားဆိုသူများ’ ကိုလည်း ဤ ဂုဏ်တစ်ခုနှင့် တိုင်းတာ ကြည့်ရုံမျှဖြင့် အဖြေထွက်နိုင်တော့၏။

ကိလေသာကိုသာ မပယ်သတ်ရသေးပါမူ ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ’ စသော အခြား ဂုဏ်တော်များလည်း မရှိနိုင်တော့ပြီ။ အရဟံ ဂုဏ်တော်ကြီးကား ပစာနဂုဏ်တော်ကြီး ပင်တည်း။

ယင်းတွင် ကိလေသာမရှိမှုသည် ပထမ၊ မူရင်း။

အပူဇော်ခံရမှုသည် ဒုတိယ၊ ဆင့်ပွားအဓိပ္ပာယ်။

“ကိလေသာမြူ အပိတ်အပင်မရှိ၍ သိစရာ အားလုံးကို သိ၏၊ သိ၍ ကျင့်နိုင်လုပ်ဆောင်နိုင်၏။ လုပ်သမျှ အကောင်းချည်း ဖြစ်တော်မူသည်” ဟု ကြောင်းကျိုးဆက်နွယ်၍ ရှုလေ အရဟံ ဂုဏ်တော်ကြီး၏ မြင့်မြတ်ပုံပေါ်လေဖြစ်၏။

အဋ္ဌကထာ ဋီကာတို့၌ “ဆိတ်ကွယ်ရာ၌ မကောင်းမှု မပြုသူ၊ မကောင်းမှုပြုရန် ဆိတ်ကွယ်ရာမရှိသူ၊ သံသရာ စက်ယန္တ ရားကြီးကို ချိုးဖြတ်နိုင်သူ၊ ဝါသနာနှင့်တကွ ကိလေသာမှ ဝေးသူ” စသည်ဖြင့် များစွာ ဖွင့်ဆိုကြသေးသည်။

တစ်လောကလုံးက ပူဇော်ရ

မြတ်စွာဘုရား ဒေသစာရိက္ခာချီတော်မူသောအခါ ရောက်ရာဒေသ၌ ထီးနန်း စည်းစိမ်စွန့်လွှတ်၍ တောထွက်ခဲ့ပုံမှအစ မိဘမျိုးရိုးဂုဏ်၊ ပညာဂုဏ်များနှင့်အတူ “ဂေါတမဟာ အရဟံတုံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓ ဆိုပါကလား” စသည်ဖြင့် တီးတိုး တီးတိုး ပြောဆို ချီးကျူးကြမြဲဖြစ်သည်။

ထိုအချိန်က လူစုသည် ‘အရဟံ’ ကို အဘယ်သို့ ‘နားလည်ခဲ့ကြပါလိမ့် မည်နည်း။ ‘သံသရာစက်၊ အကန့်အကွက်တို့ကို၊ ချိုးဖျက်တော်မူသော’ ဟု နား လည်နိုင်ကြဦးမည် မဟုတ်။ ဖြူစင်မြင့်မြတ်သော ‘သူတော်စင် ပုဂ္ဂိုလ်ထူး ပုဂ္ဂိုလ်

မြတ်ကြီး' လောကံသာ နားလည်ခဲ့ကြပေလိမ့်မည်။

ဆိုလိုသည်မှာ ဤ၌ အဋ္ဌကထာ ဋီကာအဖွင့်များသည် ကြီးကျယ်လေးနက် လွန်းအားကြီးသဖြင့် လူများစုနားလည် သိသာလွယ်မည့် ဖွင့်ဆိုချက်လောက်ကိုသာ ဖော်ပြထားပါသည်။

မိမိအမြတ်တနိုး ရှာဖွေသိမ်းဆည်းထားသော ပစ္စည်းဥစ္စာများကို ချစ်လှစွာသော မိဘ၊ သား၊ မယားကိုပင် မပေးကျွေးရက်၊ မစားရက်ဘဲ ဘုရားရှင်အား (အိမ်တွင် ရှိသမျှ အကောင်းဆုံးကိုမှ ရွေး၍) ပေးလှူနိုင်ကြသည်မှာ ဘယ်မျှမြင့်မြတ်သော ဂုဏ်တော်ကြီး ဖြစ်သည်ကို သိသာလှပါ၏။

ယင်း မြန်မာပြန်ကို ရအောင်ကျက်၍ အထပ်ထပ် စိတ်ထဲက ရွတ်ဆို ပွားများပါ။

၂ - သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ

(သမ္မာ=ကောင်းမွန် မှန်ကန်စွာ+သံ=ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ပိုင်+ဗုဒ္ဓ=သိမြင်သူ။)

၂။ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ=သီစရာမှန်သမျှတို့ကို တစ်စမကျန်၊ အမှန်အတိုင်းသာ၊ ဆရာမလို ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား (အရကျက်ပါ)

၃ - ဝိဇ္ဇာစရဏ သမ္ပန္နော

(ဝိဇ္ဇာ=အသိဉာဏ်စွမ်းအားအမျိုးမျိုး+စရဏ=ကျင့်ကြံလုပ်ဆောင်မှု အမျိုးမျိုး နှင့်+ သမ္ပန္န=ညီညွတ် ပြည့်စုံသူ။)

၃။ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော=အသိဉာဏ်နှင့် အကျင့် ထပ်တူ၊ ပြည့်စုံ ညီညွတ် တော်မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

သမ္ပညာဉာဏ်=ဝိဇ္ဇာ+မဟာကရဏာဉာဏ်=စရဏ။ လောက၌ အမှန်သိရန် ခက်ခဲ၏။ သိတိုင်းရှောင်ရန် ဆောင်ရန်မှာ ပို၍ခက်ခဲသည်။ ဘုရားရှင်ကား သိမြင် သလောက် လောကကျိုးကို သည်ပိုးလုပ်ဆောင်တော်မူနိုင်သည်။

၄ - သုဂတော

(သု=အကောင်းဆုံး၊ မှန်စွာ၊ လမ်းစဉ်မှန်၊ စကားကောင်း၊ နိဗ္ဗာန်+ဂတ=ဖြစ်သူ၊ ရှိသူ၊ လုပ်သူ၊ ကြွလာသူ၊ ကြွသွားသူ၊ ပြုမူပြောဆိုသူ။)

၄။ သုဂတော=စ၊လယ်၊ဆုံးပင်၊ နှလုံး ကိုယ်နှုတ်၊ လမ်းမှန်ဟုတ်၍၊ ပြုလုပ်တော်မူသမျှ အလုံးစုံ၊ ကောင်းခြင်းဂုဏ်နှင့် အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံတော် မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ခြေတော်ရင်း၌ ဗျာဒိတ် ပန်ဆင်တော်မူခဲ့သည်မှစ၍ သတ္တဝါတို့အတွက် အကောင်းတွေချည်း ကြံစည် ပြောဆို ပြုလုပ်ခဲ့၏။ ပြုလုပ်တော် မူသမျှ ‘မဇ္ဈိမပဋိပဒါ’ လမ်းစဉ်မှန်ချည်းဖြစ်၏။ အကောင်းတွေချည်း ဖြစ်သည်။ သက်ရှိ သတ္တဝါအပေါင်းတို့တွင် ‘ကောင်းခြင်းဂုဏ်အားနှင့် ပြည့်စုံတော်မူဆုံး’ ဖြစ်၏။

လူတော်လူကောင်း နတ်ဗြဟ္မာကောင်းတွေဖြစ်အောင်လည်း ပြောဆို ပြု လုပ်တော်မူနိုင်စွမ်း၏။ နောက်ဆုံး အကောင်းဆုံး နိဗ္ဗာန်သို့ ကြွတော်မူရသည်။ ထို အကောင်းများသည် ပြန်၍လျှောက်သွားနိုင်သော အကောင်းများမဟုတ်။ ကောင်း သည်ထက်ကောင်း၊ တစ်သမတ်တည်းကောင်း၊ အကောင်းဆုံးတွေချည်း ဖြစ်သည်။

၅ - လောကဝိဒူ

(လောက=သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး၊ ဖြစ်ပျက်မှု အမျိုးမျိုးနှင့် စကြဝဠာ ကမ္ဘာလောက အားလုံးကို+ဝိဒူ=သိသူ။)

၅။ လောကဝိဒူ=ဖြစ်ပျက်များစွာ၊ သတ္တဝါနှင့်၊ စကြဝဠာ စဆုံး၊ တစ်လောက လုံးကို၊ သိမ်းကျုံးကုန်စင်၊ အကြွင်းမဲ့သိမြင်တော်မူပါပေသော မြတ်စွာ ဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

လောကဝိဒူ ဂုဏ်တော်ကြီး ကြီးကျယ် မြင့်မြတ်ပုံကို ‘စကြဝဠာနှင့် တိုင်းတာ ရသော မြတ်စွာဘုရား’ အခန်းနှင့် အတူမရှိ ဂုဏ်တော်ဖွင့် ‘နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ’ အဖွင့်၌ ကြည့်ပါ။

၆ - အနတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ

(အနတ္တရ=သာလွန်သူမရှိ-အမြတ်ဆုံးသော ၊ ပုရိသ=သတ္တဝါ၊ ဒမ္မ=ဆုံးမ ထိုက်သော-ရိုင်းစိုင်းသော+သာရထိ=ယဉ်ကျေးအောင် ဆုံးမနိုင်သူ။)

၆။ အနတ္တရော ပုရိသ ဒမ္မသာရထိ=သတ္တဝါတို့ကို၊ ကိလေသာ အဆိပ် အတောက်၊ ငြိမ်းပျောက်ဖြေဆေး၊ နည်းလမ်းပေး၍၊ ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့အောင်၊ အတုမရှိ ဆုံးမတော်မူနိုင်ပါပေသော မြတ်စွာဘုရား။
(အရကျက်ပါ)

အင်အားရှိတော့ နည်းပေးရုံ

အနာထပိဏ်သူဌေးသည် သူ့သား ‘ကာဠ’ ကို ယဉ်ကျေးအောင် ပိုက်ဆံပေး၍ တရားနာခိုင်းရ၏။ လောက၌ လူမိုက်များကို ဒဏ်ခတ်ထောင်သွင်း၍ ဆုံးမကြရသည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကား ‘အနတ္တရ’ ဟူသော မေတ္တာ၊ ကရုဏာ အရှိန်အဝါ (ပကတိ အင်အား) မျှကိုသာအသုံးပြု၍ ယဉ်ကျေးနည်း ပေးရုံမျှဖြင့် ယဉ်ကျေးအောင် လုပ်တော်မူ၏။

ထိုသို့ပေးရာတွင်လည်း လာဘ်ဖြင့် မဖြူဆွယ်။ မခြိမ်းခြောက်။ ဇွတ်မခိုင်း။ လောက၌ ထိုနည်းမျိုး မရှိသေး။

ထို့ကြောင့် ကောသလမင်းနှင့် အဇာတသတ်မင်းတို့ပင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့ လှသော ဗုဒ္ဓသာဝကများကို မြင်ကြရသောအခါ ကြက်သီးမွေးညင်း ထအောင် အံ့သြခဲ့ကြဖူးသည်။ ‘အရှင်ဂေါတမဟာ လူတွေကို (အာဝဠနိမာယာဖြင့်)ညှို့ထားသည်’ ဟုပင် နိဂဏ္ဌဂိုဏ်းက စွပ်စွဲခဲ့ကြသည်။

ယဉ်ကျေးအောင် ဥပဒေဖြင့် နှိပ်ကွပ်တိုင်းမရ၊ ပိုက်ဆံပေးတိုင်း မဖြစ်၊ အရိုးခံသာဘာဝ ဓမ္မအင်အားကိုသုံးမှ ရလေသည်။ အောင်ခြင်းရှစ်ပါးကို ကြည့်ပါ။

၇ - သတ္တာ ဒေဝ မနုဿနံ

(သတ္တာ=ရှေ့ဆောင်လမ်းပြသူ ခေါင်းဆောင်=ဆရာ+ဒေဝ+မနုဿ နတ် ဗြဟ္မာ+လူ=တစ်လောကလုံး။)

၇။ သတ္တာဒေဝ မနုဿာနံ=လူ၊ 'နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ သတ္တဝါအားလုံး၊ တစ်လောကလုံး၏။ ညွတ်ရုံးလိုတူ၊ ပြိုင်ဘက်မပြုသည့်၊ တစ်ဆူတည်းသော ဆရာ၊ သံသရာခရီးကြမ်း၌၊ လမ်းပြရှေ့ဆောင်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

('ပုရိသဒမ္မသာရထိ' ဆရာမျိုးမဟုတ်။ ကိုယ်တော်တိုင် ခရီးကြမ်းကိုလမ်းထွင် သွားကြည့်ပြီးမှ သေချာပေါက် ဦးဆောင်လမ်းပြသူဖြစ်သည်။ 'တစ်လောကလုံး၏ ခေါင်းဆောင်ကောင်းကြီး' ဟု ဆိုလို၏။ ယင်းကိုပင် 'သတ္တာ-ဆရာ' ဟု ဆို၍ သာမညမမှတ်ရ။)

၈ - ဗုဒ္ဓေါ

(ဗုဒ္ဓ-သိသူ၊ သိစေသူ၊ နိုးကြားသူ၊ နှိုးသူ။)

၈။ ဗုဒ္ဓေါ=သစ္စာလေးဆူ၊ သိတတ်မှုတိုင်း၊ နာသူ အကြိုက်၊ သတ္တဝါတို့၏ စရိုက်နှင့်၊ အလိုက်သင့်ပင်၊ မမြင်မသိ၊ မရှိရအောင်၊ ဟောပြတော် မူ နိုင်ပါသော မြတ်စွာဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

၉ - ဘဂဝါ

(ဘဂ=ဘဂ=ရှေးဘုန်းကံ ပါရမီ၊ မာရ်ငါးပါးကို ဖျက်ဆီးခြင်း၊ အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးဟု မြတ်နိုးထိုက်ခြင်း၊ ဆည်းကပ်ထိုက်ခြင်း၊ လောကီ လောကုတ္တရာ စွမ်းအင်တန်ခိုး အမျိုးမျိုးနှင့် ဝေဖန်ဟောကြားခြင်း၊ လက္ခဏာကြီးငယ် သမ္ပာယ်ခြင်း၊ ရှောင်ကြဉ်စရာကို အကြွင်းမဲ့ ရှောင်ရှားခြင်း၊ ဆောင်စရာကို အတုမရှိဆောင်ခြင်း၊ ဘက်စုံ+ဝါ=ရှိသူ)

၉။ ဘဂဝါ=ဘဝများစွာ၊ ဆည်းပူးတော်မူလာခဲ့သော၊ ပါရမီ ဘုန်းစက်၊ ကံလက်နက်ဖြင့်၊ ငါးချက် မာရ်ခွင်း။ အောင်မြေ့နင်း၍၊ အမင်းမင်းနတ်၊ မြတ်ထက်မြတ်ဟု လေးမြတ်ကော်ရော၊ ဆည်းကပ်ပူဇော်ထိုက်သော ဘုန်းကံတော်၊ တန်ခိုးတော်၊ ကျက်သရေတော် အနန္တ တို့နှင့် ပြည့်စုံတော် မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

(အကျဉ်းကား-ဘဂဝါ-စကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊
ဘုန်းတန်ခိုး ကျက်သရေတော်အနန္တတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော
မြတ်စွာဘုရား။)

ဘက်စုံ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီး

ရှေးရှေးသော ဘဝအဆက်ဆက်က ဆည်းပူးတော်မူခဲ့သော(ဒါန၊ သီလစသော)
ပါရမီကံတို့ကို 'ရှေးဘုန်းကံ' ဟု ဆိုရ၏။ ပါရမီ အလုပ်တို့ကို သူမတူအောင်
ဆည်းပူးတော်မူခဲ့သဖြင့် 'ဘဂဝါ=ရှေးဘုန်းကံကြီးမားသူ' ဖြစ်သော မြတ်စွာဘုရား
သည် ဘုရားဖြစ်တော်မူသော နောက်ဆုံးဘဝတွင် ထို ရှေးဘုန်းကံများ စုပြုံ အကျိုး
ပေးလာကြသဖြင့် အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံတော်မူလေသည်။ မည်သည့် အရာမျှ
လိုလေသေးမရှိ။

သတ္တဝါတိုင်း၌ ထိုရှေးဘုန်းကံသည် အချက်အချာ ပဓာနအကျဆုံး ဖြစ်၏။
ရှိခဲ့သည်ကို မသိလျှင် ပစ္စုပ္ပန်ကံဖြင့် ဖော်ယူရသည်။

ထို ရှေးဘုန်းကံကြောင့်ပင် ဘေးရန်အမျိုးမျိုးတို့ကို အလွယ်တကူအောင်မြင်
တော်မူ၏။ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ သတ္တဝါအားလုံးတို့က 'အမြတ်ဆုံး ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး' အဖြစ်
ဆည်းကပ်လာကြရသည်။

သတ္တဝါတိုင်းနှင့် သင့်လျော်စွာ ခွဲခြားဝေဖန်၍ ဟောပြောနိုင်သော တရားအင်အား
အမျိုးမျိုး၊ လောကီတန်ခိုး အမျိုးမျိုးနှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူသည်။ ၃၂-ပါးသော
လက္ခဏာတော်ကြီး၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်၊ ခြောက်သွယ်သော
ရောင်ခြည်တော်တို့ဖြင့် အတုမဲ့ သပ္ပာယ်တော်မူသော ရူပနိကာယ် 'ကြန်အင်လက္ခဏာ'
နှင့်လည်း ပြည့်စုံတော်မူ၏။

ထိုသို့ ရှေးဘုန်းရှေးကံတော်ကြီးမား၍ တရားအင်အား၊ တန်ခိုးကျက်သရေ
တော်နှင့် ပြည့်စုံခြင်းသည် 'ဘဂဝါ' ဂုဏ်တော်ကြီးပင်တည်း။ ('ဘုန်းတော်' ဟု
ဆိုလျှင် အားလုံး ပါဝင်နိုင်သည်။)

ပဿဒ (အမြင်, အဆင်း)နှင့် ဓမ္မ (အရည်အချင်း) နှစ်ပါးစုံ ပြည့်ဝသဖြင့်
မြန်မာလို "အဆင်းရောအချင်းပါ အတုမရှိ ပြည့်စုံသူ=ဘာဂဝါ=ဘက်စုံပုဂ္ဂိုလ်ကြီး"
ဟု ဆိုရသည်။ (ဤကား အဋ္ဌကထာ အဆို အမိန့်များကို သုံးသပ်ချက်။)

ဘုန်းတော် ခြောက်ဖြာသည် ပဓာနလော

ဂုဏ်တော်ဖွင့်များကို ရေးသားကြရာ၌ ဘဂဝါဂုဏ်တော်အတွက် အများအားဖြင့် ‘ဣဿရိယ=အစိုးရမှု’ စသော ဘုန်းတော်ခြောက်ပါး၊ ကြီးစေငယ်စေ တန်ခိုးဖန်ဆင်းနိုင်သည့် ‘အဏိမာ’ စသော ဘုန်းတော်ရှစ်ပါးတို့ကိုသာ တခမ်းတနားရေးသားလေ့ရှိကြသည်။ အဋ္ဌကထာ၌လည်း ဖွင့်ဆိုထားပေ၏။ သို့ရာတွင် အဋ္ဌကထာသည် ယင်းတို့ကို ဖော်ပြရာ၌ ပဓာနမှတ်သားဖွယ်အဖြစ် ပြဆိုခြင်းမဟုတ်။

လောကီဆရာ၊ လောကီကျမ်းများ အဆိုအရ စကားအလျဉ်းသင့်၍ ဗဟုသုတအဖြစ်မျှသာ ပြဆိုခြင်း ဖြစ်သည်ကို မမေ့သင့်ကြ။ ဘဂဝါဂုဏ်တော်ကြီးအတွက် ထိုမျှဖြင့် ဂုဏ်မတက်ပါလေသေး။

ရှေးဘုန်း ရှေးကံ ကြီးမားတော်မူသော မြတ်စွာဘုရားရှင်အတွက် လောကီ၊ လောကုတ္တရာ အဘယ်အရာ လိုပါသေးချိမ့်နည်း။ နောက်ဆုံး ဘဝတွင် ရှေးဘုန်းရှေးကံများ သူ့ထက်ငါ စုပြုအကျိုးပေးကာ လိုလေသေးမရှိ၊ အဘက်ဘက်က ပြည့်စုံတော်မူရလေသည်။

‘အာစရိယဓမ္မပါလ’ စသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ဆရာကြီးများကမူ - ‘ဘဂ-ဣဿရိယစသော လောကီစည်းစိမ်များကို+ဝါ=ဝမိ=ထွေးအန် စွန့်ပစ်သူ၊ ဘဂ=ပါရမီနှင့် ဈာန်မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန် ဓမ္မတို့ကို+ဝါ=ဝနိ=မှီဝဲသုံးဆောင်သူ၊ သတ္တဝါဝေနေယျတို့အားလည်း ထပ်တူရရှိစေရန် လိုလားတောင့်တသူ”ဟု ဓာတ်ရင်းကျကျ မူလ အဓိပ္ပာယ်ကိုပါ ဖြည့်စွက်ဖွင့်ဆိုကြလေသည်။ (မဟာဋီကာနှင့် သာရတ္ထ၊ ဥဒါန်းအဋ္ဌကထာ။)

မှတ်သားဖွယ် အဓိပ္ပာယ်များကိုလည်း ထပ်ဆင့်၍ ဖွင့်ပြတော်မူကြရာ ထိုအဓိပ္ပာယ်အားလုံးကို ခြုံငုံ၍ ဆိုရသော် “စွန့်ပယ်ရန်၊ ရှောင်ရန်တို့ကို အကြွင်းမဲ့ စွန့်ပယ်ရှောင်ရှား၍ မှီဝဲဆောင်ယူရန်တို့ကို အတုမရှိ ဆောင်နိုင်သူ” ဖြစ်ကြောင်း ‘ဘဂဝါ ဂုဏ်တော်ကြီး’ က ညွှန်းပြလေသည်။

မကျဉ်းမကျယ် မှတ်သားရန်မှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အလောင်းတော်ဘဝများစွာကပင် ဣဿရိယ (အစိုးရမှု)၊ သိရီ (ကျက်သရေ မြင့်မားမှု)၊ ယသ (အခြံအရံ ကျော်စော ကိတ္တိရှိမှု) စသော အများစုက ဝိုင်း၍ ချီးကျူးနေကြသည့် လောကီစည်းစိမ်ဥစ္စာ ဂုဏ်သိက္ခာနှင့် အာဏာဘုန်းတန်းတို့ကို ပြတ်ပြတ်တောက်တောက် စွန့်လွှတ် နိုင်တော်မူခဲ့၏။

ရှောင်မှု ဆောင်မှု အတုမရှိ

လောကီကြီးပွားမှုအားလုံးကို အများသတ္တဝါနှင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာအတွက် ငြိမ်းအဖြစ်သာလျှင် အရင်းအနှီးပြု သုံးစွဲခဲ့လေသည်။ နောက်ဆုံး ဘုရားဖြစ်တော်မူသော ဘဝ၌ပင် ကြီးကျယ်ခမ်းနားလှသော မင်းစည်းစိမ်ကို ရေအိမ် (အိမ်သာ) ကဲ့သို့ သဘောထား၍ စွန့်လွှတ်နိုင်ခဲ့၏။ လေးကျွန်းသန်း စကြာမင်းကြီး ဖြစ်ရန် ရှိသည်ကိုပင် လိုလားတော်မမူခဲ့၊ စွန့်ပယ်ခဲ့လေပြီ။

ထို့ထက်တစ်ဆင့်တက်၍လည်း စွန့်ပယ်စရာမှန်လျှင် စွန့်ပယ်နိုင်ပေသေးသည်။

အာဠာရ၊ ဥဒကဆရာကြီးများထံ၌ ဈာန်အဘိညာဉ် တန်ခိုးများပင် ရရှိ၍ ဂိုဏ်းအုပ်ဆရာကြီးအဖြစ် လွှဲအပ်ခဲ့ကြသည်ကိုပင် လက်မခံခဲ့ပေ။ ထို ဈာန်အဘိညာဉ် လောကီတန်ခိုးများသည် စကြာဝတေးမင်းစည်းစိမ်ထက် အဆ ရာထောင်မက သာလွန်သော ချမ်းသာသုခ၊ လောကတွင် အထွတ်အထိပ် အကျဆုံး စည်းစိမ်ကြီးပင် မဟုတ်ပါလော။

အလောင်းတော်သည် “ဤ လောကီတန်ခိုးများကား မျက်လှည့်သာသာ မျှသာရှိသေး၍ ချမ်းသာစစ် ချမ်းသာမှန်ကို ရစေနိုင်သော နည်းလမ်းများ မဟုတ်” ဟု ချက်ချင်းဆုံးဖြတ်ကာ ထိုဆရာကြီးများထံမှ ဖွဲ့ခွာခဲ့၏။ မြေလျှိုး မိုးပျံနိုင်သော လောကီ ဈာန်အဘိညာဉ်များကိုပင် ထွေးအန်စွန့်ပယ်တော် မူခဲ့လေသည်။

ထီးနန်းစည်းစိမ်လောက်ကို မစွန့်လွှတ်နိုင်ပါက ဈာန်အဘိညာဉ်တန်ခိုးများကို ရမည်မဟုတ်။ လောကီတန်ခိုးမျှလောက်ကိုပင် ‘ဟုတ်လှပြီ’ ဟု အထင် ရောက် နေပါကလည်း ဘုရားဖြစ်တော်မူမည် မဟုတ်ချေ။ စွန့်လွှတ်နိုင်သလောက် အင် အားများကြီးမား၍ ကြီးမား၍ လာသည်ကို သဘောသက်ဝင်ကာ သင်ခန်းစာ ယူသင့်ကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရားအလောင်းတော် စွန့်လွှတ်နိုင်သည်မှာ ထိုမျှသာလည်း မဟုတ် သေးပါချေ။

ဒီပင်္ကရာမြတ်စွာဘုရားထံ ဗျာဒိတ်ခံယူစဉ်ကပင် နိဗ္ဗာန်ဆုကြီးကို ဆွတ်၍ ကိုယ်လွတ်ရုန်းသွားလျှင်လည်း သွားနိုင်လောက်သော ပါရမီများ ရင့်ကျက်စွာ အဆင်သင့်တည်ရှိနေပြီးပင် ဖြစ်သည်။ လက်တော်ရောက်ပြီး နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကြီးကိုပင် စွန့်လွှတ်နိုင်ခဲ့သူပါပေတည်း။

ဝိပဿနာပညာ ရှုထောင့်အရဆိုသော် ၃၁-ဘုံ၊ သင်္ခါရ နယ်နိမိတ်

အတွင်းရှိ အကောင်းဆုံးခေါ်ဆိုရသော ကုသိုလ်ပညာအသိထူးများကိုပင် နိဗ္ဗာန်ကူးရန် ဖောင်ကူးတို့ ပမာထား၍ အားလုံး စွန့်ပယ်တော်မူခဲ့လေပြီ။ (ကုသလံ ကုသလံ ဟေံ။ မူလပဏ္ဏာသ အလဂဒ္ဒူပမသုတ်ဖြင့် ချဲ့ထွင် သိရမည်။)

မြတ်စွာဘုရားသည် စွန့်ပယ်ရှောင်ကြဉ်ရမည့်အရာ၌ အကြွင်းမဲ့ ပယ်စွန့် တော်မူ၏။ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ပယ်စွန့်ရှောင်ခွာနိုင်ရန် အမြဲ တောင့်တတော်မူသည်။

ကိုယ်နှင့် စိတ်နှင့် အမြဲတမ်းကပ်ဆောင်ထားရမည့် (အလောင်းတော်ဘဝတွင်) ပါရမီကျင့်စဉ်များ (ဘုရားဖြစ်တော်မူသော အခါတွင်) အသစ်တ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ အထွတ်တင်သော ‘ဓမ္မအင်အား’ များကို မျက်တောင်တစ်ခတ်မျှ မလွတ်ရအောင် ကျင့်ကြံပွားများ ဆောင်ထားတော်မူ၏။ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ကိုယ်နှင့် ထပ်တူ (မိမိတို့ အဆင့်အတန်း အလျောက်) ငါးပါးသီလမှအစ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ အထိ ကျင့်ကြံပွားများ ဆောင်ထားကြစေရန် ‘မည်သို့လုပ်ရပါမလဲ’ဟု အမြဲကြောင့်ကြ စိုက်တော်မူလေ့ရှိသည်။ (အဗျာဝဋ္ဌ မနော။)

သတ္တဝါ ဝေနေယျတို့ကို ကယ်မတော်မူရန်အတွက် နေ့စဉ် ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်းတိုင်တိုင် ‘မဟာကရုဏာ သမာပတ်’ကို ဝင်စားတော်မူသည်။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ သမာပတ္တိ စည်းစိမ်ကြီးကိုလည်း ပရိသတ်များအား ဟရားဟောတော်မူစဉ် ‘သာဓု- သာဓု’ မြွက်ဆိုကြသော အခိုက်မှာပင် ဝင်စားတော်မူလေ့ရှိ၏။ ထိုသို့ ဝင်စားတော်မူနိုင် လောက်အောင်လည်း စိတ်အစဉ် လျင်မြန်၏။ ထိုမျှ လျင်မြန်သော ‘စိတ္တနိယာ မ=စိတ်အစဉ် ရေစီးကြောင်းကြီး’ကို လိုသလို လှည့်ပြောင်းလွှတ်ထုတ်ထိန်းချုပ်ပုံကို နိုင်နင်းတော်မူလေသည်။

ဤကား ‘အာစရိယ ဓမ္မပါလ’ စသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ဆရာကြီးများ ဖြည့်စွက် ဖွင့်ပြချက်ကို မူထား၍ ထပ်မံအလင်းပြလိုက်သော ‘ဘဂဝါ’ဂုဏ်ရည်ကြီး ပင်တည်း။

ဘဂဝါဂုဏ်ရည်

စကြာရိပ်ငြိမ်းမင်းစည်းစိမ်ကို၊ ရေအိမ်သဘော၊ စွန့်ပျက်ရော၏။ လောကီတန်ခိုး၊ အမျိုးမျိုးလည်း၊ မကိုးစားလောက်၊ တံတွေးပေါက်သို့၊ ဖြတ်တောက်စွန့်ပယ်၊ ဖောင်သဖွယ်လျှင်၊ နယ်သင်္ခါရ၊ ရှိသမျှကား၊ ဓယ ဝယော၊ ကောင်းသောကုသိုလ်၊ ဆိုလင့်ကစား၊ ကျိုးမများ၍၊ ရှောင်ရှား စွန့်ဖွယ်၊ ပြတ်ပြတ်ပယ်၏။ ကိုယ့်နယ်များစွာ၊ ဝေနေယျလည်း၊ သီလ သမာ၊ ဓိပညာဟု၊ သိက္ခာသုံးတန်၊ ကြိုးအားသန်လျက်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ၊ ဘယ်ပုံငါသို့၊ ရပါစေရုံ၊ စောင့်မျှော်ငံကာ၊ ကုဋေနှစ်သန်းလေးသိန်း၊ တွက်ကိန်းသင်္ချာ၊ သမာပတ်ဖိုလ်၊ ဝင်စားခို၍၊ နိရိုဇ်သုခ၊ တစ်ခမျှဖြင့်၊ နေညကုန်မြဲ၊ ဆောင်မှီဝဲသည်၊ ထူးကဲ “ဘဂဝါ” ဂုဏ်ရည်တည်း။

စကြဝဠာနှင့် တိုင်းတာရသော မြတ်စွာဘုရား

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လူသားစစ်စစ် ဖြစ်တော်မူ၏။ သို့ရာတွင် 'မတစ်ထောင် တစ်ကောင်ဖွား' ခေါ်ဆိုရသည့် ကမ္ဘာကျော် လူသားပညာရှိမျိုးကား မဟုတ်။ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့တွင်ပင် နှိုင်းယှဉ်ရမည့်သူ မရှိ။ အနန္တစကြဝဠာ တစ်ခွင်၌ပင် တစ်ဦး တည်းသော တစ်ခါတစ်ရံ ဖြစ်ပေါ်လေ့ရှိသော 'အတုမဲ့ လူသား' ဖြစ်တော်မူ၏။

ဤနေရာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော်၊ ဂုဏ်တော်၊ ဘုန်းတော်၊ ဉာဏ်တော်တို့နှင့် စပ်၍ အကြမ်းစားခန့်မှော်နိုင်ရန် စကြဝဠာအကြောင်း အနည်းငယ် သိကောင်း၏။ 'ဘုရားရှင်ကိုမှ ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုး'ဟု မရိပ်စား မိသေးပါပဲလျက် စာတွေ့ကိုချည်း ဆက်၍လေ့လာသော် 'အသိဉာဏ်လည်းမပါ သဒ္ဓါလည်း မပေါက်' သဖြင့် ခရီးမရောက်နိုင်။ မဆုံးနိုင်သော မေးခွန်းများကိုသာ ကောက်၍ ကောက်၍ ကိုင်မိနေပေလိမ့်မည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားစကားတော်များကိုလည်း ဘုရားအမည်ခံ၊ မခံသော ကမ္ဘာကျော် သုခမိန်တို့၏ အဆိုအမိန့်နှင့် ကွဲကွဲပြားပြား ခြားခြားပိုင်းပိုင်း ဟုတ် တိုင်းမှန်စွာ မြင်မည်မဟုတ်။ ထိုသို့ဆိုသော် လက်တွေ့လုပ်ကြည့်ရန်မှာ သာ၍ပင် ဆုတ်ဆိုင်းဆိုင်း ဖြစ်နေပေတော့မည်။

ယခုဖော်ပြမည့် စကြဝဠာ အကြောင်းကို ဖတ်ရှုသဖြင့် သိပ္ပံ ဆရာတို့ပင် လွန်ခဲ့သော ၂၅၀၀-ကျော်က အဆိုအမိန့်များကို လျစ်လျူရှုထား၍ မဖြစ်တော့သည့် အခြေအနေကိုလည်း ခန့်မှန်းနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

'သဗ္ဗညုတဉာဏ်' နှင့် 'လောကဝိဒူ' စသော ဂုဏ်ကျေးဇူးတော်၊ ဉာဏ် တော်များကိုလည်း အထိုက်အလျောက် ခန့်မှော်နိုင်ကြပေလိမ့်မည်။

'ပရိတ်ရွတ်ခြင်း၊ ဂုဏ်တော်ပွားခြင်း၊ စသော နေ့စဉ်ဝတ် ပဋိပတ်များ အတွက် စကြဝဠာအကြောင်းကို သိရသဖြင့် မည်မျှ 'အင်အား' တိုးတက်လာသည် ကိုပါ ကိုယ်တိုင် တွေ့မြင်လာကြပါလိမ့်မည်။ ကြိုးစားဖတ်ရှုကြပါကုန်။

စကြဝဠာ ၃-မျိုး

စကြဝဠာသည် သုံးမျိုးရှိကြောင်း ဣန္ဒြိကာသုတ် (အင်္ဂုတ္တရာ၊ ၁၊ ၂၂၇) ၌ ဟောတော်မူခဲ့သည်။ သုံးမျိုးကား-

- ၁။ သဟဿီ = ဣန္ဒြိကာ လောကဓာတ် (အသေးစား)၊
- ၂။ ဒွိသဟဿီ = မဇ္ဈိမိကာ လောကဓာတ် (အလတ်စား)၊
- ၃။ တိသဟဿီ = မဟာသဟဿီ = မဟာလောကဓာတ် (အကြီးစား)။

စကြဝဠာ သို့မဟုတ် လောကဓာတ်တစ်ခု၏ ပမာဏမှာ ကျွန်းကြီးလေးကျွန်း၊ သမုဒ္ဒရာ၊ တာရာ၊ နေ၊ လနှင့် အပါယ်လေးဘုံ၊ လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ ဗြဟ္မာဘုံများ ပါဝင်သော အုပ်စုတစ်ခုဖြစ်သည်။ ထို အုပ်စုမျိုးလည်း အလားတူများစွာရှိ၏။ ထို လောကဓာတ်မျိုး သုံးခုဆုံရာ ဆုံရာကြားတွင် 'လောကန္တရိက်' ငရဲပြည်များ ရှိကြ၏။ (သိပ္ပံပညာလာ 'အလက်စ်ဟိုး' ခေါ် ကောင်းကင်ထောင်ချောက်ကြီးများ အကြောင်းနှင့် စပ်၍ ကြည့်ရန်။)

၁။ ထို စကြဝဠာပေါင်း (လောကဓာတ်ပေါင်း) တစ်ထောင် ပါဝင်သော အုပ်စုကို 'အသေးစား လောကဓာတ်' ဟု ခေါ်သည်။ ဤ လောကဓာတ် တစ်ထောင်ကိုမူ ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝကများပင် သွားလာ ထိတွေ့ ကျက်စားနိုင်ကြ၏။

၂။ စကြဝဠာပေါင်း တစ်သန်းပါဝင်သော အုပ်စုကို 'အလတ်စား လောကဓာတ်' ဟုခေါ်၏။ (၁၀၀၀ x ၁၀၀၀ = ၁၀၀၀၀၀၀။ 'လောကဓာတ်ပေါင်း တိုက်တစ်သောင်း'ဟု ပြဆိုသော အဋ္ဌကထာ ဋီကာများလည်း ရှိသေး၏။)

ဇာတိ၊ အာဏာ၊ ဝိသယဟူသော ခေတ်သုံးမျိုးတွင် 'ဇာတိခေတ်' ဟု ခေါ်ဆိုရသည်။ ဘုရား အလောင်းတော်နှင့် ဘုရားရှင်တို့အတွက် နိမိတ်ကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ ဤစကြဝဠာ တစ်သန်း တစ်ပြိုင်နက် ဖြစ်ရ၏။

၃။ စကြဝဠာပေါင်း ကုဋေတစ်သိန်း ပါဝင်သော အုပ်စုကို 'အကြီးစား လောကဓာတ် မဟာလောကဓာတ်' ဟု ခေါ်သည်။

ခေတ်သုံးမျိုးတွင် 'အာဏာခေတ်' ခေါ်၏။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ပရိတ် ဒေသနာတော် အာဏာစက် တန်ခိုးသတ္တိ အရှိန်အဝါများ ဤ မဟာလောကဓာတ် တစ်ခုလုံး ပျံ့နှံ့ဖုံးလွှမ်းသွားသည်။ အမိန့်အာဏာစက်သက်ရောက်ရာ ဒေသရပ်ဝန်းဟု ဆိုလို၏။ ဤစကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းကား ဆိုးတူကောင်းဘက်၊ ဖြစ်တူပျက်တူ။

(ပရိတ်ရွတ်တိုင်း စိတ်ထဲက မုန်း၍ကြည့်ပါ။ စေလွှတ်ပါ။)

ထို အကြီးစား လောကဓာတ်ကြီးမျိုးလည်း အပြောကျယ်သော အာကာသတွင် စကြဝဠာများ မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိ၏။ စကြဝဠာ အနန္တ၊ အနန္တ လောကဓာတ် ပင်တည်း။ ယင်းအနန္တ လောကဓာတ်ကို ‘ဝိသယခေတ်’ (ဘုရားရှင်တို့ ဉာဏ်တော် ကျက်စားထိတွေ့နိုင်သော ဒေသရပ်ဝန်း)ဟု ခေါ်သည်။

စကြဝဠာအနန္တကိုဖြစ်စေ၊ တစ်စိတ်တစ်ဒေသကိုဖြစ်စေ မြတ်စွာဘုရားရှင် သည် မှောင်လည်းချနိုင်၏။ အလင်းရောင်လည်း လွှမ်းနိုင်၏။ တရားလည်း(လွမ်း၍) ဟောနိုင်၏။ ကြွလည်း ကြွရောက်နိုင်၏။ (စုဋ္ဌနိကာသုတ်နှင့် မဟာပရိနိဗ္ဗာန သုတ်တို့၌) ဘုရားရှင်ကိုယ်တိုင် ဝန်ခံဟောကြားတော်မူခဲ့ဖူးသည်။ ဂုဏ်တော်ပွား များတိုင်း၊ မေတ္တာပွားများတိုင်း အာရုံဖြန့်၍ပွားပါ။

ဤကား ဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူသော စကြဝဠာ အနန္တအကြောင်း အမြတ်မျှ ဖြစ်သည်။

သိပ္ပံဆရာတို့ ရှာဖွေတွေ့ရှိသော စကြဝဠာအကြောင်းကိုလည်း အနည်းငယ် ဖော်ပြဦးအံ့။

သိပ္ပံဆရာတို့ စကြဝဠာ

သိပ္ပံဆရာတို့က ဤစကြဝဠာကို ‘နေစကြဝဠာ’ ဟု ခေါ်ဆိုကြ၏။ နေကို အလယ်ဗဟိုချက်မထား၍ ကမ္ဘာမြေ (ဂြိုဟ်တစ်လုံး)နှင့်တကွ ဂြိုဟ်ကြီး ကိုးလုံး တို့သည် သူ့သွားနှုန်းနှင့်သူ လှည့်ပတ်သွားလာနေကြ၏။ နေကို လှည့်ပတ် သွားလာနေကြသော ဂြိုဟ်ကြီးကိုးလုံးမှာ (နီးရာမှစ၍) ဗုဒ္ဓဟူး၊ သောကြာ၊ ကမ္ဘာဂြိုဟ်၊ အင်္ဂါ၊ ကြာသပတေး၊ စနေ၊ ယူရေနတ်၊ နက်ပကျွန်းနှင့် ပလူတိုဂြိုဟ် များဖြစ်ကြသည်။

ထိုမှတစ်ပါး လ၊အပါအဝင် အရံကြယ် ၃၁-လုံးနှင့်တကွ အခြား ဂြိုဟ်မှုန် ဂြိုဟ်မွှား စသည်တို့ဖြင့် နေစကြဝဠာ ဤ စကြဝဠာ၏ တည်ဆောက်ပုံကို တွေ့ရ သည်။ ပုံကြမ်းအားဖြင့် သောက်ရေအိုးခန့်ကြီးသော လေပူဖောင်းကြီး တစ်လုံး ပတ်ပတ်လည်၌ လျှပ်စစ်မီးသီးခန့် လေပူဖောင်း ၉-လုံးနှင့် မီးစေ့ခန့်ရှိသော လေပူဖောင်း ၃၁-လုံး၊ အခြား အမှုန်အမွှားများ ဖြန့်ကြဲတွဲပြတ်၍ လဟာပြင်၌ လွှတ်တင်ထားသည်နှင့် တူလှပေသည်။

ဤကမ္ဘာမြေကြီးလည်း ကောင်းကင်၌မျောနေသော လေပူဖောင်း တစ်လုံး သာတည်း။ အခြားစကြဝဠာကကြည့်လျှင် မိုတ်တုတ်မိုတ်တုတ် ကြယ်မှုန် ကြယ် မွှားကလေး တစ်လုံးမျှသာ ဖြစ်၏။ အခိုင်အမာထောက်တည်ရာမရှိ။

နေ့လနှင့် ဤကမ္ဘာမြေကြီးတို့၏ အကြီးအငယ်ပမာဏမှာ အချင်းမိုင် အားဖြင့် နေ-၈၆၄၃၉၃၊ လ-၂၁၆၀၊ ကမ္ဘာမြေ-၇၉၂၇ ဖြစ်၏။

ဆွဲအားကြီးရာအလိုက် ဗဟိုပြု၍ လှည့်ပတ်သွားနေကြရသည်ဖြစ်ရာ လသည် ကမ္ဘာမြေကို တစ်လလျှင် တစ်ပတ်ကျ လှည့်သွား နေရ၏။ ကမ္ဘာမြေကလည်း တစ်နေ့တစ်ညလျှင် တစ်ပတ်တစ်ပတ် လည်လျက်က တစ်နှစ်လျှင် အပတ်ကြီး တစ်ပတ်ရအောင် နေကို လှည့်ပတ် သွားနေရ၏။

အခြားဂြိုဟ်များလည်း သူ့နှုန်းနှင့်သူ ဆွဲအားအကြီးဆုံးသော နေကို ဗဟိုပြု၍ ဝန်းရံ လှည့်သွားနေကြရ၏။ ရပ်နားကြရသည်မရှိ။ နေသည် သူ့ စကြဝဠာတွင် ဘုရင်ဖြစ်၏။

နေစကြဝဠာ၏ ပခင်

နေမင်းကြီးသည်လည်း ကျွန်ုပ်တို့အထင်အမြင်၌ ကြီးကျယ်၍ ကျွန်ုပ်တို့ အပေါ် ဩဇာညောင်းလှပြီ ထင်ရစေကာမူ သူလည်း အပြောကျယ်သော လဟာပြင်တွင် ကြယ်ကလေးတစ်လုံးမျှသာဖြစ်၏။ သူ့ထက်ကြီးသော ကြယ်ကြီးများ၊ ကြယ်အုပ်စု ကြီးများ၏ ဆွဲအားကို မလွန်ဆန်နိုင်ချေ။ သူ့အဖော် အခြွေအရံသင်းပင်းများကိုပါ ခေါ်ဆောင်၍ သူ့ထက်ကြီးသော ကြယ်အုပ်စုကြီးကို နှစ်ပေါင်း ကုဋေ ၂၂-ဒသမ ၅-အကြာတွင် တစ်ပတ်ရအောင် လှည့်ပတ်ရပြန်၏။

သူ့ထက်ကြီးသော ကြယ်အုပ်စုကြီးဆိုသည်မှာ ပါဠိလို 'အာကာသဂင်္ဂါ' (ကောင်းကင်မြစ်ကြီး)၊ အင်္ဂလိပ်လို 'မစ်လ်ကီးဝေး' ဟု လည်းကောင်း၊ 'ဂလက်စီ' ဟု လည်းကောင်း ခေါ်သော နဂါးငွေ့တန်းကြီးပင်တည်း။ ထိုနဂါးငွေ့တန်းကြီးသည် မိုးကုပ်စက်ဝိုင်း နှုတ်ခမ်းကြီးဆီ၌ ဆုံးသွားပြီထင်ရသော်လည်း အားကောင်းသော မှန်ဘီလူးဖြင့် ကြည့်သောအခါ ဘဲဥပုံ ခရုခွေကြီးတစ်ခု ဖြစ်နေသည်ကို တွေ့ရသည် ဆို၏။

ဂလက်စီခေါ် ခရုခွေကြီးဟူသည် စကြဝဠာအုပ်စုကြီး တစ်ခုပင် ဖြစ်ရာ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေစကြဝဠာသည် ထိုခရုကြီးတစ်ကောင်၏ နောက်ဆုံးအခွေ အစွန်

အဖျား ဘေးသားပေါ်၌ရှိသော မပြောပလောက်သည့် အကြေးခွဲကလေးတစ်ခုမျှသာ ဖြစ်၏။ ထိုစကြဝဠာ အကြေးခွဲကလေးက သူ၏ မှီရာ ခရုကြီး တစ်ကောင်လုံး (စကြဝဠာ အုပ်စုကြီး) ကို တစ်ပတ် ပတ်မိရန် နှစ်ပေါင်း ကုဋေ ၂၂-ဒသမ-၅- ကြာအောင် သွားနေရသည်ကို ပြခဲ့ပြီ။

ယင်းခရုကြီးတစ်ကောင်၌ ကြယ်ကုဋေ (အကြေး) ပေါင်း တစ်သောင်းခန့် ပါဝင်၏။ ခရုကြီးတစ်ကောင်၏ ဟိုဘက်ထိပ် ဒီဘက်ထိပ် အကွာအဝေး အချင်းမှာ အလင်းနှစ် တစ်သိန်းဝေးသည်။ အဘယ်မျှ ကြီးမားသော စကြဝဠာ အုပ်စုကြီး တစ်ခုဖြစ်သည်ကို ခန့်မှန်းနိုင်၏။

နေစကြဝဠာ၏ ဘိုးဘေးဘီဘင်

ခရုပမာ စကြဝဠာ လောကဓာတ်အုပ်စု အမျိုးပေါင်း ၂၅၀၀-ပါဝင်သော လောကဓာတ်ကို “မဟာလောကဓာတ်ကြီးတစ်ခု” ဟု ခေါ်ဆို၏။ နေစကြဝဠာ ပါဝင်သော စကြဝဠာအုပ်စု ခရုကြီးမှာလည်း အဆိုပါမဟာလောကဓာတ်ခရုကြီးကို မိုင် ၁,၃၅၀,၀၀၀-နှုန်းဖြင့် လှည့်ပတ်၍ နေရပြန်၏။ ကျွန်ုပ်တို့၏ နေစကြဝဠာလည်း ထိုအထဲတွင် မထင်မရှား ရောယောင် လိုက်ပါရပြန်သည်။

ထို မဟာလောကဓာတ် ခရုကြီးမျိုးလည်း အပြောကျယ်သော လဟာပြင်တွင် မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိလေ၏။ စကြဝဠာ အနန္တပင်တကား။

ဘုရားစကား ရိပ်စားမိပြီ

ယင်းသို့အားဖြင့် သိပ္ပံဆရာတို့သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့သော လွန်ခဲ့သည့် ၂၅၀၀-ကျော်က စကြဝဠာသိပ္ပံကို ရိပ်စားမိလာကြ၏။ ဗုဒ္ဓဓမ္မများ ကိုလည်း မစူးစမ်းဘဲ နေ၍ မရကြတော့ပေ။

သို့ရာတွင် သိပ္ပံဆရာတို့သည် ‘အပြောကျယ်သော အာကာသ၏ အကျယ် အဝန်းမှာ အလင်း နှစ်ကုဋေ-၂၀၀၀ ဟု သတ်မှတ်ကြပြန်သည်။ ဆိုလိုသည်မှာ တစ်စက္ကန့်လျှင် မိုင်ပေါင်း-၁၈၆၀၀၀- အပြေးလျင်သော ယာဉ်ဖြင့် သွားလျှင် နှစ်ပေါင်း ကုဋေ-၂၀၀၀ ကြာသောအခါ အာကာသ၏အဆုံးသို့ ရောက်နိုင်သည်ဟု ဆိုရာရောက်၏။

ထိုခန့်မှန်းချက်သည် 'အာကာသ အနန္တ=အဆုံးမရှိသော လဟာပြင်' ဟု မိန့်တော်မူသည်ကို လက်ခံလိုဟန် မရှိချေ။

ရုပ်ကို အားကိုး၍ မရနိုင်

ရှေးအခါက 'ရောဟိတဿ' ခေါ်သော တန်ခိုးရှင် ရသေ့တစ်ပါးသည် စကြဝဠာ အဆုံးကို မြားလောက်မြန်သော အဟုန်ဖြင့် တစ်သက်လုံး ပြေ့ ပွားကာ ရှာဖွေခဲ့ဖူး၏။ အဆုံးသို့မရောက်မီပင် သေခဲ့ရဖူး၏။ မြတ်စွာဘုရားက (သဂါထာ ဝဂ္ဂသံယုတ် ပါဠိတော်၌) လောကဓာတ် စကြဝဠာ၏ အဆုံးသို့ ခြေလျင်သွား၍ မရောက်နိုင်ကြောင်း ဟောတော်မူခဲ့ဖူး၏။

ယနေ့ သိပ္ပံဆရာတို့သည် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားခဲ့သော 'စူဠနိကာ' ခေါ် အသေးစားလောကဓာတ်ကို မဆိုထားဘိ၊ မိမိတို့နေသော စကြဝဠာ ကမ္ဘာ လောကဓာတ်ကလေး တစ်ခုကိုပင် ပြည့်စုံအောင် မသိနိုင်ကြသေးပေ။ ဂလက်ဇီခေါ် စကြဝဠာအုပ်စုတွဲကိုလည်း ၂၀၀-မျှ လောက်ကိုသာ တွေ့ကြရသေးသည်။

ဆိုပါအံ့။ စကြဝဠာကို လေ့လာခဲ့ကြရာ အစောပိုင်းက ဂြိုဟ် ၆-လုံးမျှဖြင့် 'စကြဝဠာ' ကို သတ်မှတ်ခဲ့ကြရ၏။ ဆိုလိုသည်မှာ စနေဂြိုဟ်ပတ်လမ်း အတွင်း လောက်ကိုသာ ကျွန်ုပ်တို့ စကြဝဠာကို နယ်သတ်မှတ် ခဲ့ကြရသည်။ နောက်မှ ယူရေနတ်၊ နက်ပကျွန်း၊ ပလူတိုဂြိုဟ်များကို အဆင့်ဆင့် လေ့လာခဲ့ကြရာမှ စကြဝဠာလည်း တစ်ချိန်ထက် တစ်ချိန် ကျယ်ဝန်းလာသည်ကို တွေ့ကြရ၏။

ဆိုလိုသည်မှာ ပလူတိုဂြိုဟ်သည် နေကို လှည့်ပတ်နေသော ဂြိုဟ်တို့တွင် အဝေးဆုံးဂြိုဟ် ဖြစ်သည်။ ၎င်းသည် နေနှင့် သန်းပေါင်း ၃၆၇၀-မိုင် ဝေးကွာ၏။ ထို့ကြောင့် ယနေ့ ကျွန်ုပ်တို့၏ စကြဝဠာ၏ ဧရိယာကို ပလူတိုဂြိုဟ် ပတ်လမ်းဖြင့် ချဲ့ထွင် ပြင်ဆင်၍ သတ်မှတ်ခဲ့ကြရပြန်သည်။

ပလူတိုဂြိုဟ်ကိုတွေ့ရှိ၍ စကြဝဠာ ကျယ်လာသည်မှာလည်း မကြာသေး။ ၁၉၃၀-ခုနှစ်က ဖြစ်ပေသည်။ နောက်ထပ် အလားတူဂြိုဟ်များ တွေ့ခဲ့သော် စကြဝဠာ ဘောင်ဒရီ (နယ်နိမိတ်) ကျောက်တိုင်ကိုလည်း တစ်ဖန် ရွှေ့ပြောင်း၍ စိုက်ထူရ ပေဦးမည်။

စကြဝဠာတရား၏ ကျေးဇူး

ဘုရားရှင်ကား လွန်ခဲ့သောနှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်ကပင် စကြဝဠာတရားကို (လူသားတို့ ခန့်မှန်းတတ်ရုံ) တည်ဆောက်ပုံနှင့် တကွ ဟောပြောတော်မူခဲ့ပြီ။

အဆုံးမထင်သော လဟာပြင် (အာကာသ အနန္တ) တွင်-

မရေမတွက်နိုင်အောင် များပြားသောစကြဝဠာ (အနန္တ) အတွင်း၌ ဘုံဗိမာန် အသီးသီးဖြင့် နေထိုင်ကြသော တွက်စရာသင်္ချာမရှိအောင် များပြားလှသည့် သတ္တဝါ (အနန္တ) တို့၏-

စရိုက်အထား ဝါသနာဓလေ့နှင့် တကွ ခရေစေ့တွင်းကျ ဂဃဏနကြီး သိမြင် ဟောကြားနိုင်သော ဉာဏ်တော်၊ ကြွနိုင်၊ သားနိုင်၊ မှောက်နိုင်၊ လှန်နိုင်သော ဘုန်းတန်ခိုးတော်သည်ကား အဘယ်မျှကြီးမားလှပေမည်နည်း။ (အနန္တလေးပါးဟု ခေါ်သည်။ ‘လောကဝီရု’ ဂုဏ်တော်ကို သတိပြုရန်။)

ဉာဏ်တော် အနန္တပင်တကား။

ထို အနန္တဉာဏ်တော်ဖြင့် ဟောကြားတော်မူခဲ့သော “ငါးပါးသီလမျှဖြင့် နတ်ပြည်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ တစ်ရှုတစ်ရှိက် မေတ္တာမျှဖြင့် ဗြဟ္မာ့ပြည်သို့ ရောက်နိုင်သည်။ လျှပ်တစ်ပြက်ခန့်အဖြစ်အပျက် (လက္ခဏာသုံးပါး) မြင်ကာမျှဖြင့် နိဗ္ဗာန်ရနိုင်သည်” ဆိုသော စကားတော်များကို အဘယ်ကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ မယုံကြည်ဘဲ ရှိပါလေမည်နည်း။

စကြဝဠာအနန္တတွင် ပြိုင်ဘက်မပြု တစ်ဆူတည်းသော အနန္တဉာဏ်တော် သခင် ဘုရားရှင်အား ကမ္ဘာပညာရှင်ကြီးများနှင့် တစ်တန်းတည်းထား၍ ရေးသား ပြောဆိုမှုများကို အလွယ်တကူဖြင့် လျစ်လျူရှုရန် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း ဝန်မလေး ခဲ့ကြသည်မှာ ထိုအကြောင်းများကြောင့် ဖြစ်ပေသည်။

“မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဘုန်းတန်ခိုးတေဇော် အာနုဘော်နှင့် ဉာဏ်တော်တို့သည် အတိုင်းမသိ ကြီးမားလှပါပေ၏။ ကျွန်ုပ်တို့သည် မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ လူဖြစ်ကြရသည်မှာ အရတော်လေစွာ။”

ရှင်အာနန္ဒာသည်လည်း စကြဝဠာတရားကြားနာရစဉ်က အထက်ပါ အတိုင်းပင် ဥဒါန်းကျူးတော် မူခဲ့ဖူးပါ၏။ အတိုင်းမသိ ဝမ်းသာအားရတော် မူခဲ့သည်။

“အာနန္ဒသည် ရဟန္တာအဖြစ်နှင့် ဤဘဝ၌ ပရိနိဗ္ဗာန် မစံရသေးပါမူ ဤ စကြဝဠာတရားကို အကြောင်းခံရသော ကြည့်ညိုသည့်စိတ်ဖြင့်ပင် လှူပြည်၌

ဖြစ်စေ၊ နတ်ပြည်၌ဖြစ်စေ၊ ခုနစ်ဘဝ မင်းအဖြစ်ကို ရနိုင်လေရာ၏” ဟု
ဟောတော်မူခဲ့သည်။ (သောတာပန် ဖြစ်နေ၍သာ ခုနစ်ဘဝဟု ဟောသည်။)

နတ်ချစ်ဆေး

အကျင့်ရှိသော သူမြတ်တို့ထံ ဆည်းကပ်ကျေးဇူးမြင်း၊ အိမ်စောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်
စသည်တို့အား တရားသဖြင့် ပ,သခြင်း ပြုလုပ်သူအား နတ်တို့သည် ကျေးဇူးတုံ့ပြန်၍
စောင့်ရှောက်ကြ၏။ သားသမီးကဲ့သို့ ချစ်မြတ်နိုးလာကြ၏။ နတ်ချစ်ခံရသူသည် ထာဝစဉ်
အကောင်းချည်းသာ ဖြစ်ရတတ်သည်။

(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်)

တရားတော်ဂုဏ် ၆-ပါး

(ပါဠိ၊ မြန်မာပြန်နှင့် မှတ်သားဖွယ်)

၁။ သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော

၂။ သန္နိဋ္ဌိကော

၃။ အကာလိကော

၄။ ဧဟိ ပဿိကော

၅။ ဩပနေယျိကော

၆။ ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟိ။

(သွာက္ခာတော=သွက်ခါတောဟု ဖတ်။ အ-ကာလိကောဟု ဖတ်။
ဧဟိ=အေဟိဟု ဖတ်။ 'အေးဟိ' မဖတ်ရ။ ဩပနေယျိကို တစ်ဆက်တည်းဖတ်။
ဝိညူဟိ-ဝိန်သူဟိဟု ဖတ်။ ဝိ-ညူဟိဟု မဖတ်ရ။)

၁ - သွာက္ခာတော ဘဂဝတာ ဓမ္မော

(သု=ကောင်းစွာ+အက္ခာတ=ဟောအပ်သောတရား။)

၁။ ဘဂဝတာ=ဘုန်းတန်ခိုး ကျက်သရေတော် အနန္တတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်
မူပါပေသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဓမ္မော=မဂ်လေးတန်၊ ဖိုလ်လေးတန်၊
နိဗ္ဗာန်၊ ပရိယတ်၊ ဆယ်ပါးသောတရားတော်မြတ်တို့ကို။ သွာက္ခာတော=
ရာဂဒေါသ၊ မောဟကင်းကြောင်း၊ ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်
ပါပေ၏။ (အရကျက်ပါ)

ခေတ်မမီတော့ပြီလော

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားဟူသည် ပိဋကသုံးပုံနှင့် တကွ
မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါး၊ နိဗ္ဗာန်အားဖြင့် ၁၀-ပါး ဖြစ်၏။ ပိဋက သုံးပုံကို
'ပရိယတ္တိ=လေ့လာသင်ယူရမည့်' တရားဖြစ်၍ 'ပရိယတ်တရားတစ်ခု' ဟု ယူရ

သည်။ ထို တရားများသည်-

- ၁။ နာကြားရရှိမှုဖြင့်ပင် အပူဓာတ်များ ကင်းစင်၍ ကျင့်ကြံလျှင် ‘ရဟန္တာ’ ဖြစ်သည် အထိ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို အမှန်တစ်ကယ် ရရှိစေနိုင်၏။
- ၂။ ကိုယ်တိုင်ကျင့်ကြံ သိမြင်ပြီးမှ ဟောကြားထားတော်မူသည် ဖြစ်၍ အစ, အလယ်, အဆုံး သုံးပါးလုံးကောင်း၏။ မည်သည့် နတ်, လူ ပညာရှိကမျှ ပိုသည်၊ လိုသည်၊ မှားသည်ဟု ဖြည့်စွက်ပယ်နုတ်ခြင်း မပြုနိုင်။ တော်လှန်၍ မရအောင် ခိုင်မာ၏။
- ၃။ ‘မလုပ်နဲ့၊ အပြစ်ရှိသည်’ ဟု ဆိုသည်ကို လုပ်ကြည့်လျှင် အပြစ်ရ၍ ‘လိုက်နာကျင့်ကြံပါ၊ အကျိုးကြီးသည်’ ဟု ဆိုသည်ကို လုပ်ကြည့်လျှင် အကျိုးရှိသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအကျိုးအပြစ်ကို မဖြစ်အောင်၊ ပေါ်သွားအောင် မည်သည့်တန်ခိုးရှင်မှ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း၊ ဖယ်ရှား ကူခံခြင်း မပြုနိုင်။

လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၅၀၀-ကျော်က ဟောခဲ့သော တရားဖြစ်၍ ‘ယခုခေတ် အခြေအနေ၊ ယခုလူတွေနှင့် မဟပ်မိ၊ ရှေးကျနေပြီ’ ဟု မမှတ်ထင်သင့်၊ ခေတ်, နှစ် အဆက်ဆက် လူတွေ, ပညတ်တွေသာ တစ်ခုပြီးတစ်ခု ပြောင်းလဲခဲ့၏။ သဘာဝ တရားကြီးကား သူ့အတိုင်းပင်တည်း။ သဘာဝတရားကြီးတွင် ‘အချိန်အခါ, အခြေအနေနှင့် အကွာအဝေး’ ဟူ၍ မရှိကောင်းချေ။

ထို ပြဆိုပြီး အကြောင်းများကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူသော တရားအားလုံးသည် ‘တကယ့် သဘာဝဓမ္မကြီးဖြစ်၍ ခေတ်ကာလ အချိန်အခါ မရွေး အမြဲတမ်း အမှန်ဆုံး အကောင်းဆုံး’ ဖြစ်၍ နေတော့သည်။

၂ - သန္နိဋ္ဌိကော

- (သံ=ကိုယ်တိုင်+ဒိဋ္ဌိက=တွေ့မြင်အပ်-တွေ့မြင်ရသော တရား။)
- ၁။ ဘဂဝတာ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည် ။ သွာက္ခာတော= ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မော=တရားတော်ကား။ သန္နိဋ္ဌိကော=သူပြောမဟုတ်၊ ကျင့်အားထုတ်သော်၊ မုချကိုယ်တိုင်၊ သိမြင် နိုင်သော တရားတော်ပါပေတည်း။

(အရကျက်ပါ)

တရားမှန်-မမှန်၊ တရားရှိ မရှိ

ဂေါတမိထေရီ ‘မိထွေးတော် ဂေါတမိ’နှင့်စပ်၍ တရားကောင်း-သွာက္ခာ တာ-၏ သဘောနှင့် ကိုယ်တိုင်သိရမှု ‘သန္နိဋ္ဌိက’ ကို အနည်းငယ် ဖော်ပြဦးအံ့။

မြတ်စွာဘုရား မဟာဝုန်တော ပြာသာဒ်ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးစဉ် မိထွေးတော် ဂေါတမိက မြတ်စွာဘုရားရှင်အား -

“ဆိတ်ငြိမ်ရာသို့ သွားရောက်၍ တစ်ကိုယ်တည်း ရှုပွားရန် တပည့်တော်မအား တရားတော်ကို အကျဉ်းချုပ် ဟောပြပေးတော်မူပါ အရှင်ဘုရား” ဟု လျှောက်သည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က -

“ဂေါတမိ၊ သင်သည် အကြင်တရားတို့ကို ‘ဤတရားတို့ကား တပ်မက်မှုရာဂကင်းရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ရာဂဖြစ်ရန်မဟုတ်။ ဝဋ်ကင်းရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝဋ်လည်ရန်မဟုတ်။ ဝဋ်ဆင်းရဲကို ဖျက်ဆီးရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ဝဋ်နှယ်ရှည်ရန်မဟုတ်။ လိုချင်မှုနည်းပါးရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ အလိုကြီးရန် မဟုတ်။ ရောင့်ရဲလွယ်ရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ မရောင့်ရဲနိုင်ရန်မဟုတ်။ ကိုယ် ခွာစိတ်ခွာ ငြိမ်ဆိတ်ရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ အာရုံသောင်းပြောင်း အပေါင်း အသင်းဖွဲ့ရန် မဟုတ်။ မဖြစ်မနေ ဝီရိယတိုးရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ ပျင်းရိ ပေါ့လျော့ရန်မဟုတ်။ မိမိကိုယ်ကို မွေးမြူလွယ်ရန်သာ ဖြစ်ကုန်၏။ (မိမိအတွက် သူတစ်ပါးအပေါ် တာဝန်တက်ခြင်းကို မွေးမြူရခက်သည်ဟု ဆိုသည်။) မွေးမြူနိုင်ခက်ရန် မဖြစ်ကုန်” ဟု သိကြားအံ့။

“ဂေါတမိ၊ ထိုတရားတို့ကို ‘ဤသည်သာလျှင် တရား၊ ဤသည် သာလျှင် ဝိနည်း၊ ဤသည်သာလျှင် ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမတည်း’ ဟု ဧကန္တမှတ်ယူပါလေ” ဟု ဟောကြားတော်မူသည်။

(အင်္ဂုတ္တိုရ်-၈၊ သံခိတ္တသုတ်။)

ဆိုလိုသည်မှာ တရားကောင်းမှန်လျှင် ၊ တရားကောင်းရှိသူမှန်လျှင် လိုချင် တပ်မက်မှု ကင်းရမည်။ နည်းလာရမည်။ ရသမျှနှင့် ရောင့်ရဲလွယ်ခြင်း၊ အပေါင်းအဖော် မမက်၊ တစ်ကိုယ်တည်း ဆိတ်ငြိမ်စွာ နေနိုင်ရခြင်း၊ တစ်နေ့ထက် တစ်နေ့ ဝီရိယ တိုးလာရခြင်း စသော အင်အားကောင်းများ ဖြစ်ပေါ်လာစေရမည်။ ထို အင်အား ကောင်းများ ရရှိလာသူဖြစ်ရမည်။ ဒါမှ “တရားမှန်၊ တရားမှန် ရရှိနေသူ” ဟု ခေါ်ဆိုရမည်။

ဤကား ကောင်းစွာဟောအပ်သော တရား=တရားကောင်း ဟုတ် မဟုတ် နှင့် တရားကောင်း တရားမှန် ဟုတ်သော်လည်း မိမိသန္တာန်၌ အဘယ် အတိုင်းအတာထိ တရားအားများ စီးဝင်လာသည်ကို ကိုယ်တိုင် ကိုယ်ပိုင် သိနိုင်သော စမ်းသပ်နည်း ဖြစ်၏။

- ၁။ ရွှေရင့်မာရှင်၊ ဆရာပင်၊ မှာတွင်သီစရာ။
- ၂။ ဟောတိုင်းပြောတိုင်း၊ ချင့်စာနှိုင်း၊ ရေးတိုင်း မယုံရာ။
- ၃။ နိဗ္ဗာန်လိုက၊ ဝိရာဂ၊ မိန့်မှယုံသင့်ပါ။

(လှေသင်းမင်းကျောင်း ဆရာတော်)

(‘သန္နိဋ္ဌိကော’ မှ စ၍ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးကိုသာ ယူရသည်။)

အသင်္ခတ နိဗ္ဗာန် ဓာတ်အားကြီး

တရားဂုဏ်တော်များကို ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်း ပွားများခြင်းသည် အသင်္ခတ (အလိုလို တည်ရှိနေသော) အငြိမ်းဓာတ်ကြီးနှင့် ဆက်သွယ်နေခြင်းမင် ဖြစ်၏။ ထို နိဗ္ဗာန် ဓာတ်အားကြီးကား အငြိမ်းစား ဓာတ်အားကြီး ဖြစ်၏။ အဟုတ်တကယ် ရှိနေသော အတုမဲ့ အင်အားကြီးပင်တည်း။ မည်သည့် အခါမျှ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှ အတိုးလျှော့ အပြောင်းအလွဲ မရှိ။ တစ်လောကလုံးတွင် ဆွဲအား အကောင်းဆုံးလည်း ဖြစ်သည်။

အမတ=မသေဓာတ်ကြီးဟု လည်းကောင်း၊ ‘အနန္တဓာတ်ကြီး’ ဟု လည်းကောင်း၊ ‘နိစ္စ၊ ဒုဝ’ သဿတ=အခိုင်အမာ အစွဲအမြဲ တည်ရှိနေသော မပျက်စီးသည့် ဓာတ်ကြီး’ ဟု လည်းကောင်း ထို နိဗ္ဗာန်ကိုပင် အမည်အမျိုးမျိုးဖြင့် ပြောဆိုရသည်။

မည်သို့ပင် အမည်စကားအမျိုးမျိုးဖြင့် လဲလှယ်ပြောဆိုသော်လည်း ၃၁-ဘုံသားတို့၌ အားကျစိတ်မပေါ်။ ‘ဘာမျှမရှိ’ ဟုသာ ထင်ရ၏။ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကြီး ကနေ ကြည့်လျှင် ၃၁-ဘုံဆိုသည်မှာ အကာအတိဖြစ်၏။ ဒိုးယိုဟောင်းလောင်း အခေါင်းသက်သက်မျှသာတည်း။ ယင်းသို့ မရှိသည်ကို အရှိလုပ်နေကြရသဖြင့် တကယ်ရှိသောအရှိကို မရှိဟု ထင်နေကြရသည်။

ရေပြင်ရော မြေပြင်ပါ သွားလာနိုင်သောလိပ်က မြေပြင်အကြောင်းကို မည်မျှပင် အားကျစရာကောင်းအောင် ဥပမာအမျိုးမျိုးပေး၍ ပြောသော်လည်း ရေ၌သာသွားနိုင်သော ငါးတို့၌ ထိုဝေါဟာရမရှိ။ ဥပမာပေးလေ နားရှုပ်လေ

ဖြစ်သကဲ့သို့တည်း။ (ဤ၌ အကျယ်မရေးနိုင်ပါ။)

မည်သို့ဖြစ်စေ၊ ထို နိဗ္ဗာနဓာတ်အားကြီးကား ဘုရားပွင့်လာမှ ရှိနေသော အင်အားကြီးမဟုတ်။ အမြဲရှိနေသော အင်အားကြီးပင်ဖြစ်၏။ အဇာမြူဓာတ်အားသည် ‘အိုင်းစတိုင်း’မွေးမှ ရရှိလာသော အင်အားမဟုတ်။ ရှေးရှေးက သိပ္ပံဆရာကြီးများ လက်ထက်ကလည်း ရှိနေခဲ့သည်ပင်။ အိုင်းစတိုင်းကဲ့သို့ အပင်ပန်းခံပြီး မရှာနိုင်ကြ ၍သာ မတွေ့မြင်ခဲ့ကြရခြင်း ဖြစ်သည်။

ကလေးများပင် တွေ့မြင်နေပါပြီတဲ့

ထို ဥပမာကဲ့သို့ပင် နိဗ္ဗာန ဓာတ်အားကြီးနှင့်စပ်၍လည်း ဂေါတမိ ထေရီမကြီးက ပရိနိဗ္ဗာန်စံခါနီး ၃၁-ဘုံလုံး၏ ကျေးဇူးရှင်ကြီး ဖြစ်တော်မူသော ဘုရားရှင်အား အောက်ပါအတိုင်း လျှောက်ထား ကျူးရင်ခဲ့ဖူး၏။

“ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၊ အယူဝါဒကို တည်ထောင် ခဲ့ကြကုန်သော ရှေးရှေးက (ဘုရားအမည်ခံ) ဆရာကြီး အဆက်ဆက်တို့သည် နိဗ္ဗာန်ကို မတွေ့မြင်ခဲ့ကြဖူးပါ။ ယခုအခါ၌မူ သားတော်ကြီး၏ ကျေးဇူးကြောင့် ခုနစ်နှစ် အရွယ်မျှသာ ရှိသေးသော သူငယ်မကလေးများကပင် နိဗ္ဗာန်ကို သိမြင် ခံစားနေကြရပါပြီ။

“သားတော်ကြီး ဟောကြားညွှန်ပြသော တရားတော်ကို နာကြား ကြရသူများသည်လည်း အလွန် ရှေးရှေးဘုန်းကံ ကြီးသူများ မည်ကြပါတော့ သည်ဘုရား။”

(ဂေါတမိ ထေရီဂါထာ၊ ၄၊ ၁၅၃။)

‘သူငယ်မကလေးများပင် သိမြင်ခံစားနေကြရပါပြီ’ဆိုသော စကားမှာ စကား ဖြစ်ရုံ တင်စားပြောဆိုခြင်းမဟုတ်။ အမှန်ပင် တရားထူးရခဲ့သော ကလေးငယ်များ များပြားလှပေ၏။ ထို ဂေါတမိ ထေရီကြီး၏ စကားများသည် အဘယ်မျှ အား ကျဖွယ် ကောင်းလှပါသနည်း။

လက်တွေ့ မရှိသူများအတွက် ‘နိဗ္ဗာနဓာတ်အားကြီး’ အကြောင်းသည် အလှမ်း ကွာနေသယောင် ရှိသော်လည်း ယုံယုံကြည်ကြည် ရိုးရိုးသားသားဖြင့် ကြိုးစားကျင့်ကြံပါမူ ခုနစ်နှစ်သမီးကလေးများပင် နားလည် နိုင်သော ကျင့်စဉ် ဖြစ်၍ အဘယ်မှာလျှင် နားမလည်နိုင်စရာ၊ မလုပ်နိုင်စရာ၊ မလုပ်တတ်စရာ ရှိပါ သေးတော့အံ့နည်း။

ဘဝကို အလျော်အစား လုပ်ရဲသော သိပ္ပံဆရာတို့သည် ပိဋကတ်ကျမ်းစာ ကဲ့သို့သော သိုက်ညွှန်းကျမ်းစာ အားထားစရာ မရှိပါဘဲလျက် လျှပ်စစ် အဏုမြူ ဓာတ်အားများကို စနစ်တကျ ထိန်းချုပ်သိုလှောင်ကာ အလိုရှိရာသို့ သယ်ဆောင် နိုင်ကြ၏။ (အဲယားကွန်ဒီးရှင်းစသည်) အလိုရှိသလောက် ပူစေ၊ အေးစေ၊ လင်းစေ နိုင်ကြသည်။ (ငါးဆယ်အား၊ တစ်ရာအား၊ မိမိတို့ ဘတ်သီးအား အရှိ အတိုင်းသာ ဓာတ်ဆက် ကူးယူနိုင်၏။)

၃ - အကာလိကော

(အ=မရှိ+ကာလ=ရှည်ရှည်ဝေးဝေး အကျိုးပေးရမည့် အချိန်အခါ+ဣက=ရှိ သော တရား။)

၃။ ဘဂဝတော=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သွာက္ခာတော= ကောင်းစွာ ဟောကြားတော် မူအပ်သော။ ဓမ္မော=တရားတော်ကား။ အကာလိကော=ချိန်ခါအခွင့်၊ မဆိုင်းလင့်ဘဲ ကျင့်လျှင်ကျင့်ချင်း ခု လက်ငင်းပင်၊ ချက်ချင်း အကျိုးပေးသော တရားတော်ပါပေတည်း။
(အရကျက်ပါ)

လက်ငင်းပေးပေမဲ့ ဆိုင်းသေးချင်

ဤ၌ မဂ်လေးပါးကို ပဓာနဆိုသော်လည်း ဘာဝနာတရားများကိုပါ ယူရမည်။ မှန်၏။ သတိပဋ္ဌာန် အာနာပါနတရားကို ရှုပွားလျှင် သောက ဒေါသ ပျောက်ငြိမ် သည်ဟု ဟောတော်မူရာ လက်တွေ့ စမ်းသပ်ကြည့်ပါက ကျနေသော မျက်ရည်များပင် ချက်ချင်း ရပ်စဲသွားသည်ကို တွေ့ရမည်ဖြစ်၏။

ဝမ်းနုတ်ဆေး စသည်စားလျှင် တစ်နာရီ နှစ်နာရီ စသည်ကြာမှ အကျိုး ပေး၏။ တရားတော်ကား 'ယခုလုပ် ယခုမီးငြိမ်းသည်၊ ချမ်းသာမှု ရသည်' ဟု ဆိုလိုသည်။ အချို့ ကာမာဝစရကုသိုလ် (ဒါနစသည်) တို့ကား အများအားဖြင့် အကျိုးပေးချိန် ကွာဝေးတတ်သေးသည်။ အချို့က ကမ္မဋ္ဌာန်းဘာဝနာ ကုသိုလ်ကိုလည်း ထိုသို့ ထင်မှတ်ကာ 'ပါရမီ ဖြစ်ပဲ' ဟုဆိုကာ နောက်ဘဝ ကောင်းစားရေးအဖြစ် အလျှော့ပေးတတ်ကြသည်။

စပ်ပူစပ်လောင် ချမ်းသာ

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က အချို့နတ်များလည်း ရဟန်းတော်များအား “နတ်သမီး လိုချင်၍ ရဟန်းပြု၊ တရားအားထုတ် နေကြသည်” ဟု မှတ်ထင်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် ‘တပေါဒါ’ ရေပူချောင်းမှ ရေချိုးပြီးတက်လာသော ရဟန်းပျို ‘အရှင်သမိဒ္ဓိ’ အား နတ်သမီး တစ်ယောက်က-

“နုနုနုယံနယ် ပျိုပျိုလွင်လွင်နဲ့ လက်ငင်းရရှိနေတဲ့ ‘သန္နိဋ္ဌိက’ ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို စွန့်လွှတ်ပြီး ဘာဖြစ်လို့ နောက်ဘဝမှခံစားရမယ့် ‘ကာလိက’ နတ် ချမ်းသာကို ကွက်ကျော်လိုက် (မျှော်လင့်) နေရသလဲ။ ကာမဂုဏ်ခံစာဖို့ အချိန်တွေ မကုန်ပါစေနဲ့” ဟု ပြောဆိုလာ၏။

အရှင်သမိဒ္ဓိဋ္ဌိက-

“ဟုတ်တယ်၊ သေခြင်းတရားက အချိန်မသိနိုင်ဘူး။ တရားအားထုတ်ဖို့ အချိန်တွေ လက်လွှတ်သွားမှာ စိုးရတယ်။ ဒါကမှ တကယ့် သန္နိဋ္ဌိက၊ အကာလိက အစစ်ပဲ” ဟု ပြန်၍ ပြောပြလိုက်သည်။

နတ်အချို့ပင် ‘ကာမဂုဏ်လောကီချမ်းသာက ချက်ချင်း ခံစားလို့ ရနိုင်၍ ‘သန္နိဋ္ဌိက’၊ နတ်ချမ်းသာက အချိန်စောင့်ရသေး၍ ‘ကာလိက’ ထင်မှတ်ကြသည်။ စင်စစ် လောကီချမ်းသာသည် ချက်ချင်း လက်တွေ့ ခံစား၍ ရသည်မဟုတ်။ ဥပမာ- အဆင်းလှလှကလေးကို ခံစားကချင်၊ ကြည့်ချင်လျှင် ထို ရူပါရုံရှိရာသို့ သွားရ၊ ရှာရ၏။ မရှိသေးလျှင် ဖန်တီးပြုပြင်၍ရယူနေရ၏။ ကော်ဇောတစ်ချပ် ထိုင်လိုလျှင် ရက်လုပ်ရ၊ ရှာဖွေ ရသေး၏။

လောကီအာရုံ (ခံစားစရာ) ရဖို့ ဇောစိတ်အလျဉ်ပေါင်း ရာကုဋေချီ၍ အား ထုတ် ရှာဖွေပြီးမှ ခံစားရ၏။ ခံစားပြီးနောက်တွင်လည်း ပင်ပန်းဆင်းရဲမှု စိတ် လိုင်းများသာ ရိုက်ခတ်ဖိစီးပြီး ကျန်ခဲ့သည်။

ဥပမာ- ဝဲ ယားနာ ပေါက်နေသူသည် အနာကုတ်ဖို့ရသည်။ အယားဖြေ ပျောက်ရသည်ကို ပထမတွင် အရသာရှိသည်၊ ချမ်းသာသည်ဟု ထင်ရ၏။ မကြာမီ ထိုချမ်းသာသည် နွေးသံရဲရဲဖြင့် စပ်ပူစပ်လောင် ဒုက္ခကြီးကိုပါ ထပ်ကြပ်ခေါ်လာ တော့သည်။ ထို့ကြောင့် အရှင်သမိဒ္ဓိက- “ဒါကမှ တကယ့် သန္နိဋ္ဌိက၊ အကာလိက အစစ်” ပြောခြင်းဖြစ်သည်။ (သင်္ဂါထာဝဂ္ဂ၊ သမိဒ္ဓိသုတ်)။

‘ကာလိက’ ဆိုသောစကားတွင် ဘုန်းကြီးလုပ်နေတာ၊ တရားထိုင်နေတာ

အလကား အချိန်တွေ အကုန်ခံနေရတာပဲ” ဟူသော ယူဆချက်ပါ သက်ဝင်နေ၏။
တရားတော်၏ သန့်ရှင်းမှုက၊ အကာလိက အင်အားများကို မသိမြင်သူများ မိမိတို့
စိတ်ကူးပေါက်သလို ကိုယ်ချင်းစာစိတ်ဖြင့် ပြောဆိုနေကြခြင်းပင်တည်း။

အချုပ်အားဖြင့် ‘ကိုယ်ပိုင် ချက်ချင်းသိရသော တရားတော်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒ၌
‘မျက်နှာလွှဲခဲပစ်’ သကဲ့သို့ တမလွန်ဘဝကို လက်ညှိုးညွှန်ခြင်း၊ ဦးစားပေးခြင်း
မရှိကြောင်း ကြပ်ကြပ် သတိမူသင့်၏။

၄ - ဖော်ပသိကော

(ဖော်=လာလှည့်။ ပဿ=ရှုလှည့်ဟု + ဣက=ခေါ်ပြ တိုက်တွန်းထိုက်သော
တရား။)

၄။ ဘဂဝတော ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သွာက္ခာ
တော=ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မော-တရားတော်ကား။
ဖော် ပသိကော=ကောင်းစွာဟောတိုင်း၊ မဆိုင်းကိုယ်တိုင်း၊ သိမြင်နိုင်၍၊
ဆုပ်ကိုင်ပစ္စုပ္ပန်၊ ပြသောလားသို့ ဖိတ်ကြားခေါ်ကာ၊ လာကြည့်ပါဟု
သေချာပြထိုက်၊ တိုက်တွန်းနှိုးဆော်ထိုက်သော တရားတော်ပါပေတည်း။
(အရကျက်ပါ)

တရားတော်၏ အရသာကား အမြန်မြတ်ဆုံးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ‘မယုံလျှင်
စမ်းကြည့်ပါ’ ဟု ဖိတ်ခေါ်ပြရုံသော တရားဟုဆိုခြင်းထက် ‘ခေါ်ပြ တိုက်တွန်း
ထိုက်သိသည်’ ဆိုခြင်းက ပို၍ လေးနက်စေ၏။

နောင်တ မဖြစ်ပါစေနင့်

မဂ်၊ ဖိုလ်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မဆိုထားဘိ၊ ကာမာဝစရကုသိုလ် သမထ၊
ဝိပဿနာ ချမ်းသာသည်ပင် ‘အမာနသီရတီ’-လူ့ပြည် နတ်ပြည်၌ မရှိသော
မရနိုင်သော ချမ်းသာ၊ အလုပ်ခွင် မဝင်ဖူးသူတို့ နားမလည်နိုင်သော ချမ်းသာ
ဖြစ်၏။ ထိုချမ်းသာမျှလောက်ဖြင့်ပင် အားထုတ်စယောဂီများ ရွှင်မြူးတက်ကြွနေ၏။
မိမိတွေ့ရသမျှကလေးကိုပင် လူမြင်ကရာ ပြောချင်နေသည်။ ‘ငါ တရားနှင့်

အတွေ့နောက်ကျလေခြင်း’ ဟု နောင်တ ဖြစ်နေတတ်၏။

‘အစားကောင်း စားရလျှင် ခင်မင်သူကို သတိရတောင့်တမြဲ’ ဖြစ်သည့် အတိုင်း မိမိနှင့် ရင်းနှီးသူ (အမိအို၊ အဖအိုများမှ အစ) ခင်မင်သူတိုင်းကို တရား အားထုတ်စေချင်လာ၏။ ပြေး၍ပင် ပြောလိုက်ချင်သည်။ ငွေအား လူအား အနစ်နာ ခံရန်လည်း ဝန်မလေး။ သေချာပေါက်နိုင်မည့် အမှုသည်ဘက်မှလိုက်သော ရှေ့နေ ကဲ့သို့ပင် ပြောအားလည်း ကောင်းနေ၏။

ဆုမပေး၊ ဒဏ်မပေးဘဲ(နည်းပေးလိုက်ရုံမျှဖြင့်) ကိုယ့်ဟာကိုယ် ယဉ်ကျေး အောင် ဆုံးမခိုင်းထားစေနိုင်သော မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားတော် ဆွဲအားသည် အဘယ်မျှ ကြီးမားလှပါဘိသနည်း။

‘လာပါ၊ လိုက်ခဲ့ပါ၊ တစ်ပတ်လောက် စမ်းကြည့်စမ်းပါ’ ဟု မတိုက်တွန်းဘဲ မနေနိုင်လောက်အောင် (တိုက်တွန်းသည့်အတိုင်းလည်း ချမ်းသာမှုရသွားမည်ကို ဧကန်သိနေ၍) နှိုးဆော်၍ လိုက်ခေါ်၍ တိုက်တွန်းပြဆိုထိုက်သော တရားဖြစ်သည်။

၅ - ဩပနေယျိကော

(ဥပ=ဩပ=ကပ်လျက်+နယ=နေယျိ=ဆွဲယူဆောင်သွင်း၍+ဣက= ထားထိုက် သော တရား။)

၂။ ဘဂဝတာ=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သွာက္ခာတော= ကောင်းစွာ ဟောကြားတော်မူအပ်သော။ ဓမ္မော=တရားတော်ကား။ ဩပနေယျိကော=လျောင်း၊ ထိုင်၊ သွား တည်၊ မည်သည့်ကိစ္စ၊ ဒုက္ခ ကြုံစေ၊ မသွေဖောက်လှ၊ ကိုယ်စိတ်ထဲ၌၊ စွဲမြဲရောက်အောင်၊ ကပ်ဆောင် ပွားများ၊ ခံစားထိုက်သော တရားတော်ပါပေတည်း။

(အရကျက်ပါ)

မည်သည့် လူရိယာပုတ်ဖြင့် နေနေ၊ ရှုပွားခံစား၍ ရ၏။ ရှုပွားခံစား၍ လည်း နေလို၏။ နေထိုက်၏။ နေရမည်။ မည်သည့်ကိစ္စ လုပ်လုပ်၊ အလုပ်လုပ်ယင် လည်း ရှုပွားခံစား၍ရ၏။ ရှုပွားခံစား၍လည်း နေလို၏။ နေထိုက်၏။ နေရမည်။ အထူးသဖြင့် တစ်စုံတစ်ခုသော ဆင်းရဲဒုက္ခကြုံလေ၊ ရှုပွားခံစားလိုလေ၊ ရှုပွားခံစား ထိုက်လေ ဖြစ်သော တရားတော်ပါပေတည်း။

မတင်းတိမ်နိုင်သော ချမ်းသာ

ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် သင်္ခါရဒုက္ခ (ဖြစ်, ပျက်မှု, ဆင်းရဲ)ကြီး အမြဲနှိပ်စက်နေသဖြင့် ဆင်းရဲအတိတ်ပြီး၏။ ‘တင့်တယ်ချမ်းသာ မြိသောငါ’ဟု ထင်ရသော်လည်း အမြဲ ပုပ်နေ၏။ ဆင်းရဲနေ၏။ အို၍, နာ၍ သေ၍သာ နေရ၏။ ‘ဦးခေါင်းကို မီး လောင်သော်လည်း တရားကို မရပ်ရဲ’ ဟူသကဲ့သို့ ကိုယ်ပင်နာသော်လည်း စိတ်မနာစေရ။ ‘ကိုယ်ပင် နာသော်လည်း စိတ်မနာ’ ရအောင် လုပ်နိုင်သည်မှာ ဤတရားတော်သာလျှင် ဖြစ်သည်။ အခြားမရှိ။

အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်များကား မည်သည့်ခါမျှ စိတ်နာရိုးမရှိ။ ‘အမြဲချမ်းသာနေကြသည်။ အမြဲချမ်းသာအောင်လည်း ဤတရားကို မိမိစိတ်၌ သို့မဟုတ် စိတ်ဖြင့် အမြဲကပ်ဆောင် ပွားများခံစားတော်မူနေကြ၏။ ယင်းသို့ အမြဲကပ်ဆောင် ထည့်သွင်း၍ ပွားများ ခံစားထိုက်သော တရားတော် ဖြစ်ပါပေ၏။

အမြဲခံစားနေသော်လည်း လောကီချမ်းသာ (အစားအစာ စသည်) တို့ကဲ့သို့ ဝ,အိ ငြီးငွေ့သွားသည်ဟူ၍ မရှိ။ ခမစားပြီးယင်း ခံစားချင်ယင်း တင်းတိမ် အားရသွားသည်ဟူ၍ မရှိနိုင်။ ယင်းသဘောကိုပင် ‘ပဏိတ’ ဟု ခေါ်သည်။ ‘ဝ,အိ ငြီးငွေ့’သွားခြင်းပင်လျှင် သုခဟန်ဆောင်သော ဒုက္ခ၏ လက္ခဏာတည်း။

အလွန်ကြိုက်သော သီချင်းတစ်ပုဒ်ကို အသံချဲ့စက်မှ အထပ်ထပ် နားထောင်ကြည့်ပါ။

ဝေဘူဆရာတော် အမိန့်ရှိပုံ

ဤ ‘ဩပနေယျိက’ ဂုဏ်တော်ကြီးနှင့်စပ်၍ ကျေးဇူးရှင် ဝေဘူဆရာတော် ဘုရားကြီး’ က အောက်ပါအတိုင်း မကြာခဏ မိန့်တော်မူလေ့ရှိ၏။

“ဒီ ဘုရားဟာ ဣရိယာပုတ်လေးဖြာရှိတဲ့အထဲ ဘယ် ဣရိပုတ်နှင့်မှ ရတာ၊ ဘယ်ဣရိယာပုတ်နှင့်တော့ မရဘူးလို့များ ရှိသေးရဲ့လားဗျာ။”

“အလုပ်တွေက များလို့ဆိုတော့ ဒီအလုပ်တွေက ဘယ်တော့ ပြေးကြမှာတဲ့၊ အလုပ်ကတခြား၊ ဒီဟာက တခြား၊ သတ်သတ်လုပ်ရမှာလား။ ထမင်းချက်ယင်း ကောဗျာ ဆောင်ထားလို့ မရဘူးလား။”

“အချိန်တစ်ခုတည်းမှာ အလုပ်နှစ်မျိုးလုပ်လို့ရတာ ဒီဟာပဲရှိတယ်။”

“ခု လူတွေဟာ နတ်ဗြဟ္မာတွေလောက် အခြံအရံ ပရိသတ်မများကြသေးပါဘူး။ ရှေးကရှင်ဘုရင်တွေ သူဌေးတွေလောက်လဲ အလုပ်ကိစ္စ မများကြသေးပါဘူး။ သူတို့တွေတောင် ဒီလောက်များတဲ့ ပရိသတ်တွေကြားက ဒီလောက်များတဲ့ အလုပ်တွေကို လုပ်ယင်းနဲ့ ဘုရားရှင်တော်ထံက အဆုံးအမ၊ ရလိုသော စစဿတာ (နာယူလွယ်သူ) ဂုဏ်နဲ့ ပြည့်စုံပြီး ယခုလို ဆောင်ကြတော့ အသီးသီးတွေဟာ ရည်ရွယ်မှန်းထားတာမျှမက ပြီးစီးခဲ့ကြပါသလျာ။

“ဒီ ချမ်းသာကိုသိပြီလားဆိုမှဖြင့် မချဘဲ ဣရိယာပုတ် လေးဖြာ တစ်ဆက်တည်း ဆောင်ထားကြတော့တာပါ။”

၉ - ပစ္စတ္တံ ဝေဒိတဗ္ဗော ဝိညူဟီ

၆။ ဘာဂဝတာ=ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရားသည်။ သွာက္ခာတော=ကောင်းစွာ ဟောကြားတော့မူအပ်သော။ ဓမ္မော=တရားတော်ကား။ ဝိညူ ဟီ=သစ္စာ မြင်သိ အရိယာ ပညာရှင်တို့သည်သာလျှင်။ ပစ္စတ္တံ=ကိုယ်ပိုင် ရရှိ၊ စိတ်လို ပြည့်အောင်၊ မိမိမဂ်ဖိုလ် ကိုယ်စီကိုယ်ငှ၊ ရသမျှ အသီးသီး မိမိတို့၏ စိတ်၌။ ဝေဒိတဗ္ဗော=မပျက်အစဉ်၊ ပိတ်ပင်မရှိ၊ သိမြင် ခံစားအပ်သော တရားတော်ပါပေတည်း။

(အရကျက်ပါ)

(အတ္တနော စိတ္တေယေဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သာရတ္ထ-၂၊ ၇၆။ ပတိ+အတ္တ= စိတ်။)

နိဗ္ဗာန်၏ သဘောလက္ခဏာ

ဤတရားကား အရိယာပညာရှင်တို့သာလျှင် သိမြင်ခံစားနိုင်သော တရား ဖြစ်၏။ ကိုယ်ပိုင်ရရှိကြသည်၊ သိမြင်ကြသည်ဆိုသော်လည်း မိမိတို့ အင်အားရှိ သလောက်သာ ခံစားနိုင်ကြသည်။ ထမင်းပွဲ တည်ခင်းကျွေးမွေးသောအခါ စားသောက်ဖွယ်များကို အတူအမျှ တည်ခင်းကျွေးမွေးသော်လည်း ကလေးလည် ကလေးအလျောက်သာ ယူနိုင်စားနိုင်၏။ ဆုံ၏။ လူကြီးလောက် စား၍မရ။ သို့သော် ကိုယ့်အားနှင့်ကိုယ် အပြည့်အဝ စားနိုင်ကြသည်။ စိတ်တိုင်းကျ စားနိုင်ကြသည်။

ဤနေရာ၌ ‘ပစ္စတ္တံ=အသီးသီး’ ဟု သာမည အားဖြင့် အနက် ပြန်ခဲ့ကြရာ မှ ‘ကိုယ့်နိဗ္ဗာန်နှင့်ကိုယ်’ ဟူသော အဓိပ္ပာယ်အထိ ဆွဲယူကြသည်မှာကား မသင့်လွန်း။ အခြားမလိုလားအပ်သော အသိဉာဏ် လွဲချော်စရာများ ဆင့်ပွား ဖြစ်ပေါ်လာစေနိုင်၏။ သမုဒ္ဒရာရေကို မိမိတို့ မိရာဆိပ်ကမ်းအသီးသီးမှနေ၍ သောက်ကြရာ၌ ‘ကိုယ့် သမုဒ္ဒရာနှင့်ကိုယ်’ ဟု မဆိုစကောင်း။ သမုဒ္ဒရာကား တစ်ခုတည်းသာ။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို ခံစားကြရာ၌လည်း ထို ဥပမာ ကဲ့သို့ တစ်ခုတည်းသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုပင် မိမိတို့အလွမ်းမိသလောက် အင်အား အလျောက်သာ ခံစားကြရလေသည်။

နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကား ခံစားနိုင်သူတွေ များလွန်း၍လည်း လျော့မသွား။ ကုန်ခန်းသည်ဟူ၍လည်း မရှိ။ ခံစားနိုင်မည့်သူ ရှားပါး၍ တိုးပွား များပြားနေသည် ဟူ၍လည်း မရှိစကောင်း။ မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှလည်းပျက်စီးကုန်ချုပ် အတိုးအဆုတ် မရှိချေ။

‘မဗ္ဗသောတ=တရားအလျဉ်လမ်းကြောင်း’ ကြီးပေါ်သို့ ရောက်ရှိလာသော အရိယာပုဂ္ဂိုလ်များအား နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို မခံစားရအောင် မည်သည့် တန်ခိုးရှင်ကမျှ လုယူခံစား ဟန့်တားပိုင်ခြင်း မရှိချေ။ ပွားများ ကျင့်ကြံနေဆဲ ယောဂီများအားလည်း မတိုးတက်အောင်၊ တရားထူး မရအောင် မည်သူမျှ မပိတ်ပင် မဟန့်တားနိုင်သည့် ဆွဲအားကြီးမားလှသော တရားအလျဉ် (ရေစီးကြောင်း) ကြီးပင်တည်း။ လောကီ ရတနာနှင့် ပကတိရေစီးကြောင်းကဲ့သို့လည်း နောက်ကြောင်းပြန်၍ လျှောကျ တွန့်ဆုတ်ခြင်းမရှိ။ ရှေ့သို့ တစ်ရှိန်တည်း တိုးတက်၍သာ သွားလေတော့သည်။

အာမခံကြေညာချက်ကြီး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တရားဂုဏ်တော်များကို ဟောကြားရာ၌ အထူးသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ (နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကြီး) နှင့်စပ်၍ အမျိုးမျိုးသော လောကီ အထင် အတွေးတွေကြား၌ အသိဉာဏ် မရှုပ်ထွေးကြစေရန် အာမခံချက် ပေးတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဗုဒ္ဓဝါဒ၏ ပန်းတိုင်၊ နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကြီး၏ သဘောအချုပ်ကို တိုတိုတုတ်တုတ်ဖြင့် တိကျ ပြတ်သားစွာ ကြေညာတော် မူလိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။ မှန်လှပေ၏။

- ၁။ အို-လောကသားတို့ နိဗ္ဗာန်ဟူသည် သင်တို့ ထင်မြင်သကဲ့သို့ ဘာမျှ မရှိသော အရာမဟုတ်။ အဟုတ်တကယ်ရှိ၍ ကိုယ်တိုင် သိနိုင်သော အရာဖြစ်သည်။ (သန္နိဋ္ဌိကော)။
- ၂။ သေပြီးသည့် နောက်မှသာလျှင် ခံစား-ခံစားရမည့် သဘောလည်း မဟုတ်။ လက်ငင်း သိမြင် ခံစားနိုင်၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် အခါကာလ မရွေး တွေ့ရှိသိမြင်နိုင်သော (ဝါ) ခေတ်ကာလနှင့် တိုင်းတာ တွေးတောရန် မလိုသော အမြဲတည်ရှိနေသည့် အငြိမ်းဓာတ်ကြီး ဖြစ်သည်။ (အကာလိကော)။
- ၃။ အချိန်မရွေးလည်း အစမ်းသပ်ခံနိုင်သည်။ (ဧဟိ ပဿိကော)။
- ၄။ လက်မလွတ်ချင်အောင် ကောင်းမွန်မြန်မြတ်သော အတုမရှိ ချမ်းသာကြီး ဖြစ်သည်။ (ဩပနေယျိကော)။
- ၅။ သို့သော် သစ္စာသိမြင်သော အရိယာပညာရှိတို့မှသာ သိမြင် ခံစားနိုင်သည် (ဝိညူဟိ)
- ၆။ ထိုသို့ သိမြင်ခံစားနိုင်သော်လည်း မကိုဋ်ဆောင်းထား သကဲ့သို့ မျက်စိ ဖြင့် မြင်စကောင်းသော အရာမျိုးမဟုတ်။ စိတ်ဖြင့်သာ ခံစားရသည်။
- ၇။ ရုပ်ဝတ္ထုမဟုတ်၍ (မရှိ၍) 'မည်သည့်နေရာ၌ ရှိသည်' ဟု နေရာဌာန အားဖြင့်လည်းကောင်း၊ မည်သို့မည်ပုံ ရှိသည်ဟု ပုံပန်းသဏ္ဍာန်အားဖြင့် လည်းကောင်း ကြံစည် စဉ်းစားဖွယ် မလို။
(မည်သည့်အချိန်အခါ၊ မည်သည့်နေရာဌာန၊ မည်သည့် ပုံပန်းသဏ္ဍာန် ဆိုသော စကားများသည် ၃၁-ဘုံ၏ ဝေါဟာရ(ပညာတ်)မျှသာဖြစ်သည်။)
- ၈။ ချေးငှား၍၊ ပေးကမ်း၍၊ လှယူခံစား၍၊ ပိတ်ပင် ဟန့်တား၍ ရသော အရာလည်းမဟုတ်။
- ၉။ ရုပ်ဝတ္ထုတစ်စုံတစ်ရာကို ခွဲဝေခံစားကြရသကဲ့သို့ ခံစားနိုင်သူ (အရိယာ) တွေ များပြားသော်လည်းယုတ်လျော့ ပိုလွန်မှု မရှိ။ တန်းတူရည်တူ အပြည့်အဝ သီးခြားလွတ်လပ်စွာ ခံစားနိုင်ခွင့် ရှိကြသည်ချည်းပင် တည်း။ (ပစ္စတ္တံဝေဒိတဗ္ဗော)။

ဤကား တရားဂုဏ်တော်များက တိုက်ရိုက်ဖော်ပြသော အာမခံချက်၊ ကြေညာချက်များ ဖြစ်သည်။

နိဗ္ဗာန်အမျိုးမျိုးဘေး

ယင်းသို့ဆိုသော် နိဗ္ဗာန်သည် ရုပ်ဒြပ်မဟုတ်၊ နာမ်တရားတစ်မျိုး ဖြစ်၍ ရှေးအခါကသာ ရနိုင်သည်။ ယခုခေတ် မရနိုင်ဟုလည်း (အချိန်အခါကို လိုက်၍) ခြားနားချက် မရှိစကောင်း (ကာလ)။ ဗြဟ္မာ့ပြည်က ဗြဟ္မာကြီးရသော နိဗ္ဗာန်နှင့် လူ့ပြည်က နိဗ္ဗာန်သည် (ဒေသဌာန အကွာအဝေးလိုက်၍) ခြားနားခြင်း မရှိ (ဒေသ)။ ဘုရားရှင်ရရှိသော နိဗ္ဗာန်နှင့် ပဋ္ဌာစာရာရသော နိဗ္ဗာန်သည် ပုဂ္ဂိုလ်လိုက်၍ မခြားနား (ပုဂ္ဂလ)။

“အနိမိတ္တ ပစ္စုပ္ပန်” မည်သည့်ပုံသဏ္ဍာန်ဖြင့် ရှိသည်ဟုလည်း မဆိုရချေ။ ဒိသာ၊ ဒေသ၊ ကာလ၊ သဏ္ဍာန် ပညတ်များ ခုခံနေသမျှ နီးလျက် ဝေးနေမည်သာ ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နိဗ္ဗာန်၏ သဘောကို တရားတော် ဂုဏ်ခြောက်ပါး ဖြင့်ပင် မြင်တတ်လျှင် ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းကြီး အာမခံကြေညာထားပါလျက် ‘ပစ္စတ္တံ = အသီးသီး’ ဟု သာမည ဘာသာပြန်ရာမှ သဿတ၊ ဥစ္ဆေဒ (မြဲလို ပြတ်လိုသော) အခံများဖြင့် ‘နိဗ္ဗာန် တစ်ခုနှင့်တစ်ခု မတူသော အသီးသီး’ ဖြစ်လာမှာ စိုးရိမ်ရ၏။

အချို့က “နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ ဝင်းဝင်းကြီး” ဟု ဆို၍ “မေ့မြောသွားရုံပါပဲ” ဟု ထင်သူက ထင်နေကြသည်။ အပင်ပန်းခံ၍ အရောက်မသွားလိုသူ အချို့ကလည်း-

“ဘာလို့ အညောင်းခံ လျှောက်နေရမှာလဲ၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတာ မထူးလှပါဘူး၊ ဒီ အတိုင်းပါပဲ” ဟု ခံယူနေကြပြန်သည်။

‘နိဗ္ဗာန် တစ်ယောက်တစ်ပေါက်’ ဖြစ်ရလေပြီ။ အတုမရှိသော နိဗ္ဗာန်၏ ဂုဏ်သိန်သည် မှေးမှိန်ရလေ၏။ ဆရာသမားကောင်းမရှိ၊ အသိဉာဏ် နည်းသူတို့ ဝေဝေဝါ ဖြစ်ကြရရှာ၏။ မစစ်မှန်သောအသိများဖြစ်၍ ယောဂီအချင်းချင်း တရား ငြင်းကြရလေ၏။

ဝေဝေဝါ မဖြစ်သင့်

သမထပိုင်းနှင့် ဝိပဿနာ အနုပိုင်းတွင် ယောဂီတစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး အာရုံနိမိတ်နှင့် ပီတိစသော ထင်မြင်မှု၊ ခံစားရမှုများ ထပ်တူညီမျှ မရှိနိုင်သော်လည်း ရုပ်နာမ် ဆိတ်သုဉ်း၍ လမ်းဆုံးသောအခါတွင်မူ ‘အတုမဲ့ ငြိမ်းအေးခြင်းသဘောလက္ခဏာ၊ ထာဝရအငြိမ်းဓာတ် ဓာတ်စင် ဓာတ်မြတ်ကြီး’ကိုသာ ဦးတိုက်ကြရသည် ဖြစ်၍

တစ်ယောက် တစ်မျိုးစီ မရှိစကောင်း၊ မဖြစ်စကောင်းချေ။

‘နိဗ္ဗာန်အသီးသီးကား’ ထိုမျှနှင့် မရပ်သေး။

အထက်ပါ တစ်ယောက်တစ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်မျိုးမှ ပြန်လာသူ အချို့က - “နိဗ္ဗာန်မှာ ငါးပါးသီလ မလုံတဲ့လူတွေတောင် ရှိသေးတယ်” ဟု ကြက်သီးထခမန်း ရေးသား၍ပင် နေကြသေးတော့သည်။ ‘မယုံမရှိနဲ့’ ဆိုသကဲ့သို့ ကိုယ်တွေ့နိဗ္ဗာန်ပင် ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။

စာတွေ့ လက်တွေ့ သိတော်၊ မြင်တော်မူကြသော ဆရာကောင်း သမားကောင်း များ ယခုအခါတွင် ပေါများလှပါ၏။ ရိုးသားဖြောင့်မှန်စွာ ချဉ်းကပ်နာယူကျင့်သုံးသင့် ကြသည်။ ‘နိဗ္ဗာန်အမျိုးမျိုးသေးကြီး’ မှ ကင်းဝေးကာ ကိုယ်စိုးကိုယ်ပိုင် အသီးအခြား အစစ်အမှန် ခံစားရရှိသူဖြစ်ရန် ခဲယဉ်းသောအခါကြီး မဟုတ်တော့ပြီ။

‘ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်’လောက် ရောက်ရုံမျှပင် တရားမရှုဖူးလျှင် နိဗ္ဗာန်ကို နား မလည်သေး။ ‘လိုချင်လှပါသည်’ ဆိုသော်လည်း တကယ်မူ အိမ်ပြန်၍ တိုင်ပင် ရဦးမည့် လိုချင်ခြင်းမျိုးသာတည်း။

ဤကား တရားဂုဏ်တော်ခြောက်ပါး ‘ဓမ္မ အင်အား’ ကြီး ခြောက်မျိုး ဖြစ် ၏။ နှလုံးသွင်း ပွားများရသော အကျိုးကား ဘုရားဂုဏ်တော်နှင့် မထူးလှတော့ပြီ။

တရားစွမ်းအင် မြင်အောင်ကြည့်နိုင်မှ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ကိုးကွယ်မှုနှင့် စပ်၍ ‘ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ကိုးကွယ်မှု’ ကို လိုလားတော်မမူချေ။ အရာရာ၌ မိမိတို့အင်အား၊ အဆင့်အတန်း အလိုက် တရား စွမ်းအင်ကို မြင်အောင် ကြည့်နိုင်သူ၊ အနည်းဆုံး ငါးပါးသီလကစ၍ လုံခြုံအောင် ထိန်းနိုင်သူ၊ တရားဦးတိုက်သူကိုသာ လိုလားတော်မူသည်။

“ရဟန်းတို့၊ ငါ၏သင်္ကန်းစွန်းကိုကိုင်ဆွဲ၍ ထပ်ကြပ်မက္ခာ ခြေရာ နင်းလျက် ငါ၏နောက်မှ လိုက်ပါသော်လည်း အလိုရမ္မက်ကြီးသူ၊ ကာမ အာရုံတို့၌ တပ်မက်မှုအားကြီးသူ၊ စိတ်ဆိုး စိတ်ပျက်သူ၊ ဖျက်လိုဖျက်ဆီး စိတ်ရှိသူ၊ သတိလစ်သူ (အမှတ်လွတ်သူ)၊ အဆင်ခြင်ဉာဏ်မရှိသူ၊ တည်ငြိမ်မှု မရှိ (မျောက်ကဲ့သို့) စိတ်ယောက်ယက်ခတ်သူ (တုန်လှုပ်သူ)၊ ဣန္ဒြေမရှိသူ (ပြေတော့သွင် ပေါလွင်သော အမူအရာရှိသူ) ဖြစ်ငြားအံ့။

“ထို ရဟန်းသည် ငါ ဘုရားနှင့် ဝေးသူမည်၏။ ငါဘုရားသည်လည်း

ထိုရဟန်းနှင့် ဝေးသူမည်၏။ ရဟန်းတို့ အဘယ်ကြောင့်နည်း ဟူမူ-
 “ထို ရဟန်းသည် စင်စစ် တရား (၏ အင်အား) ကို မမြင်ချေ။
 တရား (၏ အင်အား) ကို မမြင်သူသည် ငါဘုရားကို မမြင်နိုင်သော
 ကြောင့်ပင်တည်း။ (ဣတိဝုတ်-သင်္ဃာဋီကဏ္ဍသုတ်)
 အရှင်ဝိက္ကလိကိုလည်း ထိုအတိုင်းပင် ဟောတော်မူရဖူးလေသည်။

ဘုရားနှင့် နီးသူ

တစ်ဖန် အထက်ပါစကားနှင့် ဆက်၍လည်း-

“ယူဇနာ တစ်ရာပင် ဝေးကွာ၍ နေရစေကာမူ တရားကို မြင်သူ
 ဖြစ်လျှင် ဘုရားနှင့် နီးကပ်စွာ နေရသူ၊ ဘုရားကို မြင်တွေ့ရသူမည်၏”
 ဟု ဟောတော်မူသည်။

မင်္ဂလီလ် နိဗ္ဗာန်တရားကို ဆိုလိုရင်းဖြစ်သော်လည်း ငါးပါး သီလက စ၍
 အကျုံးဝင်လေသည်။ ငါးပါးသီလ၏ အင်အားကို မြင်သူဖြစ်လျှင် မစောင့်ထိန်းနိုင်ဘဲ
 မနေနိုင်တော့ချေ။ စောင့်ထိန်းလျှင်လည်း အဆင့်ဆင့် အကျိုးစီးပွားများ များပြား
 လာသည်ကို မုချ တွေ့မြင်ရတော့မည်မှာ မလွဲချေ။ ဘုရားနှင့် နီးသူမည်ပေ၏။

“မောင်ဖြူဟာ မသတ်တတ်ဘူး၊ မခိုးတတ် မဝှက်တတ်ဘူး၊ မလိမ်လည်၊
 မသောက်စား၊ သူ့သားမယားကိုလဲ မကျူးလွန်တတ်ဘူး” ဟု ပတ်ဝန်းကျင်အား
 ယုံကြည်မှု ပေးနိုင်ရုံမျှဖြင့် တစ်ရပ်ကွက်လုံး မောင်ဖြူအတွက် အဘယ်မျှ စိတ်ချလက်ချ
 နေပိုင်ခွင့် ရသွားကြပါမည်နည်း။

ယင်းသို့ ဆိုသော် တစ်ရပ်ကွက်လုံး၏မေတ္တာ (နှုတ်၏စောင်မခြင်း၊ ကိုယ်၏
 စောင်မခြင်းမှ အစ) မောင်ဖြူအပေါ် မည်မျှ သက်ရောက်လာပါလေမည်နည်း။
 မောင်ဖြူသည် သတ်ဖြတ်တိုက်ခိုက် ခိုးယူသည်ထက် ကြီးပွားချမ်းသာနိုင်ပြီ
 မဟုတ်ပါလော။

တရားအင်အားကို မြင်အောင် ကြည့်နိုင်မှသာ အမှန်တကယ် ချမ်းသာသူ
 ဖြစ်နိုင်ကြောင်း မြင်တော်မူ၍ အထက်ပါအတိုင်း မိန့်မှာတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။

“ဓမ္မော ဟဝေ ရက္ခိတ ဓမ္မစာရိ=တရားစောင့်သူကို တရားက
 စောင့်ရှောက်မြီး-

ဟု ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း လူများစု ဖောက်ပြန်ပျက်စီးနေကြသည့် ကြားတွင်မှ

တစ်ယောက်တည်း စွန့်စား၍ တရား၏ အင်အားကို လက်တွေ့ကျင့်သုံးကာ ရှာဖွေ စမ်းသပ်ရခြင်းသည် တရား၏အင်အား၊ တရား၏ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်မှု ပေး နေပုံကို အထင်သား တွေ့ရတတ်ပေသည်။

နောက်ခံမည်းလေ အဖြူမြင်ကွင်းပေါ်လေဖြစ်၏။ ဆူးပင်ကြီးတွေ ကြား၌ ပေါက်ရသော စားသုံးပင်သည် ပို၍ပင် အကာကွယ် ရတတ်ပေသည်။

တရားအလှူ တရားပူဇော်နည်း

ရတနာသုံးပါးနှင့် စပ်၍ ဆည်းကပ်လှူဒါန်းပူဇော်ကြရာ၌ ဘုရားနှင့် သံဃာမှာ မြင်သာလှ၏။ လူများစု နားလည်လွယ်၏။ ထို့ကြောင့် ဘုရားနှင့် သံဃာကို လှူဒါန်းပူဇော် တတ်ကြသော်လည်း တရားကိုမူ မည်သို့ လှူဒါန်းရ ပူဇော်ရမှန်း မသိဘဲ ရှိနေတတ်ကြသည်။

အချို့ ‘တရားပူဇော်’ သည်ဟု ရည်မှတ်ကာ ပိဋကကျမ်းစာများကို လှူကြ သည်။ သာမူ၊ နာမူ ကိစ္စများတွင် တရားဟောဘုန်းကြီးအတွက် ကန်တော့ပွဲ တစ်ပွဲ အပိုလုပ်ထားလေ့ရှိကြသည်။ “သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇီနာတိ=ခပ်သိမ်းသော အလှူတို့တွင် တရားအလှူသည် အမြတ်ဆုံး’ ဟု ဟောတော်မူသည့်အတိုင်း မိမိတို့ တတ်သမျှ မှတ်သမျှကိုလည်း တစ်ဆင့်ဟောပြောသင်ကြား ရေးသားညွှန်ပြ လေ့ရှိကြ၏။ အချို့ ပရိယတ္တိစာမေးပွဲများ ကျင်းပ၍ လှူဒါန်းကြသည်။

စင်စစ် ထိုအရာအားလုံးသည်လည်း တရားအလှူ၊ တရားပူဇော်ခြင်း မည်သည် ချည်းပါပင်။ သို့ရာတွင် ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ကပင် တရားကို မပူဇော်တတ်သူများ ရှိခဲ့ဖူးလေသည်။

တစ်ထောင်တန် သင်္ကန်းနှင့် ပုဏ္ဏားကြီး

“မြတ်စွာဘုရား၊ ဘုရားရတနာနှင့် သံဃာရတနာတို့ကို ပူဇော်ရတာ ကတော့ ထင်ရှားပါတယ်။ တရားရတနာကို ဘယ်လိုပူဇော်ရပါမလဲဘုရား” ဟု ပုဏ္ဏားကြီးတစ်ဦး ကျောင်းတော်သို့ လာ၍လျှောက်၏။ လက်ထဲ၌ တစ်ထောင်တန် တိစိဝရိက် (သင်္ကန်းသုံးထည်) လည်း ပါလာသည်။

ထိုအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဗဟုသုတရှိသော ရဟန်း (စာတတ်သော

ရဟန်း၊ တရားရှိသောရဟန်း)ကို ပူဇော်ရန်၊ မသိလျှင် သံဃာများကို မေးလျှောက်
ရန် အမိန့်ရှိတော်မူ၏။ ပုဏ္ဏားကြီးလည်း ကျောင်းတိုက်အတွင်း လှည့်လည်
မေးလျှောက်ရာ နောက်ဆုံး ‘ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိက=ပိဋက ဘဏ္ဍာစိုးကြီး’ ဖြစ်သူ
အရှင်အာနန္ဒာအား သံဃာများက ညွှန်ကြားကြလေသည်။ (ပါထိက-ပါသာဒိက
သုတ်နှင့် ပဏ္ဍာသ မဟာဂေါသိင်္ဂသုတ်များ အဖွင့် စသည်။)

ဤ ဝတ္ထုဖြင့် ရဟန်းသံဃာများကို ရှိခိုးပူဇော်ရာ၌ -

“ပရိယတ်၊ ပဋိပတ် တရားများကို မပျောက်မပျက်ရအောင် ဆောင်ရွက်
ဟောကြားပြီး ကိုယ်တိုင်လည်း စံပြအဖြစ် ကျင့်ကြံ ပြတော်မူကြပါပေတယ်” ဟု
တရားတော်ဂုဏ်များကို အာရုံပြုပြီး ရှိခိုးပူဇော်သင့်၏။ တရားရောသံဃာပါ နှစ်ခု
စလုံး ပါဝင်လေတော့သည်။

ဘုရားကိုချစ်သော ကိုယ်တော်လေး

တရားကိုပူဇော်ရာ၌ အကောင်းဆုံး ပူဇော်နည်းတစ်ခု ရှိပေသေးသည်။ ထို
ပူဇော်နည်းကိုမှ ဘုရားရှင်အကြိုက်ဆုံး ဖြစ်တော်မူ၏။

ဇေတဝန်ကျောင်းတော်၌ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သော အကြောင်းတစ်ခုကို ပြဆိုပေအံ့။
တစ်နေ့သောအခါ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ရဟန်းများအား-

“ချစ်သားတို့၊ ဤယနေ့မှစ၍ လေးလလွန်မြောက်သောအခါ ငါ ဘုရား
ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည်” ဟု အသိပေးတော်မူ၏။

အနယ်နယ်အရပ်ရပ်မှ ရဟန်းများ ဘုရားရှင်ထံ စုရုံး ရောက်လာကြသည်။
ခရီးဝေးမသွား၊ အနားက မခွာကြတော့ပေ။ ပုထုဇဉ် ရဟန်းများမှာ ကိုးကွယ်ရာမဲ့ကာ
ငိုကြွေးကြရရှာသည်။

“ငါ့ရှင်တို့ ဘယ်လိုလုပ်ကြလဲ၊ ဒီတစ်ခါတော့ ခက်ကြရချေရဲ့” နေ
မထိထိုင်မထိ ခေါင်းချင်းဆိုင် အုပ်စုဖွဲ့ကာ တီးတိုးတီးတိုး ပြောဆိုနေကြ၏။
တိုင်ပင်နေကြ၏။ သို့ရာတွင် ‘ဓမ္မရာမ’ ခေါ်သော ရဟန်းတော်ကလေးတစ်ပါး
ကမူ မြတ်စွာဘုရား ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော့မည်ဟု အသိပေးသည့်အချိန်မှစ၍ ခဏမျှသာ
ငိုကြွေးပြီး အများနည်းတူ ဆွေးနွေးတိုင်ပင်ခြင်းမရှိ။ တစ်ပါးတည်းခွဲကာ တိတ်ဆိတ်ရာ
ပုန်းကွယ်နေတော့သည်။

ဓမ္မရာမ ထိုသို့ နေနိုင်ရက်သည်ကို အခြားအဖော် ရဟန်းများက မကျေနပ်ကြ။

မကျေနပ်ရုံတင် မပြီးသေးဘဲ ဓမ္မာရာမကို ဘုရားထမ ဆွဲခေါ်သွားကြ၏။
ရဟန်းများက-

“မြတ်စွာဘုရား၊ ဓမ္မာရာမဟာ မြတ်စွာဘုရားအပေါ် နည်းနည်းကလေးမျှ ချစ်ခင်မှုမရှိပါ။ တပည့်တော်တို့ တိုင်ပင်ဖော် တိုင်ပင်ဖက်လဲ မရ။ တစ်ပါးတည်း ခွဲပြီး နေဆိတ်လှပါပေတယ်ဘုရား” ဟုပင် ဘုရားရှင်အား လျှောက်ထား တိုင်တမ်း ကြသည်။

ဘုရား။ ။ သူတို့ပြောတဲ့အတိုင်း မှန်သလား ဓမ္မာရာမ။

ရဟန်း။ ။ မှန်လှပါ အရှင်ဘုရား။

ဘုရား။ ။ ဘာကြောင့် ဒီလိုနေရတာလဲ။

ရဟန်း။ ။ မှန်လှပါအရှင်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်ဟာ နောင် လေးလရှိယင် ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့မယ်။ တပည့်တော်မှာလဲ အာသဝေါကုန်ခန်းပြီး ရဟန္တာ က မဖြစ်သေး။ ဒီ အတိုင်းနေလို့တော့ မဖြစ်ဘူး။ မြတ်စွာ ဘုရား သက်တော်ထင်ရှား ရှိတော်မူနေတုန်းမှာ သဒ္ဓါဝိရိယကြီးကြီးနှင့် လုပ်ပါလျှင် အရဟတ္တဖိုလ်ဆုကြီးကို မုချ ရနိုင်မှာပဲလို့ အောက်မေ့ပြီး မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားဖူးသမျှ တရားများကို ဆိတ်ငြိမ်ရာ သွားပြီး စဉ်းစားဆင်ခြင်ကာ အစဉ် နှလုံးသွင်းနေခြင်း ဖြစ်ပါတယ် အရှင်ဘုရား။

ဘုရား။ ။ သာဓု သာဓု ဓမ္မရာမ၊ ချစ်သားတို့ ကြားကြရဲ့လား။

ရဟန်းများ။ ။ မှန်လှပါ အရှင်ဘုရား။

ဘုရား။ ။ ချစ်သားတို့ အားလုံးလည်း ငါဘုရားကိုချစ်ခင်ကြပါတယ်။ ဆိုလျှင် ဒီ ဓမ္မာရာမလိုပဲ နေကြရမယ်။ ပန်းနဲ့သာစတဲ့ ပစ္စည်းလေးပါးနဲ့ ပူဇော်ကြ တာဟာ ငါဘုရားကို ချစ်မြတ်နိုးရာ၊ ပူဇော်ရာမရောက်ဘူး။ လောကုတ္တရာ တရား ကိုးပါး ငါဘုရားအဆုံးအမအတိုင်း နှလုံးသွင်းနေကြမှသာလျှင် ငါဘုရားကို ချစ်မြတ်နိုးရာ၊ ပူဇော်ရာ မည်ပေတယ်။

ဤသို့ စသည်ဖြင့် ဟောပြတော်မူရာ ဓမ္မာရာမ ကိုယ်တော်ကလေးသည် ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူသွား၏။

[ထို အဖြစ်အပျက်မျိုး ထိုအချိန်က သုံးပါးပင် ရှိခဲ့ဖူးလေသည်။ အားလုံး ပင် ဓမ္မဒဒအဋ္ဌကထာ ဒုတိယအုပ်၌ ပါရှိ၏။ အခြားနှစ်ပါးမှာ ‘အတ္တ ဒတ္တထေရ်’ နှင့် ‘တိဿ ထေရ်’ တို့ ဖြစ်ကြသည်။]

“တရားကို အကောင်းဆုံး ပူဇော်သည် ဆိုခြင်းမှာ တရားကို ကျင့်ကြံခြင်း

ပင်တည်း” ဟု နားလည်ရပေတော့သည်။ မှန်လှပေ၏။ တရားတော်ကြောင့်သာ ဘုရားဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ သံဃာဟူ၍လည်း ဖြစ်ပေါ်ရ၏။ ပင်လယ်၌ မျောပါနေသူ အတွက် တစ်ဖျာရာမျှသာ ရှိသော ကျွန်းကလေးသည်ပင် အဖိုးမဖြတ်နိုင်သော ကိုးကွယ်ရာ ထောက်တည် မှီခိုရာကြီး ဖြစ်ပေ၏။

ထို့ကြောင့်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်က-

“ရဟန်းတို့၊ တရားကိုသာ ကိုင်းကျွန်းမှီသဖွယ် မှီခိုရာပြု၍ နေကြကုန်။ တရားအမွေခံ ထိုက်သူသာ ဖြစ်ကြကုန်”ဟု မကြာခဏ ဆုံးမတော်မူခဲ့လေသည်။

လောကသံသရာ တစ်ခွင်၌ ကိုင်းကျွန်းမှီခိုရာ အားထားရာ မရှိခြင်းသည် အလွန် ထိတ်လန့်ဖွယ် ကောင်းလှသည်။ သက်မဲ့ အရာဝတ္ထုများပင် အကာအကွယ် အမှီအခိုမရှိက ပျက်စီးကြရမြဲပင်တည်း။

ဗုဒ္ဓကိုယ်တိုင် မှီခိုစရာ ဆရာထားပုံ

မြတ်စွာဘုရား ခုရားဖြစ်တော်မူစ ငါးပတ်မျှသာရှိသေးသည်။ နေရဉ္စရာ မြစ်ဆိပ်၊ ဆိတ်ကျောင်း ညောင်ပင်ရင်း၌ တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးတော်မူခိုက် စိတ်ကူးအကြံ ဖြစ်တော်မူပုံကို ရဟန်းများအား ပြန်၍ ဟောပြတော်မူခဲ့သည်။

“ရဟန်းတို့၊ လေးစား ရိုသေရမည့်သူမရှိခြင်း၊ အကြီးအမှူးပြု၍ ဆုံးမတတ်သော အားထားမှီခိုရမည့်ဆရာ မရှိခြင်းသည် ဆင်းရဲအတိ ဖြစ်သည်” ဟု အကြံဖြစ်ပုံကို မိန့်တော်မူသည်။

ထိုအကြံ ဖြစ်တော်မူသည့် အတိုင်း မိမိ မဖြည့်ဆည်းရသေးသော(မိမိသန္တာန်၌ မရရှိသေးသော)သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ဝိမုတ္တိများကို ရရှိစေရန် မိမိထက် သာလွန်သော သမဏ ဗြာဟ္မဏ(အကျင့်ပညာရှိသူ)ကို ဆင်ခြင်ကြည့်ရှုတော်မူသည်။ နတ်နှင့်တကွ သော သုံးလောကတွင် ဆရာတင်လောက်သည့် ပညာရှိသူအကျင့်ရှိသူကို တစ်ဦး တစ်လေမျှပင် မတွေ့ရချေ။

တန်းတူရည်တူသူများကိုလည်း မတွေ့ရချေ။ ထိုအခါ “မိမိထိုးထွင်း သိမြင်ခဲ့ရသော တရားတော်ကိုသာလျှင် မှီခိုအားထားရာ ဆရာတစ်ဆူပြု၍ နေတော်မူမည်” ဟု ဆုံးဖြတ်တော်မူခဲ့သည်။ ရှေးရှေးဘုရားရှင်တို့လည်း ထိုသို့ပင် နေတော်မူခဲ့ကြသည်ကို မြင်တော်မူ၏။

“ထို့ကြောင့် ကြီးပွား မြင့်မြတ်လိုသူတို့သည် သူတော်ကောင်း တရားကို သာလျှင် အလေးအမြတ် မှီခိုရာပြု၍ နေရမည်” ဟုလည်း တိုက်တွန်းတော်မူခဲ့သည်။ (အင်္ဂုတ္တရ-၄၊ ပထမ- ၂ ရှုဝေလသုတ်။)

ကြီးပွားလိုပါက

တစ်လာကလုံးတွင် အမြင့်မြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူသည့် တစ်ဆူတည်းသော ဆရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ပင် မှီခိုရာ ဆရာရှာရုံ၊ တရားတော်ကိုသာလျှင် အမြဲ ဆရာအဖြစ် မှီခိုအားထားနေရပုံမှာ မှတ်သားလိုက်နာဖွယ် ကောင်းလှပေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကား နုစဉ်ကာလ အလောင်းတော်ဘဝကပင်လျှင် လေးစား ရိုသေရမည့်သူ၊ မှီခိုအားထားရမည့်သူ မရှိသောအဖြစ်မျိုးကို လိုလားတော် မမူခဲ့ချေ။ ထို့ကြောင့်လည်း (ဧကနိပါတ်၊ တိတ္ထိရ ဇာတ်တော်၌) ဆင်၊ မျောက်နှင့် ခါ သုံးဦးသားတို့ စည်းဝေး တိုင်ပင်၍ ခါကို အကြီးအမှူးထား လေးစားခဲ့ကြဖူး၏။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော် အရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် တရားတော် သည်သာ ပဓာန ဖြစ်ပေ၏။

ပုဂ္ဂိုလ်ရေး ကိုးကွယ်မှုအားဖြင့် ဘုရားရှင်ကိုယ်စား ရဟန်းတစ်ပါးပါးကိုပင် ထားခဲ့ခြင်း မရှိပုံကို (ဥပရိ-ဂဏက မောဂ္ဂလ္လာနသုတ်ဖြင့်) လည်းကောင်း၊ ပိဋက ကျမ်းစာနှင့်တကွ လောကုတ္တရာ တရား ကိုးပါးကိုသာ ဘုရားကိုယ်တော်စား ဆရာအဖြစ် မှီခိုအားထားရမည်ဟု မိန့်မှာတော်မူခဲ့ပုံကို (မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်ဖြင့်) လည်းကောင်း အလေးအနက်မှတ်သားအပ်၏။

ပုဂ္ဂိုလ်ရေးကိုးကွယ်ခြင်းဖြင့် အပြစ်ငါးမျိုးရှိကြောင်း (အင်္ဂုတ္တိုရ်၊ ပုဂ္ဂလပ္ပသာဒ သုတ်၌) ဟောတော်မူထားသည်။

ချမ်းသာချင်ရင် ငြိမ်ငြိမ်နေ

မြတ်စွာဘုရားရှင်ပင် ဆရာအဖြစ် မှီခိုအားထား၍ တရားတော်ကို လေးစား ပူဇော်ရခြင်းဟူသည် အခြားမဟုတ်၊ တရားကို ကျင့်ကြံခြင်းပင်တည်း။ ယင်းကိုပင် “ဓမ္မာနဓမ္မပဋိပန္န-တရားနှင့်အညီ ကျင့်ကြံသူ” ဟု ခေါ်ဆိုရလေသည်။

တရားနှင့်အညီ ကျင့်ကြံနေထိုင်ပုံကို အသေးစိတ် ကြည့်ပါလျှင်-

၁။ စကားပြောလျှင် တရားစကားကိုသာ တရားသဖြင့်သာ ပြော။

၂။ မပြောဘဲ စိတ်ကူးနေလျှင်လည်း တရားကိုသာ တရားသဖြင့်သာ ကြံစည် စိတ်ကူး။

၃။ မပြောဘဲ၊ စိတ်မကူးဘဲနေလျှင် တရားကိုပွားများ၍နေ။

ဤ သုံးချက်ပင် ဖြစ်ပေသည်။

နိဗ္ဗာန်ဟူသော သန္တိဓာတ်=အငြိမ်ဓာတ်အားကြီး ဖြစ်၍ ချမ်းသာချင်လျှင် ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် 'ငြိမ်ငြိမ်နေ' ဟု ဆိုလို၏။

ထို့ကြောင့် ဘုရားဝတ်တက်ပြီးတိုင်း အောက်ပါအတိုင်း ရွတ်ဆို၍ တရားတော်ကို ဦးတိုက် ကျင့်သုံးခြင်းအားဖြင့် ရတနာသုံးပါးကိုပူဇော်ကြရလေသည်။

ဘုရားရှိခိုးပြီးတိုင်း ရွတ်ရန်

“ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာ ဗုဒ္ဓံ ပူဇေမိ။

ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာ ဓမ္မံ ပူဇေမိ။

ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာ သံဃံ ပူဇေမိ။

အဟံ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဣမာယ ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိယာ-

လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော ဤသီလ၊

သမာဓိ၊ ပညာ၊ သမထ၊ ဝိပဿနာ၊ အကျင့်မြတ်ဖြင့်။

ဗုဒ္ဓံ - မြတ်စွာဘုရားကို။

(ဓမ္မံ = တရားတော်မြတ်ကို။

သံဃံ = သံဃာတော်မြတ်ကို။)

ပူဇေမိ = ပူဇော်ပါ၏ အရှင်ဘုရား။

(အရကျက်ပါ)

တရား ရတနာ ပြီး၏။

သံဃာတော်ဂုဏ် ၉-ပါး

(ပါဠိ၊ မြန်မာပြန်နှင့် မှတ်သားဖွယ်)

- ၁။ သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
(သုပပဋိ-ဟု ဖတ်)
- ၂။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော၊
(ဥဇုပ-ဟု ဖတ်)
- ၃။ ဉာယပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော၊
(ဉာယပ-ဟု ဖတ်)
- ၄။ သာမီစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော၊
(သာမီစိပ-ဟု ဖတ်)
ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသ ယုဂါနိ၊ အဋ္ဌပုရိသ-
ပုဂ္ဂလာ။ (အဋ္ဌ=အတ်ထ-ဟု ဖတ်)
- ၅။ ဧသ ဘဂဝတော သာဝက သံဃော အာဟု နေယျော၊
(အေးသ-ဟု မဖတ်ရ၊ 'အေသ' ဟု ဖတ်)
- ၆။ ပါဟုနေယျော၊
- ၇။ ဒက္ခိဏေယျော၊
- ၈။ အဉ္ဇလိ-ကရဏီယော၊ (အင်ဇလိ-ဟု ဖတ်။)
- ၉။ အနုတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ။
(ပုန်ညက်-ခစ်တံ' ဟု ဖတ်)။

၁ - သုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော။

(သု = ကောင်းစွာ + ပဋိပန္န = ကျင့်သူ။)

၁။ ဘဂဝတော = ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကသံဃော = တပည့်သား သံဃာတော် အပေါင်းသည်။ သုပ္ပဋိပန္နော=ရာဂဒေါသ၊ မောဟ ကင်းကြောင်း သီလ သမာဓိ ပညာ အကျင့်ကောင်းကို ကောင်းစွာကျင့်ကြံ တော်မူပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

နှစ်မျိုးရှစ်ပါး သံဃာများ

မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား ဆိုဆုံးမသည့်အတိုင်း မဆန်မလှန် ရိုသေစွာ နာခံသော ပုဂ္ဂိုလ်ကို 'သာဝက=တပည့်သား' ဟု ခေါ်၏။ ထိုစွာပည့်သား ဖြစ်သော အရိယာ ရဟန်းအပေါင်းကို 'သံဃ=အပေါင်း, အသင်း, အစုအရုံး' ဟု ဆိုသည်။

အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်ကိုသာ မုချသံဃာ ယူရသည်။ 'ပရမတ္ထ (မြတ်သော) သံဃာ' ဟုလည်းခေါ်သည်။ သာမန်အားဖြင့် ပုထုဇဉ် အရိယာ မခွဲမခြား အယူသီလတူမျှသော ရဟန်းအပေါင်းကို 'သမ္မုတိ (အမည်, ပညတ်အားဖြင့် တူညီသော) သံဃာ' ဟု ဆိုသည်။ ပညတ်ကစမှ ပရမတ်ဖြစ်ရ၏။ အနှစ်လိုလျှင် အခေါက် အပင်ငယ်က စရသည်။

'သံဃာ' ဟု ဆိုလျှင် နှစ်မျိုးစလုံး ပါဝင်၍ ပထမဆုံး 'အရှင်ကောဏ္ဍည' ကစလျက် တစ်သာသနာလုံးရှိ ရဟန်းတော်များကို ယူရသည်။ အလှူဒါန တစ်စုံတစ်ရာ ပြုသော အခါ ပို၍ အကျိုးကြီးမြတ်စေရန် 'သံဃိက=(သံဃာ အားလုံးနှင့် ဆိုင်သော) ဒါန' စိတ်ထားကြရသည်။ ပညတ်ပရမတ် ဝေါဟာရအားဖြင့် နှစ်မျိုး၊ အရေအတွက်အားဖြင့် ရှစ်ပါး (ရှေ့၌ပြမည်) သော သံဃာတော် အားလုံးပင် ကောင်းစွာ ကျင့်ကြံတော်မူလျက် ရှိကြပေသည်။

အထူးသတိပြုရမည်မှာ ရဟန်းသံဃာတော်များကို တွေ့မြင် ကြိုဆိုရတိုင်း တွေ့မြင်ကြိုဆိုရသော ရဟန်းသံဃာတော်မျှလောက်ကိုသာ အသိဉာဏ် မရပ်ရ။ တစ်သာသနာလုံးရှိ သံဃာတော်အရှင်မြတ်များကို စိတ်ထဲကရည်မှတ်ရမည်။ 'သုပ္ပဋိပန္န' စသောဂုဏ်များကို ဆင်ခြင်နေရမည်။ ဆင်ခြင်၍ မရသာလျှင် ပါးစပ်ကကို ရွတ်နေရမည်။

တရားမှန်နှင့် အကျင့်ရမှန်သူ

မည်သို့သော တရားသာလျှင် တရားမှန်ကြောင်း ပြခဲ့ပြီ။ သို့သော် ဤ၌ စကားစပ်နေ၍ ထပ်မံ ပြဆိုခြင်း ဖြစ်၏။

တစ်ရံရောအခါ အရှင်အာနန္ဒာအား သူ၏တပည့်ဖြစ်သူ 'အာဇီဝက' သူကြွယ်က-

အရှင်ဘုရား အာနန္ဒာ၊ လောက၌အဘယ်သူတို့၏ တရားသည် 'သွာက္ခာတ=

ကောင်းစွာ ဟောကြားအုပ်သော တရား (တရားကောင်း)မည်ပါသနည်း။ လောက၌ အဘယ်သူတို့သည် ‘သုပ္ပဋိပန္န’ = ကောင်းစွာ ကျင့်ကြံသူ (အကျင့်မှန်ရှိသူ) တို့ မည်ကြပါသနည်း။” ဟု လျှောက်ရာ-

အရှင်အာနန္ဒာက “ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ကင်းရန် ဟောသော တရားသည် တရားကောင်း မည်-မမည်၊ ထို တရားအတိုင်း ကျင့်ကြံနေသူသည် အကျင့်မှန်ရှိသူ မည်-မမည်၊ ထို အတိုင်း ကျင့်ကြံပြီးသူတို့သည် အောင်မြင်ပြီးသူ မည်-မမည်” သူကြွယ်ကိုပင် ပြန်၍မေးတော်မူသည်။ သူကြွယ်လည်း ဝမ်းမြောက်စွာ ဝန်ခံလျှောက် ထားလေ၏။ (အင်္ဂုတ္တရ၊ ၃၊ အာဇီဝကသုတ်) ကိန်းသေပေါက် မှန်ကန်သော အကျင့်ကျင့်သူကို ‘သုပ္ပဋိပန္န’ ဟုလည်း ဆိုနိုင်ပေသည်။

၂ - ဥဇုပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော

(ဥဇု = ဖြောင့်မှန်စွာ+ပဋိပန္န=ကျင့်သူ)

၂။ ဘဂဝတော=ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကသံဃော= တပည့်သား သံဃာတော် အပေါင်းသည်။ ဥဇုပ္ပဋိပန္နော = ကိုယ်နှုတ် စိတ်ဝယ်၊ မဖုံးကွယ်ဘဲ၊ အရွယ်သုံးမျိုး၊ မချိုးမထောင့်၊ ရိုးဖြောင့်မှန်စွာ၊ ကျင့်ကြံတော်မူပါပေ၏။ (အရကျက်ပါ)

မဇ္ဈိမပဋိပဒါလမ်းသည် ဖြောင့်မှန်သောလမ်း ဖြစ်သည်။ သံဃာတော် အရှင် မြတ်တို့သည် ထိုလမ်းစဉ်အတိုင်း ကျင့်တော်မူကြ၍ “ဖြောင့်မှန်စွာကျင့်သူ” ဟု ခေါ်ရ၏။

ကိုယ်နှုတ်စိတ် သုံးပါးတွင်လည်း ဒုစရိုက်ဆယ်ဖြာ မဝင်သာဘဲ မာယာ၊ သာဠေယျ စသော အကောက်တရားများလည်း မရှိ၍ ရိုးသား ဖြောင့်မတ်တော်မူ၏။ လောက၌ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်း ဂုဏ်သည် ကြီးမြတ်လှပေသည်။

ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ ဟူ၍ အရွယ်အားဖြင့် သုံးမျိုး ရှိရာတွင်လည်း မည်သည့်အရွယ်၌မျှ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲ ဖောက်လွှဲချိုးဖျက် သိုဝှက်ဖုံးကွယ် ကွေ့ဖယ်သွေဖည် လိမ်လည်လှည့်ဖြား မရိုးသားမှု မရှိ။ ငါလသမာဓိ ပညာ အကျင့် များကို တစ်ဖြိုးတည်း၊ တစ်သန့်တည်း တစ်ဖြောင့်တည်း မြင့်ထက်မြင့်၊ ဖြောင့်ထက် ဖြောင့်အောင် ကျင့်တော်မူသည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

၃- ဉာယပုဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝကသံဃော

(ဉာယံ= မဂ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် သိအပ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ+ ပဋိပန္န+ ကျင့်သူ။)
၃။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကသံဃော= တပည့်သား သံဃာတော်အပေါင်းသည်။ ဉာယပုဋိပန္နော= ခေါင်းမီးလောင်လည်း၊ မရှောင်မဖျက်၊ ကိုယ်၊အသက်ကို၊ ငဲ့ကွက်မညွှာ၊ နိဗ္ဗာန်အကျိုးငှာ ကျင့်တော်မူပါပေ၏။ (အရကျက်ပါ)

အလှူခံမီး

နိဗ္ဗာန်ရရန်အတွက် ကျင့်ကြံတော်မူကြသည် ဆိုသော်လည်း သီလ၊ သမာဓိအင်အား ထူထောင်ခါစ သံဃာတော် (အထူးသဖြင့် ရဟန်းငယ်များနှင့် ကြီးမှ ရဟန်းပြုသော ပုဂ္ဂိုလ်အချို့)ကား အင်အားနည်းကြသေးသည့်အလျောက် နေထိုင်ပြုမူမှုများ မသေမဝပ်ရှိနေတတ်၏။

မည်သို့ဖြစ်စေ၊ လူဒါယကာတို့သည် ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို မြင်တွေ့ကြရသောအခါ ကိုယ့်တာဝန်ကိုယ်သာ ပြု၍ လျစ်လျူရှုသင့်က ရှုရသည်။ စိတ်ထား နှလုံးကောင်းဖြင့် မိမိဆောင်ရွက်၍ရမည် ထင်လျှင်လည်း လူဒါယကာအနေဖြင့် သာသနာပြုနိုင် ပေသည်။ မိမိတာဝန်ကို ကျေပွန်အောင် လုပ်ခြင်းအားဖြင့်လည်း တစ်ဖက်၌ ပြုပြင်ပြီးသား ဖြစ်သွားတတ်၏။ အထူးသဖြင့် သူ့အပြစ်နှင့်သူသာ ရှိစေ၍ ကဲ့ရဲ့ ပြစ်တင်ခြင်း မပြုလုပ်သင့်။ ရိသေလေးမြတ်ရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်၌ ပြစ်မှားကဲ့ရဲ့မိသော် “ဒက္ခိဏော ယျဂ္ဂိ = အလှူခံမီး” လောင်တတ်သည်။

(အင်္ဂုတ္တရ- ၇၊ ပထမ အဂ္ဂိသုတ်။)

ဘုန်းကြီး အပြစ်ပြောသူများ

ထိုသဘောကိုရည်ရွယ်၍ “ဘုန်းတော်ကြီး ဦးသီလ” (ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီး) က ဘုန်းကြီးသံဃာများ၏ အပြစ်အနာအဆာကို ပြောလေ့ရှိသော ဦးဘိုးရင် ဆိုသူအား-

“ဟဲ့ ဘိုးရင်၊ နင့်စိတ်ပြုပြင်ပြီး ကြည်ညိုလျှင်လျှာ၊ မကြည်ညိုလျှင် မလှူဘဲ

နေတာပေါ့။ ဘာဘာညာညာ မပြောနှင့်”ဟု ဆုံးမဖူး၏။

ညောင်လေးပင်မြို့မှ ရှေ့နေဦးတိုးကြီးဆိုသူကလည်း ဦးဘိုးရင်ကဲ့သို့ပင် ဘုန်းကြီးများအပြစ်ကို ပြောလေ့ရှိသဖြင့် သူ့အား ဘုန်းတော်ကြီး ဆုံးမဖူးသည်ကို ထုတ်ဖော် ပြောဆိုခဲ့ဖူး၏။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ ဟဲ့-ငတိုး၊ ရှင်ဘုရင်တစ်ဦးမှာ သားတော် နှစ်ပါးရှိတယ်။ အကြီးက တရားရှိသူတော်ကောင်း၊ ချစ်ခင်ကြည်ညိုသူလည်း ပေါတယ်။ အငယ်ကတော့ တရားမဲ့ သူယုတ်မာ၊ မျက်မှန်း ကျိုးသူတွေလည်း များတယ်။ အဲဒီ သူယုတ်မာသားငယ်ကို လက်နဲ့သွားပုတ်လရင် ဘယ်လို လုပ်မယ် ထင်သလဲ။

ဦးတိုးကြီး ။ ။ လက်ဖြတ်ခံရမှာပါ ဘုရား။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ ခြေနဲ့ကန်ရင်ရော။

ဦးတိုးကြီး ။ ။ ခြေဖြတ်ခံရမှာပါ ဘုရား။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ ဆဲရေးတိုင်းထွာရင်ရော။

ဦးတိုးကြီး ။ ။ အာဟတ်ခံရမှာပါဘုရား။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ ဘာဖြစ်လို့လဲဟဲ့။

ဦးတိုးကြီး ။ ။ ဘုရင့်သားတော်မို့ပါ ဘုရား။

ဘုန်းတော်ကြီး ။ ။ အိမ်း- သည်လိုသိလျှင်တော်ပြီ။ ဘုရားရှင်သားတွေ အပေါ်လည်း နင်သတိထားတတ်ကရောပ။

ဤကား ရဟန်းသံဃာများဘက်မှ လိုက်ပါဖေးမ၍ မိန့်တော်မူခြင်းမဟုတ်။ သူတော်ကောင်း ပညာရှိတို့သည် သဘောအမှန်ကိုသာ မိန့်တော်မူလေ့ ရှိကြသည်။ အကျယ်ဖြည့်ဖြန့်ပြောလျှင် များစွာ ကျယ်ဝန်းလှ၏။ တိုတိုနှင့်လိုရင်း နှလုံးသွင်း တတ်ရန် အရေးကြီးသည်။ ရဟန်းဆိုး ရဟန်းညံ့များကို တွေ့ဆုံကိုးကွယ် နေရသည် ဟုဆိုလျှင် မိမိ၏ (ရှေးနှင့်ယခု တစ်ခုခုသော) ကံ ညံ့ဖျင်းနေ၍သာ ဖြစ်ပေသည်ဟု နှလုံးပိုက်။

ပုထုဇဉ်ဖြစ်သော သမ္မုတိသံဃာ (ရဟန်းသာမဏေ) များ ဟူသည်မှာလည်း လူမှပင် ဖြစ်လာကြရ၏။ လူတို့သည်လည်း စရိုက်အမျိုးမျိုး အကောင်းအဆိုး ရောနှောနေကြသည်ပင် ဖြစ်သည်။ ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးများဟူသည် မထင်ရှားသော သာမဏေငယ်ကလေး များမှသာ ဖြစ်လာကြရသည်။ အနှစ်လိုလျှင် အပွေး၊

အကာကပင် စတင်ကြရ၏။ သည်းခံ၍သာ မိမိတို့ တတ်နိုင်သည့် ဘက်က ကူညီ သာသနာ ပြုကြရန်သာ ရှိပေ၏။

(လူဒါယကာတို့ဘက်မှ ဖိစီးစိး သာသနာပြုကြသော အချို့ မြို့ရွာတော်တော် များများတွင် ဆွမ်းခံချိန်မှအပ ရဟန်းငယ် ရှင်ငယ်များ နေ့ခင်းနေ့လယ် မြို့တွင်း ရွာတွင်း၌ မတွေ့မမြင်ကြရပေ။)

သွေးအန်သော ရဟန်းဆိုးများ

မြတ်စွာဘုရားရှင်က ရဟန်းသာမဏေတို့အတွက် ဆုံးမသွန်သင် ထားသည်မှာ လိုလေသေးမရှိအောင်ပင် ဖြစ်သည်။ သို့သော်လည်း လူဆိုးတို့သည် ရဟန်းသံဃာ ဖြစ်လာကြသော အခါတွင်လည်း ရုတ်တရက် ကောင်းမလာနိုင်သေးချေ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝိနည်းအကျင့်သိက္ခာ မလေးစားသော ရဟန်းဆိုးများ နှင့် စပ်၍-

“အကျင့်သီလမရှိဘဲ ရှိခိုးခံခြင်းသည် လုံ့နှင့်အထိုးခံရသည်နှင့် တူပုံ၊ လူတို့လှူသောသင်္ကန်းကို ဝတ်ရုံရခြင်းသည် အလှူရဲရဲညီးသော သံချပ် ဝတ်ရုံကြီးကို ဝတ်ရသည်နှင့် တူပုံ၊ ပြည်သူ့ဆွမ်းကို စားနေရခြင်းသည် သံတွေခဲ ရဲရဲကြီးကို မျိုနေရသည်နှင့်တူပုံ”

စသည်ဖြင့် ငရဲသို့ လွယ်လွယ်နှင့်ရောက်တတ်ပုံကို ဟောတော်မူ၏။

(အင်္ဂုတ္တရ-၇၊ အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ်။ အတ္ထုပ္ပတ္တိမှာ အင်္ဂုတ္တရ-၄-၁၊ ၅၁-၌ပါ၏။)

ထိုအကြောင်းကို ဟောတော်မူစဉ်က ရဟန်းကောင်းခြောက်ကျိပ်တို့ ရဟန္တာ ဖြစ်ကြ၏။ သိက္ခာပုဒ် အပြည့်အစုံ မထိန်းနိုင်သော ရဟန်းခြောက်ကျိပ်တို့ လူ ထွက်သွားကြသည်။ ယောက်သွား ခရပုပ်ကဲ့သို့ အတွင်းပုပ် ယုတ်မာသော ပါရာဇိကကျပြီး ရဟန်းဆိုးခြောက်ကျိပ်တို့မှာမူ ထိတ်လန့်ပူလောင်ကာ သွေးစိမ်း အန်ကြရရှာသတဲ့။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ အဆင့်မြင့် ကျင့်ဝတ်များကိုမူ မိမိတို့ လိုက်နာနိုင်မှသာ လိုက်နာကြရ၏။ လူဝတ်ကြောင်ဘဝဖြင့်လည်း အရဟတ္တဖိုလ်ကို ရနိုင်ကြသည်ပင်။

(‘ဘုန်းကြီး ပြိတ္တာ၊ ဆရာတော် တစ္ဆေများ’ အကြောင်း ‘တမလွန်ဘဝ’ အခန်းမှာ ကြည့်ပါ။)

ဝေဘူဆရာတော် သြဝါဒ

သာသနာတော်၌ ဆရာကောင်း၊ သမားကောင်းများနှင့် နေခွင့်ရသော ရဟန်းတော်များမှာမူ ဆရာသမားများ၏ အဆုံးအမကို ရနေကြသဖြင့် ဆိုးခဲလှပေသည်။

ကျေးဇူးရှင် ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီးက မိမိအနီးအပါးရှိ ကြီးမှ ရဟန်းပြုသော (တောထွက်) ရဟန်းများအတွက် “ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်နှင့် ကံကြီးကံငယ်” ဆောင်ရွက်ပုံ အကျဉ်းချုပ်ကို သီးသန့် စာအုပ်ကလေးများ ရေးသား ပေးထားတော်မူလေ့ရှိသည်။ ထို အထဲ၌ မသင့်မလျော် ရှိလျှင်လည်း-

“တရားဌာနမှာနေပြီး တရားသမားလို မနေနိုင်ရင် မနေတာက ကောင်းတယ်။ မနေကြနှင့်။ တခြားသူတွေလည်း ဒီလိုပဲနေမှာပါဆိုပြီး မိမိတစ်ယောက်တည်း မတဲ့တာကိုမြင်လို့ တစ်ပါးသူက ကဲ့ရဲ့မိသွားရင် ထိုသူမှာ အလွန်အပြစ်ကြီးတယ်။ မိမိမှာလည်း အစီးအပွား မများတဲ့အပြင် မြင်တဲ့သူတွေကိုပါ အပြစ်ပေးနေတာနဲ့ အတူတူပဲ”

စသည်ဖြင့် မှတ်လောက်သားလောက်အောင် မညှာမတာ ဆုံးမတော်မူ၏။

ရုံခါ အလွန်မသင့်လျော်သော ရဟန်းများရှိနေသည်ဟု သိမြင်တော် မူလျှင် ရဟန်းများ အားလုံးအား “အဂ္ဂိက္ခန္ဓောပမသုတ်” မြန်မာပြန်ကို တစ်လှည့်စီ တစ်ဝါတွင်းလုံး အဖတ်ခိုင်းတော်မူလေသည်။

မည်သို့ ဖြစ်စေ “သံဃာတော်ဂုဏ်များ”ကို နှလုံးသွင်းရာ၌ “တကယ့်အရိယာသံဃာတော်” အားလုံး၏ ဂုဏ်တော်ကို နှလုံးသွင်း မလျော့သွားစေသင့်။

၄- သာမိစိပ္ပဋိပန္နော ဘဂဝတော သာဝက သံဃော

(သာမိစိ= ရိုသေမှု ပြုစုခြင်း+ ပဋိပန္န= ကျင့်သူ။)

၄။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ သာဝကသံဃော= တပည့်သား သံဃာတော်အပေါင်းသည်။ သာမိစိပ္ပဋိပန္နော= လူတို့ပြုစု၊ ရိုသေမှုနှင့်၊ သင့်မြတ်လျော်ကန်၊ ထိုက်တန်အောင် ကျင့်တော်မူပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

လူဒါယကာတို့က အရိအသေပေးခြင်း၊ ခရီးဦးကြိုဆိုခြင်း၊ လှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်းများနှင့် ထိုက်တန်အောင် ကျင့်တော်မူသည်။ အရိအသေပြုခြင်း စသည် မလုပ်ဘဲ မနေနိုင်၊ လုပ်ချင်လာရသည်။ ထိုမျှလောက် အကျင့်ကောင်းတော်မူသည်ဟု ဆိုလို၏။ ဤနေရာ၌ “မဟာမိတ္တ” ခေါ် “အယျမိတ္တထေရ်” အကြောင်းကို အနည်းငယ် ဖော်ပြသင့်သည်။

ထိုမထေရ်အကြောင်း (ဒိဋ္ဌ -၂၊ ၃၇၉၊ မ-၅-၁၊ ၂၉၈၊ သံ-၅-၃၊ ၁၉၆၊ အင်္ဂုတ္တရ-၅-၁၊ ၃၉၃၊ စသည်တို့၌) အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက “ပြည်သူ့ ဆွမ်းတစ်လုပ်နှင့် ရဟန်းဘဝ” ကို သာဓက တင်တော်မူထားသည်။

ဆင်းရဲသား ဆွမ်းတစ်လုပ်နှင့် မဟာမိတ္တထေရ်

သီဟိုဠ်သာသနာ ထွန်းကားစဉ်က “မဟာမိတ္တထေရ်” ဟူ၍ ရှိခဲ့ဖူး၏။ ‘ကဿက’ ခေါ်သော လိုဏ်ဂူ၌ သီတင်းသုံးသည်။ ထို လိုဏ်ဂူတောကျောင်းနှင့် မလှမ်းမကမ်းရှိ ဆွမ်းခံရွာမှ သူဆင်းရဲသားအမိသည် မဟာမိတ္တအား သားတမျှ ကြည်ညိုကြသည်။

တစ်နေ့သောအခါ မိခင်ကြီးသည် တောသို့သွား၍ အလုပ်လုပ်ရန် မထွက်မီ သမီးအား-

“သမီးရေ..... သင့်မောင်တော်ကြီး ဆွမ်းခံကြွလာတော့ ဆန်ထမင်း ကလေး ချက်ပြီး နို့ရော ထောပတ်တင်လဲရော လောင်းရစ်။ သမီးလည်း စားပေ့” ဟု ဆိုကာ တရိတသေ ဖွပ်ရွေးထားသော ဆန်ကောင်းနှင့် ထောပတ်တင်လဲများ သိမ်းထားသည့် နေရာကိုပါ ပြောပြ မှာကြား၏။ ထိုအခါ သမီးက-

“မေမေရော စားပြီးပြီလား”

“အေး..... မေမေ မနေ့ကကျန်တဲ့ ထမင်းကြမ်းခဲကလေးကို ဆန်ပုန်းရည်နဲ့ စားလိုက်ပြီးပြီ”

“ဒါဖြင့် နေ့လည်စာရော မေမေ ဘာနဲ့ စားမှာလဲ၊ ဘာချက်ထားရမလဲ”

“သမီးရယ်..... ဆန်ကွဲကလေးကို ဆန်ပြုတ်ကျိုထားပြီး ဟင်းရွက်ကလေး ခပ်ထည့်လိုက်ပေါ့၊ ဒို့သားအမိ ဒါဆိုပြီးတာပဲ” ဟု သားအမိ အချီအချ ပြောဆိုနေကြသည်။

မထေရ်လည်း ဆွမ်းခံကြွခါနီး သပိတ်ပြင်ပြီး သင်္ကန်းရုံနေစဉ် သူဆင်းရဲ

သားအမိ ပြောဆိုနေသံကို (ဋီကာအလို အဘိညာဉ်တန်ခိုးဖြင့်) ကြားရ၏။ ရုတ်တရက် ခြေလှမ်းများ တန်သွားကာ မိမိကိုယ်ကို ဆုံးမပြောဆို နေမိသည်။

“မဟာမိတ္တ- မင်း ကြားရဲ့လား၊ သူ့ခမျာများ ထမင်းကြမ်း ထမင်းသိုးနဲ့ ဆန်ပုန်းရည်နဲ့ ထမင်းတစ်ထပ် ပြီးကြရတယ်။ မင်းအတွက် ဆန်ထမင်း နို့ထောပတ်၊ တင်လဲနဲ့ အကောင်းဆုံးလောင်းလှူဖို့ စိတ်စောနေကြရှာတယ်။ ဒီလိုလူတာဟာ မင်းဆီက လယ်၊ ယာ၊ မိုးမြေ၊ ရွှေ၊ ငွေ၊ ဥစ္စာ ဘာတွေကိုမျှ မျှော်လင့်ပြီး လှူကြတာ မဟုတ်ဘူး။ ဆွေမျိုးတော်ကြလို့လည်း မဟုတ်။”

“သူတို့ဟာ လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာသုံးပါးကိုသာ လိုချင်နေကြတယ်။ ကောင်းပြီ၊ သင်ကရော သူတို့လိုလားတဲ့ ချမ်းသာကို ပေးနိုင်မတဲ့လား။”

“မဟာမိတ္တ- မင်းဟာ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေအပြည့်နဲ့ ဒီ ဆွမ်းကို မစားထိုက်တော့ဘူး။ မင်းစဉ်းစား။”

မဟာမိတ္တထေရ်လည်း ကြီးစွာ သတိသံဝေဂ ဝင်ကာ ထိုနေ့ အဖို့ ဆွမ်းခံလည်းမကြွ၊ ဆွမ်းကိုလည်း မစားတော့ဘဲ သပိတ်ကို အိပ်ရာအောက်၌ ထိုးထားလိုက်တော့၏။ ကိုယ်ရုံသင်္ကန်းကိုလည်း သင်္ကန်းတန်းပေါ်တင်၍ လိုဏ်ဂူအတွင်း ဝင်ကာ အပြတ်အသတ် တရား အားထုတ်တော်မူ၏။

“ရဟန္တာမဖြစ်သမျှ ငါမထတော့ဘူး” ဟူ၍ပင် သဒ္ဓိဋ္ဌာန် ချလိုက်တော့သည်။ မွန်းမလွဲခင်မှာပင် ရဟန်းကိစ္စ ပြီးတော်မူ၏။

စံတော်ဝင် အရိယာ

မထေရ်သည် လိုဏ်ဂူ နန်းမှ ရွှင်လန်း ကြည်အေးစွာ ထွက်တော်မူလာစဉ်-
“အို- အာဇာနည် ယောက်ျားမြတ်၊ အသင်ယောက်ျားမြတ်ကို ရှိခိုးပါ၏။ အာသဝေါကုန်ခန်း၍ ရဟန္တာဖြစ်တော်မူချေပြီ။ မြတ်သောအလှူကို ခံယူတော်မူ ထိုက်ပါပြီ။ အရှင်မြတ်တို့ကဲ့သို့သော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ကို ပူဇော်လှူဒါန်းကြရသူများမှာ သံသရာဆင်းရဲကြီးမှာ လွတ်ခွင့်ရကြပေတော့မည် ဘုရား။ အရှင်မြတ်အား ရှိခိုးပါ၏။”

လိုဏ်ဂူပေါက်အနီးရှိ သစ်ပင်မှ ရုက္ခစိုးကြီး၏အသံကို ကြားရခါမှ သတိပြုကြည့်တော်မူရာ “ဆွမ်းခံချိန် ရှိနေသေးကြောင်း” သိမြင်တော်မူလေ၏။

ဆွမ်းခံကြတော်မူရာ ဆင်းရဲသား သမီးငယ်သည် ခါတိုင်းကဲ့သို့ပင် အမွန်

အမြတ် ပြင်ဆင်စောင့်ကြို၍ လောင်းလှူ၏။

မဟာမိတ္တထေရ်၏ ထူးခြားငြိမ်းအေးသော မျက်နှာတော်နှင့် ကိုယ်အမူအရာကို မျက်စိတစ်ဆုံးကြည့်၍ ကျန်ခဲ့သည်။ မိခင်ကြီး တောမှရောက်လာ၍ အကျိုးအကြောင်း မေးမြန်းသောအခါ သမီးက ခါတိုင်းနှင့်မတူ ထူးထူးခြားခြား သပ္ပာယ်ကြည်လင် နေပုံကို ပြောပြ၏။

“အင်း ငါ့သားကြီး ရဟန္တာဖြစ်တော်မူလေမှကိုး” ဟု ပြောဆိုကာ ဝမ်း မြောက်၍ မဆုံးကြတော့ချေ။

[အရှင်မဟာ ဗုဒ္ဓဃောသစသော အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ ဆရာကြီးများ စံထား၍ ကိုးကားပြဆိုခဲ့ကြသော အလားတူဝတ္ထုများကို “သီဟိုဠ်ခေတ် စံတော်ဝင်အရိယာများ” ဌိ ဖတ်ရှုကြည့်ပါ။]

အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ရှစ်ယောက်

ယဒိဒံ စတ္တာရိ ပုရိသယုဂါနိ အဋ္ဌ ပုရိသပုဂ္ဂလာ။

စတ္တာရိ= မဂ်ဖိုလ်အားဖြင့် လေးပါးကုန်သော။ ယဒိဒံ ပုရိသယုဂါနိ= အကြင်ယောက်ျားမြတ် အစုံတို့သည်။ အဋ္ဌ= အရေအတွက်အားဖြင့် ရှစ်ပါးကုန်သော။ ပုရိသ ပုဂ္ဂလာ=ယောက်ျားမြတ်ခေါ်ဆို အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ပါပေတည်း။

(အရကျက်ပါ)

ဤစကားများကား ဂုဏ်တော်ပြစကားများ မဟုတ်။ အရိယာပုဂ္ဂိုလ် ခေါ်ဆို ရသော ယောက်ျားမြတ် အာဇာနည်တို့ဟူသည် အစုံအစုံ ရေတွက်လျှင် လေးစုံဖြစ်၍ အရေအတွက်အားဖြင့် ရှစ်ယောက်ရှိသည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

လူအရိယာများကား အရိယာသာဝက ဖြစ်သော်လည်း သံဃာတွင် မပါဝင်။ ပုထုဇဉ်ရဟန်းများမှာ အရိယာပင်မဟုတ်စေကာမူ သံဃာပင်ဖြစ်သည်။ အထူးမှတ်။

- ၁။ သောတာပတ္တိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၂။ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၃။ သကဒါဂါမိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၄။ သကဒါဂါမိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်၊
- ၅။ အနာဂါမိ မဂ်ပုဂ္ဂိုလ်၊

၆။ အနာဂါမိ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်၊

၇။ အရဟတ္တမဂ်ပုဂ္ဂိုလ်၊

၈။ အရဟတ္တ ဖိုလ်ပုဂ္ဂိုလ်၊

(ဝေါဟာရမျှသာ ဖြစ်၍ သောတာပတ္တိမဂ် ရပြီးသည်နှင့် ချက်ချင်းပင် သောတာပတ္တိဖိုလ် ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ရသည်။)

၅- အာဟုနေယျာ

၅။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ ဧသ-
ဧသော သာဝက သံဃော= မဂ်ဖိုလ်လေးစုံ၊ ရေတုံရှစ်ဖော်၊ ထို တပည့်သား
အရိယာ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ အာဟုနေယျာ= ယူဇနာများစွာ၊
ခရီးကွာလည်း၊ သွားလာဦးခိုက်၊ လှူဒါန်းပူဇော်ထိုက်ပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

(သဒ္ဓါနည်းအမြင်ဖြင့် အဓိပ္ပာယ် ရှင်းလင်းရလျှင် စကားများစွာ ရှည်လျား
သွားပေလိမ့်မည်။ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာ အဖွင့်များကို ခြုံငုံသုံးသပ်၍ ပဓာန အကျ
ဆုံးဟု ယူဆရသော အဓိပ္ပာယ်ကို ဖော်ပြခြင်းဖြစ်၏။)

သိကြားမင်း ဇနီးမောင်နှံသည်ပင် တာဝတိံသာမှ လာရောက်၍ အရှင်
မဟာကဿပအား ဆွမ်းလှူလာခဲ့ကြဖူး၏။ ထိုကဲ့သို့သော အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို
ရှေးက မရရှိခဲ့ကြဖူးသဖြင့် သာသနာပ, ဒါနကြောင့် သိကြားမင်း ဖြစ်ရသော်လည်း
တန်ခိုးအရှိန်အဝါ နည်းပါးနေကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ (ဓမ္မပဒ-၄-၁၊ ရှင်မဟာ
ကဿပ မထေရ် ဆွမ်းအလှူဝတ္ထု။)

နည်းနည်းပေးလည်း များများရ

တစ်ဖန် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဝိသာခါကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ်
ကျောင်းလွင်ပြင်၌ ဥပုသ်ပဝါရဏာ ပြုရန် တစ်ညနေချမ်းတွင် ရဟန်းသံဃာများ
ခြံရံ၍ နေတော်မူသည်။ တိတ်ဆိတ် ငြိမ်သက်၍ တရားအနှစ်သား ပြည့်သော
တပည့် သံဃာတော်ချည်း ဖြစ်သည်ကို တစ်မိမိမိ ကြည့်ရှုတော်မူကာ-

“အာဟုနေယျ စသောဂုဏ်တို့နှင့် ပြည့်စုံသူများ ဖြစ်ပုံ၊ နည်းနည်း လှူလျှင်ပင် အကျိုးများများ ရစေနိုင်၍ များများလှူလျှင် အလွန်များစွာ အကျိုးရစေနိုင်ပုံ၊ ဖူးမြင်ရခဲ့သော ပရိသတ်မျိုးဖြစ်၍ ယူဇနာပေါင်း ထောင် သောင်း ဝေးကွာသော အရပ်ကပင် ရိက္ခာထုပ် ထမ်းလျက် လာရောက် ဖူးမျှော်ပူဇော်ထိုက်ပုံ” စသည်ဖြင့် ချီးကျူးတော်မူခဲ့ဖူး၏။ (ဥပရိ-အာနာ ပါနုဿတီသုတ်။)

သောဏဒဏှ၊ ဣဋ္ဌဒန္တ စသော ဗြာဟ္မဏ ပညာရှိကြီးများ အားလုံးကလည်း-

“အရှင် ဂေါတမဟာ ငါတို့က မသွားရဘဲ ငါတို့ဆီကို တမင်ရောက်လာတဲ့ အထူးဧည့်သည်တော်ကြီးဖြစ်လို့ ငါတို့က သွားရောက်ဖူးမျှော်ထိုက်တယ်။ နိုင်ငံရပ်ခြား တိုင်းတစ်ပါးကတောင်မှ သူ့ထံ လာရောက်ဆည်းကပ် နေကြရတယ်။ ယူဇနာ တစ်ရာပင် ဝေးကွာပါစေ၊ ရိက္ခာထုပ်(ထမင်းထုပ်) ထမ်းပြီး သွားရောက်ချဉ်းကပ် သင့်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မြတ်ကြီးပဲ” ဟု ဝန်ခံချီးကျူးခဲ့ကြဖူး၏။

(သီလက္ခန္ဓဝဂ်)

ယင်းသို့ ယူဇနာမည်မျှပင် ကွာဝေးစေကာမူ သွားလာလှူဒါန်း ပူဇော်ခြင်းဖြင့် အလှူဒါန အကျိုးကြီးအောင် ပြုလုပ်ပေးတော်မူနိုင်သော သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဂုဏ်နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည့် သံဃာတော်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

(“အာဟုနေယျ” စသော ဂုဏ်ငါးမျိုးကာ အကျိုးဂုဏ် ဖြစ်၍ “သာမိစိပ္ပဋ္ဌိပန္န” အထိ ဂုဏ်လေးမျိုးကား အကြောင်းဂုဏ် ဖြစ်သည်။)

၆- ပါဟုနေယျာ

၆။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ စသ-စသော သာဝက သံဃော= မင်္ဂဖိုလ်လေးစုံ၊ ရေတုံရှစ်ဖော်၊ ထို တပည့်သား အရိယာ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်၊ ပါဟုနေယျာ- အနီးရောက်လာ ကြသောခါလည်း၊ လွန်စွာကြုံတောင်း၊ ဧည့်သည်ကောင်းဟု၊ နှစ်ထောင်း ကြည့်နှုန်း၊ ဦးဦးဖျားဖျား၊ များစွာရိညွတ်၊ အမြတ်ထွတ်ဆုံး၊ ဧည့်ဝတ် အလှူကို၊ ခံယူတော်မူထိုက်၊ ပြုစုပူဇော်ထိုက်ပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

အထူးဧည့်သည်တော်ကြီး

အာဟုနေယျ= ယူဇနာများစွာ ခရီးဝေးကွာသော်လည်း သွားလာဦးခိုက် ပူဇော်ထိုက်ရုံမျှမက၊ ပါဟုနေယျ= မိမိတို့ထံမှောက်သို့ ကြွရောက်လာပြန်သော အခါတွင်လည်း အလွန်တရာ တွေ့ကြုံဆုံဆည်းရခဲသော အထူးဧည့်သည်တော်ကြီး အဖြစ်အကောင်းဆုံး အမြတ်ဆုံး ဧည့်ဝတ်ပြုစု ပူဇော်ထိုက်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဖြစ်သည်။

ဘဝပေါင်းများစွာ ကမ္ဘာပေါင်းအသင်္ချေ နေရသော်လည်း ထိုသို့သော ဧည့်သည်တော်မျိုးကို တွေ့ခဲလှ၏။ သံသရာ အထူးဧည့်သည်တော်ကြီးပင်တည်း။ ထို့ကြောင့် ဦးဦးဖျားဖျားကို ကျွေးမွေး ပြုစု ပူဇော်ထိုက်၏။ မြတ်နိုးရတနာများစွာသော ရိသေလေးစားခြင်းဖြင့် ပြုစုပူဇော်ထိုက်၏။ (ပ+အာ+ဟဝနိယ။)

သံသရာနှင့်ချီ၍ မဆိုထားဘိ၊ ယခုအခါ နိုင်ငံရပ်ခြားတိုင်းတစ်ပါး၌ သွားရောက် နေထိုင်ကြရသော ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့အတွက် အထိုက်အလျောက် ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို သဘောပေါက်နေကြသည်။ ထို့ကြောင့် မိမိထံမှောက်သို့ မကြွရောက်လာစေကာမူလည်း ဘုရားရှင်များ ပွင့်ထွန်းသော အခါမှသာ ကြိုကြိုက်ရသော သံသရာ အထူးဧည့်သည်တော်ကြီးဖြစ်၍ “မိမိအတွက် အမြဲတမ်း အထူး ဧည့်သည်တော်ကြီးပါတကား”ဟု သဘောပိုက်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးနှင့် ထိုက်တန်အောင် ပြုစုပူဇော်သင့်သည်ပင်။

ရဟန်းသံဃာ အိမ်ကြွလာ ငါးဖြာလာဘ်ကောင်းမှန်

သီလ သမာဓိ ပညာနှင့် ပြည့်စုံသော သံဃာတော်များကို ဖူးမြင်ရခြင်း၊ ကြားနာရခြင်း၊ ပြုစုလှူဒါန်းရခြင်းသည် “အကောင်းဆုံးသော မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်း၊ လာဘ်ဝင်ခြင်းပင် ဖြစ်သည်”ဟု ဟောတော်မူလေသည်။

(အင်္ဂုတ္တရ- ၁၀၊ အနုတ္တရိယသုတ်။)

ထိုမျှသာမက-

- (က) အရိယာ သံဃာတော်အား ဖူးမြင်ရခြင်း၊
- (ခ) “အဘယ်အရပ်၌ သီတင်းသုံးလေသတဲ့”ဟု တစ်ဆင့်စကား ကြားရခြင်း၊
- (ဂ) သွားရောက် ချဉ်းကပ်ခြင်း၊

(ဃ) “ကျန်းမာတော်မူပါရဲ့လား အရှင်ဘုရား” စသည်ဖြင့် မေးလျှောက် ဆည်းကပ်ပူဇော်ခြင်း။

(င) ထိုပုဂ္ဂိုလ်မြတ်၏ နေ့ညအလျောက် သီတင်းသုံး ပြုမူဆုံးမပုံ စသည်တို့ကို အမြဲသတိရ၍ နေရခြင်း-

စသည်တို့တွင် တစ်ခုခုကို သတိရရုံမျှဖြင့် “အလွန်ကျေးဇူး ကြီးမားလှပေ၏” ဟု ဟောတော်မူလေသည်။

(မဟာဝဂ္ဂ သီလသုတ်။)

ထိုမှတစ်ပါး သီလရှိသော ရဟန်းသံဃာများ မိမိအိမ်သို့ ကြွရောက်လာ ပါလျှင် လာဘ်ကြီးငါးမျိုး ရသည်မည်ပုံကို အောက်ပါအတိုင်း ဟောတော်မူခဲ့ဖူး၏။

(အင်္ဂုတ္တရ- ၅ ကုလသုတ်။)

“ရဟန်းတို့၊ သီလရှိသော ရဟန်းတို့ ကြွရောက်လာသော အိမ်၌ အိမ်ရှင်ဒါယကာတို့သည် အကြောင်းငါးမျိုးတို့ဖြင့် များစွာသောကောင်းမှုကို တိုးပွားစေကုန်၏။ အဘယ်ငါးမျိုးတို့နည်း ဟူမူ-

၁။ သီလရှိသော ရဟန်းသည် အိမ်သို့ကြွသည်ရှိသော် လူတို့မြင်၍ စိတ် ကြည်လင် (ရုံမျှဖြစ်) သောအခါ ထိုအိမ်သည် နတ်ပြည် ရောက်စေ သော အကျင့်ကို ကျင့်သည်မည်ပေ၏။

၂။ ခရီးဦး ကြိုဆိုကြ၊ ရှိခိုးကြ၊ နေရာထိုင်ခင်း ပေးကြသောအခါ ထို အိမ် သည် မြင့်မြတ်သောအမျိုး၌ ဖြစ်စေသော အကျင့်ကိုကျင့်သည် မည်ပေ၏။

၃။ နေရာထိုင်ခင်း စသည်၌ နှမြောတွန့်တိုမှု (မစ္ဆရိယ)စိတ်အညစ်အကြေး ကင်းကွာသောအခါ ထိုအိမ်သည် တန်ခိုးကြီးစေသော အကျင့်ကို ကျင့်သည်မည်ပေ၏။

၄။ စွမ်းအားရှိသလောက် ခွဲဝေလှူဒါန်းသော အခါ ထိုအိမ်သည် ဥစ္စာပေါများ စေသော အကျင့်ကိုကျင့်သည် မည်ပေ၏။

၅။ မေးမြန်း လျှောက်ထား မှတ်သားနာယူကြသောအခါ ထိုအိမ်သည် အသိဉာဏ်ပညာ ကြီးပွားစေသော အကျင့်ကို ကျင့်သည် မည်ပေ၏။

“ရဟန်းတို့၊ သီလရှိသော ရဟန်းတို့ ကြွရောက်သော အိမ်၌ အိမ်ရှင် ဒါယကာတို့သည် ဤအကြောင်း ငါးမျိုးတို့ဖြင့် များစွာသော ကောင်းမှုကို တိုး ပွား စေကြပေကုန်၏။”

၁။ ရဟန်းသံဃာ၊ အိမ်ကြွလာ၊ ငါး ဖြာလာဘ်ကောင်းမှန်။
မြင့်မြတ်အမျိုး၊ နတ်၊ တန်ခိုး၊ ပွားတိုးဥစ္စာ၊ ဉာဏ်။

လူနှင့် ရောလွန်းသော ရဟန်း

သီလရှိသော ရဟန်းတော်များ အိမ်သို့ကြွလာတိုင်း ကုသိုလ်တိုးပွားရသော်လည်း ရဟန်းများ လူတို့နှင့် “ချမ်းသာမကွဲ၊ ဆင်းရဲအတူ” (သဟဿောကီ၊ သဟနန္ဒိ) အရောဝင်ခြင်းမျိုးကိုမူ မြတ်စွာဘုရား လိုလားတော်မမူချေ။ ထိုရဟန်းမျိုးကို “ကုလူပက= အိမ်ကပ်ရဟန်း- လူစော်နံ့သော ရဟန်း”ဟု ခေါ်သည်။

ထို အိမ်ကပ်ရဟန်းကား ငါးမျိုးရှိသည်။

- ၁။ အိမ်သူအိမ်သား ဒကာ ဒကာမများနှင့် ချစ်ခင်ရင်းချာ ရင်းနှီးသူ မဟုတ်ပါဘဲလျက် အရောတဝင် ခင်မင်ရင်းနှီးဟန် ဆက်ဆံသောရဟန်း၊
- ၂။ မသက်မဆိုင် မပိုင်စိုးဘဲလျက် ပိုင်စိုးပိုင်နင်း စီမံခန့်ခွဲသော ရဟန်း၊
- ၃။ ကွဲပြားသူတို့ကို စေ့စပ်ရေးလုပ်ရန် သွားသော ရဟန်း၊
- ၄။ (နားရင်းကပ်၍) တိုးတိုးပြောလေ့ရှိသော ရဟန်း၊
- ၅။ အတောင်းအရမ်းထူသော ရဟန်း၊

ထို ရဟန်းမျိုးကို မြတ်စွာဘုရား ကြိုက်တော်မမူချေ။ အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် လူဒကာ၊ ဒကာမတို့၏ ချစ်ခင်မြတ်နိုးခြင်း၊ လေးစားခြင်း၊ စိတ်နှလုံးကို ပွားစေခြင်း မရှိနိုင်သောကြောင့်ပင်တည်း။ (အင်္ဂုတ္တရ- ၅၊ ကုလူပကသုတ်။)

လူဒကာတို့ကလည်း ရဟန်းသံဃာတော်တို့ထံမှ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ ကုသိုလ်ရရေးမှတစ်ပါး အခြားမျှော်လင့်ချက် တစ်စုံတစ်ရာဖြင့် မချဉ်းကပ်ရ။ လူပေါင်းမပေါင်းရ။ သာသနာဖျက်ရာရောက်၍ အလှူခံမီး အလောင်ခံရတတ်သည်။ အလွန်အပြစ်ကြီးလေးလှသော “သံဃာကွဲပြားရေး” ကံကြီးကိုပင် လှုံ့ဆော်ကျူးလွန် မိတတ်သည်။

၇- ဒက္ခိဏေယျော

၇။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ ဒေသ- ဒေသော သာဝက သံဃော= မဂ်ဖိုလ်လေးစုံ၊ ရေတုံရှစ်ဖော်၊ ထို တပည့်သား အရိယာ သံဃာတော်မြတ်အပေါင်းသည်။ ဒက္ခိဏေယျော= တမလွန်ဘဝ၊ ကောင်းကျိုးရအံ့၊ ရည်မျှော်ငဲ့လျက်၊ ကံ၊ ကံ့အကျိုး၊ ယုံကြည်ကိုးတိုင်း၊ တိုးပွားစေတတ်၊ အားကိုးအပ်သဖြင့်၊ မြတ်သောအလှူကို ခံယူတော်မူထိုက်ပါပေ၏။ (အရကျက်ပါ)

‘မြတ်သောအလှူကို ခံယူတော်မူထိုက်သူ’ ဆိုသည်မှာ အလှူဒါန အကျိုးကြီးအောင် လှူသူမျှော်မှန်းတိုင်း ချမ်းသာစီးပွား များပြားရရှိအောင် (သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာဖြင့်) ပြုလုပ်ပေးနိုင်သူဟု ယုံကြည်ထိုက်သူမှသာ မြတ်သောအလှူကို ခံယူထိုက်သူမည်၏။ ထို့ကြောင့် အရိယာသံဃာတော်တို့၌ ပေးလှူရသော အလှူသည် အလွန် အကျိုးများသည်ဟု ရတနာသုတ် စသည်တို့၌ ဟောတော်မူ၏။

အထူးသဖြင့် ‘ဒက္ခိဏာ’ ခေါ်သောအလှူသည် ကံ၊ ကံ၏အကျိုးကို ယုံကြည်သော သူတို့ပေးလှူသော ဒါနအားလုံးကိုပင် ခေါ်သည်။ ထိုသို့ လှူမှလည်း “ဥဒ္ဒဂ္ဂါ= အဆင့်ဆင့်တိုးပွား ကြီးမြတ်စေနိုင်သော အလှူ” ဟု ဆိုရ၏။ “တမလွန်ဘဝကို ပဓာနဦးတိုက်သော အလှူဒါန” ဟု ဆိုသင့်သည်။

တမလွန်ကျိုး မျှော်ကိုးရာတွင်လည်း မိမိအတွက် မျှော်ကိုးခြင်းမျှကိုသာ ဆိုလိုသည်မဟုတ်။ မိမိနှင့်စပ်သော ကွယ်လွန်သူတို့အတွက် ‘သက်ပျောက်၊ ရက်လည်၊ လွမ်းတရား၊ ဆွမ်းစင်၊ နှစ်ပတ်လည်’ ခေါ်သော အလှူမျိုးတို့လည်း အကျိုးဝင်လေသည်။ ထိုအလှူမျိုးသည် ယုံကြည်မှုကို အခြေခံထားရသော အလှူဖြစ်၍ “သဒ္ဓ=သေသူအတွက် ရည်စူးသောအလှူ”ဟု ခေါ်ရသည်။

ထိုမျှလောက် အရေးကြီးသော အလှူဒါန(ဒက္ခိဏာ) အတွက် သေချာပေါက် အကျိုးရအောင် လုပ်ပေးနိုင်သော အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်မှာ သာမညအလှူခံမျိုး မဖြစ်ထိုက်။ ထို့ကြောင့် အရိယာသံဃာတော်ကိုသာ “ဒက္ခိဏေယျ”ဟု ဆိုရသည်။ သို့မှသာလည်း ကြီးပွား တိုးတက်သောအလှူ ဖြစ်နိုင်၏။

(အလှူစင်ကြယ်အောင် ပြုပုံ= ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂ၊ ကွယ်လွန်သူအတွက် အလှူ= ပေတဗလိ လုပ်ထုံးများကို “တမလွန်-အခန်း” ကျမှ အကျယ်ပြုမည်။)

၈- အဉ္စလိ ကရဏိယော

၈။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရား၏။ ဒေ- ဒေသော သာဝကသံဃော= မဂ်ဖိုလ်လေးစုံ၊ ရေတုံ ရှစ်ဖော်၊ ထို တပည့်သား အရိယာ သံဃာတော်မြတ် အပေါင်းသည်။ အဉ္စလိကရဏိ ယော=ဆယ်ဖြာ လက်ချောင်း၊ ထိပ်ဝယ်ပေါင်း၍၊ ညွတ်ပျောင်းမာန်ချိုး၊ တံညင်ငါးမျိုးဖြင့်၊ ရှိခိုးခြင်းငှာ ထိုက်တန်တော်မူပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

ဘုရားရှိခိုး လက်ငင်းကျိုး

လောက၌ မိမိတို့ သက်ဝင်ယုံကြည်ရာအလိုက် ရှိခိုးနေကြသော်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်က “ဒါကမှ တကယ့်ရှိခိုးထိုက်သူ”ဟု ညွှန်ပြတော်မူခြင်းဖြစ်၏။

ရှိခိုးခြင်းသည် ကိုယ်ဖြင့်ရှိခိုးခြင်း၊ နှုတ်ဖြင့်ရှိခိုးခြင်း၊ စိတ်ဖြင့်(စိတ်ထဲက) ရှိခိုးခြင်းဟု သုံးမျိုးရှိသည်။ ဤ၌ ကာယပဏာမ= ကိုယ်ခန္ဓာဖြင့် (ကိုယ်ထိ လက်ရောက်) ရှိခိုးခြင်းမျိုးဟု ဆိုလိုသည်။ နှုတ်၊ စိတ်တို့ဖြင့် ရှိခိုးခြင်းမှာ အဆင့်အတန်း မြင့်လာသူတို့၏ အလုပ်ဖြစ်၏။ တစ်ခုထက်တစ်ခု သိမ်မွေ့သွားသည်။ ထို့ကြောင့် ကိုယ်ထိလက်ရောက် ရှိခိုးမှုကို ပထမဆုံး အချိုးကျကျ သင်ပြ လေ့ကျင့်ကြရသည်။

ရှိခိုးခြင်းဟူသည် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မာန်မာနကို နှိမ်ချိုးပယ်သတ်ခြင်း ဖြစ်ရုံသာမက ရဟန်း သံဃာ (ရတနာသုံးပါး)ကို ရှိခိုးခြင်းသည် အတိုင်းမသိသော ကောင်းကျိုးချမ်းသာများကို ရရှိစေနိုင်၏။

လောက၌ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုတိုင်း ယခုဘဝ ဒိဋ္ဌလက်ငင်း အကျိုးပေး နိုင်သော အလှူမျိုးသည် ရခဲလှပေ၏။ “ဒိဋ္ဌဓမ္မ ဝေဒနီယကံ= လက်ငင်း ယခုဘဝ အကျိုးပေးသောကံ” ဟူ၍ကားရှိသည်။ သို့ရာတွင် ထိုကံဖြစ်မြောက်ရန်မှာ အချက် လေးချက်နှင့် ပြည့်စုံရသည်။ ပြည့်စုံမှအကျိုးရသည်။

- ၁။ အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်က အနာဂါမ်ဖြစ်စေ၊ ရဟန္တာဖြစ်စေ တစ်ခုခု ဖြစ်ခြင်း။
- ၂။ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာပင်ဖြစ်စေကာမူ ဖလသမာပတ် (တောက်လျှောက် တရား နှလုံးသွင်းနေရာ)မှ ထွက်ကြွလာခိုက် ဖြစ်ရခြင်း။
- ၃။ ပေးလှူရမည့် ပစ္စည်းက တရားသဖြင့် ရှာဖွေရရှိထားသော ပစ္စည်းမှန် ရခြင်း။
- ၄။ မလှူမီ၊ လှူဆဲ၊ လှူပြီး တစ်သန်တည်း ကျေနပ်ဝမ်းမြောက်မှု (စေတနာ သုံးတန်) ညီရခြင်း။

ဤအင်္ဂါ(အချက်)လေးချက်နှင့် ပြည့်စုံသော အလှူကောင်းမှုမှသာ ယခုဘဝ၌ လက်ငင်း အကျိုးရသည်။ (ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၂၊ ၅၉- သုခသာမဏေဝတ္ထု။)

သို့သော် ထိုအလှူမျိုး ဖြစ်ရန်ကား ခဲယဉ်းလှပေ၏။ ထို အင်္ဂါလေးချက် မပါဘဲ ယခုဘဝ၌ပင် ဒိဋ္ဌလက်ငင်း အကျိုးရသော ကုသိုလ်ကား မရှိတော့ပြီလော၊ ရှိပေ၏။ ဘုရားရှိခိုးခြင်းပင်တည်း။

ဘုရားရှိခိုးခြင်း ဟူသည် တရားတော်ကိုရော၊ ဘုရားအမှု့ရှိသော သံဃာ

တော်ကိုပါ စိတ်ရောက်အောင် ရှိခိုးတတ်ဖို့ကား လိုပေသည်။

ထိုသို့ရှိခိုးနိုင်ပါမူ အလှူခံ (ရှိခိုးခံ) ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။ လှူဖွယ် ပစ္စည်းလည်း မပါ၍ စိစစ်ရန်မလို။

မိမိ၏ ထက်သန်သော စေတနာ၊ ယုံကြည်ခြင်း သဒ္ဓါ၏ လေးနက်မှုရှိမရှိ တစ်ခုတည်းကသာ အဖြေပေးပေလိမ့်မည်။

စေတနာသဒ္ဓါတရားများ လေးနက် ထက်သန်သလောက် အန္တရာယ်များ ချက်ချင်း ငြိမ်းပျောက်မည်။ ကောင်းကျိုးချမ်းသာများ လက်ငင်းဒိဋ္ဌ ခံစားကြရ ပေလိမ့်မည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှိခိုးရသော ကုသိုလ်သည် အလွန်အားရ ကျေနပ် သင့်သော ကုသိုလ်ဖြစ်သည်။

(သီလကွန်ဋီကာသစ်နှင့် မဏိသာရမဇူ။ ဋီကာကျော် ပဏာမများ။)

ဒီဃာဝု သတိုးသားကလေး မောင်သက်ရှည်

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က နေ့ညချက်ချင်း သေဘေးကြီးဆိုက်ရန် ကံပါ လာသော “ဒီဃာဝု သတိုးသား”သည် ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော် များကို ရှိခိုးရသဖြင့် သေဘေးမှလွတ်ကာ အသက် ၁၂၀-ရှည်ခဲ့ဖူး၏။ အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးသူနှင့် ရဟန်းသံဃာ ရတနာသုံးပါးအား ရှိခိုးသူတိုင်း-

- အာယု = (အသက်ရှည်ခြင်း)
- ဝဏ္ဏ = (အဆင်းလှခြင်း)
- သုခ = (ရောဂါကင်း၍ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ချမ်းသာခြင်း)
- ဗလ = (ကိုယ်လက်ကြံ့ခိုင်၍ အားခွန်ဗလကြီးခြင်း)
- ပဋိဘာဏ = (အသိဉာဏ်အား ကြီးမားခြင်း)

ဤအကျိုးများ ရကြောင်းကိုလည်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြားတော်မူခဲ့၏။
(ဓမ္မပဒ၊ ဋ္ဌ၊ ၁။ ဒီဃာဝု သတိုးသားဝတ္ထု။)

ထိုကျမ်းဂန်စကားများကို အားကိုးအားထားပြု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား ရှုပွား နေသော ဆရာတော်ကြီး တစ်ပါးက-

“ငါတို့တော့ နေ့စဉ်မှန်မှန် ဘုရားရှိခိုးရသကွ။ ဒါမှ အသက်ရှည်ရှည်နဲ့ သာသနာပြုနိုင်မှာ” ဟူ၍ မိန့်တော်မူသည်ကို မှတ်သားရဖူး၏။

ဘုရားရှိခိုးခြင်း ကုသိုလ်သည် ဤမျှ တန်ဖိုးကြီးမြတ် လှပါပေသည်။ ဤ

စာအုပ်ရှေ့ပိုင်း၌ ဖော်ပြခဲ့သော ပုဂ္ဂိုလ်များ ဘေးအမျိုးမျိုးမှ လွတ်ကင်း၍ ချမ်းသာ ရကြသည်ကိုလည်း အားကျထိုက်ကုန်၏။

ရှိခိုးရမှာ ရှက်ကြောက်နေသူများ

ရှိခိုးရခြင်း၏ ကောင်းကျိုးစီးပွားကို မသိမြင်ကြသဖြင့် ရှိခိုးရမှာ ရှက်ကြောက် နေသူများ ရှိတတ်ကြ၏။

ဘုရားဖြစ်တော်မူစ သာကီဝင် ဆွေတော်မျိုးတော်များပင် ကိုယ့်တူ ကိုယ့်သားကို ရှိမခိုးနိုင်ခဲ့ကြပေ။ ဘုရားရှင်ထံ လာကြသောအခါ ကလေးငယ်များကိုသာ ရှေ့တန်းတင် ရှိခိုးစေ၍ လူကြီးများကမူ နောက်ပိုင်းကခို၍ နေခဲ့ကြဖူး၏။

နာမည်ကျော် သောဏဒဏ္ဍ ပုဏ္ဏားကြီးသည် ဗြာဟ္မဏဘာသာမှ ဗုဒ္ဓဝါဒသို့ ကူးပြောင်းပြီးစ ရှိခိုးရန် ဝန်လေးနေခဲ့ရရှာ၏။ “တကယ့် ဗြာဟ္မဏ ပဏ္ဍိတ် အဘိုးကြီးက ကိုယ့်မြေးလောက်ရှိတဲ့ အရှင်ဂေါတမကို ရှိခိုးသတဲ့”ဟု ပြောဆိုကြမည်ကို ကြောက်လန့်နေ၏။ ဗြာဟ္မဏဘာသာဝင်များနှင့် ကင်းကွာသွားကာ စီးပွားရေး စသည် ဆုတ်ယုတ်သွားမည်ကိုလည်း စိုးရိမ်နေရှာ၏။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ရှင်အား အိမ်ပင့်၍ ဆွမ်းကျွေးပြီးနောက်-

“မြတ်စွာဘုရား- တပည့်တော် ပရိသတ်ထံ ရောက်နေတဲ့အခါ နေရာမှ ထပြီး ခရီးဦးကြိုဆိုရှိခိုးလျှင် ကဲ့ရဲ့ကြပါလိမ့်မည်။ နေရာမှ လက်အုပ်ချီတာကို မြင်လျှင် ထပြီး ခရီးဦးကြိုဆို ရှိခိုးတယ်လို့ မှတ်ယူတော်မူပါ”

“ပရိသတ်ထံကနေပြီး ခေါင်းပေါင်းချွတ်ပြလိုက်လျှင်လည်း ဦးခေါင်းဖြင့် ရှိခိုးတယ်လို့ မှတ်ယူတော်မူပါ။ ယာဉ်ရထားနဲ့ ခရီးသွားခိုက် ဖြစ်နေပါလျှင်လဲ ဆင်းပြီး ရှိခိုးလျှင် ကဲ့ရဲ့စရာ ရှိပါတယ်။ ရထားပေါ်က ထီးရုပ်တာ၊ နှင်တံ (တံပြာ) ကလေး မြှောက်ပြလိုက်တာ မြင်လျှင်လဲ ရှိခိုးတယ်လို့ မှတ်တော်မူပါ” ဟု စိုးရိမ်တကြီး လျှောက်ခဲ့ဖူးလေသည်။
(သီလက္ခန္ဓာဝဂ်)

ပွဲဦးထွက် ယဉ်ကျေးမှုမင်္ဂလာကြီး

ရှိခိုးရခြင်း၏ ကောင်းကျိုးကို မသိသေးသူများမှာ ယခုအခါတွင်လည်း ရှိုး တိုးရှုန့်တန် ဖြစ်ကာ အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ရှိခိုးရန် ဝန်လေးနေရှာကြသည်။

ပထမဆုံး လိုက်နာရမည့် ကာယကံမြောက် ရှိခိုးခြင်းကို မယုံမရဲ လုပ်နေပါလျှင် အခွင့်ကောင်းကြီးများ လက်လွတ်သွားတတ်ပေသည်။ ရှိခိုးခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒတွင် ပွဲဦးထွက် ခံယူရမည့် ယဉ်ကျေးမှုကြီးပင်တည်း။

မြတ်စွာဘုရား သာသနာတော်၌ မိမိထက် အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါကြီးသူကို ရှိခိုးဦးချ၍ အရိုအသေပေးရသည်မှာ မင်္ဂလာကြီးပင်တည်း။

သာကီဝင် မင်းသားတို့သည် တစ်သုတ်တည်း စုပေါင်း၍ ရဟန်းပြုလာကြစဉ် သူတို့၏ ဆတ္တာသည် (ခေါင်းရိတ်သမား) ဥပါလိလည်း မင်းသားများနှင့်အတူ ရဟန်းပြု၏။ ဥပါလိက အလျင် သိမ်ဝင်ရသဖြင့် တစီရက်တည်း ရဟန်းပြုသူများ ဖြစ်စေကာမူ မင်းသား ရဟန်းများအားလုံးက ဥပါလိကို ရှိခိုးကြရသည်။

ယနေ့ပင် ရဟန်းပြုသော ပုထုဇဉ် ရဟန်းငယ်ကို ရဟန္တာဖြစ်သော ရဟန်း မိန်းမများက ရှိခိုးကြရ၏။ လူအရိယာများ ဆိုဖွယ်မရှိ။ သံဃာတော်၏ ဂုဏ်သည် ကြီးမြတ်လှပေသည်။ သံဃာတွင် လူအရိယာများ မပါဝင်နိုင်ချေ။ လူအရိယာသည် အရိယာသာဝက ဖြစ်သော်လည်း သံဃာမဟုတ်။

(အင်္ဂုတ္တရ- ၁၊ အစ္ဆရာသဃံာတဝဂ်အဖွင့်နှင့် ဝိနည်း။)

ရှိခိုးထိုက်သူနှင့် ရှိခိုး၍မဝသူ

လောက၌ အယူဝါဒနှင့်စပ်၍ “သူ့ဆရာ ကိုယ်ရှိမခိုးနိုင်၊ ကိုယ့်ဆရာ သူ ရှိမခိုးနိုင်” သော အယူဝါဒခြားသူများအချင်းချင်း အတူတကွ နေကြရသော ဒုက္ခလည်း မသေးလှပါချေ။

ထိုကိစ္စနှင့်စပ်၍ အနာထပိဏ်သူဌေးကြီး၏ သမီး “စူဠသုဘဒ္ဒါ” သည် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဥဂ္ဂသူဌေးသားနှင့် အိမ်ထောင်ကျသွားရာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဘုန်းကြီးများကို ရှိ မခိုးနိုင်၍ ယောက္ခမနှင့် စကားများကြရသည်။

“သင် ရှိခိုးသော ဘုန်းကြီးများဟာ ဘုန်းလိုအမျိုးအစားလဲ” ဟု ယောက္ခမ ကြီးက မေး၍-

“လောကခံရှစ်ပါးကြောင့် ပြောင်းလဲခြင်းမရှိ၊ တည်ငြိမ်အေးချမ်းပုံ အတွင်းရော အပြင်ပါ ဖြူစင်မြင့်မြတ်ပုံ” စသည်များကို ပြန်လည် ပြောပြသည်မှာ မှတ်သားဖွယ် ကောင်းလှ ပါပေ၏။

“ဒါမှ ရှိခိုးထိုက်သောပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ပါတယ်” ဟု ပြောဆိုလိုက်ခြင်းပင်

ဖြစ်လေသည်။

(ဓမ္မပဒ- ၅၂၊ ဗုဒ္ဓသုဘဒ္ဒါဝတ္ထုနှင့် အင်္ဂုတ္တရ- ၅-၂၊ ကာဠကရာမ သုတ် အဖွင့်၌ အကျယ်ရှိပါ။)

သိကြားမင်းကြီးသည် ရထားထိန်း မာတလိနှင့် အပျော်ခရီး ထွက်ခါနီး ဝေဇယန္တာ ပြာသာဒ်မှအထွက် ရဟန်းသံဃာတော်များကို လှမ်း၍ ရှိခိုးသည်ကို မာတလိက-

“နတ်မင်းကြီးဖြစ်ပါလျက် အမိဝမ်းပုပ်ခေါင်းမှာ အောင်းပြီး ယုတ်ညံ့သော လူသားများကို ဘာလို့ ရှိခိုးရသလဲ၊ သင်မင်းကြီး ရှိခိုးတဲ့ သံဃာတော် ဆိုတာ ဘယ်လိုဟာလဲ” ဟု မြေးမြန်းလေ၏။

ထိုအခါ သိကြားမင်းက မာတလိအား-

“မာတလိ- သံဃာတော်ဆိုတာ အိမ်ရာမထောင်ဘဲ တောထဲမှာ နေတယ်၊ အိုး တောင်း ကျိုကြမထား ဆွမ်းခံစားကြတယ်။ အညီအညွတ် ပြောဆိုတိုင်ပင်ကာ ဆိတ်ငြိမ်အေးဆေးစွာ နေထိုင်ကြတယ်။

“သတ္တဝါတွေဟာ တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ခိုက်ရန် ဆန့်ကျင်ကြတယ်။ နတ်တွေ တောင်မှ အသုရာတွေနဲ့ ရန်ဖြစ်ကြရသေးတယ်။ သံဃာတော်တွေဆိုတာ (အချင်းချင်း ရန်ဖြစ် ထိပါး နေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေအကြားမှာ) ခိုက်ရန်မမူ၊ လက်နက်ကို စွန့်လွှတ် ထားပြီးကြသူတွေပဲ။

“တွယ်တာစရာ များလှတဲ့ဘဝ၊ တွယ်တာနေကြသူများ အကြားမှာ ဘာကိုမှ တွယ်တာခြင်းမရှိကြဘူး မာတလိ။ ဒါကြောင့် ငါရှိခိုးတယ်” ဟု ပြန်လည် ပြောပြ ဖူး၏။

ထိုမျှသာမက အိမ်ရာတည်ထောင် လှူဘောင်၌ နေသူများပင် “ရတနာ သုံးပါးကို ဆည်းကပ်၍ တရားသဖြင့် သားမယားကိုပြုစုလုပ်ကျွေးလျက် ဒါနသီလ ဘာဝနာရှိလျှင်” သိကြားမင်းသည် ရှိခိုးခဲ့ဖူးလေသည်။

(သဂါထာ သံယုတ်)

ရဟန်းသံဃာ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို သိသူတို့ကား ရှိခိုး၍ပင် အားမရ မရောင့်ရဲနိုင်ကြတော့ပေ။ ရှိခိုးခြင်း၏ အကျိုးကျေးဇူးမှာလည်း အလွန်မြင့်မြတ်လှ ပါပေ၏။

ရှိခိုးတတ်ကြရဲ့လား

ရှိခိုးခြင်းသည် ဗုဒ္ဓဝါဒ၌ ပထမဆုံး လိုက်နာရမည့် ပွဲဦးထွက် မင်္ဂလာ ယဉ်ကျေးမှုကြီးဖြစ်၍ ကျေးဇူးကြီးမြတ်ပုံကိုလည်း သိကြရပြီ။

“ရှိခိုးကော ရှိခိုးတတ်ကြပါရဲ့လား” ဟုဆိုလျှင် အံ့အားသင့်စရာ ဖြစ်နိုင်၏။ သို့သော် ဘုရားအနီး၌ ထုလုပ်ထားသော နတ်၊ ဗြဟ္မာရုပ်များ ရှိခိုးသကဲ့သို့ “အနုပညာရှိခိုး၊ အလှဆိုးမှုတွေကသာ များ၍ ဌာန်ကရိုဏ်းကျကျ ရှိခိုးတတ်သူ၊ ရှိခိုးနိုင်သူကား ရှားပေလိမ့်မည်။

“ရှိခိုးခြင်း” ဟူသည် လက်နှစ်ဖက်ကို ကိုးရိုးကားရားမရှိ၊ ညီညီညွတ်ညွတ် သွဲ့သွဲ့ပျောင်းပျောင်းပြု၍ ဦးထိပ်အပြင်၌ တင်ထားခြင်းပင် ဖြစ်၏။ ကြားဖူးကြာငုံများ တင်ထားသကဲ့သို့ ရှိစေရမည်။

ထို့ကြောင့် စိန္တကျော်သူ ဦးဩက သူ၏ “နမက္ကာရ ဘုရားရှိခိုး” တွင်-

“ရှိကြာ လက်မုံ၊ ထိပ်ဝယ်ငုံ၍၊ ကြည်ယုံစေတနာ၊ ရှိခိုးပါ၏။ လက်ဆယ်ချောင်းဆိုငါ၊ ရှိကြာခိုင်ဖြင့်၊ လှိုင်လှိုင်စေတနာ၊ ရှိခိုးပါ၏။”

စသည်ဖြင့် ကဗျာဆန်ဆန် အနက်ပြန်ခဲ့လေသည်။

မတ်တတ်ရပ်၍ ရှိခိုးခြင်းကို ရဟန်းသံဃာများနှင့် အကျဉ်းအကျပ် လမ်း၌ တွေ့သောအခါမျိုးတွင် ပြုလုပ်သင့်သည်။ ပြုလုပ်သောအခါ၊ လက်အုပ်ကို အနုပညာရှိခိုး၊ အလှရှိခိုးမျိုး ရင်ခေါင်းလောက်သာ ချိ၍မထားဘဲ ကိုယ်ကိုအနည်းငယ် ကိုင်းညွတ်လျက် လက်အုပ်ကို ငယ်ထိပ်အထိ တင်ချိ၍ ရှိခိုးရမည်။ ထိုင်၍ ရှိခိုး သာလျှင် ထိုင်၍ ရှိခိုးရမည်။ စိတ်ထဲက ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်ကို နှလုံးသွင်းနေရ၏။

တည်ခြင်း (ထိခြင်း) ငါးပါး

ထိုင်၍ ရှိခိုးသောအခါ “ပုဆိန်ပေါက်” ရှိခိုးခြင်း မဖြစ်စေရ။ ရိသေ့စွာ ထိုင်၍ မြေကြီး၊ သို့မဟုတ် ကြမ်းပြင်၌တည်ခြင်း (ထိခြင်း) ငါးပါးဖြင့် ထိစေ ရမည်။

“ထိခြင်းငါးပါး” မှာ မြေကြီး၊ ကြမ်းပြင်ပေါ်၌-

- (၁) ခြေ (၄) တထောင်၊
- (၂) လက်၊ (၅) ဒူး၊ (၃) နဖူး၊

ငါးမျိုးလုံး ထိစေရသည်။

ယင်းသို့ ထိခြင်းငါးပါးဖြင့် ရှိခိုးသည်ကို 'ပဉ္စပတိဋ္ဌိတ ဝန္တနာ-ထိခြင်း ငါးပါးဖြင့် ရှိခိုးခြင်း' ဟု ဆိုရသည်။

(အဋ္ဌနိပါတ်= အာဒိတ္တဇာတ်အဖွင့်၊ ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ဂဏ္ဍိပုဒ် ဩဝါဒသိက္ခာပုဒ် ဋီကာ၊ သာမညဖလ၊ သီ၊ ဋီသစ်။)

ရဟန်းသံဃာတော်များ အပါးမှ ထပြန်မည်ရှိသော အခါတွင်လည်း လက်အုပ် ချီလျက် ကိုယ်ကို ယို့ယို့ထားယား နောက်ဆုတ် နောက်ပြန် ငါးပေ ဆယ်ပေခန့် ဆုတ်ပြီးမှ မိမိလိုရာသို့ လှည့်၍သွားရမည်။ နေရာမှထလျှင်ထချင်း ကျောပေးပြီး မပြန်ရ။ (ယိုးဒယား လူမျိုးများမှာ ဒူးတုပ်လျက် လက်အုပ်ချီပြီး နောက်ပြန်ဆုတ်လေ့ ရှိကြသည်။)

အမျိုးသမီးများက ရဟန်းတော်များကို ရှိခိုးသောအခါ ရဟန်းတော်၏ ခြေဖမိုးကို ထိကိုင်၍ ရှိမခိုးကောင်း။ ဆံပင်များကိုလည်း ဖြန့်ခင်း၍ ရှိမခိုးကောင်းချေ။

တရားပွဲ တရားနာယူကြသော အခါတွင်လည်း လက်အုပ်ချီ၍ နာယူရမည်။ အချို့ တင်ပျဉ်ခွေ၍ နာယူခြင်း၊ မတ်တတ်ရပ်၍ နာယူခြင်း၊ ဦးထုပ်၊ ခေါင်းပေါင်း ဆောင်းခြင်းများမှာ တရားတော်ကို လေးစားရာမရောက်။ အထူး သတိပြုသင့် ကြပေသည်။

ရဟန်းတော်များပင်လျှင် တရား တောင်းပန်သောအခါ၊ နာယူသော အခါ ဟောပြောသော ရဟန်းက ကိုယ့်အောက်ငယ်စေကာမူ တရားနာသော ရဟန်းကြီး က ရှိခိုးရ၏။ သာသနာတော်၌ တရားကို ထိုမျှလောက် အလေးဂရု ပြုကြရသည်။

ကျက်မှတ်ရန် လင်္ကာ

စေတနာသုံးတန်၊ ပစ္စည်းမှန်၍၊ နာဂါမ် ရဟန္တာ၊ ပုဂ္ဂိုလ်မှာလည်း၊
သမာပတ်မှ၊ ထွက်ကြွလာခိုက်၊ လှူရခြင်းသာ၊ လက်ငင်းကောင်းကျိုး၊ မောက်လျှံဖြိုး၏။
ရှိခိုးရသူ၊ ထိုအတူပင်၊ စင်ဖြူမနော၊ သဒ္ဓါဇော၏၊ သဘောအလိုက်၊ ကောင်းကျိုး
ဆိုက်၍၊ ရန်ခိုက်ပြေကင်း၊ မရွတ်ယွင်းဘဲ၊ လက်ငင်းဒိဋ္ဌ၊ ချမ်းသာရမည်၊ နေ့ည
ရှိခိုးသင့်ပြီကို။

၉- အနတ္တရံ ပုညက္ခေတ္တံ လောကဿ

၉။ ဘဂဝတော= ဘုန်းတော်ကြီးသောမြတ်စွာဘုရား၏၊ ဧသ-ဧသော သာဝက သံဃော= မဂ်ဖိုလ်လေးစုံ၊ ရေတုံရှစ်ဖော်၊ ထို တပည့်သား အရိယာ သံဃာတော်မြတ်အပေါင်းသည်။ လောကဿ= ရေပြင်၊ မြေပြင်၊ ဝေဟင် ပတ်ကုံး၊ တစ်လောကလုံး၏။ အနတ္တရံ= သီလ စသော ဂုဏ်တို့ကြောင့်၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူနှင့်မျှ၊ မတူနှိုင်းအပ်၊ အမြတ်ဆုံး ဖြစ်တော်မူ သော။ ပုညက္ခေတ္တံ= ဖူးမြင်ရုံမျှ၊ ချမ်းသာရ၍၊ ဒါနစေ့မျိုး၊ နည်းငယ်ပျိုးကာ ကောင်းကျိုးထွေထွေ၊ ဖြစ်ထွန်းစေသည့်၊ လယ်မြေယာ ကောင်းကြီးသဖွယ် ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

တစ်လောကလုံး၏ စံပြုခေါင်းဆောင်

သံဃာတော်ဂုဏ်ကို အာရုံပြု နှလုံးသွင်းရသော ‘သံဃာနုဿတိ’ အကျိုးမှာ လည်း ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်တို့နှင့် မထူးလှပြီ။

အထူးသဖြင့် သံဃာတော်ဟူသည် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သာသနာတော်ကို တရားမှန်များဖြစ်ကြောင်း ကိုယ်ကျိုးစွန့်လွှတ်၍ ကျင့်ကြံ ပြကြကုန်သော ရှေ့ဆောင် လမ်းပြ ပုဂ္ဂိုလ်များ ဖြစ်ကုန်၏။ တစ်ရွာတစ်မြို့ တစ်ခရိုင် တစ်နိုင်ငံ အတွက်မျှသာ မဟုတ်။ တစ်လောကလုံးအတွက် စံပြုခေါင်းဆောင်ကောင်းကြီးများ ဖြစ်တော်မူ ကြသည်။

ထိုသံဃာတော်များ၏ မေတ္တာအာဏာစက် ကျရောက်ရာ ရပ်ရွာ နိုင်ငံတိုင်း၌ ကိုယ်ချင်းစာတရား၊ လိမ္မာရေးခြားရှိခြင်းစသော လောက ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှု အတွက်ပင် အစားထိုး၍မရနိုင်အောင် “ငြိမ်းချမ်းမှုခေါင်းဆောင်ကြီးများ” ဖြစ်ကြကုန်၏။

တမလွန်ဘဝ ကောင်းစားရေး စသော လောကုတ္တရာ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကိုမူ အဘယ် လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့မှ မပေးစွမ်းနိုင်၊ သံသရာနှင့်ချီ၍ အတုမဲ့ ကောင်း ကျိုးချမ်းသာတို့ကို ပေးနိုင်သူမှာ သံဃာတော် အရှင်မြတ်တို့သာလျှင် ဖြစ်ကြကုန်၏။

ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည် ရဟန်းသံဃာ တစ်ပါးပါး မမာမကျန်းရှိလျှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ပြုစုပေးတော်မူလေ့ ရှိသည်။

“သူနာရဟန်းကို ပြုစုလျှင် ငါဘုရားကို ပြုစုတာနှင့် အတူတူပဲ” ဟုပင် မိန့်တော်မူလေ့ ရှိသည်။ (ဝိနည်း မဟာဝဂ္ဂ။)

ထိုမှတစ်ပါး တစ်စုံတစ်ရာ ရှုဒါန်းဖွယ်များကို လှူဒါန်းလျှင်လည်း-

“ဂေါတမိ (ဤ သင်ကိုယ်တိုင်ရက်လုပ်သော သင်္ကန်းများကို) သံဃာတော်အား လှူချေ။ သံဃာတော်ကိုလှူလျှင် ငါဘုရားကိုလည်း လှူရာရောက်ပေပြီ” ဟု မိန့်တော်မူ သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်ပင် အရာရာ၌ မိမိထက် သံဃာတော်ကိုသာ ဦးစား ပေးတော်မူလေ့ ရှိ၏။

ထို့ကြောင့် ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးဂုဏ်ကို အာရုံပြု၍ ဆည်းကပ်ကြရာ၌ အခြေခံကျကျ၊ စနစ်ရှိရှိ တန်ဖိုးသိသိဖြင့် ဆည်းကပ်နိုင်ကြရာ၏။

သံဃရတနာ ပြီး၏။

ရတနဂုဏ်ရည်

ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်ကို ပွားများခြင်း၊ ဘုရား ရှိခိုးခြင်း၊ သစ္စာဆိုခြင်း၊ မေတ္တာပွားခြင်း ကိစ္စတို့ကို တစ်ပေါင်းတည်း၊ တစ်ချိန်တည်း ပြီးစီးသဖြင့် အလွန်ခရီးရောက် အရေးပါသော ရတနဂုဏ်ရည် ဂါထာ သုံးပုဒ်နှင့်တကွ ကျက်သင့်ကျက်ထိုက်သော အခြေခံ ဘုရားရှိခိုးစာများကို အရကျက်၍ နေ့စဉ် ရွတ်ဆိုပူဇော်ရန် ပြဆိုဦးအံ့။

မြတ်စွာဘုရား ရွှေနှုတ်တော်ထွက် ထို ဂါထာများ၏ တန်ခိုးအာဏာစက် အစွမ်းသတ္တိတို့ကား စကြဝဠာ ကုဋေတစ်သိန်းတိုင်အောင် လွှမ်းမိုး ရိုက်ခတ်၍ ကိန်းဝပ် သက်ရောက်ကြကုန်၏။

ပါဠိဂါထာနှင့်တကွ အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုသော စကားပြေများကိုပါ နှုတ်တက် အရကျက်၍ နေ့စဉ် ရွတ်ဆို ဝတ်တက်ပါလျှင် ရက်ပိုင်း အတွင်းမျှဖြင့်ပင် မည်မျှ အကျိုး ကျေးဇူး ကြီးမားသည်ကို ကိုယ်တိုင် သိမြင်ကြပါလိမ့်မည်။

ကြိုးစားကျက်မှတ်၍ ရွတ်ဖတ် ပူဇော်ကြပါကုန်။

ဗုဒ္ဓရတနာ

ယံ ကိဉ္စိ ဝိတ္တံ ဣဓေဝါ ဟုရံဝါ၊
 သဂ္ဂေသုဝါ ယံ ရတနံ ပဏီတံ၊
 နနော သမံ အတ္ထိ တထာဂတေန၊
 ဣဒမ္ပိ ဗုဒ္ဓေ ရတနံ ပဏီတံ။
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ဤ လူ့ပြည်၊ နဂါးပြည်၊ ဂဠုန်ပြည်၊ အသုရာပြည်၊ နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာပြည်ဟု ဆိုအပ်သော ဤ စကြဝဠာ ကမ္ဘာလောကဓာတ်၊ အနန္တ စကြဝဠာ အနန္တကမ္ဘာလောကဓာတ်၌ စိတ်နှလုံးအလိုကို ပွားစေတတ်သဖြင့် ကောင်းမြတ်သည်ဟု သတ်မှတ်၍ ထားအပ်ကုန်သော အမျိုးမျိုးသော သက်ရှိ သက်မဲ့ အသုံးအဆောင် ရတနာတို့သည် ရှိကြပါပေကုန်၏။

ထို အမျိုးမျိုးသော သက်ရှိသက်မဲ့ အသုံးအဆောင် ရတနာတို့တွင် တစ်စုံတစ်ခုသော ရတနာသည်မျှ မြတ်စွာဘုရားနှင့် တူသော ရတနာမည်သည် မရှိ။

မြတ်စွာဘုရားတည်းဟူသော ရတနာသည်သာလျှင် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား ဘေးရန်ကင်းပျောက် ချမ်းသာစစ် ချမ်းသာမှန်သို့ ရောက်အောင် ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်တော်မူတတ်သဖြင့် ဤ လောကဓာတ် တစ်ခုလုံး သက်ရှိသက်မဲ့ အသုံးအဆောင် ရတနာ အပေါင်းတို့တွင် အကောင်းဆုံး၊ အသာလွန်ဆုံး၊ အမွန်မြတ်ဆုံး၊ အစစ်မှန်ဆုံးသော အားထားရာ ဘုရားရတနာ အစစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေသည် ဘုရား။

ဤသို့ ဟုတ်မှန်သော ဝစီသစ္စာ စကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ တစ်အိမ်သားလုံး၊ တစ်ရပ်ကွက်လုံး၊ တစ်မြို့လုံး၊ တစ်နိုင်ငံလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး၊ စကြဝဠာ အနန္တ၊ ရှိရှိသမျှ ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ ကောင်းကင်နေ သုခိတ၊ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အချင်းချင်း ညီရင်းအစ်ကိုပမာ ချစ်ခင် ညီညွတ်မျှတစွာ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဝပြောကြပါစေကုန်သတည်း။

(ကျန်းမာကြပါစေကုန်သတည်း။ ချမ်းသာကြပါစေကုန်သတည်း။ ဘေးရန်ကင်းဝေး ကြပါစေကုန်သတည်း။ ဆင်းရဲကင်းဝေးကြပါစေကုန် သတည်း။ စိုးရိမ်သောက ကြောင့်ကြပူပန်ခြင်း ကင်းဝေးကြပါစေကုန် သတည်း။ နှလုံးစိတ်ဝမ်း ချမ်းမြေ့ကြပါစေကုန်သတည်း။ သူတော်ကောင်း တရားတို့ကို ပွားများ အားထုတ်နိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း..... ဟုလည်း ဆက်လက် ရွတ်ဆိုလျှင် ပို၍ကောင်း၏။)

ဓမ္မရတနာ

ခယံ ဝိရာဂံ အမတံ ပဏီတံ
ယ၊ ဒဇ္ဈဂါ သကျမုနီ သမာဟိတော။
န တေန ဓမ္မေန သမတ္ထိ ကိဉ္စိ၊
ဣဒမ္ပိ ဓမ္မေ ရတနံ ပဏီတံ။
ဒေတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

မြတ်စွာဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်သည် အရဟတ္တဖိုလ် သမာဓိဖြင့် ရရှိခံစား ဟောကြားထုတ်ဖော်တော်မူအပ်သော လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ချုပ်ပျက်၊ တပ်မက်ကင်းရာ၊ မနာ အို သေ၊ ခံစားလေတိုင်း၊ ကျေနပ် အားရ၊ တင်းတိမ်ရောင့်ရဲခြင်း မရှိအောင် ချမ်းသာအတိပြီးသော အသင်္ခတ ဓာတ် မြတ်သော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ။

ထို နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာနှင့်တူသော အခြားတစ်ပါး တရားမည်သည်မရှိ။

ထို အသင်္ခတဓာတ် မြတ်သောနိဗ္ဗာန်ချမ်းသာ အငြိမ်းဓာတ် အအေး ဓာတ်ကြီးသည်သာလျှင် သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ဘေးရန်ကင်းပျောက် ချမ်းသာစစ် ချမ်းသာမှန်သို့ရောက်အောင် ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်တော် မူတတ်သဖြင့် ဤလောကဓာတ်တစ်ခုလုံး ကောင်းမြတ်သည်ဟု သတ်မှတ် ၍ ထားအပ်ကုန်သော ရတနာအပေါင်းတို့တွင် အကောင်းဆုံး၊ အသာလွန်ဆုံး အမွန်မြတ်ဆုံး၊ အစစ်မှန်ဆုံးသော အားထားရာ တရားရတနာ အစစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေသည် ဘုရား။

ဤသို့ ဟုတ်မှန်သော ဝစီသစ္စာစကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ တစ်အိမ်သားလုံး၊ တစ်ရပ်ကွက်လုံး၊ တစ်မြို့လုံး၊ တစ်နိုင်ငံလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး၊ စကြဝဠာအနန္တ ရှိရှိသမျှ ကုန်းနေ ရေနေ ကောင်းကင်နေ သုခိတ၊ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အချင်းချင်း ညီရင်းအစ်ကိုပမာ ချစ်ခင် ညီညွတ် မျှတစွာ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဝပြောကြပါစေကုန်သတည်း။

(ကျွန်ုပ်တို့၏ ကိုယ်၌လည်းကောင်း၊ နှုတ်၌ လည်းကောင်း၊ စိတ်၌ လည်းကောင်း၊ အတွင်းသန္တာန်၌ လည်းကောင်း၊ အပ သန္တာန်၌ လည်းကောင်း၊ ကိုယ်နှုတ်စိတ် အတွင်း အပ သန္တာန် ပတ်ဝန်းကျင်တို့၌ ကျရောက်ဆဲ ကျရောက်လတ္တံ့ ဖြစ်ကုန်သော အန္တရာယ်ခပ်သိမ်း၊ ဘေးရန်ခပ်သိမ်း၊ ရောဂါခပ်သိမ်း၊ အနှောင့်အယှက်ခပ်သိမ်း၊ အနိဋ္ဌရုပ် ဒုက္ခဝေဒနာခပ်သိမ်း တို့သည် ပိန်းကြာဖက်တွင် ရေမတင်လျှောကျသကဲ့သို့ အမြစ် အရင်းနှင့်တကွ ဤယခုအချိန်မှစ၍ လျင်မြန်စွာ ချုပ်ငြိမ်းပပျောက် ကြပါစေကုန်သတည်း။)

သံဃာရတနာ

ယေ ပုဂ္ဂလာ အဋ္ဌ သတံ ပသဋ္ဌာ၊
 စတ္တာရိ ဧတာနိ ယုဂါနိ ဟောန္တိ။
 တေ ဒက္ခိဏေယျာ သုဂတဿ သာဝကာ၊
 ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ပလာနိ။
 ဣဒမ္ပိ သံဃေ ရတနံ ပဏီတံ၊
 ဧတေန သစ္စေန သုဝတ္ထိ ဟောတု။

ဘုရားအစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သည် ချီးမွမ်းတော်မူအပ်သော သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ ဖလဋ္ဌာန် ရှစ်တန်ထင်ပေါ်၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တပည့်သား သံဃာတော် အရိယာ အရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်တို့သည် သတ္တဝါအပေါင်း၏ ကောင်းမှု မျိုးစေတို့ကို စိုက်ပျိုးကြံချရာ လယ်ယာမြေကောင်းသဖွယ် ဖြစ်တော်မူ၍ မြတ်သောအလှူကို ခံယူချီးမြှောက်တော် မူကြပါပေကုန်၏။

မြတ်စွာဘုရား ဟောညွှန်ကြားတိုင်း ရိုးသားဖြောင့်မှန် မသွေလှန်ဘဲ ကျင့်ကြံ လိုက်နာတော်မူကြပါပေကုန်၏။

ထို သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ ဖလဋ္ဌာန် ရှစ်တန်ထင်ပေါ် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တပည့်သား သံဃာတော် အရိယာအရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်တို့အား ပေးလှူရသော အလှူဒါနသည် တစ်ဇွန်၊ တစ်ယောက်မ အနည်းငယ်မျှပင် ဖြစ်စေကာမူလည်း လူ၊ နတ်၊ နိဗ္ဗာန်သုံးတန် ချမ်းသာများ မြတ်သောအကျိုးကို ပေးခြင်းသဘော လက္ခဏာ ရှိပါပေ၏။

ထို့ကြောင့် သောတာပန်၊ သကဒါဂါမ်၊ အနာဂါမ်၊ ရဟန္တာဟု ဆိုအပ်သော မဂ္ဂဋ္ဌာန်၊ ဖလဋ္ဌာန် ရှစ်တန်ထင်ပေါ် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တပည့်သား သံဃာတော် အရိယာ အရှင်ကောင်းအရှင်မြတ်တို့သည်သာလျှင် သတ္တဝါ အပေါင်းတို့အား ဘေးရန်ကင်းပျောက် ချမ်းသာစစ်ချမ်းသာမှန်သို့ ရောက်အောင် ထုတ်ဆောင် ကယ်တင်တော်မူတတ်ကြသဖြင့် ဤလောက ဓာတ်တစ်ခုလုံး ရတနာအပေါင်းတွင် အကောင်းဆုံး၊ အသာလွန်ဆုံး၊ အမွန်မြတ်ဆုံး၊ အစစ်မှန်ဆုံးသော အားထားရာ သံဃာရတနာ အစစ်ကြီး

ဖြစ်တော်မူကြပါပေသည် ဘုရား။

ဤသို့ ဟုတ်မှန်သော ဝစီသစ္စာစကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်တို့ တစ်အိမ်သားလုံး၊ တစ်ရပ်ကွက်လုံး၊ တစ်မြို့လုံး၊ တစ်နိုင်ငံလုံး၊ တစ်ကမ္ဘာလုံး၊ စကြဝဠာအနန္တ ရှိရှိသမျှ ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ ကောင်းကင်နေ၊ သုခိတ၊ ဒုက္ခိတ၊ သတ္တဝါအပေါင်းတို့သည် အချင်းချင်း ညီရင်း အစ်ကိုဗမာ ချစ်ခင် ညီညွတ်မျှတစွာ ငြိမ်းချမ်းသာယာ ဝပြောကြပါစေကုန်သတည်း။

(ကျွန်ုပ်တို့ ပြုလုပ်ဆဲ၊ ပြုလုပ်လတ္တံ့ဖြစ်ကုန်သော ခန္ဓာဝန် လူမှုကိစ္စ၊ သာသနာပြုကိစ္စ အဝဝတို့သည် တစ်စုံတစ်ခုသော အနှောင့်အယှက် အပိတ်အပင် အဆီးအတား အမှားအယွင်းမရှိ၊ မျှော်မှန်းသည်ထက်ပင် အဆပေါင်းများစွာ လွယ်လွယ်ကူကူ၊ လျင်လျင်မြန်မြန်၊ ပြည့်ပြည့်စုံစုံ ပြီးမြောက်အောင်မြင်ကုန်သည်ဖြစ်၍ ထို လောကီ လောကုတ္တရာ လုပ်ငန်း ကိစ္စအဝဝတို့သည် မြတ်စွာဘုရားရှင်သာသနာတော်၏ အကျိုးစီးပွား၊ သတ္တဝါ အပေါင်းတို့၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ ဖြစ်ကြပါစေကုန်သတည်း။)

အတိုချုပ် သစ္စာဆိုနည်း

အထက်ပါ ရတနာသုံးပါးကိုပင် အတိုချုပ်၍ မိမိပြုလုပ် ကြိုကြိုက်ဆဲသော ကိစ္စရပ်များ အောင်မြင်ထမြောက်စေရန်အတွက် သစ္စာပြုလိုလျှင် လည်း ပြုနိုင်၏။

ထိုသို့ သစ္စာပြုရာ၌ အလေးအနက် ယုံကြည်ရန်နှင့် သစ္စာပြုသော ကိစ္စ အတွက် မည်သည့် သတ္တဝါ တစ်စုံတစ်ဦးကိုမျှ ထိပါး နစ်နာစေခြင်း မရှိသည့် အပြင် (လိုအပ်ပါလျှင်) အကျိုးရရှိစေရန်ပြုသော သစ္စာမျိုး ဖြစ်ရမည်။ ကိုယ်ကျိုးကို မငဲ့ကွက်ရ။

“ဤလောက၌ ဘုရားရတနာ၊ တရားရတနာ၊ သံဃာရတနာ ဤ ရတနာမြတ် သုံးပါးတို့သည်သာလျှင် သတ္တဝါအပေါင်းတို့အား ဘေးရန် ကင်းပျောက် ချမ်းသာရောက်အောင် စောင့်ရှောက်တော်မူတတ်သဖြင့် တစ်လောကလုံးတွင် အမြတ်ဆုံးသော အားထားရာ ရတနာအစစ်ကြီး ဖြစ်တော်မူပါပေ၏။

“ဤ စကားသည် မှန်သောစကား ဖြစ်ပါ၏။ ဤသို့ မှန်သော

သစ္စာစကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့် ကျွန်ုပ်၏ (.....) ရောဂါ လျင်မြန်စွာ ပျောက်ကင်းပါစေ”-

စသည်ဖြင့် လိုရာကို သစ္စာပြုပါလေ။

(သစ္စာမပြုမီ သီလယူ၊ ဂုဏ်တော်ပွား၊ မေတ္တာပွားပါလေ။)

လိုတိုင်းရ၊ တ၊တိုင်းပြီးသော သီလ တန်ခိုး

“ဣဇ္ဈတိ ဘိက္ခဝေ သီလဝတော စေတောပဏိမိ ဝိသုဒ္ဓတ္တာ”

“ရဟန်းတို့၊ သီလရှိသူသည် စင်ကြယ်နေသူ ဖြစ်သောကြောင့် စိတ်တောင့်တတိုင်း ပြီးစီး၏။ အလိုပြည့်သော တန်ခိုးရှိ၏။”

“ရဟန်းတို့၊ ပစ္စည်းလေးပါး ပေါများလိုလျှင်၊ ချစ်ခင်လေးစား ကျော်ကြားလိုလျှင် သီလကိုသာ ကြိုးစားဖြည့်ကြ”

“ဒကာတို့၊ သီလရှိသူသည် မမေ့လျော့မှုသတိအကြောင်းခံ့စသော စည်းစိမ်ဥစ္စာကို အစုလိုက်အပြုံလိုက် များစွာရနိုင်၏။”

ဆွမ်း၊ ပန်း၊ ရေချမ်း၊ ဆီမီးကပ်များ ပါဝင်သော
 အသချေယျ ဗုဒ္ဓဂုဏ်တော်
ဘုရားရှိခိုး
 (နှုတ်တက်အရဆောင်)

“သုံးလောကထွတ်ထား ဂေါတမရှင်တော်ဘုရား အမှူးထား၍
 ခုနစ်ဆူကုန်သော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ၊ ကုဋေရာပေါင်းများစွာ
 ကုန်သော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ၊ ဂင်္ဂါဝါဠု သဲစုမက ပွင့်တော်မူကြ
 ကုန်ပြီးသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ၊ သမုဒ္ဒရာဝါဠု သဲစုမက
 ပွင့်တော်မူကြကုန်ပြီးသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ၊ ပွင့်တော်မူကြ
 ကုန် ပြီးသော အလုံးစုံသော ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ အားလုံး
 တို့အား-

ရိုသေမြတ်နိုး လက်စုံမှီး၍ ရှိခိုးပူဇော် ဖူးမြော်မာန်လျော့ ကန်တော့ပါ
 သည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

ဤ မွန်မြတ်သောဆွမ်း၊ ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်၊ ချိုချဉ်ရသာ၊ ပန်းနံ့သာ၊
 ဆီမီး၊ ရေချမ်းတို့ကိုလည်း အရိုအသေ အလေးအမြတ် ဆက်ကပ်လှူဒါန်း
 ပူဇော်ပါသည် အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

ဤသို့ပြုရ မြတ်ပုညကြောင့် သုံးလောကထွတ်ထား ဂေါတမ ရှင်
 တော်ဘုရား အမှူးထား၍ (.....) ပွင့်တော်မူကြကုန်ပြီးသော အလုံးစုံသော
 ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးများ အားလုံးတို့၏ ဘုန်းတော် အနန္တ၊
 ဂုဏ်တော်အနန္တ၊ ကံတော်အနန္တ၊ ဉာဏ်တော်အနန္တ၊ စကြဝဠာ ကမ္ဘာမြေမိုး၊
 ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ တန်ခိုးတော် အနန္တ၊ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ အာဏာ
 စက်တော်၊ ဓမ္မစက်တော်၊ အနန္တမေတ္တာ ဓာတ်တော်တို့သည် အကျွန်ုပ်တို့၏
 မြင့်မြတ်သော ကိုယ်အင်္ဂါအစိတ်အပိုင်းတို့၌ အထူးပဲ အမြဲတမ်း သနားကရုဏာ
 မေတ္တာတော်မိုး ရွာသွန်းဖြိုး၍ လွမ်းမိုးအုပ်စိုး တည်နေကိန်းဝပ်တော်မူကြ
 ပါစေသတည်း အရှင်မြတ်တို့ဘုရား။

ဤသို့လျှင် သနားကရုဏာ မေတ္တာတော်မိုး ရွာသွန်းဖြိုး၍ လွမ်းမိုး

အုပ်စိုးတည်နေ ကိန်းဝပ်တော်မူကြကုန်သော သုံးလောကထွတ်ထား ဂေါတမ ရှင်တော်ဘုရား အမျိုးထား၍ (.....) အနန္တမေတ္တာ ဓာတ်တော်တို့၏ တန်ခိုးတေဇော် အာနဘော် အစွမ်းသတ္တိကြောင့် လည်းကောင်း၊

အကျွန်ုပ်တို့ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဆည်းပူးပွားများ အားထုတ်ရသော ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာ ကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစုတို့၏ တန်ခိုးတေဇော် အာနဘော်အစွမ်း သတ္တိတို့ကြောင့်လည်းကောင်း အကျွန်ုပ်တို့သည် ဤ ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို မဂ်ဉာဏ်၊ ဖိုလ်ဉာဏ်ဖြင့် လျင်မြန် လွယ်ကူစွာ မျက်မှောက်ပြုရပါလို၏ အရှင်ဘုရား”

မှတ်ချက်။ ။ (.....) ဤ မြုပ်ထားသော စကားများကို ရှေ့ကအတိုင်း ဖော်၍ ရွတ်ဆိုပါ။

မသိသူကျော်သွား သိသူဖော်စား

ပါဠိ၊ အဋ္ဌကထာ၊ ဋီကာတို့နှင့် ကိုက်ညီ၍ အလွန်ကျေးဇူးများသော ဘုရား ရှိခိုးစာဖြစ်သည်။ ရွတ်သူ၊ နာသူ၊ စိတ်ကြည်နူးရုံ အလှအပ ဖွဲ့ဆိုထားသော ဘုရားရှိခိုးမဟုတ်။

“သဘာဝဓမ္မော ဟိ ဂမ္ဘီရာ၊ န ပညတ္တိ”

ဘုရားရှင်၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်များဟူသည် ပြောဆို ခေါ်ဝေါ်ကာ မတ္တမျှသာရှိသော ပညတ်မဟုတ်၊ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ မီးတို့ကဲ့သို့ အမှန်တကယ် အထင်အရှားရှိသော နက်ရှိုင်းကျယ်ပြန့်သည့် ပရမတ္ထအစစ် ဓာတ်သား ဓာတ်နှစ်ကြီး ဖြစ်ကြောင်း “ဝိသုဒ္ဓိမဂ် မဟာဋီကာ” ၌ တိုက်ရိုက် ဖော်ပြထားသည်။

မရေမတွက်နိုင်အောင် များပြားလှသော “အသချေယျ” ဘုရားရှင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီး အဆူဆူတို့၏ “ဗောဓိဓာတ် ဗုဒ္ဓဓာတ်” ခေါ် အနန္တ ကျေးဇူးဂုဏ်တော်များ၊ “အစိန္တေယျ စွမ်းအင်သတ္တိ” များ မိမိသန္တာန် ကိန်းဝပ်နေအောင် ဆက်သွယ် ပင့် ဆောင်၍ ထုံမွမ်းထားခြင်းဖြစ်၏။ တစ်နည်းအားဖြင့် စွမ်းအင်သတ္တိ တန်ခိုးများကို “ငှားယူ” သုံးစွဲခြင်းဖြစ်သည်။

ဗုဒ္ဓအင်အားများကို ယင်းကဲ့သို့ ငှားယူသုံးစွဲရကြောင်း၊ ထိုအခါ မိမိ၏ စွမ်းအင်တန်ခိုးများ တိုးပွားမြင့်မားလာ၍ လောကီရော၊ လောကုတ္တရာပါ အလွန် ကျေးဇူးများကြောင်း လက်တွေ့သိမြင်လာရသူ အရေအတွက် တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့

များပြားလာကြောင်းကို တွေ့ကြရ၏။

ကိုယ်ပိုင် ပကတိစွမ်းအားကိုသာ သုံးစွဲရ၍ ခြေလျင်ကုန်းကြောင်း သွားရသော ခေတ်မှသည် မော်တော်ကားစသောရုပ်ဝတ္ထုအင်အားများကို ငှားယူသုံးစွဲ၍ မိုင်ပေါင်းများစွာ ခရီးကိုပင် နာရီပိုင်းအတွင်း ရောက်နိုင်သော ခေတ်သို့ အဆင့်ဆင့် ပြောင်းလဲလာခဲ့၏။

မည်သူတွေ ရှေ့တန်းရောက်နေသလဲ

အင်အားကြီးများကို ဖော်ထုတ်သုံးစွဲသူတိုင်း ကမ္ဘာပေါ်တွင် ရှေ့တန်းရောက်နေကြသည်။

ဘာသာဝါဒဆိုင်ရာ နာမ်အင်အား သဘာဝဓာတ်အင်အားများကို သုံးစွဲကြရာ၌ လည်း ထို့အတူပင်ဖြစ်သည်။

ပြဆိုခဲ့သည့် ဗောဓိဓာတ်အား၊ ဗုဒ္ဓဓာတ်အားတို့သည် လောကဓာတ်ကြီးများအတွင်းတွင်လည်း အစိန္တေယျ အတုမဲ့ဓာတ်အားများ ဖြစ်၏။ လောကဓာတ်တစ်ခုလုံး လွှမ်းခြုံပုံကိုနိုင်သော “လောကလွန် ဓာတ်အား” များလည်း ဖြစ်သည်။

ခုနစ်နှစ်၊ ခုနစ်လနှင့် ခုနစ်ရက် လာရ၊ သွားရသော ခရီးကို ဆဒ္ဒန်ဆင်မင်း၏ အစွယ်တန်ခိုး (ဗောဓိဓာတ်-ရုပ်ဝတ္ထုတန်ခိုး) ကြောင့် သောနတ္ထိရ် မုဆိုးသည် ခုနစ်ရက်မျှဖြင့် ပြန်လာနိုင်ခဲ့သည်။ ဗုဒ္ဓ၏ဓာတ်အားများ (ဓာတ်တော် မွေ တော် စသော ရုပ်ဝတ္ထုနှင့် ဂုဏ်တော်များ) မှာ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။

တစ်ဆူတစ်ဆူမျှသော ဘုရားရှင်၏ အင်အားတို့သည်ပင်လျှင် အတိုင်းအတာ မရှိ ကြီးမားလှပေရာ မရေမတွက်နိုင်သော ဘုရားရှင်အဆူဆူတို့၏ အင်အားတော်တို့ကား သာ၍ပင် အတိုင်းအဆမရှိ ကြီးမားကြပေကုန်၏။

ရှေးရှေး ရဟန္တာအရှင်မြတ်ကြီးတို့သည် ထို “အင်အားတို့၏ နိယာမသဘော” ကို မြင်တော်မူကြသည့်အတိုင်း ရတနာသုတ် (အမွန်း) အာဇာနည်ဋီယသုတ် ပရိတ်တော်များ၊ ဥပ္ပာတသန္တိ စသောဘုရားရှိခိုးစာများကို ရေးသားချီးမြှင့်တော် မူခဲ့ကြကုန်၏။

ယခုအခါတွင်လည်း ‘ကျေးဇူးရှင် ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး’ ထံ၌ ရဟန်းယောဂီ၊ လူယောဂီများ တရားအားထုတ်ကြရာ ‘နိသဇ်ဓုတင်ဆောင်’ ၍ ၂၄-နာရီလုံးလုံး မအိပ်စက်ဘဲ (ကျောမျှပင် မဆန့်ရဘဲ) အားထုတ် ခိုင်းတော်မူလေ့ ရှိသည်။ သဒ္ဓါ၊ ဝီရိယ ရှိရှိဖြင့် လုပ်သော်လည်း ပုဂ္ဂိုလ်တိုင်းမရ။ မအောင်မြင်

အလေ့အကျင့် မရသေးလို့’ ဟု ထင်ကြရသည်။

တစ်ရက်မျှ မအိပ်ဘဲနေရသော အလုပ်ကား လူသားမန်တို့ အဖို့ စိတ်ကူးမျှ ပင် မထည့်ရဲစေကာမူ ကိုးနှစ်ဆယ်နှစ် ရဟန်းဝတ်ကတည်းက မအိပ်သော ဦးပဉ္စင်းကြီးများလည်း တော်တော်များများ ရှိသည်ကို ဖူးတွေ့ရ၏။

တစ်ခုသော ညတွင် ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ဦးပဉ္စင်းကြီးများ တရား အားထုတ်ရာသို့ ကြွလာ၍ (ဗိုလ်မှူးအုန်းခိုင် ဘဝမှ ရဟန်းပြုသော) ဦးပဉ္စင်း ဦးဥတ္တမ အနီးသို့ ရောက်လျှင်-

“ဦးပဉ္စင်းကြီးများ အလုပ်လုပ်တဲ့ အခါ ကိုယ့်အားချည်း အားကိုးလို့ မရဘူးဗျာ၊ သူများအားတွေပါ ယူပြီး လုပ်ရတယ်” ဟု အမိန့်ရှိတော်မူဖူး၏။ မှတ်ချက်။ ။

သက်တော်ထင်ရှားရှိသော အရိယာသူတော်ကောင်းကြီးများ၏ အင်အားကို ငှားယူလိုပါလျှင် ထိုအရှင်မြတ်ကြီးတို့၏ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ သာသနာနှင့် လောကအတွက် အကျိုးများစေပုံ ကျေးဇူးဂုဏ်တို့ကို အဖန်ဖန် စဉ်းစားဆင်ခြင်ရသည်။ ပြီးလျှင် မျက်နှာတော်၊ ကိုယ်ဟန်တော်တို့ကို ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း နှလုံး အကြည်ဓာတ်၌ ထင်ဟပ်လာအောင် အာရုံပြု၍ မေတ္တာပွားပို့ပါ။

ကွက်ကွက်ကွင်းကွင်း လင်းလင်းထင်ထင် စိတ်ထဲက မြင်နိုင် ပါမူ မိမိမေတ္တာလည်းရောက်၍ ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကြီးများ၏ မေတ္တာကိုလည်း ခံယူရရှိပြီဟုမှတ်ပါ။ မေတ္တာတော်နှင့်အတူ အခြား သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာအင်အားများလည်း မိမိသန္တာန်၌ ငှားယူ ရရှိလာပြီ၊ ကိန်းဝင် တည်လာနေပြီဟု အကြွင်းမဲ့ယုံကြည်ပါလေ။

အငှားအရမ်းချင်း မတူ

ဗုဒ္ဓဓာတ်၊ အရိယာဓာတ်၊ သူတော်ကောင်း ဓာတ်အားများကို ငှားယူ သုံးစွဲရာ၌ တစ်ခု သတိပြုသင့်၏။ ‘ငှားသည်’ ဆို၍ သူဌေးကြီးထံ မှ ငှားယူသော ငွေကြေးကဲ့သို့ အချိန်ကျလျှင် ပြန်ပေးရသည်ဟု မမှတ်ရ။ တစ်စုံတစ်ခုသော လောကီသိပ္ပံကြောင့် တစ်စုံတစ်ဦးက ကူပုံဆောင်ရွက်ပေးသော ‘ဥုံဖွ’ အာဏာ အငှားများကဲ့သို့လည်း အရပ်အသိမ်း ခံရတတ်သည်ဟု မယူဆသင့်။

သီလဖြင့် ဆေးကြော၍၊ သမာဓိဖြင့် ပွတ်တိုက်၍ ကိုယ်နှုတ် စိတ် အတွင်း

အပြင် မိမိ၏ရုပ်နာမ်အစဉ်များ ကြည်လင် သန့်ရှင်းနေသမျှ ပြန်လည် ပေးဆပ်ခြင်း၊ အရပ်အသိမ်းခံခြင်းဟူ၍ အလျှင်းပင်မရှိ။ တိုး၍တိုး၍သာ ရရှိနိုင်သည်။ မိမိ သန္တာန်၌ ရောက်နေပြီ၊ ရရှိတည်နေပြီဟုကား အကြွင်းမဲ့ စိတ်ချယုံကြည်မှု ရှိရန် သာ အရေးအကြီးဆုံး ဖြစ်သည်။

(သူတော်ကောင်းဓာတ်၊ သူယုတ်မာဓာတ်အား၊ လောကီရွှေငွေ ရတနာ လောကုတ္တရာ ရတနာဓာတ်အားတို့၏ အပေးအယူအဆက်အသွယ် ရှိပုံ၊ လုပ်ယူ၍ ရပုံ၊ ဓာတ်ခိုက်ပုံများကို ‘လောသကတိဿရဟန်း’ ဝတ္ထု ‘နန္ဒကျွန်’ ဝတ္ထု၊ ဇာတ် တော်တို့၌ များစွာ လာသော လောကီ ရတနာတို့၏ အစွမ်းသတ္တိများ စသည်တို့ဖြင့် ဖြန့်ချိနှိုင်းစံ၍ ပညာရှိအများ လက်ခံ အသုံးပြုလျက် ရှိကြပါသည်။

ဓမ္မဒေသနာ ဘုရားရှိခိုး

(နှုတ်တက်အရဆောင်)

(မူလပဏ္ဏာသ၊ သစ္စကသုတ် ပါဠိတော်လာ သစ္စကပရိမိုဇ် အား မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသော စကားတော်ငါးခွန်းကိုပင် “တံ ဘဂဝန္တံ အဟံဝန္နာမိ” ထည့်၍ ဘုရားရှိခိုးစာ ပြုလုပ်ထားပါသည်။)

၁။ ဗုဒ္ဓါသော ဘဂဝါ ဗောဓာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

သောဘဂဝါ= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဗုဒ္ဓေါ- ကိလေသာတိမ်သလာ၊ ပယ်ခြစ်ခွာ၍၊ သစ္စာလေးတန်၊ တရား မှန်ကို၊ မတန် ဖက်ပြိုင်၊ ကိုယ်တော်တိုင် သိမြင်တော်မူပြီးသူ ဖြစ်ရကား။ ဗောဓာယံ= အများ သတ္တဝါတို့ကို သိမြင်ကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဓမ္မံ= သစ္စာလေးတန် တရားမှန်ကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာ ရှေ့ထား၍ ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူပါပေ၏။

တံဘဂဝန္တံ= သစ္စာလေးအင်၊ ကိုယ်တိုင် မြင်၍၊ မြင်စေဟောဖော်၊ ထိုဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို အဟံ=အကျွန်ုပ်ပါသည်။ ဝန္နာမိ= ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါသည် အရှင်ဘုရား။

၂။ ဒန္တော သော ဘဂဝါ ဒမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

သော ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ဒန္တော= အာရုံထိခိုက်၊ သတိလိုက်၍၊ ရိုင်းမိုက်ဆယ်ဖြာ။ ကိလေသာတို့၊ လာခွင့် မပေး၊ အစဉ်ဝေးလျက်၊ ကိုယ်တော်တိုင် ယဉ်ကျေးသိမ်မွေ့တော်မူပြီးသူ ဖြစ်ရကား။ ဒမထာယ= အများ သတ္တဝါတို့ကို၊ လိမ်မာ ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့ကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဓမ္မံ= ကိုယ်နှုတ်နလုံး၊ သုံးပါး အစဉ်၊ ယဉ်ကျေးစေကြောင်း၊ တရားကောင်းကို၊ ဒေသေတိ= ကရုဏာ ရှေ့ထား၍ ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူပါပေ၏။

တံ ဘဂဝန္တံ= သတိပဋ္ဌာန်၊ သမ္မုဇဉ်လေ့၊ ကိုယ့်နှယ် တွေ့လျက်၊ သိမ်မွေ့ ယဉ်ကျေးအောင်၊ နည်းပေးညွှန်ပြ၍၊ ဆုံးမတော် မူနိုင်သော ထို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို။ အဟံ= အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဒာမိ= ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရိုခိုးကန်တော့ပါသည် အရှင်ဘုရား။

၃။ သန္တော သောဘဂဝါ သမထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

သော ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ သန္တော= လှုပ်ရှားလောင်ပူ၊ ကိလေဟူက၊ မြူခြမ်းတစေ၊ မသမ်းငွေ့ဘဲ၊ ကိုယ်တော် တိုင် ချမ်းမြေ့ ငြိမ်သက်တော်မူပြီး သူ ဖြစ်ရကား။ သမထာယ= အများ သတ္တဝါတို့ကို၊ ချမ်းမြေ့ ငြိမ်သက်ကြပါစေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဓမ္မံ= ငြိမ်သက်စေကြောင်း၊ တရားကောင်းကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား၍၊ ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူပါပေ၏။

တံ ဘဂဝန္တံ= ကိုယ်နှင့်ထပ်တူ၊ ချမ်းမြေ့ငြိမ်သက်စေတော်မူ နိုင်သော ထို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို။ အဟံ= အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဒာမိ= ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရိုခိုးကန်တော့ပါသည် အရှင်ဘုရား။

၄။ တိဇ္ဈော သော ဘဂဝါ တရဏာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

သော ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ တိဇ္ဈော= ကောင်းဆိုးနှစ်တန်၊ ပြုစီမံ၍၊ ကံ၊ ကိလေသာ၊ ဝိပါကဟု၊ ဘဝယဉ်ကြော၊ စွန့်ဆန်မျောလျက်၊ တောသတ်မပြီး၊ ဝဲနက်ကြီး၌၊ စီးဂယက်ထန်၊ ရေညာဆန်၍၊ တော်လှန်ကူးမြောက်၊ ကိုယ်တော်တိုင် ကမ်းတစ်ဖက်သို့ ရောက်တော်မူပြီးသူ ဖြစ်ရကား။ တရဏာယ= အများ သတ္တဝါတို့ကို လွယ်စွာ ကူးမြောက်၊ နောက်တော် ပါကြပါစေခြင်း အကျိုးငှာ။ ဓမ္မံ=

ဘဝဝဲယဉ်။ ဝဋ်စဉ်ပြတ်ကြောင်း၊ တရားကောင်းကို၊ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား၍၊ ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူပါပေ၏။

တံဘဂဝန္တံ= ဝဲယက်ရေဆိုင်၊ ကိုယ်တိုင်ကူးမြောက်၊ နောက်ပါဗိုလ်လူ၊ ထုတ်ဆောင်ကယ်တင်တော် မူနိုင်သော ထိုဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ် ကြီးကို။ အဟံ= အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္တာမိ= ရိသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါသည် အရှင်ဘုရား။

၅။ ပရိနိဗ္ဗာတော သော ဘဂဝါ ပရိနိဗ္ဗာနာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ။

သော ဘဂဝါ= ဘုန်းတော်ကြီးသော မြတ်စွာဘုရားသည်။ ပရိနိဗ္ဗာတော= အသင်္ခတ၊ နိဗ္ဗာနခေါ်၊ အေးမြစေတော်ကြီး၊ လွမ်းဖိစီး၍၊ မီးဆယ့်တစ်ပုံ၊ မဂ်ဉာဏ်လှူက၊ လုံးစုံ မြေကျမ်း၊ ငွေ့မသမ်းအောင်၊ ကိုယ်တော်တိုင် အစွမ်းကုန် အကြွင်းမဲ့ ငြိမ်းအေးတော်မူပြီးသူ ဖြစ်ရကား။ ပရိနိဗ္ဗာနာယ= အများသတ္တဝါတို့ကို၊ ကိလေသာဟူ၊ အပူခပ်သိမ်း၊ အကြွင်းမဲ့ငြိမ်းအေးကြပါစေခြင်းအကျိုးငှာ။ ဓမ္မံ= ကိလေသာငြိမ်း ကြောင်း၊ ဗာရားကောင်းကို။ ဒေသေတိ= ကရုဏာရှေ့ထား၍၊ ဟောကြား ညွှန်ပြတော်မူပါပေ၏။

တံ ဘဂဝန္တံ= အသင်္ခတ၊ ဓမ္မဓာတ်ပိုင်၊ မဂ်ဉာဏ် ကိုင်၍၊ ကိုယ်တိုင် အေးငြိမ်း၊ ခပ်သိမ်းဗိုလ်လူ၊ ငြိမ်းအေးစေတော်မူနိုင်သော ထို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးကို။ အဟံ= အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္တာမိ= ရိသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါသည် အရှင်ဘုရား။

အန္တရာယ်မပြု ဂုဏ်လေးစု

(ဝိနည်းအဋ္ဌကထာ-၁၊ ၁၄၇-နှင့် ဗုဒ္ဓဝံသအဋ္ဌကထာ- ၃၅၂ အဆို နှစ်ရပ်ကို ညှိ၍ ရွတ်ဖတ် လွယ်ကူစေရန် ပြည့်စုံစွာ ဖော်ပြထားပါသည်။

အသက်၊ အသိဉာဏ်ပညာ၊ ဥစ္စာစီးပွား ခြေလက်အင်္ဂါ၊ စွမ်းရည် သတ္တိတို့ အန္တရာယ်မရှိ၊ ထိခိုက်ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိ၊ တိုးပွားခိုင်မြဲလိုသူတို့ အရကျက်မှတ်ရန်။)

၁။ ဗုဒ္ဓါနံ ဇီဝိတဿ နသက္ကာ ဂေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ၊ တထာ မေ ဟောတုံ။

“ဘုရားရှင်တို့၏ အသက်အား နတ်နှင့်လူဝယ် အဘယ်သူ တစ်စုံ တစ်ယောက်ကမျှ အန္တရာယ်ကို မပြုနိုင်။ ထို့အတူ ငါ့အား ဖြစ်ပါစေ”

၂။ ဗုဒ္ဓါနံ သဗ္ဗညုတညာဏဿ နသက္ကာ ဂေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ၊ တထာမေ ဟောတု။

“ဘုရားရှင်တို့၏ (အလုံးစုံကို သိသော) သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်အား နတ်နှင့်လူဝယ် အဘယ်သူ တစ်စုံတစ်ယောက်ကမျှ (မသိမမြင်စေရန်) အန္တရာယ်ကိုမပြုနိုင်။ ထို့အတူ ငါ့အားဖြစ်ပါစေ”

၃။ ဗုဒ္ဓါနံ ဥဒ္ဓိဿ အဘိဟဋ္ဌာနံ စတုန္တံ ပစ္စယာနံ န သက္ကာ ဂေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ၊ တထာ မေ ဟောတု။

“ဘုရားရှင်တို့အတွက် ရည်စူး၍ ယူဆောင်(သိမ်းဆည်း) အပ်သော ပစ္စည်းလေးပါးတို့အား နတ်နှင့် လူဝယ် အဘယ်သူ တစ်စုံ တစ်ယောက်ကမျှ ပျက်စီးဆုတ်ယုတ်စေရန်၊ အန္တရာယ်ကိုမပြုနိုင်။ ထို့အတူ ငါ့အား ဖြစ်ပါစေ”

၄။ ဗုဒ္ဓါနံ ဒွတ္တိံသ မဟာပုရိသ လက္ခဏာနံ၊ အသီတိယာ အနုဗျဉ္ဇနာနဉ္စ၊ ဗျာမပ္ပဘာဒိရံသီနဉ္စ န သက္ကာ ဂေနစိ အန္တရာယော ကာတုံ၊ တထာ မေ ဟောတု။

“ဘုရားရှင်တို့၏ သုံးဆယ့်နှစ်ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်၊ ဗျာမပ္ပဘာ (အမြဲ တစ်လံမျှထွက်သော ကိုယ်တော်ရောင်) နှင့် ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့အား နတ်နှင့်လူဝယ် အဘယ်သူ တစ်စုံ တစ်ယောက်ကမျှ (ဖုံးကွယ် ပျက်ဖြယ်စေရန်) အန္တရာယ်ကို မပြုနိုင်။ ထို့အတူ ငါ့အား ဖြစ်ပါစေ”

(အဓိပ္ပာယ် နားလည်စေရန်အတွက်သာ မြန်မာပြန်ကို ပူးတွဲဖော်ပြ ထားပါသည်။ ပါဠိကိုသာ အရကျက်ရန် ဖြစ်သည်။)

ပဋိစ္စ သမုပ္ပါဒ် ပါဠိတော်

အဝိဇ္ဇာပစ္စယာ	သင်္ခါရာ၊
သင်္ခါရပစ္စယာ	ဝိညာဏံ၊
ဝိညာဏပစ္စယာ	နာမရူပံ၊
နာမရူပပစ္စယာ	သဠာယတနံ၊
သဠာယရတနပစ္စယာ	ဖဿော၊
ဖဿပစ္စယာ	ဝေဒနာ၊
ဝေဒနာ ပစ္စယာ	တဏှာ၊
တဏှာပစ္စယာ	ဥပဒါနံ
ဥပါဒါနပစ္စယာ	ဘဝေါ၊
ဘဝပစ္စယာ	ဇာတိံ၊
ဇာတိပစ္စယာ	ဇရာ မရဏ သောက ပရိဒေဝ ဒုက္ခ

ဒေါမနဿုပါယာသာ သမ္ဘဝန္တိ၊ ဧဝမေတဿ ကေဝလဿ ဒုက္ခက္ခန္ဓဿ
သမုဒယော ဟောတိ။

ပဋ္ဌာန်း ၂၄ ပစ္စည်း

- ၁။ ဟေတုပစ္စယော၊ အာရမ္မဏပစ္စယော၊ အဓိပတိပစ္စယော၊
(အရှေ့) (အရှေ့တောင်) (တောင်)
- ၂။ အနန္တရပစ္စယော၊ သမနန္တရပစ္စယော၊ သဟဇာတပစ္စယော၊
- ၃။ အညမညပစ္စယော၊ နိဿယပစ္စယော၊ ဥပနိဿယပစ္စယော
(အရှေ့)
- ၄။ ပုရေဇာတ ပစ္စယော၊ ပစ္ဆာဇာတ ပစ္စယော၊ အာသေဝန ပစ္စယော၊
(အရှေ့တောင်) (တောင်)
- ၅။ ကမ္မပစ္စယော၊ ဝိပါကပစ္စယော၊ အာဟာရပစ္စယော၊
- ၆။ ဣန္ဒြိယ ပစ္စယော၊ ဈာနပစ္စယော၊ မဂ္ဂပစ္စယော၊
(အရှေ့) (အရှေ့တောင်)
- ၇။ သမ္ပယုတ္တ ပစ္စယော၊ ဝိပုယုတ္တပစ္စယော၊ အတ္ထိပစ္စယော။
(တောင်)

၈။ နတ္ထိပစ္စယော၊ ဝိဂတပစ္စယော၊ အဝိဂတပစ္စယော

[အကာအကွယ် အရံအတားအဖြစ် စည်းချလိုက် အရှေ့အရပ်မှစ၍ လက်ျာရစ် အရပ်တစ်မျက်နှာ တစ်ပစ္စည်းကျစီ စိတ်ကမှန်း၍ ရွတ်ဆိုစည်းချပါ။ သုံးပတ် ဧဇလျှင် ဆုံး၍ တစ်မျက်နှာ ၃-ပစ္စည်းစီ ရသည်။]

အာဝေဏိက ဂုဏ်တော် ၁၈-ပါး
(အဋ္ဌာရသ-ဗုဒ္ဓဓမ္မ)

[ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ၊ အရိယာ သာဝကတို့၌ မရှိ။ ဘုရားရှင် တစ်ပါးတည်း၌သာ ရှိသော သီးခြားဂုဏ်တော် ၁၈ ပါး။ နေတ္ထိ၊ မဟာ၊ စူဠနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်များနှင့် ပါထိကဋီကာတို့၌ လာ၏။]

- ၁။ အုတိတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။
- ၂။ အနာဂတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။
- ၃။ ပစ္စုပ္ပန်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။
 ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-
- ၄။ သဗ္ဗံ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
- ၅။ သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
- ၆။ သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။
 ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-
- ၇။ နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ။
- ၈။ နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ။
- ၉။ နတ္ထိ ဝိရိယဿ ဟာနိ။
- ၁၀။ နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ။
- ၁၁။ နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ။
- ၁၂။ နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာံ ဟာနိ။
 ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော-
- ၁၃။ နတ္ထိ ဒဝါ။
- ၁၄။ နတ္ထိ ရဝါ။

- ၁၅။ နတ္ထိ အပ္ပုဋ်။
- ၁၆။ နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္ထံ။
- ၁၇။ နတ္ထိ အဗျာဝဋ်မနေော။
- ၁၈။ နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနုပေက္ခာ။
ဥပေတေ ဗုဒ္ဓဓမ္မေဟိ၊ အဋ္ဌာရသဟိ နာယကေ။
ဝန္နေတေ တေန သစ္စေန၊ ဟောတု မေ ယေမင်္ဂလံ။

[မည်သည့် အရေးကိစ္စ၌မဆို မိမိတို့ ကြံစည်ပြောဆို ပြုလုပ်သမျှ အပိတ်အပင် အဆီးအတားမရှိ၊ ကြံတိုင်းအောင်၍ ဆောင်တိုင်းမြောက်စေလိုသူတို့ ကျက်မှတ်ရန် အလွန်ထက်မြက်၍ အင်အားကြီးမားသော ဂုဏ်တော်များ ဖြစ်သည်။]

[စင်ကြယ်သော ထေရဝါဒပိဋကလာ “တစ်ဆယ့်ရှစ်ဝ ဗုဒ္ဓဂုဏ်” မှာ ဤမျှသာ ဖြစ်၏။ လယ်တီ ဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ဤမျှသာ လက်ခံတော်မူခဲ့သည်။

မည်သို့သော အကျိုးထူးများ ရကြောင်း ဂိဇ္ဈကုဋ်တောင်၌ အရှင် အာနန္ဒာအား ဘုရားဟောလေဟန် ပါဠိများမှာ ကျမ်းဂန်မလာ။ ထေရဝါဒမဟုတ်။]

ပတ္တိဒါန အမျှဝေ

- ဤယနေ့ ယခု အကျွန်ုပ်တို့ ပြုရသော-
- ၁။ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာတော်အရှင်မြတ်တို့အား ဆွမ်း၊ ခဲဖွယ်၊ ဘောဇဉ်၊ ချိုချဉ်ရသာ၊ ပန်းနံ့သာ၊ ဆီမီး၊ ရေချမ်းတို့ကို ဆက်ကပ် လှူဒါန်းပူဇော်ရသော ‘ဒါန’ ကုသိုလ်၊
 - ၂။ သရဏဂုံသုံးပါးနှင့်တကွ ငါးပါးသီလတို့ကို ဆောက်တည်ရသော ‘သီလ’ ကုသိုလ်၊
 - ၃။ ဂုဏ်တော် ပွားခြင်း၊ မေတ္တာပွားခြင်း စသော ‘ဘာဝနာ’ ကုသိုလ်၊
- ဤသို့ပြုသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု အစုစုတို့၏ အဖို့ဘာဂကို-
- ၄။ မိဘ၊ ဆရာသမားအမှူးထား၍ အားလုံးသော ကိုယ်စောင့်နတ်၊ အိမ်စောင့်နတ်၊ မြို့စောင့်နတ်၊ ရွာစောင့်နတ်၊ သာသနာတော်ကို စောင့်သောနတ်၊ လောကကိုစောင့်သောနတ်၊ တိုင်းပြည်အုပ်ချုပ်သောမင်းများ၊ စတုလောကပါလနတ်မင်းကြီးလေးပါးတို့နှင့်တကွ နတ်တို့သနင်း သိကြားမင်း၊ ငရဲသနင်းယမမင်းနှင့်တကွ သုခိတ၊ ဒုက္ခိတ သတ္တဝါ၊ နတ်ဗြဟ္မာ

အပေါင်းတို့အား အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အသီးသီး အမျှရ၍ ချမ်းသာ ကြပါစေ။

ထိုမှတစ်ပါး တန်ခိုး ဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အရိယာ သူတော်ကောင်းတို့အားလည်း အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အသီး အသီး အမျှရ၍ ချမ်းသာကြပါစေ။

၅။ တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အရိယာသူတော် ကောင်းများ ပေးပို့သည့် မေတ္တာဓာတ်ကိုလည်း ခံယူပါကုန်၏။ မေတ္တာ ဓာတ် ချီးမြှင့်တော် မူကြပါကုန်လော့။

တန်ခိုးဣဒ္ဓိပါဒ်နှင့် ပြည့်စုံကြကုန်သော ပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အရိယာ သူတော် ကောင်းကြီးများ၏ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဆည်းပူးပွားများကြသော ကုသိုလ် ကောင်းမှု အစုစုတို့၏ အဖို့ဘာဂကိုလည်း အမျှယူကြပါကုန်၏။ ဝမ်းမြောက်နုမော် သာဓုခေါ်ပါကုန်။ သာဓု- သာဓု- သာဓု။

၆။ အထူးအားဖြင့် ဘဝသံသရာ အဆက်ဆက်မှစ၍ ဤယနေ့ ကျအောင် မိဘဆရာသမားများ၊ ဆွေမျိုးသားချင်း၊ မိတ်ဆွေသင်္ဂဟ တော်စပ်ကြ ပူးသော ပြိတ္တာအပေါင်းတို့အားလည်း အမျှပေးဝေပါကုန်၏။ အသီးအသီး အမျှရ၍ ချမ်းသာကြပါစေ။

သာဓု- သာဓု- သာဓု။

(ကွယ်လွန်သူများအား နာမည်ခေါ်၍လည်း အမျှဝေပါ။)

“သစ္စာနှုတ်သီး၊ မန္တန်ကြီးကား၊ ဆေးပြေးသော်မှ၊ ရှင်ပြန်ရ၏။”

(မဃဒေဝ)

အတုမရှိ ဂုဏ်တော်ဖွင့်
အာဝေဏီကဂုဏ်တော် ၁၈- အညွှန်း

ဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝကတို့ ၌ မရှိ၊ တစ်ဆူတည်းသော ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၌သာ ရရှိသဖြင့် သာဝကတို့နှင့် မဆက်ဆံ (အသာဓာရဏ)၊ ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ သီးခြားဂုဏ်ရည် (အာဝေဏီက) များ ဖြစ်၏။

ယင်းဂုဏ်တို့ကား အရေအတွက်အားဖြင့် တစ်ဆယ့်ရှစ်မျိုး ရှိ၏။

ယခုအခါ ယင်းဂုဏ်တော်တို့ကို ရွတ်ဖတ်ပူဇော်သူတို့ များစွာ ရှိသော်လည်း စင်စင်ကြယ်ကြယ် စစ်စစ်မှန်မှန် သန့်သန့်ရှင်းရှင်း ရှိသော ထေရဝါဒ ပါဠိမူရင်း အတိုင်း ရရှိသူကား ရှားပါးလျက်ရှိပေသည်။ အတိတ် သာသနာ သမိုင်းတစ်လျှောက် ရံခါ ယင်းဂုဏ်တော်ပါဠိများ မူရင်းပျက်ပြား၍ အမှားမှား အယွင်းယွင်း ရှိခဲ့ဖူး၏။ ထို့ကြောင့် “ပါထိကဝဂ္ဂဋီကာ” ဆရာကြီးသည် ရှုပ်ထွေးပျက်မှားနေသော ယင်း ပါဠိများကို ကြိုးစားသုတ်သင်၍ အထူးမိန့်မှာ ပြင်ဆင်ပေးတော်မူခဲ့ဖူး၏။

(ယင်း ဋီကာ ၁၉၈။ မူရင်းမှာ ပါထိကဝဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ သီဂီတိသုတ် အဖွင့် ၁၇၆-၌ ပါရှိ၏။ မိလိန္ဒပဉ္စာ၊ စူဠနိဒ္ဒေသ၊ မဟာနိဒ္ဒေသ ပါဠိတော်တို့၌လည်း အချို့အဝက် တွေ့ရှိနိုင်သည်။)

အဘယ်မည်သော ရောနှောရှုပ်ထွေးမှုကြောင့် မှားယွင်းခဲ့ရသည်ကိုမူ ဖော်ပြ မထားပေ။

ဆရာရှင်လယ်တီ ဉာဏ်ကိုမှီ၍

ဤ တစ်ဆယ့်ရှစ်ဝ ဗုဒ္ဓဂုဏ် (=အဋ္ဌရသ ဗုဒ္ဓဓမ္မ) သည် အလွန် တန်ဖိုး ကြီးမြတ်လှပေ၏။ မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည်-

“တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးသော ဗုဒ္ဓဓမ္မတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူသည် ဖြစ်၍ အဘိဓမ္မာ ဝိဘင်းကျမ်းကိုလည်း တစ်ဆယ့်ရှစ်ခန်းထား၍ ဟောတော်မူခဲ့ ပေသည်”-

ဗု အဋ္ဌကထာဆရာ “အရှင်မဟာဗုဒ္ဓဃောသ” အရှင်မြတ်က သမ္မောဟ ဒိနောဒနိ အဋ္ဌကထာ ပဏာမ၌ပင် ညွှန်ပြတော်မူခဲ့၏။

ထိုအဓိပ္ပာယ်ကို မူလဋီကာ အနုဋီကာ ဆရာတို့ကလည်း ထပ်ဆင့်ဂုဏ်ပြုကာ ဖွင့်ဆိုတော်မူခဲ့ကြ၏။

ဤ ‘အတုမရှိ ဂုဏ်တော်ဖွင့်’ ၌မူ လယ်တီ ဆရာတော် ဘုရားကြီးများ ရေးသားသုံးစွဲတော်မူ၍ ယခုအခါ၌လည်း တိပိဋကဓရဆရာတော် အရှင် ဝိစိတ္တ သာရာဘိဝံသ အရှင်မြတ်များ ထပ်မံအတည်ပြုပေးတော် မူသည့်အတိုင်း ဖော်ပြ ထားပါသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ (နောက်ဆုံး ကိုယ်တိုင်ရေး ရှိခိုးဂါထာတစ်ခု ထည့်ထားသည်မှ အပ) ‘မူရင်း အစစ်အမှန် ထေရဝါဒကျမ်းဂန်လာအတိုင်း အပိုအလို အညွှန်းအချဲ့မပါ’ ဟု ဆိုလိုပါသည်။

လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီးလည်း ထိုကဲ့သို့ နောက်ဆုံး၌ ဝန္တနာ ဂါထာ တစ်ခု ရေးသီကုံးဖွဲ့၍ ထည့်သွင်းရုံမှတစ်ပါး အပိုအလိုမရှိ။ မူရင်းအတိုင်းသာ အသုံးပြုစေတော်မူလိုဟန် ရှိပါသည်။ မဟာဗုဒ္ဓဝင် ပဉ္စမတွဲ ၅၅၀- ရှုပါ။

မလိုလားအပ်သော ရောနှောမှု၊ မစင်ကြယ်မှုများ ရှိ၍ သန့်စင်ပေးသော အားဖြင့် ‘ပါထိကဝဂ္ဂဋီကာ’ ဆရာကြီးကဲ့သို့ အမှန်ကို အတည်ပြု ပေးသကဲ့သို့ ရှိပါသည်။

ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ရာ၌ အလွန် အကျိုးကျေးဇူးကြီးမား၍ စွမ်းပကားထက်မြက် လှသဖြင့် မပျက်မကွက် စစ်စစ်မှန်မှန် ရွတ်အံ့ပူဇော်စေလိုသော ဆန္ဒတော်များကိုလည်း ရိပ်စားရပါသည်။

ဤ ‘အတုမရှိ ဂုဏ်တော်ဖွင့်’ ကိုလည်း ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော် ဘုရားကြီး၏ ဉာဏ်တော်ကို မှီခိုခွင့်ရသဖြင့် ဤမျှလောက် အဓိပ္ပာယ်ထွက်အောင် (အရသာရှိအောင်) ရေးဆက်နိုင်ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ကြိုးစား၍ ရွတ်ဖတ်ပူဇော်ကြပါကုန်။

အာဝေဏိကဂုဏ်တော် ၁၈-ပါး အနက်

၁။ အတိတ်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟာတံ ဉာဏံ။

ဘဂဝတော= စကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုး ကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော။ ဗုဒ္ဓဿ= ဘုရားရှင်ကိုယ်တော် မြတ်ကြီး၏၊ ဉာဏံ= ကုန်စင်မကြွင်း၊ ထိုးထွင်းသိမြင်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်

မြတ်သည်။ အတိတ်သေ = အတိတ်သံသရာ၊ ကမ္ဘာဘာဠိ၊ ရှည်ကြာ
 မြင့်တင်၊ စ၊ မထင်လည်း၊ ယခင်ရေးက၊ ဖြစ်ပျက်ခဲ့သမျှသော တရား
 အပေါင်း၌။ အပ္ပဋိဟတံ= လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ဘယ်အရာကမျှ၊ ကွယ်ကာဖုံးဖိ၊
 စိုးတစ်မျှပင်၊ မသိမြင်အောင်၊ ပိတ်ပင်ဟန့်တားနိုင်သောအရာ မရှိပါချေ။
 (အရကျက်ပါ)

အတိတ်ကာလ ဆီးတားမထင် အကုန်မြင်

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အခက်အလက်တစ်ခုဖြစ်သော ပုဗ္ဗေနိဝါသဉာဏ်
 တော်ဖြင့် ရှေးရှေးကမ္ဘာ သံသရာအဆက်ဆက်က အဖြစ်အပျက်မှန်သမျှ အကုန်အစင်
 ပြန်၍ သိမြင်တော်မူနိုင်သည်ချည်းသာ။

ထိုဉာဏ်တော်ဖြင့် ပွင့်တော်မူပြီးသော “ဘုရားရှင်များ မင်းများနှင့်တကွ
 ကမ္ဘာတည်ပုံ ပျက်ပုံတို့ကို (လိုအပ်သလောက်) ဟောထားတော်မူ၏။ ၅၅၀-
 ဇာတ်တော်များဖြင့်လည်း ထိုဉာဏ်တော်ကို ရိပ်စားမိနိုင်ပြီ။

၂။ အနာဂတံသေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

ဘဂဝတော= စကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုး
 ကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော။ ဗုဒ္ဓဿ= ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်
 မြတ်ကြီး၏။ ဉာဏံ= ကုန်စင်မကြွင်း၊ ထိုးထွင်းသိမြင်၊ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်
 တော်မြတ်သည်။ အနာဂတံသေ= နာဂတ်နောင်ခါ၊ ကမ္ဘာဘာဠိ၊ ရှည်ကြာ
 မြင့်တင်၊ ဆုံးမထင်လည်း၊ တွင်တွင်ဆက်လက်၊ ကြောင်းကျိုးခက်၍၊
 ဖြစ်ပျက်လှာအံ့သော တရားအပေါင်း၌။ အပ္ပဋိဟတံ= လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊
 ဘယ်အရာကမျှ၊ ကွယ်ကာဖုံးဖိ၊ စိုးတစ်မျှပင်၊ မသိမြင်အောင်၊ ပိတ်ပင်
 ဟန့်တားနိုင်သောအရာ မရှိပါချေ။
 (အရကျက်ပါ)

အနာဂတ်ကာလ ဆီးတားမထင် အကုန်မြင်

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ အခက်အလက်တစ်ခုဖြစ်သော အနာဂတံသ ဉာဏ်
 တော်ဖြင့် လာလတ္တံ့သော ကမ္ဘာအဆက်ဆက်၌လည်း ဖြစ်ပျက်လာမည့်အကြောင်း

အရာတို့ကို အသေးစိတ်ကြိုတင်၍ သိမြင်တော်မူသည်ချည်းသာ။

ထိုဉာဏ်တော်ဖြင့် အနာဂတ်ကမ္ဘာအကြောင်း (လိုအပ်သလောက်) ဟောထားတော်မူခဲ့၏။ ယခုအခါ ဖြစ်ပျက်နေသော အခြေအနေများကိုလည်း သိမြင်တော်မူခဲ့ပြီးပင်ဖြစ်သည်။ ပိဋကကျမ်းစွာ သာသနာအမွေတို့ကို ကိုယ်တော်စားပေးသနားတော်မူခဲ့ပြီ။

၃။ ပစ္စုပ္ပန်သေ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော အပ္ပဋိဟတံ ဉာဏံ။

ဘဂဝတော = စကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုးကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော။ ဗုဒ္ဓဿ = ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏။ ဉာဏံ = ကုန်စင်မကြွင်း၊ ထိုးထွင်းသိမြင်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်မြတ်သည်။ ပစ္စုပ္ပန်သေ = ၄၅-ဝါ၊ ကာလတာတွင်၊ ဖြစ်လှာတွေ့ကြုံ၊ လူ၊ နတ်၊ ဘုံနှင့်၊ လုံးစုံ စကြဝဠာ၊ သတ္တဝါနာမ်ရပ်၊ ဖြစ်ပျက်ချုပ်ဆဲသော တရားအပေါင်း၌။ အပ္ပဋိဟတံ = လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ ဘယ်အရာကမျှ၊ ကွယ်ကာဖုံးဖိ၊ စိုးတစ်စိမျှပင်၊ မသိမြင်အောင်၊ ပိတ်ပင် ဟန့် တားနိုင်သောအရာ မရှိပါချေ။

(အရကျက်ပါ)

ပစ္စုပ္ပန်ကာလ ဆီးတားမထင် အကုန်မြင်

ဘုရားသက်တော် ထင်ရှားရှိစဉ်က တွေ့ကြုံတော်မူရသော တောတောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ နေ၊ လ၊ တာရာ စကြဝဠာ အနန္တခေါ် ဩကာသလောက၊ (တိုက်တစ်သောင်းယူသည်လည်းရှိ၏။) အမျိုးမျိုးသော သတ္တဝါ- သတ္တလောက၊ ရုပ်နာမ်တရား- သင်္ခါရလောက၊ ပစ္စက္ခလက်ရှိ ဖြစ်ပျက်နေသမျှ အရာအားလုံး ကိုလည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် ဒိဗ္ဗစက္ခုဉာဏ်တော် စသည်တို့ဖြင့် အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူသည်ချည်းသာ။

ယခုခေတ် ဂေါဟာရအားဖြင့် ဆိုရသော် ပထဝီဝင်၊ ရူပဗေဒ၊ ဓာတုဗေဒ၊ ရုက္ခဗေဒ၊ သတ္တဗေဒ၊ ကမ္ဘာ့သမိုင်း စသည်တို့ကို သိမြင်တော်မူရာ၌ ရှေးဖြစ်နောက်ကြောင်းနှင့်တကွ အသေးစိတ် အကုန်အစင် သိမြင်တော်မူသည်။

ဥပမာ- သတ္တဝါတစ်ဦးသည် အဘယ်ကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ဖြစ်နေရသည်။

အဘယ်ကို စိတ်ကူးနေသည်။ အတွင်းသဘောဓာတ်ခံ မည်သို့ရှိသည်။ အမြီး အမောက် အတောင် အရောင်အသွေးမှအစ အဘယ်ကြောင့် ဤသို့ ဖြစ်နေရသည် စသည်ဖြင့် လက်ရှိဖြစ်ဆဲ ကိစ္စကိုသာမက ရှေးက မည်သို့ဖြစ်ခဲ့သည်၊ နောင် ဘဝပေါင်း ကမ္ဘာပေါင်းများစွာ၌ အဘယ်သို့ ဖြစ်လိမ့်မည်ဟု အကြောင်း အကျိုးနှင့်တကွ အပြည့်အစုံ သိမြင်တော်မူလေသည်။

ပညာရှိတိုင်း အရှက်ကွဲရသောဓေတ်

သက်မဲ့အရာဝတ္ထုများကို သိမြင်တော်မူရာ၌လည်း တောတောင်ရေမြေ နေလ နုကွတ်များကို ထားဘိဦး။ သစ်မင်းတစ်ပင်ကိုပင်လျှင် ဆင်ခြင်တော်မူက အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူသည်သာ ဖြစ်၏။

ဥပမာ- အဘယ်ဓာတ်သဘာဝ လွန်ကဲသောကြောင့် ယုတ်လျော့သောကြောင့် ပင်စည်ဖြောင့်သည်၊ ကောက်သည်၊ အခေါက်ထူသည်၊ ပါးသည်၊ သီးပွင့် ခက်ရွက် အရောင်အဆင်း ပုံသဏ္ဍာန်အရသာတို့နှင့်စပ်၍ အဘယ်ကြောင့် ဖြူသည်၊ မည်းသည်၊ သေးသည်၊ ကြီးသည်၊ လုံးသည်၊ ပြားသည်၊ ခါးသည်၊ ချိုသည်၊ ဆူးရှိသည်၊ မရှိသည်၊ ဆူးအဖျားထက်သည်၊ တုံးသည်၊ ဖြောင့်သည်၊ ကောက်သည်မှ အစ အကြောင်းအကျိုးနှင့်တကွ အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူလေသည်။ (အနေက ဓာတု နာနာဓာတုဉာဏ်ဟု ခေါ်၏။)

သက်ရှိသက်မဲ့အရာအားလုံး၊ အဖြစ်အပျက်အားလုံး (တစ်လောကလုံး) ကို သိမ်းကျုံးကုန်စင် သိမြင်တော်မူလေသည်။

(‘စကြဝဠာနှင့် တိုင်းတာရသော မြတ်စွာဘုရား’ အခန်းကိုလည်း ပြန်၍ ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်ပါ။)

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရား ဖြစ်ထွန်း ပွင့်ပေါ်ရာခေတ်က အမျိုးမျိုးသော သိပ္ပံဝိဇ္ဇာ ပညာရပ်များ၌ အလံတံခွန်ထူ၍ ပါရဂူ ပါမောက် နှစ်ယောက်မရှိ၊ ပညာ တွေများလွန်း၍ ဗိုက်ပေါက်မထွက်စေရန် သံပတ်ပတ်ထားရသည် ဆိုသော သစ္စက ပရိဗိုဇ်မှအစ ပညာရှင်အသီးသီးတို့သည် ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့ရသောအခါမှ စ၍-

“ငါတို့တွေ ပညာတတ်တယ်ဆိုတာ အရှင်ဂေါတမရှေ့မှာ ရှက်စရာ ဖြစ် နေပါပကောလား” ဟု ဖွင့်ဟဝန်ခံခဲ့ကြရသည်။

၄။ ဣမေဟိ တိဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော သဗ္ဗ ကာယကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

ဣမေဟိ တိဟိ ဓမ္မေဟိ= ဇာတိ၊ အာဏာ၊ ဝိသယာဟု၊ စကြဝဠာဓေတ္တ၊ သုံးလောက၌၊ ကာလသုံးဖြာ၊ စ၊ ရာမထင်၊ မမြင်အဆုံး။ တရားအလုံးကို၊ သိမ်းကျုံးသိမြင်၊ ဤသုံးပါးသော ဂုဏ်အင်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ= ပါရမီလောကလုံ၊ ပြည့်စုံတော်မူပါပေထသော။ ဘဂဝတော= စကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုးကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူ ပါပေသော။ ဗုဒ္ဓဿ= ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏။ သဗ္ဗ= အလုံးစုံသော။ ကာယကမ္မံ= လျောင်းထိုင်ရပ်သွား၊ လေးပါးဣရိယာပုတ်၊ ဆုတ်တက်မြန်နှေး၊ ကွေးဆန့်လှည့်မှု၊ ပြုပြုသမျှသော ကိုယ်အမူအရာတော်သည်။ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ= [ပညာရှင်တို့မြင်သော် ရှုတ်ချ ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်၊ ကြောင့်ကြစိုးနှောင့်၊ တမင် အောင့်၍၊ စောင့်စည်းရခြင်း၊ ဆိတ်ကွယ်ခင်းပင်၊ အလျဉ်းမရှိ] သမာဓိနှင့်၊ သတိသမ္ပဇော်၊ အလိုလိုယှဉ်၍၊ ဉာဏ်လျှင်ရှေ့သွား ရှိတော်မူပါပေ၏။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ= တစ်ရံမလင့်၊ ဉာဏ်ချွန်းဖွင့်၍၊ ဉာဏ်နှင့်အလျောက်၊ ဉာဏ်၏နောက်သို့၊ မဖောက်မသွေ၊ အစဉ်လိုက်ပါရမိ ဖြစ်ပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

မှတ်ချက်။ ကျက်မှတ်ရာတွင် ရှည်လွန်းသည်ဟု ထင်က ထောင့်ကွင်းစာသားများကို ချန်လှပ်၍လည်း ကျက်မှတ်နိုင်သည်။

၅။ သဗ္ဗံ ဝစီကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

သဗ္ဗံ= အလုံးစုံသော။ ဝစီကမ္မံ= [ရာဂဒေါသ၊ မောဟကင်းကြောင်း၊ စကားကောင်းဆယ်မျိုး၊ မိန့်ဆိုရိုးနှင့်၊ ကျိုးရှိဟုတ်မှန်၊ မနာခံလည်း၊ ရန်သူနှင့်သား၊ မခွဲခြားခဲ့၊ စကားနှစ်ခွဲ၊ သံသယလွတ်ကင်း၊ သန့်ရှင်းသာယာ၊ လွန်သိသာလျက်၊ နာဖွယ်မပြန့်ထွက်၊ လုံးစည်းနက်၍၊ ဂယက်ပဲ့တင်၊ သံရစ်အင်ဖြင့်၊ အသင်္ချေယျ၊ အနန္တစကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာထွင်းဖောက်၊ ထုတ်ချင်း ပေါက်အောင်၊ ရောက်စေပြန်စေ၊ ကြားသိစေတော်မူလိုက ကြားသိစေတော် မူနိုင်သော ဝစီကံတော်ဟူသမျှသည်။ ပုဗ္ဗင်္ဂမံ= [ပညာရှင်တို့၊ မြင်သော်ရှုတ်ချ၊ ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်၊ ကြောင့်ကြ စိုးနှောင့်၊ တမင်အောင့်၍၊ စောင့်စည်းရခြင်း၊

ဆိတ်ကွယ်ခင်းပင်၊ အလျှင်းမရှိ၊ သမာဓိနှင့်၊ သတိသမ္ပဇော်၊ အလိုလိုယှဉ်၍၊
 ဉာဏ်လျှင်ရှေ့သွား ရှိတော်မူပါပေ၏။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ = တစ်ရံ မလင့်၊
 ဉာဏ်ချွန်းဖွင့်၍၊ ဉာဏ်နှင့်အလျောက်၊ ဉာဏ်၏နောက်သို့၊ မဖောက်မသွေ၊
 အစဉ် လိုက်ပါမြဲဖြစ်ပါပေ၏။ (အရကျက်ပါ)

၆။ သဗ္ဗံ မနောကမ္မံ ဉာဏပုဗ္ဗင်္ဂမံ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ။

သဗ္ဗံ = အလုံးစုံသော။ မနောကမ္မံ = [နှစ်ပေါင်း ခုနစ်၊ မာရ်နတ်
 ညစ်သည်၊ မလစ်မလပ်၊ နောက်တော်ကပ်၍၊ ထက်ကြပ်စုံစမ်း၊ အပြစ်ဖမ်း
 လည်း၊ မြူခြမ်းမတွေ့၊ ပြကတေပင်၊ နေ့ညဉ့်မခြာ] ကုဋေနှစ်သန်း လေး
 သိန်းသော မဟာကရုဏာဖြင့်၊ သတ္တဝါကောင်းကျိုး၊ သည်ဆောင်ပိုးဖို့၊
 မျှော်ကိုးရည်သန်၊ စိတ်ကူးကြံသည်၊ မနောကံတော် ဟူသမျှသည်။ ဉာဏ
 ပုဗ္ဗင်္ဂမံ = [ပညာရှိတို့၊ မြင်သော်ရှုတ်ချ၊ ကဲ့ရဲ့ကြလိမ့်၊ ကြောင့်ကြ စိုး
 နှောင့်၊ တမင်အောင်၍၊ စောင့်စည်းရခြင်း၊ ဆိတ်ကွယ်ခင်းပင်၊ အလျှင်းမရှိ၊
 သမာဓိနှင့်၊ သတိသမ္ပဇော်၊ အလိုလိုယှဉ်၍၊ ဉာဏ်လျှင်ရှေ့သွား ရှိတော်မူပါ
 ပေ၏။ ဉာဏာနုပရိဝတ္တံ = တစ်ရံမလင့်၊ ဉာဏ်ချွန်းဖွင့်၍၊ ဉာဏ်နှင့်အလျောက်၊
 ဉာဏ်၏နောက်သို့၊ မဖောက်မသွေ၊ အစဉ်လိုက်ပါမြဲ ဖြစ်ပါပေ၏။

(အရကျက်ပါ)

ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်၊ စင်ကြယ်တော်မူပုံ

အလောင်းတော်သည် သက်တော် ၂၉-နှစ်တွင် ရွှေနန်းစည်းစိမ်တို့ကို
 စွန့်ပစ်၍ တောထွက်တော် မူခဲ့ရာ ၆-နှစ်တိုင်တိုင် ဒုက္ကရစရိယာ ကျင့်တော်မူပြီး
 နောက် သက်တော် ၃၅-နှစ် ပျိုမျှစ်နုနယ် ကြည်ညိုစဖွယ် အရွယ်တော်ကောင်းတုန်း
 ဘုရားဖြစ်တော်မူခဲ့သည်။

၃၂-ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး၊ ရှစ်ဆယ်သော လက္ခဏာတော်ငယ်၊
 ခြောက်သွယ်ရောင်လျှံ၊ တစ်လံမျှ ကွန့်မြူးသော ‘ဗျာမပ္ပဘာ’ ရောင်ခြည်တော်တို့နှင့်
 ပြည့်စုံတော်မူသော ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ ပြည့်ဖြိုးသောကိုယ်လုံးကိုယ်ဟန်၊
 သွယ်ပျောင်းသောလက်ဆံ ခြေဆံတော်၊ မျက်လုံး၊ မျက်ခုံး၊ နှုတ်၊ နှုတ်ခမ်း၊ နား
 ရွက်တော် စသည်တို့၏ ထူးခြားသပ္ပာယ်တော်မူပုံကို ခန့်မှန်းကြည့်ညို့ဖွယ် ကောင်း

(ယခုအခါ အများအားဖြင့် ထုလုပ်ရေးဆွဲထားကြသော ဆံတော်၊ နဖူးတော်၊ နားရွက်တော်တို့သည် ပကတိ ရုပ်တော်နှင့် များစွာ ကွာခြားနေပေလိမ့်မည်။)

ဘုရားကို ချစ်နေသူများ

အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရား ဆွမ်းခံကြွတော်မူစဉ် ဝက္ကလီခေါ်သော ပုဏ္ဏား လုလင်ငယ် တစ်ယောက်သည် ဆွမ်းခံကြွရာ မြို့တွင်းတစ်လျှောက် တစ်ကောက် ကောက် လိုက်ပါလျက် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အသရေတော်ကို ကြည့်ရှုမဝနိုင်အောင် ရှိခဲ့၏။ ဆွမ်းခံအပြီး ကျောင်းတော်သို့ပင် လိုက်ပါလာခဲ့သည်။ အမြဲတမ်း ဖူးမြော်နေချင်လွန်းသဖြင့် ရဟန်းပြုကာ အပါးက မခွာနိုင်ခဲ့ပေ။

တစ်ချိန်ကလည်း မြတ်စွာဘုရား ဧတဝန်ကျောင်းတော်၌ တရား ဟောတော် မူစဉ် ဘိက္ခုနီမကလေး တစ်ဦးသည် ဘုရားရှင်၏ ရွှေမျက်နှာတော်ကို တစ်မိမိမ့် ဖူးကြည့်မဝနိုင်အောင် ရှိလေ၏။

ထို ဘိက္ခုနီမကလေးသည် ဇာတိဿရ (ရှေးဘဝများစွာကို သိမြင်နိုင်သော) ဉာဏ်ရှိသူ ဖြစ်သည့်အတိုင်း-

“ငါသည် ဘဝသံသရာ၌ ဤမျှ ချောမောလှပသော ယောက်ျား မြတ်၏ ဇနီးကြင်ရာ ဖြစ်ခဲ့ဖူးပါရဲ့လား” ဟု စိတ်ကူးယဉ်၍ ဆင်ခြင်စဉ်းစားလေရာ အပြစ်မဲ့သော အလောင်းတော်ဆင်မင်းအား စိတ်ကောက်နွဲ့ဆိုးကာ ရန်ငြိုးကြီးခဲ့သူ သုဘဒ္ဒါမိဖုရား ဖြစ်ခဲ့ဖူးသည်ကို သိမြင်သည်နှင့် ယူကျုံးမရ ငိုကြွေးခဲ့ရဖူး၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အလှကျက်သရေတော်သည် မြင်သူတိုင်းပင် ငေးမော လောက်ပါပေ၏။

ယင်းသို့ ပကတိ ကိုယ်တော်ကပင် ဖူးကြည့်မဝအောင် သပ္ပာယ်တော်မူရသည့် အထဲ အရာရာတွင် သတိဉာဏ်ယှဉ်သော (သမ္မဇေလေးပါး)ကြောင့် လှုပ်ရှား သွားလာသော ကိုယ်အမူအရာတော် မှန်သမျှ မည်မျှ ဇာည်ငြိမ် အေးချမ်း၍ ရွှင်လန်းသပ္ပာယ်တော်မူမည်ကို စိတ်ထဲကမှန်းကြည့်ပါ။

အပြောကောင်းအဟောကောင်း

စကားတော်နှင့်စပ်၍လည်း မူလကိုက ချိုမြိန်အေးမြနာ၍မဝသော အသံတော် ရှစ်မျိုးရှိတော်မူရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အသံတော်ကိုကြားလျှင် တောတိရစ္ဆာန်များပင်

ကြားရာအရပ်၌ ပြေးလွှားရာမှ ရပ်တန့်သွားကြသည်။ သမင်နှင့်ကျား မြွေနှင့်ဖားတို့သည် အချင်းချင်းသတ်စားရန်၊ ဘေးလွတ်ရန်၊ ပြေးလွှားကြခိုက် ဘုရားရှင်၏ စကားတော်သံ ကြားရလျှင် ရပ်၍နေကြကုန်၏။ သမင်သည် ကျားကိုမကြောက်၊ ဖားသည် မြွေကိုကြောက်ရမှန်းမသိတော့။ သောက၊ ဒေါသများ တဒင်္ဂငြိမ်းပျောက်ကြလေ၏။ ကျားနှင့်မြွေတို့လည်း သတ်စားလိုသော လောဘ၊ ဒေါသ အဆိပ် အတောက်များ ပြယ်၍ မှင်တက်မိနေကြလေတော့၏။

ယင်းသို့လျှင် ပင်ကိုနှိုက်က ထူးခြားသော အသံတော်ရှိရာ ရပ်စကား၊ ရွာစကား၊ မင်းစကား၊ စိုးစကား စသော တိရစ္ဆာန်စကား ၃၂-မျိုးကို ရှောင်ကြဉ်၍ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ‘စကားကောင်း ၁၀-မျိုး’ ကိုသာ ပြောခွင့်ပြုခြင်း၊ ‘စကား ၆-ခွန်း’တွင်လည်း ဟုတ်မှန်၍ အကျိုးရှိသည်ကိုသာ ပြောတော်မူလေ့ရှိခြင်း၊ ပြေးသလိုလုပ်၍ လုပ်သလောက်ကိုသာ ပြောတော်မူလေ့ရှိခြင်း စသော စကားအရာ လိုက်နာဖွယ်များစွာကို မိန့်မှာတော်မူလေ့ရှိသည်။ ကိုယ်တော် ပြောဟောသံမျှလည်း သမ္မဇေယလေးပါးအရ ဆင်ခြင်စဉ်းစား သတိထား၍သာ ပြောဟောမြဲဖြစ်ပေ၏။

စကားအရာတွင် ဟုတ်မှန်ကျိုးရှိ၍ တည်ငြိမ်ကောင်းမြတ်ရုံသာမက ဝါဒရေးရာ စကားအခြေအတင်၌လည်း ယှဉ်ပြိုင်ဘက် ရှိတော်မမူပါပေ။ လူပညာရှိများစွာတို့ ခဲရာခဲဆစ် ပြဿနာများကို မည်မျှ အချိန်ယူစဉ်းစားပြီး မေးမြန်းသော်လည်း တမုဟုတ်ချင်းပင် ဖြေရှင်းတော်မူနိုင်ပေ၏။

စကားအရာတွင် မည်သည့်ပညာရှင်တို့မှ ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ဖွယ်မရှိ။ စင်းလုံးချောအတုမဲ့ ဟောပြောနိုင်သူပါပေတည်း။

မြင့်မြတ်သော မနော

မကောင်းသော ကာယကံ၊ ဝစီကံ (အပြုအမူဆိုး၊ အပြောဆိုး) တို့ဟူသည် မနောကံ(ပင်ကိုစိတ်)မှ ပေါက်ဖွားကြရ၏။ ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်၌ အမူအရာကောင်း၊ အပြောကောင်းတော်မူသည်ကိုထောက်၍ အဘယ်မျှ နှလုံးကောင်းတော်မူသည်ကိုလည်း ခန့်မှန်းကြည့်ပါလေ။ သတ္တဝါတို့၏ အကျိုးစီးပွား ဖြစ်ထွန်းရေးကိုသာ အမြဲရေးရှု စဉ်းစားတော်မူ၏။

“တိဇ္ဈော တာရေယျံ
မုတ္တော မောဓေယျံ၊
ဗုဒ္ဓေါ ဗောဓေယျံ”

သံသရာမှ ငါ ကူးမြောက်သလို သတ္တဝါတို့ကို ကူးမြောက်စေရမည်။ ငါ လွတ်သလို လွတ်မြောက်စေရမည်။ ငါသိသလို သိစေရမည်” ဟူသော စိတ်နှလုံး တော်သည် အလောင်းတော် ဘဝကပင် ပါရှိခဲ့ပြီးဖြစ်၏။ ဘဝပါင်းများစွာ ကမ္ဘာပေါင်းအသင်္ချေ လှည့်ပြောင်းဖြစ်ခဲ့ရစေကာမူ လုပ်သမျှကိစ္စတို့၌ ဤတစ်ခုတည်း သောဆုကိုသာ တောင်းခဲ့၏။ ဤစိတ်ထားမှတစ်ပါး အခြားရှိတော်မမူခဲ့။

သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးရ၍ ဘုရား ဖြစ်တော်မူသောအခါ ဆိုဖွယ်ရာ မရှိ။ နေ့စဉ်နေ့တိုင်း မိုးသောက်အခါ ညဉ့်အခါတို့၌ သံသရာနှောင်အိမ်တွင်း အကျဉ်းခံ၍ နေကြရရှာသော သတ္တဝါတို့အား ကယ်မ၊ ချေချွတ်ရန် အကြိမ်ပေါင်း ကုဋေနှစ်သန်း လေးသိန်း စင်စင် မဟာကရုဏာ သမာပတ်ကို ဝင်စား ဆင်ခြင်တော်မူမြဲ ဖြစ်၏။ နေ့စဉ် ကုဋေပေါင်း ၂၄၀၀၀၀၀- သနားကယ်မလိုသောစိတ် ဖြစ်တော်မူရသည်။ သတ္တဝါတို့အား သနားကယ်မရန် အသိဉာဏ်ပေးလိုသော စိတ်မှတစ်ပါး အခြား မရှိပေ။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စိတ်အကြံတော်သည် သို့စင် ကြီးမား မြင့်မြတ်တော် မူလှပါပေ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်အား ရှုတ်ချပြစ်တင်ရန် ၇- နှစ်တိုင်တိုင် နောက်တော်မှ တကောက်ကောက်လိုက်၍ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် အမှုအရာ အပြစ်ရှာသော မာရ်နတ်ကပင် “အပြစ်ဟူ၍ မြူမြူမတွေ့ခဲ့ရကြောင်း” ခေါင်းစင်း ဝန်ခံ၍ အမှန်ကို လျှောက်ထားခဲ့ဖူးလေသည်။ (ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးက ဥတ္တရလုလင်အား သုတေသနပြုခြင်းပုံကို ရှေ့၌ပြမည်။)

လူတိုင်း တန်ခိုးကြီးနိုင်သော လေ့ကျင့်ခန်းများ

“န စ ခုဒ္ဒ - မာစရေ ကိစ္ဆိ၊ ယေန ဝိညုပရေ ဥပဝဒေယျံ= ပညာရှိတို့ သိသွားပါက ကဲ့ရဲ့ပြစ်တင်စရာဆိုလျှင် နည်းနည်းကလေးမျှ ကိုပင်မပြုလုပ် မပြောဆိုမကြံစည်နှင့်” ဟုလည်း ဟောတော်မူလေသည်။

ဝိနည်းသိက္ခာပုဒ်များနှင့် စပ်၍လည်း အချုပ်အားဖြင့် “ဧဝံ ဇနော ဓံ သမ္ဘာဝေဿတိ= ဒီလိုနေလျှင်၊ ပြောလျှင် လူအများစုက ငါ့ကို ချီးကျူး ဂုဏ်တင်ကြလိမ့်မည်”

ဟူသော အထင်နှင့် မည်သည့်အခါမျှ မပြုလုပ် မပြောဆိုရ။ ဝိနည်း သိက္ခာပုဒ် ဟူသမျှသည် ကာယကံ၊ ဝစီကံကိုသာ စောင့်စည်းရန် ပညတ်ထားသော်လည်း

မိမိတို့၏ “အတွင်းစိတ် သဘောကပင် ဖြောင့်မှန် ရိုးသာနေရမည်” ဟု ဆိုလိုပေ သည်။

အတွင်းသဘော မရိုးဖြောင့်လျှင် ကိုယ်နှုတ်ဖောင့်စည်းရသမျှ ဒဏ်ခတ်ခံရ သကဲ့သို့သာ ဖြစ်နေပေလိမ့်မည်။ ပညတ်တော်မူခြင်း၏ အကြောင်းရင်းနှင့် အကျိုး အပြစ်ကို ကျေနပ်အောင် စိစစ် ဆင်ခြင်ရမည်။ ကိုယ်နှင့် နှုတ်ကို ထိန်းချုပ်ရသည့် အတွက် မည်မျှ ချမ်းသာစီးပွား များလာသည်ကို ကိုယ်တိုင် သိမြင်လာမည်။

တကယ့် ပွဲလမ်းသဘင်သို့ဝင်ရန် အဝတ်တန်ဆာ ခွါဒရာသည် မပါ၍မဖြစ်။ ပထမတွင် အနေခက်ကာ တမင်သယ်ဆောင်နေရသကဲ့သို့ ရှိသော်လည်း အသားကျ သွားသောအခါ ဝန်မလေးတော့ချေ။

အလေးမ သူသည် စလျှင်စချင်း ပေါင်အလေးချိန်များစွာ မ၊ နိုင်သည် မဟုတ်။ တစ်စတစ်စ လေ့ကျင့်ယူရ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သုံးပါးသာသနာ သိက္ခာသုံးရပ်လည်း သည်အတိုင်း ပင်။ သီလ သိက္ခာ ပထမအဆင့်၌ သီလကို ကျေနပ်အောင်စဉ်းစား၍၊ အကြိမ်ကြိမ် လေ့ကျင့်ခန်းဝင်ရသည်။ သီလလေ့ကျင့်ခန်းကို ခုန်ကျော်၍၊ ကပြက်ကချော် လုပ်၍ သမာဓိ သိက္ခာ သမထ ဝိပဿနာ လေ့ကျင့်ခန်းသို့ ဝင်လျှင် မျက်မြင်တွင် အတန်းတက်သော်လည်း မှန်းချက် ကိုက်မည်မဟုတ်။

အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ= အဆင့်ဆင့် လေ့ကျင့်ခန်း

‘ဘုရားရှင်’ ဟူသည် ထို လေ့ကျင့်ခန်း အားလုံးကို အကြွင်းမဲ့၊ အတုမဲ့ ပြည့်စုံလုံလောက်ပြီးသူ ဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်၏ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးနှင့် ဘုန်း တန်ခိုးတော် အမျိုးမျိုးသည် အလိုလို ရလာသည် မဟုတ်ကုန်။ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ၊ သိက္ခာ သုံးဆင့်ကို လေ့ကျင့်ခန်း ဆင်းတော်မူပြီးမှသာ ရလာတော်မူခြင်း ဖြစ်၏။

မည်သူမဆို ထိုလမ်းစဉ်အတိုင်း လေ့ကျင့်ပါမှ ဘဝပါရမီအလိုက် မိမိတို့နှင့် ထိုက်တန်သလောက် တန်ခိုးလည်း ကြီးမည်။ အသိဉာဏ်လည်း မြင့်မားမည်။ စရဏ (လေ့ကျင့်မှု) မပါဘဲ ဝိဇ္ဇာ(တန်ခိုး အသိဉာဏ်)ကို ရရိုးမရှိချေ။ ဝိဇ္ဇာကို မရက သုခလည်း မတွေ့နိုင်။

သီလသိက္ခာ သည် ကိုယ်နှင့်နှုတ်၌ လုပ်သမျှ ပြောသမျှ ဩဇာတည်

အာဏာညောင်း၍ မမြင်ရသော တန်ခိုးများ ကိန်းအောင်းလာကာ ‘မဖြစ်စကောင်း’ ဟု ထင်ရသော အရာများကို ဖြစ်ပေါ်လာစေရသည်။ (သီလ သိက္ခာသည် အာဏာ ဒေသနာတော် ဖြစ်သည်။)

သမာဓိသိက္ခာသည် မြစ်ရေအလျဉ်ပမာ စိတ်အစဉ် ကြေးရွာတ်ပေးသဖြင့် စိတ်ညွတ်ကြံဆ တောင့်တလိုရာ သက်ရှိသက်မဲ့ တစ်လောကလုံးက လိုက်ပါလာအောင် စွမ်းဆောင်နိုင်သော စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ တန်ခိုးသတ္တိ စွမ်းအင်များ ကိန်းဝပ်လာစေရမိ ဖြစ်သည်။)

ပညာသိက္ခာသည် အရာအားလုံးကို သိမ်းကျုံးပဲ့ကိုင်၍ နိဗ္ဗာန်တိုင် ချမ်းသာစေနိုင်သော အတုမဲ့ စွမ်းအားများကို ဖြစ်ပွားစေ၏။

ယင်းသို့ အစဉ်အတိုင်း အဆင့်ဆင့် လေ့ကျင့်ရသည်ကို ‘အနုပုဗ္ဗသိက္ခာ’ ဟု ခေါ်သည်။ “တစ်တစ်လီတစ်” မှစ၍ လေ့ကျင့်ရသော ကျောင်းသားကဲ့သို့ အဆင့်ဆင့် လေ့ကျင့်ခန်း ဝင်ရပုံကို ‘ဂဏကမောဂ္ဂလ္လာန်’ ခေါ် သင်္ချာပါရဂူ ပုဏ္ဏားကြီးအား ဟောပြောဖူး၏။

ထို့ကြောင့် ပထမအဆင့်အဖြစ် ဒုစရိုက်ဆယ်ပါး သီလတရားကို လေးစားကျိုးနွံစွာ လိုက်နာရှောင်ကြဉ်ခြင်းဖြင့် ‘ကိုယ်ပိုင်အင်အား’ များ ရအောင် ကြိုးစားကြရာ၏။

ပထမအဆင့်ကို နိုင်လျှင်

“သီလရှိသူအား တောင့်တတိုင်း ပြည့်စုံနိုင်သည်” ဟု မကြာခဏ ဟောတော်မူရာ၌ မည်မျှ အရေးပါသည်ကို အလေး အနက် သဘောပေါက်သင့်ကြ၏။

သီလရှိသူက တစ်စုံတစ်ခု အလိုရှိလျှင် ထို တစ်စုံတစ်ခုသည် သက်ရှိဖြစ်စေ၊ သက်မဲ့ဖြစ်စေ မည်မျှဝေးကွာသောအရပ်ဒေသ၌ တည်ရှိနေစေကာမူ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ရောက်လာရသည်။ ရှောင်နေ၍မရ။ ထိုဟာသည် သီလ၏ တန်ခိုးပင်တည်း။

လောကီ စီးပွားဥစ္စာ အကြောင်းအရာကိစ္စများကို မဆိုထားဘိ၊ အဘယ်အရပ်၌ တည်ရှိ၍ အဘယ်သို့ ရယူရမည်ဟု ဘုရားအမည်ခံသူနှင့် လူသာမန်တို့ မသိနိုင်၊ မမြင်နိုင်၊ မကြံဆနိုင်သော အတုမဲ့ချမ်းသာ အသင်္ခံတဓာတ် နိဗ္ဗာန် အငြိမ်းဓာတ်ကြီးကိုပင် သီလ၏ ဆွဲငင်အားနှင့် ယူသော် အလွယ်တကူပင် ရနိုင်၏။ (ဒသက အင်္ဂုတ္တရ၊ စေတနာ ကရဏီယသုတ် စသည်။)

ကိုယ်, နှုတ်, စိတ် ရိုင်းပြမှု (ဒုစရိုက်)များ

အင်အားကိုသိမြင်သူ၊ စုဆောင်းရသူတို့အတွက် နီးသည်၊ ဝေးသည်၊ နက်ဖြန်မှ၊ နောင်နှစ်မှ၊ အသက်ကြီးမှ၊ နောင်ဘဝကျမှ စသော အချိန်အခါနှင့် အကွာအဝေးဟူသည် မရှိစကောင်းချေ။ သီလလေ့ကျင့်ခန်းကို ဦးစွာ လက်တွေ့စမ်းကြည့်ပါမှ မြတ်စွာဘုရား ထုတ်ဖော်တော်မူသော တန်ခိုး သတ္တိ စွမ်းအားများ မကုန်နိုင်အောင်၊ မယုံနိုင်အောင် ကျေးဇူးကြီးမားကြောင်း သဘောပေါက် ကြရသည်။

ကာယ ဒုစရိုက်သုံးပါး

- ၁။ သူ့အသက်သတ်ခြင်း (ပါဏာတိပါတ)၊
- ၂။ သူ့ဥစ္စာခိုးယူခြင်း (အဒိန္နာဒါန)၊
- ၃။ သူ့အိမ်ရာ လွန်ကျူးခြင်း (ကာမေသု ဓိစ္ဆာစာရ)၊

ဝစီဒုစရိုက် လေးပါး

- ၁။ မဟုတ်မမှန် လိမ်လည်ပြောဆိုခြင်း (မုသာဝါဒ)၊
- ၂။ ကုန်းချောခြင်း (ပိသုဏဝါစာ)၊
- ၃။ ဆဲရေးတိုင်းထွာ၍ ကြမ်းတမ်းစွာ ပြောဆိုခြင်း (ဖရသဝါစာ)၊
- ၄။ အကျိုးမဲ့စကားဖျင်းများကို ပြောခြင်း (သမ္ပပ္ပလာပ)။

မနောဒုစရိုက် သုံးပါး

- ၁။ သူတစ်ပါးဥစ္စာကို လိုချင်တပ်မက်ခြင်း (အဘိဇ္ဈာ = လောဘ)
- ၂။ သူတစ်ပါးတို့ကို သေကျေ၊ ပျက်စီး၊ ဆုတ်ယုတ်စေလိုခြင်း၊
(အရာရာ၌ စိတ်ဆိုး, စိတ်တို, စိတ်ကောက်ခြင်း, စိတ်ညစ်, စိတ်ပျက်ခြင်း။
ဗျာပါဒ= ဒေါသ= ဒေါမနဿ)၊
- ၃။ အယူမှားယွင်းခြင်း (မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ)၊
အဘိဇ္ဈာ= လောဘစိတ်ဖြစ်နေခြင်းမှာ သူတစ်ပါးပစ္စည်း (သက်ရှိသက်မဲ့)

ကို မစားရမသောက်ရ မသုံးစွဲရဘဲလျက် အလိုလို အပြစ် ဖြစ်နေသော၊ ငရဲကြီးနေသော စိတ်ယုတ်မာဖြစ်၏။ စိတ်သည်သာ လိုရင်းပစာနဖြစ်၍ မနောဒုစရိုက် သုံးပါး (လောဘ၊ ဒေါသ၊ ဒိဋ္ဌိ) စိတ်ရိုင်းများကို ချိုးနှိမ်ပေးလျှင် ကာယ၊ ဝစီ ဒုစရိုက်များကို အလွယ်တကူဖြင့်သာ ရှောင်ကြဉ်နိုင်တော့သည်။

ဤ၌ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ၏ သဘောကား အတန်ငယ် သိမ်မွေ့၏။ အမဲသားစားချင်၍ နွားသတ်ခြင်းသည် 'လောဘ'၊ နွားသတ်တာ အပြစ်မရှိဟု ခံယူခြင်းသည် 'ဒိဋ္ဌိ'။

အပြစ်ရှိမှန်း သိသော်လည်း အရက်မသောက်ရ မနေနိုင်၍ သောက်ခြင်းသည် 'လောဘ'၊ ရေသောက်သကဲ့သို့ အပြစ်မရှိဟူသော စိတ်ဖြင့် သောက်လျှင် 'ဒိဋ္ဌိ'။

မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကား သေလျှင် ငရဲသို့ တောက်လျှောက် ဆွဲချမြဲဖြစ်သည်။

ပြစ်ကင်းစင်၍ ကြည်လင်ငြိမ်းအေးသော ပရိသတ်

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကား ပညာရှိတို့ ကဲ့ရဲ့မည်စိုးသဖြင့် ရှေ့တွင်ဖြစ်စေ၊ ကွယ်ရာတွင်ဖြစ်စေ တမင်အောင့်အည်းပြီး စောင့်စည်းနေရသည် မဟုတ်။ အလိုလို စောင့်စည်းလျက်သာချည်း ဖြစ်တော်မူသည်။

ယင်း ဒုစရိုက်သုံးမျိုးနှင့် အသက်မွေးမှု မစင်ကြယ်ခြင်း (မိစ္ဆာအာဇီဝ) ၄-မျိုးကို ဘုရားရှင်အတွက် တမင်စောင့်စည်းရန် မလိုတော့သော (စောင့်စည်းပြီးသား ဖြစ်သော) တရား ၄-မျိုးဟု ခေါ်သည်။

(သတ္တက- အင်္ဂုတ္တရာ၊ အရက္ခိယသုတ်။)

'သီလသိက္ခာ' ခေါ်သော ထိုအခြေခံစင်ကြယ်မှုများ ပြည့်စုံလုံလောက်တော်မူသဖြင့် ဘုရားရှင်၌ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးနှင့်တကွ သက်ရှိသက်မဲ့ အခြံအရံ အသုံးအဆောင်ကောင်းများ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံတော်မူလာရသည်။

ဘုရားရှင်၏ ကာယ၊ ဝစီ၊ မနော ဒုစရိုက်တို့မှ ခွင်လုံးပိုင် စင်းလုံးချော စင်ကြယ်တော်မူကြောင်း နိဂုံးချုပ်အားဖြင့် အောက်ပါဝတ္ထုကို မှတ်သား ကြည်ညို သင့်သည်။

နေဝင်ဖျိုးဖျံ ကျက်သရေရှိလှသော အစည်းအဝေး

အခါတစ်ပါး မြတ်စွာဘုရားနှင့် ရဟန္တာတပည့်ငါးရာ ဝိသာခါ ကျောင်းအမကြီး၏ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းအတွင်း လွင်ပြင်၌ စည်းဝေးတော်မူကြ၏။ သီတင်းကျွတ်

လပြည့်နေ့ ညနေချမ်းအချိန် ဖြစ်သည်။ နေလည်းဝင်စ သီတင်းကျွတ်ည၏ လ ရောင်လည်း ပြက်သန်းခိုက်ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သင်္ကန်းတော်ကြီးကို လက်ဝဲ ပခုံးပေါ် တင်လျက် အရှေ့ဘက်သို့ မျက်နှာမူ၍ ထိုင်တော်မူသည်။ သံဃာများက ဘုရားရှင်ဘက် ဦးညွှတ် အရိုအသေပြုကာ ထိုင်နေကြ၏။ ချောင်းဟန်သံ စသည်လည်း မကြား၊ တစ်စုံတစ်ရာ လှုပ်ရှားခြင်းလည်းမရှိ။ ပကတိတည်ငြိမ်အေးချမ်းလှသော ပရိသတ် ဖြစ်တော်မူ၏။ လပြည့်ဝန်းနှင့်အပြိုင် ထွန်းသော ပြည့်ရွန်းပေါ်လွင်သည့် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်၏ ရွှေမျက်နှာတော်သည် ကျက်သရေအတိ ဖြီးတော်မူလှသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် (အပ်ကျသံမျှ မကြားရအောင်) တည်ငြိမ် အေးချမ်း လှသော သံဃာပရိသတ်ကြီးကို တစ်ဖက်သောအစွန်းမှ တစ်ဖက်သော အစွန်းသို့ ကျအောင် အားရနှစ်သိမ့်တော်မူလှသော မျက်နှာတော်အသွင် ကြည့်လင် ရွန်းလဲ့သော မျက်လုံးတော်အစုံတို့ဖြင့် သိမ်းခြုံ စောင်းလှည့်၍ တစ်မိမ့်စိမ့် ကြည့်ရှုတော်မူနေသည်။

ပဝါရဏာ-အပြစ်ရှိက ဖွင့်ပြောကြား

စည်းဝေးသည့်ကိစ္စမှာ သံဃာများထုံးစံအံရ သီတင်းဝါလ ကျွတ်သဖြင့် ပဝါရဏာ ပြုရန်ဖြစ်သည်။

‘ပဝါရဏာ’ ဟူသည် ဖိတ်ကြားခြင်းဖြစ်၏။ ရဟန်းတော်များ အချင်းချင်း “မြင်၍ဖြစ်စေ၊ ကြား၍ ဖြစ်စေ၊ သံသယရှိ၍ ဖြစ်စေ ရဟန်းနှင့် မလျော်သော ကိုယ်၊ နှုတ် အမှုအရားဆိုးများ ရှိပါက ဖွင့်ထုတ်ဆုံးမကြပါ” ဟု သံဃာ့ ပရိသတ် အလယ်၌ အတိအလင်း ဖိတ်ခေါ်၍ ထုတ်ဖော် ဆုံးမခြင်း ခံယူရသော ပွဲဖြစ်၏။

မိမိကိုယ်ကို ကောင်းသည်ဟုထင်နေသော်လည်း တစ်ပါးသူအမြင်၌ ကောင်း ချင်မှ ကောင်းတတ်သည်။ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တပည့်သားအဖွဲ့အစည်း သံဃာ့ ဘောင်၌ ပဝါရဏာပွဲ ထုံးစံသည် စံယူလောက်ပါပေ၏။

အရှင်သာရိပုတ္တရာ အမှုရှိသော သံဃာတော်ငါးရာသည် မြတ်စွာဘုရား မိန့်ကြားတော်မူမည့်စကားကို ဆိတ်ငြိမ်စွာစောင့်စားနေကြခိုက် မြတ်စွာဘုရားရှင်က-

“ရဟန်းတို့၊ သင်တို့အား ယခုပင် ငါဖိတ်ကြားတော်မူသည်။ ငါ ဘုရားရှင်အား မသင့်တော်သော ကိုယ်အမှုအရာ (ကာယကံ)၊ နှုတ် အမှု အရာ (ဝစီကံ) များ ရှိလျှင် ထုတ်ဖော်ရှုတ်ချပြောဆိုကြလော့” ဟု ဖိတ် ခေါ်တော်မူ၏။

ထိုအခါ အရှင်သာရိပုတ္တရာသည် သင်္ကန်းကိုလက်ကန်တော့တင်ကာ နေရာမှ ထ၍ ရှိခိုးပြီးလျှင် 'မြတ်စွာဘုရားရှင်အပေါ်၌ တစ်တရား အပြစ် မမြင်ပါ ကြောင်း' သံဃာများကိုယ်စား လျှောက်ထား၏။ မိမိနှင့်တကွ သံဃာများကိုလည်း ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာ မသင့်တာရှိက ဆုံးမပါရန် ဘုရားရှင်အား ထပ်မံဖိတ်ကြားရာ 'အားလုံး ရဟန္တာချည်းဖြစ်၍ ကိုယ်နှုတ် အပြစ်မတွေ့မြင်ကြောင်း' ပြန်လည် မိန့်ကြားကာ ကောင်းချီး ပေးသနားတော်မူသည်။

ထိုအခါ သံဃာပရိသတ်တွင် တစ်ပါးအပါအဝင် ဖြစ်သော 'အဖွဲ့အနွဲ့ ကောင်းသူ အရှင်ဝင်္ဂီသမထေရ်သည် နေရာမှထကာ သင်္ကန်းကို လက်ကန်တော့ တင်လျက် ဘုရားရှင်အား လက်အုပ်ချီ၍ ဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာ ပရိသတ်ကြီး၏ တည်ငြိမ်အေးချမ်းပုံကို ဝမ်းပန်းတသာ ပါဠိဂါထာ ကဗျာဖွဲ့ဆို၍ ဥဒါန်း ကျူးခဲ့လေသည်။ (သဂါထာ- ပဝါရဏာသုတ်။)

(မနောကံတော်ကာ: အလောင်းတော်ဘဝများစွာကပင် စင်ကြယ်ခဲ့သည် ဖြစ်၍ အထူးမပြု။)

ဤမျှဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်၌ ကံသုံးပါးစင်ကြယ်၍ အသိဉာဏ်ကြီးတော်မူပုံ၊ ငြိမ်းချမ်းတော်မူပုံ၊ အာဏာတည်တော်မူပုံ၊ အရာရာပြည့်စုံတော်မူပုံတို့ကို အာရုံယူစံထား၍ ကိုယ်ပိုင် အင်အား ဖြစ်အောင် သတိပြု ကျင့်ကြံကြရာသည်။

၇။ ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နတ္ထိ ဆန္နဿ ဟာနိ။

ဣမေဟိ ဆဟိ ဓမ္မေဟိ= သုံးဖြာစေတ္တ၊ သုံးလောက၌၊ ကာလသုံးတန်၊ ကံလည်းသုံးပါး၊ ဤခြောက်ပါးသော အသာရဓရဏဂုဏ်တို့နှင့်။ သမန္နာဂတဿ= ပါရမီလောကီလုံ၊ ပြည့်စုံတော်မူပါပေထသော။ ဘဂဝတော= စကြဝဠာ၊ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုး၊ ကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံတော်မူပါပေသော။ ဗုဒ္ဓဿ= ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအား။ ဆန္နဿ= စကြဝဠာခွင်လုံး၊ မီးကျိုးဖုံးလျက်၊ ကူးဆုံးနိုင်မှု၊ ဘုရားဟူစေ၊ ဆံမြူမတွန့်၊ စွန့်စွန့်စားစား၊ ကူးသွားဝံ့ရဲသော စွဲမြဲထုံပါသည်။ လောင်းလျာ၏ ဆန္နတော်၊ ဘုရားဖြစ်ခါ ဘုန်းခြောက်ဖြာတွင်၊ ကာမာမည်သီး၊ လိုတိုင်း ပြီးရသည့်၊ ကြီးမားသော ဆန္နတော်နှစ်ပါး၏။ ဟာနိ=လိုတိုင်းမရ၊ တ၊တိုင်း မအောင်၊ ဆောင်တိုင်းမပြီး။ အချည်းနှီးဖြစ်ကာ၊ ပျက်စီးချိုင့်ရခြင်းမည်သည်။

နတ္ထိ= တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။
(အရကျက်ရန်)

ကိုယ့်ကတိကိုယ်ဖျက် မတိုးတက်

“လူသာမန်တို့ကား မည်သည့် အရွယ်၌ မည်မျှလောက် ကြွယ်ဝချမ်းသာ လျှင် မည်သို့လှူမည်” စသည်ဖြင့် ရည်ရွယ်ချက်ကြီးကြီး ‘ဆန္ဒာဓိပတိ’ ဦးစီးကာ လုပ်ဆောင်ကြပါသော်လည်း ရည်မှန်းသည့် အချိန် ရောက်လျှင် မှန်းသလောက် ကြွယ်ဝချမ်းသာသူကား ရှားပေ၏။

အကြောင်း အပေါင်းသင့်၍ ပြည့်စုံကြွယ်ဝလာပြန်ပါသော်လည်း ကိုယ့်ကတိ ကိုယ်ဖျက်၍ မူလရည်ရွယ်ချက် ဆန္ဒနှင့်အညီ ပေးလှူပြုလုပ်နိုင်သူကား ပို၍ ရှားလှ ပေ၏။

ဘုရားအလောင်းတော်ကား ထိုသို့မဟုတ်။

မျောက်ကဲ့သို့သော တိရစ္ဆာန်ပင် ဖြစ်စေကာမူ ချောက်ကမ်းပါးမှ ခဲယဉ်းစွာ ကယ်တင် ထမ်းပိုးလာသော ကျေးဇူးရှင်မိမိကိုပင် သတ်စားမည့် ပုဏ္ဏားမိုက်ကို အလိုက်သင့်ရှောင်သွား၍ ရသော်လည်း မူလက ကတိ ထားရှိသောဆန္ဒအတိုင်း လမ်းဆုံးရောက်အောင် ပို့ဆောင်ပေးနိုင်ခဲ့သည်။

ဘုရား ဖြစ်တော်မူသော အခါ၌ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။ ပန်းတိုင် အသီးသီး ကိစ္စကြီးငယ် ရွယ်တိုင်း ပြီးစီးတော်မူရသည်။

အလောင်းတော်၏ သင်ခန်းစာ

ထို မျောက်မင်းဇာတ်ကို အနည်းငယ်ချဲ့၍ ကြည့်ကြည့်စို့။

ရှေးအခါက လယ်လုပ် ပုဏ္ဏားတစ်ယောက် နွားပျောက်ရှာရင်း တောနက်ကြီး ထဲသို့ ရောက်သွား၏။ ခုနစ်ရက်လုံးလုံး အစာရေစာ ပြတ်သွားသည်။ တစ်ခုသော ချောက်ကမ်းပါးရှိ တည်ပင်အသီးများကို မြင်ရသဖြင့် တက်၍ နူးစားရာ အတောင် ၆၀-ရှိ ချောက်ကြီးထဲသို့ လိမ့်ကျသွား၏။ မတက်နိုင်ဘဲ ဆယ်ရက်လုံးလုံး အော်ဟစ် ငိုကြွေးနေရသည်။

ထို အခါ ဘုရားလောင်းမျောက်မင်းကြီးက မြင်၍ ချောက်ထဲမှ ထမ်းပိုးပြီး

ကယ်တင်ခြင်းဖြစ်၏။ ပုဏ္ဏားကို မထမ်းပိုးမီ ဦးစွာ လူနှင့် အလေးချိန်ညီမျှသော ကျောက်ခဲကြီးတစ်လုံးကို ထမ်းပြီး အစမ်းခုန်တက်ကြသည်။ မတော်တဆ မနိုင် မနင်းဖြစ်၍ လိမ့်ကျသော် ပုဏ္ဏားမနာရစေအောင် ကြိုတင်လေ့ကျင့်ခြင်း ဖြစ်၏။ (မည်မျှ သနားကြင်နာ၍ အသိဉာဏ်ပါသည်ကို သတိပြုပါ။) သေချာလောက်မှ ပုဏ္ဏားကိုထမ်း၍ ကုန်းပေါ်အရောက် ခုန်တက်၏။

မျောက်မင်းကြီးသည် ကုန်းပေါ်သို့ရောက်လျှင် ပင်ပန်းလှ၍ “အို ပုဏ္ဏား၊ ငါမော့လှသည်။ တစ်မေးလောက် အိပ်ပါရစေ။ သားရဲတိရစ္ဆာန်ဘေးက ခဏစောင့်ပါ” ဟု မှာကြားပြီး အိပ်လိုက်သည်။ ပုဏ္ဏားယုတ်ကား ကျေးဇူးကို မထောက်ထားဘဲ မျောက်သားစားရန် အိပ်ပျော်နေခိုက် မျောက်မင်း၏ခေါင်းကို ကျောက်ခဲဖြင့် ထုရိုက်၏။ မျောက်မင်းကြီးမှာ သွေးတောက်တောက်ကျကာ ကပျာကယာ ထ၍ သစ်ပင်ပေါ်သို့ တက်ပြေးရရှာ၏။

ထိုခါ ပုဏ္ဏားလည်း ဆက်၍သွားရန် လမ်းမသိသဖြင့် လမ်းပြပေးရန် ငိုယို တောင်းပန်၍ သစ်ပင်ထက်ဖျားမှ တစ်ပင်ပြီးတစ်ပင်ကူးသွားကာ ခေါင်းမှကျသော သွေးစက်ကို ခြေရာခံ၍ လိုက်ခဲ့ရန် ပြောဆိုပြီး လူသွားလမ်းအရောက် ပို့ပေးခဲ့လေသည်။

ကျေးဇူးရှင်ကို ပြစ်မှားသော ဒေဝဒတ်လောင်း ပုဏ္ဏားလည်း ခုနစ်နှစ်လုံးလုံး နှုနာစွဲကာ နောက် မြေမျို၍ အဝီစိငရဲ၌ ခံရရှာလေ၏။

(တိသ- မဟာကပိဇာတ်။)

ကြံတိုင်းအောင် လက်နက်များ

ဤဝတ္ထု၌ မျောက်မင်းကြီးသည် မိမိ၏ဆန္ဒတော်ကို ဆုံးခန်းတိုင်ရောက် ပြီးမြောက်ပြည့်စုံအောင် လုပ်ရာ၌ အောက်ပါ အကူအင်အားကောင်းများကိုပါ အသုံးချသွားသည်ကို အတုယူသင့်၏။

- ၁။ ပြင်းထန်သော လုံ့လဝီရိယရှိခြင်း။
 - ၂။ သနားကြင်နာ ကိုယ်ချင်းစာမှု (မေတ္တာ၊ ကရုဏာ= သီလ)။
 - ၃။ ကြီးမားသော သည်းခံခြင်း (ခန္တီ)။
 - ၄။ နှိုင်းနှိုင်းဆဆ လုပ်ကိုင်နိုင်ခြင်း (ပညာ)။
- ဆန္ဒကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် ထိုအင်အားများမပါ၍ မဖြစ်ချေ။

ဤ၌ ကျေးဇူးရှိမှ ကျေးဇွပ်တတ်ကြသည့်အပြင် နိပ်စက်သူပေါ်မှ ‘ခန္တီပါရမီ’ လုပ်ခွင့်ရသည်မှာ ပဓာနသင်ခန်းစာပင် ဖြစ်ပေသည်။ ပုဏ္ဏားမိုက်သည် နှဝဲ၍ မြေ မျိုကာ အဝီစိသို့ကျရသည်ကို ထောက်၍လည်း အလောင်းတော်၏ မေတ္တာကရုဏာနှင့် ခန္တီအင်အားများ မည်မျှလောက် မြင့်မားစင်ကြယ်သည်ကိုပါ နားလည်သင့်ပေသည်။

(ဆုတောင်း ဆုပန် ဆန္ဒဓာတ်ကြီး၏ အရေးကြီးပုံကို ‘အခန်း ၄- ဆုတောင်းခန်း မြင်ကွင်းကျယ်’၌ အကျယ်ကြည့်ပါ။)

၈။ နတ္ထိ ဓမ္မဒေသနာယ ဟာနိ။

ဓမ္မ ဒေသနာယ=အားကုန် မာန်တင်း၊ ခြင်္သေ့မင်းသို့၊ တွင်းပြင် မထား၊ ဝါဒခြားလည်း၊ ဆရာစား မချန်၊ ကောင်းသုံးတန်ဖြင့်၊ နိဗ္ဗာန်ရရေး၊ ချိန်မရွေးဘဲ၊ တိုက်ကျွေးဆုံးမတော်မူအပ်သော တရား ဒေသနာတော မြတ်၏။ ဟာနိ= ပညာကမ်းခတ်၊ ဘယ်လူနတ်မှ၊ လှည့်ပတ် ငြင်းဆန်၊ တရားမှန်ကို၊ တော်လှန်မရ၊ ဟောသမျှလည်း၊ သုခသုံးမျိုး၊ မဖွံ့ဖြိုးဘဲ၊ အကျိုးမပြီး၊ အချည်းနှီးဖြင့်၊ ပျက်စီးချို့ငဲ့ခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ= တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

(အရကျက်ပါ)

ဆရာစားမထား ဟောကြားတိုင်းအောင်

မြတ်စွာဘုရား တရားဟောတော်မူရာတွင် နတ်နှင့်လူ၊ လူနှင့်ရဟန်း၊ အတွင်းလူနှင့် အပြင်လူ အရင်းအဖျားမရှိ၊ အယူဝါဒခြားသူကိုပင် လိုအပ်သည့် အတိုင်းအတာအထိ ပြီးပြည့်စုံအောင် ဟောပြုမြဲဖြစ်သည်။ လောက၌ ပညာသင်ပေး သူများကဲ့သို့ ဆရာစားချန်ထားခြင်းလည်း မရှိ။ အချို့မှာမူ ပညာရပ်(မန္တန်)ကို သေခါနီးကျမှသာ ရင်းနှီးသူအား ဖွင့်၍ ပြောဆိုလေ့ရှိသည်။

(မဟာဝဂ္ဂ-သံ၊ ဂိလာနသုတ်။)

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကား အစ၊ အလယ်၊ အဆုံး ကောင်းခြင်းသုံးတန်၊ သဒ္ဓါ အနက်မှန်၍ ဖြည့်စွက် ပယ်နုတ်ရန်မရှိ၊ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံစင်ကြယ်သော တရားကိုချည်း ဟောတော်မူသည်။

“ငါးပါးသီလတွင် အဘယ်သိက္ခာပုဒ်ပိုနေသည်။ သစ္စာလေးပါးတွင် အဘယ်

မည်သော အပိုတရားတစ်ခု ထည့်နိုင်သေးသည်။ သို့မဟုတ် ဤတရား တစ်ခုအစား ထိုတစ်ခုကို လဲလှယ်ထားသင့်သည်” စသည်ဖြင့် အဘယ် လူ၊ နတ် ဗြဟ္မာ၊ အဘယ်ပညာရှိကမှ ပြောင်းလဲနတ်စွက် ပယ်ဖျက်ငြင်းဆိုနိုင်ခြင်း မရှိ၊ တိကျ ခိုင်မာ၍ ဟောသမျှ လိုက်ပါကြသည်ချည်း။

သစ္စကပရိဗိုဇ် ရဟန္တာဖြစ်

အချိန်ရှိသမျှ နေညမဟု ဟောတော်မူလျက်၊ ဟောတိုင်းလည်း အကျိုး မပြီးသည်မရှိ၊ သူ့အတိုင်းအတာနှင့်သူ ချမ်းသာသုခ ရရှိသွားကြသည် ချည်းသာ။ အလောင်းတော်ဘဝ၌ပင် နာယူလေးစားသူတိုင်း ရန်ဘေးကင်းကွာ ချမ်းသာ ခဲ့ ကြရသော ဝတ္ထုအများပင်။

မဟာသမယ၊ မင်္ဂလတရား၊ စူဠရာဟုလောဝါဒ၊ သမစိတ္တသုတ် များကို ဟောတော်မူသောအခါ ‘ဓမ္မာဘိသမယ- တရားထူးရကြသော နတ်၊ လူ တို့၏ အရေအတွက်မှာ မည်မျှလောက် များပြားလှသည်’ဟု ဖော်ပြရန်ဂဏန်းမရှိ၊ အတိုင်း မသိ အသချေ့ မရေမတွက်နိုင်အောင် ရှိခဲ့ပေသည်။

(အင်္ဂုတ္တရ၊ ဋ-၁၊ ၇၈။)

ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုခါနီးတွင် “တရားကိုသာ အားထားပြု၍ နေကြကုန်။ ငါ ဘုရား မရှိသည့်နောက် သုတ်၊ ဝိနည်း၊ အဘိဓမ္မာဒေသနာ ဓမ္မတို့သည် သင်တို့၏ ဆရာ ငါ့ကိုယ်တော်မြတ်၏ ကိုယ်စားပင်တည်း” ဟု မိန့်မှာတော်မူသည်မှာလည်း ပိဋကဒေသနာတို့သည် ဘုရားရှင် ရှိနေတော်မူသကဲ့သို့ အကြွင်းမဲ့ လောက်လုံ၍ တထစ်ချ ယုံကြည်ကိုးစားထိုက်ကြောင်း ထင်ရှားလှပေ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တပည့်သာဝက မဟုတ်သော သာသနာပြင်ပမှ ပရိဗိုဇ်စသူများကိုလည်း “နွားစာမှ ရရဟု ကျတ်တီးကုန်း ဆားမြေတွင် စားသုံးပင် စိုက်ပျိုးရသကဲ့သို့လည်းကောင်း၊ ဆေးရေကြောရေမှ ရရဟု အိုးပဲ့ အိုးပေါက်တွင် ရေကို ငင်နိုင်သမျှငင်၊ ဝင်သလောက် ဝင်အောင် ထည့်လှောင်ထားရသကဲ့သို့ လည်းကောင်း တစ်လုံးတစ်ပါဒမျှသိလျှင်ပင်မနည်း အကျိုးများရာ၏”ဟု သဘော ထား၍ ဟောကြားတော်မူခဲ့သည်ပင် ဖြစ်၏။

(မဟာဝဂ္ဂ-သံ၊ ခေတ္တူပမသုတ်။)

ထို့ကြောင့်လည်း မိမိအား ကပ်ကိုးကပ်ဖဲ့ စကားစစ်ထိုး၍ ဝါဒပြိုင် ဆိုင်သူ

သစ္စကပရိမိုဇ် သီဟိုဠ်သာသနာ တစ်ခေတ်တွင် ‘ကာဠုပုဒ္ဓရက္ခိတ’ ဟူသောအမည်ဖြင့် ရဟန္တာဖြစ်တော်မူသွားသည်။ (မဟာကစ္ဆကသုတ်အဖွင့်။)

၉။ နတ္ထိ ဝီရိယဿ ဟာနိ။

ဝီရိယဿ = [သွေးသားခြောက်စေ၊ အရိုးကျေ့၍၊ အရေ၊ ကြောပြုတ်၊ နောက်မဆုတ်သော၊ ဗုဒ္ဓဘူမိ၊ လောင်းဗောဓိ၏၊ ဝီရိယ သမ္ပပ္ပဓာန်၊ မနှုန်းတန်သား၊ ဉာဏ်သဗ္ဗညူ၊ ရတော်မူကာ၊] နေ့လူ၊ ညနတ်၊ ပရိသတ်ကို၊ ပြဿနာမေးဖြေ၊ ဟောမိန့်ရွှေ့လျက်၊ မနေရပ်နား၊ တိုင်းတစ်ပါးနှင့်၊ မိုးဖျားဘဝဂ်၊ ဉာဏ်ကွန်ကြက်၍၊ စကြဝဠာ တစ်ပါးသို့ပင်၊ ကြွသွားတော်မူနိုင်သော ပယတ္တဘုန်းခေါ်၊ ဝီရိယတော်၏။ ဟာနိ = လေးဆယ့်ငါးဝါ၊ ကာလကြာလဲ၊ လိုရာမပြီး၊ အချည်းနီးဖြစ်ကာ၊ ပျက်စီး ချို့ငဲ့ရခြင်းမည်သည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။ (အရကျက်ပါ)

မနေမနား အားလပ်ချိန်မပါ ၄၅-ဝါ

“ယောကျ်ားမြတ်တို့၏ လုံ့လ သေခါမှချရသည်” ဆိုသည့်အတိုင်း ဘုရားရှင်ကို မဆိုထားဘိ၊ အလောင်းတော်ဘဝကပင် ဝီရိယသည်ပင်လျှင် မနှိုင်းယှဉ် သာအောင် ကြီးမားလှပေသည်။ ဇနကမင်းသားဖြစ်စဉ်က သင်္ဘောပျက်၍ ကမ်းမမြင်သော ပင်လယ်ပြင်ကို လက်ပစ်ကူးရာ၌ “သေရမှာအတူတူ မောပြီး အသေမခံနိုင်ဘူး” ဟုပင် လူသာမန်တို့က ယူဆကြ၏။ အားသွန်ကူးသော်လည်း အကျိုးထူးလာရန် လူသာမန်တို့ အမြင်၌ စဉ်းစား၍မရသည်မှာ အမှန်ပင်။

လူသာမန်တို့ ဉာဏ်မမီသော အရာတို့သည် များစွာရှိကုန်၏။ အကျိုးတရားကို လက်ငင်း ရချင်မှလည်း ရမည်။ လှမ်း၍ ကြည့်သော်လည်း မြင်ချင်မှ မြင်ရမည်။ မည်သို့ဖြစ်စေ မိမိအလုပ်ကိုပြီးစီးအောင် ဉာဏ်ကုန် အားကုန် လုပ်ရမည်မှာ မိမိ၏ တာဝန်သာဖြစ်သည်။

အကျိုးကို လက်ငင်းလည်းမရ၊ ဉာဏ်မီသမျှ၊ လှမ်းကြည့်သော်လည်း မြင်ချင်မှမြင်ရမည်။ သို့သော် ဝီရိယရှိသူအတွက် အကျိုးတရားသည် တစ်နေရာရာ၌

ကောက်ရှိနေတတ်၏။ မိမိလာပြည်၌ ဇနကာမင်း နန်းစံရလေပြီ။

ဆန္ဒဇာတ်နှင့် ဝီရိယဇာတ်တို့၌ လူသာမန်တို့ မသိမမြင်နိုင်သော တန်ခိုး သတ္တိများ ပါဝင်လျက်ရှိကြ၏။ “ဣဒ္ဓိပါဒ= လိုတိုင်းပြီးစီးမှု၊ တန်ခိုးရရှိမှု၏ အခြေခံ တရားများ” ဟု ဟောတော်မူသည် မဟုတ်ပါလော။

“ဝီရိယဝတော ကံ၊ နာမ ကမ္မံ န သိဇ္ဈတိ = ဝီရိယ ရှိသူအား မပြီးစီးနိုင်သော အမှုကိစ္စဟူ၍ မရှိစကောင်း”

အလောင်းတော်သည် ဤ သို့ ပြင်းပြထက်သန် သမ္ပပ္ပဓာန် ကိစ္စတပ်သော ဝီရိယဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကြီးရ၍ ဘုရားဖြစ်တော်မူခဲ့၏။

ဘုရားဖြစ်တော်မူသည်မှစ၍ ပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်တော်မူသည် အထိ ၄၅-နှစ် တိုင်တိုင် တစ်ရက်တလေမျှ တစ်နာရီမျှ ‘အနားယူသည်၊ အပန်း ဖြေသည်ဟူ၍ မရှိ။ နေ့လူ ညနတ် ပရိသတ် မစဲအောင် အမြဲတမ်း ဟောပြတော်မူနေရ၏။

ဤနေရာ၌ ‘ဘုရားရှင်သည် အလွန် ဝီရိယကြီးမားလှသည်’ ဆိုရုံနှင့် မပြီး။ တစ်ရက် တစ်ည (၂၄-နာရီ) ဗုဒ္ဓ၏ တစ်နေ့တာ သီတင်းသုံး နေထိုင်တော်မူပုံကို ကြည့်သင့်၏။ ‘ဗုဒ္ဓကိစ္စ ငါးပါး’ ဟု အဋ္ဌကထာဆရာတို့ ကိုယ်တိုင်ပင် အချိန် ဇယားဆွဲ၍ ပြတော်မူကြသည်။

ဗုဒ္ဓ၏ တစ်နေ့တာ လုပ်ငန်းစဉ်

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တစ်နေ့တာ သီတင်းသုံးနေထိုင်တော်မူပုံ၊ သို့မဟုတ် နေ့စဉ်လုပ်ငန်း ဇယားမှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်သည်။

- ၁။ နံနက်ပိုင်း၌ ဆွမ်းခံဆွမ်းစားခြင်း၊ ဆွမ်းအနုမောဒနာ(ဆွမ်းတရားဟောမှု) ပြုသည်။
- ၂။ (က) ဆွမ်းခံပြန် ဆွမ်းစားပြီးနောက် ဂန္ဓကုဋီစံကျောင်းတော်မဝင်မီ ခြေဆေးအင်းပျဉ်၌ ခြေဆေးရင်း နေ့စဉ် ရဟန်းတို့အား ဒုလ္လဘတရားငါးမျိုးကို ဟောပြတော်မူ၏။ ထို့နောက် ရဟန်းတို့အား ကမ္မဋ္ဌာန်းပေးတော်မူသည်။
- (ခ) ထို့နောက် နေ့လယ်ပိုင်း၌ ဂန္ဓကုဋီသို့ဝင်တော်မူ၍ ပူအိုက်သော နွေရာသီမျိုးတွင် ခန္ဓာကိုယ် နွမ်းနယ်တော်မူသဖြင့် တစ်ခါတစ်ရံ တစ်မုဟုတ် (ခဏ)မျှ လဲလျောင်းတော်မူပြီး

တစ်ကိုယ်တည်း ကိန်းအောင်းတော်မူသည်။ ပြီးလျှင် စကြဝဠာ
ဇာတိခေတ် တိုက်တစ်သန်းအတွင်း၌ ကျွတ်ထိုက်သော
သတ္တဝါ ရှိ၊ မရှိ သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကွန်ရက်ကို ဖြန့်ကြက်၍
ရှုကြည့်တော်မူသည်။

(ဂ) ညနေချမ်းတွင် ကျောင်းတော်သို့ လာရောက် ဖူးမြော်သူဒကာ၊
ဒကာမတို့အား တရားဟောတော်မူရသည်။

၃။ ညဦးယံတွင် (လိုအပ်လျှင် ရေသုံးသပ်= ရေချိုးတော်မူပြီးနောက်)
ဂန္ဓကုဋိပရိဝုဏ် အတွင်း၌ပင် သီတင်းသုံးခိုက် ထိုမှ ဤမှ လာရောက်
လျှောက်ထား မေးမြန်းတောင်းပန်သော ရဟန်းတို့အား ညဦးယံ တစ်
ချိန်လုံး (၁၁-နာရီလောက် အထိ) ဖြေဆို ဟောကြားတော်မူရသည်။

၄။ ညလယ်ယံတွင် ရဟန်းပရိသတ်များ တရားနာပြီးအပြန် စကြဝဠာတိုက်
အသီးသီးမှ လာရောက်မေးလျှောက်ကြသော နတ်၊ ဗြဟ္မာ အမျိုးမျိုး
တို့အား သန်းခေါင်ယံ တစ်ချိန်လုံး ဖြေဆိုဟောကြားတော်မူရသည်။

၅။ မိုးသောက်ယံ (နံနက်ပိုင်း) တွင် အချိန် သုံးပိုင်းပိုင်း၍-
(က) ပထမတစ်ချိန် စကြိုလျှောက်တော်မူသည်။
(ခ) ဒုတိယ တစ်ချိန် ဂန္ဓကုဋိသို့ ဝင်၍ လျောင်းစက်တော်မူသည်။
(ဂ) တတိယ တစ်ချိန် လျောင်းစက်ရာမှ ထိုင်တော်မူ၍ (နေ့လယ်က
ကဲ့သို့ပင်) စကြဝဠာ ဇာတိတခေတ်လုံး ဉာဏ်ကွန်ရက်
ဖြန့်ကြက် ရှုကြည့်တော်မူသည်။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် အလုပ်အလုပ်ဆုံး

တစ်ရက် တစ်ည ၂၄-နာရီတွင် ကိုယ်၏ ပင်ပန်းနွမ်းနယ်မှုကြောင့် ကျိန်း
စက်သောအချိန်သည် တစ်နာရီခန့်၊ အလွန်ဆုံး တစ်နာရီခွဲထက် ပိုဟန်မရှိ။
ထို ၁-နာရီလည်း နေ့စဉ်မဟုတ်ပေ။ လူသာမန်တို့ အသိဉာဏ်နှင့် ကိုယ်ချင်း
စာ၍ကား မရနိုင်ပေ။ ဘုရားရှင်ကို မဆိုထားဘိ၊ တပည့်သား ရဟန်းတော်တို့
ပင်လျှင် နှစ်ပေါင်း ၆၀- ၈၀ မအိပ်စက်ရုံမျှသာမက ကျောခင်း၍ပင်မနေ (နိသဇ်
မှတင်ဆောင်) သော ရဟန်းတို့ပင် အများအပြား ရှိကုန်၏။ ပို၍လည်း သက်ရှည်
ကျန်းမာတော်မူကြသည်။

ယံင်းသို့လျှင် ဝီရိယကြီးမားတော်မူခြင်း တစ်ခုတည်းဖြင့်ပင် 'ဘုရား' ဟူသော ဘွဲ့ထူးနှင့် ထိုက်တန်တော်မူပါပေ၏။

ကမ္ဘာပေါ်တွင် ဘုရားမှလွဲ၍ မည်သည့်ပညာရှင်၊ မည်သည့် ခေါင်းဆောင် တို့မျှ ဘုရားလောက် ဝီရိယကြီးမားသူ ရှိမည်မဟုတ်။ ကမ္ဘာပေါ်တွင် နေ၊ ည မ အား မနားမနေ အလုပ်အလုပ်ဆုံးကား မြတ်စွာဘုရားနှင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တပည့်သာဝကကြီးများသာ ဖြစ်ကြသည်။ (မအိပ်မနေ အလုပ်လုပ်နိုင်ပုံ၊ လုပ်သော် လည်း ကျန်းမာသက်ရှည်နိုင်ပုံကို ယခုအခါ တရားအားထုတ်နေသူများမှလွဲ၍ သဘောပေါက်နိုင်သူကား ရှားပေလိမ့်မည်။)

ပြဆိုခဲ့သည့်အတိုင်း မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ နေ့စဉ် လုပ်ငန်း ၅-မျိုးတွင် နေ့ခင်းတစ်ကြိမ်၊ နံနက် မိုးသောက်တစ်ကြိမ် စကြဝဠာ တစ်ခွင်လုံး ကျွတ်ထိုက် သော သတ္တဝါကို ရှုကြည့် ဆင်ခြင်တော်မူကြောင်း သိခဲ့ရပြီ။

ယင်းသို့ ရှုကြည့်တော်မူ၍ ကျွတ်ထိုက်သော၊ ဟောထိုက်သော သတ္တဝါကို မြင်တော်မူက မည်သည့်ခရိုင် နိုင်ငံမရွေး၊ အဝေးအနီး၊ ခရီး တိုရှည်၊ မည်သည့် နတ်ပြည်၊ ဗြဟ္မာ့ပြည်မဆို၊ ထိုထိုလောကဓာတ် ဇာတိဓေတ်ဖြင့်သတ်မှတ်ထားသည့် တခြားသော စကြာဝဠာရှိ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့ကိုပင် ကိုယ်တော်တိုင် သွားရောက် ဟောပြတော်မူရ၏။ ဤအကြောင်း ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင်ပင် ဟောပြတော် မူခဲ့ပေသည်။

ပရိနိဗ္ဗာန် ပြုခါနီးတောင်မှ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် တန်ခိုးတော်ကို အသုံးပြု၍ချည်း ကြွတော်မူသည် မဟုတ်။ ပုဂံတိအားတော်လည်း ကြီးမားကြံ့ခိုင်တော်မူသည့်အတိုင်း အများအားဖြင့် ကိုယ်တော်တိုင် ခြေကျင်ကြွသည်က များလေသည်။ ပုံစံအားဖြင့် အာဠာဝကကို ချွတ်ရန်အတွက် ယူဇနာသုံးဆယ်ခရီး၊ အင်္ဂုလိမာလ၊ ပက္ခသဘာတိ တက္ကသိုလ် ဘုရင်တို့အတွက် ၄၅-ယူဇနာ၊ မဟာကပ္ပိနမင်း ယူဇနာနှစ်ရာ၊ ဓနိယထေရ် ဟော ချွတ်ရန် ယူဇနာ ခုနစ်ရာတိုင်တိုင် ကြွတော်မူရလေသည်။

ဝါတွင်း သုံးလမှတစ်ပါး ဒေသစာရီ ကြွတော်မူသည်ကများ၏။ သက်တော် ရှစ်ဆယ်၊ ပရိနိဗ္ဗာန် စံလွန်တော်မူခါနီး ကျန်းမာတော် မမူပါဘဲလျက် (သာမန် လူများဖြစ်သော် အိပ်ရာထဲတွင်လဲကာ ဆရာဝန်နှင့် အနီးကပ်ပြုစုနေရမည့် အချိန်မျိုး)

သာဝတ္ထိမှ ကုသိနာရုံသို့ မိုင် တစ်ရာခြောက်ဆယ်ကျော်ခရီး ကိုပင် ခြေကျင် ကြွတော်မူခဲ့သေးသည်ကို ကြည့်ပါလျှင် အဘယ်မျှ အားကျကြည့်ညိုဖွယ် ကောင်း ပါသနည်း။

တရားကို အလေးမူ၊ နာသူကို မျက်နှာမလိုက်

၄၅-ဝါကာလပတ်လုံး ဒေသစာရီ ကြွချီ၍ ဟောတော်မူလေတိုင်းလည်း တရားနာသူ ‘နည်းသည်၊ များသည်၊ ဂုဏ်ရှိသည်၊ ငယ်သည်’ အဆင့် အတန်း အခြေအနေ မရွေး။ ဝီရိယကို ချန်မထား။ အားကုန် ဉာဏ်ကုန် အသုံးပြုတော် မူမြဲဖြစ်၏။ ခန္ဓာကိုယ် ‘ညောင်းညာသည်၊ လေထိုးသည်၊ ခေါင်းတိုက်သည်’ ဟူ၍ လည်း မည်သည့်အခါမျှ ခန္ဓာကိုယ်ကို ညှာတာဝဲကွက်ခြင်းမရှိ။

ခြင်္သေ့မင်းသည် သားကောင်တို့ကို ဖမ်းယူရာ၌ ဆင်ပြောင်ကြီးကိုပင် ဖြစ်စေ၊ ကြွက်ငယ် ယုန်ငယ်ကိုပင်ဖြစ်စေ ဝီရိယအနည်းအများမရှိ။ ကြီးငယ်မဟူ အားကုန် ထုတ်၍ ဖမ်းယူမြဲဖြစ်၏။ ဘုရားရှင်လည်း သတ္တဝါတို့ကို ကယ်မရာ၊ တရားဟောရာ၌ ထိုအတူပင် ပြုတော်မူလေ့ရှိသည်။

(အဗ္ဗဋ္ဌသုတ်= ‘စာရိက’ပုဒ်အဖွင့်၊ ဂါမဏိ သံယုတ်- ခေတ္တပုမသုတ်၊ သတိပဋ္ဌာနသံယုတ်-စုန္ဒသုတ်၊ မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ် အဖွင့် စသည်တို့အရ ပြဆို လိုက်သည်။)

တန်ခိုးမရှိသော ဝီရိယ

လူတိုင်း၌ပင် ဝီရိယရှိ၏။ ဝီရိယသည် တန်ခိုးကြီးကြောင်း (ဣဒ္ဓိပါဒ်) တရားဟု လည်း အထိုက်အလျောက် ကြားဖူးကြ၏။ သို့သော် အသုံးမချတတ်ကြချေ။ မျက်နှာကြီးငယ် ရွေးချယ်ပြုမူခြင်း (ဝါ)ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဂတိလိုက်၍ လုပ်ခြင်း ကြောင့်လည်း ဝီရိယ၏ တန်ခိုးသည် ပေါ်မလာချေ။

လက်ငင်းအကျိုးကို မြင်မှသာလည်း လုပ်လိုကြ၏။ လုပ်ပြန်ပါသော်လည်း ကောက်ရိုးမီးကဲ့သို့ တစ်ရှိန်တည်းတစ်ခါတည်းသာ စိုက်ထုတ်လိုကြသည်။ ထမင်းကို တစ်ရက်တည်း တစ်ချီတည်း အဝစားရုံမျှဖြင့် ဤခန္ဓာကိုယ်ကြီး မရပ်တည်နိုင်ချေ။ နေ့စဉ်ပုံမှန် ရွေးချယ်၍ စားပေးရန် လိုအပ်၏။ ထိုအတူ ပုံမှန်စိုက်ထုတ်၍ စွဲစွဲမြဲမြဲ တိတိကျကျ လုပ်ရမည်ကို ကြောက်ရွံ့နေတတ်ကြ၏။

သစ်ပင် တစ်ပင်ကို ရဲတင်းဖြင့် ခုတ်လှဲရာ၌ အချက်တစ်ရာ တိတိ ခုတ်မှ လဲကျ မည့် သစ်ပင်သည် တစ်ရာတိတိပင် ခုတ်ရသည်။ လျှော့၍မရ။ ပိုလည်း အကျိုးမရှိ။ သို့သော် အကြိမ်တစ်ရာမြောက် နောက်ဆုံး ခုတ်ချက် တစ်ချက်ကြောင့်သာ သစ်ပင်ကြီး လဲကျသွားခြင်း ဖြစ်သည်။ ထိုခုတ်ချက်မျိုးကိုမှ အားကုန်ထုတ်၏။ မောပန်းသည် မထင်။ ကျေလည်းကျေနပ်၏။ သို့ရာတွင် ထိုနောက်ဆုံး ခုတ်ချက်နှင့် ပထမဆုံး ခုတ်ချက်သည် တန်ဖိုးအတူတူပင်တည်း။ ထိုသဘောကို မသိချက်ဆိုးရွား သဖြင့် ပထမခုတ်စတွင် ပျင်းရိနေ၏။ အချက် ငါးဆယ်လောက် ခုတ်ပြီးလျှင်ပင် ပူသည်၊ အေးသည် ရမယ်ရှာ၍ ရပ်ဆိုင်းပစ်လိုက်လို၏။

အပြီး ဆုံးသို့ မရောက်ဘဲ လက်စတန်းလန်းနှင့် ထားသော မည်သည့်လုပ်ငန်းမှ အကျိုးမပေး။

အားမစိုက်ဘဲ တလွဲချော်တွေ့

ရှေးအခါက သဲကန္တာရကြီးကို ဖြတ်ကျော်၍ ကုန်ကူးသန်းသွားလာ ကြသော လှည်းကုန်သည် ငါးရာ ရှိခဲ့ဖူး၏။ ပူလွန်း၍ နေ့အခါ မသွားနိုင်၊ ညကျမှသာ တောင်မြောက် နက္ခတ်ကြည့်၍ သွားကြရသည်။ ယူဇနာ ၆၀-ခရီးတွင် တစ်ယူဇနာ မျှသာ လိုတော့သောအခါ ရှေ့ဆုံးလှည်းမှ နက္ခတ်ကြည့်လမ်းညွှန်သူသည် ခရီးပန်းကာ အိပ်ပျော်သွား၏။ လှည်းများမှ ရှေ့မရောက်ဘဲ နောက်ကြောင်းပြန်သွားကြသဖြင့် မိုးလင်းမှ မနေ့က စတင်ချသော နေရာသို့ ပြန်ရောက်နေကြောင်း သိကြရသည်။

အစာရေစာလည်း ပြတ်ကြလေပြီ။ လူရောနွားပါ အခက်ကြုံကြရ၏။ ထိုအခါ ဘုရားအလောင်းတော် လှည်းခေါင်းဆောင်က မြက်ပင်ကလေးများ ပေါက်သော နေရာ၌ ရေတွင်းတူးရန် ဆော်ဩ၏။ အတောင် ၆၀-မျှ တူးပြီးနောက် ကျောက်ဖျာကြီး ခံနေ၍ အားလုံး စိတ်ပန်းကိုယ်ပန်း လဲကျကုန်၏။ ဆက်၍ မတူးလိုကြတော့ပြီ။

ခေါင်းဆောင်က တွင်းထဲသို့ ဆင်းပြီး ကျောက်ဖျာကို နားကပ်၍ ထောင်စမ်းရာ ရေသံများ ကြားရ၏။ သို့နှင့် လက်ထောက်လူငယ်တစ်ဦးအား တွင်းထဲဆင်း၍ ကျောက်ဖျာကို အားကုန်ရိုက်ခွဲရန် ခိုင်းရသည်။ ထန်းလုံးခန့် ရေများပန်း၍ ထွက်လာသဖြင့် လူရော နွားပါ ချမ်းသာ၍ သဲကန္တာရမှ လွတ်မြောက်ကာ ရောင်းဝယ် မြတ်စွန်း ခဲ့ကြရဖူး၏။

ခုရေတွင်းတူး ခုရေကြည်သောက်

ဘုရား လက်ထက်တော်က ရဟန်းတစ်ပါးသည် ဘုရားရှင် ထံမှ ကမ္မဋ္ဌာန်း ယူပြီး တောထဲ၌ တစ်ဝါတွင်းလုံး အားထုတ်၏။ ဟိုသွား စကားပြောလိုက်၊ ဒီလာ စကား ပြောလိုက်၊ ထိထိခိုက်ခိုက်မလုပ်။ “ငါဟာ ကျွတ်ထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်မျိုး ဟုတ် ဟန် မတူဘူး” ဟု ဝီရိယ မစိုက်ဘဲ တလွဲချော် တွေးကာ လျှော့ဈေး တွက်နေ၏။

“ချစ်သား အဲသလို ရှေးအခါက ရေကလေးတစ်ပေါက် သောက်ရဖို့ အရေး အတွက် လုံ့လဝီရိယရှိ၍ အများချမ်းသာခဲ့ရဖူးပြီ။ မြင့်မြတ်လှသော ငါဘုရား၏ သာသနာတော်၌ အရဟတ္တဖိုလ် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီး ရရန် အဘယ့်ကြောင့် ဝီရိယ မစိုက် ထုတ်လိုသနည်း။

“ရှေးအခါက အားလုံးလက်လျှော့ကြခိုက် အတောင် ၆၀-တွင်းထဲ၌ ဆင်း၍ အားလိုက်မာန်ပါ ကျောက်ဖျာကို ရိုက်ခွဲသူမှာ အခြားမဟုတ်၊ သင်ပင်တည်း” ဟု မြတ်စွာဘုရား မိန့်တော်မူမှ ဝီရိယကိုမူ မစိုက်လိုဘဲ တလွဲချော်တွေးကာ မိမိကိုယ် ကို လျှော့ဈေးတွက်၍ လက်မှိုင့်ကျနေသော ရဟန်းငယ် ရဟန္တာ ဖြစ်သွား၏။

(ဝဏ္ဏပထဇာတ်)

ဖြစ်သည်ထင်လျှင် ဖြစ်၏

လူတို့သည် အလုပ်တစ်စုံတစ်ခုကို လုပ်ရာ၌ ထိုအလုပ် လုပ်နိုင်ရန် မိမိမှာ အင်အားမရှိဟု လျှော့၍ တွက်တတ်ကြသည်။ လုပ်မကြည့်ခင်က လက်လျှော့ ထားကြ၏။

တစ်ခါက မန္တလေးမြို့ မီးအကြီးအကျယ်လောင်လာရာ အိမ်တစ်အိမ်၌ သွက်ချာပါဒရောဂါ စွဲ၍ နာတာရှည် အိပ်ရာ၌ လဲနေသော အဒေါ်ကြီး တစ်ဦးအိမ်လည်း မီးကူးစက်လုဖြစ်နေ၏။ အိမ်သားများအားလုံး သူ့ထက်ငါ အမောတကော ပစ္စည်း များကို ရမိရရာ ဆွဲထုတ်ထမ်းသယ်နေကြသည်။

လူနာအဒေါ်ကြီးကိုမူမည်သူမျှ သတိမရနိုင်ကြ။ ပစ္စည်းများလည်း စုံတန် သလောက်စုံ၍ အမောပြေခါမှ အဒေါ်ကြီးကိုသတိရပြီး အိမ်ထဲသို့ ပြေး၍ ရှာကြသည်။ အိမ်လည်း မီးစွဲနေ၏။ လူနာကိုလည်း ရှာမတွေ့ကြ။

စိတ်ပူပန်နေကြခိုက် လပေါင်းများစွာ အိပ်ရာထဲလဲနေသော အဒေါ်ကြီးသည်

ခပ်စောစောကပင် အလျင်ထွက်ပြေးနှင့်ကာ လမ်းဘေးတစ်နေရာ၌ ထွက်ပြီး ထိုင်နေရာမှ ဘယ်တစ်ဘက် ညာတစ်ဘက် အထုပ်အပိုးများကိုပင် ဆွဲလာသည်ကို တွေ့ကြရမှ ငိုအားထက် ရယ်အားသန် ဖြစ်ကြရလေသည်။

ဘုရား အစရှိသော အရိယာသူတော်ကောင်းတို့ ဝီရိယ ကောင်းသည်မှာ သံသရာဘေးကြီးကိုလည်း မျက်မြင်တွေ့ရှိကြကုန်၏။ ထိုဘေးမှ မိမိလည်း လွတ်မြောက်၍ သတ္တဝါတို့ကိုလည်း ထုတ်ဆောင်ရန် ဝီရိယစွမ်းအားသည် ငါ၌ အမှန်ရှိပေ၏ဟုလည်း ယုံကြည်တော်မူသောကြောင့် ဖြစ်ပေ၏။

အသိဉာဏ် ရှိသူတိုင်း အလုပ်ကို ပို၍ လုပ်ကြရသည်မှာ ဓမ္မတာပင်တည်း။ မိမိ တစ်ဝမ်းတစ်ခါး စားလောက်သောက်လောက်၊ တစ်ကိုယ်ရေ ဘေးကင်းလောက်ရုံ ဝီရိယမျိုးကား တန်ဖိုးမရှိချေ။

နိဗ္ဗာန်ကို အလကားလိုချင်သူ

အများအားဖြင့် လူတို့သည် အကျိုးကျေးဇူးကိုသာ လိုချင်ကြ၏။ တန်ရာ တန်ကြေးကို မှုပေးနိုင်သော်လည်း မပေးလိုကြ။ အရင်းနည်းနည်းနှင့် အမြတ်ကြီးကြီးကို လိုချင်ကြသည်။ တတ်နိုင်လျှင် အလကား ရနိုင်သည်အထိ လက်ကုန်နှိုက်ကာ အချောင်လိုက်လိုကြ၏။

ရွဲကုန်သည် (အလှကုန်ရောင်းသူ) အကြောင်း အားလုံး ကြားသိဖူးကြ၏။ အဖိုး တစ်သိန်းတန်သော ရွှေခွက်သည် ထို ရွဲကုန်သည် လက်ထဲပင် ရောက်နေပြီ။ တန်ရာတန်ကြေးပင်မဟုတ်။ တော်ရုံလျော်ရုံပေးလျှင်ပင် ရနိုင်၏။ ပေးရန်ပစ္စည်းလည်း ရှိ၏။ မိမိက ပေးရမည့် အရင်းအနှီး : သက်သာနိုင်သမျှ သက်သာစေလိုသဖြင့် အဖိုး တစ်သိန်းတန်သော ခွက်ကြီး လက်လွှတ်ကာ ရူးခဲ့ရ၏။

ထို အလကားရချင် သည့် စိတ်ကြောင့်ပင် ဘုရားလောင်းနှင့် တစ်သံသရာလုံး ရန်သူဖြစ်ရ၍ ငရဲကျခဲ့ရသည်မှာ အနစ်နာဆုံး ဖြစ်၏။

“ ချစ်သား ရဟန်း အဖိုးတစ်သိန်း တန်သော ရွှေခွက်နှင့် မနှိုင်းယှဉ် အပ်သော သူတော်ကောင်းတရား လမ်းစဉ်မြတ်ကြီးနှင့် ယခု တစ်ချီသာ လွဲချော်သွားပါမူ ထို ရွဲကုန်သည် မိုက်ထက်ပင် ယူကျိုးမရ နောင်တကြီးစွာ သံသရာ ခရီးခဲ၌ ဆင်းရဲရ ရှာတော့မည်” ဟု ဟောတော်မူခဲ့ဖူး၏။
('အရိမေတ္တေယျ' ဘုရားရှင်ကိုပင် ဖူးတွေ့ခွင့် ရချင်မှရတော့မည်။)

ထို 'သေရိဝဇာတ်တော်'လည်း နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကြီးကို ဝီရိယ အဖိုး အခနည်းနည်း ပေးပြီး လိုချင်သော ရဟန်း တစ်ပါးအား ဟောတော်မူခြင်း ဖြစ်သည်။
တန်ရာတန်ကြေး အဖိုးအခမပေးဘဲ မည်သည့်အရာကိုမျှ ရ ရှိရိုး ထုံးစံမရှိ။

ချိန်ဆုန်းခါသင့် ပန်းနှယ်ပွင့်

ဗီဇနိယာမအရ သစ်ပင်တို့၏ သဘောသည် ရွက်ဟောင်းရွက်သစ် တစ်နှစ် တစ်ခါလဲ၍ တစ်နှစ်လဲတိုင်း တစ်ရစ်တစ်ရစ် ကြီးထွားလာစမြဲဖြစ်၏။ အနှစ်အသား ဟူသည် ထိုအကာ အပွေး တစ်ရစ် တစ်ရစ် တက်လာမှသာ ဖြစ်ပေါ်ရသည်။

ပုလဲရတနာသည် မုတ်ကောင်၏ အသားတွင်း၌ ဝင်နေသော ကျောက်ခဲလုံးကလေးများမှ တစ်စတစ်စ ပွတ်ကြိတ်ဖန် များသဖြင့် ချောမွေ့ တောက်ပြောင်၍ လာရသည်။

စိန်ရတနာသည် နှစ်ပေါင်း သန်းနှင့်ချီ၍ ရင့်ကျက်လာရသော ရတနာ ဖြစ်၏။

လောက၌ မည်သည့် အရာမဆို 'ချိန်ဆုန်းခါသင့် ပန်းနှယ်ပွင့်' ဟူသကဲ့သို့ အလျင်စလို လုပ်တိုင်းရသည်၊ ဖြစ်သည်ဟု မယူဆရ။ သူ့အချိန်ကျမှသာ ဖြစ်ပေါ်ရ၏။

လုပ်သမျှ အကျိုးရှိအောင်

မြတ်စွာဘုရားရှင်လည်း ကိလေသာတို့ကို သတ်ရာ၌ သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာ အဆင့်သုံးဆင့် ပေးထားသည်။ သူ့အဆင့်နှင့်သူ စွဲစွဲမြဲမြဲ တိတိကျကျ လုပ်ရလေသည်။ နားနေ ခုန်ကျော်၍ မရ။

သစ်သားနှစ်ခုကို မီးထွက်အောင် ပွတ်ရသကဲ့သို့ ပူလာပြီး မီးထွက်ခါနီးမှ 'မောသေးသည်' ဟု နားနေလျှင် မည်သည့်အခါမျှ မီးလည်း ရမည်မဟုတ်။ အစကချည်း ပြန်ကောက်နေရသဖြင့် ဒုက္ခမှလည်း မလွတ်။

ဝီရိယကို စနစ်တကျ အသုံးမပြုတတ်ပါလျှင် အလကား ထိုင်နေသူကမှ သက်သာတတ်သေးသည်။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားက-

“သက္ကစ္စကာရီ = လေးလေးစားစားလုပ်ရန် လိုသကဲ့သို့၊

“သာတစ္စကာရီ = စွဲစွဲမြဲမြဲလုပ်ရန်လည်း လို၏”

ဟု မိန့်တော်မူလေ့ရှိသည်။

တစ်ဖန် လမ်းစဉ်လည်း မှန်ကန်မှု ရှိ၊ မရှိ ကြိုတင်စဉ်းစားရ၏။ လမ်းစဉ် မှန်သော အလုပ်၌ ဝီရိယနည်းသူ ဆင်းရဲရသကဲ့သို့ လမ်းစဉ် အလွဲအမှားတွင် ဝီရိယကောင်းသူသည် ပို၍ ဆင်းရဲတတ်ကြောင်း (အင်္ဂုတ္တရ ဇနကဓမ္မ-တတိယဝဂ်၌) ဟောတော်မူ၏။ ထို့ကြောင့် လမ်းစဉ်မှန်၍ အချိန်အခါ အခြေအနေအရ ဝီရိယ အသုံးချပုံ မှန်ကန်ရပေမည်။

အာနာပါန အလုပ်နှင့်စပ်၍ အဋ္ဌကထာ ဆရာက-

“န စေဝ ဣတ္တရံ၊ န စ ဣတ္တရဇန သေဝိတံ = အာနာပါန အလုပ် သည် (ကောက်ရိုးမီးကဲ့သို့) ခဏတစ်ဖြုတ် ထလုပ်၍ ရသော အရာမဟုတ်၊ လူညံတို့၏ အရာလည်း မဟုတ်” ဟု မိန့်ဆိုခဲ့လေသည်။

လောက၌ မိမိကိုယ်တိုင် သတ်မှတ်ထားသော စံချိန်ပြည့်အောင် တကယ် လုပ်နိုင်သူကား ရှား၏။

စံချိန်ပြည့်အောင် လုပ်သော်လည်း ကိစ္စပြီးလျှင် အကျိုးတရား ရရှိချင်မှလည်း ရရှိတတ်သည်။ ငွေကုန်ကြေးကျခံ၍ အပင်ပန်းခံ၍ ရေတွင်းတူးတိုင်း ရေရသည် မဟုတ်။

မြတ်စွာဘုရား ပြုလုပ်တော်မူသမျှကား ဝီရိယကို အခြေခံပါရမီများ ထောက်ကူ ပေးထားသဖြင့် စံချိန်လည်းမကျ၊ အကျိုးမရသည် ဟူ၍လည်း ရှိတော်မမူပေ။

မှန်ကန်သောလမ်းပေါ်သို့ ရောက်နေပါလျက် ရပ်တန့်ငေးမောနေ၍ အကျိုး မရခြင်းသည် လမ်းစဉ်၏ တာဝန်မဟုတ်ပြီ။

အကြိမ်ပေါင်း တစ်သောင်းကျော် သတိပေးခြင်း

ဤနေရာ၌ ဗုဒ္ဓ၏ တစ်နေ့တာ လုပ်ငန်းရပ်နှင့် စပ်၍ မြတ်စွာဘုရား နေ့စဉ် ဟောကြား သတိပေးမြဲဖြစ်သော တရားတစ်ပုဒ်ကို တွေ့ရ၏။ ၄၅-ဝါနေ့စဉ် ဆိုသဖြင့် ကြိမ်ရေပေါင်း (၁၆၄၅၅) တစ်သောင်း ခြောက်ထောင် လေးရာနှစ်ဆယ့် ငါးကြိမ်တိတိ သတိပေးတော်မူခဲ့သော တရားဟု ဆိုသင့်သည်။

မည်မျှ အရေးကြီးကြောင်း သတိပြုရန် ကောင်းလှပေ၏။

ယင်း တရားကား အခြားမဟုတ်။ အောက်ပါတရား ၅-မျိုးပင်တည်း။

“အပ္ပမာဒေန ဘိက္ခဝေ သမ္မာဒေထ။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတို့။ (တုမေ = သင်တို့သည်။) အပ္ပမာဒေန = အာရုံခြောက်ခု၊ တွေ့ဆုံမှုတိုင်း၊ ရှုမှတ်မြဲဖြစ်သော သတိတရားဖြင့်။ သမ္မာဒေထ = ပြည့်စုံကြပါစေ။

၁။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ ဒုလ္လဘော လောကသ္မိံ။
လောကသ္မိံ = လောက၌။ ဗုဒ္ဓုပ္ပါဒေါ = ဘုရားပွင့်တော်မူခြင်းကို။
ဒုလ္လဘော = ရခဲ၏။

၂။ မနဿသတ္တဘာဝေါ ဒုလ္လဘော။
မနဿသတ္တဘာဝေါ = လူအဖြစ် ဖြစ်ရခြင်းကို။ ဒုလ္လဘော = ရခဲ၏။

၃။ ဒုလ္လဘာ သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိံ။
သဒ္ဓါသမ္ပတ္တိံ = ရတနာသုံးတန်း ကံ၊ ကံ၏ အကျိုး ယုံကြည်မှုနှင့် ပြည့်စုံ ရခြင်းကိုလည်း။ ဒုလ္လဘော = ရခဲ၏။

၄။ ပဗ္ဗဇ္ဇိတဘာဝေါ ဒုလ္လဘော။
ပဗ္ဗဇ္ဇိတဘာဝေါ = ရှင်ရဟန်း အဖြစ်ကို။ ဒုလ္လဘော = ရခဲ၏။

၅။ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ ဒုလ္လဘံ။
သဒ္ဓမ္မဿဝနံ = သူတော်ကောင်းတရား ကြားနာရခြင်းကို။ ဒုလ္လဘံ = ရခဲ၏။

“ဧဝံ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဩဝဒတိ။”

ဧဝံ = ဤသို့။ (ဘဂဝါ = မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်။) ဒိဝသေ ဒိဝသေ = နေ့စဉ် နေ့တိုင်း။ ဩဝဒတိ၊ ကရုဏာရှေ့ထား၍ ဟောကြား သတိ ပေးတော်မူပါပေ၏။

၁၀။ နတ္ထိ သမာဓိဿ ဟာနိ

သမာဓိဿ = အဋ္ဌဒိသာ၊ ရှစ်မျက်နှာမှ၊ လာလာသရွေ့၊ မှန်တိုင်းဝှေ့လည်း၊ မရွေ့မယိုင်၊ မြင်းမိုရ်ခိုင်သို့၊ တစ်ပြိုင်နက်သား၊ ရှစ်ပါးလောကဝန်းရံပတ်ဆုံ၊ တွေ့ခိုက်ကြုံလည်း၊ မတုန်လှုပ်ဘဲ၊ အမြဲတည်တံ့သော ‘ပကတိ သမာဓိ’ တော်...၊ ဝသီဘော် ငါးရပ်၊ ကမ်းဆုံးခတ်မျှ၊ အပ္ပနာမျိုး၊ ဈာန်တန်ခိုးဟု၊ မြေလျှိုး မိုးပျံ၊ စိတ်တော်ကြံကာ၊ မီးလျှံရေယဉ်၊ မြင်းမိုရ်ပင်လျက်၊ ရွှေစင်ခေစစ်။

ညွတ်တိုင်းဖြစ်ရာ သောင်းခေတ္တလုံး၊ အမှောင်ဖုံးကာ၊ သိမ်းကျိုး မှောင်စေ၊
 လင်းပါစေလို၊ နေ၊ လ ထောင်ရာ၊ မကသာအောင်၊ လင်းပါစေနိုင်၊
 ပြုတိုင်းပိုင်၍၊ အခြေခံ ခိုင်မာသော ‘အပ္ပနာ သမာဓိ’ တော် နှစ်ပါး၏။
 ဟာနိ = အလိုကော်ရှိသမျှ၊ မရမပြီး၊ အချည်းနှီးဖြင့်၊ ပျက်စီးချို့ငဲ့ရခြင်း
 မည်သည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံ တစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟ ပြောဆိုရန်
 ရှိတော်မမူပါပေ။ (အရကျက်ပါ)

အဏုမြူ ထက်စွမ်းသော သမာဓိလက်နက်

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အလို့ အလျောက် နိုင်နင်းတော်မူနေသော (ဝသီဘော်)
 သမာဓိအား အစွမ်းတော်ကား မနှိုင်းယှဉ်သာအောင် ခိုင်မာတည်တံ့တော်မူ၏။ ထို
 သမာဓိတော်ဖြင့်ပင် အမျိုးမျိုးသော တန်ခိုးတော်များကို ဖန်ဆင်းတော်မူနိုင်၏။

တန်ခိုးပြာဠိဟာနှင့် စပ်၍ အံ့ဖွယ်တို့ကား အထူးဆိုဖွယ်မရှိ၊ များပြားလှသည်။

ထိုသမာဓိတော်ဖြင့်ပင် ရောဂါ ဝေဒနာအမျိုးမျိုး၊ ကောင်းဆိုး လောကဓံ၊
 အဏုမြူထက် အဆပေါင်းများစွာ သာလွန်သော အာဠဝက ဘီလူး၏ ဘွဲ့ဖြူလက်နက်၊
 နေပူ၊ မိုးရွာမရှောင် လွင်တီးခေါင်၌ နေတော်မူရခြင်း၊ သားရဲတိရစ္ဆာန် ထူပြောသော
 တောကြီး မြက်မဲ၌ သီတင်းသုံးနေရခြင်း စသော ကြမ်းတမ်းလှသည့် ရာသီဥတု
 ဒဏ် စသည်တို့ ကို ခံတော်မူနိုင်ခဲ့၏။

ထိုတွင် ဘုရားရှင်ကို ပစ်ခတ်သော အာဠဝက၏ ‘ဘွဲ့ဖြူလက်နက်’ မှာ
 မြင်းမိုရ်ကျေပျောက် သမုဒ္ဒရာပင် ခန်းခြောက်စေနိုင်၏။ ကောင်းကင်ကို ပစ်က မိုး
 ဆယ်နှစ်နှစ် မရွာနိုင်။ မြေပြင်ကို ပစ်လျှင်လည်း သစ်ပင်များ ကျေပျောက်၍ ဆယ့်
 နှစ်နှစ်လုံးလုံး မည်သည့်အပင်မျှ မပေါက်နိုင်။ ထိုမျှလောက် အစွမ်းထက်လှ၏။
 (ယက္ခသံယုတ်၊ အာဠဝကသုတ် အဖွင့်။)

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားသည့် တရားတော် အတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်ကြံကြသော
 အရိယာ သာဝကတို့တွင် အငယ်ဆုံးဖြစ်သော သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်၏ သမာဓိပင်လျှင်
 ကောင်းဆိုးနှစ်တန် လောကဓံရှစ်ပါးကြောင့် ချောက်ချားတုန်လှုပ်မှု ကင်းတန်သလောက်
 ကင်းလေပြီ။

ဘာကိုမှ မကြောက်သော ဘုရားသား

တစ်ခါက သဟမ္ပတိဗြဟ္မာကြီးကိုယ်တိုင် ဘုရားသားတော်တို့၏ လောကဓံ အောင်ပွဲရပြီး တည်ငြိမ်အေးချမ်းတော်မူကြပုံကို ဘုရားရှင်အား ဝမ်းသာကြည်ညို လျှောက်ဆိုခဲ့ဖူး၏။

မြတ်စွာဘုရား မဂတိုင်း ‘အန္တကပ်န္တ’ရွာငယ်ကလေး၌ သီတင်းသုံးစဉ်က ဖြစ်၏။ အချိန်ကား ကွင်းပြောင်ပြောင် လွင်တီးခေါင်၌ အလွန် မိုးမှောင် ကျသော ညကာလ၊ မိုးပေါက်များပင် ကျနေသည့်ကြား တစ်ပါးတည်း သီတင်းသုံးတော် မူခိုက် ဖြစ်၏။

“မြတ်စွာဘုရား၊ ခြင်္သေ့၊ သစ်၊ ကျား၊ သစ်ငုတ်များနှင့် မြွေဆိုးများ ပေါသည့် တောကြီး မြက်မည်းအတွင်း မိုးမှောင်ကျကာ လျှပ်စစ်မိုးကြိုးများ ထစ်ချုန်းနေသည့် ကြား အရှင်သားတော် ရဟန်းတော်များသည် ကြောက်ရွံ့ခြင်း ကင်းစွာ ရှိနေကြပါသည်။

“ဤ စကားကို တစ်ဆင့်ကြား စိတ်ကူးဖြင့် ပြောသည်မဟုတ်ပါ။ သေခြင်းသဘောကို စွန့်ပြီးသော ရဟန္တာအရှင် ထောင့်ငါးရာကျော်၊ အပါယ်သို့ လားတော့မည် မဟုတ်သော သေက္ခပုဂ္ဂိုလ် တစ်ရာ တစ်ဆယ်တို့သည် တစ်ခုတည်းသော အရှင်ဘုရား သာသနာတော်၌ ရှိနေသည်ကို အမှန်ပင် ကျွန်ုပ်ကိုယ်တိုင် မြင်ရပါသည်။

“ဤမှတစ်ပါး နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကောင်းမှုအထူးရှိသည့် ပုဂ္ဂိုလ်တို့ ကား ဤရွှေ ဤမျှ ရှိသည်ဟု ရေတွက်၍ မလျှောက်ဝံ့ပါ။ မုသားပြောမိမည် စိုးသောကြောင့် ဖြစ်ပါသည်”

(ဗြဟ္မသံယုတ်၊ အန္တကဝိန္ဒသုတ်။)

မိုးကြိုးဒဏ် ခံသော ကောက်ရိုးပုံကျောင်း

တစ်ချိန်ကလည်း မြတ်စွာဘုရားသည် အာတုမမြို့အနီး ကောက်ရိုးပုံ တဲ ကျောင်း၌ သီတင်းသုံးတော်မူ၏။

မိုးလည်း တချုန်းချုန်း၊ လျှပ်စီးလည်း တလက်လက်၊ မိုးကြိုးလည်း တခြိမ်းခြိမ်း ပစ်နေ၏။ ကောက်ရိုးပုံကျောင်းအနီးရှိ လယ်တလင်းထဲ၌ လယ်သမား ညီအစ်ကို

နှစ်ယောက်နှင့်နွားလေးကောင် သေကျေပျက်စီးသွားသည်။ မိုးကြိုးပစ်ရာသို့ အာတုမ မြို့သားများ အူယားဖားယား ပြေးလာကြ၏။ စုရုံး ဝိုင်းအုံ့၍ ကြည့်နေကြသည်။

ထိုအခိုက် မြတ်စွာ ဘုရားရှင်သည် ကောက်ရိုးတဲကျောင်းမှ ကောက်ရိုး တံခါးကို ဖွင့်ထွက်ပြီးနောက် စကြိုလျှောက်နေ၏။ မိမိထံမှောက်သို့ ရောက်လာသော ဒကာ တစ်ဦးအား အဘယ့်ကြောင့် လူအများ ဝိုင်းအုံ့ စုဝေးနေကြောင်း မေးတော်မူရာ ဒကာက အကြောင်းစုံ လျှောက်ထား၏။

ထိုဒကာကပင် မြတ်စွာဘုရားအား ‘အရှင်ဘုရား မမြင်လိုက်၊ မကြားလိုက် ဖူးလား’ ဟု မေးမြန်းသဖြင့် မမြင်မိ၊ မကြားလိုက်မိကြောင်း ဖြေတော်မူသည်။ အိပ်လည်း အိပ်မပျော်၊ စိတ်သည်လည်း ရှိပါလျက် ဤမျှ တစ်ဖြုံလုံး အထိတ် တလန့် ဆူဆူညံညံဖြစ်နေသည်ကို “မြင်လည်းမမြင်၊ ကြားလည်း မကြား” ဟု မိန့်တော်မူသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သမာဓိတော်ကို အတိုင်းမသိ အံ့သြကြည်ညို သွားလေ၏။
(မဟာပရိနိဗ္ဗာနသုတ်။)

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ သမာဓိတော်ကား ပရိသတ်အများ တရားဟောရာ၌ ‘သာဓု’ခေါ် သည့် ကြားမှာပင် သမာပတ် ဝင်စားလေ့ရှိရာ အချိန်မရွေး ဝင်စားလို့ ရအောင် နိုင်နင်းသော သမာဓိနှင့် ပြည့်စုံတော်မူလေသည်။ သွားလိုခါမှ စက်နိုးရသော သဘောမျိုးမရှိ။

ထိုသမာဓိပေါ်၌ ရပ်တည်သော ပညာ၊ ထိုသမာဓိပေါ်၌ မှီတွယ်သော မေတ္တာ စသော တန်ခိုးတော်တို့ကား အဘယ်မှာ ဆိုဖွယ်ရာ ရှိပါတော့မည်နည်း။

သို့စင် အတုမရှိ မြင့်မြတ်သော တရားလမ်းစဉ် နည်းပညာများကို သိမြင်ရ ရှိနေသော ‘ဗုဒ္ဓဘာသာဝင် သူတော်ကောင်း’တို့သည် မည်မျှ ကြီးမားပြင်းထန်သော လောကဓံ၊ မည်မျှ အစွမ်းထက်သော လက်နက်မျိုးကိုပင် ဖြစ်စေ ရင်ဆိုင်ရဲသော သူတော်ကောင်းသတ္တိ အသင့်ရှိစကောင်းပေ၏။

၁၁။ နတ္ထိ ပညာယ ဟာနိ။

ပညာယ = ဖြစ်ပျက်များစွာ၊ သတ္တဝါနှင့်၊ စကြဝဠာ ထောင်သောင်း၊ တိုက်အပေါင်း၌၊ ကြောင်းကျိုး နှယ်ညှိ၊ ကုန်စင်သိ၍၊ အဘိဓမ္မာ၊ ဓာတ် ပညာတွင်၊ မဟာပဋ္ဌာန်း၊ ဓာတ်ခွဲခန်း၌၊ ဖြန်းဖြန်းထွင်းဖောက်၊ ဖက်ကမ်း မြောက်သား၊ နှစ်ယောက်မတန် ‘မဟာဝဇီရဉာဏ’ တော်မြတ်၏။
ဟာနိ = မမြင်မသိ၊ သတိချွတ်ယွင်း၊ ယုတ်လျော့ခြင်းမည်သည်၊ နတ္ထိ-

တစ်ရံ တစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

(အရကျက်ပါ)

၁၂။ နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ဟာနိ။

ဝိမုတ္တိယာ = ကုဋေတစ်သိန်း၊ ပျက်ကိန်းတူစွာ၊ စက္ကဝါဠ၊ အာဏာသက်
ရောက်၊ ထုတ်ချင်းပေါက်အောင်၊ ထက်အောက် ဖီလှာ၊ ဗြဟ္မာနှစ်ဆယ်၊
အပါယ်လေးရပ်၊ လူနတ်မကြွင်း၊ ခပင်းဥသံ၊ လွမ်းမွမ်းခြုံသည့်၊ ပွားထုံ
မေတ္တာ၊ မနှိုင်းရာသား၊ လေးဖြာ ဗြဟ္မ၊ ဝိဟာရစေတော ဝိမုတ္တိ...၊ ပရိသတ်
အများဟောသည့်ကြားပင်၊ ဝင်စားမလပ်၊ မြဲထုံအပ်သော၊ 'အရဟတ္တ ဖလ
စတုတ္ထဈာန်' ချမ်းသာ၊ ဤငါးဖြာသော ဝိမုတ္တိတရား၏၊ ဟာနိ= လိုတိုင်းမရ၊
တတိုင်းမအောင်၊ ဆောင်တိုင်း မပြီး၊ အချည်းနီး ဖြစ်ကာ၊ ပျက်စီးချို့ငဲ့ရခြင်
မည်သည်၊ နတ္ထိ = တစ်ရံ တစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန်
ရှိတော်မမူပါပေ။

(အရကျက်ပါ)

အဘိဓမ္မာ သဘာဝနှင့် မဟာဝဇီရဉာဏ်

ဘုရားရှင်၏ ဉာဏ်တော်ကား-

'ယာဝတကံ ဧညယျံ၊ တာဝတကံ ဉာဏံ' ဟုဟောတော်မူသည့် အတိုင်း
တစ်လောကလုံး သက်ရှိသက်မဲ့ မည်သည့်အရာကိုမဆို အကြောင်းအကျိုးနှင့်တကွ
နှိုက်နဲထိုးထွင်း လင်းလင်းထင်ထင် သိမြင်တော်မူသည်သာ ဖြစ်၏။

စကြဝဠာ အနန္တရှိ အကြောင်းအရာမှန်သမျှကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ကုဋေနှစ်သန်း
လေးသိန်းအရေအတွက် ရှိသော 'မဟာဝဇီရဉာဏ်' တော်ဖြင့် ဆင်ခြင်သုံးသပ်တော်
မူ၏။

ဘုရားဖြစ်တော်မူစ အလွန်ခက်ခဲနက်နဲသော အဘိဓမ္မာသဘာဝ ပဋ္ဌာန်းကျမ်း
ကြီးကို သုံးသပ်ဆင်ခြင်တော်မူရာ ကိုယ်တော်အစိတ်စိတ်မှ တဖိတ်ဖိတ် တလက်လက်
ရောင်ခြည်တော်များပင် ထွက်ပေါ်တော်မူခဲ့၏။ လေးလေး နက်နက် ထိုးထွင်း
သိမြင်သော 'မဟာဝဇီရဉာဏ်' တော်ကြီး၏ အားစွမ်းတော်ကို သိလိုက ဗုဒ္ဓ
အဘိဓမ္မာများကို လေ့လာမှရ၏။

၂၅၀၀ -ဇေတိစောသော ဗုဒ္ဓသိပ္ပံ

ယခုအခါ အချိန်အခါနှင့် အက္ခရာအဝေးကို တန်ဖိုးထားပြီး လက်နက် ကိရိယာ၊ ယာဉ်ရထားများ တီထွင်နေကြသော သိပ္ပံဆရာတို့ လောက၌ ‘အချိန် အခါ နှင့် အက္ခရာအဝေးမရှိ’ဆိုသော အိုင်စတိုင်း၏ စကားကြောင့် သိပ္ပံ တစ်လောကလုံး ချောက်ချားသွားခဲ့ဖူး၏။ သို့သော် ဘုရားရှင်ကား ဒိသာ (အရပ်မျက်နှာ) ဒေသ (နေရာ) နှင့်ကာလ (အချိန်အခါ) တို့သည် ပညတ်ဖြစ်ကြောင်း (ဝါ-တကယ် ရှိသော ‘ပရမတ်’ တရား မဟုတ်ကြောင်း) ဟောတော်မူခဲ့သည်ကို ကိုရင်ငယ် ကလေးများကပင် သိနေကြပြီး ဖြစ်သည်။

ယနေ့ဆက်လက်ပြီး ဓာတ်ခွဲ၍ မရနိုင်တော့သော နောက်ဆုံး စွမ်းအင်၌ပင် ‘အဋ္ဌကလာပရုပ်’ ရှစ်ခု ရှိနေသေးကြောင်း ညွှန်ပြနိုင်ပေရာ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်တော်၏ အတိုင်းအတာကို သိသာလှပေ၏။

နာမ်ပိုင်းဆိုင်ရာတွင်လည်း အတုမရှိ အသေးစိတ် ဓာတ်ခွဲ၍ ပြတော်မူခဲ့သည်။

သိပ္ပံပညာရှင်တို့အတွက် ဗုဒ္ဓအဘိဓမ္မာ

ယခုအခါ သိပ္ပံပညာရှင်တို့သည် ရုပ်နှင့် စိတ်တို့၏ သဘောကို အထူး အောင်မြင်စွာ လေ့လာဓာတ်ခွဲလျက် ရှိကြ၏။ ရုပ်ဒြပ်များကို အဆင့်ဆင့် ခွဲထုတ် သောအခါ နောက်ဆုံး ရောင်ခြည်လှိုင်း စွမ်းအင်များအဖြစ် တွေ့ရှိလာကြရာ ရုပ် လောက၌ အစိုင်အခဲဟူ၍ မရှိတော့ကြောင်း တွေ့မြင်ကြသည်။ သို့ရာတွင် ရောင်ခြည် လှိုင်းများ ကို ရုပ်ဟု မခံယူကြပေ။ သို့မဟုတ် မသိမှတ်ကြပေ။

ယင်း ရောင်ခြည် အလင်းလှိုင်းတို့၏ ပြေးသွားသော စွမ်းအားကိုလည်း တစက္ကန့်လျှင် ၁၈၆၀၀၀ မိုင် ပြေးသွားကြောင်း စသည်ဖြင့် ပြဆိုထားရာ သိပ္ပံပညာ လေ့လာသူများအတွက် နှီးနှောစဉ်းစားလိုက စဉ်းစားနိုင်ရန် ဗုဒ္ဓ အဘိဓမ္မာလာ ‘ရုပ်နှင့် စိတ်တို့၏ အမြန်နှုန်း’ စသည်တို့ကို ဗဟုသုတအဖြစ် အနည်းငယ် ဖော်ပြ ဦးအံ့။

ယခု ဖော်ပြလတ္တံ့သော စကားများမှာ ပါဠိ ပထမပြန်သုံး မာတိကာ ဓာတု ကထာအရကောက် (ပထမဆုံး အဘိဓမ္မာကျမ်း) တွင် ၁၉၆၄-ခုနှစ်က ကျွန်ုပ်တို့ ရေးသားခဲ့သော နိဒါန်းမှ ကောက်နုတ်ချက်များသာ ဖြစ်ပါသည်။

[လောက၌ ဂဏန်းသင်္ချာဖြင့် တိုင်းတာတွက်ဆ၍ မရနိုင်သော အရာလေးခု ရှိသည်။ ယင်းကား စကြဝဠာအနန္တ၊ အာကာသ အနန္တ၊ သတ္တဝါအနန္တနှင့်၊ ဗုဒ္ဓဉာဏ်တော် အနန္တတို့ပင် ဖြစ်၏။ အသင်္ချေယျ လေးပါးဟုလည်း ဆိုအပ်ကုန်သည်။]

(ဗုဒ္ဓဝံသပါဠိ-၃၀၅)

ယင်း ကောင်းကင်စကြဝဠာ အနန္တရှိ သတ္တဝါအနန္တ၏ ရုပ်နာမ် ဓမ္မသဘာဝ အားလုံးကို ခြုံမိသုံမိအောင် ညွှန်ပြစွမ်းနိုင်သော ဉာဏ်သည် ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်၏ သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်သာလျှင် ဖြစ်ပေတော့သည်။

ရုပ်နာမ်ဓမ္မသဘာဝသည် စင်စစ် နက်နဲသိမ်မွေ့ လွန်းလှပေသည်။ လူသာမန် တို့၏ အမြင်၌ အစဉ်အမြဲ အခဲအစိုင် တည်ရှိနေသယောင် ထင်ရသော်လည်း မီးလျှံနှင့် ရေအယဉ်ကဲ့သို့ ကြောင်းကျိုး အဆက်ဆက် ဖြစ်ပျက်မှု သဘောကို ဆောင်ကာ အစဉ်ပြောင်းလဲလျက်သာ နေကြပေသည်။

ရုပ်တရားတို့၏ အမြန်နှုန်း

ကျမ်းဂန်တို့၌ ရုပ်နာမ်တရားတို့၏ အမြန်နှုန်းကို ဥပမာအမျိုးမျိုးတို့ဖြင့် ပြဆိုလျက် ရှိကြပေသည်။ ထိုတွင် ရုပ်သဘောများ၏ ဖြစ်ပျက်မှု အမြန်နှုန်းကို ဤသို့ တွေ့ရှိရပေသည်။

“အလောင်းတော် ဇဝနဟင်္သာမင်းသည် အလွန်မြန်သောအဟုန်ရှိ၏။ လက် ဖြောင့် တော်တည့်သော လေးသည်ကျော်လေးဦးတို့သည် ကျောချင်းအပ်၍ အရပ်လေး မျက်နှာသို့ အသီးသီး ရှေးရှုရပ်တည်ကာ ပစ်လိုက်သော မြားလေးစင်းတို့ကို မြေဝယ်မကျမီ ဖမ်းယူနိုင်စွမ်း ရှိပေသည်။ ထိုထက် လ၊ နှင့် နေ တို့သည် ပို၍ မြန်၏။ ထိုထက် နတ်ဗြဟ္မာတို့သည် ပို၍ မြန်၏။ ထိုထက် ရုပ်တရားတို့၏ အသက် (အသွားနှုန်း= ဖြစ်ပျက်မှု အလျဉ်)သည် ပို၍မြန်၏” ဟု ဟောတော်မူခဲ့၏။

(သဂါထာသံယုတ်၊ ဓနုဂ္ဂဟသုတ်။)

တစ်ဖန်- ယင်းလ၊ နေတို့ထက် လျင်မြန်သော နတ်သားနှစ်ယောက်တို့ အနောက်မှ အရှေ့၊ အရှေ့မှအနောက် အထက်အောက် ရင်ဆိုင်ပြေးလာကြရာတွင် အထက်မျဉ်းကြောင်းမှ ပြေးသော နတ်သား၏ ခြေ၌လည်းကောင်း၊ အောက်မှ ပြေးသော နတ်သား၏ ခေါင်း၌လည်းကောင်း အသီးသီးတပ်ထားသော သင်ခန်းသွား နှစ်ခုတို့၏ ပေါင်းစုံမိသော အခိုက်သည် ရှုပ်ခနဲဖြစ်ကာ လွန်စွာ တိုတောင်းလှ၏။

ထို့ထက်ရပ်တရားတို့၏ ဖြစ်ပျက်မှု အမြန်နှုန်းသည် ပို၍ တိုတောင်းလှသည်ဟု ဆိုလေသည်။ (မူလဋီကာ-၆၂။ မဟာနိဒ္ဒေသပါဠိ-၃၂။)

နာမ်တရားတို့၏ အမြန်နှုန်း

ဖြစ်ပျက်မှုအရှိန် နှုန်းနှေးသည်ဟု ဆိုအပ်သော ရပ်တရားများပင် ယင်းသို့ လျင်မြန်နေသေးလျှင် အထည်ပုံသဏ္ဍာန် မရှိသော နာမ်တရားတို့၏ လျင်မြန်ပုံမှာ ပြောဖွယ်ရာပင် မရှိတော့ပြီ။ ထို့ကြောင့်လည်း-

“ရဟန်းတို့၊ စိတ်ကဲ့သို့ လျင်မြန်သော အခြားတရား တစ်ပါးကို ငါဘုရား မြင်တော်မမူ။ ဥပမာ ပြု၍လည်း မလွယ်ကူချေ။” ဟု မိန့်တော်မူခဲ့ လေသည်။ (အင်္ဂုတ္တရ-၁၊ ၉။)

မလွယ်ကူဟု ဆိုခြင်းအားဖြင့် ဥပမာရှာလျှင် ရနိုင်သည် ဟူသော အဓိပ္ပာယ် ရှိသည့်အတိုင်း မိလိန္ဒမင်းကြီးသည် ရှင်နာဂသိန်အား-

“အရှင်ဘုရား နာဂသိန်၊ လက်ဖျစ်တစ်တွက် အတွင်း၌ ဖြစ်ပျက်သော နာမ်တရားသည် ရပ်ကဲ့သို့ အစိုင်အခဲအစုအပုံ ဖြစ်ခဲ့သော် မည်မျှလောက် များပြားရာပါသနည်း”-

ဟု မေးလျှောက်ရာ “ရှစ်ထောင့်ငါးဆယ့်ကိုးတင်း တစ်စိတ်နှစ်ပြည်ရှိသော စပါးအစု အပုံထက်ပင် များစွာ ပိုနိုင်ကြောင်း” မိန့်တော်မူခဲ့ဖူးလေသည်။

(မိလိန္ဒ၊ ၁၀၉။)

အဋ္ဌကထာဆရာကမူ “စိတ်သည် လက်ဖျစ်တစ်တွက် အတွင်း၌ပင် ကုဋေ တစ်သိန်းမက ဖြစ်သည်” ဟု ဖွင့်ဆိုရေးသားခဲ့ပေသည်။

(သံယုတ် အဋ္ဌကထာ-၂။ ၉၂။ အသုတဝါသုတ် အဖွင့်။)

စင်စစ် အဘိဓမ္မာကို လေ့လာဖူးသူတိုင်းပင် နာမ်တရား၏ အဟုန်သည် ရပ်တရားထက် တစ်ဆယ့်ခြောက်ဆ ပို၍ မြန်သည်ကိုလည်းကောင်း၊ လူ၊ နွား၊ ခွေးစသော စကားတစ်လုံး တစ်လုံးကို ကြားရာ၌ ဝိထိအားဖြင့် လေးဝိထိ၊ စိတ် အခိုက် အတန့်အားဖြင့် နှစ်ရာလေးဆယ် ကြာမြင့်ရသော်လည်း ဆက်တိုက် ပြောနေသော စကားလုံးများ၌ တစ်ဆက်တည်းကဲ့သို့ အသိစိတ်များ ကျရောက် ဖြစ်ပေါ်နေသည်ကို လည်းကောင်း၊ ထိုစိတ်သည် မိုင်ပေါင်းများစွာ ဝေးကွာရာ အရပ်သို့ သွားနိုင်ပြန်နိုင် သည်ကိုလည်းကောင်း ထောက်ဆ၍ စိတ်၏အဟုန်မှာ

မည်မျှ လျင်မြန်ကြောင်း သိသာလှပေသည်။

ယင်းသို့လျှင် စကြဝဠာအနန္တရှိ သတ္တဝါအနန္တ၏ သို့စင် လျင်မြန်စွာ ပြောင်းလဲနေသော စိတ်အယဉ်များ အားလုံးကို အမျိုးအစား ခွဲခြားကာ “အကုသိုလ်စိတ်ကား အပိုအလိုမရှိ၊ တစ်ဆယ့်နှစ်” ဟု တစ်ထစ်ချ ဆုံးဖြတ်တော်မူနိုင်ခဲ့သည်မှာ ‘သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်၏ စွမ်းအား’ သာလျှင် မဟုတ်တုံလော။

ပို၍ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းသည်မှာ စိတ်တစ်ခု (သိမှုတစ်ခု) ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ဖြစ်ပေါ်လာတိုင်း ထိုဖြစ်ပေါ်လာသော စိတ်တစ်ခုတည်း၌ ခွဲခွာမရအောင် စုပေါင်းပါဝင်သော သဘောများ (စေတသိက်များ) ကိုပါ “ဤကား တွေ့ထိမှု (ဖဿ)၏ သဘော၊ ဤကား ခံစားမှု (ဝေဒနာ) ၏ သဘောဖြစ်သည်” စသည်ဖြင့် အသေးစိတ် ခွဲခြားဝေဖန်၍ ပြတော်မူခဲ့ပေသည်။

သမုဒ္ဒရာရေကို လက်ခုပ်ဖြင့်ယူ၍ သောက်ကြည့်သောအခါ “ဤကား ဂင်္ဂါ မြစ်မှလာသော ရေ၏အရသာ၊ ဤကား ယမုနာမြစ်မှ လာသော ရေ၏ အရသာ” ဟု ခွဲခြား ပြောဆိုရန် ခက်ခဲသည်ထက် လည်းကောင်း၊ အမည် ဝတ္ထုမျိုးစုံပါဝင်သော ဟင်းလျာ (၁၂-မျိုးဟင်းချို)ကို သောက်စားသောအခါ “ဤကား ကြက်သွန်၏ အရသာ၊ ဤကား ကရဝေး၊ ချင်း၊ ဇီရာ၏အရသာ” ဟု တစ်မယ်စီ၏ အရသာကို ခွဲခြားပြောဆိုရန် ခက်ခဲသည်ထက်လည်းကောင်း အဆပေါင်းများစွာ ခက်ခဲလှပေတော့သည်။ (မိလိန္ဒ-၉၄။)

ဤကား မြတ်စွာဘုရားရှင် “မဟာဝဇီရဉာဏ်တော်၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်” ဖြင့် ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သဘာဝတို့ကို အသေးစိတ်ဓာတ်ခွဲ၍ သိတော်မြင်တော်မူပုံအကြောင်း အမြွက်မျှ ရေးသားချက်နိဒါန်းပါ စကားများဖြစ်၏။

ဘုရားရှိခိုး စိတ်မျိုးဟူသည်

လူတို့သည် ဘုရားဝတ်တက်ခြင်း စသော ကုသိုလ်ကောင်းမှု တစ်စုံတစ်ရာ ပြုရာ၌ ‘အရဟံ’ ဟု အာရုံပြုသော အခိုက်အတန့်ကလေး တစ်ခုအတွင်း၌ အာရုံပြုစိတ် (ဘုရားဂုဏ်တော်ကို သိနေသောစိတ်) ကား တစ်ခုတည်းပင် ဖြစ်၏။ မဟာကုသိုလ် (ဧရာမ ဖြူစင်မှုကြီး) စိတ်ခေါ်သည်။

ထို ကုသိုလ်စိတ် တစ်လုံးတည်း၌ပင် ခွဲခြားဖယ်ထုတ်၍ မရအောင် သဟဇာတ (ဖြစ်တူဖြစ်ဖက်) အညမည (အဖော်အလှော်) အဖြစ် ပူးတွဲပါဝင်နေသော

သဘောတရား၊ အသိစိတ်ထောက်ကူတရား (စေတသိက်) များကား သုံးဆယ့် ရှစ်မျိုးထိ ပါဝင်နိုင်ကြောင်း သင်္ဂြိုဟ်သင်ဖူးသူတိုင်း သိမြင်ကြလေသည်။

ပါဝင်သော သဘောတရားများကား ယုံကြည်ခြင်း (သဒ္ဓါ)၊ အောက်မေ့ခြင်း (သတိ) စသော သဘောများပင်တည်း။

ကိန်းသေနည်းအရ ရုပ်တစ်ခု ဖြစ်နေတိုင်း ခွဲခြားဖယ်ထုတ်၍ မရ၊ အမြဲ ပူးတွဲနေသောရုပ်၊ အနည်းဆုံး (အဝိနိဗ္ဗာဂရုပ်) ရှစ်မျိုး ရှိနေသကဲ့သို့၊ နာမ်-သိမှု တစ်ခုဖြစ်တိုင်းအမြဲပါဝင်ရသော အသိကူတရား ခုနစ်မျိုး (သဗ္ဗစိတ္တ သာဓာရဏ စေတသိက်) လည်း ပူးတွဲပါဝင်နေကြသည်သာ ဖြစ်၏။ ထိတွေ့မှု (ဖဿ)၊ ခံစားမှု (ဝေဒနာ)၊ ဓုတ်သားမှု (သညာ) စသည်။

ယင်းသို့ဆိုသော် ဘုရားရှိခိုးသော စိတ်တစ်လုံးတည်း၌ပင် ပူးတွဲပါဝင်သော စေတသိက်များမှာ သုံးဆယ့်ရှစ်မျိုး၊ စိတ်နှင့်တကွ သဘောတရား ၃၉-မျိုး ပါဝင် နေလေသည်။

ယုံကြည်မှု (သဒ္ဓါ)၊ အောက်မေ့မှု (သတိ)၊ ထိတွေ့မှု (ဖဿ)၊ ခံစားမှု (ဝေဒနာ)၊ ဓုတ်သားမှု (သညာ) စသော သဘောတရား ၃၉-မျိုးပါရှိမှသာလျှင်လည်း ‘ဘုရားရှိခိုးစိတ်’ ဟူ၍ ဖြစ်ပေါ်လာရ၏။

ရှင်သာရိပုတ္တရာပင် အကုန်မမီ

ထို ၃၉-မျိုးကိုမှ ‘အသိစိတ် တစ်ခု’ ဟု ဆိုပေရာ ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘုရား ရှိခိုးနေသော အခါ ယုံကြည်မှု၊ အောက်မေ့မှု၊ ထိတွေ့မှု စသော အသေးစိတ်များကို မဆိုထားဘိ၊ ဘုရားရှိခိုးသော စိတ်ကြီးတစ်စုံလုံးပင် ပျောက်သွားတတ်ကြ၏။ သိစရာ အာရုံတစ်ခုတည်း၌ စိတ်ကို ထားရသည်မှာ မလွယ်ကူကြပေ။ အဘယ်မှာလျှင် အသေးစိတ်ကို သိနိုင်ပါလေမည်နည်း။

မိုးသီး မိုးပေါက်များကိုပင် ရေတွက်နိုင်လောက်အောင် ဉာဏ်ကြီးမားတော် မူသော ‘ပညာဇတဒဂ်ရ’ အရှင်သာရိပုတ္တရာ မထေရ်မြတ်ကြီးပင်လျှင် ယင်း ၃၉-မျိုးထဲက ၁၆-ခု လောက်ကိုသာ ဖမ်းမိနိုင်လေသည်။

(ဥပရိပဏ္ဏာသ အနုပဒသုတ်။)

ထိုမျှ အသေးစိတ် သိမြင်နိုင်စွမ်းသော မြတ်စွာဘုရား၏ မဟာဝဇီရ ဉာဏ် တော်ကား အဘယ်မျှ ကြီးမားထက်မြက်လှပါသနည်း။

ပဋ္ဌာန်း ဘုရားရှိခိုး

(မြတ်စွာဘုရားရှင်)၏ မဟာဝဇီရဉာဏ်တော်ကြီးကို လေးမြတ် ကြည်ညို သောအားဖြင့် ၁၃၂၀ ပြည့်နှစ်က ‘ပဋ္ဌာန်း အရာကောက် ကျမ်းဦး နိဒါန်း’ ၌ ရေးသားခဲ့ဖူးသော ဂါထာကို ဘုရားရှိခိုးစာအဖြစ် ဖော်ပြပါအံ့။)

ပဋ္ဌာန် သမ္မသန္တဿ၊ သန္တဿ ဒေဟရံသိယော။

ရံသိယော အဝဟသန္တာ၊ သန္တာ ဇေန္တိ တာဝဒေ။

တာဝဒေ - ပျော်မွေ့စံငြိမ်း ရတနာအိမ်ထက်၊ လေးကြိမ်မြောက် သတ္တဟ၊ သီတင်းသုံးတော်မူစဉ် ကာလ၌။ သန္တဿ = ဘုရားရှင် ကိုယ် တော်မြတ်ကြီး၏။ (ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးသည်။) ပဋ္ဌာန် = အနုပွ ကမ်း၊ နည်းစုပြုမ်းသည်။ ကမ်းမြေမြင်ကျယ်၊ ကျမ်းပင်လယ်မို့၊ နုနယ်သူ ဉာဏ်မိသမျှပင်၊ ကြံစည်၍ မရနိုင်လောက်အောင်၊ ဂမ္ဘီရအရာ ပထမတန်း၊ ဤ မဟာပဋ္ဌာန်း ကျမ်းတော်ကြီးကို။ သမ္မသန္တဿ = ဂမ္ဘီရ အခက်အခဲကို၊ ဉာဏ်ဝဇီရလက်စွဲဖြင့်၊ ဖျက်ခွဲဆုံးဖြတ်၍၊ သုံးသပ် ဆင်ခြင်တော်မူစဉ်။ ဒေဟရံ သိယော = ကိုယ်တော်စိတ်ပိုင်း၊ နေရာတိုင်းမှာ အံ့လှိုင်းလောက်စဖွယ်၊ ရောင်ခြည်တော် ခြောက်သွယ်တို့သည်။ သန္တာရံသိယော = ကမ္ဘာတန်ဆာ၊ တာရာနေလ၊ ရှိသမျှ အဖုံဖုံ၊ အလင်းရောင် မျိုးစုံတို့ကို။ အဝဟသန္တာ = ပိုးရည် မြူးစုန်း၊ နေရောင်ပုန်းသို့၊ ဖုံးအုပ်ဝှက်ကွယ်၊ ရှက်စဖွယ်ဟု၊ ပြက်ရယ် ပြု ကြကုန်လျက်။ (ပြက်ရယ်ပြုကြလေသယောင်။) ဇေန္တိ၊ နဘံ တက်ညာ၊ ပျံတက်ကာနှင့်၊ စက္ကဝါနရန်း၊ ယုက်ဖြာသန်းလျက်၊ အံ့ဘနန်း လူးလွန်၍၊ မြူးကွန်၊ စံပယ်တော်မူကြပါကုန်၏။

(တံ ဘဂဝန္တံ = မဟာဝဇီရ၊ ဉာဏ်ပိုင်ရှင်၊ ထို ဘုရားသခင် ကိုယ်တော် မြတ်ကြီးကို။ အဟံ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္တာမိ = ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍၊ ရှိခိုးကန်တော့ပါသည် အရှင်ဘုရား။)

(“နတ္ထိ ဝိမုတ္တိယာ ဟာနိ” အရ အရဟတ္တဖိုလ်နှင့် စတုတ္ထဈာန် ချမ်းသာကြီးကို မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အမြင်စားတော်မူကြောင်း ပြခဲ့ပြီ။)

၁၃။ ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နဂတဿ ဗုဒ္ဓဿ ဘဂဝတော နတ္ထိ ဒဝါ။

ဣမေဟိ ဒွါဒသဟိ ဓမ္မေဟိ = အရေအတွက်အားဖြင့် ဤ တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့နှင့်။ သမန္နဂတဿ = ပါရမီလောကလုံ၊ ပြည့်စုံတော်မူပါပေထသော။ ဘဂဝါတော = စကြဝဠာ ကမ္ဘာမြေမိုး၊ ဖြန်းဖြန်းကျိုးမျှ၊ ဘုန်းတန်ခိုးကျက်သရေတို့နှင့် ပြည့်စုံတော် မူပါပေသော။ ဗုဒ္ဓဿ = ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီးအား။ ဒဝါ = သတိသမ္ပဇဉ်၊ ဉာဏ်မယှဉ်ဘဲ၊ ရွှင်မြူး ပြက်ရယ်၊ ပေါ့သိမ်ငယ်အောင်၊ ကျီစယ်သမှု၊ ပြုမှု ပြောဆို ကြံစည် အပ်သော ကိုယ်နှုတ်စိတ် အမှုအရာတော်သည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

၁၄။ နတိ ရဝါ။

ရဝါ = သတိသမ္ပဇဉ်၊ ဉာဏ်မယှဉ်ဘဲ၊ အလျင်စလို၊ ကိုယ်စိတ်တစ်ခြား၊ မှားမှားယွင်းယွင်း၊ ပြုမှုပြောဆိုခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟ ပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

၁၅။ နတ္ထိ အပ္ပုဋ်။

အပ္ပုဋ် = ပညာရှင်တို့၊ ပြစ်တင်ကဲ့ရဲ့ဖွယ်၊ အနည်းငယ်သော်မျှ ဉာဏ်တော် ကွန်ရက်၊ ဖြန့်ကြက်မမိ၊ မတွေ့ထိဘဲ၊ မသိမမြင်၊ မဆင်ခြင်နိုင်သော အရာသည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟဖြေဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

၁၆။ နတ္ထိ ဝေဂါယိတတ္ထံ။

ဝေဂါယိတတ္ထံ = အဆောတလျင်၊ မဆင်ခြင်ဘဲ၊ မြူးရွှင်လန့်ထိတ်၊ စိတ် လိုက်မာန်ပါ၊ တစ်စုံတစ်ရာ ပြောဆို ပြုမှားခြင်းသည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

၁၇။ နတ္ထိ အဗျာဝဋ္ဌမနော။

အဗျာဝဋ္ဌမနော=ကိုယ်တော်စီးပွား၊ အများအကျိုး၊ သည်ပိုး ဆောင်မည်၊ စိတ်တော်ရည်တိုင်း၊ သွေဖည် စိုးနောင့်၊ ရှောင်ကွယ် ထောင့်၍၊ ကြောင့်ကြမဲ့ နေလို သော မနောစိတ္တုပ္ပါဒ်တော်သည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ၊ လှစ်ဟပြောဆိုရန် ရှိတော်မမူပါပေ။

၁၈။ နတ္ထိ အပ္ပဋိသင်္ခါနပေက္ခာ။

အပ္ပဋိသင်္ခါနပေက္ခာ = စက္ခုစသည်၊ ခြောက်မည် ဒွါရ၊ ထင်သံမျှသော ရူပစသည်၊ ခြောက်မည် အာရုံ၊ အလုံးစုံကို၊ ဉာဏ်ငံ မှတ်သိ၊ မဖမ်းမိဘဲ၊ သတိမမူ၊ လျစ်လျူရှုခြင်း မည်သည်။ နတ္ထိ = တစ်ရံတစ်ဆစ်၊ စကားအဖြစ်မျှ လှစ်ဟ ပြောဆို ရန်ပါပေ။ (အရကျက်ပါ)

ဤ သစ္စာစကားကြောင့်

ဥပေတေ ဗုဒ္ဓဓမ္မဟိ၊

အဋ္ဌာရသဟိ နာယကေ။

‘ဝန္ဒေ-တေ’ တေန သစ္စေန၊

ဟောတု မေ ဇယမင်္ဂလံ။

အဋ္ဌာရသဟိ = ပေါင်းစုရေဖွဲ့၊ တစ်ဆယ့်ရှစ်ပါးကုန်သော။ ဗုဒ္ဓဓမ္မဟိ = အသာဓာရဏ၊ သာဝကတို့နှင့်မရာ၊ အာဝေဏိကခေါ်၊ ဗုဒ္ဓ ဂုဏ်တော်တို့နှင့်။

ဥပေတေ = ပါရမီလောကလုံး၊ ပြည့်စုံတော် မူကြပါပေကုန်သော။ ဧတေ

နာယကေ = သံသရာ ယာဉ်မှူး၊ နိဗ္ဗာန်ကူးဖို့၊ ဦးဆောင်လမ်းပြ၊ မရေမတွက် နိုင်အောင် များပြား လှကုန်သော၊ သဗ္ဗညုတဉာဏ်အရှင်၊ ဘုရားသခင် ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၊ အသီးသီးတို့ကို၊ အဟံ = အကျွန်ုပ်သည်။ ဝန္ဒေဝန္တာမိ = ရိုသေမြတ်နိုး၊ လက်စုံမိုး၍ ရှိခိုးကန်တော့ ပါသည် အရှင်မြတ်ကြီးတို့ဘုရား။

ဧတေန သစ္စေန=ဤသို့ထုတ်ပြန်၊ ဟုတ်မှန်သော ဝစီသစ္စာ စကားကို ဆိုခြင်းကြောင့်။ မေ = အကျွန်ုပ်အား၊ ဇယမင်္ဂလံ - လောကီ၊ ဇလာကုတ်၊ ပစ္စုပ္ပန်သံသာ၊ နှစ်ဖြာ ကောင်းကျိုး၊ ကျက်သရေမင်္ဂလာ အမျိုးမျိုးသည်။ ဟောတု = ဤယနေ့ ဤအချိန်အခါက စ၍၊ မုချမသွေ၊ ဖြစ်ပါစေသတည်း။

(အရကျက်ပါ)

ဘုရားရှင်ကို အသေးစိတ် လေ့လာသူ

တစ်ချိန်သောအခါက မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောက်ပါ သံဃာ ငါးရာတို့နှင့် ဝေဒဟတိုင်းသို့ ဒေသစာရီကြွချီတော်မူ၏။

မြတ်စွာဘုရား မကြွလာမီကပင် တစ်တိုင်းလုံး ငုံ့မျှော်နေကြ၏။ စောင့်လင့်နေကြ၏။ ဘုရားရှင်၏ ပညာဂုဏ် မျိုးရိုးမိဘဂုဏ်၊ နုနယ်ပျိုမျှော်၍ ရွန်းသစ်မွန်ရည်ပုံနှင့်တကွ ‘အရဟံ၊ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ’ စသော ကျေးဇူးဂုဏ်တို့သည် သင်းထုံနေသောကြောင့် ဖြစ်၏။

ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားကြီး ချိတ်ချတုံ

သူထက်ငါ အလျင်ပူးတွေ့ရန် စိတ်အား တင်းထားကြရာ ထိုအထဲတွင် ဝေဒဟတိုင်းအပါအဝင် မိထိလာမြို့နေ ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးသည် ရှေ့ဆုံးကဖြစ်၏။ စိတ်ပါဝင်စားဆုံးဖြစ်သည်။

အဘယ့်ကြောင့် ဆိုသော် သူသည် ခေတ်ပေါ်ရှေးဟောင်း ကျမ်းပေါင်းများစွာ တတ်မြောက်၍ ထိုခေတ်က ပညာတတ်ဆိုသူတိုင်း သူ၏ တပည့်များချည်း ဖြစ်ကြသည်။ ထိုကျမ်းများတွင် လက္ခဏာအတတ်ပညာကျမ်းလည်း ပါဝင်ရာ ဘုရားဖြစ်သူများ၏ လက္ခဏာအမှတ်အသားများနှင့် စပ်၍ သူ့စိတ်ထဲတွင် မယုံကြည်နိုင်အောင် ဆန်းကြယ်နေသည်ကို တွေ့ရ၏။ ကျမ်းဂန်စကားများ မလွဲနိုင်ဟုလည်း ဆုံးဖြတ်ထားသည်။ အခိုင်အမာ ယုံကြည်ထား၏။

ယခုမှ ဂေါတမဗုဒ္ဓအမည်ခံ ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီး ကြွလာပြီဆို၍ အကဲခတ်လေ့လာခွင့်ကြိုပေတော့သည်။ လက္ခဏာကျမ်းကြီးများကိုလည်း ပြန်လှန်ဖတ်ရှုရသည်မှာ အမော။

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးသည် ထိုသတင်းကို ကြားစကတည်းကပင် စိတ်ဝင်စားကာ လေ့လာအကဲခတ်ရန် စိန်ကိန်းချနေမိ၏။ သို့သော် ကိုယ်တိုင်သွားရောက်လေ့လာရန်ကား အဘယ်နည်းနှင့်မှမဖြစ်။ သူသည် ဧရာမ ပညာရှိကြီး၊ နောက်ပြီး မြို့မျက်နှာဖုံး၊ အသက်ကလည်း တစ်ရာနှစ်ဆယ်၊ ဘုရားဆိုသူက သုံးဆယ်ကျော်ကလေး။

“အင်း- ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ ပုဂ္ဂိုလ်ထူး၊ ဘုရား ဘုရားနှင့် ဟုတ်ယင် တော်ပါရဲ့။

လူသိရှင်ကြား ကိုယ်တိုင်သွားတွေ့ပြီးမှ မဟုတ်ယင် အခက်၊ ငါလဲအသက်ကြီးပြီလေ”

ဗြဟ္မာယု၏ လက်ရုံးတပည့်ကြီး ဥတ္တရ

ဂေါတမဗုဒ္ဓထံ သွားလည်း သွားချင်၊ သွားလည်းမသွားရဲ၊ မဝေခွဲနိုင်အောင် ရှိနေစဉ် အနားတွင် ရှေးဟောင်းကျမ်းကြီးများကို အပတ်တကုတ် သင်ယူလေ့လာ နေသူလက်ရုံးတပည့်ကြီး တစ်ဦးဖြစ်သော ဥတ္တရလုလင်အား တစ်ချက် လှမ်းကြည့်ကာ သက်ပြင်းချ ခေါင်းညိတ်လျက် ဆုံးဖြတ်ချက်တစ်ခု ကျသွားတော့သည်။

“အမောင် ဥတ္တရ”

“အမိန့်ရှိပါ ဆရာကြီး”

“တို့ပြည်နယ်မှာ ဂေါတမဗုဒ္ဓ ကြွရောက်လာတဲ့ သတင်း မင်းကြားတယ် မဟုတ်လား”

“အဲဒါ ဘာဖြစ်ပါသလဲဆရာကြီး၊ ကျွန်တော် ကြားပြီးပါပြီ။ ကျွန်တော်လဲ စိတ်ဝင်စား နေပါတယ်”

“အေး-အတော်ပဲ။ မင်း- ဝေဒေမာကို သွားပြီး ဗုဒ္ဓဟုတ်၊ မဟုတ် အသေးစိတ် လေ့လာချင်ကွာ”

“ကျွန်တော်.....ကျွန်တော်၊ ဘယ်လိုလုပ် လေ့လာရမှာတုန်း ဟို.....”

ဥတ္တရလုလင်သည် ခေါင်းပေါ်သို့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုးကြီးနှင့် ဖိချလိုက်သကဲ့သို့ ထစ်၊အအ ဖြစ်နေ၏။ ဇမ္ဗူဒိပ် တစ်ကျွန်းလုံး ဟိုးဟိုးကျော်နေသော ဧရာမပုဂ္ဂိုလ် ထူးကြီးထံ ချဉ်းကပ်ရန် ဝန်လေးနေမိ၏။

မိမိ သင်ယူထားသော ပညာရပ်များပင် ချက်ချင်းမေ့ပျောက်ကုန်သကဲ့သို့ ဖြစ်သွား၏။ ဆရာကြီး၏ စကားကို လွန်ဆန်ရန်မှာလည်း မလွယ်။

“စိတ်လေး မနေပါနဲ့ကွာ။ မင်း ဗုဒ္ဓမန္တန်-မဟာပုရိသ လက္ခဏာကျမ်းတွေ အထပ်ထပ် ဆရာဆီမှာ သင်ခဲ့ပြီပဲ”

ထိုအခါမှပင် အနည်းငယ် စိတ်သက်သာရာ ရသွား၏။ ဘုရားဟုတ်- မဟုတ် စစ်ဆေးကြည့်ရှုရန် ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာများအကြောင်း သတိပြုမိ တော့သည်။ မိမိကိုယ်တိုင်လည်း ထိုပုဂ္ဂိုလ်မျိုးကို တွေ့မြင်နေသည်မှာ ကြာပေပြီ။

“ကြားတဲ့သတင်းနှင့် လက်တွေ့ဟုတ်-မဟုတ် သိအောင် လုပ်ခဲ့ကွာ။ ဒီလို ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးမျိုးကို သွားရောက်ဖူးတွေ့ကောင်းပါသကွာ။ အရုံးမရှိပါဘူး။

“အေး-အဲဒီ ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လူဝတ်ကြောင်သာ ဆိုယင် စကြဝတေးမင်းပဲကွ။ မလွဲဘူး ရသေ့ ရဟန်းဆိုယင်တော့ မင်းလဲသင်ထား ဖူးသားပဲ။ တစ်လောကလုံးမှာ အတုမရှိ ကိလေသာ အာသဝေါကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန်း တို့ ဆရာ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာအားလုံးတို့ရဲ့ ကိုးကွယ်ရာအစစ် ဓမ္မရာဇ် မှန်ကူ သယမ္ဘူ ထွတ်ထား နှစ်ယောက်အတူမရှိတဲ့ လူသားဗုဒ္ဓပဲကွ။ အေး- မင်းအတွက်လဲ ကံကောင်းချင် လို့ပါပဲ။ ကဲ- ငါ့တပည့် သွားဖို့ ဆုံးဖြတ်ပေတော့။”

ဆရာကြီးကား အမျိုးမျိုးအားပေးကာ ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာများကို ဆရာ တပည့်ရင်းဖျား တုံ့လှည့် ကြည့်ရှုဆွေးနွေးပြီးနောက် ဥတ္တရလုလင် ဗုဒ္ဓထံသို့ သွားလေတော့သည်။

ဘုရားစုံထောက် ဥတ္တရ

ဥတ္တရလုလင်သည် ဘုရားရှင်ထံ ရောက်သည်နှင့် ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာ ဖြစ်လာ၏။ ဘုရားရှင်အား ရိုသေစွာ ဦးချပြီး နှုတ်ခွန်းဆက်စကား ပြောကြား၏။ ရင်းနှီးချစ်ကြည်သော အမူအရာကို ပြ၏။ စိတ်ထဲကလည်း ဝမ်းသာ၍ မဆုံး။

တစ်ရက်လောက်နှင့် ပြန်မည် ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း မပြန်နိုင်။ ရဟန်းတော် များနှင့်လည်း သိကျွမ်းအောင် မိတ်ဖွဲ့ထား၏။ ရောက်စကတည်းက ဘုရားရှင်၏ မျက်နှာတော်ကို အသေးစိတ်လေ့လာ၏။ ဖူးလို့မဝ မရောင့်ရဲ။ မျက်လုံးတော်၊ မျက်ခုံး၊ နှာတံ အနေအထား၊ အသားအရောင်၊ ကိုယ်နေကိုယ်ဟန် အသေးစိတ် ကြည့်ရှုအကဲခတ်နေ၏။

စိတ်ထဲကလည်း ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာများကို ရေတွက်ကြည့်နေမိ၏။ ကျမ်းအဆိုနှင့် အားလုံး ကိုက်ညီနေသည်ကို တွေ့ရ၏။ သို့သော် လက္ခဏာနှစ်ခုမှာ မမြင်သာ၍ အတပ်မပြောနိုင်သေး။ လျှာနှင့် ပုရိသနိမိတ်တော်။

ထိုအတွက် သူ့စိတ်ထဲတွင် သံသယ ဖြစ်နေ၏။ မတင်မကျရှိနေသေး၏။ ကျန်သော လက္ခဏာသုံးဆယ်မှာ စာနှင့် တစ်ထပ်တည်း ဖြစ်နေသည်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဥတ္တရလုလင်၏ စိတ်ကူးအကြံကို သိတော်မူ၍ ပုရိသနိမိတ်ကို တန်ခိုးဖြင့် ပြတော်မူ၏။ ထို့နောက် လျှာတော်ကို အပြင် ထုတ်ကာ နားနှစ်ဘက်၊ နှာခေါင်းနှစ်ပေါက်၊ နဖူးတော်တို့ကို ဖုံးအုပ်၍ ပြတော်မူရာ ဥတ္တရ လုလင်မှာ ရင်ထဲ၌ ဒိဏ်ခနဲဖြစ်ကာ အံ့အားသင့်သွား၏ အဖြေရသဖြင့် ဝမ်းသာ၍

သွားသည်။

“ဟာ...ဘုရားမှ ဘုရားအစစ်ပါပဲ” ဟု ခေါင်းညိတ် ဦးချ၍ မဝနိုင်အောင် ဖြစ်သွား၏။ မိမိဆရာကြီးကိုလည်း ပြေး၍ ပြောပြလိုက်ချင်သည်- “မည်မျှ ဝမ်းသာလိုက် ရှာလေမလဲ”

ကပ္ပိယစုံထောက်

ဥတ္တရလုလင်သည် မြတ်စွာဘုရား အစစ် ဖြစ်တော်မူသည်ကို ခြွင်းချက်မရှိ သိမြင် ယုံကြည်ကာ ဝမ်းသာမဆုံးတော့ချေ။ သို့ရာတွင် ပြန်ဖို့၊ မပြန်ဖို့ စဉ်းစား သောအခါ ပြန်ရမှာကို ပင်နှမြောနေ၏။ မပြန်ချင်။

ဘုရားရှင်နှင့် တွေ့ကြုံရသူတိုင်း “ဘုရားဆီ ငါလာမိတာ မှားပြီ” ဟု စိတ်မဖြစ်သည့်အပြင် ပြန်ချိန်ရောက်မှာကိုပင် စိုးရိမ်နေတတ်ကြ၏။ တရားနာ ပြန်လျှင်လည်း တရားပြီးဆုံးသွားသည်ကိုပင် မလိုလား။ “တရားက ရှည်လိုက်တာ” ဟု မည်သူမျှ မအောက်မေ့။ ဤကား ဓမ္မတာ။

ဥတ္တရသည် ပြန်ကလည်း မပြန်ချင်။ ဘုရားရှင်၏ နေထိုင်သွားလာ စား သောက်ပုံ၊ တရားဟောပုံ စသည်တို့ကိုလည်း အသေးစိတ်ကို သိလိုလာပြန်၏။ ဆရာကြီးက ထိုအကြောင်းတွေကိုပါ ဆက်၍မေးသော် မဖြေနိုင်က အခက်။

သို့နှင့် ဘုရားကျောင်းတော်၌ သံဃာတော်များနှင့် မိတ်ဖွဲ့ကာ ကပ္ပိယစုံထောက် လုပ်နေသည်မှာ ခုနစ်လပင်ကြာသွား၏။ ထိုမျှကြာသည်ဟုကား မထင်မီ။ သူ့ကို ရဟန်းတော်များကရော အတွင်းသိဒကာများကပါ “ဘုရားစုံထောက်ကြီး” ဟု ခနဲ့ကာ ဆွမ်းကျွေးလျှင် သူ့ကိုပါ ဖိတ်ခေါ်ခဲ့ကြသည်။

မာရ်နတ်တောင်မှ အပြစ်ရှာမရ

ဥတ္တရလုလင်သည် အနေကြာလာသောအခါ ပို၍ အတင့်ရဲလာက ဘုရားရှင် သွားရာသို့ နောက်က တစ်ကောက်ကောက် အကဲခတ်လျက်ရှိ၏။ ကြည်ညိုပြီးယင်း ကြည်ညိုယင်း ကြည်ညိုဖူးမြော်၍ မဝ။

ဗုဒ္ဓရှင်တော်မြတ်သည် တစ်နေ့ကုန် တစ်နေ့ခန်း အားလပ်သည့် အချိန်၊ အနားယူအပန်းဖြေသည့် အချိန်မရှိဘဲအချိန်စာရင်း ဆွဲထားသကဲ့သို့ “ဗုဒ္ဓ၏ တစ်

နေ့တာ လုပ်ငန်းစဉ်များ” ကို ပြုလုပ်တော်မူမြဲဖြစ်သည်။ (နောက်ကပြခဲ့ပြီ)

ဥတ္တရလုလင်လည်း မျက်နှာတော်သစ်တာ၊ လက်ဆေးတာကမူအစ အသေးစိတ်လိုက်၍ လေ့လာ၏။ တရားပွဲတိုင်း ဆွမ်းကျွေးပွဲတိုင်း ရှေ့ဆုံးကပင် နေရာယူသူမှာ ဥတ္တရ။ သို့ရာတွင် ဘုရားရှင်အား ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ၊ နေပုံထိုင်ပုံ၊ ပြောပုံဆိုပုံ ဘာတစ်ခုမျှ အပြစ်ဆိုစရာမတွေ့။ တစ်ခုပြီးတစ်ခု နေ့ရှိသမျှ ကြည်ညို၍ မဆုံးနိုင်အောင်သာ တွေ့မြင်ဖူးမြော်နေရ၏။

တစ်လောကလုံး၏ ဘုရင် မာရ်နတ်သည်ပင် အလောင်းတော်ဘဝ ခြောက်နှစ်၊ ဘုရားဖြစ်ပြီးသည့်နောက် တစ်နှစ်၊ ပေါင်း-ခုနစ်နှစ်လုံးလုံး တကောက်ကောက် လိုက်၍ အပြစ်ရှာရာ ဘာတစ်ခုမျှ မတွေ့ခဲ့။ ခေတ်ပညာတတ် လူသား ဥတ္တရသည် အဘယ်မျှ အနီးကပ်လေ့လာသော်လည်း အပြစ်ဆိုဖွယ်ရာ အဘယ်မှာတွေ့နိုင်ပါလေအံ့။

သို့နှင့် ခုနစ်လကြာသောအခါ ဥတ္တရလုလင်သည် ဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော်များကို ဦးချကန်တော့၍ ဗြဟ္မာယုဆရာပုဏ္ဏားကြီးရှိရာ မိထိလာသို့ ပြန်လာခဲ့တော့၏။

၃၂-ပါးသော လက္ခဏာတော်ကြီး

ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားကြီးသည် ဥတ္တရလုလင် မရောက်လာသဖြင့် စိတ်ပူနေ၏။

“ဂေါတမဗုဒ္ဓဟာ ပြုစားနိုင်တဲ့ အတတ် (အာဝဋ္ဌနိမာယာ) ရှိတယ်လို့ ပုဏ္ဏား (ဗြဟ္မာဏ) တွေ ပြောနေကြတာ ဟုတ်များ နေရောလား” ဟုပင် အမြင်တိုသော ပုဏ္ဏားတို့ ဝါဒဖြန့်သည်ကို သံသယဝင်လာ၏။

“သုဒ္ဓေါဒနက တောထွက်သွားပြီး ဘုရားဖြစ်သွားတဲ့ သူ့သားကြီး ပင့်ခေါ်ဖို့ လူတစ်သောင်းနှင့် ဆယ်ယောက်ကို ဆယ်သုတ်ခွဲပြီး လွှတ်လိုက်တာ တစ်ယောက်မှ ပြန်မလာကြဘူးတဲ့။ ဘုရားနှင့်တွေ့ယင် ရာထူးကျမှ၊ ကွပ်မျက်မှာတောင် မကြောက်ကြဘူး။ အိမ်မှာကျန်ခဲ့တဲ့ ဇနီးသားမယားကိုတောင် သတိမရနိုင်ကြတော့ဘူးတဲ့”

နေ့ရှိသမျှ ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားကြီးလည်း ဥတ္တရလုလင်ကိုသာ မျှော်ပြီး သတင်းကြားသမျှ သံသယအမျိုးမျိုး ဝင်နေ၏။ ဘုရားရှင်၏ ထူးခြားချက်များကိုလည်း တစ်ဆင့်စကား ကြားရသည့်အတိုင်း စာနှင့်ညီမညီ စဉ်းစားတိုက်ဆိုင်၍သာ အချိန်ကုန်နေတော့၏။

“ဆရာကြီး၊ ဆရာကြီး”

ဥတ္တရလုလင်လည်း ဆရာကြီးထံ အပြေးအလွှားရောက်လာ၏။ ဆရာကြီးလည်း အံ့အားသင့်နေတော့သည်။ ဥတ္တရလုလင်လည်း အမြင့်ထိုင်ခုံပေါ်တွင် ထိုင်နေသော ဆရာကြီးအား ဦးချပြီး အမောပင် မဖြေအားဘဲ-

“ဟုတ်တယ်ဆရာကြီး၊ ဘုရားမှ တကယ့်ဘုရားပါ”

ဆရာကြီးကလည်း ဥတ္တရလုလင်အား ကျန်းမာကြောင်း ပြောဆိုနှုတ်ဆက်ပြီး အစားအသောက်များ ကျွေးမွေးကာ အသေးစိတ် ပြောပြစေတော့၏။ အပြစ်မတင်အားဘဲ ကြားလိုစိတ်တွေသာ တဖွားဖွား ဖြစ်နေ၏။

ဥတ္တရလုလင်ကား ဆရာကြီးရှေ့မှာ ထိုင်လျက် ရံခါ ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးရာဝေဒေဟမြို့ဆီ လက်အုပ်ချီလျက်-

“ဆရာကြီး၊ ကျွန်တော် ဂေါတမဗုဒ္ဓရဲ့ ထူးခြားတဲ့ လက္ခဏာ အမှတ်အသားတွေကိုပဲ ဦးစွာပြောပါရစေ”

“ကဲ ...ဆိုစမ်းပါဦး”

၁။ “ခြေဖဝါးတော်ဟာ တစ်ညီတည်း တစ်ပြင်တည်း ညီညာပြန့်ပြူးနေပါတယ်။ မြေမှာ တစ်ညီတည်း ထိပါတယ်။ နောက်ပြီး မြေကြီးဟာ မညီမညာ တွင်းချိုင့် ဖြစ်နေပေမယ့် ခြေတော်ကို ချလိုက်တဲ့အခါ ခွက်နေတဲ့ မြေကြီးဟာ စုန်စုန်တက်ပြီး ပြည့်လာတာတွေ့ရပါတယ်”

“အင်း- မင်းဟာက တယ်ဆိုပါလား။ တို့စာထဲမှာ ဖဝါးညီညာပျံ့ပျံ့တာပဲပါတယ်။ မှင့်ဟာ ပိုပြီးစိတ်ဝင်စားစရာပဲ။ ဆိုစမ်းပါဦး။”

၂။ “ခြေဖဝါးပြင်နှစ်ဘက်လုံးမှာ တစ်ရာရှစ်ကွက် စက်လက္ခဏာတွေပါတယ် ဆိုတာလဲ အမှန်ပါ။ စာထဲက အတိုင်းပါပဲ”

၃။ “ခြေဖဝါးရဲ့ အရှည် လေးပုံတစ်ပုံဟာ ဖနောင့်တော် ဖြစ်ပြီး ရှည်လျားလုံးဝန်းပါတယ် ဆရာကြီး”

၄။ “ခြေချောင်း၊ လက်ချောင်း တော်တွေဟာ ရှည်လဲရှည်၊ ညီလဲညီပြီး အဖျားပိုင်း မှာ နည်းနည်းချင်း သေးသွယ်သွားပါတယ်”

၅။ “ခြေဖဝါး၊ လက်ဖဝါးပြင်တွေဟာ ဝါဂွမ်းလို နူးညံ့ပျော့အိနေပါတယ်”

၆။ “လက်မတော်ကလွဲလို့ ကျန်တဲ့ခြေချောင်း၊ လက်ချောင်းတော်တွေဟာ အတိုအရှည်အတူတူ တစ်ညီတည်းရှိပြီး အဆစ်နေရာတွေမှာ စပါးစေ့ အရစ်ကလေးတွေလဲ တစ်ညီတည်း ပွတ်လုံး ထောင်ထားသလိုပါပဲ။”

အစိတ်အကျဲလဲ ညီနေတာပဲ။

၇။ “ခြေမျက်စိဟာလဲ အညစ်အကြေးမတင်ဘဲ အနည်းငယ် မြင့်တက်နေပါတယ်။ ဖမိုးအထက် လက်နှစ်သစ်လောက် မြင့်တက် နေပါတယ်။ ဒါကြောင့်လဲ ကြွသွားတဲ့အခါ ချက်အထက်ပိုင်းကိုယ်က ငြိမ်နေပြီး အောက်ပိုင်းကသာ လှုပ်ပါတယ်။ ခြေဖဝါးတော်ကိုလဲ လွယ်လွယ်နဲ့ လှည့်လိုရတဲ့အတွက် ဆင်များနောက်ကနေ ကြည့်ရသလို ဘယ်က ကြည့်ကြည့် ဖဝါးပြင်ကို မြင်ကြရပါတယ်”

“အင်း- မင်းပြောတာတွေဟာ ပြည့်စုံလိုက်တာ အံ့ဩစရာပဲဟေ့”

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးမှာ နေမထိ ထိုင်မထိဖြစ်ကာ ကစမ်းကဝါး ထယောင့် ထိုင်ယောင့် ဖြစ်လာ၏။ ဥတ္တရလှလင်ကား ဆက်၍ လက်ချိုးပြီး ပြောပြနေသည်။

၈။ “ခြေသလုံးကလဲ ရှေ့နောက်မကွဲဘူး။ စပါးဖုံးလို ဇင်္ဂါသားကောင်လိုပဲ လေးဘက်လေးတန် အသားပြည့်ဖြိုးပြီး သပ္ပာယ်ပါတယ်”

၉။ “အလုံးအရပ်တော်ကလဲ အထက်ပိုင်း အောက်ပိုင်း ညီညီမျှမျှ အချိုးအဆက် ကျပြီးနေတော့ ကိုယ်ကို မကိုင်းညွတ်ပဲနဲ့ လက်ဝါးနှစ်ဘက်နဲ့ ဒူးတော် နှစ်ဘက်ကို ဖုံးအုပ် ထိတွေ့လို့ ရပါတယ်”

ဆရာကြီးကား သူ့ဒူး သူစမ်းလျက်-

“ယောကျာ်းနိမိတ်ကကောက္ခာ ဘယ်လိုလဲ။ မင်း ဘယ်လိုလုပ် သိနိုင် မတုန်း” ဟု စကားခေါ်လိုက်၏။

၁၀။ “သိပါပြီလား ဆရာကြီး၊ ဘုရားရှင် ကျွန်တော့်စိတ်အကြံကို သိလို့ တန်ခိုးတော်နဲ့ ပြပါတယ်။ နွားလားဥဿဘလို အအိမ်နဲ့ ဖုံးအုပ်ပြီး နေပါတယ်။

၁၁။ ၁၂။ “ပိုပြီးအံ့ဩစရာ ကောင်းတာက အသားအရေတော်ဟာ ရွှေလို ဝင်းအိပြီး ချောမွတ်နေပါတယ်။ နူးညံ့သိမ်မွေ့လွန်းအားကြီးလို့ ပန်းကြာဖက်တွင် ရေမတင် သလို ဘယ်လိုမြူမှုန့်မျှ မကပ်ငြိဘူး။ လျှောက်သွားတာပဲ”

“အင်း...၊ အံ့ဩစရာပါပဲကွာ။ လှလဲအတော်လှမှာပဲနော်။ အရွယ်တော် ကလဲ သုံးဆယ်ကျော်ကလေး ရှိသေးတာ”

၁၃။ “နောက်ပြီး၊ မွေးညင်းတစ်ပေါက်စီမှာ မွေးညင်းတစ်ပင်စီသာ ပေါက် ပါတယ်”

၁၄။ “မွေးညင်းတော် အားလုံးဟာလဲ ညိုပြီး အဖျားကော့ နေကြပါတယ်”

တစ်ကိုယ်တော်လုံး ရွှေတုံးရွှေရည်

၁၅။ “အရပ်တော် ခန္ဓာကိုယ်တော်ဟာလဲ ရှေ့နောက် ဝဲယာ ဘယ်မှာမှ မကုန်းမကော့ မကိုင်းမကွဘဲ တစ်ဖြိုးတည်း ဖြောင့်မတ်နေပါတယ်။ နုထွားကြီးပါပဲ”

၁၆။ “ခြေဖမိုးတော်နှစ်ဘက်၊ လက်ဖမိုးတော်နှစ်ဘက်၊ ပခုံးနှစ်ဘက်နဲ့ လည်ကုပ်တော် ခုနစ်နေရာလုံး ပြည့်ဖြိုးသဖွယ်ပြီး အလွန်ပဲ တင့်တယ်လှပါတယ်”

၁၇။ “တစ်ကိုယ်တော်လုံးဟာ ခြင်္သေ့မင်းရဲ့ ရှေ့ပိုင်း ကိုယ်ဟန်လို အောင်မောင်း ပြည့်ဖြိုးပြီး တစ်မျိုးပဲစိုပြည်ရွှန်းအိ ကျက်သရေရှိပါတယ်”

၁၈။ “ခါးတော်မှစပြီး အထက်လည်ကုပ်ထိအောင် နောက်ပိုင်း ကျောပြင်တော်ဟာလဲ ရေစီးကြောင်း မပေါ်အောင် ပြည့်ဖြိုး ဝါဝင်းနေတာ ပါပဲ”

ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားကြီးလည်း ခေါင်းတညိတ်ညိတ်လှုပ်ပြီး အံ့ဩသော အမူအရာများ ဖော်ပြနေ၏။ တစ်ချက်တစ်ချက်တွင် သက်ပြင်းရှည်ကြီးများ ချလျက် မလှုပ်မယှက် နားထောင်နေ၏။

“အံ့ဩစရာပါပဲ”

၁၉။ “အရပ်တော်နဲ့ အလံတော်ဟာ လေးတောင်ခန့်စီလုံးဝန်း ညီမျှပါတယ်”

၂၀။ “လည်ပင်းတော်ဟာလဲ အကြောမပေါ် အလောတော် လုံးချောပြီး ရွှေမုရိုးစည်လို နေပါတယ်”

၂၁။ “အရသာကို သယ်ယူပို့ဆောင်တဲ့ အရသာဆောင်ကြောတွေဟာ ခုနစ်ထောင်ရှိပြီး နှမ်းစေ့မျှလောက်သောအရသာကိုပင် တစ်ကိုယ်လုံး ပြန့်အောင် သယ်ဆောင်နိုင်ကြပါတယ်။ အရသာ ဆောင်ယူဖြန့်ရန် အသင့်စောင့်နေကြသလို အဖျားချင်းအပ်ပြီး လည်ပင်းမှာ စွပ်နေကြပါတယ်”

၂၂။ “မေးတော်ကလဲ ခြင်္သေ့မင်းမေးလို ပြုံးတော့မည့် အရိပ်အသွေး ပေါ်နေပါတယ်”

၂၃။ “သွားတော်ဟာ ၃၂-ချောင်း မကဘဲ ၄၀-အထိ အစေ့ရှိပြီး-”

၂၄။ “ညီညာတယ်”

၂၅။ “မကျမကွာ စေ့စပ်လှပါတယ်။ ရွဲလုံးကလေးတွေ စီထားသလိုပါပဲ”

၂၆။ “နောက်ပြီး သောက်ရှူးပမာ ဖြူဖွေး စင်ကြယ်တဲ့ စွယ်တော်လေးဆူ

ဟာလဲ ဖြူဖွေးသော အရောင်များ တလက်လက်ထွက်နေပါတယ်”
“အမောင်ဥတ္တရ၊ သည်အတိုင်းဆိုယင် တကယ့်မဟာပုရိသ ယောက်ျား
မြတ် အာဇာနည်ကြီးဆိုတာ မလွဲပေဘူး”

၂၇။ “ဟုတ်ပါတယ် ဆရာကြီး၊ လျှာတော်ဟာလဲရှည်လျားနူးညံ့ပြီး ပြန့်
ကျယ် သပ္ပာယ်တော်မူပါဘိသနင့်”

အသံတော်ရှစ်ပါး နားကြားမဝ

- ၂၈။ “နောက် အသံတော်ဟာလဲ နားကြားလို့ မဝပါဘူး ဆရာကြီး-
 - (၁) အလွန်သန့်ရှင်းတယ်၊
 - (၂) သိသာလွယ်တယ်၊
 - (၃) သာသာယာယာ ရှိတယ်။
 - (၄) နားထောင်ချင့်စဖွယ် ရှိတယ်၊
 - (၅) အသံက လုံလဲလုံတယ်၊
 - (၆) ဖရိုဖရဲမပြိုကွဲဘူးဆိုတဲ့အတိုင်း ပရိသတ် နည်းနည်းများများ အသံဟာ
ပရိသတ်ထဲမှာ ရှိတယ်၊ အပြင်မထွက်ဘူး။
 - (၇) အသံမတိမ် လေအရှိန်မပြတ်ဘဲ အလွန်ပဲ နက်နဲပြီး သြဇာရှိပါတယ်။
 - (၈) ကရဝိက်ငှက်မင်းရဲ့ အသံလို ပဲ့တင်ထပ်ထပ်ပြီး၊ သာသာယာယာ ရိုက်
ခတ်ပြီး၊ စည်ပြီး နေတော့တာပါပဲ”

“အင်း၊ မင်းပြောမှတယ်... ကြည့်ညှိစရာ ကောင်းပါဘိကွယ်။ တို့ ကျမ်းစာတွေ
ထဲမှာ ဗြဟ္မာမင်းအသံနဲ့တူတယ်လို့ ဆိုပေမယ့် ဆရာတို့ ကိုယ်တိုင်က ဗြဟ္မာမင်းကြီး
ကိုးကွယ်ကြပေမယ့် ဘယ်သူမှလဲ ဗြဟ္မာကို မြင်ဖူးကြားဖူးတဲ့လူက မရှိတော့ ခုလို
ပြည့်ပြည့်စုံစုံ မသိကြဘူးပေါ့။

“ဝမ်းသာလိုက်လေ တပည့်ရယ်၊ ဝမ်းသာလိုက်လေ...”

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးမှာ ရင်ခေါင်းသံကြီးနှင့် တစ်ဝကြီး လှိုင်လှိုင်လှဲလှဲ
ရင့်ကြွေးကာ သက်ပြင်းများသာ တွင်တွင် ချနေလေတော့၏။ မျက်နှာကို လက်ဝါး
နှစ်ဘက်ဖြင့် အုပ်ယင်း ဝဖြိုးသော ခန္ဓာကိုယ်ကြီးမှာ တသိမ့်သိမ့် နိမ့်ချည်မြင့်ချည်
ဖြစ်နေ၏။

မျက်တောင် မျက်ခုံး မျက်လုံး ရိတ်

၂၉။ “ဂေါတမဗုဒ္ဓရဲ့ မျက်လုံးတော် အစုံမှာ ညိုမှောင်ရွန်းနက်ပြီး တလက်လက် တဖိတ်ဖိတ်နဲ့ တောက်ပနေပါတယ်။

ဖူးမြင်ရသူတိုင်း အတွင်းသားကို နှိုက်ချွတ်အကြည့်ခံရသလို မနေတတ်မထိုင်တတ်ဖြစ်အောင် ဆွဲအားရှိတော်မူပါတယ်။ ရွန်းလဲ့ပြီး ရီနေသလိုပါပဲ။”

“ဖြူရမယ့်နေရာမှာလဲသစ်သစ်လွလွ ဥနေအောင် ဖြူနေတာပါပဲ”

၃၀။ “မျက်တောင်မွေးများလဲ သိမ်မွေ့နဖပ် လတ်ဆတ် စိုပြည်ပြီး အစီရရှိ ညိုကော့ပြီး နေပါတယ်”

၃၁။ “အထူးခြားဆုံးကတော့ ဆရာကြီး၊ သွယ်ပျောင်းသော နှာတံတော်ရဲ့ အထက်၊ မျက်မှောင် မျက်ခုံးတော် နှစ်ခု အလယ်တုံတုံမှာ သောက်ရှူးကြယ်ငွေနှန်းချည်မျှင်လို သန့်စင်စွာရစ်ခွေပြီးနေတဲ့ ‘ဥဏ္ဍလ’ မွေးရှင်တော်ဟာ ဝါဝင်းစိုပြည်ပြီး ရွေ့လို့အိနေတဲ့ အသားတော်နှင့် ပဏာရလိုက်တာ”

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးသည် မိမိ၏ ရွတ်တွ လိမ်ကောက်နေသော နဖူးမျက်မှောင်၌ အနီအဝါ အစက်ပြောက်ထားသော မှန်ကူကွက်ကိုပင် မသိမသာ ပွတ်ဖျက်ယင်း သက်ပြင်းချပြီး မျက်ရည်ကျမတတ် ရင်လှိုင်းခတ်နေတော့၏။

၃၂။ “နောက်ဆုံး ထူးခြားချက်ကတော့ နဖူးသင်းကျစ်တော်ပါပဲ။ နောက်စေ့မပေါ်ထွက်အောင် လုံးစက် ညိုမှောင်းနေတဲ့ ဦးခေါင်းတော်၊ လက်နှစ်သစ်ထက် မရှည်တဲ့ ဆံတော်၊ မျက်လုံး၊ မျက်ခုံး၊ နှာတံတော်များနဲ့ ပဏာရအောင် နဖူးတော်တစ်ပြင်လုံး နားပန်းစွန်းနှစ်ဘက်သို့ ကွေ့ဆင်းပြီးကျလာတဲ့ အသားတော်လွှာဟာ ရွှေပြားပတ်ထားသလို ရွှေရောင်တလျှပ်လျှပ် တောက်ပပြီး နေပါတယ်။ ဖူးလို့ကို မဝပါဘူး ဆရာကြီး။ ကျွန်တော် ပြည့်စုံအောင် ပြောမပြတ်တော့ဘူး”

ဘုရား...ဘုရား

ဗြဟ္မာယု ဆရာကြီးသည် တွေ့တွေ့ကြီး စဉ်းစားကာ အတန်ငယ် မှိုင်တွေကျသွား၏။ သက်ပြင်းများချလျက်-

“ကောင်းလှပါပေတယ် ဥတ္တရ။ အင်း- ဘုရားမှဘုရား...ဘုရားပါပဲကွယ်”

မျက်ရည်များပင် ထွက်မတတ် ဝမ်းသာဝမ်းနည်းဖြစ်ကာ နောက်မှီထိုင်ခဲ့ပေါ် ခန္ဓာကိုယ်ကို ကပိုကရိပစ်ထိုင်၍ မှီချလိုက်၏။

မည်သို့မျှ စကားမဆိုတော့ဘဲ ဖားဖိုကဲ့သို့ မိုက်သားတစ်ပြင်လုံး နိမ့်မြင့်လှုပ်ခါ၍ မျက်စိကိုပါ မိုတ်ထားလိုက်တော့၏။

“အင်း-ဘုရား...ဘုရား”

အတန်ကြာသောအခါ ဖြူဖွေးသောမျက်တောင် မျက်ခုံးများပင့်၍ ခေါင်းညိတ်လျက်-

“အမောင်၊ ကံကောင်းပေစွာ၊ ကံ- သည့်ပြင် ဝမ်းမြောက်ကြည်ညိုစရာတွေလဲ ပြောပါဦးဥတ္တရ”

“ပြောလို့ မကုန်အောင် အံ့ဩစရာတွေပါ ဆရာကြီး”

“ပြောပါ။ ပြောပါ။ ကြားရခဲပါတယ် အမောင်၊ မောင်ဟာ ဆရာအတွက် အလွန် ကျေးဇူးကြီးလှပါဘိတယ်”

ဥတ္တရ။ ။ ဂေါတမဗုဒ္ဓဟာ ခရီးကြွလမ်းတဲ့အခါ ညာဘက် ခြေတော်ကို အယင်လှမ်းကြွပါတယ်။ မကျမစိပ် မနေးမမြန် ကြွလေ့ရှိပြီး ဒူးချင်း ခြေမျက်စိချင်း မထိပါဘူး။

“ပေါင်ကို မြှောက်ပြီးလဲ မသွားရဘူး။ ကိုယ်တော် အပေါ်ပိုင်းဟာ ညွတ်ကိုင်နေတာ၊ တောင့်တောင့်ကြီးထားတာ၊ လှုပ်ခါနေတာ မရှိပါဘူး။ အောက်ပိုင်းကသာ လှုပ်ရှားပြီး ကြွပါတယ်။ ဒါပေမယ့် အားယူပြီး သွားရတာမျိုး တစ်ခါမှ မရှိဘူး။

“ပြန်ပြီး လှည့်ကြည့်တဲ့အခါမှာလဲ ခေါင်းတင် မလှည့်ဘဲ တစ်ကိုယ်လုံး လှည့်ပြီး ကြည့်ပါတယ်။ ငဲ့ကြည့်ရ၊ မော့ကြည့်ရတာလဲမရှိပါဘူး။ ရှေ့ကို ထမ်းပိုး တစ်ပြန်လောက်သာ ကြည့်ပြီး သွားပေမယ့် အားလုံးကို သိမြင်တော်မူနေတာပဲ”

ဗြဟ္မာယု။ ။ “အင်း အရိုးအချိတ် အဆက်တွေကအစ ထူးခြားနေပေတာကိုး”

ဥတ္တရ။ ။ “မြို့ထဲရွာထဲကြွလို့ ထိုင်တော့မယ်ဆိုယင် နေရာနှင့်မနီးမဝေးမှာ ကိုယ်ကို လှည့်ပါတယ်။ လက်ထောက်ပြီးထိုင်ရ၊ ထရတာမျိုး မရှိပါဘူး။ နေရာပေါ်မှာ ခြေကုန်လက်ပန်း ပစ်ချပြီးလဲ ထိုင်တော်မမူဘူး”

“ထိုင်တော့လဲ ခြေလှုပ်၊ လက်လှုပ်ရိုးမရှိဘူး။ ဒူးဆစ်ချင်း၊ ခြေမျက်စိချင်းလဲ တင်ထိပြီး ထိုင်လေ့မရှိပါဘူး။ မေးထောက်ပြီး နေတာမျိုးလဲ

မရှိဘူး။ အေးဆေး တည်ငြိမ်ပြီး ကြောက်ရွံ့ တုန်လှုပ်တဲ့၊ အံ့အားသင့်တဲ့၊ တက်ကြွတဲ့ အမူအရာလဲ မပေါ်ပါဘူး။”

ဗြဟ္မာယု။ ။ “အမြဲတမ်း သတိသမ္ပဇဉ်နဲ့ ဈာန်ဝင်စားနေမှာကိုးကွဲ့...”

ဥတ္တရ။ ။ “ဟုတ်ပါတယ်။ နေရာပြောင်းပေမယ့် စိတ်တော်ကတော့ နိဗ္ဗာန်မှာပဲ ရှိနေပါလိမ့်မယ်။”

“ဆွမ်းမစားခင် သပိတ်ဆေးဖို့ ရေကိုခံယူတဲ့နေရာမှာလဲ လက်ကို မြှောက်တင် ညွတ်ကိုင်ပြီး မယူဘူး။ တောင့်လဲမနေဘူး၊ ခါလဲမခါဘူး။ သပိတ်ကို ဆေးကြော ပြန်ယင်လဲ အမြင်နောက်အောင် ခလှောက်လှန်လှော့ပြီး မဆေးပါဘူး။ မြေကြီးပေါ် ကိုလဲမချဘူး။”

“သပိတ်ဆေးပြီးယင် လက်ပါဆေးပြီးသား၊ လက်ဆေးပြီးယင် သပိတ်ပါ ဆေးပြီးသား ဖြစ်ပါတယ်။ အလွန်သိမ်မွေ့ပြီး စနစ်ကြီးလှပါတယ်။ တမင်လုပ်နေတာ မဟုတ်ဘဲအလိုလို စနစ်တကျ ဖြစ်နေတာပါ။ ကုန်ကုန်ပြောယင် သပိတ်ဆေးတဲ့ ရေကိုတောင် ဖြန်းခနဲ မပက်ဘဲ မနီးမဝေးမှာ သာသာကလေး စွန့်တော်မူပါတယ်။”

ဆွမ်းကို သပိတ်နဲ့ ခံယူတဲ့ နေရာမှာလဲမနည်းမများ သင့်တင့်ရုံပဲခံယူပါတယ်။ အထူးသဖြင့် ဟင်းလျာကို ဆွမ်းရဲ့ လေးပုံတစ်ပုံလောက်ပဲခံပြီး ဟင်းချည်းလဲ မဘုဉ်းပေးဘူး။ ဆွမ်းချည်းလဲမဘုဉ်းပေးဘူး။ စားပြီးယင်လဲ ဆွမ်းရော ဟင်းရော တစ်ခါတည်း ပြီးပါတယ်။ ကျန်နေတာရယ်လို့ မရှိပါဘူး။”

“ဆွမ်းဘုဉ်းပေးယင်လဲနှစ်ခါသုံးခါပဲလွေးပြီး မျိုချနိုင်အောင် လျှာ သွားများ ကောင်းမွန်လုံလောက်နေပါတယ်။ ဆွမ်းလုပ်ဟာ မကြေညက်ဘဲလဲ မျိုချတာမျိုး မရှိတဲ့အပြင် ဆွမ်းတစ်လုတ်စားပြီးယင် ခံတွင်းထဲမှာ လက်ကျန်မရှိဘဲ ရှင်းနေပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ အရသာခံ (တပ်မက်) တဲ့သဘော မတွေ့ရပါဘူး။”

ဗြဟ္မာယု။ ။ “အင်း ဒါလဲထူးခြားပေတာပဲဥတ္တရ။ ဖူးမြော်ရုံမဟုတ်ဘူး။ ဆွမ်းကျွေး ချင်တဲ့ စိတ်တောင် ပေါက်လာပြီ။ ကဲ...ဆက်ပါဦး”

ဥတ္တရ။ ။ “အဲသလို ဆွမ်းအာဟာရ သုံးဆောင်တော်မူတာလဲပဲ ပျော်မြူးဖို့၊ မာန်ထောင်ဖို့၊ လှပဖို့၊ အသားအရေ ပြည့်ဖြိုးဖို့ ဒီ ရည်ရွယ်ချက်တွေ တစ်ခုမှ မပါပါဘူး။”

“ခန္ဓာကိုယ်ကြီး တည်တဲ့နေရုံ၊ ဆာလောင်မွတ်သိပ်တဲ့ ဒုက္ခကင်းရုံ၊ အကျင့် တရား ပွားများလို့ ရရုံ သက်သက်ပဲရည်ရွယ်ပြီး သုံးဆောင်တော်မူတာပါ။”

“အဲသလို စားခြင်းဖြင့် ရောဂါဟောင်း ရှိယင်လဲပျောက်စေတော့ ရောဂါသစ်လဲ

ဖြစ်ခွင့်မရှိစေနဲ့။ ငါ့မှာ ချမ်းသာမျှတစွာ နေထိုင်သွားရပြီးရောလို့ ဆိုတဲ့ ဆွမ်းလှတ် တိုင်းမှာ ဒီရည်ရွယ်ချက် ရှစ်မျိုး ပါရှိပါတယ်။

“ဆွမ်းစားအပြီး သပိတ်ဆေးရေ ခံယူ ပုံမှာလဲ မစားခင်က အတိုင်းပါပဲ။ သပိတ်ကိုလဲ မနီးမဝေးမှာ ချထားပြီး သပိတ်ကို ဂရုစိုက် ကြောင့်ကြ နေရပုံမျိုးလဲ မပေါ်။ ဖြစ်ချင်ရာဖြစ် ပစ်ထားတာမျိုးလဲ မရှိပါဘူး။ ကျွန်တော် ဘယ်လို ပြောရမှန်း မသိဘူး။ တစ်မျိုးပါပဲ ဆရာကြီး”

တရားဟောပြန်တော့လဲ

“ဆွမ်းဘုဉ်းပေးပြီးတော့ တစ်အောင်လောက် ငြိမ်သက်ပြီး နေတော်မူပါ တယ်။ အလှူဒကာ ဒကာမတွေ ကိစ္စဝိစ္စပြီးစီးပြီး စိတ်အေး လက်အေး တရားနာ နိုင်ရန် အချိန်ပေးတဲ့အနေနဲ့ အေးဆေးစွာပဲ နေတော်မူပါတယ်။ လူစုံအောင် စောင့်ပြီးမှ တရားဟောပါတယ်။ ဟောသင့်တာထက် အချိန်ဆွဲလဲ မနေဘူး။ ဟောပြန်တော့လဲ မြောက်ဆွယ်တဲ့ သဘောမျိုး တစ်ခါမှ အမိန့်မရှိပါဘူး။ ကဲ့လဲမကဲ့ရဲ့၊ နောက်ဆွမ်း လဲ မျှော်ခေါ်ပြီး မနေပါဘူး။ ပရိသတ်ရဲ့ အကျိုးရှိမှုကိုသာ ရှေးရှုပြီး ဟောပါတယ်။

“တရားထဲမှာ ခြောက်တာ မြောက်တာ မပါရှိသော်လဲ နာကြားရတဲ့သူတွေ အားလုံးဟာ လန်းဆန်းတက်ကြွပြီး ကြည်နူးနေကြရတာချည်းပဲ။ ဒီ တရားပွဲလာမိတာ မှားပြီး။ တရားကလဲရှည်လိုက်တာ လို့ ဘယ်သူမျှ မဖြစ်ဘဲ အားလုံးတရားထဲမှာပဲ စိုက်သွားကြပါတယ်။

“အသံတော်ကလဲအင်္ဂါရှစ်ပါးရှိပြီး ကြားရတာ အလွန်အရသာရှိပါတယ် ဆရာကြီး။”

မြဟွာယု။ ။ “ကြည်ညိုစရာ ကောင်းလိုက်လေကွယ်”

ဥတ္တရ။ ။ “တရားဟောပြီးလို့ ကြုံတော့လဲ အင်း- ထိုင်ရတဲ့ ဒုက္ခကြီးက လွတ်ပြီ’ ဆိုတဲ့ သဘောမရှိပါဘူး။ မနွေး၊ မမြန် ဆင်ပြောင်ကြီး ကြွသလို ကြွ သွားတယ်ဆိုယင်ပဲ ပရိသတ်ကြီးဟာ သမင်လည့်ပြန် မျက်စိတစ်ဆုံး ကြည့်ပြီး ကျန်ရစ်ခဲ့ကြတာပါပဲ။ ဖူးလို့ နာလို့ အားရတယ် မရှိကြပါဘူး။

“သင်္ကန်းသပ္ပာယ် (သင်္ကန်းရုံ)တဲ့ အခါမှာလဲ မလျော့မတင်း မရှည် မဲတိုသပ္ပာယ်တော်မူပါတယ်။ ထူးခြားတာကတော့ သင်္ကန်းဟာ ကိုယ်မှာလဲ

ထိကပ် မနေဘဲ၊ ကွာလဲကွာဝေးမနေဘူး။ မသေမဝပ် ဒရွတ်မဆွဲ ချပ်ချပ်ရပ်ရပ် လုံလုံလဲလဲ ရှိပါတယ်။ လေတိုက်လို့ဖြင့် သင်္ကန်းတော် လှုပ်တာ၊ နေရာရွေ့တာ မတွေ့ရဖူးပါဘူး။”

ဒုလ္လဘတရားနှင့် ခြေတော်ဆေး

“ကျောင်းတော်ကို ပြန်ရော်ယင် မြူအညစ်အကြေး မရှိပေမယ့် (လုပ်ဆောင် တဲ့ လူများ ကုသိုလ်ရအောင်) ခြေဆေး အင်းပျဉ်မှာ ခြေဆေးတော်မူလေ့ ရှိပါတယ်။ ခြေကို လှပအောင် ပြုပြင်တယ်ဆိုတာမျိုး မရှိပါဘူး။

အဲဒီ အချိန်ကလေးမှာတောင် အလစ်မပေးဘူး။ ရဟန်းတော်တွေကို ‘ဒုလ္လဘ ငါးပါး’ဟောပြီး နေ့တိုင်းပဲ သတိပေးလေ့ ရှိပါတယ်။ ခြေတော်ဆေးပြီးယင် ကိုယ်ကို ဖြောင့်ဖြောင့်မတ်မတ်ထားပြီး တင်ပျဉ်ခွေကာ တရားဘာဝနာကို နှလုံးသွင်း နေပါတယ်။”

လူသားတိုင်း အတွက် ဗုဒ္ဓပါ

“တစ်ချိန်ပြီး တစ်ချိန် အားလပ်တယ်မရှိပါဘူး ဆရာကြီး။ ဂေါတမ ဗုဒ္ဓ ဟာ အလုပ် အလုပ်ဆုံးပါပဲ။ လုပ်သမျှလဲ မိမိသူတစ်ပါးဆင်းရဲဖို့ တစ်ခုမှမပါဘူး။ ကိုယ်ကျိုး၊ သူကျိုး၊ တစ်လောကလုံးရဲ့ အကျိုးကို အချိန်ရှိသမျှ လုပ်တော်မူ နေတာပါ။

“နိမ့်ချ၊ မြောက်ပင်ခြင်းမရှိ၊ လူတန်းစားအားလုံးနှင့် လိုက်လျောညီထွေပြီး အမြဲတမ်း သူတစ်ဘက်သားအကျိုးပြုဖို့ကိုသာ မျှော်လင့်တော်မူနေပါတယ်။ နေတာ ထိုင်တာ၊ စားတာသောက်တာ၊ ဘာမှလိုလေသေးမရှိ ကျွန်တော် အသေးစိတ်လေ့လာ ကြည့်ရှုခဲ့ ပြီးပါပြီ။

“ဂေါတမဗုဒ္ဓမှာ ဘာလေးတစ်ခုမှ အပြစ်ပြောစရာ မတွေ့ရပါပဲကလား ဆရာကြီးရယ်။ အတုမရှိပါဘူး...၊ လူသားတိုင်းအတွက် ဖြစ်ပေါ် နေရတာပါ။”

ဥတ္တရလုလင်သည် မချီသော ပီတိဖြင့် ဘုရားရှင် ရှိရာသို့ လက်အုပ်ချီမိုး၍ ထပြီး ရှိခိုး ဦးညွတ်လိုက်၏။

“ယခု ကျွန်တော် ပြောတတ်သလောက် ပြောရတာပါ။ ပြောလို့ မရအောင်

ထူးခြားအံ့ဩစရာတွေလဲ အများကြီးပါပဲ။ ဂေါတမဗုဒ္ဓရဲ့ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော် တွေဟာ မဟာပထဝီ မြေပြင်၊ ကောင်းကင်နှင့် သမုဒ္ဒရာလို ပြောလို့ မကုန်အောင် များလှပါတယ်” ဟု ပီတိစကား အားမရသော အမူအရာဖြင့် နေရာ၌ပင် ပြန်ထိုင်ယင်း မျက်စိကို စုံမှိတ်ပြီး စိတ်အာရုံပြုနေလေတော့၏။

ဗြဟ္မာယု ဘုရားရှိခိုး

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားဆရာကြီးလည်း တအံ့တဩ နားထောင်ယင်း အပေါ်ရုံ ကိုယ်ဝတ်ကြီးကို လက်ကန်တော့ထိုးပြီး ထိုင်ရာမှထလိုက်၏။ ခေါင်းနှင့်ကိုယ်ရုံ များကို ပွတ်သပ်ပြီး မတ်တပ်ရပ်လျက် ဘုရားရှင် သီတင်းသုံးတော်မူရာ ဝေဒေဟမြို့ ဘက်သို့ လှည့်ပြီး ဘုရားရှင်အား လေးလေးပင်ပင်ကြီး ဦးညွတ်ရှိခိုးလိုက်သည်။

“နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

ကိလေသာ အပူခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်း၍ တရားအမှန်ကို ကိုယ်တော်တိုင် ထိုးထွင်း သိမြင်တော်မူသော ဘုန်းတော်ကြီးသော ဘုရားသခင်အား အကျွန်ုပ် ဗြဟ္မာယု ဦးညွတ်ပါသည် ဘုရား....။ ဦးညွတ်ပါသည် ဘုရား....။ ဦးညွတ်ပါသည် ဘုရား....”

ပြီးလျှင် နေရာ၌ ပြန်ထိုင်ပြီးနောက်....

ဗြဟ္မာယု။ ။ “အမောင် ဥတ္တရ၊ တစ်ချိန်ချိန်မှာတော့ ဂေါတမဗုဒ္ဓနဲ့ တွေ့ဆုံခွင့် ရကောင်း ပါသေးရဲ့၊ တစ်ခွန်းတစ်လေ ပြောဆိုဆွေနှေးရ ကောင်းပါ သေးရဲ့နော်”

ဥတ္တရ။ ။ “ဒီကိုတောင် ကြွချင် ကြွလာဖြစ်မှာပဲဆရာကြီး”

ဗြဟ္မာယု။ ။ “ကြွလာတော်မူယင်တော့ အကောင်းဆုံးပေါ့ကွယ်။ ဒါပေမယ့် ဆရာ ဟာ အသက်နေနည်းနေပြီကွယ်။ အမောင်တို့ ကံကောင်းကြ ပါပေ တယ်”

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးသည် ဖြူဖွေးသော နှုတ်ခမ်းမွှေးကြီးများကို ပွတ်သပ်ယင်း စိတ်မချမ်းမြေ့ဖွယ် အရွယ်ကို တွေးပြီး မဖူးလိုက်ရမှာ ကြောင့်ကြနေရှာ၏။

ထိုအခိုက် ဆရာကြီး၏ တပည့် လုလင်တစ်ယောက် ပေါက်လာကာ မိထိလာ မြို့သို့ ဘုရားကြွလာမည့် သတင်းစကား ပြောကြားလာသဖြင့် ချက်ချင်း ထခုန်မတတ် ဝမ်းသာနေကြကုန်၏။

အိုကြီးအိုမ ဗြဟ္မာယုပါ ဘုရား

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကြွလာမည့် အကြောင်း တစ်မြို့လုံး ဥက္ကောဋ္ဌေယျ ဖြစ်ကာ ကြွလာတော် မူလျှင်ပင် သူ့ထက်ငါ ချဉ်းကပ် ဖူးမြော်ပူဇော်ကြကုန်၏။

ဘုရားရှင်ကား နောက်ပါသာဝက ရဟန်း ငါးရာနှင့်အတူမြို့နှင့် မလှမ်းမကမ်း၊ အေးချမ်း စိတ်ငြိမ်သော ‘မဃဒေဝ’ ဥယျာဉ်၌ သီတင်းသုံးတော်မူသည်။ မြို့သူ မြို့သားများ ပျားပန်းခတ်မျှ စည်ကားလှ၏။ ကျွေးကြာ၊ လှူကြာ၊ တရားနာကြာ၊ ဆွေးနွေး မေးလျှောက်ကြသူများဖြင့် အားလပ်ခွင့် ရတော်မမူပေ။

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးလည်း နောက်ပါတပည့်ကြီး အများခြံရံ၍ ဥယျာဉ်ဘက်သို့ ထွက်လာခဲ့၏။ တပည့်ကြီးများက ဆရာအိုကြီးကို တစ်ဘက် တစ်ယောက် တွဲ ခေါ်လာကြ၏။

ဥယျာဉ်အနီးသို့ ရောက်လျှင် ခဏမျှ အပန်းဖြေပြီးနောက် တပည့် တစ်ယောက် အား ဘုရားရှင်ထံ သတင်းပို့ လွှတ်လိုက်သည်။ ကျန်းမာချမ်းသာပါစေရန် မေတ္တာပို့ သကြောင်း အသက်ကြီး၍ အချိန်မစီးတော့သော မိမိ၏ အသက်အရွယ် စသည်တို့ ကိုပါ ကြိုတင်၍ သတင်းပို့ လျှောက်ခိုင်းလိုက်သည်။ ခွင့်ရပြီးမှ ဝင်သွားကြ၏။

ညနေဆည်းဆာအချိန် ဖြစ်သဖြင့် လူဝတ်ကြောင်းတို့ ဖူးမြော်တရားနာယူကြ သည့်အချိန် ဖြစ်သည့်အတိုင်း ဥယျာဉ်တစ်ခြံလုံး တရုန်းရုန်း ဖြစ်နေ၏။

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးနှင့် တပည့်များ သိုက်သိုက်ဝန်းဝန်း ရောက်လာကြသော အခါ မြို့မျက်နှာဖုံး သူဌေးပညာတတ် ဆရာကြီးဖြစ်သည့်အတိုင်း အလျင်ရောက် နေနှင့်သူများ အားလုံးကပင် ဖဲရှောင် တိမ်းဖယ်၍ အရိုအသေ နေရာပေးကြ၏။ ဥတ္တရလှလင်လည်း ပျော်ရွှင် ပြုံးကြည်စွာ ဆရာကြီး အပါးမှ လိုက်ပါလာခဲ့၏။

“နေကြပါ၊ နေကြပါ၊ ကိုယ့်နေရာကိုယ် နေကြပါ၊ ဒီက အဘိုးကြီး ဘုရား ကိုယ်တော်မြတ်အနား ထိုင်ပါ့မယ်”

ပရိတ်သတ်များမှ ဘုရားနှင့် (ဝေး၊နီး၊ရှေ့၊နောက်၊မြင့်မောက်၊ လေတင်) အပြစ် ခြောက်ပါးကင်းစင်ရာ မနီးမဝေးကပင် ဖူးမြော်နေကြသည်။

ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးကား အသက်တစ်ရာနှစ်ဆယ်ရှိပြီဖြစ်၍ အဘိုး၊ ဝိပိ ရသမျှ အချိန်ကလေး ဘုရားအနီးသို့ ကပ်နိုင်သမျှကပ်၍ ဦးညွတ် အင် ဝ ပြု၏။

“အရှင်ဘုရားဂေါတမ ကျန်းမာချမ်းသာတော်မူပါစေ၊ အိုကြီး အိုမ သု

အဘိုးအိုပါ ဘုရား” ဟုလည်း လျှောက်ထားလိုက်၏။

ဘုရားရှင်အား ခြေဆုံးခေါင်းဆုံးလေ့လာလာရာ၌ ၃၂-ပါးသော လက္ခဏာ တော်များကို တစ်ဖန် လက်တွေ့ လေ့လာနေမိပြန်၏။ ကွယ်ဝှက်သော လက္ခဏာတော် နှစ်ခုနှင့်စပ်၍လည်း ဖွင့်ဟ၍ပင် လျှောက်ကြားလေရာ တန်ခိုးတော်ဖြင့်ပင် ပြတော်မူရ ပြန်သည်။

ပရိသတ်ကြီးမှာ မြို့မျက်နှာဖုံး ဆရာကြီးနှင့် ဘုရားရှင် စကားအချေအတင်များ ဘယ်လိုပြောကြမလဲဟု အားခဲနားစွင့်နေကြသည်။

“ပစ္စုပ္ပန် အစီးအပွား၊ တမလွန် အစီးအပွား ဒကာကြီး တောင့်တကြံစည် ထားတာများ ရှိယင်လဲ လိုတာကို မေးလျှောက်ပါ”

ဘုရားရှင်က ခွင့်ပြုတော်မူ၏။

ပုဏ္ဏားကြီးကား ‘ဘာကိုမေးရ ကောင်းမလဲ’ ဟု စဉ်းစားရာ ပစ္စုပ္ပန် စီးပွား ရေးမှာ မိမိကိုယ်တိုင်ကပင် ဆရာကြီးတစ်ဆူလုပ်၍ သင်ကြားနေသူ ဖြစ်သဖြင့် တမလွန် အရေးကိုသာ မေးလျှောက်ရန် ဆုံးဖြတ်လိုက်၏။

“ဘုရား ရဟန္တာ အရိယာတို့နှင့်စပ်သော ကိုယ်ကျင့်သဘောတရားများကို မေးလျှောက်ရာ ပုဏ္ဏားကြီး ကျေနပ်အောင်ပင် ဖြေပြတော်မူလေ၏။

ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာအဆင့်ဆင့် ကူးတတ်ပုံကိုလည်း အသေးစိတ် ဟော ပြတော်မူရာ ပုဏ္ဏားကြီးမှာ ရှင်လန်းတက်ကြွ၍ နေတော့သည်။ ချက်ချင်းနေရာမှ ထကာ ကိုယ်ရုံကို လက်ကန်တော့ထိုးပြီး ခြေတော်အစုံကို ရှိခိုး ဦးတိုက်လျက်-

“တပည့်တော် ဗြဟ္မာယုအဘိုးကြီးပါ ဘုရား၊ ဗြဟ္မာယုပါ ဘုရား”

ကြည့်နူးအားရ မတင်းတိမ်နိုင်သော ပီတိသံဖြင့် လျှောက်ထားလေ၏။ ခြေတော် အစုံကိုလည်း ကိုယ်ရုံဖြင့် ပွတ်တိုက်၍ နဖူးခြေဆိုက်ကန်တော့ရာ ပညာတတ် မြို့မျက်နှာဖုံး သူဋ္ဌေးကြီး ဆရာကြီးတစ်ဦးက ဤမျှ ဦးတိုက်မာန်လျှိုး ရှိခိုးကန် တော့သည်ကို ပရိသတ်အားလုံးမှာ အံ့အားကြီးသင့်နေကြသည်။

အသေကောင်းသော ပုဏ္ဏားကြီး

ပုဏ္ဏားကြီးကား ထိုမျှနှင့် အားမရသဖြင့် နဖူးနှင့် လက်နှင့် ခြေတော်အစုံကို ပွတ်သပ် ဦးတိုက်ယင်း ပါးစပ်နှင့်ပါ အားရပါးရ စုပ်ငံ၍ ထားလိုက်၏။ မျက်ရည်များ ပင် လည်၍နေတော့သည်။

အချိန်အတန်ကြာလျှင်-

“ ဒကာကြီး ဗြဟ္မာယု၊ သည်းခံလော့။ ကျေနပ်သင့်တန် လောက်ပါပြီ ” ဟု မိန့်တော်မူကာမှ မိမိနေရာ၌ ပြန်၍ ထိုင်လိုက်သည်။

ရွှင်လန်းတက်ကြွလာသော စိတ်အစဉ်ကို ရှုမြင်တော်မူကာ တရားဓမ္မ ညွှန်ပြပေးလိုက်ရာ ပုဏ္ဏားကြီး သောတာပန် တည်သွား၏။

အချိန်အခါ အခြေအနေအရ တစ်စုံတစ်ခု မှားယွင်းသော အယူဝါဒကို လက်ခံထားပြီးသူ ဖြစ်သော်လည်း ရိုးသားမြောင့်မတ်သော ပညာရှင်ကြီးများအတွက် မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ စာရားတော်သည် ပို၍ပင် နားဝင်လွယ်ကာ အကျိုးထူးများ ရရှိလွယ်တတ်မြဲဖြစ်ပေ၏။

အမှောင်ကင်းပျောက် အလင်းရောက်သကဲ့သို့ အယူဝါဒရေးရာ၌ မျက်စိလည်ပျောက်ကာ ကိုယ်ပိုင်ထွင်းဖောက်သိမြင်သော အယူမှန်သမ္မာဒိဋ္ဌိ (ဗုဒ္ဓ ဘာသာဝင်) ဖြစ်သွားပြီးနောက် ရဟန်းသံဃာတော်များနှင့်တကွ ဆွမ်းစားကြွရန် ပင့်ဖိတ်ပြီး ပြန်လာခဲ့တော့သည်။

ခုနစ်ရက်လုံးလုံး အိမ်မှာပင်၍ ဆွမ်းကျွေးရာ တစ်မြို့လုံး ချီးကျူး ဝမ်းမြောက်၍ မဆုံး၊ ဗြဟ္မာယုပုဏ္ဏားကြီးလည်း ပျော်မဆုံးတော့ချေ။

ဘုရားရှင်လည်း မိထိလာမှ ဝေဒောမြို့သို့ ပြန်ကြွသွား၏။ မကြာမီ ရက်အတွင်းမှာပင် ရဟန်းများက ဘုရားရှင်ကို လျှောက်ကြသည်။ ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးကွယ်လွန်သွားပြီး ဖြစ်တဲ့အကြောင်း။

ပုဏ္ဏားကြီး၏ လားရာဂတိနှင့်စပ်၍လည်း လျှောက်ကြရာ ဗြဟ္မာယု ပုဏ္ဏားကြီးသည် ပညာရှိရိုးမြောင့်သူ ဖြစ်ကာ တရားတော်အတိုင်း ကျင့်ကြံပွားများ သဖြင့် အနာဂါမ်ဖြစ်၍ ဗြဟ္မာပြည်သို့ ရောက်ကြောင်း ဟောတော်မူလေသည်။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဏာသ၊ ဗြဟ္မာယုသုတ်ကို အဋ္ဌကထာနှင့် ပေါင်းစပ်၍ ဖတ်ရှု ကြည့်ညိုဖွယ် ရေးလိုက်ပါသည်။)

ကြောင့်ကြမဲ့ စိတ်တော်မရှိ

မြတ်စွာဘုရားရှင်၌ ကိုယ်နှုတ်အမှုအရာ အပြစ်ရှာ၍ မရသကဲ့သို့ စိတ်နှလုံးတော်မှာလည်း အဆင့်အတန်း မြင့်မြတ်လှပါပေ၏။

မည်သည့်အခါမှ ကြောင့်ကြမဲ့စိတ် ရှိတော်မမူချေ။ သတ္တဝါတို့ အကျိုးစီးပွားကို အချိန်ရှိသမျှ ကြည့်ရှုဆင်ခြင် စဉ်းစားတော်မူလျက်သာ ရှိ၏။

လောက၌ လူကြီး မိဘတို့သည် ကိုယ်တိုင်ထပြု ဆောင်ရွက်မပေးနိုင် စေကာ မှုနုတ်ဖြင့် ပြောဆို၍ ကြောင့်ကြစိုက်ပေး နေကြရ၏။ ပါးစပ်က ပြောခွင့်မရ သာလျှင်လည်း စိတ်ထဲကမူ သားသမီးများ၏ အကျိုးကိုပဲ တွေးတော ကြံစည်ပြီး အမြဲ ကြောင့်ကြစိုက်နေကြရသည်။

သို့ရာတွင် အမြဲတမ်း ပြုလုပ်နိုင်သူ၊ ပြောဆိုနိုင်သူ၊ ကြံစည်တွေးတော နိုင်သူကား ဘုရားရှင်မှ တစ်ပါး မရှိပေ။ ဘုရားရှင်ကား အမြဲကြောင့်ကြစိုက်တော် မူ၏။ မည်သည့်အခါမျှ ကြောင့်ကြမဲ့စိတ် ရှိတော်မမူ။

ဘုရားဖြစ်တော်မူစ တရားတော်က သိမ်မွေ့ နက်နဲလွန်းအားကြီး၍ သတ္တဝါ တွေကား မိုက်မဲလွန်းအား ကြီးသဖြင့် တရားဟောရန် စိတ်ပျက်တော်မူသည်မှာ သာမန် ပကတိမျက်စိဖြင့်သာ ကြည့်ရှု၍ မိန့်တော်မူခြင်း ဖြစ်ရာ ဉာဏ်မျက်စိဖြင့် ကြည့်တော်မူသောအခါ ဟောလျှင် နားလည်နိုင်သော၊ အကျိုးရှိစေနိုင်သော အခြေ အနေကို မြင်တော်မူသည်သာဖြစ်၏။ (ထိုအကြောင်း မိလိန္ဒပစ္စန္ဒာဉာဏ် ကြည့်ပါလေ။)

မြတ်စွာဘုရားသည် တစ်ခါက အာတုမဏ္ဍ၌ သီတင်းတော်မူစဉ် ရဟန်းများ ဆူညံနေကြသဖြင့် အားလုံးနှင်ထုတ်လိုက်၏။ ထိုအကြောင်းနှင့်စပ်၍ အရှင်သာရိ ပုတ္တရာအား-

“သာရိပုတ္တရာ၊ ယခုကဲ့သို့ ရဟန်းများကို နှင်ထုတ်လိုက်သည့်အတွက် သင်၏ စိတ်၌ မည်သို့ အကြံဖြစ်သနည်း” ဟု မေးတော်မူရာ....

“မှန်လှပါ မြတ်စွာဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားသည် ရဟန်းများကို နှင်ထုတ်၍ တစ်ကိုယ်တည်း ကြောင့်ကြမဲ့ သမာပတ်ချမ်းသာဖြင့် နေတော်မူလိုသည် ဖြစ်လတ္တံ့။ ငါလည်း ဘုရားရှင်ကဲ့သို့ သမာပတ် ချမ်းသာဖြင့် ကြောင့်ကြမဲ့ နေတော့အံ့” ဟု အကြံဖြစ်ကြောင်း လျှောက်သည်။

တစ်ဖန် မြတ်စွာဘုရားရှင်က အရှင်မောဂ္ဂလာန်ဘက်သို့ လှည့်၍ မေးတော်မူ ပြန်၏။ အရှင် မောဂ္ဂလာန်က....

“မှန်လှပါ အရှင်ဘုရား၊ မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် သမာပတ်ချမ်းသာဖြင့် ကြောင့်ကြမဲ့နေတော်မူလိုသည် ဖြစ်မည်။ ထိုသို့ ဖြစ်သော် ငါသည် အရှင်သာရိပုတ္တရာနှင့် အတူ ရဟန်းများကို စောင့်ရှောက်ကြအံ့” ဟု အကြံ ဖြစ်ပေါ်ကြောင်း လျှောက်ရာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ကြောင့်ကြမဲ့ မနေဘဲ၊ တာဝန် မရှောင်ဘဲခေါင်းဆောင်မည့် စိတ်ဓာတ်ကိုသာ လိုလား နှစ်သက်တော်မူသဖြင့် အရှင်မောဂ္ဂလာန်အား သာဓု ခေါ်တော်မူလေသည်။ (မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ၊ အာတုမသုတ်။)

အခန်း (၄)

ဘာသာရေး၌ အရေးအပါဆုံးသော
ဆုတောင်းခန်း မြင်ကွင်းကျယ်
ဆုတောင်းဆုပန် စဉ်းစားရန်

ဘာသာရေးတွင် ဆုပန်, ဆုတောင်းခြင်း အကြောင်းကို မပြောက ပြည့်စုံမည် မဟုတ်။ ထို ဆုပန် ဆုတောင်းခြင်းကိစ္စမှာလည်း အလွန်အလေးထား၍ စဉ်းစား သင့်သောကိစ္စ ဖြစ်၏။ ဆုတောင်းစာများကိုလည်း အမျိုးမျိုး ရေးထားကြသည်။ “နိဗ္ဗာန်ရပါလို၏” ဟုလည်း နေ့စဉ် ဆုတောင်းကြ၏။ အများအားဖြင့် အသိရော အသံပါ လေးနက်ဟန် မရှိကြချေ။

ဆုပန်တောင်းခြင်းမှာ ဘာသာရေးတွင် အရေးအကြီးဆုံး အခန်း ဖြစ်သည်။ အဆောက်အအုံကြီးတစ်ခု၏ ပုံစံပန္နက်နှင့်လည်း တူ၏။ အဆောက်အအုံ တစ်ခု၏ လှမလှ၊ ခိုင်မခိုင်သည် ပုံစံ (ပလန်း) ၌ တည်၏။ ပို၍တိကျအောင် ဆိုရသော် အင်ဂျင်နီယာ၏ စိတ်ကူးဆန္ဒတွင် စတင်ဖော်နေသော လောင်းနေသောပုံသည် လို ရင်း ပဓာနဖြစ်သည်။

ဆုပန်, ဆုတောင်းနေသူများသည် လိုအပ်သော ပုံစံရအောင် ဆန္ဒစိတ်ကူး၌ ပုံလောင်း ပုံဖော်နေသူများ ဖြစ်ကုန်၏။ ထိုဆန္ဒ၊ ထိုစိတ်ကူးများ မျက်စိထဲ၌ ပီပြင် သည်ထက် ပီပြင်၊ ပုံပေါ်သည်ထက် ပုံပေါ်လာစေရန် နှုတ်ကပါ ဖွင့်ဟ၍ အတည် ပြုကြည့်ကြရ၏။ ထိုအခါ ပုံသည် ပို၍ ပေါ်လာ၏။ ပီပြင်လာ၏။ ထိုပုံကို ကြိုက်ပြီ ဆိုလျှင် ခိုင်မာအောင် အထပ်ထပ် ရွတ်ဆို အတည်ပြုပေးကြရသည်။

ကိုယ့်ပုံကို ကိုယ်ကြိုက်သလို လောင်းကြရာ၌ စဉ်းစားလေ၊ လေးနက်လေ ဖြစ်၏။ ပန်းပုဆရာ ပန်းချီဆရာတို့သည် လက်နက်တန်ဆာပလာ၊ ကိရိယာ ပြည့် စုံပါမူ ပုံကို စိတ်တိုင်းကျ လိုသလို လှပအောင် ထုလုပ်ရေးဆွဲနိုင်ကြသည်။ ထို့အတူ ဆုပန်, ဆုတောင်းသူများ ကိုယ်လိုသလို ရနိုင်, ဖြစ်နိုင်ပါ၏လော။

ပန်းတိုင် မရှိသောခရီး

ဤ၌ ကြားဖြတ်၍ ထာဝရ ဘုရား၊ ဗြဟ္မာ၊ ဖန်ဆင်းရှင် ကိုးကွယ်သူများ၏ ဆုတောင်းခြင်းမှာ ဆိုင်ရာ ဖန်ဆင်းရှင်ထံ လက်ဖြန့်၍ တောင်းခံကြခြင်း ဖြစ်၏။

ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့၏ ဆုပန်၊ ဆုတောင်းရာ၌ ဆုပေးမည့်သူမှာ တခြား ဖန်ဆင်း ရှင် မရှိ၊ မိမိသာလျှင် ဖန်ဆင်းရှင်ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် လူတိုင်း ကိုယ်ကိုကိုယ်ကယ်တင်နိုင်ကြစေရန် လိုသလို ဖန်ဆင်းနိုင်သော တန်ခိုးသတ္တိ စွမ်းအင်များကို ပေးအပ်ထားတော်မူလေသည်။ အလွန်ရခဲသော အခွင့်အရေးကြီးပါပေ။

ဖန်ဆင်းရှင် ဘာသာဝင်တို့၏ ဆုတောင်းခြင်းနှင့်စပ်၍ မြတ်စွာဘုရားဟော ကြားတော်မူချက်များကို ပြဦးအံ့။

အသိဗန္ဓက၏ သား ရွာသူကြီးတစ်ဦးက မြတ်စွာဘုရားရှင်အား-

“ဗြဟ္မဏဆရာကြီးတို့သည် သေသွားသူ နတ်ပြည်ရောက်အောင် ဆု တောင်းပေးနိုင်ကြပါသည်။ အရှင်ဘုရားကော ထိုသို့ ပြုလုပ်ပေးနိုင်ပါသလား” ဟု လျှောက် သဖြင့် မြတ်စွာဘုရားက-

ပါဏာတိပါတစသော ဒုစရိုက်များကို လုပ်၍ သေသွားသူအတွက် လူအများ စုပေါင်း၍ ‘နတ်ပြည်ရောက်ပါစေ’ ဟု ဆုတောင်း ပေးသော်လည်း ရေ၌မြုပ်နေသော ကျောက်ခဲကို ‘ကမ်းပေါ်တက်လာပါစေ’ဟု ဆုတောင်း၍ မရသကဲ့သို့ မရနိုင်ကြောင်း။

သုစရိုက်လုပ်ပြီး သေသွားသူအတွက်လည်း ‘အပါယ်ကျစေ’ဟု ဆုတောင်း ပေးသော်လည်း ထောပတ်အိုးကို ရေ၌ချသောအခါ ရေပေါ်ဝေ့လာသော ထောပတ် ဆီများကို ‘နစ်မြုပ်ပါစေ’ဟု ဆုတောင်း၍ မရနိုင်သကဲ့သို့ ရှိကြောင်း မိန့်တော်မူဖူး သည်။ (သဠာ-အသိဗန္ဓက ပုတ္တသုတ်။)

တစ်ဖန် ဆရာအစဉ်အဆက်ကပင် ဖန်ဆင်းရှင် (ဗြဟ္မာကြီး) ကို မြင်လည်း မမြင်ဖူး။ မည်သည့်နေရာ၌ ရှိသည်ဟူ၍လည်း မသိပါဘဲလျက် ထိုဖန်ဆင်းရှင် နေရာ ဘုံဌာနသို့ ရောက်ရန် ကျင့်ကြံနေခြင်း ဆုတောင်းခြင်းတို့သည်-

- ၁။ မည်သည့် အရပ်၌ရှိ၍ မည်သည့်အမျိုးနွယ် အမည်နာမရှိသည်၊ မည်မျှလှပသည်ဟု မသိမမြင်ဖူးသော (စိတ်ကူးယဉ်) အလှမယ်ကို လိုချင်နေသူကဲ့သို့လည်းကောင်း။
- ၂။ မည်သည့်အရပ်၌ ရှိ၍ မည်သို့ ဆောက်လုပ်ထားသည်၊ မည်မျှနိမ့်သည်

မြင်သည်ဟု မသိရသော အဆောက်အအုံကြီးကို ထောင်ပြီးတက်ရန် လှေကားပြုလုပ်နေသူကဲ့သို့ လည်းကောင်း။

၃။ ‘ဟိုမှာဘက် မြစ်ကမ်းကြီး ဤမှာဘက်သို့ ရောက်လာပါစေ’ ဟု ဆုတောင်း နေသကဲ့သို့ လည်းကောင်းဖြစ်၍ အကြောင်းယုတ္တိမရှိကြောင်း မိန့်တော် မူ ပြန်သည်။

(သီလက္ခန္ဓ- တေဝိဒ္ဓသုတ်။)

‘ပန်းတိုင်မရှိသောခရီး’သည် အဆုံးမရှိနိုင်ချေ။

ယုံကြည်ချက်၊ လုံ့လ၊ ဇွဲနှင့် ဆန္ဒအင်အား မည်မျှပင် ကြီးမားထက်သန် စေကာမူ အကျိုးမပြီး။ မိမိဆန္ဒက လှမ်း၍ ချမှတ်ပေးထားသော ပန်းတိုင်သည် အမှန် တကယ်ရှိသော ပန်းတိုင် မဟုတ်သောကြောင့်တည်း။

‘ဝိမံသာဓိပတိ’ခေါ် စုံစမ်း ထောက်လှမ်းတတ်သော ပညာရှင်၏ အကူအညီ မယူဘဲယုံလွယ်တတ်သူအကြံပေး အရာရှိ (သဒ္ဓါ) တစ်ဦးတည်း၏ အဆိုပြုချက် အရသာလျှင် ‘ဆန္ဒ’တည်းဟူသော စီမံညွှန်ကြားသူက အပြင်းအထန် စီမံကိန်း ချနေသကဲ့သို့ ရှိတော့၏။

ထိုလုပ်ငန်းမျိုးကို အကောင်အထည်ဖော်သူ ‘ဝိရိယ’သည် မည်မျှပင် ဇွဲ ကောင်းသော်လည်း အကောင်အထည် ပေါ်လာမည်မဟုတ်ချေ။ နည်းလမ်းမမှန်၍ ဇွဲကောင်း သလောက်လည်း ဒုက္ခရောက်တတ်ကြောင်း (ဧကအင်္ဂုတ္တရ-ဧကမဓ္မ တတိယဝဂ်၌) ဟောတော်မူသည်။

တမာစေ့သည် ဤမြေ၊ ရေ၊ လေ၊ အလင်းရောင်တို့ကိုပင် မှီတွယ်၍ ရှင် သန်ကြီးထွားလာသော်လည်း စုပ်ယူသမျှ မြေ၊ ရေ၊ လေ၊ အလင်းရောင်တို့သည် အခါအရသာကိုသာ သီးပွင့်ဖြစ်ထွန်းစေသကဲ့သို့ နဂိုဗီဇကိုယ်နှိုက်က အယူမမှန် လျှင် ထိုသူ၏ ပြုမူပြောဆို ကြံစည်သမျှ၊ ဆုတောင်းသမျှသည် ဒုက္ခ အသီးအပွင့် ကိုသာ ဖြစ်ထွန်းစေလိမ့်မည်ဟု ဟောတော်မူသည်။

(အင်္ဂုတ္တရ- ၁၀၊ ဗီဇသုတ်။)

“မျိုးစေ့မမှန်၊ ပင် မသန်၊ သီးနံ့ငံကင်း၊ ရသာဖျင်း”

ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က “ဆုတောင်းရမယ်၊ မတောင်းရဘူး” စသော သာသနာပြင်ပအယူများ အလွန်ရှုပ်ထွေးလျက်ရှိခဲ့သည်။ အမျိုးမျိုးလည်း မေးလျှောက် ကြံဖူး၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်ကား လမ်းစဉ်မှန်ကန်မှု (မဂ္ဂင်) ကိုသာ ဦးစားပေး၍

ဖြေရှင်းတော်မူလေသည်။ လမ်းမှားလိုက်နေသူတို့၏ ဆုတောင်းခြင်းကိုလည်း
 ‘သဲကို ဆီကြိတ်၍ ဦးချိုကို နို့ညှစ်သူများ’ဟု မိန့်တော်မူ၏။
 (ဥပရိ - ဘူမိဓသုတ်။)

ကိုယ်ရော စိတ်ပါဆုတောင်းပုံ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည်လည်း ဆုပန်ခြင်း ဆုတောင်းခြင်းဖြင့် သဗ္ဗညုတ
 ဉာဏ်တော်ကြီးကို ဆွတ်ခူးတော်မူခဲ့၏။ သာဝက အသီးသီးတို့သည်လည်း မိမိတို့
 ပန်ခဲ့သော ဆုအရ လက်ဝဲလက်ယာနှင့် ပကတိ သာဝက ဖြစ်တော်မူခဲ့ကြရ၏။
 ထိုတွင် အထူးဆုပန်ခဲ့သော ‘ပုဂ္ဂိုလ်များကား ‘ဂုဏ်ထူးဆောင် ဧတဒဂ်’ဘွဲ့များကိုပင်
 ရတော်မူခဲ့ကြသည်။

ထိုအရာအားလုံးသည် ဆုတောင်းမှု မပါဘဲ ရရှိလာကြသည် မဟုတ်ချေ။
 ထို့ကြောင့် ဆုတောင်းခြင်း ကိစ္စသည် အလွန်အရေးပါလှပေသည်။ ပေါ့ပေါ့ဆဆ
 မလုပ်ကြရာ။

‘ဆုပန် ဆုတောင်းခြင်း’ဟူသည် ရလိုစိတ်၊ ဖြစ်လိုစိတ်မွေးခြင်း၊ ‘တောင့်တခြင်း’
 ပင်တည်း။ ပါဠိလို ‘ပတ္တနာ၊ ယာစနာ’စသည်ဖြင့် သုံးစွဲရသည်။ အဘိဓမ္မာ
 တရားကိုယ် သဘောမှာ လိုချင်စိတ်ပင် ဖြစ်၏။ ထို လိုချင်စိတ်မှာလည်း လောဘ
 (တဏှာ)လိုချင်စိတ်နှင့် ဆန္ဒလိုချင်စိတ် နှစ်မျိုးရှိသည်။ ကာမ အာရုံ အကုသိုလ်
 ရေးရာ၌ လိုချင်မှုသည် လောဘဖြစ်၏။ ကုသိုလ်အရာ၌ ဖြစ်လိုမှုသည် ဆန္ဒဖြစ်သည်။
 (ဣတိဝုတ် - ပထမ သေခသုတ်အဖွင့်။)

ယင်း လိုချင်မှုကိုပင် ‘တောင့်တသည်၊ ဆုပန်သည်၊ ဆုတောင်းသည်’ ဟု
 မြန်မာလို သုံးနှုန်းကြရသည်။

မိမိရလို ဖြစ်လိုသော အရာဝတ္ထုကိစ္စကို ယခုပင် ရနေပြီကဲ့သို့ ယုံကြည်
 စိတ်အပြည့်ဖြင့် မရမနေ ဆာလောင်ပြင်းပြစွာ တောင့်တရခြင်း၊ လိုချင်စိတ် ထားရ
 ခြင်းကို ဆုတောင်းသည်ဟု ဆိုရ၏။

စိတ်ထဲက ကျေနပ်ပြီးမှ နှုတ်က ဖွင့်ဆိုရ၏။ ထို့နောက် အကောင်အထည်
 ပေါ်အောင် လုပ်ယူရသည်။ ပါးစပ်က မဆိုသော်လည်း စိတ်ထဲက လိုချင်မှုသည်
 ပို၍ ပဓာနကျသော ဆုတောင်းခြင်းပင်တည်း။

စိတ်၌ ကြိုတင်၍ စွဲထုံထားရသော အကောင်အထည်ဖော်မှု၊ ရည်မှန်းချက်၊

ပန်းတိုင်၊ သန္နိဋ္ဌာန်ဟုဆိုသင့်၏။ အချိန်မရွေး စိတ်ထဲတွင် လက်ရှိရနေသကဲ့သို့ မြင်နေရမည်။ ‘ဥပသမာနသတိ’ နိဗ္ဗာန်ကို နှလုံးသွင်းနေရသည်မှာ လိုချင်မှု (ဆန္ဒဓာတ်ကြီး) ဖြစ်ပေါ်အောင် နှိုးဆွပေးထားနှင့် ရခြင်းပင်တည်း။

ဤနေရာ၌ ဘုရားဖြစ်ရန် အခြေခံအရည်အချင်း ရှစ်မျိုးရှိရာ ‘လူသား ယောက်ျား ဖြစ်ရခြင်း’ စသော ကျန်အရည်အချင်း ခုနစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံလုံလောက် နေစေကာမူ ပြင်းပြင်းပြပြ မရမနေလိုချင်မှု (ဆန္ဒဓာတ်ကြီး) မပါဘဲ(ဆုမတောင်းဘဲ) ဘုရားမဖြစ်နိုင်ချေ။

ထို အရည်အချင်း ရှစ်မျိုးနှင့် ပြည့်စုံပြီးမှ ‘ဒီပင်္ကရာ’ဘုရားရှေ့မှောက်တွင် ‘ဗျာဒိတ်မရလျှင် ငါ မထတော့ဘူး’ဟု တံတားခင်းကာ ဗျာဒိတ် ပန်ဆင်တော် မူခဲ့သည်။

ယင်းသို့ ဗျာဒိတ်ပန်ဆင်သည်ကို ‘အဘိနိဟာရ’ဟု ခေါ်၏။ (အဘိနိ= သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကြီးရအောင် ကိုယ်ရော စိတ်ပါ ရှေးရှု ညွှတ်ကိုင်း၍+ဟာရ = ပို့ဆောင်ခြင်း။)

“သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကြီး မရလျှင် ငါမနေဘူး” ဟု ကိုယ်ရော စိတ်ပါ မရမနေ သေသေကျေကျ ဆောင်ရွက်ရန် ကာယကံမြောက် ဆုတောင်းခြင်းကြီးကို ‘အဘိနိဟာရ’ခေါ်၏။

မည်သည် ဆန့်ကျင်ဘက် အကြောင်းကြောင့်မျှ မိမိ၏ ရည်ရွယ်ချက်ကြီး ရွှေ့ရှားမသွားရအောင် စိတ်ကို တစ်သမတ်တည်း (ငုတ်ရိုက်ကျောက်ချ) ထားခြင်း ဖြစ်၍ ‘ပဏိဓာန’ခေါ်သည်။

‘အဘိနိဟာရ’ကို အရပ်ပြော ပြောရလျှင် မိမိရည်ရွယ်ထားသည်ကို ဘယ်လိုအကြောင်းရှိလို့မှ အထိမခံ၊ အရွှေ့မခံ။ တုံးတိုက်တိုက် ကျားကိုက်ကိုက် အနိုင်မခံ အရှုံးမပေး၊ ရှေ့သို့သာ တစ်အားကျိုး၍ ရုန်း၍ လမ်းဆုံးထိအောင် ချီတက်ခြင်းပင် ဖြစ်၏။

ကိုယ်ရောစိတ်ပါ ကာယကံမြောက် ဆုတောင်းပွဲ (ဗျာဒိတ်ခံပွဲ) ကြီး ပြုခဲ့စေကာမူ ‘အတွင်း နှလုံးသားက ဆုတောင်းခြင်း’ ထက်သန် ပြင်းပြစွာ လိုချင်မှု (ဆန္ဒဓာတ်ကြီး) မပါပြန်လျှင်လည်း သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကြီး ရတော်မူခဲ့မည် မဟုတ်ချေ။

စကြဝဠာ အပြည့် မီးကျိခဲများခင်းထားရာ ကူးသွားနိုင်သူသာ ဘုရားဖြစ်မည် ဆိုပါက အလောဇင်းတော်သည် မုချကူးသွားရပေ၏။ အလောင်းတော်၌ ‘နှလုံးသား၏ ဆုတောင်းခြင်း’သည် ဤမျှ ကြီးမား ထက်သန်လှပေသည်။

ယခုအခါ ကျွန်ုပ်တို့လိုလားသော သာဝကဆု (နိဗ္ဗာန်ရမှု)သည် ကျွန်ုပ်တို့အတွက် သဗ္ဗညုတ ဉာဏ်ကြီးပင် ဖြစ်၍ အလောင်းတော်ကြီးနည်းတူ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ 'မရလျှင် ငါမနေ'ဟူသော ဆန္ဒဓာတ်ကြီးဖြင့် အပြီးတိုင် ဖိဖိစီးစီး ညွတ်ကိုင်ထားပါမှ တန်ကာကျပေမည်။

“နိဗ္ဗာန်ရလိုပါ၏အရှင်ဘုရား” ဟု ထုံးစံအတိုင်းကျက်ထားသမျှ ရတာဆိုရုံနှင့် လုံလောက်ပါမည်လော။ အရှေ့ဘက်သို့ လဲကျမည့်သစ်ပင်သည် ပင်စည်ခက်ရွက်အားလုံး နဂိုကတည်းက အရှေ့ဘက်သို့ ယိမ်းယိုင်း ကိုင်းညွတ်ပြီး ရှိနေနှင့်ရပေမည်။ (ယင်းကို ပါဠိလို 'နိန္ဒ = ညွတ်၊ ပေါဏ = ကိုင်း၊ ပဗ္ဗာရ = ရှိုင်း' ဟု ခေါ်သည်။)

လုပ်တာကနည်းနည်း လိုချင်တာတွေက မဆုံး

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် အဆိုပါ ဆန္ဒဓာတ်ကြီး ပါဝင်သော အရည်အချင်း ရှစ်ချက်နှင့် အညီကာယကံမြောက် ဆုတောင်းခဲ့ပြီးနောက် လက်တွေ့ အကောင်အထည်ဖော်သောအခါ ပါရမီ ဆယ်ပါးကို လက်နက်အဖြစ် အသုံးပြုတော်မူခဲ့ရပေသည်။ လေးသင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်း ယင်း ပါရမီဆယ်ပါးကို ကျင့်သုံးတော်မူလာခဲ့ရသမျှ ဘဝပေါင်းများစွာ ကောင်းမှုပေါင်း မရေမတွက်နိုင်စေကာမူ အလောင်းတော်ကြီး တောင်းသောဆုမှာ တစ်ခုတည်းသာလျှင် ရှိခဲ့၏။ ထိုဆန္ဒသည် အဘယ်မှာလျှင် အောင်ပွဲ မရစေဘဲ ရှိပါချေမည်နည်း။

“နတ္ထိ ဆန္ဒဿ ဟာနိ = အလောင်းတော် ဘဝမှစ၍ ချမှတ် ရည်မှန်းထားသော ပန်းတိုင် ဆန္ဒဓာတ်ကြီးသည် မည်သည့် အကြောင်းကြောင့်မျှ (ပုဏ္ဏားမိုက်ကဲ့သို့ ခေါင်းကို ရိုက်ခွဲစေကာမူ၊ အသက်ပင် သေရစေကာမူ) ပြောင်းလွဲ လမ်းချော်၍ ယုတ်လျော့ ပျက်စီးတော်မမူ” ဟု ဆန္ဒဓာတ်ကြီး၏ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံမှု (ဆုတောင်းပြည့်မှု) ဂုဏ်သည် ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနှင့် သာဝကကြီးများ၌ပင် မရှိသော သီးခြားဂုဏ်တော်အဖြစ် အမွမ်းတင်ကြရပေသည်။

အတုမဲ့ အောင်ပွဲခံရသော ဆန္ဒဓာတ်ကြီးပင်တည်း။

ဆန္ဒရှိမှု၊ ဆုတောင်းမှု ကိစ္စသည် အဘယ်မျှ အရေးပါသည်ကို စဉ်းစားကြရာ၏။

တဏှာ၏ ကျေးကျွန်များ

လောက၌ ထိုဆန္ဒဓာတ်ကြီး မသန်မာ မထွားကျိုင်းသမျှ မည်သည့် ကိစ္စမှ မပြီးမြောက်မအောင်မြင်နိုင်ချေ။ ဆန္ဒသည် 'စိတ်ဘုရင်ကြီး' (ဆန္ဒာဓိပတိ) ဖြစ်၏။

‘စိတ်တန်းခိုးရှင်ကြီး’ (ဆန္ဒဒွိပါဒ) ဖြစ်သည်။

“စိတ်ဘုရင်၊ စိတ်တန်းခိုးရှင်ဆိုကတည်းက အမြား စိတ်အမျိုးမျိုး အဆိုးရော အကောင်းကိုပါ နိုင်နင်းရမည်။ မိမိဩဇာအောက်မှ ထားသလို ငြိမ်၍ နေစေရမည်။ တောင်တောင် မြောက်မြောက် တိုးတက်လိုသော စိတ်များ၊ ဆိုးသွမ်း မိုက်ရိုင်းလိုသော စိတ်များ အားလုံးကို ဒဏ်ခတ်ထောင်ချ၍ မိမိနိဗ္ဗာန်လိုချင်သော ဆန္ဒတစ်ခုတည်းသာ မင်းမူနေစေရမည်။

ပဟိတတ္ထော = နိဗ္ဗာန်သို့ စေလွှတ်အပ်သော စိတ်၊ စားလဲဒီစိတ်၊ အိပ်လဲဒီစိတ် ဖြစ်နေရမည်။

ယင်းသို့ဆိုသော် ကျွန်ုပ်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ကိုလိုချင်သော ဆန္ဒဆုတောင်းသည် နိဗ္ဗာန်ရရန် တော်တော်ကလေး နီးစပ်ပုံရကြပါ၏လော။

ကျွန်ုပ်တို့သည် ဘုရားရှေ့သို့ သွား၍ ဆုတောင်းသော်လည်း ဘုရားက ပေးမည် မဟုတ်။ ကျွန်ုပ်တို့ သန္တာန်၌ ရှိသော ဆန္ဒဓာတ်ကြီး ကသာ ပေးနိုင်ပေသည်။ သို့သော် သူ့မှာ လိုချင်သလောက်ကိုသာ ပေးခွင့်ရှိ၏။ ဘုရားကိုပင် မျက်နှာလိုက်ပေး၍ မရချေ။

အကယ်၍သာ ဆန္ဒဓာတ်ကြီးက ကျွန်ုပ်တို့အကြောင်းကို သိ၍ စကားဆိုပါမူ- “ခင်ဗျားတို့ အသက်ကလေးက တိုတို၊ အန္တရာယ်တွေက များများ၊ ဒါန၊ သီလ၊ ဘာဝနာလုပ်တဲ့ အလုပ်ကလေးက မတောက်တခေါက်၊ တောင်းလိုက်တဲ့ ဆုတွေက အများကြီး၊ နိဗ္ဗာန်လဲလိုချင်၊ နတ်ပြည်လဲရောက်ချင်၊ လောလောဆယ် သူဌေးလဲဖြစ်ချင်၊ ရာထူးအာဇာလဲ တိုးချင်၊ အရာရာမှာလဲ လူရာဝင်ချင်၊ တန်ခိုးလဲကြီးချင်၊ လိုချင်တာတွေက များတော့ ကျုပ်ဘာလုပ်တတ်တော့မှာလဲ။ တစ်ခုထဲကိုသာ အဟုတ်တောင်းဆိုပါ။ ကျုပ် တကယ်လုပ်ပေးနိုင်ပါတယ်” ဟူ၍ ပြောဆိုပေလိမ့်မည်။ (နာနာဆန္ဒဓာတ်ကို ရှုပါ။)

အမှန်တကယ်လည်း လုပ်ပြခဲ့သော ရာဇဝင်များ အထင်အရှားရှိခဲ့၏။ မှန်လှပေသည်။ လယ်တစ်ကွက်စာမျှသာ လုံလောက်သောရေများကို မြောင်းလေးငါးမြောင်းသွယ်ယူ၍ လယ် လေးငါးကွက်မျှတကာ စိုက်ပျိုးလျှင် မည်သည့် လယ်မျှ အောင်မြင်မည် မဟုတ်ချေ။ ဘုံပိုင်လေးငါးခေါင်း ပြိုင်ဖွင့်၍ သုံးလျှင် ရေသည် မျှ၍ထွက်လာမည် ဖြစ်၏။

အထူးသဖြင့် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာဟူသည် လွယ်လွယ်နှင့် မတက်နိုင်သော အထက်ဆုံးထပ်ရှိ ဘုံပိုင်နှင့်တူ၏။ လောကီရေး ကြီးပွားမှု တည်းဟူသော အောက်ထပ်များ၌

ရှိသည် ဘုံပိုင်များကို ချည်း ဒလဟော ဖွင့်သုံးနေပါလျှင် အထက်ထပ်၌ ရေတက်လာမည် မဟုတ်။

ဆုတောင်းနည်း ဘုရားသင်ပေးပုံ

“ဆန္ဒဝတော ကိံနာမ ကမ္မံန သိဇ္ဈတိ = ဆန္ဒဓာတ်အား ကောင်းသူအား မပြီးစီးမပြည့်စုံနိုင်သောအမှုကိစ္စဟူမရှိ” ဆန္ဒဓာတ်ကြီး၏ အင်အားကို မြင်တော့ မှုသည်အတိုင်း...

“ခေမံ ပထေတ ဘိက္ခဝေါ = ချစ်သားတို့၊ နိဗ္ဗာန်ကို ဆုတောင်းကြ။” (လိုချင်ရကောင်းမှန်း သိအောင် လုပ်ကြ။ ပြင်းပြင်းထန်ထန် ဆန္ဒပြုကြ) ဟု မကြာခဏ တိုက်တွန်းတော်မူလေ့ရှိသည်။

“ချစ်သားတို့၊ ယုံကြည်မှုရှိသော ရဟန်းသည် ဆုတောင်းလိုလျှင် ရှင်သာရိပုတ္တရာ၊ ရှင်မောဂ္ဂလာန်တို့ကဲ့သို့ ဖြစ်ရအောင် ဆုတောင်းကြ။

သူတို့သည် ရဟန်းတို့၏ ချိန်များ၊ စံများ ဖြစ်ကြကုန်၏”- ဟုလည်း အားကျမခံ ပြင်းထန်သော ဆန္ဒဓာတ်များ ဖြစ်ပေါ်အောင် နှိုးဆွပေးတော်မူခဲ့၏။ စံတင် ပြည့်စုံတော်မူခဲ့၏။

ရဟန်းမများကိုလည်း- ‘သော၊ ဥပ္ပလဝဏ်’ တို့ကို အားကျဆုတောင်းရန်၊ လူဒကာများ ‘စိတ္တသူကြွယ်နှင့် ဟတ္ထကမင်းသား’တို့ကို၊ ဒကာမများ ‘ခုဇ္ဈတ္တရာနှင့် နန္ဒမာတာ’တို့ကို အားကျစိတ်မွေးရန် တိုက်တွန်းတော်မူသည်။

(ဇက၊ စတု-အင်္ဂုတ္တရ-အာယာစနဝဂ်၊ အာယာစနသုတ်များ။)

ဤကား သူ့အတန်းအစားနှင့်သူ ဆုတောင်းနည်း သင်ပေးခဲ့ပုံတည်း။

ဘယ်ရည်ရွယ်ချက်နဲ့ ဆုတောင်းမလဲ

မြတ်စွာဘုရားရှင် ထိုသို့ တဖွဖွသတိပေး တိုက်တွန်းနေသည့်ကြားကပင် သာဝတ္ထိပြည် ဝိသာခါကျောင်းအမကြီး၏ ပုဗ္ဗာရုံကျောင်းမှ ဥပုသ်သည်မများ ဆုတောင်းသည် ယေဘုယျလူသားတို့၏ ဆန္ဒကို ကိုယ်စားပြုသကဲ့သို့ ရှိပေ၏။

အကြောင်းမှာ ဝိသာခါသည် မိမိနှင့်အတူ ဥပုသ်စောင့်ကြသော အမျိုးသမီး ငါးရာထံသွား၍...

“အဘယ် ရည်ရွယ်ချက်နှင့် ဥပုသ်စောင့်ကြပါသလဲ၊ ဘယ်လို ဆုတောင်း

ကြပါသလဲ” ဟု အဘွားကြီးများမှစပြီး အပျိုမငယ်များအထိ လိုက်၍ စနည်းနာ မေးမြန်းကြည့်သည်။ အဘွားကြီးများက...

“နတ်ပြည် ရောက်ချင်လို့” ဟု လည်းကောင်း၊

အိမ်ရှင်မကြီးများက “လင်ပြိုင်မယားဘဝ မဖြစ်ပါရစေနဲ့” ဟု လည်းကောင်း၊ အိမ်ထောင်ပြုစ အမျိုးသမီးများက...

“သားယောက်ျားလေး မွေးပါစေ” ဟု လည်းကောင်း၊ အပျိုမငယ်များက “အချိန်ရှိတုန်း လင်ကောင်းရရပါလို၏” ဟု လည်းကောင်း အသီးအသီး ဆုတောင်းကြပုံကို ပြောပြကြလေ၏။

ဝိသာခါက ထိုအကြောင်းစုံကို ဘုရားရှင်အား သွား၍ လျှောက်သဖြင့် အိုဘေး နာဘေးကြီး အကြောင်း ဟောကြား၍ ဆုံးမတော်မူဖူး၏။

(ဓမ္မပဒ-၁၊ ၃၇။)

ဇောတိက၊ ကုသ၊ စူဠသဘဒ္ဒါနှင့် မောင်ပုဏ္ဏတို့ ရှေးကဆုတောင်း မှားခဲ့ ကြပုံတွေကိုလည်း ကြားသိဖူးကြပြီး ဖြစ်ပေလိမ့်မည်။ ဆုတောင်းမှားကြ၍ ဘဝ ပေါင်းများစွာ ဘတစ်ပြန် ကျားတစ်ပြန် သတ်ကြရ၊ ခံကြရသော ကာဠိယက္ခိနိဝတ္ထု (သမင်မွေးယင်း ကျားစားယင်း) စသည်တို့ဖြင့်လည်း ချဲ့ထွင်သိပါ။ မဟာယာန လောင်းရိပ်မိသဖြင့် ပုဂံခေတ်က ဆုတောင်းများ ဆုတောင်း မဟုတ်ဘဲ ကျိန်စာ (သပထ) တွေ ဖြစ်နေသည်ကိုလည်း သင်ခန်းစာယူသင့်ကုန်၏။

လူတို့သည် မိမိတို့ ဖြစ်လိုသော ဆန္ဒ၊ ဖြစ်ချင်သော စိတ်ကြောင့် ယခုကဲ့သို့ ဖြစ်နေကြရသည်ကို မသုံးသပ်မိကြချေ။ ‘သူဖြစ်ချင်သလို ဖြစ်နေသည်’ ဟု ထင်ကာ အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ ရေစုန်မျှော၍ လိုက်ပါနေကြ၏။ ထိုသူများအား ဆန္ဒဓာတ်ကြီး၏ ကိုယ်စားတဏှာဓာတ်ကြီးသည် ဖိစီးအုပ်ချုပ်ကာ မင်းလုပ်ခွင့် ရပေတော့သည်။

တောင်းသာ တောင်းစမ်းပါ။ ရပါစေမည်

လူသားတို့သည် မိမိတို့၏ လက်ရှိဘဝကိုရော (ဖြစ်ခွင့် ကျန်ရှိသေးက) နောက်ဘဝများကိုပါ မိမိစိတ်ကြိုက် ကိုယ်ထူကိုယ်ထ သဘောကျသလို ဖန်တီးရယူနိုင်၏။ မြင့်တက်ကြီးပွားစေနိုင်၏။

လူသည် တန်ခိုးရှင်ကြီး ဖြစ်၏။ အသိဉာဏ်ရှိလျှင် မကုန်ခန်းနိုင်သော လိုရာသုံးစွဲလို့ရသည့် စွမ်းအင်သတ္တိအမျိုးမျိုးကို ရရှိပိုင်ဆိုင်ထားသူ ဖြစ်သည်။

ထိုအဓိကအချက်ကြီးကို မမြင်နိုင်ကြချေ။

လူကို ချုပ်ကိုင်စီမံနေသူမှာ အခြားမဟုတ်၊ ဆန္ဒ (ဝါ) ဆုတောင်းခြင်းပင် တည်း။ သို့ရာတွင် ထိုဆန္ဒဓာတ်ကြီးကို (ဝါ) စိတ်ထဲ၌ ပြုပြင်ထင်ထင် ပြတ်ပြတ် သားသားကြီး စွဲမြဲထင်ဟပ်၍နေသော ‘သေချာပေါက်လျာထားချက်’ ခေါ်ဆုတောင်း မှုကို အကောင်အထည်ဖော်ရန်မှာ ဆန္ဒ၏ တာဝန်မရှိတော့ပြီ။

သူ့တာဝန်ကား-

၁။ အမှန်တကယ်လည်း တည်ရှိသော ဖြစ်နိုင်သော၊

၂။ မိမိလည်း စွမ်းဆောင်နိုင်သော မည်သည့် အရာကိုမဆို လက်ဝယ်ရရှိနေပြီ ဟုပင် ထင်နေရလောက်အောင် သေချာပေါက်ရယူလိုသည်ကို စိတ်ထဲ၌ အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် ထုံစွဲ၍ သဲသဲကွဲကွဲကြီး မြင်ယောင်စေပြီးနောက် နှုတ်ကပါ လိုလိုချင်ချင်ကြီး ဖွင့်ဟတောင်းဆိုနေလျှင် ကိစ္စပြီးတော့သည်။

အကောင်အထည် ဖော်သူ လက်မြောက်သလောက် တန်ခိုးပြပေတော့မည်။

ထိုဆန္ဒဓာတ်ကြီးကို အကောင်အထည်ဖော်ရန် သီးခြားအင်အားများ ရှိနေ ကြပေသည်။ သူ့တာဝန် သူ့လုပ်ကြံရသည်မှာ ‘ဓမ္မနိယာမ’ ပင်တည်း။ ဆန္ဒက တောင်းဆိုသည့်အတိုင်း “တောင်းသာစောင်းပါ၊ မုချရပါစေမည်” ဟု လုံးဝတာဝန် ယူကြသော အင်အားများကား အခြားမဟုတ်၊ သီလ စသော အင်အားများပင်တည်း။

ဆိုပါဦးအံ့။

မြတ်စွာဘုရားသည် နှလုံးသား၏ တောင်းဆိုမှု (ဆန္ဒ)နှင့် ကိုယ်ရော စိတ် ပါ တစ်ကိုယ်လုံး အပ်နှင်းကာ ရယူလိုမှု (အဘိနိဟာရ) ပြုပြီးနောက် အကောင် အထည်ဖော်ရန် အင်အားများကို ဆက်လက် ရှာဖွေယူရသေးသည်။

“ထိုသို့ ရှာသောအခါ ငါသည် ပထမဆုံး ဒါနပါရမီကို တွေ့ရ၏” စသည် ဖြင့် သဗ္ဗညုတဉာဏ်ကြီးကို အကောင်းအထည်ဖော်နိုင်သည့် အင်အားဆယ်ခုကို တွေ့တော်မူသည်။

ကျွန်ုပ်တို့ကား တမင်ရှာဖွေနေဖို့ မလိုတော့ပြီ။

ဆန္ဒအင်အားကို တိုင်းတာခြင်း

ဤနေရာ၌ အကောင်အထည်ဖော် အင်အားများကို မပြဆိုသေးမီ ဆုတောင်း ခြင်း (ရချင်ရုံသာ တောင့်တနိုင်သော ဆန္ဒ) ၏အင်အားနှင့် အကောင်အထည်ဖော်

အင်အားများ၏ တန်ဖိုးကို ချ၍ တွက်ကြည့်ရန်လိုသည်။

တစ်နည်းဆိုရသော် “ဆုတောင်းရုံ ဆုတောင်းနေလို့ အလုပ်မလုပ်ဘဲ ရပါ့မလား” ဟူသော အများပြောဆို ထင်မြင်နေတတ်သည့် ပြဿနာကို စိစစ်ရန်လို၏။

ထိုပြဿနာကို ဘုရားရှင် ကိုယ်တော်တိုင် ဖြေဆိုတော်မူပြီး ဖြစ်သည်။ အရဟတ္တဖိုလ် (ရဟန္တာအဖြစ်) ကို ဆုတောင်းရုံ တောင်းနေကြ၍မရနိုင်။ ကြက်မသည် ဥများကို ဥပြီးနောက် “ငါ့သားကလေးတွေ ပေါက်ပါစေ” ဟု ဆုတောင်းနေရုံနှင့်မပြီး။ ကိုယ်တိုင် အတောင်ပံ ဖြန့်အုပ်၍ ၊ ဝပ်ရ၊ ကိုယ်ငွေ့ပေးရသေးကြောင်း (ခန္ဓ-သံ၊ ဝါသီဇဋသုတ်နှင့် အင်္ဂုတ္တရ-၇၊ ဘာဝနာသုတ်စသည်၌) ဟောတော်မူ၏။

မည်သည့် လောကီလောကုတ္တရာ အကျိုးစီးပွားကို မဆို နှုတ်က စိတ်က ရချင်လိုချင်ကာ မတ္တဖြင့်မရ။ တကယ်လိုချင်သော စိတ်ဖြင့် အဟုတ်လုပ်မှ (ကျင့်မှ) ရနိုင်ကြောင်း (ပဉ္စကနိပါတ်၊ ဣဋ္ဌသုတ်၌) ဟောတော်မူသည်။

တစ်ဖန်-“အလုပ်ကိုသာ လုပ်၍ ဆုမတောင်းဘဲကော ရပါသလား” ဟုလည်း ပြဿနာဆင့်ပွား လာနိုင်ပြန်သည်။ ထိုပြဿနာအတွက်လည်း (ဥပရိပဏ္ဍာသ-သင်္ခါရူပပတ္တိသုတ်အဖွင့်၌) အဋ္ဌကထာဆရာက ကျမ်းညှိ၍ စိစစ်ဆုံးဖြတ် ရေးထားခဲ့ပြီး ဖြစ်သည်။

“အကြင်ပုဂ္ဂိုလ်အား တရားငါးမျိုး (အင်အားငါးမျိုး) သာရှိ၍ ဆုတောင်းခြင်းမရှိ။ (ပစ်မှတ်မရှိဘဲ အရပ်ဆယ်မျက်နှာသို့ ရမ်း၍ ခဲပစ်သူကဲ့သို့) ထိုပုဂ္ဂိုလ်အား အကျိုးရမှု မသေချာ။ ဆုကိုသာ တောင်း၍ တရားငါးမျိုး မရှိလျှင်လည်း မသေချာ။ ငါးမျိုးလည်းရှိ၊ ဆုလည်းတောင်းသူအား သေချာပေါက် အကျိုးဖြစ်၏။ ထို့ကြောင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှု တစ်စုံ တစ်ခု ပြုတိုင်း ဆုမတောင်းဘဲမနေသင့်” ဟု အတိအလင်း ဖွင့်ဆိုထားပေသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ “မိမိအလိုရှိသော အကျိုးကို အမှန်တကယ် သေချာပေါက် ရလိုလျှင် တရားငါးမျိုးလည်း ရှိရမည်။ (ဝါ) အလုပ်လည်း လုပ်ရမည်၊ ဆုလည်း တောင်းရမည်” ဟု ဆိုလို၏။ (တရားငါးမျိုးနောက်မှာ ပြမည်။)

ထပ်မံ၍ ကောက်ချက်ချကြည့်ပါလျှင် မည်သည့် အလုပ်ကိစ္စမဆို လိုချင်ရချင်သောဆန္ဒ (ဆုတောင်းခြင်း) ရှိလျှင်ပင် ထိုအလုပ်သည် ရာခိုင်နှုန်း ငါးဆယ်ပြီးဆုံးအောင်မြင်နေပြီဟု နားလည်ရသည်။

ရောင်းဝယ် လုပ်ကိုင်၍ ငွေ တစ်ရာ အမြတ်အစွန်း ရသည်ဟု ဆိုလျှင် ငွေငါးဆယ်သည် (အင်အား ကြီးမားသော်လည်း လူမြင်မခံသော) ဆန္ဒဓာတ်ကြီးက

ဆွဲငင် ယူဆောင်၍ ပေးသောငွေ ဖြစ်ကြောင်း သဘောပေါက်သင့်ကြပေသည်။
ယင်းသို့ဆိုသော် ဆုတောင်းခြင်း ‘ဆန္ဒ’ကို အဘယ်မှာလျှင် မထိမဲ့မြင်
ပြုသင့်ပါချေမည်နည်း။ လိုချင်စိတ် ရှိရုံမျှဖြင့် တစ်ဝက်ရပြီး ဖြစ်နေလေပြီ။

ဤကား ခေတ်မီစကားဖြင့် ရေးသား ဖော်ပြနေသော်လည်း မြတ်စွာဘုရား
ထုတ်ဖော်ဟောကြားတော်မူလိုချက်ကို အဋ္ဌကထာဆရာကြီးက ထပ်မံ၍ ဖွင့်ပြ
တော်မူသည့်အတိုင်း အင်အားကို ခန့်မှန်းနိုင်အောင် ရေးသားရခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အိမ်တစ်ဆောင် တိုက်တစ်လုံး ဆောက်သောအခါ ပုံစံပေးသူနှင့် ဆောက်လုပ်သူ
နှစ်ဦး၏ တာဝန်နှင့် အင်အားတန်ဖိုးကို ခွဲခြားသိမြင်သင့်ကြပေသည်။ ပုံစံကောင်း
သလောက်သာ လိုက်၍ လုပ်ပေးကြပေလိမ့်မည်။

ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ

ဆုတောင်းခြင်းအကြောင်းကို ဤမျှ တပင်တပန်း လှေလှေလာလာ
စိစစ်ကြရသည့်အတွက် ကျွန်ုပ်တို့ တစ်စုံတစ်ခုကို ပြတ်ပြတ်သားသား ဆုံးဖြတ်ရန်
လိုလာ၏။ ပုံစံမမှန် အထိုင်မကျလျှင် အကျိုးမများ။ အတ္တသမ္မာပဏီမိ နေရာမှန်
ပုံမှန်မပြောင်းမလဲ စွဲမြဲကြံ့ခိုင်စွာ ရပ်တည်ရန် လိုလာပေသည်။

“ဤကောင်းမှုကြောင့် လျင်မြန်စွာ နိဗ္ဗာန်ရရပါလို၏ အရှင်ဘုရား”

“အကြင်မျှလောက် ကာလပတ်လုံး နိဗ္ဗာန်မရသေး။ ထိုမျှလောက်
ကာလပတ်လုံး လူ့ပြည် နတ်ပြည် ချမ်းသာကြွယ်ဝသော အမျိုး၌.....
အနာကင်းခြင်း၊ ချမ်းသာကြီးခြင်း၊ မရှိဟူသော စကားကို မကြားရပါလို၏...”

‘အကြင်မျှလောက်’ စသော စကားများဖြင့် ထပ်၍ ကွန့်တက်လာရာ မိမိ
လိုချင်သော နိဗ္ဗာန်ကို “လျင်မြန်စွာ” ဟု နှုတ်က ဆိုသော်လည်း ကိုယ့်စကားနှင့်ကိုယ်
မယုံကြည်ရာ ရောက်၏။

‘ယုံကြည်ပါသည်’ ဟုဆိုစေဦး၊ ချောတိုင် တက်သူကဲ့သို့ အပေါ်တက်ယင်း
တက်ယင်းက အောက်ပြန်၍ လျောကျနေ၏။ နိဗ္ဗာန်ထက် မိမိရွံ့မှန်းပါသည်
ဆိုသော ၃၁ ဘုံ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲကြီးဘက်က အလေးသာမှန်းမသိ သာသွား
လေတော့သည်။ ရွတ်ဆိုနေသောအခါ မိမိ၏ဆန္ဒကို မိမိကိုယ်တိုင်ပင် တိုင်းတာ၍
ရနိုင်ပေသည်။ ‘ဆန္ဒပတ္ထနာ’ မှ ‘တဏှာပတ္ထနာ’ သို့ ကူးပြောင်းသွားတတ်၏။

ကြိုတင် တွက်ဆ ပုံစံချရသော ဆုတောင်းမှု ‘ဆန္ဒ’ သည် နယ်နယ်ရရ

အင်အားမဟုတ်ကြောင်း သိခဲ့ကြပြီ။ ကိုယ်လုပ်သလို ဖြစ်မည်အရေး ကိုယ်တိုင် စစ်ဆေး သင့်ကြ၏။

ပိုက်ဆံအိတ်ကို ပိုက်၍ ဈေးခြင်းတောင်း ဆွဲကာ ဈေးထဲ၌ တဝဲလည်လည် အချိန်ဆွဲ၍ အိမ်ပြန်ရောက်ပြီး တကယ် ချက်တော့မည် ရှိခါမှ ဟင်းတစ်ခွက် ချက်ရန် အမယ်မစုံ၍ အိမ်ပေါက်စေလိုက်ပြီး ငရုတ် ကြက်သွန်ရှာဖွေသော အိမ်ရှင်မကဲ့သို့ သံသရာနှင့်ချီ၍ သွားရလုပ်ရမည့် ကိစ္စ၌ ကြိုတင်တွက်ဆခြင်း၊ ပုံစံချခြင်းမရှိဘဲ မရေမရာ နမော်နမဲ့မလုပ်သင့်တော့ပြီ။

အလောင်းတော်ကြီးများ၏ တစ်ခုတည်းသော ဆုတောင်း တစ်ချောင်းတည်းသော ဆန္ဒ ရှိပုံကိုလည်းကောင်း၊ ဘုရားရှင်၏ အထပ်ထပ် တိုက်တွန်းတော်မူသည်ကို ထောက်၍ လည်းကောင်း-

“ဤ ယခုဘဝ၌ပင်လျှင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရရပါလို၏” ဟု ဆုတောင်းသင့်ကြပြီ။

အလွန်အေးငြိမ်းချမ်းသာသည့် ‘နိဗ္ဗာန်ဓာတ်ကြီး’အကြောင်းကိုလည်း ဖတ်ရှု နာကြားလေ့လာခြင်းအားဖြင့် လိုချင်စိတ် ပေါက်လာအောင် ဆင်ခြင်သင့်သည်။ ယင်းသို့ စဉ်းစားဆင်ခြင်နေသည်ကိုပင် ‘ဥပသမာနုဿတိ’ဟု ခေါ်ရသည်။

“ဣဒံ မေ ပုညံ အာသဝက္ခယာဝဟံ ဟောတု။”

ဣဒံ မေ ပုညံ နိဗ္ဗာနဿ ပစ္စယော ဟောတု။”

မေ = အကျွန်ုပ်၏။ ဣဒံ ပုညံ=ဤသို့ ယခုပြုလုပ်ရသော ကောင်းမှုကံ စေတနာသည်။ အာသဝက္ခယာဝဟံ=အာသဝေါတရား လေးပါးတို့၏ ကုန်ရာ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကြီးကို ရအောင် ယူဆောင် ကြဉ်းနိုင်သည်။ ဟောတု = ဖြစ်ပါစေသတည်း။

(‘အာသဝက္ခယံ+ဝဟံ ဟောတု’ မဆိုလင့်။ ‘အာသဝက္ခယာဝဟံ’ ဟု တစ်ဆက်တည်းဆို။)

မေ = အကျွန်ုပ်၏။ ဤဒံပုညံ= ဤသို့ ယခုပြုလုပ်ရသော ကောင်းမှုကံ စေတနာသည်။ နိဗ္ဗာနဿ=ဒုက္ခခပ်သိမ်း၊ ကင်းငြိမ်းရာမှန်၊ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာမြတ်ကြီး၏။ ပစ္စယော - ရရာရကြောင်း ကောင်းသော အထောက်အပံ့သည်။ ဟောတု = ဖြစ်ပါစေသတည်း။ (အရကျက်ပါ)

လောက၌ ရွေ့ရှိလျှင် စားဝတ်နေမှုအတွက် အထူးမတောင့်တရတော့ သကဲ့သို့ အကောင်းဆုံး နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရနေရအောင်လုပ်နေလျှင် လူနတ်

ချမ်းသာ အာဏာစီးပွား စသည်တို့ကို အထူး ဆုတောင်းရန်မလို။

“နိဗ္ဗာန်ကိုသာ လိုချင်ပါသည်။ နိဗ္ဗာန်ကိုသာ ယူပရစေ” ဆိုသည့်ကြားက တား၍မရအောင် လောကီချမ်းသာများ ဇွတ်ဝင်လာတတ်ကုန်၏။ ထိုသဘာဝကို နားလည်ရန် သဘောကျရန် မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့်တကွ အရိယာ သူတော်ကောင်းကြီး များ၏ ဘဝအခြေအနေတို့က ဖော်ပြလျက်ရှိပေသည်။

ကြည့်တတ်လျှင် မြင်သာလှပါ၏။

ဆုတောင်းတိုင်း ရအောင် လုပ်နည်း

“နိဗ္ဗာန်ရလိုပါ၏ အရှင်ဘုရား” ဟု ဆုတောင်းခြင်းမှာ “ရအောင်လုပ်ပါမည်” ဟု ကတိပေး ဝန်ခံခြင်း ဖြစ်သည်ကို အထူးပြောရန် မရှိ။ ရံခါ ဘုန်းတော်ကြီးထံ၌ ဆုတောင်းလျှင်....

“တောင်းသောဆုနှင့် တစ်လုံးတစ်ဝတည်း ပြည့်စုံကြစေ” စသည်ဖြင့် ရွတ်ဆို၍ ဆုပေးလိုက်သည်ကို ကြားကြရမည် ဖြစ်၏။ ဘုန်းတော်ကြီးက ပေး၍ ရသွားပြီ မမှတ်ရ။

“ဆုတောင်းထားသည့် အတိုင်း ကိုယ့်ဟာကို ရရှိအောင် အကောင်အထည် ဖော်ကြ။ ကိုယ်လိုချင်တဲ့ အတိုင်းကိုယ့်ဟာကိုရအောင်လုပ်ကြ” ဟု တိုက်တွန်း လိုက်ခြင်းသာဖြစ် သည်။ ကူလုပ်ပေး၍လည်းမရ။ သို့ရာတွင် မေတ္တာနှင့် အသိဉာဏ် စသည်ကိုမူ အားဖြည့်ပေးနိုင်လေသည်။

ဤနေရာ၌ မိမိတို့ အလိုရှိသည့်အတိုင်း “ဆိုတောင်းသလို၊ ဆုတောင်း သလောက်၊ လိုချင်သလောက် ရနိုင်သည်” ဟူသော ဘုရားရှင်၏ အာမခံချက်နှင့် တောင်းပုံ၊ အကောင်အထည်ပေါ်အောင် လိုက်နာရမည့် အင်အားများ အကြောင်း နိကာယ်ပါဠိတော်ကြီးတို့၌ ဟောတော်မူသည်ကို အကျဉ်းချုံး၍ ပြဦးအံ့။

(ဥပရိ ပဏ္ဍာသ-သင်္ခါရူပပတ္တိသုတ်၌)-

- ၁။ သဒ္ဓါ (ရတနာသုံးပါးနှင့် မိမိအင်အားကို ယုံကြည်မှု)၊
- ၂။ သီလ (ငါးပါးသီလ စသော ကိုယ်ကျင့်တရား)၊
- ၃။ သုတ (တရားစာပေ ဗဟုသုတ)၊
- ၄။ စာဂ (အရာရာစွန့်လွှတ်နိုင်မှု)၊
- ၅။ ပညာ (ကမ္မဿကတာ ဉာဏ်အမြင် ပြတ်သားမှု)။

ထိုအင်အားငါးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံသူသည် “ငါ သေသည်နောက် ကုဋေပေါင်းများစွာ ချမ်းသာကြွယ်ဝသော သူဌေးမျိုး၌ ဖြစ်ရပါလို၏” ဟု ဆုတောင်းလျှင် ရလှို၊ ဖြစ်လိုစိတ်ရှိလျှင်-

၁။ ထိုစိတ်ကို တစ်ကြိမ်မျှသာ မဖြစ်စေမူ၍ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားအောင် ထားရ၏။ (ဒဟတိ = ပဒဟတိ)။

၂။ မရွေ့မယိုင်၊ အခိုင်အမာ စွဲမြဲအောင် အဓိဋ္ဌာန်ထားရ၏။ (အဓိဋ္ဌာတိ)။

၃။ ကြိမ်ဖန်များစွာ အထပ်ထပ် တိုးပွားလာစေရန် အမြဲကြိစည်စိတ်ကူး နေရ၏။ (ဘာဝိတာ၊ ဗဟုလိကတာ)။

ယင်းသို့ စိတ်ဆောင်ထားလျှင် မိမိအလိုရှိတိုင်း တောင့်တတိုင်း ဘာမဆို လိုရာပြည့်စုံကုန်၏။ ဤသို့ အာမခံတော်မူသည်။

ထိုမျှသာမက ကြိုက်နှစ်သက်ရာ သူဌေးအမျိုးမျိုး၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ အမျိုးမျိုး၊ ၃၁-ဘုံ၌ မဖြစ်နိုင်တာဟူ၍ မရှိ။ နောက်ဆုံး-

“ဤ ယခု ဘဝ၌ပင် ရဟန္တာ ဖြစ်ရပါလို၏” ဟု ဆုတောင်းလျှင်လည်း ရနိုင် ကြောင်း တစ်ခုစီတစ်ခုစီရှင်းပြ၍ တိုက်ရိုက်ကြီး အာမခံတော်မူထားသည်။

အရေးအကြီးဆုံးက ‘သီလ’

တစ်ဖန် (မူလပဏ္ဏာသ အာကဓံယျသုတ်နှင့် အဂုံတ္တိရ်-၁၀၊ အာကဓံသုတ်) တို့၌-

“ရဟန်းသည် သီတင်းသုံးဘော်တို့၏ ချစ်ခင်လေးမြတ်ခြင်း ခံယူ လိုလျှင်၊ ပစ္စည်းလေးပါး များပြားလိုလျှင်၊ (နောက်ဆုံး) ဤဘဝ၌ပင် သမာပတ် ရှစ်ပါး၊ ဈာန်အဘိညာဉ် တန်ခိုးများနှင့်တကွ မဂ်လေးပါး ဖိုလ် လေးပါးကို ရလိုလျှင် သေးငယ်သော အပြစ်ကလေးမှအစ ရှောင်ကြဉ်ကာ သီလကိုသာ ပြည့်စုံလုံလဲအောင် ဖြည့်၍ ဆုတောင်းကြရန်” တိုက်တွန်းတော် မူ၏။

(သမာဓိ၊ ပညာသိက္ခာများပါသော်လည်း သီလကိုသာ ပဓာနအဖြစ် ဦးတည် ဟောတော်မူသည်။)

သီလစောင့်မှ အူမတောင့်

လူဒါယကာတို့အတွက်လည်း ဒါန သီလ သုစရိုက်တရားရှိပြီးမှ၊ အထူးသဖြင့် သီလနှင့် ပြည့်စုံပြီးမှ ဆုတောင်းပါလျှင် သူဌေးအမျိုးမျိုး၊ ၃၁-ဘုံ ကြိုက်ရာနှင့် အရဟတ္တဖိုလ်ကိုပါ ရနိုင်ကြောင်း-

“ထိုသို့ ဖြစ်နိုင်ခြင်းကိုလည်း သီလရှိသူကိုသာ ငါဟော၏။ သီလ မရှိသူကို မဟော (မဆိုလို)။ သီလရှိသူသည် စင်ကြယ်သူဖြစ်၍ စိတ်တောင့်တ သည့်အတိုင်း ပြည့်စုံရ၏”

ဟု (အင်္ဂုတ္တရ် ၈-ဒါနပပတ္တိသုတ်၊ မူလပဏ္ဏာသ - သာလေယျကသုတ်။ ဒီဃ- သင်္ဂီသုတ်တို့၌) ဟောတော်မူသည်။

(သီလအခြေခံ ပြည့်စုံလျှင် သမာဓိ၊ ပညာလည်း မုချ ပြည့်စုံတော့မည် ဖြစ်၍ လူဒါယကာတို့အလိုက် ဟောခြင်းဖြစ်၏။)

တစ်ဖန် (ခုဒ္ဒကပါဌ - နိဓိကဏ္ဍသုတ်၌)

- ၁။ ဒါန ၃။ သံယမ (သမထ)
- ၂။ သီလ ၄။ ဒမ (ဝိပဿနာ)

ဤလေးမျိုးနှင့် ပြည့်စုံသူသည် စကြဝတေးမင်းစည်းစိမ်မှအစ နိဗ္ဗာန်အထိ ဘာမဆို လိုတိုင်း၊ ဆုတောင်းတိုင်း ရနိုင်ကြောင်း (ယံယံ ဒေဝါဘိ- ပတ္တန္တိ သဗ္ဗ' မေတေန လဗ္ဗတိ) ဟောတော်မူသည်။

ပွင့်လင်းလှပေ၏။ အာမခံချက် ရဲတင်းလှပေ၏။

ဤ၌ အဋ္ဌကထာဆရာကလည်း “ဆုတောင်းဖြစ်အောင် တောင်းရန် အရေးကြီးကြောင်း” ထပ်ဆင့် သတိပေးထားလေသည်။

ထိုဟောတော်မူချက် အားလုံးကို ခြုံလိုက်လျှင် သိက္ခာသုံးပါးသာလျှင် ဖြစ်၏။ ဆုတောင်းသည့်အတိုင်း ပြည့်စုံပြီးမြောက်စေရန် အကောင်အထည် ဖော်ပေးရမည့် (စောင့်ထိန်းလိုက်နာရမည့်) အင်အားများမှာ ပဓာနအားဖြင့်-

- ၁။ သဒ္ဓါ = စိတ်ကို ဒုန်းဒုန်းချ ယုံကြည်မှု ရှိခြင်းနှင့်
- ၂။ သီလ = ငါးပါးသီလ အကြွင်းမဲ့ လုံခြုံခြင်း ဖြစ်ကြောင်း ကောင်းစွာ ရှုမြင်အပ်၏။ (သဒ္ဓါအရေးပါပုံ ဤ၌ မပြောနိုင်သေး။)

သီလပြည့်စုံနေသူ၏ တောင့်တခြင်းသည် (နှုတ်ကပင် မရွတ်ဆို မတောင့်တ စေကာမူ) စိတ်ဖြစ်ရုံနှင့် အလိုလို ပြည့်စုံရရှိလာရမိဖြစ်၏။ လိုတိုင်းရသောပဒေသာ

ပင်သို့ သွား၍ ဆွတ်ယူရသည်ကမှ လိုနေသောအရာ ရှိကောင်းရှိပေလိမ့် ဦးမည်။
 သိပ္ပံ တန်ခိုးပင်လျှင် ခလုတ်ကို နှိပ်ပေးနေရသေးသည်။ သီလ တန်ခိုးကား
 စိတ်က တ၊ ရုံနှင့် လိုတာရ၍ ကိစ္စပြီးလေသည်။ ထ၍ သွားယူရန်၊ ခလုတ်
 နှိပ်ရန်ပင် မလိုတော့ချေ။ ‘သီလစောင့်မှ အူမတောင့်’သည်ကို လက်တွေ့စမ်းကြကုန်။
 အင်အားကို လူတိုင်းမသိမြင်၊ ထိုသီလကို သမာဓိ (စိတ်လေ့ကျင့်မှု) နှင့်
 ပညာ (ထိုးထွင်းသိမြင်မှု) နှစ်ပါးတို့ဖြင့် အဆင့်ဆင့်မွမ်းထုံ ပေးနိုင်ကြပါလျှင်ကား
 ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။ သာ၍ပင် ပြည့်စုံနိုင်ပေသည်။

ဆိုလိုသည်မှာ သမထ၊ ဝိပဿနာတရား ပွားများအားထုတ်ဆဲ၊ အားထုတ်မှု
 ပြည့်စုံပြီးသော ယောဂီနှင့် အရိယာ အရှင်ကောင်းတို့၏ (သာသနာနှင့်၊ လောကနှင့်
 စပ်သော) ဆုတောင်းခြင်းမှာ ပို၍ပင် မြင့်မြတ်စင်ကြယ် တွယ်တာမှုကင်းသော
 သီလဖြစ်၍ ‘လိုတိုင်းရ၊ တ၊တိုင်း ပြီးစီး’ နိုင်ပေသည်။

ထိုသူတော်ကောင်းများက မိမိတို့၏ အင်အား စွမ်းရည်ကို သုံးသပ်ကာ
 သတ္တဝါတို့ ချမ်းသာမှုအတွက် ပရိတ်ရွတ်ခြင်း၊ သစ္စာပြုခြင်း၊ ဆုတောင်းခြင်း၊
 မေတ္တာပို့ခြင်းအလုပ်များကို ပြုလုပ်ပေးကြပါလျှင် ကမ္ဘာတစ်ခွင်လုံး ချမ်းမြေ့
 သာယာ ပေလိမ့်မည်။

သူတော်ကောင်းတိုင်း ကိုယ့်အင်အားကိုယ် သိချင်မှ သိကြသည်။

မောရဇာတ်လာ မုဆိုးကြီးဘဝ တစ်ဖြစ်လဲ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အရှင်မြတ်ကြီးပင်
 ကိုယ့်အင်အားကိုယ် မမြင်နိုင်၍ ဘုရားလောင်း ဥဒေါင်းမင်းက “စွမ်းအင် အသုံးချ
 နည်းကို” ပြောပြမှ သစ္စာပြုရာ ဇမ္ဗူဒိပ်တစ်ကျွန်းလုံးရှိ ညွတ်ကွင်းကျော့နှောင်
 ထောင်အကျဉ်းကျ ခံနေရသော သတ္တဝါများ အားလုံး လွတ်မြောက် သွားကြရ၏။

လူတိုင်း အင်အားကို မြင်ကြသည်မဟုတ်။

ဆုတောင်းရကောင်းမှန်း မသိသူ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဆန္ဒဓာတ်ကြီး၏ အင်အားကို အကြွင်းမဲ့ မြင်တော်
 မူသည့်အတိုင်း ဆုတောင်းတိုင်း ရနိုင်ကြောင်း ‘ဧတဒဂ်ဘွဲ့ရ သာဝကကြီးများ’
 ကိုပင် လက်ညှိုးထိုး စံတင်၍ တဖွဲဖွဲ တိုက်တွန်းတော်မူသော်လည်း ဆုတောင်းရ
 ကောင်းမှန်း၊ လိုချင်ရကောင်းမှန်း၊ အားကျရကောင်းမှန်း မသိသူတို့လည်း ရှိနေ
 ကြသေး၏။

ထိုအကြောင်းကို (အင်္ဂုတ္တရ- ၃၊ အာသံသသုတ်နှင့် အင်္ဂုတ္တိုရ်- ၅၊ ပတ္တနာ သုတ်တို့၌) အတိအလင်းပင် ဖြောင့်ဖွင့်၍ သတိပေးတော်မူရပြန်သည်။

လောက၌ “အဘယ်မည်သော တိုင်းနိုင်ငံ၌ အဘယ်မင်းသားသည် အဘိသိက် သွန်းခံရကာ မင်းဖြစ်လေသတံ့” ဟု ကြားရသည်ရှိသော် မဟာမျိုး မဟာနွယ် အရွယ်ရောက်သော ဘုရင့်သားတော်တိုင်း “ငါကား အဘယ်သောအခါမှ မင်းအဖြစ် ရပါလေမည်နည်း” ဟု အားကျ၍ နေ၏။

မင်းသားတို့ တုတ်အပ်သည့် ပညာ၊ မိဘနှင့် တိုင်းသူပြည်သားတို့ကပါ လိုလား ချစ်ခင်ခြင်းခံရမှုစသော အရည်အချင်းကောင်းများနှင့် ပြည့်စုံသော မင်း သားကြီး တို့မှာကား “အဘယ်ကြောင့် ငါလိုမင်းသား မင်းမဖြစ် ဘဲ ရှိပါချေမလဲ” ဟု ကြီး ဝါးကာ မင်းဖြစ်ရန် ပို၍ပင် ထက်သန် ပြင်းပြစွာ ဆုတောင်းကြကုန်၏။ အားကျကြ ကုန်၏။

သို့ရာတွင် ဇရပ်ပေါ် အိပ်နေသော ဒွန်းစဏ္ဍားလူနာကား အဘယ်တိုင်းပြည်၌ အဘယ်သူတွေ အဘယ်သို့ အဘိသိက်သွန်း ခံရသည်ဟု နိုင်ငံအဝန်း ချီးမွမ်း ပြောဆိုကြစေ၊ သူ့မှာ မည်သို့မျှ မဖြစ်။ အားကျရကောင်းမှန်း မသိ။ တောင့်တမှုမရှိ။

ထိုဥပမာကဲ့သို့ “မည်သည့် ကျောင်း၌ မည်သည့် ပုဂ္ဂိုလ်ရဟန္တာဖြစ်တော်မူ သတံ့” ဟု တအံ့တဩ ပြောဆိုကြသည် ရှိသော် စက္ကဝတ်မင်းဖျား ဘုရားရှင် ဩရသ သီလဝန္တ ရဟန်းမှာ-

“ငါလဲ ထိုမထေရ်ကဲ့သို့ အဘယ်အခါများကျမှ ရဟန္တာ ဖြစ်ရပါ့မလဲ၊ ဖြစ်ချင်လိုက်ပါဘိ” ဟု ဆုယူတောင့်တ အားကျလေ၏။

- ၁။ ယုံကြည်မှုလည်းရှိ (သဒ္ဓါ)၊
- ၂။ ကျန်းမာရေးလည်းကောင်း (ပဓာနက္ခမ)၊
- ၃။ ရိုးသားဖြောင့်မတ်ခြင်းလည်းရှိ (အသေဋ္ဌော၊ အမာယာဝီ)၊
- ၄။ ဝီရိယလည်း ထက်သန်၊
- ၅။ အသိဉာဏ်လည်း ပြည့်စုံသော (ပဓာနိယင်္ဂံတရားငါးမျိုးနှင့်ပြည့်စုံသော) အခြေခံ လုံလောက်သည့် ရဟန်းကား “အဘယ်ကြောင့် ငါလို ပုဂ္ဂိုလ် ရဟန္တာ မဖြစ်ဘဲရှိချေမလဲ” ဟု အားတက်သရော ထက်သော ဆန္ဒဖြင့် တောင့်တလေ၏။ (ရဟန္တာ ဖြစ်ကြောင်း- နိဒ္ဒသဝတ္ထု၊ ဆယ်ပါးလုံး၌ ဆန္ဒထက်သန်မှု၊ ဆုတောင်းမှု ဦးစီးနေသည်ကိုလည်း သတိပြုရန်၊ သင်္ဂီတိသုတ်။)

သီလလည်းရှိ၊ ပရိယတ္တိလည်း ကျွမ်းကျင်၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းအလုပ်ခွင်၌လည်း

ဝင်နေသော ယောဂီရဟန်းမှာမူကား-

“ဒီဘဝမှာ ရဟန္တာမဖြစ်ယင် ငါ မနေဘူး” ဟူ၍ပင် စိတ်ကို ဒုန်းဒုန်းချ ဆုံးဖြတ်၍ အပြတ်အသတ် ပြင်းထန်သော ဆန္ဒဖြင့် မရမနေ “ကာယကံမြောက် ဆုတောင်းခြင်းကြီး” (သာဝက အဘိနိဟာရ) ပြုလေတော့၏။

သို့ရာတွင် ဘုရားသားတော်၊ သမီးတော်ဟု အမည်ခံသော်လည်း သီလ အနှစ်ကင်းမဲ့သူ၊ ကောက်ကျစ်စဉ်းလဲသူ၊ လူယုတ်၊ ရဟန်းယုတ်နှင့် ယုံကြည်မှု အင်အား နည်းသူ၊ ပရိယတ္တိ အသိမှန်နည်းသူ၊ အလုပ်ခွင်နှင့် ကင်းကွာ သူတို့ကား “မည်သည့်ကျောင်းက မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ် ရဟန္တာ ဖြစ်တော်မူသတဲ့” ဟု နိုင်ငံ အဝန်း သာသနာအဝန်း ချီးမွမ်းပြောဆိုကြသော်လည်း အားကျရကောင်းမှန်းမသိ၊ လိုချင်ရကောင်းမှန်းလည်း မသိ။ ယုံပင် မယုံနိုင်ကြချေ။

(သတ္တဂုံတ္တရပါဠိတော် သုံးသုတ်ကို စုစည်းခြုံ ညှိ၍ ပေါ်လွင်အောင် ရေးလိုက်သည်။ ပါဠိတော်၌ ဘုရားရှင်၏ အာဘော်ကို စေ့စေ့ငု ချမြင်ကြပါကုန်။)

ဘုရားမကြိုက်သော လျှို့ဝှက်ဆုတောင်း

လောက၌ လူတို့သည် တဒင်္ဂကြုံတွေ့ရသော မိမိတို့၏ အခက်အခဲကလေး များမှ လွတ်မြောက်လိုသော ဆန္ဒရှိကြသည်။ သို့မဟုတ် ရလိုဖြစ်လိုသော လျှို့ဝှက်ဆန္ဒ ဆုတောင်းများကို တောင်းလေ့ရှိကြ၏။ လောက ဝေါဟာရအားဖြင့် ‘အဓိဋ္ဌာန်’ဟု မှားယွင်းစွာ နားလည်နေကြ၏။

ဥပမာအားဖြင့်

“ကျွန်ုပ်မည်သို့ ဖြစ်ချင်၊ ရချင်ပါသည်။ ဖြစ်လျှင်၊ ရလျှင် မည်သို့ပဲ၊ သပိမည် အရှင်ကြီး မ၊စပါ။ စာမေးပွဲ အောင်မှာဖြင့် ဤကျောက်ခဲကြီး ပေါ့ပါစေ”...

စသည်ဖြင့် အတွင်းကျိတ် လျှို့ဝှက်ပြီး ဆုတောင်းတတ်ကြသည်။ အမျိုးမျိုးသော ထပ်မံ ကတိပြုချက်များကိုပါ ပေးတတ်ကြသေး၏။

ဘုရားပွင့်တော်မူကာနီး ကာလက ‘သုဇာတာ’ သူဌေးသမိ သည် ညောင်ပင် စောင့်နတ်အား သားဆုပန်ရာ ‘ယသ’ဟူသော သတို့သားကို ဖွားမြင်၏။ ဆုတောင်းတိုင်း ပြည့်သဖြင့် မိမိထားခဲ့သောကတိအရ အနှစ်နှစ်ဆယ်လုံးလုံး အဆိုဖါ ညောင်ပင် စောင့်နတ်ကြီးအား ကဆုန်လပြည့်နေ့တိုင်း သွား၍ ပသခဲ့သည်။

ထိုဆုတောင်း၊ ဆုပန်ခြင်းမျိုးမှာ ရှေးအခါကလည်း ရှိခဲ့ဖူး၏။ ယခု အခါတွင်လည်း ရှိနေကြသည်မင်။ ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ယုံကြည်မှုနည်းသူ၊ အသိဉာဏ်ခေါင်းပါးသူတို့၏ အလေ့အလာဖြစ်၏။ လူသားတို့ ကမ္ဘာ၌ လူသားတို့ အသိမပြည့်စုံမီ နတ်ကိုးကွယ်စဉ်ခေတ်က အမှုအကျင့်များဖြစ်၏။ ထိုလျှို့ဝှက် ဆုတောင်းသည် ရံခါ ကြီးစွာသော အန္တရာယ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။

ပေါရိသာဒလို မလုပ်နဲ့

ဤနေရာ၌ လူသားစား ‘ပေါရိသာဒ’ အကြောင်းကို သတိပြုရန် လို၏။ သူသည် တောကြီးအတွင်း ညောင်ပင်ကြီးတစ်ပင်၏ အခေါင်းပါးပျဉ်းအကြားတွင်ပုန်းအောင်းကာ လူများကို လိုက်လံသတ်စားနေ၏။ တစ်နေ့သ၌ ခြေထောက်တွင် ရှားငုတ်စူးရာ ခြေဖမိုးပေါက်ထွက်သွား၏။ အစာရှာမထွက်နိုင်။ ခုနစ်ရက်လုံးလုံး ညောင်ပင်ခေါင်းထဲ၌ နေရ၏။

ထိုသို့ ဒုက္ခရောက်နေစဉ် ညောင်ပင်စောင့်နတ်အား အားကိုးစိတ်ဝင်လာကာ- “အရှင်မင်းကြီး၊ ခုနစ်ရက်အတွင်း ကျွန်ုပ်၏အနာ ပျောက်ကင်းအောင် မ၊စပါ။ ပျောက်ကင်းလျှင် သင်၏ ညောင်ပင်ကို ဧမ္မုဒိပ်အတွင်းရှိ တစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းတို့၏ လည်ချောင်းသွေးဖြင့် ဆေး၍၊ အူဖြင့် ရစ်ပတ်၍၊ အသားဖြင့် ပ၊သ၍ ပူဇော်ပါမည်” ဟု ဆုတောင်းလျက် ကတိပြုလိုက်သည်။

ခုနစ်ရက်လုံးလုံး အစာမစားရသဖြင့် သွေးသားခန်းခြောက်၍ အနာပျောက်သည်ကို ညောင်ပင်စောင့်နတ်က မိမိဆုတောင်းတိုင်းမ၊ စသည်ဟု ထင်မှတ်သွားတော့သည်။

ထိုအချိန်မှစ၍ တစ်ရာတစ်ပါးသော မင်းများကို တစ်ယောက်ပြီး တစ်ယောက် ဖမ်းစီးကာ ညောင်ပင်၌ ယဇ်ပူဇော်ရန် စောက်ထိုးမိုးမျှော် အသီးသီး ချိတ်ဆွဲထား၏။ ပေါရိသာဒသည် မီးဖို၍ အသားကင်ရန်တံစို့များ လုပ်နေသည်ကို မြင်သော ညောင်ပင်စောင့် နတ်မင်းကြီးမှာ မိမိပါ တာဝန်မကင်း ဖြစ်ကာစိုးရိမ်ပူပန်နေရသည်။

‘ခက်တာပဲ၊ သူ့အနာ ပျောက်ကင်းအောင်လဲငါကူညီမ၊ စခဲ့ရတာမဟုတ်။ ကိုယ်စိတ်နှင့်ကိုယ် အယူများပြီး သတ္တဝါတွေ ဒုက္ခရောက်ကုန်ကြတော့မယ်။ ငါလဲ မကယ်ဆယ်နိုင်ပါကလား’ ဟု စဉ်းစားပူပန်ကာ စတုမဟာရာဇ်နတ်မင်းကြီး လေးယောက်ထံ၊ နောက်သိကြားမင်းထံသွား၍ ပေါရိသာဒအလုပ်ကို ဟန့်တားပေးရန်

တောင်းပန်လေသည်။ နတ်မင်းကြီး လေးယောက်နှင့် သိကြားမင်းလည်း မည်သို့မျှ မတတ်နိုင်ဘဲရှိကြလေသည်။

နောက်- ဘုရားအလောင်း ‘မဟာသုတသောမ’မင်း တရားဟောပြုမှ လွတ်ကင်းချမ်းသာရကြသည်။

ဆုတောင်း၊ ဆုပန်ကတိခံမှားခြင်း၊ အယူမှားခြင်းသည် အဘယ်မျှ ကြောက်လန့်ဖွယ် ကောင်းပါသနည်း။ (အသီတိ- မဟာသုတသောမဇာတ်။)

သားဆုပေးလို့ ရရောလား

တစ်ဖန် သားဆုပန်မှုနှင့်စပ်၍လည်း မှားယွင်းသော ဆုတောင်းခြင်းသာ ဖြစ်ပုံကို (ဝီသတိ-ဟတ္ထိပါလဇာတ်) ဘုရားရှင်ဟောကြားတော်မူဖူး၏။

ဗာရာဏသီပြည်၌ မင်းရော ပုရောဟိတ်ကြီးပါ သားသမီး မထွန်းကား၍ အမွေဆက်ခံမည့်သူ မရှိသဖြင့် စိုးရိမ်ကြောင့်ကြနေခိုက် သားဆုပေးနိုင်သည် ဆိုသော ညောင်ပင်စောင့်နတ်ကြီးနှင့် ပုရောဟိတ်တို့ တွေ့ဆုံပုံမှာ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှ၏။

ပုရောဟိတ်ကြီးသည် ကိစ္စတစ်ခုဖြင့် ဘောဂရွာသို့ သွားပြီး ပြန်လာရာတွင် မြို့အဝင်၌ အလွန်ဆင်းရဲသော သားကိုးယောက်မိခင် အမျိုးသမီးတစ်ဦးကို တွေ့၏။ သားအကြီးကလေးများမှာ အိုးခွက် အဝတ်အစား ထမ်းသူကထမ်း၏။ မိခင်၏ ခါး၌ တစ်ယောက်၊ ပွေ့ချိုလျက်၊ တစ်ယောက် နိမ့်၊ မြင့်၊ ကြီး၊ ငယ် အံ့ဩဖွယ် တွေ့မြင်ရလေ၏။ သို့သော် ကလေးတို့ ဖခင်ကို မတွေ့ရသဖြင့် ပုရောဟိတ်ကြီးက မေးမြန်းကြည့်ရာ...

“အရှင် ပုဏ္ဏားကြီး၊ ကလေးများရဲ့ ဖခင်ကတော့ အမြဲရယ်မရှိပါဘူး။ အဲဒီ မြို့အဝင် ညောင်ပင်ကြီးမှာ သွားပြီး ဆုတောင်းတိုင်းပေးလို့ရတဲ့ ကလေးချည်းပါပဲ” ဟု ပြောပြလေ၏။

ပုရောဟိတ်ကြီးသည် ချက်ချင်းပင် ညောင်ပင်သို့ သွား၍ ညောင်ကိုင်းကို ဆွဲလှုပ်ကာ...

“အို...ညောင်ပင်စောင့်နတ်မင်း၊ သင်သည် ကျွန်ုပ်တို့၏ ‘ဧသုကာရီ’ ဘုရင်ကြီး ဟာ နှစ်စဉ်တစ်ထောင်ကုန် နတ်ပသတယ်။ သင်မရဘူးလား၊ ဘုရင်ကြီး ကိုတော့ သားမပေးဘဲ အဘယ်ကြောင့် သူဆင်းရဲမကို ဘာကျေးဇူးရှိလို့ ပေးရသလဲ။

ဒီကနေ့ကစပြီး ခုနစ်ရက်အတွင်း ဘုရင်ကြီးက သားဆုပေးလျှင် ပေး၊ မပေးလျှင် သင့်ဗိမာန်ကို အားလုံး ရိုက်ချိုးပစ်မယ်” ဟု ကြိမ်းမောင်းလေ၏။ ခုနစ်ရက် ပြည့် ခါနီးလျှင်လည်း...

“နက်ဖြန် ခုနစ်ရက်ပြည့်တော့မယ်” ဆိုကာ လာရောက်သတိပေး ကြိမ်းမောင်း ပြန်၏။

ညောင်ပင်စောင့်နတ်လည်း မိမိမ၊ စ၍ ရခြင်းမဟုတ်သဖြင့် သားရအောင် မဖန်တီးနိုင်သဖြင့် စိတ်ညစ်နေရ၏။ ဗိမာန်ကိုလည်း အဖျက်ဆီးခံရတော့မည်ဖြစ်၍ စိုးရိမ်တကြီး နတ်မင်းကြီး လေးယောက်ထံ သွားရောက် အကူအညီတောင်း ရရှာ၏။ နတ်မင်းကြီးများလည်း မတတ်နိုင်ကြ။ နောက် နတ်စစ်သူကြီး နှစ်ဆယ့်ရှစ်ယောက်ထံ၊ သိကြားမင်းထံ သွားရောက်၍ အကြောင်းကြား အသနားခံရ၏။ သူတို့လည်း ရှင် ဘုရင်ကြီးအား သားသမီးရစေရန် မတတ်နိုင်ကြချေ။

အသိဉာဏ် နည်းသော လူတို့သည် ထင်ရာမြင်ရာ အတွင်းကျိတ်ဆုတောင်း၍ အကြောင်းအကျိုး ဟုတ်သည်မဟုတ်သည် မစဉ်းစားဘဲမှားမှားယွင်းယွင်း ပြင်းပြ သော အယူစွဲများ ဝင်ကုန်ကြသည်။ ထို့ကြောင့် ဘုရားရှင်သည် နေရာများစွာ၌ ‘အပြစ်မကင်းသော ဆုတောင်းများ’ ကို ဟန့်တားတော်မူခဲ့ရလေသည်။

နတ်ကို ဖြစ်စေ၊ တစ်စုံတစ်ယောက်သော လောကီတန်ခိုးရှင်ကို ဖြစ်စေ တိုင်တည်၍ ဆုတောင်းဆုပန်ခြင်းသည် မထောင်းတာလှချေ။ သို့သော် ထို မှားယွင်းသော အယူအစွဲသည် ဘုရားပွင့်တော်မူလာသောအခါ သာသနာတော်သို့ဝင် ရိုက်ခတ် စီးဝင်လာခဲ့သဖြင့် အကြိမ်ကြိမ် ဖယ်ထုတ်တော်မူနေခဲ့ရ၏။

သိကြားမင်းကြီး ကိုယ်တိုင်ဆင်းပြီး လိုအပ်သောဆုကို ပေးနေခါမှ နွားစားကျက် တစ်ခုကိုသာ တောင်းခံသော နွားငှားကျောင်းသူကဲ့သို့ ထိုအယူအဆမှားများဖြင့် ဘုရား၊ ရဟန္တာ၊ အရိယာ အရှင်မြတ်များနှင့် ဆက်ဆံရာ၌လည်း အသုံးပြု မှားတတ်ကြပြန်သည်။

ဘုရားပေးသော သားကို လိုချင်သူ

မြတ်စွာဘုရားရှင် လက်ထက်တော်က ‘ဗောဓိမင်းသား’ဟူ၍ ရှိခဲ့ဖူး၏။ သူသည် ဂျိန်းဘာသာ (နာဠပုတ္တဂိုဏ်း)ဝင်တစ်ဦး ဖြစ်သည်။ ဗုဒ္ဓဝါဒသို့ သက်ဝင် လာသည်မှာ မကြာသေးပေ။ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကိုလည်း ကြည်ညိုခါစ ရှိသေးသည်။

အရာရာကို ကြီးပွားတိုးတက်အောင် မ,စနိုင်မည့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးကြီးဟုလည်း ယူဆနေပုံရသည်။

သူတို့ဇနီးမောင်နှံလည်း သဘောတူသောဆန္ဒတစ်ခု ရှိနေကြစဉ် ‘ကောကနဒ’ခေါ် ကြာနန်းပြာသာဒ်ကို ဆောက်လုပ်ပြီးစ နန်းသစ်တက်ပွဲ ဆွမ်းကျွေးရန် ဘုရား အမှူးရှိသော သံဃာတော်များကို ပင့်ဖိတ်ကြ၏။

ကောင်းမွန်စွာ ချက်ပြုတ်စီမံ၍ ကြာနန်းပြာသာဒ်ကိုလည်း လှေကားခြေရင်းထိအောင် ဖိတ်ဖိတ်တောက် ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်များ ခင်းထား၏။ ဗောဓိမင်းသားသည် ဘုရားရှင်ကို ခရီးဦးကြိုဆို၍လာရာ လှေကားရင်းသို့ ရောက်လျှင် ဘုရားရှင်သည် အဝတ်ဖြူအခင်းကို မနင်းဘဲ လှေကားခုံ၌ ရပ်တန့်နေတော်မူ၏။

“မြတ်စွာဘုရား.....၊ တပည့်တော်ကို ချီးမြှောက် သနားသောအားဖြင့် အဝတ်ဖြူအခင်းပေါ် နင်းကြွတော်မူပါ”ဟု လျှောက်၏။

ဘုရားရှင်ကား ရပ်မြဲ ရပ်တော်မူကာ နောက်တော်ကပါလာသည့် အရှင်အာနန္ဒာအား လှည့်၍ ကြည့်တော်မူလိုက်သည်။ ဘုရားရှင်၏အလိုတော်ကို သိသော အရှင်အာနန္ဒာက မင်းသားအား -

“မင်းသား...၊ မြတ်စွာဘုရားသည် နောက်သား နောင်လာတို့၏ အကျိုးကို သနားငဲ့ မျှော်တော်မူလေ့ရှိသည်။ ဤအခင်းတွေကို ရုပ်သိမ်းလိုက်ပါ”ဟု မိန့်တော်မူ၏။ ရုပ်သိမ်းပြီးမှ တက်ကြွတော်မူသည်။

ဤ၌ ဗောဓိမင်းသားတွင် လျှို့ဝှက် အတွင်းကျိတ် ဆုတောင်းတစ်ခု ရှိ၍ ယခုကဲ့သို့ တခမ်းတနား လုပ်ထားသည်ကို မြတ်စွာဘုရား သိတော်မူလေသည်။ ထိုဆုတောင်းကား-

“ငါတို့အား သားယောက်ျားရမည် ဖြစ်ပါလျှင် ဤအခင်းများကို မြတ်စွာဘုရား နင်းကြွတော်မူပါစေ၊ မရနိုင်ပါမူ မနင်းကြွပါစေသား”ဟူ၍ ဖြစ်၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်လည်း ထိုလျှို့ဝှက်ဆုတောင်းအကြံကို သိတော်မူ၏။ ထိုလျှို့ဝှက်ဆုတောင်း၏ မကောင်းကျိုးများကို မြင်တော်မူ၍လည်း နင်းကြွတော်မမူခဲ့။

သာသနာအတွက် တာဝန်ပို မတက်စေရ

‘လူ့ အလို နတ်မလိုက်နိုင်’ဆိုသကဲ့သို့ အလိုအမျိုးမျိုးနှင့် အတွင်းကျိတ် ဆုတောင်းကြသည်ကို သဗ္ဗညုတဉာဏ် ရှိသော်လည်း ဆင်ခြင်တော်မူမှသာ သိ

တော်မူ၏။ ‘ပရမိတ္တ ဝိဇာနန’ ဉာဏ်လည်း ဆင်ခြင်ကြည့်မှသာ သိရသည်။

သာသနာတော်တွင် ဝင့်မှ ထွက်ကြောင်း တရားမှန် တရားကောင်းများ ရှိနေစေကာမူ သူတစ်ပါးစိတ်အကြံကို သိသူကား အချိန်မရွေး ရှိချင်မှရှိနိုင်သည်။

ရဟန္တာပင် ဖြစ်စေကာမူလည်း သိနိုင်သော ဉာဏ်ရှိမှသာ သိသော်လည်း ဆင်ခြင်တော်မူမှသာ သိနိုင်ကြ၏။ သိနိုင်သော်လည်း လူတိုင်း၏အလိုဆန္ဒကို ကြည့်ရှု ဆင်ခြင်တော်မူနေကြရလျှင် အရေးကြီးသော သာသနာ့ကိစ္စများ လစ်ဟင်းရန်သာရှိသည်။ အကျိုးမများ။

ထိုသို့သော အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် အတွင်းကျိတ် ဆုတောင်းသူများ အတွက် အလိုဆန္ဒမပြည့်စုံကြရသော် “ကိုးကွယ် ပူဇော်သော်လည်း အကျိုး မရှိ၊ တန်ခိုးသတ္တိရှိသော ကိုယ်တော်မဟုတ်။ ခေတ်အခါမဟုတ်” စသည်ဖြင့် မိမိဆန္ဒမပြည့်ဝရသဖြင့် ပြစ်မှားကျူးလွန်သော စကားများဆိုကာ အကြံမှား အတွေးမှား၍ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိပင် ဖြစ်သွားစေနိုင်သည်။

“မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် နောင်လာ နောင်သားတို့ကို သနားငဲ့မျှော်တော်မူသည်” ဆိုရာ၌ အဓိပ္ပာယ်များများစွာ ငုပ်ဝင်လျက် ရှိပါ၏။ ပြန်ဆိုပြီး အကြောင်းများကြောင့်သာ မဟုတ်၊ လိုအပ်သည်ထက် ပိုလွန်လွန်းလှသော ခမ်းနားကြီးကျယ်မှု မှန်သမျှ သာသနာနှင့် စပ်လာလျှင် လိုလားတော်မမူပါချေ။

ခမ်းနားကြီးကျယ်စွာ ပူဇော်လှူဒါန်းကြရာ ရံခါ မလွဲသာ၍ လှူဒါန်းသူတို့၏ စေတနာ သဒ္ဓါတရားကို ငဲ့ညှာ ချီးမြှောက်တော်မူကြရာ၌ (သာယာနှစ်သက်စိတ် ရှိတော် မမူကြသော်လည်း) ခမ်းနားကြီးကျယ်လွန်းသောအခါ မသဒ္ဓါသူတို့အား ငရဲပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်ကြရသည်။

သလ္လေခ (ခေါင်းပါးစွာ နေရမှု) တရားကို လက်ကိုင်ထားတော် မူကြရသော ကြောင့်လည်း အပြင်ပန်း ဗဟိဒ္ဓအဆောင်အယောင် ‘ပကာသန သာသနာ ရေးကို’ ခွင့်ပေးတော် မမူလိုကြ။ အတွင်းသား အနှစ်သာရ ‘အဇ္ဈတ္တိက သာသနာအင်အား တိုးတက်မှု’ ကိုသာ အားပေးတော်မူလို၏။

အာမိသ(အသုံးအဆောင်) အလှူထက် ဓမ္မတရား ကျင့်ပွား လိုက်နာခြင်းအားဖြင့် ပူဇော်သည်ကိုသာ ချီးကျူးတော်မူ၏။ တရားအမွေခံသူကိုသာ အဆက်ဆက် ပေါ်ထွက်စေလိုတော်မူသည်။

လိုအပ်သည်ထက် ပိုလွန်သော ဗဟိဒ္ဓ သာသနာရေး အလုပ် အသုံးအဆောင် များသည် အတွင်းသားအနှစ်သာရကိုပင် ပင်ကိုယ်နိုက်က အနုတ်လက္ခဏာပြတတ်

ကုန်သည်။ သာသနာတွင် အရေးကြီးသော ပြုဖွယ်လည်းမဟုတ်။

ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဗောဓိမင်းသား နန်းသစ်တက် ဆွမ်းကျွေးပွဲမှ အပြန်တွင်-

“ရဟန်းတို့...၊ ဒကာတို့ ခင်းလှူသောအဝတ်အခင်းများကို မနင်းရ၊ နင်းသော ရဟန်းဒုက္ကဋ် အာပတ်သင့်စေ”ဟု ဥပဒေပညတ်တော်မူရသည်။ သို့ရာတွင်-

“ကျက်သရေမင်္ဂလာ တိုးပွားစေရန် ရည်ညွှန်း၍ ခင်းလှူသည်ကိုမူ နင်းကြ ကောင်းသည်”ဟု ထပ်ဆင့် ‘အနုပညတ်’ဖြင့် ခွင့်ပြုတော်မူခဲ့ရ၏။

(စူဠဝဂ်-ခုဒ္ဒကဝတ္ထုနှင့် မဇ္ဈိမဗောဓိရာဇေယျသုတ်။)

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ဆန္ဒတော်ကား မိမိနှင့် မိမိတပည့်သား အဆက်ဆက်တို့ အတွက် လူဒကာတို့အား ‘တာဝန် ပိုမတက်စေလို’ခြင်းပင်တည်း။

သာသနာမှာ စာမချဲ့နှင့်

ထိုစကားကို အနည်းငယ် ဆက်၍ ဆိုချင်ပါသေးသည်။ လူတို့သည် လည်းကောင်း၊ ရဟန်းတို့သည်လည်းကောင်း ဒေသ၊ ကာလလိုက်၍ တစ်ခေတ်ပြီး တစ်ခေတ် သဒ္ဒါ လွန်ခြင်းစသည်ကြောင့် မလိုအပ်ဘဲလျက် ချဲ့၍ ချဲ့၍ လာကြ သဖြင့် မလိုလားအပ်သော အကျယ်အကျယ် မငြိမ်းဖွယ်များ ဖြစ်လာကြရသည်။

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ညနေ ကျောင်းသွားတရားနာ၊ သဒ္ဒါ ကြည်ညို၍ ဘုရားအမှူးရှိသော သံဃာငါးရာအား နောက်တစ်နေ့ နံနက်အတွက် ဆွမ်းကျွေးပင့်၍ လှူလေ့ရှိကြသည်။ မင်းများ သူဌေးကြီးများ မဟုတ်ကြစေကာမူ သံဃာငါးရာအတွက် ညတွင်းချင်း စီစဉ်ချက်ပြုတ်၍ ဆက်လှူနိုင်ကြသည်။

ယခုအခါကဲ့သို့ မည်သည့်အော်ဒါမျှ ပေးမနေရ။ အချိန်ကုန် လူပန်း အချိန် ယူပြီး စီစဉ်နေကြရသည် မရှိ။ ယင်းသို့ ဆွမ်းအလှူကုသိုလ်ကို လွယ်လွယ် ကူကူ ဖြင့် ရခဲ့ကြသည်။ ယခုအခါ ဘုန်းကြီးလေးပါးကိုပင် ဆွမ်းကျွေးရမည့် ကုသိုလ်ကို လွယ်လွယ်နှင့်မရ။

မည်သူကမျှ၊ မည်သို့မျှ မတောင်းဆို၊ မစေခိုင်းစေကာမူ အသားဟင်းက နှစ်မျိုး၊ သုံးမျိုးပါဦးမှ ၊ ဆွမ်းပွဲပြီးလျှင် သော့က်သည်ဖြစ်စေ၊ မသော့က်သည် ဖြစ်စေ၊ ကော်ဖီနှင့်မုန့် သုံးလေးမျိုး၊ အချိုပွဲ၊ အဖန်ပွဲစုံ၊ အစဉ်အလာကြီးတစ်ခု ဖြစ်လာကာ ထိုသို့ လုပ်နိုင်မှသာ ဘုန်းကြီးဆွမ်းကျွေးသည် မည်လေတော့၏။

(စေတီရုပ်ပွားတော်များ ထုလုပ်ကိုးကွယ်ကြရာ စသည်၌ ပို၍ ချဲ့ကြကုန်သေး၏။)

ထိုစာချဲ့မှုများကြောင့် ‘သီလဝိသောဓနီ’ တွင် သား သင်ပုန်းကြီးကုန်၍ မင်္ဂလသုတ် တက်ရလျှင် ဆွမ်းပို့ရန် မွေးထားရသော ‘မင်္ဂလသုတ် ဝက်’၊ ဘုန်းကြီးများ ပရိဝါသ်မာနတ်ခေါ် ဝိနည်းကျင့်ပွဲကို နယ်နှင့်ချီ၍ စုပေါင်းအဗ္ဗာန်ထွက်ပွဲ လုပ်တတ်ကြသဖြင့် ထိုပွဲ၌ ကျွေးရန် ‘အဗ္ဗာန်ဝက်’၊ ထို့နောက် ‘ကထိန်ဝက်’ များပင် ရှိခဲ့သည်ဟု ဖတ်ရှုရလေသည်။

အရာရာ၌ မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ ‘အလိုတော်ဆန္ဒ’ကို အတွင်းကျကျ မြင်အောင် လေ့လာ၍ လိုက်နာ ကျင့်ကြံကြကုန်ရာ၏။ အသုံးအဆောင် အသစ်အသစ် တိုးတက် နေသော သိပ္ပံဓေတီတွင် ‘အပိုပရိက္ခရာများ’ တိုးမလာရအောင် သတိပြုကြရာ၏။ မဟာယာနသမိုင်းကိုလည်း မမေ့သင့်။

နတ်ပြည်မှာပင် ဇွဲနှင့်ဆန္ဒ ရှိပါမှ

ကျမ်းဂန်တို့၌ တဏှာလောဘဖြင့် လိုချင်မှုကို “အာသာ”ဟုလည်း ခေါ်၏။ လုပ်ငန်းကိစ္စရပ် တစ်ခုခုတွင် မည်သို့မျှ စဉ်းစားကြံဆ၍ မရလောက်အောင် မျှော်လင့်ချက်လမ်း ပိတ်နေပြီ ထင်ရသော်လည်း မိမိက ဆန္ဒ မလျော့သေးသမျှ (ပန်းမပေးသေးသမျှ) အောင်မြင်မှုအခွင့်အလမ်းသည် ရှိနေသေးသည်ပင်ဖြစ်၏။ တစ်နည်းနည်းဖြင့် ရှိနေရ၏။

အောင်မြင်မှု အခွင့်အလမ်းများ မည်မျှ လမ်းပွင့်နေစေကာမူလည်း မိမိက မျှော်လင့်ချက်ဆန္ဒကို လျော့ချသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ပွင့်နေသော လမ်းများပင် ပိတ်ဆို့သွားကြကုန်၏။

မည်သည့်အရာမဆို ကိုယ်က လက်မြောက် အရှုံးမပေးသမျှ ပတ်ဝန်းကျင်က ‘ရှုံးသွားပြီ’ဟု မည်မျှ ပြောဆိုကြစေကာမူ နိုင်တုန်းပင်တည်း။

အာသာဆန္ဒ ပြင်းပြစွာ ထားရှိမှုနှင့် ဇွဲလုံ့လ ဝီရိယကို လုပ်မှ စားရသော ‘ကံ၊ ဉာဏ်၊ ဝီရိယ’ခေါ် လူ့ပြည်ကို မဆိုထားလင့် ကံဘုံဖြစ်သော နတ်ပြည်မှာပင် လိုအပ်လှ၏။

သိကြားမင်းစံရာ တာဝတိံသာနှင့် အသုရာတို့ အကြိတ်အနယ် စစ်ထိုးကြခိုက် သိကြားမင်းက သူ၏သားတော် ‘သုဝီရ’အား စစ်မြေပြင်ဆင်းရန် တိုက်တွန်းသော်လည်း သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ပျင်းရိ မေ့လျော့နေ၍-

“ငါ့သား သုဝိရ၊ အလုပ် မလုပ်ဘဲ ချမ်းသာရတဲ့ နေရာရှိလျှင် မင်းသွားချေပါ။
နောက်ပြီး ငါ့ကိုလည်း လာခေါ်လဲ့ပါ” ဟု ဆုံးမရဖူး၏။

(သဂါ-လာ-သံ။ သက္က=သုဝိရသုတ်။)

ဆန္ဒအင်အား ကြီးမားပုံ၊ ဝိရိယအင်အား ကြီးမားပုံနှင့်စပ်၍ (ထိုထို ဇာတ် ပါဠိတော်တို့၌)-

“အာသိသေထေဝပုရိသော၊ န နိဗ္ဗိန္ဒေယျ ပဏ္ဍိတော=အသာဆန္ဒ ပြင်းပြင်း
ပြပြထားပါ။ မပျင်းမရိ ဇွဲရှိရှိ လုပ်ပါ” ဟူသော ဆုံးမစကားကို နေရာများ
စွာ၌ တွေ့ရမည် ဖြစ်၏။

တဏှာဆန္ဒ ကြီးမားပုံ

အာသာဆန္ဒ၊ ဝိရိယ ကြီးမားရပုံနှင့်စပ်၍ (ဆက္က-အာသင်္ကာဇာတ်) ‘အာသင်္ကာ’
မည်သော အမျိုးသမီးကလေး၏ စကားများမှာ အလွန် မှတ်သားဖွယ် ကောင်း၏။

ရှေးအခါက ဟိမဝန္တာအရပ် ရသေ့ကြီးတစ်ပါး၏ ကျောင်းသင်္ခန်း၌ အနီးရှိ
ကြာအိုင်ကြီးတစ်ခုမှ ရသေ့ ကြာသန္ဓေရှင် အမျိုးသမီး တစ်ဦးရှိ၏။ ‘အာသင်္ကာ’
ဟု ခေါ်သည်။ သိကြားမင်းက ရသေ့ကြီးထံလာယင်း ရသေ့ကြီးသမီးအဖြစ် မွေးထား
သော အာသင်္ကာအတွက် တစ်ပင်တိုင် ဖန်နန်းနှင့် နတ်ဝတ်တန်ဆာ အစားအစာများကို
ဖန်ဆင်းပေးထားသည်။

ထိုသတင်းကို မုဆိုးထံမှ သတင်းရသဖြင့် ဗာရာဏသီမင်းက စစ်တပ်ဖြင့်
သွား၍ တောင်းရာ ရသေ့ကြီးက “သူ့နာမည်ဖော်နိုင်လျှင် ခေါ်သွား” ဆို၍
နာမည်ဖော်၍ ရသေ့ကြီးအားလျှောက်၏။ တစ်နှစ်တိတိ အမှန်မဖော်နိုင်၍ မရ။
စစ်သည် ဗိုလ်ပါလည်း ရိက္ခာပြတ်၊ ဥတုဒဏ် မခံနိုင်၊ ဆင်းရဲနေကြ၏။ သေသူ
သေကုန်ကြသည်။

ထို့ကြောင့် ဘုရင်ကြီး စိတ်ပျက်ပြီး ပြန်မည်အပြု ဖန်နန်းရှင် တပင်တိုင်
အလှမယ် အာသင်္ကာက ဖန်နန်းပြတင်းမှ ကိုယ်ရောင်ပြကာ ဘုရင်ကြီးကို လှမ်း၍
ပြောပြလိုက်၏။

“အရှင်မင်းကြီး တာဝတိံသာနတ်ပြည် စိတ္တလတာ-ဥယျာဉ်ကြီး ထဲမှာ
‘အာသာဝတီ’ ဆိုတဲ့ နွယ်ပင် ရှိပါတယ်။ ထိုနွယ်ပင်ရဲ့အသီးထဲမှာ အလွန် မြိန်
မြက်တဲ့ နတ်အဖျော်ရည် ရှိပါတယ်။ တစ်ကြိမ် သောက်ထားလျှင် လေးလ လုံးလုံး

မူးပြီးအိပ်ရာထဲမှာ လှဲနေရတယ်။ ဒါပေမယ့် အနှစ်တစ်ထောင် တစ်ထောင်ကြာမှ တစ်ကြိမ်သာ သီးလေ့ ရှိတယ်။

“မူးယစ် သောက်စားလေ့ရှိတဲ့ နတ်သားတွေဟာ အစားအသောက်ကိုပင် သတိ မရတော့ဘဲ ယခုပင် စားသောက်ရတော့မလို အနှစ်တစ်ထောင် လုံးလုံး တစ်ရက်မှ အပြတ်မခံ၊ နေ့စဉ် ခဏခဏ သွားသွားပြီး ကြည့်ကြပါတယ်။ မင်း ကြီးဟာ တစ်နှစ်လောက်နဲ့ မိမိရဲ့ဆန္ဒကို အဘယ်ကြောင့် စွန့်လွှတ်ချင်ရပါသလဲ။”

ဆန္ဒနှင့် တူးသော တောင်ပေါ်မြစ်

ထိုအခါ ဘုရင်ကြီးသည် စိတ်လည်ကာ တစ်နှစ် ပြန်နေပြီး နာမည် ပဟောဠိ ကို ဖော်ပြန်၏။ ဖော်မရ၍ ပြန်မည်လုပ်စဉ် အလှမယ်က ယခင်အတိုင်း တစ်ပင် တိုင်နန်းကို တံခါးဖွင့်ပြီး ဆန္ဒမလျှော့ရန် ပြောပြန်သည်။

အရှင်မင်းကြီး၊ လောကမှာ မိမိဆန္ဒအတိုင်း ပြည့်စုံရတဲ့ သူရယ်လို့ မရှိပါ။ ရှေးကတောင်ထိပ်တစ်ခုမှာ ဗျိုင်းတစ်ကောင် ရှိပါတယ်။ တောင်ထိပ်ပေါ်က ဆင်းဆင်းပြီး ကြာအိုင်တစ်ခုမှာ အစာရှာရလို့ တစ်နေ့တော့ ‘ငါဟာ ဒီတောင်ပေါ် တင်ပဲ အစာရေစာရလျှင် ကောင်းလေစွ’လို့ ဆန္ဒဖြစ်တယ်။ အဲဒီအချိန်မှာပဲ သိကြားမင်းဟာ အသုရာနတ်တွေကို စစ်အောင်ပြီး။ ‘ငါ့မှာ အလိုဆန္ဒ ပြည့်ဝသလို အလိုဆန္ဒ မပြည့်ဝတဲ့သူများ ရှိသေးသလား’လို့ ကြည့်တဲ့အခါ အဲဒီတောင်ပေါ်က ဗျိုင်းကို မြင်ရသတဲ့။

“သိကြားမင်းကလည်း သူ့ဆန္ဒကို သိလို့ တောင်အောက် မနီးမဝေးမှာ ရှိတဲ့ မြစ်ကြီးကို တောင်ထိပ်ပေါ် အရောက် စီးသွားအောင် ဖန်ဆင်း ပေးလိုက်တယ်။ သင်မင်းကြီးဟာ အဘယ်ကြောင့် မိမိဆန္ဒကို လွယ်လွယ်နှင့်လက်လျှော့ချင်ရပါသလဲ”

ဗာရာဏသီမင်းကြီးလည်း အာသင်္ကာကို လိုချင်သော ဆန္ဒကြောင့် သုံးနှစ် တိုင်တိုင် ဒုက္ခကြီးစွာ ခံ၍နေပြီး ပဟောဠိနာမည် ဖော်နိုင်သဖြင့် တစ်ပင်တိုင်အလှမယ် ကို ရလေ၏။

ဤကား ဘုရားဟောသော အာသင်္ကာဇာတ် အကျဉ်းချုပ် ဖြစ်သည်။

လူသားတို့သည် ကာမဂုဏ်နှင့် စပ်လာလျှင် မည်မျှ ဆန္ဒဓာတ် ကြီးမားသည်ကို သတိပြုသင့်၏။ ဇွဲရှိ သည်းခံနိုင်ပုံများကိုလည်း မြင်သာလှပေသည်။ လူ့စိတ်၏ ပမာဏကို တိုင်းထွာပြနေခြင်း ဖြစ်၏။ ထိုကာမဂုဏ်ထက်၌ လဲကျ စီးဆင်းနေသော

စိတ်ဆန္ဒများကို လူမှုရေး၊ နိုင်ငံရေးနှင့် လောကုတ္တရာဘက်သို့ ဦးလှည့်ပေးကြပါလျှင် ဤကမ္ဘာကြီးသည် အဘယ်မျှ ကြီးပွား ချမ်းမြေ့ပါလေမည်နည်း။

‘မဖြစ်နိုင်’ဟု ယူဆရသောကိစ္စများပင် ပြီးမြောက်၍ ‘တောင်ထိပ် ကြာပေါက်၊ အနောက် နေထွက်’လိုလျှင်လည်း ပေါက်စေ၊ ထွက်စေရသည်မှာ ဆန္ဒဓာတ်ကြီး ပင်တည်း။

ကမ္ဘာဦးသမိုင်းကို ကြည့်ပါလျှင် ကမ္ဘာဦးလူတို့သည် ကိုယ်မှ ထွက်သော အရောင်ဖြင့် နေလာခဲ့ကြ၏။ နောက် အစာအာဟာရနှင့် စိတ်များ ကြမ်းတမ်းလာကြ၍ ကိုယ်ရောင် ပျောက်သောအခါ ပထမနေမင်း ထွက်လာ၏။ ညအခါတွင် မှောင်မြဲ မှောင်နေ၍ ကမ္ဘာသူကမ္ဘာသား အားလုံးတို့က အလင်းရောင်ရရန် ဆန္ဒ ပြင်းပြကြသဖြင့် စန္ဒခေါ်သော လမင်းကြီး ထွက်ပေါ်လာပေးရသည်ဟု (ဆန္ဒမှ စန္ဒဖြစ်လာပုံကို) အဋ္ဌကထာဆရာတို့က ဖွင့်ပြကြကုန်၏။

(ပါထိက၊ အဂ္ဂညသုတ်။)

လိုတိုင်းရ၊ တ၊တိုင်း ပြီးသော ဆန္ဒဓာတ်ကြီး၏ အင်အားကို ပိဋကကျမ်းစာ များမှ ဉာဏ်အလှမ်း မီသမျှ ထုတ်ဖော် ညွှန်ပြခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ရှေးဘုန်းကံ ကြီးမားသူ၊ သီလ သိက္ခာ သမာဓိ ရှိသူတို့၏ အလိုဆန္ဒကို သက်ရှိ သက်မဲ့ မရွေး လိုက်ပါကြရမိ ဖြစ်ပေသည်။ ထိုမျှကြီးမားသည့် ဆန္ဒစသော တန်ခိုးကို လူသာမန်တို့ သဘောပေါက်ရန် ခဲယဉ်းလှပေ၏။

ထို့ထက် တန်ခိုးထွက်ပေါ်လာအောင် လိုချင်သော ဆန္ဒမှာ အခဲယဉ်းဆုံး ဖြစ်သည်။

အနောက်တိုင်း ပညာရှင်တို့၏ အမြင်

ဤနေရာ၌ အနောက်တိုင်း စိတ်ပညာရှင်၊ ရုပ်ပညာရှင်တို့၏ အမြင်ကို ဖော်ပြ လိုပါသေး၏။

‘နပိုလီယံဟီးလ်’ ဆိုသူသည် သန်းကြွယ်သူဌေးပေါင်း ငါးရာအကြောင်းကို နှစ်ပေါင်း နှစ်ဆယ်တိုင်တိုင် လေ့လာပြီး ‘ကြီးပွားရေးကျမ်း’ကို ရေးသည်။ သူကိုယ်တိုင်လည်း ထိုနည်းနာများအတိုင်း လိုက်နာ၍ သန်းကြွယ် သူဌေးတစ်ဦး ဖြစ်လာ၏။

ထိုသူဌေးများ အားလုံးလိုလို ကံကောင်းလွန်းလို့၊ ဉာဏ်ကောင်းလွန်းလို့၊ ဇွဲကောင်းလွန်းလို့ သူဌေးဖြစ်လာကြရသည်ဟု ထင်လျှင် မှားပေလိမ့်မည်။

သန်းကြွယ်သူဌေးကြီးများ အားလုံးလိုပင် ‘သူဌေးဖြစ်ချင်ကြသော ကြောင့် ဖြစ်လာကြရသည်ကို တွေ့ရ၏။

“လူသည် ဘာမဆို ဖြစ်ချင်တာ ဖြစ်ရသည်” ဟု သူတို့နားလည် နေကြသည်။ လက်တွေ့ ဖြစ်နေကြပြီ။ အရာရာတွင် ကိုယ့်ကိုကိုယ် ယုံကြည်ကြ၏။ ‘ဖြစ်မှ ဖြစ်ပါ့မလား’ စိတ် အလျှင်းမရှိ။

သန်းကြွယ် သူဌေးကြီး တစ်ဦးဖြစ်သူ ‘ဟင်နရီဖိုဒ်’ သည် ပညာ အရည် အချင်း မူလတန်းသာသာမျှသာရှိ၏။ ဆင်းရဲသားဘဝမှ သူဌေးဖြစ်လာသူဖြစ်သည်။ ကားထုတ်လုပ်မှုဖြင့် ကျော်ကြားလာသော တစ်နေ့တွင် ဆလင်ဒါရှစ်လုံးတပ် ကား ကြီးမျိုးကို တီထွင်ရန် ဆန္ဒ ပြင်းပြနေ၏။ မုချ ဖြစ်ရမည် မျှော်လင့်ထားသည်။ သူ၏ အင်ဂျင်နီယာများကို ပြောပြရာ မဖြစ်နိုင်ဟု တစ်ညတစ်ညွတ်တည်း ပြောဆို ကြရာ.....

“ကြိုးစား လုပ်ကြည့်ကြစမ်းပါ။ ခြောက်လ အချိန်ပေးပါမယ်” ဟု တိုက်တွန်းပြီး စောင့်ကြည့်ရာ သူလိုချင်သော ကား ပေါ်မလာချေ။

“ကျွန်တော် ဒါပဲ လိုချင်တယ်။ ကြိုးစားရင် ဖြစ်နိုင်ပါတယ်” နောက်ထပ် ခြောက်လ အချိန်ပေးပြန်၏။ မရချေ။ နောက် မကြာမီ သူ့စိတ်ထဲတွင် အကောင်အထည် ပေါ် အောင်မြင်နေသော ဆလင်ဒါရှစ်လုံးတပ် (ဖို့ဖို့အိတ်) ကားကြီး ထွက်ပေါ် လာတော့သည်။

“ကျွန်တော် ကားကို ပိုက်ဆံရ ပြီးရော သဘောထားပြီး ထုတ်လုပ်တာ မဟုတ်ဘူးဗျာ။ ကျွန်တော့်ကုမ္ပဏီက ကားစီးသူတွေ အားလုံးဟာ သူများထက် နည်းနည်းဖြစ်တော့ ဈေးသက်သာရစေရမယ်။ ခိုင်ခံ့ရမယ်။ အဘက်ဘက်က စိတ်ချမ်း သာမှု ရှိစေရမယ်”

‘ဖို့ဒ်’ ပြောနေကျ စကားဖြစ်၏။

သူ့စကားက အဘယ်ကြောင့် သူ့အောင်မြင်နေရသည်ကို ဖော်ပြနေ၏။ ဆင်းရဲသားဘဝမှ သန်းကြွယ်သူဌေးဖြစ်နိုင်အောင် ဆန္ဒနှင့် လူများစု၏ အကျိုးစီးပွား ချမ်းသာရေးအတွက် ထားရှိသော မေတ္တာကို တွေ့နိုင်သည်။

ဤစိတ်ထားများက ဖို့ဒ်အား ‘ကမ္ဘာ့ကားဘုရင်’ နေရာသို့ ပို့ပေးလိုက်ကြ သည်မှာ အံ့ဩဖွယ်ရာ မရှိချေ။

ယခုတိုင် ‘ဖို့ဒ်ဖောင်ဒေးရှင်း’ခေါ် (သူ့သေသော်လည်း) သူ့အလှူ မဏ္ဍပ် တွင် အလှူမစ်သေး။

နောက်တစ်ယောက်ကား ‘အင်ဒရူးကာ နက်ဂျီ။’

သူသည် လေးနှစ်မျှသာ ကျောင်းစာ သင်ဖူး၏။ တစ်နာရီ ဆယ်ပြားခန့်သာ ရသော အလုပ်သမားဘဝမှ သန်းကြွယ် သူဌေးဖြစ်လာရသူ ဖြစ်သည်။

သန်းသုံးရာကျော် လူမှုရေးဒါနများကို စွန့်ကြဲလှူဒါန်းခဲ့သူဖြစ်၏။ ‘အသက်ရှင် လျက် သူဌေးဖြစ်ရခြင်းကို ကျက်သရေမဲ့သည်’ ဟု ယူဆကာ ‘အများ အကျိုးရှိစေရန် မည်သည့်ကိစ္စအတွက် ဒေါ်လာ မည်မျှ၊ မည်သို့ သုံးစွဲသင့်သည်’ ဟု အကြံပေးနိုင်လျှင် ထိုသူနှင့် ထိုသူ တင်ပြသောလုပ်ငန်းအတွက် ဒေါ်လာကို သွန်၍ လှူ၏။ သတင်းစာ များတွင် အကြံဉာဏ်တောင်းခံသော ကြော်ငြာများ ထည့်၍ လှူရုံသူ ဖြစ်သည်။

သူသည် ပိုက်ဆံရှိလျှင် ချမ်းသာသည်ဟု ယူဆ၏။ မိမိ ချမ်းသာသကဲ့သို့ လူတိုင်း ချမ်းသာစေလို၍ မိမိစွမ်းသည့် ဘက်က လူသားတို့ အကျိုးစီးပွားကို လုပ်နေခြင်း ဖြစ်သည်။ မိမိလိုချင်သည်မှာ ငွေ။ သူများကို ရစေချင်သည်မှာလည်း ငွေ။

ကာနက်ဂျီသည် လူသားတို့အား ချမ်းသာပေးရာ၌ ထို့ထက် ထိရောက်သော ကိစ္စကို မြင်လျှင် ထိုကိစ္စကို မလွဲမသွေ လုပ်ဆောင် အောင်မြင်မည့်သူ ဖြစ်၏။ သို့သော် သူသည် လူကို မြှင့်တင်ရာ၌ ငွေကိုသာ လက်နက်အဖြစ် ခံယူပုံရသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း “သူဌေးဖြစ်နည်း ကျမ်းပြုစုလိုသူများ ရှိက ကျွန်ုပ်နှင့် လာရောက် ဆွေးနွေးပါ” ဟု ကြော်ငြာခေါ်၍ ရောက်လာသော လျှောက်လွှာများတွင် တစ်ခုကိုသာ ရွေးချယ်လိုက်၏။ ထိုသူကား ပြဆိုခဲ့သော ‘နပိုလီယံ ဟီးလ်’ ပင်တည်း။

ဆိုလိုသည်မှာ ကာနက်ဂျီသည် မိမိ ကြွယ်ဝချမ်းသာ သကဲ့သို့ အလားတူ သန်းကြွယ် သူဌေးပေါင်း များစွာကိုလည်း မွေးထုတ်ပေးလိုက်သူ ဖြစ်ကြောင်း ပင်တည်း။

ယုံစရာ မရှိသော လက်တွေ့

သူတို့ အသုံးပြုသောနည်းမှာ ယေဘုယျသဘောကို ကြည့်၍ “သူဌေး ဖြစ်နည်း” ဟု ဆိုရစေကာမူ ‘စာပေပညာရှင် ဖြစ်နည်း’၊ ‘ဘုရင်ဖြစ်နည်း’၊ ‘အခြား မည်သည့် အရာကိုမဆို ဖြစ်စေနိုင်သောနည်း’ ဟု ဆိုနိုင်၏။ ဖြစ်လည်း ဖြစ်ခဲ့ကြပြီ။

ထိုသူများ ဗုဒ္ဓဝါဒကိုသာ တွေ့မြင်သွားခဲ့ကြပါမူ တစ်လုံးတစ်ပါး ကြားရရုံ မျှဖြင့် ‘နိဗ္ဗာန်ရောက်နည်း’ ကိုပင် ထုတ်ဖော်မည့်သူများ ဖြစ်ကြောင်း ယုံမှားဖွယ် မရှိ။

သန်းကြွယ် ဥဌေးကြီးများ သူဌေး ဖြစ်ခဲ့ကြသည့်နည်းမှာ ယုံဖွယ် မရှိအောင်

လွယ်ကူလွန်းလှ၏။

လောက၌ အခက်အခဲဆုံး ပြဿနာ၏အဖြေသည် အလွယ်ကူဆုံး ဖြစ်တတ်၏။

မျက်လှည့်ပြ၊ ဆေးကြိမ်လုံးရိုက်သကဲ့သို့ အလွန် ကြီးမားသော အံ့ဖွယ် သူရဲ ဖြစ်ရပ်ကြီးများ၏ အညှာသည် သေးသေးကလေးပင် ရှိနေတတ်သည်။

တစ်လနီးပါး ဗိုက်သားပြင်၌ ဆေး(၁၈)လုံးထိုးမှ ပျောက်ရသည့် ခွေးရူးကိုက် ရောဂါ၌ စတီလုပ်၍ အောင်မြင်နေသော ဂါထာသည် ယုံစရာမရှိ။

တစ်နေ့ကုန် လုပ်မှ တစ်နပ်စာ ရသူထက် တစ်နေ့ဝင်ငွေ တစ်သိန်း ရသူ၏ နည်းက ပို၍ လွယ်ကူတတ်သည်။

ထို အံ့ဩလောက်သည့် လက်တွေ့နည်းနာများသည် လောက၌ အမှန်တကယ် ရှိနေ၏။ တွေ့သူတိုင်း အသုံးပြုနေကြ၏။ နည်းလည်း ပေးခဲ့ကြ၏။ သို့သော် လူတိုင်း မအောင်မြင်ကြချေ။

နည်းက လွယ်လွန်းအားကြီးသဖြင့် တွေ့သော်လည်း မယုံနိုင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

ထိုတွင် နိဗ္ဗာန်သည် အလှမ်းအဝေးဆုံး ချမ်းသာကြီးဟု ထင်ကြရ၏။ ရောက်ရှိအောင်မြင်ရန် အခက်ခဲဆုံးဖြစ်သည်။ နည်းတကာနည်းတို့တွင် အခက်အခဲဆုံးဟု ထင်ရသော အရာကို ရယူပေးသည့်နည်းသည် အလွယ်ကူဆုံးဖြစ်သည်ကို လူတိုင်း မျက်စိလျှံနေတတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့် တစ်နေ့ကုန်လုပ်မှ တစ်နပ်စာမျှသာ အနိုင်နိုင် ရသော အလုပ်၌ လူအများ ဝိုင်းအုံ လှုပ်လှေ့ကြသည်။ ရံခါ အထက်လူ ရှိခိုး၊ အောက်လူကုပ်ချိုး၊ တန်းတူလူ ခြေထိုးကား ဟစ်နပ်စာကိုပင် နည်းမျိုးစုံဖြင့် ရှာဖွေ နေကြရရှာ၏။

အမေရိကန် သန်းကြွယ် သူဌေးကြီးများ လက်တွေ့အောင်မြင်၍ စိတ်၏ စွမ်းအင်ကို လေ့လာသော ပညာရှင်တိုင်း၏ တူညီသော၊ တစ်ခုတည်းသော သူဌေး ဖြစ်နည်းကား အခြားမဟုတ်၊ သူဌေးဖြစ်ချင်သော ဆန္ဒပင်တည်း။

လူသည် ကိုယ့်စိတ်ကူး လျာထားသည်ကို 'စိတ်ကူးယဉ်သည်၊ လေထဲတိုက် ဆောက်သည်'ဟု ထင်ကာ ကိုယ့်စိတ်ကိုယ် မယုံ။ အခြေအနေအရ ပြောနေရ၊ လုပ်နေရသော်လည်း ကိုယ့်အပြောနှင့်ကိုယ် အလုပ်ကို မယုံ။ သွားသလောက် ရောက်သည်ကို မယုံ။ ကြိုသလို သွားနေရသကဲ့သို့ ထင်နေကြ၏။ သွားနေယင်းက 'ဖြစ်မှ ဖြစ်ပါ့မလား'ဟု ကြောင့်ကြနေကြသည်။

အရာရာ၌ အောင်မြင်နေကြသူများ၏ ဆန္ဒသည် ထိုတိမ်သလ္လာများမှ ကင်း

ဝေး နေသည်ကို သတိပြုရမည်။

စိတ်ကူးယဉ် အဖြစ်မှန်များ

‘အင်ဒရူးကာနက်ဂျီ’ စသော သန်းကြွယ်သူဌေးကြီးများ လက်တွေ့အောင်မြင် သည့်ဆန္ဒ အသုံးပြုနည်းမှာ-

မိမိ အမှန်တကယ် ဖြစ်လိုသော၊ အမှန်တကယ်လည်း ယုံစားနိုင်သော ငွေအရေအတွက်၊ အချိန်၊ မည်သို့ သုံးစွဲမည်၊ မည်သို့ရအောင် လုပ်မည်ဟု တိတိကျကျ စာရေး၍ အိပ်ရာဝင် အိပ်ရာထ တစ်နေ့နှစ်ကြိမ် လက်ဝယ် ရနေပြီဟု ထင်မှတ်လျက် နေ့စဉ် ဘုရားရှိခိုးစာကဲ့သို့ ရွတ်ပေးရမည်။ သူဌေးဖြစ်နည်း ပြီး၏။

သို့ရာတွင် ယုံနိုင်သူကား ရှားပေလိမ့်မည်။ လက်တွေ့ အောင်မြင်နေကြ သည်မှာတော့ ယုံမှားစရာ မရှိပေ။ ဘယ်မျှအထိ ဆန္ဒဓာတ်၏တန်ခိုးကို ယုံကြည် ကြောင်း အနည်းငယ် ပြောပြချင်ပါသေး၏။ (သိပြီးသူများ သည်းခံ၍ ဖတ်ပါ။)

ဥပမာ-အမျိုးသမီး တစ်ဦးသည် မှန်လုံကား လှလှတစ်စီးကို လိုချင်နေ၏။ လိုချင်သည်မှာ မည်ကာမထွဲ မဟုတ်။ မရလျှင် သေရမလောက် လိုချင်နေ၏။ ထိုကားပုံကို အိမ်နံရံ၌ ဆွဲချိတ်၍ ‘ဂိုဒေါင်၌ ထိုးထားသော ဇိမ်ခံကားကလေး’ ဟု ပင် ထင်ယောင်ကာ နေ၏။ မကြာမီ ထိုအမျိုးသမီးသည် ယောက်ျား တစ်ဦးနှင့် အိမ်ထောင်ကျသွားသည်။ ထိုယောက်ျားစီးလာသော ကားကလေးမှာ ယခင်က မိမိ မျက်စိထဲတွင် မရမနေ စီးချင်စိတ် ပြင်းပြနေသော ကားကလေး ဖြစ်နေတော့၏။ နောက်တစ်ခု-

သူငယ် တစ်ယောက်သည် အင်္ဂလန်နိုင်ငံရှိ တိုက်ကြီးတစ်လုံး၏ အောက်ထပ် ထောင့်ခန်း အကျဉ်းကလေး၌ သတင်းစာအရောင်းဆိုင်ဖွင့်၏။ ထိုအတွင်း ကြီးပွားရေး စာအုပ်တစ်အုပ်ငှား၍ ညအခါ ဖရောင်းတိုင်မီးထွန်းပြီး ဖတ်နေ၏။ မိမိအခန်းမှာ ဆောင်းရာသီတွင် ခြေမချရဲအောင် အေးစက်နေသဖြင့် စာအုပ်ဖတ်ယင်းပင် ကော်ဇောတစ်ချပ်လောက် လိုချင်စိတ် ပေါက်လာ၏။ စာဖတ်ယင်းစိတ်ကူးယဉ်ကာ သူ၏အခန်းကျဉ်းကလေးအပြည့် ကော်ဇောတစ်ချပ် ခင်းထားသည်ဟု အာရုံခံပြီးကြည့် နေမိ၏။ စိတ်ကူးကော်ဇောသည် အပွင့်နှင့် အနားနှင့် ပြတ်ပြတ် သားသားကြီး မြင်ရောင်ကာ ခြေကိုချလိုက်လျှင် ထိုစိတ်ကူးကော်ဇောအပေါ် ချမိ၍ ‘နွေးကနဲ ဖြစ်သွားသည်’ ဟု ပင် စိတ်ထဲက ခံစားနေမိ၏။ သို့သော် သူ့မှာ ကော်ဇောဝယ်ရန်ကိုပင်

မဆိုထားဘိ သူများငှားသောစာအုပ်ကို ဖတ်ရန် ဖရောင်းတိုင်တစ်တိုင် ဝယ်ဖို့ပင် အနိုင်နိုင်။

တစ်နေ့ထက်တစ်နေ့ ငွေမရှိစေကာမူ လိုချင်နေသောစိတ်က ဖျောက်၍ မရ။ ပို၍ပို၍ စွဲမြဲထင်မြင်နေ၏။ စိတ်ကူးကော်စောကလေး တစ်ချပ်သည် မျက်စိထဲက မထွက်တော့ချေ။ မကြာမီ (ဗမာလိုဆိုလျှင် ကံအားလျှော်စွာ) တစ်ချိန်က မိမိက ကူညီပေးခဲ့ဖူးသော အိမ်နီးချင်း အမျိုးသမီးကြီးတစ်ဦးက ကော်စောတစ်ချပ် လက်ဆောင်ပေးလှာ၏။

ထိုကော်စောကား မိမိနေ့တိုင်းကြည့်နေ မြင်နေကျ စိတ်ကူးထဲက ကော်စော အတိုင်းပင်တည်း။

အနုမြူကို ရှာပေးသောဆန္ဒ

ယင်းသို့ဆိုလျှင် ဆန္ဒဓာတ်၏သဘောကို အနောက်တိုင်းသားတို့ နားလည် နေကြကုန်၏။ ယနေ့လူများစု အသုံးပြုသော ဆန္ဒအင်အားမှာ ဆယ်ရာခိုင်နှုန်းသာ ရှိသေးသည်ဟု တွက်ချက်၍ကြသည်။ ယင်းသို့ဆိုသော် ယနေ့ အောင်မြင်နေသူများ အားလုံးသည် မတော်တစ်ဆ အောင်မြင်နေသူများသာတည်း။

ထိုမှတစ်ပါး သိပ္ပံပညာရှင်ကြီးများ၏ ဆန္ဒနှင့် ခွဲသည် ပို၍ အံ့ဖွယ် ရှိပေ၏။ သူတို့သည် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း တရားများကဲ့သို့ သိုက်ညွှန်းကျမ်း ရရှိထားသူများ မဟုတ်။ ‘လုပ်လျှင် ဖြစ်နိုင်ဖွယ်ရာရှိသည်’ဟူသော အားကိုးမျှသာ ရှိကြ၏။

ထိုခွဲဆန္ဒဖြင့် ကြိုးစားရှာဖွေကြရာ တစ်ချိန်က လူသားတို့ ထိတ်ရွံ့ ကြောက်လန့်၍ ကိုးကွယ် ပသခဲ့ရသော လျှပ်စစ်မိုးကြိုးများကို လှောင်အိမ် (ပါဝါ စတေရှင်) ထည့်၍ လျှပ်စစ်မီးချောင်း မီးသီးအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်ခဲ့ကြ၏။

လူသုံးချ သိပ္ပံပစ္စည်းအမျိုးပေါင်း တစ်ထောင်ကျော်ကို တီထွင်ပေးခဲ့သူ။ တစ်နေ့လျှင် ၆ နာရီမျှသာအိပ်၍ အလုပ်လုပ်သွားသူ ‘အက်ဒီဆင်’ သည် လျှပ်စစ် ဓာတ်အားမှ လျှပ်စစ်မီးခွက်လုပ်ပြီး မီးထွန်းရန် ကြံစည်ခဲ့သည်။ ထို အကြံအစည် (ဆန္ဒ)မှာ တစ်ကြိမ်နှင့် အောင်မြင်ခဲ့သည် မဟုတ်။ နှစ်ကြိမ်သုံးကြိမ်မျှနှင့်လည်း အောင်မြင်ခဲ့သည် မဟုတ်ချေ။ “မဖြစ်လျှင် ငါ မနေဘူး”ဟူသော ‘ဆန္ဒာဓိပတိစိတ်’ ဖြင့် အကြိမ်ပေါင်း ဟစ်သောင်းတိတိ ဖျက်လိုက် ပြင်လိုက် လုပ်ခဲ့ရသည် ဆို၏။

အဏုမြူကို ရှာဖွေပေးခဲ့သူ ‘အိုင်စတိုင်း’သည် အဏုမြူကို ရရှိထုတ်ဖော်

ပေးလိုသော ဆန္ဒမှတစ်ပါး အခြားဖြစ်ချင်တာဟူ၍ မရှိ၊ ကလေးစီးသောလှည်းကို တွန်းရင်း ကလေးထိန်း လမ်းလျှောက်ယင်းလည်း သင်္ချာတွက်နေ၏။ အဏုမြူကို နှစ်ပေါင်း အကြိမ်ပေါင်း မည်မျှရှာမည်ကို ခန့်မှန်းကြည့်သင့်သည်။

ဒြပ်၏ဆွဲအားကို ရှာကြိုသူ ‘နယူတန်’ သည် သူလိုချင်သော ဆွဲအားကို နေ့တိုင်း မျက်စိထဲ မြင်ရောင်နေအောင် ဆန္ဒပြုထားသည်။ သိုက်ညွှန်းကျမ်းစာ မရှိဘဲ ရှာဖွေ ရလာသော သဘာဝ ရုပ်စွမ်းအားများကို တွေ့ရှိကာ လူသားတို့အား အလှဆင် ပေးနိုင်ခဲ့ကြသည်။

ထိုသို့ ရုပ်အင်အားများကို ဆွဲထုတ်ပေးသူမှာ နာမ်အင်အားများသာဖြစ်၍ ထိုတွင် ဆန္ဒသည် ခေါင်းဆောင်ကြီးဖြစ်ပေ၏။

“မအိပ် မစား တစ်သက်လုံးလုပ်သမျှမှ လိုချင်တာက တစ်ခုထဲ။ ရလာလျှင် ကမ္ဘာသူ ကမ္ဘာသားတို့အတွက်” ဟူသော (ဆန္ဒနှင့် စေတနာ မေတ္တာ)အင်အားနှစ်ခုကို ရှေ့တန်းတင်၍ ယုံကြည်မှု၊ သည်းခံမှု၊ ဇွဲရှိမှုတို့ဖြင့် ဘဝကို အလျော်အစား လုပ်ခဲ့ကြသဖြင့် ယနေ့ လာကမ္ဘာသို့ပင် သွားနိုင်ကြ၏။

မြေကြီးကမှ အပ်လုပ်နိုင်သောနေ့သည် လေယာဉ်ပျံ ခုံးပျံလုပ်နိုင်သောနေ့နှင့် ကပ်နေ၏။

‘တစ်နှယ်ငင် တစ်စင်ပါ’ ဟူသကဲ့သို့ အင်အားတစ်စုံတစ်ခုကို တွေ့ရလျှင် ကျန်အင်အားမှန်သမျှ တစ်ပြိုင်ကြီး တွေ့ရတတ်မြဲ ဖြစ်၏။ အညှာချင်း ဆက်၍ နေပေသည်။

ယုံကြည်မှုဟူသော အင်အားတစ်ခုကိုရထားလျှင် ဝီရိယ၊ သတိ၊ သမာဓိ၊ ပညာအင်အားများ တစ်ခုစီ ရှာမနေရ၊ လုပ်မနေရဘဲ တစ်ညာတည်းတွဲ၍ ပါလာရ မြဲဖြစ်သည်။ ယုံကြည်လျှင် ဇွဲကောင်း၏။ အထူးကြိုးစား နေရသည်မဟုတ်။ ထို နာမ်အင်အားများကို ‘ဗိုလ်ငါးဦး’ဟု ခေါ်၏။ တစ်ဦးလုပ်လျှင် ကျန်ဗိုလ်များ ကူညီမြဲ ဖြစ်သည်။ ဗိုလ်ငါးဦး တိုက်သော စစ်ပွဲသည် အရှုံးဟူ၍ မရှိ။ တိုက်ပွဲတစ်ရာ အောင်ပွဲထစ်ရာ။

သူဌေးဖြစ်စေနိုင်သော သဗ္ဗေသင်္ခါရာ

အဆိုပါ သန်းကြွယ်သူဌေးကြီးများနှင့် အနောက်တိုင်း စိတ်ပိုင်းဆိုင်ရာ ပါရဂူများ တွေ့သောနည်းမှာ အထက်ပါ လောကီ သဒ္ဓါဆန္ဒနှင့် ဝီရိယမျှ လောက်

သာရှိကြ၏။ မြတ်စွာဘုရား ဟောတော်မူသည့် (ပြဆိုပြီး) ‘ဆုတောင်းပြည့် အင်အားများ’ ကို တစိတ် တဒေသ ကျင့်သုံး လိုက်နာမိလျက်သား ဖြစ်နေကြစေမူလောကီ သဒ္ဓါနှင့်ဆန္ဒမှ တစ်ပါး အခြားအင်အားကောင်းများကို သဲသဲကွဲကွဲ မမြင်ခဲ့ကြချေ။ ထို အင်အားများက ထိုထက် တွန်းပို့နိုင်သေးသည် ကိုလည်း သာ၍ မမြင်ခဲ့ကြ။

မည်သို့ဖြစ်စေ၊ သူတို့သည် ထိုတွေ့သမျှ အင်အားမျှလောက်ဖြင့် သူဌေးကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။ ပညာရှင်ကြီးများ၊ ဘုရင်ကြီးများ ဖြစ်ခဲ့ကြ၏။

လောကီရော၊ လောကုတ္တရာပါ အမြင့်ဆုံးသော နေရာအထိ ရောက်စေနိုင်သော အင်အားများကို လက်ဝယ် ပိုက်ထားသည့် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တို့ကား သူဌေးဖြစ်ဖို့ နေနေသာသာ လူရေးလူရာပင် မပြောင်။ မျောက်အုန်းသီး ရသကဲ့သို့ ရှိကြရလေ၏။ ကိုးကွယ်သူကြောင့် ကိုးကွယ်ရာ ဝါဒပင် ဂုဏ်ငယ်ရလေသည်။

‘ကံ’ ဆိုသည်မှာ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ် သုံးမျိုးဖြင့် လုပ်ယူရသည်ကိုလည်းကောင်း။

‘သင်္ခါရ’ = ပြုပြင် စီမံ ဖန်တီး၍ ယူရသည်ကို လည်းကောင်း။

‘အနိစ္စ’ = အမြဲမရှိလိုကို မိမိလိုသလို ပြုပြင်ဖန်တီး စီမံပိုင်ခွင့် ရနေသည်ကိုလည်းကောင်း သဘောမပေါက်ကြ။

သင်္ခါရနှင့် အနိစ္စကို လောကီ၊ လောကုတ္တရာကြီးပွားရေး လက်နက်များ အဖြစ် အသုံးမချနိုင်ဘဲ အင်တမန် သုတိသာသည့် ဝေါဟာရများကို ‘သေခြင်း တရားနှင့် တွဲစပ်ကာ ‘အမင်္ဂလာ’ စကားများဟု ထင်မှားနေကြသည်။

ပြဆိုခဲ့သည့် “သူဌေးအမျိုးမျိုးနှင့် ၃၁-ဘုံ ရောက်လိုရာ ရဟန္တာ အဖြစ် အထိ” ရောက်စေနိုင်သည်ဟုဟောကြားသော ‘သင်္ခါရုပတ္တိသုတ်’ ၏အမည်ကိုကပင်-

သင်္ခါရ = ပြုပြင် ပြောင်းလဲခြင်း၊ ဖန်တီးခြင်း ပြုလုပ်၍+ဥပပတ္တိ= ဖြစ်လိုရာ ရောက်လိုရာ ဖြစ်နိုင်၊ ရောက်နိုင်သည်” ဟု ဟောတော်မူလိုပေသည်။

ထိုသုတ်၌ -

“သင်္ခါရ = ကို ဝိဟာရ = ပို၍ ထူးခြားတိုးတက်ကာ ဖြစ်ပွားလာစေနိုင်သော တရားနည်းလမ်းကောင်းများ” (သဒ္ဓါ၊ သီလ စသည် ငါးပါး) ဟုပင် ထပ်ဆင့် အဓိပ္ပာယ် ဖော်တော်မူလေသည်။ အားရဖွယ် ကောင်းလေစွာ။

ဆိုလိုသည်မှာ “သင်္ခါရပစ္စယာ ဝိဉာဏံ” ဟူသော ပဋိစ္စသမုပ္ပါဒ်ပင်တည်း။ သံသရာဝဋ် ပဋိစ္စစက် ဖြစ်ပျက်ယန္တရားကြီးကိုပင် ချိုးဖျက် ထွက်လွှဲနိုင်သော နည်းများသည် ဖြစ်ပျက်ယန္တရားကြီး အတွင်း၌လည်းကောင်း အကောင်းဆုံးအမြင့်မားဆုံး

ဖြစ်ပျက်မှုများကို ကြိုက်သလို ဖန်တီးရယူနိုင်သည်ဟု တစ်ဘက်က ပြညွှန်နေ၏။

ကြိုက်ရာရွေး ‘ဆုတောင်းပြည့်’ လမ်းနှစ်သွယ်

ပြုပြင်ပြောင်းလဲခြင်းဖြင့် လိုသလို စိတ်ကြိုက် ဖန်တီးယူနိုင်သော ‘သခါရ’ကို အယူအဆ လွဲရာမှ-

“အို..... အခု လုပ်နေလဲ တော်ကြာ ပျက်ဦးမှာပဲ”ဟု ဆက်၍ လွဲကုန်ကြ၏။ ဗုဒ္ဓဘာသာ သက်ဝင်ယုံကြည်သော လူမျိုးနှင့် တိုင်းပြည်တို့သည် ကမ္ဘာပေါ်တွင် အောက်တန်း နောက်တန်းကျကာ ထိုသူများကြောင့် ဘာသာတရားကိုပင် အထင်အမြင် လွဲလာကြ၏။

“ဗုဒ္ဓဘာသာတရားဟာ သေဖို့နဲ့ ပျက်ဖို့ပဲ ရှေးရှုနေတာပါ။ ကံယုံလို့ မဟန် ယင် ကံကိုပဲ ပုံချပြီး လူပျင်းများ ယိုးမယ်ဖွဲ့ ဆင်ခြေကန်ကောင်းတဲ့ ဝါဒပါ”ဟု ကိုးကွယ်သူများကြောင့် နာမည်ပျက်ရန်သာ ရှိပေ၏။ ‘ဖီလိုဆိုဖီ’ဆရာတို့ကလည်း ဗုဒ္ဓဝါဒကို အမျိုးမျိုးသရုပ်ခွဲကာ နာမည် အမျိုးမျိုး တပ်ပေးနေကြ၏။

မြတ်စွာဘုရားရှင်၏ တရားနည်းလမ်းများသည် လွယ်ကူပေါ့ပါး၍ လောကီ ရေးရာမှာပင် အနောက်တိုင်းရုပ်ပညာ၊ စိတ်ပညာတို့ထက် မည်မျှ ရှေ့က ပြေးနေ သည်ကို သိသာ ပေါ်လွင်လှပါ၏။ နိဗ္ဗာန်ရဖို့မျှသာ မဟုတ်ပါချေ။

ပြဆိုပြီး အာသင်္ကာဇာတ်တွင် ဗာရာဏသီ ဘုရင်ကြီးသည် အာသင်္ကာ အလှမယ်ကို လိုချင်သော ဆန္ဒ (တဏှာဆန္ဒ)ကြောင့် စစ်တပ်၊ ဆင်၊ မြင်းများ တောကြီး မျက်မဲထဲ၌ ရိက္ခာပြတ်၍ ငတ်သူငတ်၊ နာသူနာ၊ သေသူသေကြ၏။ ဘုရင်ကား သူ့ဆန္ဒကို မလျော့သဖြင့် အခြားခံနိုင်ရည် အင်အားများကိုပါ ရရှိလျက် သူလိုချင်သော အလှမယ်ကို သုံးနှစ်အကြာတွင် ရလာခဲ့၏။

အာသင်္ကာ၏ မွေးစားရသေ့ကြီးကား ဈာန်အဘိညာဉ် သမာပတ်တန်ခိုးများ ကို လိုကျင်သော ဆန္ဒ(ဓမ္မဆန္ဒ)ကြောင့် ဒုက္ခအမျိုးမျိုး ခံနိုင်ရည်ရှိကာ မြေလျှိုး မိုးပျံနိုင်သော တန်ခိုးများ ရနေခဲ့၏။ ယခုအခါ နိဗ္ဗာန်ကိုပင် ရတော်မူနေကြ၏။

ဆိုလိုသည်မှာ လူသားသည် အမှန်တကယ် လိုချင် ပြင်းပြ ထက်သန်လှ သော ဆန္ဒရှိလျှင် (တဏှာဆန္ဒ ဖြစ်စေ၊ ဓမ္မဆန္ဒ ဖြစ်စေ) လောကီရော၊ လော ကုတ္တရာပါ ဘာမဆို လိုသလို လိုသလောက်၊ အကန့်အသတ်မရှိ ရနိုင်၊ ဖြစ် နိုင်ကြောင်းလက်တွေ့နည်းလမ်းကောင်းများနှင့်တကွ ပွင့်ပွင့်လင်းလင်းကြီး ဟောပြ

ထားသည်မှာ အဘယ်မျှ အားကျဖွယ် ကောင်းလိုက်ပါဘိသနည်း။

‘နိတ္တိဆန္ဒဿ ဟာနိ’ = အတုမဲ့ ဆုတောင်းပြည့်တော်မူသော ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမများကို လိုက်နာလျက် ထိုဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ ရှေ့တော်မှောက်တွင် ပန်လျှောက် မြတ်ကြားခွင့်ရသော ကျွန်ုပ်တို့၏ ဆုတောင်း ဆန္ဒများကို အဘယ်အရာသည် တားဆီးပိတ်ပင်နိုင်ပါချေမည်နည်း။

သီလပြည့်စုံသူမှာ

ရဟန်းသည် သီတင်းသုံးဖော်တို့၏ ချစ်ခင် လေးမြတ်ခြင်းကို ခံယူလိုလျှင်၊ ပစ္စည်းလေးပါးများပြားလိုလျှင်၊ နောက်ဆုံး ဤဘဝ၌ပင် သမာပတ် ရှစ်ပါး၊ ဈာန်၊ အဘိညာဉ် တန်ခိုးများနှင့်တကွ မင်္ဂလေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါးကို ရလိုလျှင် ‘သေးငယ်သော အပြစ်ကလေးမှအစ ရှောင်ကြဉ်ကာ သီလကိုသာ ပြည့်စုံ လုံလဲအောင် ဖြည့်၍ ဆုတောင်းကြရာသည်။

[မူလပဏ္ဏာသ အာကဓဇံယျသုတ်]

အခန်း(၅)

မေတ္တာ (ဗြဟ္မဝိဟာရ) သစ္စာ

မေတ္တာဓာတ်များ ပွားများအောင် နှလုံးသွင်းခြင်း

ဘုရားဝတ်တက် (ဂုဏ်တော်ပွား) ခြင်း၊ မေတ္တာပို့ပွားခြင်း၊ အမျှဝေခြင်း တို့သည် ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်တိုင်း နေ့စဉ် ပြုလုပ်ရသည့် အလုပ် ဖြစ်သည်။ မလုပ်ဘဲ မနေရာ၊ ထို့ကြောင့် ထိုအခြေခံ လုပ်ငန်းများကို ခြေမြေ မြစ်မြစ် ရှိ၍ တိတိကျကျ လုပ်တတ်ရန် အလွန် အရေးကြီးလှ၏။

မေတ္တာပွားပို့ခြင်း အကြောင်းကို တစ်ကျမ်းတဖွဲ့ ရေးမှသာ အကြောင်းအကျိုး ပြည့်စုံနိုင်၏။ သို့ရာတွင် ပွားပို့ တတ်ရန်မှာမူ တစ်ကြောင်းတည်း ရေးပြုရုံနှင့် လုံလောက်သည်။

“အလုံးစုံသော သတ္တဝါ အပေါင်းတို့ ချမ်းသာကြပါစေ”

ဤမျှသာဖြစ်၏။ သို့သော် နှလုံးသားအတွင်းက နှစ်နှစ်ခြိုက်ခြိုက်ကြီး ကျေနပ်ရန်မှာ ခဲယဉ်းလှသည်။ ထိုသို့ မရှိပါလျှင်လည်း မေတ္တာပွားပို့ခြင်း အဓိပ္ပာယ် မပြည့်စုံနိုင်ချေ။

‘မေတ္တာ’ကို ‘ချစ်ခြင်း’ဟု သာမန်ကာလျှံကာ ပြောဆိုနေကြသော် လည်း သားမယား၊ ညီအစ်ကို၊ မောင်နှမ၊ မိသားစုချစ်ခြင်း (ဂေဟသီတပေမ) တဏှာ၊ လောဘ ချစ်ခြင်းမျိုးမဟုတ်။ ဘေးရန်ကင်းကွာ ချမ်းသာတိုးပွား စေလိုသော ဖြူစင်မြင့်မြတ်သည့် ကိုယ်ချင်းစာ စိတ်ထားကြီး ဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် မိမိကိုယ်ကို ပထမဆုံး သက်သေထား၍ ပွားပို့ကြရသည်။

ကိုယ်ချင်းစာ အရိုးခံ စိတ်ထားနည်း

(ငါသည် ဘေးရန်တွေ့ကြုံရသည်ကို မလိုလားပါ။ ဘေးရန်မတွေ့ ပါရစေ နှင့်။ ထို့အတူ-)

၁။ သဗ္ဗေ သတ္တာ အဝေရာ ဟောန္တု = သတ္တဝါအားလုံး
ဘေးရန် ကင်းဝေးကြပါစေ။

(ငါသည် ခန္ဓာကိုယ် နာကျင်ခံခက်ခြင်း=ကိုယ်၏ ဆင်းရဲမှန်သမျှ အလိုမရှိပါ။
ကိုယ်မဆင်းရဲပါစေနှင့်။ ထို့အတူ-)

၂။ အဗျာပဇ္ဇာ ဟောန္တု = စိတ်ဆင်းရဲခြင်း ကင်းဝေးကြပါစေ။

(ငါသည် ခန္ဓာကိုယ် နာကျင်ခံခက်ခြင်း=ကိုယ်၏ ဆင်းရဲမှန်သမျှ အလိုမရှိပါ။
ကိုယ်မဆင်းရဲပါစေနှင့်။ ထို့အတူ-)

၃။ အနိမ္မာ ဟောန္တု = ကိုယ်ဆင်းရဲခြင်း ကင်းဝေးကြပါစေ။

(ငါသည် နေ့စဉ်နှင့်အမျှ စားဝတ်နေမှု ပြုစုစောင့်ရှောက်ရသော ဤ ခန္ဓာ
ဝန်ကြီးကို ပင်ပင်ပန်းပန်း ရှာဖွေ စားသောက်ရခြင်း၊ ခက်ခက်ခဲခဲ ဆင်းရဲကြီးစွာ
စောင့်ရှောက်နေရခြင်းကို မလိုလားပါ။ လွယ်လွယ်ကူကူ သက်တောင့်သက်သာ
ဖြစ်ရပါလို၏။ ထို့အတူ-)

၄။ သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု = ချမ်းသာလွယ်ကူစွာ ခန္ဓာဝန်ကို
ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

ဤကား ကျမ်းဂန်လာအတိုင်း၊ အရိုးခံအတိုင်း ကိုယ်ချင်းစာ စိတ်ထား
လေးမျိုးဖြင့် ပွားပို့ပုံ ဖြစ်၏။

“သတ္တဝါ အားလုံးတို့သည် ဘေးရန်ကင်းကွာ၍ အတိုင်းအထက် အလွန်
ချမ်းသာပြောကြပါစေ”

ဤသို့ ပို့လျှင် တစ်ချက်တည်း ငုံ့မိ ခြုံမိလေသည်။ “ချမ်းသာကြပါစေ”
ဟု နှလုံးသွင်းလျှင်လည်း လုံလောက်ပါ၏။ မိမိကိုယ်ကဲ့သို့ မိမိ၏တစ်ဦးတည်းသော
သားကဲ့သို့ စိတ်ထဲက နှစ်နှစ်ကာကာ ချမ်းသာစေလိုစိတ် ဖြစ်ပေါ်လာစေရန်
သာ ပဓာန ဖြစ်သည်။

ကိုယ်ရော နှုတ်ပါ မေတ္တာသက်ဝင်

စကြဝဠာ ကမ္ဘာလောက ဓာတ်ကြီး တစ်ခုလုံး ငြိမ်းချမ်းသာယာအောင် ထိန်းချုပ် ပဲ့ကိုင်နိုင်သော အင်အားသည် ဤမေတ္တာဓာတ်ကြီးက လွဲ၍ အခြား မရှိပြီ 'ကမ္ဘာ ပီယဆေးကြီး'ပင်တည်း။ အတုမရှိ ငြိမ်းချမ်းရေး လက်နက်ကြီး ပင် တည်း။

အရှိန်ပြင်းစွာ လောင်မြိုက်နေသော မီးကို ငြိမ်းသတ်နိုင်သည်မှာ ရေမှတစ်ပါး အခြားမရှိ။ လောဘ ဒေါသစသော ကိလေသာ အပူမီးတို့ကို ငြိမ်းသတ်နိုင်သည် မှာလည်း မေတ္တာသာလျှင် ရှိပေ၏။

ထို့ကြောင့် ရပ်ကွက် မြို့ရွာတိုင်း အဆက်မပြတ် မေတ္တာပွားပို့ပွဲကြီးများ ပြုလုပ်သင့်ကြပြီ။

မေတ္တာပွားပို့ရာ၌ အသံထွက် မပိုရ။ စိတ်ထဲကသာ နှလုံးသွင်းရမည်။ ပြောဆို၊ လုပ်ကိုင်ရာ၌လည်း မေတ္တာသံ၊ မေတ္တာအမူအရာများ (မေတ္တာ ဝစီကံ မေတ္တာကာယကံများ) ပါရှိပါမှ မေတ္တာ၏အဓိပ္ပာယ်သည် ပြည့်စုံ၏။ လိုသေးလျှင် ကြိုးစားလေ့ကျင့် ပေးရသည်။ အားရှိမှသာ လိုရာသို့ လိုသလောက် ပို့လွှတ်နိုင်သည်။

အဆုံးမရှိ ကျယ်ပြန့်အောင်

မိမိခန္ဓာကိုယ်မှ အစ မိမိအိမ်၊ ရပ်ရွာ၊ မြို့နယ်၊ နိုင်ငံ၊ ကမ္ဘာ၊ စကြဝဠာ အနန္တအထိ ချဲ့၍ ချဲ့၍ ဖြန့်၍ ဖြန့်၍ မေတ္တာ အအေးဓာတ် လှိုင်းများကို စေလွှတ်ပါ။ မျက်စိအင်အားသည် တမျှော်လောက်သာ သွား၏ နား၏ အင်အားသည် တခေါ်လောက်သာ သွား၏။ စိတ်၏ အင်အားသည် စကြဝဠာအနန္တ အကန့်အသတ် မရှိ သွား၏။ သွားနိုင်သမျှ လွှတ်ပေးပါ။

(စကြဝဠာနှင့် တိုင်းတာရသော မြတ်စွာဘုရားအခန်းကို ကြည့်ပါ။)

စိတ်ထဲ၌ မငုံမိနိုင်သေးလျှင် တစ်ကမ္ဘာလုံး မပို့မီ တိုက်ကြီး ခြောက်တိုက်ကို တစ်တိုက်ချင်းလီ၍ ချေညက်ကြည့်ပါ။ မကြာမီ တရုတ်တရုတ် အတွင်းမှာပင် တစ်ကမ္ဘာလုံးကို ငုံမိလာမည်။ စကြဝဠာအနန္တကိုပင် ဒိုးယိုဟင်းလင်း ကွင်းကွင်း ကွက်ကွက်ကြီး ပိုင်နိုင်လာပါလိမ့်မည်။ သို့သော် မေတ္တာဓာတ်လှိုင်းများ၏ ပစ်မှတ် နေရာ၌သာ ကိုယ်ရောစိတ်ပါ မရွေ့မလှုပ် စူးစိုက် နစ်ဝင်နေစေရမည်။

အခြားခြားသော ကုသိုလ်များကို ပြုလုပ်ကြရာ၌ အကန့်အသတ် ရှိ၏။ ဥပမာ ငွေတစ်ထောင် ကုန်သည်။ တစ်ထွာရှိသည်။ ထို့ကြောင့် အကျိုးရသော အခါလည်း အတိုင်းအဆ ပါလာ၏။

မေတ္တာကား ထိုသို့မဟုတ်။ အနန္တ စကြဝဠာရှိ သတ္တဝါ အနန္တအပေါ် ထားရသော ကုသိုလ်ဖြစ်၍ အကန့်အသတ်မရှိ။ အကျိုးပေးသော အခါလည်း တွက်ပြစရာ သင်္ချာမရှိ။ ‘အနန္တ’ဟူသော ဝေါဟာရကိုသာ သုံးစွဲ ရတော့သည်။ ထို့ကြောင့် ကျယ်ပြန့်သည်ထက် ကျယ်ပြန့်အောင် လေ့ကျင့်ကြရာ၏။

သေသူ၊ ချစ်သူ၊ မုန်းသောသူ

ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါအားဖြင့် ပွားပို့ရာတွင်လည်း မေတ္တာသုတ်၌ ဟောတော်မူ သကဲ့သို့ ‘အထီးအမ၊ အတို၊ အရှည်၊ အလတ်၊ ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ ကောင်းကင် နေ’ စသည်ဖြင့် သဘောတူရာ တူရာ အုပ်စုခွဲ၍ ခွဲ၍လည်း ပွားပို့နိုင်သည်။ မိမိ အသိဉာဏ်၌ ပေါ်လွင်မှု၊ လွယ်ကူနိုင်နင်းမှု၊ နှစ်နှစ်ကာကာ ရှိမှုသာလျှင် ပဓာန ဖြစ်သည်။

ပုဂ္ဂိုလ်အလိုက် ပွားပို့ရာ၌ အထူး သတိပြုရသည်မှာ ကွယ်လွန်ပြီးသူများကို မပို့ရ၊ ပို့လွတ်သည့်မေတ္တာဓာတ်အားကို ခံယူသူ မရှိတော့၍ ဖြစ်သည်။ အမျှသာ ပေးဝေရ၏။

ထို့ကြောင့် အသက်ထင်ရှားရှိသော မိဘဆရာသမားများကစ၍ တစ်ဦးချင်း (ဓာတ်ပုံရိုက်သကဲ့သို့) ပီပြင်ထင်ရှား ပြတ်သားအောင် ကြည့်၍ ပို့ပါ။

မေတ္တာအင်အားသည် မည်မျှ ကြီးမားသည်၊ တာသွားသည်ကို ကိုယ်တွေ့ မကြုံသမျှ ယုံနိုင်ဦးမည် မဟုတ်ပေ။ မပျင်းမရိ ခွဲရှိရှိဖြင့် သည်းခံပြီး ကြီးစား လေ့ကျင့်ကြပါကုန်။

ကလေးသူငယ်များအတွက်
မေတ္တာပို့

(အရကျက်ပါ)

- ၁။ တို့အိမ်တွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၂။ တို့ရွာတွင်းမှာ၊ များသတ္တဝါ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၃။ တို့မြို့တွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၄။ တို့နိုင်ငံတွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၅။ တို့ကမ္ဘာတွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၆။ တို့စကြဝဠာတွင်းမှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၇။ အနန္တစကြဝဠာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၈။ အရှေ့အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၉။ အနောက်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၀။ မြောက်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၁။ တောင်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၂။ အရှေ့တောင်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၃။ အနောက်မြောက်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၄။ အရှေ့မြောက်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၅။ အနောက်တောင်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၆။ အောက်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။
- ၁၇။ အထက်အရပ်မှာ၊ များသတ္တာ၊ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲပါစေ။

စိတ်ထားနည်း

‘တို့အိမ်တွင်းမှာ’ ဟု နှုတ်က ရွတ်လျှင် စိတ်ကလည်း တို့အိမ်ထဲမှာပင် ရှိနေစေရမည်။ အိမ်သူ အိမ်သားများ၊ အိမ်စောင့်နတ်များ၊ အိမ်ရှိ တိရစ္ဆာန်များ အားလုံး အပေါ် မေတ္တာစိတ်ထား ကျရောက်နေစေရမည်။

‘အရှေ့အရပ်မှာ’ ဟု ဆိုလျှင်လည်း အရှေ့လောကဓာတ်၊ တောတောင်
ရှေ့ မြေ၊ သမုဒ္ဒရာ၊ မြို့၊ ရွာ၊ ခရိုင် နိုင်ငံအားလုံး စကြဝဠာ အဆုံးမရှိ အတိုင်း
မသိသော ကုန်းနေ၊ ရေနေ၊ ကောင်းကင်နေ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊ တိရစ္ဆာန်၊ သတ္တဝါ
များ အားလုံးအပေါ် တစ်မျှတစ်ခေါ်ကြီး မုန်းဆ၍ စိတ်ကို ပို့လွှတ်ထားရမည်။

ကလေး သူငယ်များအား ‘လက်နက်နှင့် ပစ်မှတ်’ (အာရုံနှင့် အာရမ္မဏီက)
တည့်မတ်ပြီး အဆိုနှင့်စိတ် အံကျအောင်၊ ချိန်တတ်အောင် သင်ကြားပေးကြပါကုန်။

ကိုယ်တွေ့မေတ္တာ

မေတ္တာနှင့်စပ်၍ ဤနေရာ၌ ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ရပ်တစ်ခုကို ဖော်ပြလိုပါသည်။
အချိန်ကာလမှာ ၁၃၃၅-ခုနှစ်က ဖြစ်၏။

ရန်ကုန်မြို့ ကျေးဇူးရှင် ‘မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး’ရိပ်သာ၌ ယောဂီ
ဒကာမကြီးတစ်ဦး လာရောက်၍ တရားအားထုတ်၏။ သတိပဋ္ဌာန်ပွား၍ မရသဖြင့်
မေတ္တာကမ္မဋ္ဌာန်း ဦးစွာပေးသည်။

တရားစစ် ခံလာသောအခါ ‘သတ္တဝါအများကို မေတ္တာပွားပို့လို့ ရသော်လည်း
စီးပွား ပြိုင်ဘက် ရန်သူ အိမ်နီးချင်း ဒကာမတစ်ဦးကိုမူ မည်သို့မျှ ပွားပို့၍
မရကြောင်း’ ရိုးသားစွာ တရားစစ်ခံ၏။

“ချစ်သူနှင့် မုန်းသူကို နောက်ဆုံးမှ ပို့ရတယ်”ဟု ခိုင်းသော်လည်း မရဘဲ
ရှိနေ၏။

သို့နှင့် ဆရာတော်က “သံသရာ၌ ဆွေမျိုး မိဘ မတော်စပ်ဘူးသူ မရှိပုံ၊
အနနီး၍ ကျေးဇူးခံ ကျေးဇူးစား ရှိသူများဖြစ်၍သာလျှင် အခိုက်အတန့် အားဖြင့်
ရန်သူ ဖြစ်ရပုံ၊ သူ့ကျေးဇူးကိုချည်း ရှုပြီး သည်းခံရပုံ” စသည်တို့ကို ဟောပြောပြီး
ထပ်မံ အပွားခိုင်း၏။

ထိုယောဂီ ဒကာမကြီးမှာ သုံးရက်လောက် ရှိသောအခါ ဆရာတော်အား
အောက်ပါအတိုင်း ဝမ်းသာအားရ လျှောက်ထား၏။

“ဆရာတော်ဘုရား တပည့်တော်မ ယခု မေတ္တာပို့လို့ ရပါပြီ၊ ရရုံသာ
မဟုတ်ပါ။ ထူးဆန်းလွန်းလို့ ထပ်ပြီး လျှောက်ပါရစေ”

“တပည့်တော်မ၊ လပြည့်- အဖိတ်နေ့ ညက မေတ္တာပွားတာ စောစောက
ပို့လို့ မရတဲ့ အိမ်နီးချင်း ဒကာမကို မျက်နှာကအစ တစ်ကိုယ်လုံး မြင်အောင်

ခြေဆုံး ခေါင်းဆုံး ကြည့်ပြီး ပို့ပါတယ်ဘုရား။

“ပို့ယင်း ပို့ယင်းနဲ့ သူ့မျက်နှာဟာ ပြုံးရွှင်လာပြီး တပည့်တော်မကို သူက တောင်းပန်တယ်။” “အဒေါ်ရယ် ကျမတို့ ရှေးက ပြောမှား ဆိုမှားတာ တွေ သည်းခံပါနော်တဲ့။ အဒေါ် ရိပ်သာမှာ သွားပြီးတရားထိုင်နေတယ် ကြားလို့ ကျမတို့လဲ ဝမ်းသာနေတာပါတဲ့။ ကျွန်မတို့လဲ ရိပ်သာဝင်ဖို့ အားခဲနေတာပါပဲ”လို့ တပည့် တော်မရဲ့ လက်ကိုဆွဲပြီး ပြောပါတယ်။ စိတ်ထဲမှာ ပေါ်လာပုံ လျှောက်တာပါ ဘုရား။

“ဒီလောက်နဲ့ တပည့်တော်မ မအံ့ဩသေးပါဘူး။ တပည့်တော်မတို့ဟာ ခပ်ငယ်ငယ်ကတဲက လပြည့်လကွယ် နေ့တိုင်း ရွှေတိဂုံဘုရား သွားပြီး ဆွမ်း၊ ပန်း လှူနေကျမို့ မနေ့ကလဲ လပြည့်နေ့ဖြစ်လို့ ဘုရားကို သွားပါတယ် ဘုရား။

“ဘုရားပေါ်လည်းရောက်ရော၊ အဲဒီ ဒကာမက အူယားဖားယားနဲ့ တပည့်တော်မ၊ ဆီ ပြေးလာပါတယ်။ တပည့်တော်မရဲ့လက်ကိုဆွဲပြီး ကမ္မဋ္ဌာန်း ထိုင်ရင်း ထင်ရ ကြားရတဲ့ စကားအတိုင်းပဲ ပြောလာတော့ တပည့်တော်မဖြင့် ဝမ်းသာလိုက်တာ၊ ငါ့မေတ္တာ အောင်ပြီ ဆိုပြီး ဝမ်းသာလိုက်တာ ဘုရား။

“ပို့ပြီး အံ့ဩစရာ ကောင်းတာက တရားအာရုံထဲမှာ မြင်ရတဲ့ အတိုင်း အင်္ကျီ-လုံချည်ရော၊ တဘက်ရော တစ်ဆင်ထဲ တစ်ထေရာထဲ၊ ချွတ်စွပ် တူနေတာ တပည့်တော်မဖြင့် အံ့ဩလို့ မဆုံးပါဘူး။ တရားဟာ အလွန် ဆန်းကြယ်ပါကလား ဘုရား”ဟု လျှောက်သည်ကို ယောဂီများပင် ကြားကြရလေ၏။

ထိုဖြစ်ရပ် သဘောတရား အမှန်များကို လက်တွေ့အားထုတ်ခြင်းမှ တစ်ပါး အဘယ် ကိရိယာဖြင့် စမ်းသပ်နိုင်ပါမည်နည်း။

ထို့ကြောင့် “မေတ္တာပို့လျှင် ရောက်၊ မရောက် စဉ်းစားစရာ မရှိတော့ပြီ။ မမြင်ရသော အနှောက်အယှက်များအပေါ် မေတ္တာသက်ရောက် ဘေးရန်ပျောက်သည် မှာလည်း ယုံမှားစရာ မရှိတော့ပြီ။ (နှောက်ပိုင်း ‘ဗြဟ္မဝိဟာရ’ တရားတော်ကို ဆက်ဖတ်ပါ။ မေတ္တာအကြောင်း ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများနှင့်တကွ ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ဖတ်ရှုလိုပါလျှင် ကျွန်ုပ်တို့ ရေးသား ‘မေတ္တာဗြဟ္မဝိဟာရအဖွင့်’ကို ကြည့်ပါကုန်။)

သစ္စာစွမ်းအား

သစ္စာတရား၏ စူးရှအောင်မြင်မှုမှာလည်း များစွာ အံ့ဖွယ်သူရဲ ဖြင့်ပေ၏၊ ယခုအခါတွင် လူတို့သည် ‘သစ္စာမရှိ၊ ကတိမတည်’ ဘဲ ကိုယ့်ဟာကိုယ်ပင်

ကတိကို လွယ်လွယ်ဖျက်ကြ၊ သစ္စာမဲ့ကြသဖြင့် သစ္စာ၏အဓိပ္ပာယ်များနှင့် အလှမ်း ကွာနေခဲ့ကြ၏။ ယနေ့ ဒါလုပ်မည်ဟု ဆုံးဖြတ်ထားသော်လည်း ကိုယ့်ကတိ ကိုယ် ဖျက်ကြသည်။

ဆန္ဒာ၊ ဒေါသာ၊ ဘယာ၊ မောဟ (အလိုလိုက်၍၊ စိတ်ဆိုး၍၊ ကြောက်နေ၍၊ မသိ၍) ကိုယ့်ဟာနှင့်ကိုယ်ပင် အဂတိလိုက်စားပြီး ‘အမှန်ကို အမှား၊ အမှားကို အမှန်’ တမင် သိပါလျက် လိုက်ပါနေမိကြသည်။

“ကတိသစ္စာ၊ တည်သောခါကား၊ ဩဇာလေးနက်၊ ပေါ်ဆီတက်၍၊ နွယ်မျက်သစ်ပင်၊ ဆေးဘက်ဝင်၏” ဟု ‘ရှင်မဟာသီလဝံသ’ မိန့်ဆိုချက်နှင့်-

“သစ္စာနှုတ်သီး၊ မန္တန်ကြီးကား၊ သေပြီးသော်မှ၊ ရှင်ပြန်ရ၏” ဟု ‘မန်လည်ဆရာတော်ဘုရား’ မိန့်ဆိုချက် အရ လည်းကောင်း၊

များပြားလှစွာသော စာပေအထောက်အထားများအရ လည်းကောင်း စာပေ၏ သဘော အဓိပ္ပာယ်တို့သည် အနံ့အပြား အထင်ကရပင် ရှိနေခဲ့ကြပေသည်။

ဇာတ်နိပါတ်တော်တို့၌ အများဆုံး ပါရှိ၏။ ပါရမီ ၁၀-ပါးတွင်လည်း တစ်ခု အပါအဝင် ဖြစ်သည်။

ရှင်နာဂသိန် ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထု

မိလိန္ဒပဉ္စာတွင် အရှင်နာဂသိန် မထေရ်သည် ရှေးရှေးက သစ္စာစွမ်းအင်များကို ထိုခေတ် လူတို့အတွက် ယုံကြည်မှုအား နည်းမည်စိုး၍လော မသိ၊ အသောကခေတ်က သစ္စာ စွမ်းအားများနှင့် ရှင်နာဂသိန်၏ ဂန္ဓာရတိုင်းနှင့် ခေတ်ပြိုင် ‘စိန်တိုင်း’ (တရုတ်ပြည်)မှ တရုတ်ဘုရင်ကြီး၏ သစ္စာကို လက်တွေ့ ပြနေရရှာ၏။

ကျွန်ုပ်တို့လည်း “အလွန်တန်ဖိုးကြီး” လှသော သစ္စာတရားကို ယုံကြည်မှု ပေးနိုင်ကြပါစေရန် ဤခေတ် ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထုများဖြင့် ဖော်ပြဖို့ ဆန္ဒ ပြင်းပျလျက် ရှိပါ၏။ သို့သော် ဤ၌ကား ပြည့်စုံအောင် တင်ပြရန် မဖြစ်နိုင်သေးပါ။ အထိုက် အလျောက် အမြည်းသဘောမျှသာ တင်ပြရမည် ဖြစ်ရပါသည်။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် မေတ္တာ၏ စွမ်းရည်ကို တခမ်းတနား တကျမ်းတဖွဲ့ ဖော်ပြမှ လုံလောက်သကဲ့သို့ သစ္စာလည်း ထို့အတူပင် ဖြစ်သောကြောင့်တည်း။

ဗုဒ္ဓသည် လူသားတိုင်း အတွက်

စင်စစ် မေတ္တာသည် လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး လူတိုင်း လူတိုင်း လိုက်နာ ကျင့်သုံးလွယ်သော တရားရိုး .တရားကောင်းကြီး တစ်ခု ဖြစ်သကဲ့သို့ သစ္စာလည်း ထို့အတူ လူမျိုးဘာသာ မရွေး ကျင့်သုံး၍ ရသော “တကယ့် စွမ်းအားကောင်းကြီး သဘာဝအင်အားကြီး” တစ်ခုပင် ဖြစ်သည်။ ထိုအင်အားကြီးများကို ထုတ်ဖော် ပေးခဲ့သူမှာ ဗုဒ္ဓသာလျှင်ဖြစ်၍ ဗုဒ္ဓသည် လူသားတိုင်းအတွက် ဖြစ်ထွန်း ပွင့်ပေါ်တော် မူလာရပါပေ၏။

- ၁။ သီလ က မပေးနိုင်သော ပစ္စည်း ဥစ္စာ ရတနာ ဟူ၍ မရှိနိုင်။
- ၂။ မေတ္တာ က မအောင်မြင်နိုင်သော ဘေးရန် အန္တရာယ်ဟူ၍ မရှိ။
- ၃။ သစ္စာ က မပြုလုပ် မပေးစွမ်းနိုင်သော အမှုကိစ္စဟူ၍ မရှိ။

လူတိုင်း၌ ဘုရားသခင် ရှိ၏။

ယင်းသို့လျှင် အလွန်တန်ဖိုးကြီးလှ၊ လွယ်လည်း လွယ်ကူလှသော ကိုယ်ပိုင် ရရှိနိုင်သည့် အင်အားကြီးများကို (မသိသေးသူများ) အထိုက်အလျောက် လေ့လာထား ကြရန် အမြွက်မျှ တင်ပြအံ့။

အရာရာတွင် ခွဲခြား သိမြင်၍ သုံးသပ်အပ်ကုန်၏။

လူတို့သည် မိမိတို့ မျှော်လင့် ပြုလုပ်သည့်အတိုင်း တစ်စုံတစ်ရာ ထူးထူး ခြားခြားကြီး ဖြစ်ပေါ်လာသောအခါ စိတ်ပညာသန်သူတို့က ဘာပဲဖြစ်ဖြစ် ရောထွေး လုံးသိပ်ကာ “စိတ်တန်ခိုး” ဟုချည်း ယူဆ၏။ ဘာသာရေး အစွဲသန်သူတို့ကလည်း “ဘုရားသခင် တန်ခိုးတော်” ဟု လွယ်လွယ်ကလေးပင် ထည့်သွင်း လိုက်ကြသည်။

မိမိ ပြုလုပ် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် ‘သစ္စာ’၌ အကျိုးဝင်နေ၍လော။ မေတ္တာ နှင့် ဆက်သွယ်နေ၍လော။

သီလသဘော သက်ရောက်နေ၍လော- မဝေခွဲနိုင်ကြပေ။

လူတိုင်း၌ ဘုရားသခင်ဟု ထင်ရလောက်သော တန်ခိုးတို့သည် များစွာ ရှိကုန်၏။

သစ္စာပြုခါနီး အရေးတကြီး သီလယူနည်း

‘သစ္စာ’ဟူသည် တကယ့်သဘာဝ အမှန်တရားကြီး ဖြစ်၍ ကောင်းသည် ဖြစ်စေ၊ ဆိုးသည်ဖြစ်စေ ဟုတ်မှန်ရခြင်းသည်သာ ပဓာန ဖြစ်၏။ ဟုတ်မှန်သည့် အတိုင်း ပါးစပ်က ဖွင့်ဟ ကြေညာခြင်းကို ‘သစ္စာဆိုသည်၊ သစ္စာပြုသည်’ ဟု ဆိုရ၏။

ပါးစပ်ကသာ ဆိုသော်လည်း မိမိစကားကို မိမိစိတ်ထဲက မထောက်ခံလျှင်၊ သို့မဟုတ် တကယ့် အပြည့်အဝ ခြွင်းချက်မရှိ မယုံကြည်လျှင် ထိုသစ္စာသည် အင် အားမရှိ။

သေရေး ရှင်ရေး ကြုံ၍ သစ္စာပြုတော့မည် ဆိုလျှင်...

၁။ သရဏဂုံနှင့် ငါးပါးသီလ ယူပါ။

၂။ ဘုရားဂုဏ်ကို ဆင်ခြင်လိုက်ပါ။

၃။ ပြီးမှ သစ္စာပြုပါ။

ဤ၌ အရေးတကြီး ကြုံသောအခါ သီလယူနည်းကို ဆိုပါဦးအံ့။ ဘုရားရှေ့၊ ဘုန်းကြီးရှေ့၌ ခံယူမှ သီလမဟုတ်ချေ။ အရေးကြီး၍ သီလယူရာတွင် ငါးပါးသီလ ဖြစ်က တစ်ခုချင်း ဆိုဖို့မလို။ ရှစ်ပါးသီလလည်း ထိုအတူပင် ဖြစ်၏။

“အကျွန်ုပ်သည် ဤ ယခု အချိန်မှစ၍ သရဏဂုံ သုံးပါးနှင့် တကွ ငါးပါးသီလကို ဆောက်တည်ပါ၏။ ရှစ်ပါးသီလကို ဆောက်တည်ပါ၏” ဟု နှုတ်က မြွက်ဆိုလျှင် သီလယူပြီး ဖြစ်ပါသည်။

သင်္ဘောနစ်၍ သေခါနီးမှ လူဥပါသကာ တစ်ဦးထံ သီလခံယူကြသူများ (တစ်ချို့ လည်မျို ပါးစပ်ထိ ရေနစ်ယင်းကပင်) သီလ ယူကြရရာ သေလွန်သောအခါ နတ်ပြည် ရောက်ကြရကြောင်း (သံယုတ်၊ သတုလ္လပကာယိကဝဂ်၊ သဗ္ဗိသုတ်၌) ဟောတော်မူသည်။

စာမတတ်သော သက်ကြီးရွယ်အိုများကိုလည်း ထိုနည်းအတိုင်း အယူခိုင်း သင့်၏။ သို့ရာတွင် “ငါးပါးသီလဆိုတာ ဘာတွေ ရှောင်ရတယ်။ ရှစ်ပါးသီလ ဆိုတာ ဘာတွေ”ဟုကား ရေရေလည်လည် သိထားရ၏။

ထို့နောက် သစ္စာပြု၍ မိမိဆောင်ရွက်လိုသော သို့မဟုတ် ဖြစ်စေလိုသော ကိစ္စသည် ကိုယ်ကျိုး ကိုယ်စီးပွားထက် အမျိုးဘာသာ သာသနာနှင့် သတ္တဝါအများကို ရည်ညွှန်း ဦးတိုက်လျှင် ပို၍ အစွမ်းသတ္တိ ကြီးမားစေ၏။

ပြဆိုပြီး သီလ၊ ဂုဏ်တော် စသော အခြေခံ အင်အားများ ကောင်းလျှင် ကောင်းသလောက်လည်း သစ္စာ၏ အင်အားသည် ပို၍ မြင့်မားလာပေသည်။

ဆေးဖော်မကျမ်း ဆေးမစွမ်း

ဘုရားအလောင်းတော် ၎င်းမင်းကလေး သစ္စာပြုသည်ကို လူတိုင်း သိကြပါ၏။ သို့ရာတွင် လုပ်ထုံးတွင်ကား ကွာဟနေတတ်ကြသည်။ သီသလိုလိုနှင့် ရှန်းနေတတ်ကြ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း လုပ်နည်း မမှန်သဖြင့် သစ္စာတရားပင် နာမည် ပျက်ရလေတော့၏။ ကိုယ့်ကိုကိုယ် ယုံကြည်စိတ်များကိုလည်း လျော့ပါး စေတော့သည်။

၎င်းမင်းကလေး၏ လုပ်ထုံး (၁) ဘုရား အလိုတော်ကျ လုပ်ထုံးကား-

- ၁။ အတ္တိ လောကေ သီလဂုဏော =
သီလစွမ်းအားကို သိထားရ၏။ (ကျင့်သုံးရပါမည်။)
- ၂။ သောစေယျံ =
စိတ်၏ စင်ကြယ်မြင့်မြတ်မှု (သမာဓိအလုပ်)၏စွမ်းအားကို သိထားရ၏။ ရှိထားရ၏။
- ၃။ အနဒ္ဒယာ = မေတ္တာ၊ ကရုဏာစိတ်၊ ကိုယ်ချင်းစာစိတ် ရှိနေရ၏။
(မေတ္တာလေ့ကျင့်ထားရ၏။)
- ၄။ သစ္စံ = သစ္စာတရား၏စွမ်းအားကိုလည်း အသုံးချလိုစိတ်၊ အားကိုးလိုစိတ် ပေါ်အောင် ကြိုတင်နားလည်ထားရ၏။ သစ္စာဆိုလို့ရအောင်လည်း ကိုယ်ပိုင်အားကိုး တစ်ခုခု ရှိထားရ၏။ ကျင့်ဝတ်၊ ကတိတည်မှု၊ စွဲမြဲမှု တစ်ခုခု ရှိထားရ၏။
(ဇာတ်အဋ္ဌကထာနှင့် စရိယာ ပိဋက အဋ္ဌကထာတို့၌ သီလ၊ သစ္စာနှင့် ဘုရား၊ တရားဂုဏ် ဆင်ခြင်ပုံကိုသာ ကောက်ယူ ဖွင့်ဆိုကြသော်လည်း ဤ၌ ပေါ်ပေါ်လွင်လွင် ကောက်ယူလိုက်ပါသည်။)
- ထို့နောက်
- ၅။ အာဝဇ္ဇေတွာ ဓမ္မဗလံ = နိဗ္ဗာန်ရသည်အထိ တင်ပို့နိုင်သော တရားစွမ်းအင်များ၊ သိထားရ၊ ရှိထားရ၏။ ဆင်ခြင်စဉ်းစားရ၏။ (ဓမ္မနုဿတိ။)
- ၆။ သရိတွာ ပုဗ္ဗကေ ဖိနေ = ထို တရားလမ်းစဉ်ဖြင့် ဘုရားဖြစ်၍ ပရိနိဗ္ဗာန် စံဝင်တော်မူကြပြီးသော မရေမတွက်နိုင်အောင် များပြားလှသည့် ဘုရား

အဆူဆူတို့၏ ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်များကို သိထားရ စဉ်းစား ဆင်ခြင် ထားရ၏။ (ဗုဒ္ဓနုဿတိ)

၇။ သစ္စဗလ မဝဿာယ သစ္စကိရိယံ = သစ္စာ၏ စွမ်းအားကို မှီခိုထောက်တည်ပြီး သစ္စာပြုပါလေ-ဟု ဆိုလိုပေသည်။

လောက၌ ဆေးမစွမ်းတော့သာ မစွမ်းဟု ပြောကြ၏။ ဆေးဖော်နည်းကိုမူ စနစ်တကျ ကျွမ်းကျင်မှု မရှိတတ်ကြပေ။ သို့မဟုတ် ဂရုမထားတတ်ကြပေ၊ နမော်နမဲ့ 'ပြီးကပစ်' ပေါ့ပေါ့ဆဆ လုပ်တတ်ကြသည်။

ထိုအမှုအကျင့် အလေ့အထများ အားလုံးသည် သစ္စာနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်ချည်း ဖြစ်သည်။

၁။ လောင်နေသော မီးကို သစ္စာဖြင့် ငြိမ်းသတ်နိုင်၏။

၂။ စီးနေသော ရေကို ရပ်ထားလိုရ၏။

၃။ အဆိပ်ကိုလည်း ရေဖြစ်စေနိုင်၏။ ဆေးဖြစ်စေနိုင်၏။

၄။ မိုးကိုလည်း ရွာသွန်းချစေနိုင်၏။ တိတ်စေနိုင်၏။

၅။ အခြား အလိုရှိသမျှ စိတ်ဆန္ဒ အတိုင်း မပြီးစီးနိုင်တာ မရှိစကောင်းပေ။ ဤကား သစ္စာတရား၏ လိုရင်း အဓိပ္ပာယ် ဖြစ်ပါ၏။

စိတ်ထဲက သတ်မှတ်ထားသည့်အတိုင်း ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး မဖြစ်မနေ လုပ်ခြင်းကို "အဓိဋ္ဌာန်" ဟု ခေါ်သည်။ မှန်သည့်အတိုင်း နှုတ်မြွတ် ရခြင်းကို "သစ္စာ"ဟု ခေါ်သည်။ ကွဲပြားအောင် မှတ်သားရာ၏။)

အလွန်တရာ တန်ဖိုးကြီးလှသော ဤသို့သော နည်းနာ ကောင်းများကို မသိကြ၊ မယုံကြ၊ မလေးစားကြသဖြင့် နေရာတကာတွင် မေတ္တာနှင့် သစ္စာဆိုသော စကားများကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ တွင်တွင်ကြီး သုံးစွဲ ပြောဆိုနေကြသော်လည်း 'လှေစီးယင်း ရေငတ်' နေကြရ၏။

လွန်ခဲ့သည့်နှစ် မိုးတွင်းအချိန်ကဖြစ်၏။ ရန်ကုန်နှင့် ဒလကူးသော မော်တော် တစ်စင်း နစ်မြုပ်သွားရာ လူပေါင်း နှစ်ဆယ်ကျော် သေကျေပျက်စီးခဲ့ရ၏။ ထို မော်တော်၏ နာမည်ကား 'မေတ္တာနှင့် သစ္စာ'။

ကျွန်ုပ်တို့ သင်ခန်းစာ ယူသင့်ကြ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ သိနေပြီထင်ရသော အရာများကို တကယ် မသိကြပေ။

သစ္စာဆိုခဲ့ကြပုံ

ဇာတ်တော်များ၌ သစ္စာဆိုပုံကို အမြဲကံ့မျှ ပြပါအံ့။ သို့မှသာ မိမိတို့ ကိုယ်ရေး ကြံက လုပ်ပုံလုပ်နည်းကို စဉ်းစားနိုင်မည် ဖြစ်သည်။

ရှေးအခါက 'ကဏ္ဍာဒီပါယန'ခေါ်သော ရသေ့ကြီး တစ်ပါးရှိ၏။ ထိုရသေ့ ကြီးထံ 'မဏ္ဍဗျ' သူကြွယ်လင်မယား 'ယညဒတ်'ခေါ်သော သားငယ်ကို ခေါ်၍ အဖူးအမြော် လာကြသည်။ လူကြီးများ စကားပြောနေခိုက် သားငယ်လေးသည် ကလေးဘာဝ ဂျင်ကစားရာ ဂျင်မှာ တွင်းထဲဝင်သွား၏။ နှိုက်ယူသောအခါ မြွေပေါက်၍ အဆိပ်တက်ပြီး မေ့မြော သွားသည်။

မိဘနှစ်ပါးသည် သားငယ် 'ယညဒတ်'ကို ပွေ့ချီ၍ စိုးရိမ်တကြီး ရသေ့ ကြီးထံ ယူလာကြ၏။ ရသေ့ကြီးက သူငယ်၏ ဦးခေါင်းကို ကိုင်ကာ သစ္စာဆို၍ ဆေးကုသည်။ မိဘများကိုလည်း အသီးသီး သစ္စာဆိုခိုင်း၏။

ရသေ့ကြီး သစ္စာဆိုပုံ

“ငါသည် ရဟန်းပြုခဲ့သည်မှာ အနှစ်ငါးဆယ် ကျော်ပါပြီ။ သို့ရာတွင် ခုနစ်ရက်မျှသာ တရားကျင့်ခဲ့ပါ၏။ ရသေ့ဘဝ၌ မပျော်ပိုက်ရိုးအမှန်ပါ။ ကျိတ်မိတ်၍ နေရပါသည်။ ဤ သစ္စာစကားကို ဆိုရခြင်းကြောင့် ယညဒတ် သူငယ်၌ အဆိပ်များ ကျဆင်းပါစေ သတည်း။

(ထိုအခါ ခေါင်းမှ ရင်ညွန့်အထိ အဆိပ်များ ကျဆင်းသွားကာ “အဖေ အမေ”ဟု ခေါ်နိုင်၏။ သတိရလာ၏။)

မဏ္ဍဗျသူကြွယ် ဆိုပုံ

(သား၏ ရင်ဘတ်ပေါ် လက်တင်၍) “အကျွန်ုပ်သည် မျိုးရိုးထုံးစံ ရှိ၍သာ ပေးလှူရပါသည်။ ကဲ့ရဲ့ကြမည်စိုး၍ ပေးလှူရသော်လည်း လူ့လိုစိတ် အလျှင်း မရှိပါ။ ဤမှန်သော စကားကြောင့် အကျွန်ုပ်သားကိုယ်မှ အဆိပ်များ လျော့ကျပါစေ။”

(ရင်ညွန့်မှ ဆင်း၍ ခါးအထိ အဆိပ်များ ကျသွား၏။)

သူကြွယ်ကတော် ဆိုပုံ ။ ။ “အကျွန်ုပ်သည် ကလေးတို့၏ ဖခင် မဏ္ဍဗျ လုလင်ကို မိဘတို့ ပေးစားသဖြင့် စကားကို မလွန်ဆန်ချင်၍သာ လက်ထပ် ခဲ့ရပါသည်။ ယခုထိ ချစ်ခင်စိတ် မရှိပါ။ အကျွန်ုပ်၏ သားငယ်ကို ကိုက်သော

မြွေကဲ့သို့ပင် ရွံမုန်းလှပါသည်။ ဤ မှန်သော သစ္စာစကားကြောင့် အဆိပ်များ လျှောကျ ပျောက်ကင်း၍ ချမ်းသာခြင်း ရှိပါစေ”
(သူငယ်သည် အဆိပ်များအားလုံး ပြေကာ ပကတိ ကျန်းမာ၍ ထထိုင် ဆော့ကစားလေ၏။)

ဤကား ဇာတ်နိပါတ်တော်လာ သစ္စာပြုပုံ ဖြစ်၏။

ပရိတ်တော်များ အားလုံးလိုလိုပင် သစ္စာဆို၍ ရနိုင်ပါ၏။ ရတနသုတ်သည် သစ္စာ, မေတ္တာ, ဗုဒ္ဓဂုဏ်များအားလုံး ပါဝင်သဖြင့် အထူးကျက်မှတ် ရွတ်ဖတ်သင့်၏။
(‘ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ဘာဝနာအခန်း’ ရတနာသုံးပါးအင်အားကို ငှားယူ၍ အတို, အရှည် နှစ်မျိုး သစ္စာဆိုပုံများကို ပြန်ကြည့်ပါ။)

တရုတ်ဘုရင် သစ္စာအစွမ်း

မိလိန္ဒပဉ္စာတွင် ပါရှိ၍ အခြား မည်သည့်ကျမ်းစာတွင်မျှ မတွေ့မိသေးသော တရုတ် ဘုရင်ကြီး၏ သစ္စာမှာလည်း ဆန်းကြယ်လှပေသည်။ ဆိုပုံဆိုနည်းကား မပါရှိပေ။

ထိုဘုရင်ကြီးသည် လေးလတစ်ကြိမ် သမုဒ္ဒရာထဲ၌ ရေကစားလိုသဖြင့် သစ္စာဆိုရာ သစ္စာဆိုလိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သမုဒ္ဒရာ ရေပြင်ကြီး ကွာရှုဖယ်ရှား ပေးရ၏။ တစ်ယူဇနာတိုင်တိုင် ရထားမောင်း၍ရအောင် လမ်းဖြစ်ပေးရသည်။

ထိုအခါ ဘုရင်ကြီးသည် သမုဒ္ဒရာ၌ ရထားဖြင့် ဆင်း၍ ကစားပျော်မြူးလေ့ ရှိသည်ဟု ဆိုလေသည်။

ပြည်တန်ဆာမ၏ သစ္စာ

ထိုနှင့် တစ်ဆက်တည်းပင် ‘အာသောကမင်း’လက်ထက်က ပြည်တန်ဆာမ တစ်ဦး၏ သစ္စာကိုလည်း နာမည်ပါ ဖော်ပြထား၏။

အာသောကမင်းတရားကြီးသည် တိုင်းခန်းလှည့်လည်စဉ် ဂင်္ဂါမြစ်အနီး ရောက် သောအခါ ရေများ ကမ်းလုံးပြည့် နေသည်ကို မြင်၍-

“ရေညာဆန်၍ ပြန်စီးအောင် လုပ်နိုင်သူ ရှိသလော” မေးတော်မူရာ အမတ် များက မလုပ်နိုင်၊ မရှိနိုင်ကြောင်း သံတော်ဦး တင်ကြသည်။

‘ဗန္ဓုမတီ’ခေါ်သော ပြည့်တန်ဆာမသည် ထိုသတင်းကို ကြား၍ သစ္စာဆိုရာ ဂင်္ဂါမြစ်ရေများ တစ်ဝုန်းဝုန်း မြည်လျက် မြစ်ညာဆန်တက် စီးသွားကြကုန်၏။

မင်းကြီး ကြားသိတော်မူ၍ ဗန္ဓုမတီထံ လာရောက်မေးမြန်းရာ မိမိ သစ္စာပြု၍ ရေညာဆန်ကြောင်း အမှန်အတိုင်း ဝန်ခံရာ...

“ဟယ်..... ပြည့်တန်ဆာမ၊ ပြည့်တန်ဆာမက သစ္စာဆို၍ ရမည်တဲ့လား။ မရှားသွပ်ဘဲ သင့်စကားကို မည်သူက ယုံမှာလဲ” ဟုပင် ရှုတ်ချလေ၏။

ပြည့်တန်ဆာမနှင့် သစ္စာတရား လားလားမျှ မထိုက်တန်လေဟန် ပြင်းပြင်း ထန်ထန် ပြစ်တင်လေ၏။

ဗန္ဓုမဟီကလည်း အညံ့မခံပေ။ သစ္စာဖြင့် လောကကြီးကို ပြောင်းပြန် လှန်ပစ်နိုင်ကြောင်း တင်းတင်းမာမာပင် ပြန်၍ သံတော်ဦး တင်လိုက်သည်။

“မင်းကြီး၊ အကျွန်ုပ်သည် မင်း၊ သူဌေး၊ ပုဏ္ဏား၊ ဆင်းရဲသား မဟူ အကြင် သူသည် ပိုက်ဆံအခကြေးငွေကို ပေး၏။ ထိုသူအား အတူအမျှပင် လုပ်ကျွေး ဧည့်ခံ ပါသည်။ မင်းဖြစ်၍ အထူး မပြုစုပါ။ ဆင်းရဲသား ဖြစ်၍လည်း မထီမဲ့မြင် မရှိပါ။ ချစ်ခြင်း၊ မုန်းခြင်း လွတ်ကင်း၍သာ ဥစ္စာရှင်ကို ပြုစုပါသည်။”

“ဤပြုမြဲသော ကျင့်ဝတ်ကတိကို သစ္စာဆို၍ ဂင်္ဂါမြစ်ရေသည် ရေညာဆန်၍ စီးသွားပါသည်။”

ဤကား အသောကခေတ်က သစ္စာဆိုပုံ အရှင်နာဂသီရိ၏ ကိုယ်တွေ့ဝတ္ထု ဖြစ်၏။ (သိဝိမင်း မျက်စိအလှူ ပြဿနာအခန်း။ မြန်မာပြန် ၁၃၄။)

မြင်းပျောက်သူ ဦးလူမောင်၏ သစ္စာ

ကျွန်ုပ်တို့ခေတ်တွင်လည်း သစ္စာ၏ အင်အားကို ကောင်းစွာ နားလည်ထား သူများ တစ်စတစ်စ ပေါများလာ၏။ လက်တွေ့ ကျင့်သုံးသူများလည်း မရှားလှသေးပေ။

ဤ၌ နမူနာအဖြစ် မြင်းပျောက်သော ဦးလူမောင်၏ သစ္စာပြုပုံအကြောင်းကို အကျဉ်းချုပ်၍ ဖော်ပြပါဦးအံ့။

အင်္ဂလိပ်ခေတ်က ဖြစ်သည်။

မိတ္ထီလာမြို့မှ ‘ဝန်ထောက်ကြီး ဦးညို’ ဆိုသူသည် ဦးလူမောင်အား အဖော် ခေါ်၍ မြင်းတစ်စီးစီစီးကာ မိတ္ထီလာမှ မလှိုင်မြို့သို့ အစိုးရကိစ္စဖြင့် ထွက်လာခဲ့ကြ၏။

မလှိုင်၌ ဆောင်ရွက်ရန် ကိစ္စများပြီးစီး၍ နံနက်ပြန်မည် ရှိသောအခါ ဦးလူ

မောင် စီးသော မြင်းမှာ ပျောက်သွား၏။ နံနက် နေမပူမီ မိတ္ထီလာသို့ ပြန်ရန် အခက် တွေ့နေတော့သည်။

ဦးလူမောင်လည်း ဝန်ထောက်ကြီး ဆူပူကြိမ်းမောင်းမည် စိုး၍ မလှိုင်မြို့ ပတ်ဝန်းကျင် အရပ်လေးမျက်နှာသို့ထွက်၍ အမောတကော လိုက်ရှာနေရသည်။ ဘယ်မှာမှ မတွေ့။

ခြေကုန်လက်ပန်းကျကာ တည်းခိုရာ ပုလိပ်ဂါတ်တဲသို့ ပြန်လာ၏။ ဂါတ်တဲရှေ့၌ ဝန်ထောက်ကြီးနှင့်တစ်ကွ လူအများ ဝိုင်းဖွဲ့၍ စကားပြောနေစဉ် ဦးလူမောင် ပြန်လာရာ ဦးညိုက ဆီးကြို၍...

“ကိုလူမောင်၊ ခြေထောက်ချည်း အားကိုးမနေနဲ့၊ သစ္စာကော မပြုဘူးလား” ဟု (နှစ်ဦး နှစ်ဝ ကိစ္စကြုံလျှင် သုံးစွဲနေကျ၊ နားလည်ပြီး ဖြစ်သည့်အတိုင်း) မေးလိုက်သည်။ ဦးလူမောင်ကလည်း ပြန်၍ ဖြေ၏။

“ဝန်ထောက်ကြီး သစ္စာပြုပါတယ်”

“ဘယ်တုန်းကလဲ”

“အခု ဒီနား မရောက်ခင် ကလေးပဲဆိုပြီး သွားတာ”

“အနို့ ခင်ဗျား သစ္စာဆိုပုံ ပြောပါဦး” ဟု မေး၍ ဦးလူမောင်က သစ္စာဆိုပုံကို ပြန်၍ ပြောပြလိုက်၏။

၁။ “အကျွန်ုပ်သည် မှတ်မိ၍ ကာလပတ်လုံး သင်္ကန်းဝတ်၍ လာသော ရဟန်းဖြစ်စေ၊ သာမဏေဖြစ်စေ တွေ့လျှင် ဦးချရှိခိုးခြင်း မပြုဘဲ မနေဖူးပါ။”

၂။ “အကျွန်ုပ်သည် လမ်းများသို့ သွားသောအခါ လမ်းပေါ်မှာ မကောင်းသော အညစ် အကြေးတို့ကို တွေ့မြင်လျှင် ဘယ်အခါမှ မသိမ်းဘဲ မသွားပါ။” ဤ မှန်သော သစ္စာစကားကို ဆိုခြင်းကြောင့် နေမဝင်မီ ကျွန်ုပ်မြင်း ပြန်၍ လာပါစေသား”

ဝန်ထောက်ကြီးနှင့် ဂါတ်တဲရိပ် မြက်ခင်းပေါ်မှာ ထိုင်၍ စကားပြောနေသူ အားလုံး စိတ်ပါဝင်စားစွာ နားထောင်နေကြ၏။

ဦးလူမောင်မှာ မောမောနှင့် ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစား၍ ပြောနေရ၏။ ထိုအခါ ဝန်ထောက်ကြီးက...

“ကိုလူမောင်... ဟုတ်မှလဲ လုပ်ပါ။ ယခုပဲနေဝင်တော့မယ်။ နေလုံးတောင် တစ်ဝက်သာ ကျန်တော့တယ်။ ဘယ်မှာ မြင်းလာဖို့ အချိန်ရှိတော့မလဲ”

နေကို လက်ညှိုးထိုး၍ ပြောလိုက်၏။ အချိန်ကန့်သတ်ချက်ပေးတာ နည်းနေ၍

ထောက်ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ဟန်တူ၏။

သို့သော် စကားပြော၍ မဆုံးသေးမီပင် တစ်စုံတစ်ယောက်က ပြင်းပြင်းထန်ထန် ရိုက်လွတ်လိုက်သကဲ့သို့ ဆူညံပြင်းပြသော မြင်းခွာသံကို ကြားရ၍ ကြည့်လိုက်ရာ ဦးလူမောင်၏မြင်း ဖြစ်နေတော့သည်။

မြင်းမှာ ဂါတ်တဲမြင်းစောင်းထံသို့ စွပ်၍ ဝင်သွား၏။

တစ်ချိန်တည်းမှာပင် နေလည်း စုပ်စုပ်ဝင်သွား၏။ လူများအားလုံး အံ့ဩနေကြသည်။

[ဝန်ထောက်ကြီး ဦးညို ကိုယ်တိုင် ရေး အထုပ္ပတ္တိမှ အခြား သစ္စာပြုပုံများကိုပါ ဖတ်ရှုနိုင်၏။ ၁၂၇၈-ခုနှစ်ရေး၊ ဒုတိယအကြိမ် ဝိုင်အမ်ဘီအေ အသင်းမှ ၁၉၆၂-ခုနှစ်ထုတ်။]

သစ္စာ၏ အစွမ်းသတ္တိ

သစ္စာ၏ အစွမ်းသတ္တိနှင့်စပ်၍ အထူးစိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှသော ဖြစ်ရပ်များကို ကိုယ်တိုင် လေ့လာကျင့်သုံး၍ လည်းကောင်း၊ ဟောပြော၍ လည်းကောင်း၊ စာအုပ်စာတမ်းဖြင့် နှိုးဆော်၍ လည်းကောင်း၊ ပြတ်သားသော ယုံကြည်ချက်ရှိသူ ပြန်တန်ဆာဆရာကြီး ဦးသိန်းထွန်း၏ “ကိုယ်ပိုင်အစွမ်း” စာအုပ်မှ ဖြစ်ရပ်များကို မူရင်းအတိုင်း ထုတ်ပြပါဦးအံ့။

သစ္စာဖြင့် ဆေးကုသော မန္တလေး သမားတော်ကြီး

အခု သီပေါမင်း ပါတော်မူပြီးနောက် မှန်တာတစ်ခုလောက်ကိုသာ သစ္စာဆို၍ ဆေးကုလို ပျောက်သော သမားတော်ကြီး တစ်ပါးအကြောင်း ပြောရအုံးမယ်။

၁၂၄၇-ခုနှစ် သီပေါမင်း ပါတော်မူပြီးနောက် ၁၀-နှစ်လောက်က မန္တလေးမြို့ သကျသီဟဘုရားအနီးမှာ သမားတော်ကြီးတစ်ဦး ရှိတယ်။ ဒီ သမားတော်ကြီးမှာ ဆေးဆိုလို တစ်မှုန့်မှ မရှိဘူး။ ဒါပေမယ့်လို့ အပင့်အဖိတ် တော်တော်များတယ်။

အိမ်နီးပါးချင်း ခေတ်ပညာသင်ကြား နေတဲ့ အင်္ဂလိပ် ကျောင်းသားတွေက “ဒီ ဆရာကြီးဟာ ဘယ်လိုနည်းနဲ့များ ကုသနေပါလိမ့်မလဲ။ အပင့် အဖိတ်လဲ တော်တော်များတယ်။ ဆေးဆိုလိုလဲ သူ့မှာ ဘာမှ မရှိဘူး။” သိရအောင် မေးကြည့်ချင်ကြတဲ့ စိတ်တွေ ရှိနေကြတယ်။

တစ်နေ့တော့ အကြောင်းအားလျော်စွာ ကျောင်းသားတစ်ယောက် ဆရာကြီးအိမ် ရောက်သွားတယ်။ ဒီတော့ ဆရာကြီးကို အကျိုးအကြောင်း စုံအောင် မေးကြည့်တယ်။ ဆရာကြီးက “သစ္စာဆေးနဲ့ ကုတယ်” လို့ တိုတိုပဲ ပြောလိုက်တယ်။

ဒီတော့ “ဆရာကြီးခင်ဗျား၊ အဲဒီပညာကို ကျွန်တော် သင်ယင် ဖြစ်ပါ့မလား၊ သင်ချင်ပါတယ်၊ သင်ပေးပါ” လို့ ပြောတယ်။ ဆရာကြီးက “သင်ပေးတာက မခဲ ယဉ်းဘူးကွယ့်၊ ခဏကလေးနဲ့ တတ်တယ်။ ယုံဖို့က ခက်တယ်။ မယုံယင်လဲ မစွမ်းဘူးကွယ့်” လို့ ပြောတယ်။

“ဆရာကြီး ခင်ဗျား၊ သင်သာ သင်ပေးပါ။ မစွမ်းချင် ရှိပါစေ၊ ပညာရယင် တော်ပါပြီ” လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ ဆရာကြီးက “ငါတောင် လူဆယ်ယောက် ကုယင် သုံးယောက်လောက်ကတော့ မပျောက်တတ်ဘူးကွယ့်။ ဘာဖြစ်လို့လဲဆိုတော့-

- ၁။ တစ်ယောက်ကတော့ ငါ့က သူ့အတွက် စိတ်မထက်သန်လို့ မပျောက်ဘူး။
- ၂။ တစ်ယောက်ကတော့ သူက ငါဆိုတဲ့ သစ္စာကို မယုံလို့ မပျောက်ဘူး။
- ၃။ တစ်ယောက်ကတော့ ငါကလဲသူ့ကို ပျောက်စေချင်တဲ့စိတ်က အလွန်ရှိတယ်။ သူကလဲ ငါဆိုတဲ့သစ္စာကို အလွန်ယုံတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ မပျောက်ဘူးကွယ့်။ ဒါကတော့ အတိတ်ကံကြောင့်လို့ ဆိုရမှာပေါ့ကွယ်” လို့ ပြောတယ်။

“ကျွန်တော်ကိုတော့ သစ္စာဆိုနည်း သင်သာသင်ပေးပါ။ တတ်ချင်လွန်းလို့ပါ။ စွမ်းသလောက် တော်ပါပြီ” လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ဆရာကြီးက “ငါ့ပညာ မခက်ပါဘူးကွယ်။ မောတဲ့သူက မိန်းက၊ ငါက ယောက်ျားဆိုပါတော့၊ လူမမာ အိမ်ရောက်တော့ ရေတစ်ခွက်ကိုင်ပြီး သစ္စာဆိုရတယ်။ ဒီရေကို တိုက်ရတယ်။ လိမ်းလဲ လိမ်းနိုင်တယ်ကွယ့်။ မျက်စဉ်းလဲ ခတ်နိုင်တယ်” လို့ ပြောတယ်။ ဘယ်လို သစ္စာဆိုရမလဲဆိုတော့-

ငါသည် ငါ့အမေသားမှန်၏။ သူသည် သူ့အမေသမီး မှန်၏။ ဤမှန်ကန်သော သစ္စာစကားကြောင့် ဤရေ သူ့ဝမ်းထဲရောက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် သူ့ကိုယ်ထဲမှာရှိသော ရောဂါအားလုံး ပျောက်စေသတည်း။”

ဒီလို သစ္စာဆိုပြီး တိုက်ရတယ်ကွယ့်လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ မယုံရခက်၊ ယုံရခက် ဖြစ်နေတယ်။ ဆရာကြီးကလဲ သိက္ခာရှိရှိ ဣန္ဒြေရရ တည်တည်ကြီးစိတ်ပါလက်ပါ ပြောနေတော့ ရယ်လဲ မရယ်ရဘူး။ ရယ်လဲ သိပ်ရယ်ချင်နေတာပဲ။ ဒါပေမယ့်လို့ ဆရာကြီး ကွယ်လွန်ပြီးနောက် အိမ်နီးနားချင်း ကလေးမကလေး

တစ်ယောက် အိမ်ထောင်ကျသွားတယ်။ သားဦးကလေး ဖွားတဲ့အခါ ရပ်ထဲရွာထဲက တတ်သိ လိမ်မာတဲ့ ဝမ်းဆွဲဆရာမကြီးတွေ ခေါ်ပြီး ဖွားတော့လဲမဖွားနိုင်ရှာဘူး။ အိမ်နီးနားချင်းဆိုတော့ ညည်းသံ ညူသံ အော်သံတွေကို ကြားနေရတယ်။ ဒီတော့ တော်တော် စိတ်မချမ်းမသာလဲ ဖြစ်မိတယ်။ သနားလဲ သနားတယ်။ မြန်မြန် သားဖွား စေချင်တယ်။ ဝမ်းဆွဲဆရာမတွေနဲ့ ဆရာဝန်တွေကလဲ မတတ်နိုင်ကြဘူး။

ဒီတော့ ငယ်ငယ်က ဆရာကြီးထံမှာ သင်ထားတဲ့ ပညာကို သတိရသွားတယ်။ ဘုရားရှေ့သွားပြီး သရဏဂုံသီလ ဆောက်တည်၊ မေတ္တာပို့ အမျှဝေ၊ ရေတစ်ခွက်ကို ကိုင်ပြီး ခုနစ်ကြိမ်လောက် ဆရာကြီး သင်ပေးတဲ့အတိုင်း သစ္စာဆိုပြီး “ဒီသစ္စာရေကို ယုံယုံကြည်ကြည် လေးလေးစားစားနဲ့ မီးဖွားဆေး အမှတ် အခု သောက်လျှင် အခု ဖွားတယ်” လို့ ပြောပြီး သွားပေးလိုက်တယ်။

ရေတစ်ခွက်လဲ ကုန်ရော လွယ်လွယ်ကူကူနဲ့ ကလေးမလဲ သားကလေး ဖွား လာတာပဲ။ ဒီတော့ အများကပဲ အံ့အားသင့်နေကြတယ်။ ဒါ ဘာဖြစ်လို့ မီးဖွား သလဲဆိုတော့ သစ္စာဆိုတဲ့ အခါမှာ “ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ မြန်မြန် ဖွားပါစေ” ဆိုတဲ့ မေတ္တာစေတနာကလဲ သိပ်ပြင်းပြင်းပြပြနှင့် သစ္စာဆိုတယ်။

သောက်တဲ့သူကလဲ ဒီသစ္စာရေကို ဆေးအဖြစ် အားကိုးအားထားကြီးတစ်ခုလို အကြွင်းမဲ့ ယုံယုံကြည်ကြည်နဲ့ သောက်တယ်။ သစ္စာဆိုတဲ့ လူကလဲ စေတနာသန်တယ်။ သောက်တဲ့ လူကလဲ အလွန် ယုံကြည်တယ်။ ဒါကြောင့် ဖွားတာ ဖြစ်မှာပဲလို့ မန္တလေး ပရိယတ္တိအသင်းကြီးရဲ့ အတွင်းရေးစာရင်းကိုင်ချုပ် သံတဲအင်္ဂလိပ်ကျောင်း ဆရာကြီး “ဦးဘသိုက်” က ကိုယ်တွေ့ သစ္စာအစွမ်းအကြောင်းကို ပြောဖူးပါတယ်။

ယခု ဒီစာကို ရေးတဲ့ ၁၃၃၁-ခုနှစ်ကနေပြီး ရေတွက်ကြည့်လျှင် လွန်ခဲ့တဲ့ ၄၄-နှစ်လောက်က မြန်မာပြည်အတွင်းမှာပင် စေတနာမေတ္တာ သန်သန်နှင့် သစ္စာဆိုလို့ အစွမ်းသတ္တိရှိတဲ့ အကြောင်းပါပဲ။

မှတ်ချက် ။ ။ အတုမရှိ နိဗ္ဗာန်အထိ တွန်းအားအဖြစ် အသုံးပြုနိုင်သော သစ္စာအင်အား ကြီးကို ဆေးဆရာလုပ်၍ သာမန် ကယ်တင်ရုံ၊ လူသား အကျိုးပြုရမျှဖြင့် အားရကျေနပ်၍ အင်အားကို နှခမ်းမသတ်သင့်။

ဂျပန်ကို တော်လှန်သော အမှန်တရား

ခုနက သီပေါမင်း ပါတော်မူပြီး နောက်ပိုင်းလောက်မှာပင် သစ္စာစွမ်းအင် ဘယ်လောက်ရှိတယ် ဆိုတာကို ပြောခဲ့ပြီးပြီ။ အခု ဒုတိယကမ္ဘာစစ် အတွင်းမှာ

သစ္စာအစွမ်းကြောင့်သာ ဂျပန်လက်ချက်နဲ့ အသက်မသေခဲ့ရတဲ့ သာဓက (သက်သေ) တစ်ခု ပြောပြရဦးမယ်။

ဒုတိယကမ္ဘာစစ်အတွင်းမှာ ဂျပန်တွေ နောက်ဆုတ်လာခဲ့ရတဲ့ ၁၃၀၆ ခုနှစ် လောက်က အဖြစ်အပျက် တစ်ခုပဲ။ လွန်ခဲ့တဲ့ ၂၅ နှစ်လောက်က အဖြစ်အပျက် တစ်ခုပဲ။ တကယ် ဖြစ်ခဲ့တဲ့ အကြောင်းပေါ့။ ဘာမှ မကြာသေးပါဘူး။

အင်္ဂလိပ်တွေ မြန်မာပြည်က စွန့်ခွာသွားပြီးတဲ့နောက် ဂျပန်တွေက လွှမ်းမိုး နေတယ်။ မဟာမိတ်တွေ တက်လာပြန်တော့ ဂျပန်တွေ နောက်ဆုတ်ရတဲ့ အခါ ကြီးပေါ့။

အဲဒီတုန်းက မဟာမိတ်တွေ တစ်တိုင်းပြည်လုံး ဗုံးမိုး စက်သေနတ်မိုး တွေ တစ်ဖန် ပြန်ပြီး ကြိလာတဲ့အခါ ဖြစ်တော့ လူတွေဟာ မြို့တွေမှာ မနေရဲကြတော့ဘဲ တောဘက် ပြောင်းကြ ရွှေ့ကြ ပြေးကြ လွှားကြ ခိုအောင်းနေကြရတဲ့ အခါပဲ။

ဒီတော့ မိတ္ထီလာအရှေ့ဘက်က တောမ ရွာသူရွာသား၊ လက်ပံခေါင်း ရွာသူ ရွာသားများလဲ မြို့နဲ့ ဝေးတဲ့ ခင်လူးခြောက်ပင်ဘက် ပြောင်းရွှေ့ နေကြတယ်။ တစ်ချို့လဲ ရွာထဲ၊ တစ်ချို့လဲ ရွာနဲ့ မနီးမဝေး ခိုအောင်းလို့ လွတ်လောက်မယ့်နေရာ ပြောင်းရွှေ့ နေကြတယ်။

ဒီအခါမှာ လက်ပံခေါင်း ရွာက (...) တို့လဲ ခင်လူးရွာနဲ့ မနီးမဝေး အရိပ်အာဝါသ ကောင်းတဲ့ သစ်ပင်ကြီးတစ်ပင်အောက်မှာ ဖရိုဖရဲ ကျိုးတိုးကျဲ့တဲ့ နေသာရုံ တဲကလေး ထိုးနေကြတယ်။ တဲကရေးရှိတဲ့ဘက်သို့ နေ့လယ် နေပူကြီး ထဲမှာ ဂျပန်နှစ်ယောက် လျှောက်လာတာကို အဝေးက ရေးရေးမြင်ရတယ်။ တဲထဲ ရောက်လာတဲ့အခါ စေတနာရှိတဲ့ ထမင်းဟင်းများကို ကျွေးလိုက်တယ်။

ထမင်းစားပြီးတော့ သူတို့ ခေါ်လို့ လိုက်သွားရပြန်တယ်။ ဘယ်သွားရမှန်း တော့ မသိဘူး။ စိတ်ထဲက ကူလီ လုပ်ခိုင်းဖို့ ခေါ်တယ်ထင်လို့ ကြောက်စိတ် စိုးရိမ်စိတ်တော့ မရှိသေးဘူး။ ခင်လူ တစ်ဘက်ကမ်းက ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲ ရောက် တော့ ဂျပန် ၁၅၀-လောက်ကို တွေ့ရတယ်။

ဟိုရောက်တော့ “သူလျှိုဘယ်မှာ ရှိသလဲ” လို့ မေးတယ်။ “မသိဘူး” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ သူတို့ မျက်နှာတွေက မသင်္ကာစိတ် ရှိနေပုံ ပေါ်တယ်။ သူတို့ ဝိုင်းနေကြတဲ့ အလယ်မှာ နေရတယ်။ ဒီတော့မှ ကြောက်စိတ် စိုးရိမ်စိတ်တွေ ဖြစ် ပေါ်လာတယ်၊ ပြေးစရာလဲ အပေါက်မရှိဘူး၊ ပြေးလို့လဲ လွတ်မှာမဟုတ်ဘူး၊ ဘယ်သူမှလဲ အားကိုးဖို့ မမြင်ဘူး။

“ဒီတော့မှ တက်သရွေ့ မှတ်သရွေ့ ဘုရားရှိခိုး၊ ပရိတ်ကြီးကို ရွတ်တယ်။ “ဘုရားကိုပဲ ကယ်တော်မူပါ”လို့ အာရုံပြုနေရတယ်။ ဒီ တစ်ခါမှာ ငယ်ငယ်က ကြားဖူးတာလေးတစ်ခု သွားသတိရတယ်။ ဘာလဲဆိုတော့ အဖေတို့ ဘကြီးတို့ ပြောနေကြတဲ့ စကားထဲမှာ—

“ငုံးမင်း သစ္စာဆိုလို့ မီးကွင်းတယ်။

ငါးရဲ့မင်း သစ္စာဆိုလို့ မိုးရွာတယ်။

နေကမင်း သစ္စာဆိုလို့ ထောင်ပွင့်တယ်။

ဆိုတဲ့စကား သွားသတိရတယ်။ ဒါနဲ့ သစ္စာဆိုတယ်။ ဘယ်လို သစ္စာဆိုလိုက် သလဲဆိုတော့—

သစ္စာဆိုပုံ

၁။ “ငါသည် သူလျှိုမဟုတ်ပါ။ သူလျှိုလဲ မလုပ်ပါ။ ဒီသစ္စာအတိုင်း မှန်ယင် ဂျပန်လက်နက်နှင့် အသက်မသေပါစေနှင့်။

၂။ ဂျပန်နှစ်ယောက်ကို စေတနာနဲ့ ထမင်းကျွေးတာ မှန်ပါယင် ဂျပန် လက်ချက်နှင့် အသက်မသေပါစေနှင့်”

ဒီလို သစ္စာဆိုပြီးတဲ့နောက် ကြောက်စိတ်လဲနည်းနည်းပျောက်သွားတယ်။ စိတ်က ရဲလာတယ်။ ဘာလို့ ရဲစိတ် ပေါ်လာသလဲဆိုတော့ “ငါ မှန်တာကို သစ္စာဆိုတာ။ ဧကန် ငါ မသေနိုင်ဘူး” လို့ ယုံကြည်လာတယ်။ ဒါကြောင့် စိတ်ရဲလာတယ်။

ညနေစောင်းတော့ သူတို့ ထမင်းစားနေကြတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျွန်တော့်ကို မကျွေးဘူး။ သူတို့သာစားနေကြတယ်။ ဒီတော့မှ သူတို့ကိုမယုံကြည်ဘူး။ စိတ်မချဘူး။ လွတ်ပေါက်ပြေးပေါက်ကိုသာ ကြည့်နေရတာပဲ။ သူတို့ကလည်း အလစ်မပေးဘူး။ တဖြည်းဖြည်းနဲ့ ညနေလဲစောင်းပြီ။ နေလဲ ဝင်လာပြီ။ ပြေးလဲမပြေးသာဘူး။

နေဝင်ကတည်းက တတ်သမျှ မှတ်သမျှ ပရိတ်ရွတ်လိုက်၊ သစ္စာဆိုလိုက်၊ ဘုရားရှိခိုးလိုက်၊ သစ္စာဆိုလိုက် လုပ်နေရတယ်။ တစ်ရေးမှလဲအိပ်မပျော်ဘူး။ အိပ်လဲမအိပ်ဘူး။ သူတို့ အရိပ်အခြည်ကိုသာ ကြည့်နေရတယ်။

ညသန်းခေါင်ကျော်လောက် ရောက်တော့ ဟိုဘက်ကမ်းက ကားသံတွေ ကြားတယ်။ အဲဒီ ကားတွေ လာတော့ သူတို့ကို ကြည့်ရတာ တော်တော် ဝမ်းသာနေပုံ ပေါ်တယ်။ သူတို့လက်နက်ကိရိယာတွေ ဆွဲ အထုပ်အပိုးတွေ ယူပြီး အပြေးအလွှား တက်သွားကြတယ်။

ဒါပေမယ့် ဂျပန်စစ်ဗိုလ် တစ်ယောက်က ဘာလာပြောမှန်းတော့ မသိဘူး။

တပြောတော့ ဂျပန် နှစ်ယောက်က လာခေါ်သွားတာပဲ။ တော်တော် ဝေးတော့ ကျင်းတစ်ခု တူးထားတာ တွေ့ရတယ်။ အဲဒီကျင်းထဲကို ဆင်းခိုင်းပြီး အပေါ်က မြေတွေနဲ့ဖို့တာပဲ။ ပြေးမလို့လုပ်တော့ သေနတ်နဲ့ပစ်တယ်။ သေနတ်က မီးမထွက်ဘူး။ မီးမထွက်တော့ ပေါက်ချွန်းနဲ့ ပေါက်တာပါပဲ။ လက်နဲ့ ဆီးကာထားတော့ သေလောက်အောင် သေသေချာချာတော့ မထိဘူး။ ဒါပေမယ့် ခေါင်းကွဲပြီး တစ်ခါတည်း လဲသွားတယ်။ ဒီတော့ သေချင်ဟန် ဆောင်နေရတယ်။ နောက်ထပ် မပေါက်ဘူး။ ဒါတောင် အနားမှာ နှစ်ခေါက် သုံးခေါက် လျှောက်နေသေးတယ်။

သူတို့ သွားလို့ တော်တော်ဝေးမှ မမြင်အောင် လေးဘက်တွားပြီး ကုန်းသွားရတယ်။ ချုံတွေ ဆူးခက်တွေ ကြားထဲက ပုန်းလျှိုးကွယ်လျှိုး သွားရတယ်။ တော်တော်ဝေးဝေး သွားမိတော့မှ ဘုန်းကြီးကျောင်းထဲ ရောက်သွားတယ်။ ဒီတော့ လင်းလူခါနီး ဖြစ်နေတယ်။

မိုးလင်းတော့ မိတ္ထီလာမှာ မဟာမိတ်တပ်တွေ ရောက်နေပြီလို့ သတင်းကြားတာပဲ။ ဒီတော့မှ ဆေးထည့်ရအောင် မိတ္ထီလာကိုသွားတယ်။ ရောက်တော့ ဂျပန်တွေအကြောင်း မေးကြတယ်။ မဟာမိတ်တပ်နဲ့ ပါလာတဲ့ ဆရာဝန်က ကောင်းကောင်းမွန်မွန် ကုသပေးပါတယ်။ ထမင်းလဲ ကျွေးပါတယ်။

ရောဂါပျောက်တော့ လူဘဝကြီးကို တော်တော်ကြောက်သွားတယ်။ နောက်တစ်ခါ လူပြန်မဖြစ်ချင်ဘူး။ ဖြစ်ရမှာလဲကြောက်နေတယ်။ မကြောက်ဘဲ နေပါ့မလား။

အခုလို တိုင်းပျက် ပြည်ပျက် ကာလပျက်ကြီးထဲ ရောက်တော့ ဘယ်မိတ်ဆွေ ဘယ်သူငယ်ချင်းမှလဲ အားကိုးလို့ မရဘူး။ ကိုယ်ဖြစ်ယင် ကိုယ်ခံပဲ။ ဆွေမျိုးတွေ ရိုတယ်ဆိုပြီး ဆွေမျိုးလဲ အားကိုးလို့ မရဘူး။ ပစ္စည်းရှိတယ်ဆိုပြီး ပစ္စည်းလဲ အားကိုးလို့ မရဘူး။ အခုတော့ အမေမွေးတဲ့ အသက်မရှိပါဘူး။ “သစ္စာအသက်ပဲ” ရှိပါတော့တယ်။

ငယ်ငယ်ကတော့ ဒီလို သစ္စာတရား၊ မေတ္တာတရားဆိုတာကို လူကြီးတွေ ပြောသံ ဆိုသံတော့ ကြားပါရဲ့ နားမထောင်ချင်ဘူး။ နားခါးတယ်။ အစတုန်းကတော့ ဒီလို အဖိုးတန်မှန်း မသိခဲ့ပါဘူး။

ဘယ်မိန်းမ ဘယ်လောက် လှတယ်၊ ဝတယ်၊ ချောတယ်ဆိုတာ နားထောင်နေချင်တာပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သွားချင်တဲ့နေရာ သွား၊ စားချင်တာ စား၊ နေချင်သလို နေ၊ သောက်ချင်တိုင်း သောက်နေရယင် ပျော်နေတာပဲ။ ဒါတွေကို ကောင်းတယ်လို့

အောက်မေ့နေတာပါပဲ။ ဒါနဲ့ပဲ ဒီလောက် အသက်ကြီးလာတာပါပဲ။

အခုတော့ အဲဒီလိုနေတဲ့ သူတွေကိုပဲ သနားမိတယ်။ ဒါပေမယ့်လို့ သူတို့တစ်
တွေက ဒီလို ဒုက္ခနဲ့လဲ မတွေ့၊ ဒီလို သစ္စာတရား အဖိုးတန်မှန်းလဲ မသိတော့
ပြောလို့ဟောလို့ မရဘူး။ ကိုယ်ကလဲ အစက သူတို့လိုပဲ သောက်စားမူးယစ်လာခဲ့တော့
ပြောလို့ မဖြစ်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် အခုတော့ “ကိုယ်လွတ် ရုန်းတော့မယ် ဆိုပြီး
သင်္ကန်းဝတ်လိုက်တာပါပဲ”လို့ ပြောပြတယ်။

ခေတ်ပျက်ပေမယ့်လို့ သစ္စာအစွမ်းသတ္တိကတော့ မပျက်ပါဘူး၊ ဘယ်ခေတ်မှာ
မဆို သစ္စာဟာ တန်ဖိုးရှိနေတာပါပဲ။

ဒါကြောင့် သိချင်လျှင် မိတ္တီလာမြို့နယ် တောမရွာမှ အခု သင်္ကန်းဝတ်နေ
ပါတယ်၊ သွားလျှောက်ကြည့်လျှင် မည်သူမဆို သိနိုင်ပါသည်။

သူပုန်ဗိုလ်၏သစ္စာ

အခု ကိုယ့်သစ္စာ ကိုယ့်ဆေး ကိုယ်သောက်လို့ သေလောက်တဲ့ရောဂါပျောက်ခဲ့
တဲ့ သူပုန်ဗိုလ် တစ်ယောက်အကြောင်း ပြောရဦးမယ်။

လွတ်လပ်ရေး ရပြီးတဲ့နောက် နှစ်အနည်းငယ်လောက် အကြာ ၁၃၁၀-
ခုနှစ်မှာ စစ်တပ်အချို့ တောခိုသွားခဲ့တယ်။ အဲဒီအထဲ တပ်ရင်း(၆) က ပဲခူးကနေပြီး
တောခိုတယ်။ တပ်သား မောင်စံတင်လဲ ပဲခူးကျောက်တိုင် ကန်ရွာမှာ နေရာက
ပါသွားတယ်။ တောတွင်းရောက်တော့ ဒု-တပ်ခွဲမှူးအဆင့် ပေးတယ်။

တောခိုလို့ တစ်နှစ်လောက် အကြာမှာ ပြည်ခရိုင် ပေါက်ခေါင်း အရှေ့
တောင်ဘက် ရိုးမတောင်ပေါ်က ဝါးရုံပင်ဆိုတဲ့ ရွာမှာ အသံအသန် ဖျားတာပဲ။

ဒီလိုဖျားတဲ့အခါ ဆရာဝန်များက ကုလို့တော့ဖြင့် မရတော့ဘူးဆိုတဲ့ စကားသံ
သဲ့သဲ့ ကြားလိုက်တယ်။ ဒီတော့ “ဪ... နာဘေး နှိပ်စက်လာယင် ဘယ်သူမှ
မကယ်နိုင်ပါလား၊ ဘုရား တရား မှတစ်ပါး အားကိုးရာ မရှိတော့ပါလား”လို့
အောက်မေ့မိတယ်။

သူပုန်ဗိုလ်တစ်ယောက်က ဘာဖြစ်လို့ ဘုရားတရား အောက်မေ့သလဲဆိုတော့
ဇာတိက မန္တလေးတောင်ပြင် ချမ်းမြသာစည်အရပ်သား၊ သာသနာအလွန် ထွန်းကားတဲ့
နေရာက မွေးဖွားလာတဲ့သူဖြစ်လို့ စစ်သား၊ စစ်ဗိုလ် သူပုန်ဘဝ ရောက်ပေမယ့်လို့
အရေးတစ်စုံ ကိုယ်၌ကြုံလာတော့ ဘုရားဂုဏ်၊ တရားဂုဏ်ကို အောက်မေ့တတ်တာပဲ။

ဒီလို ဘုရားဂုဏ် အောက်မေ့နေရာက ငယ်စဉ်က တောင်သူလုပ်ပြီး မိဘကို ကျွေးခဲ့ရတာတွေလဲ တွေးမိပြန်တယ်။ အခု သူပုန်ဘဝနဲ့ တောထဲရောက်နေတော့ မိဘနဲ့လဲဝေး၊ ကျွေးလဲ မကျွေးနိုင်တာတွေကို တွေးမိပြန်တယ်။ ဒါတွေဟာ အမှန်တွေ ဖြစ်လို့ သစ္စာပြုရယင်တော့ ကယ်မည့်သူပေါ်လာမှာပဲလို့ ထင်မိပြန်တယ်။ ဒါနဲ့ သစ္စာပြုလိုက်တယ်။

သစ္စာပြုပုံ

“ငယ်စဉ်က မိဘကို တောင်သူလုပ်ကျွေးခဲ့တာ မှန်တယ်။ အခု မကျွေးနိုင်တာ မှန်တယ်။ ဘုရား ကယ်တော်မူပါ။ ကယ်သူ ပေါ်ပါစေ၊ နောက်ကို မိဘကျွေးဖို့ကံရှိသေးယင် ဘုရား ကယ်တော်မူပါ။ ကယ်သူ ပေါ်ပါစေ”

ဒီလို သစ္စာပြုယင်း အိပ်ပျော်သွားတယ်။ “မေ့ကနဲ” ဖြစ်သွားလို့ အိပ်ပျော်တယ် ထင်တာပဲ။ ဒီတော့ ဝတ်ဖြူစင်ကြယ်နဲ့ လူတစ်ယောက် လာတယ်။

“ဘာဖြစ်သလဲ” လို့ သူက မေးတယ်။

“ဖျားနေတယ်၊ သေဖို့သာရှိတယ်” လို့ ပြောလိုက်တယ်။ ဒီတော့-

“မင်း ဘုရားမမေ့တဲ့အကောင်၊ မိဘလုပ်ကျွေးတဲ့အကောင်၊ အခု လုပ်ကျွေး ချင်စိတ် ရှိတဲ့အကောင်၊ အားမငယ်နဲ့” လို့ ပြောတယ်။

သူက အိမ်ရှေ့က လမ်းမကြီးကို ပြတယ်။ ဒီလမ်းအတိုင်း သွားခိုင်းတယ်။ သွားတော့ တံတားတစ်ခု တွေ့တယ်။ တံတားက ကျော်တော့ ကျောင်းဝိုင်းကို တွေ့တယ်။ တံတားနားမှာ ဝင်းဝင်းဝါဝါ အသီးတွေကို တွေ့တယ်။ ကွမ်းသီးလုံး လောက် ရှိတယ်။

“ဒါတွေကို စားတော့” လို့ ပြောတယ်။ အိပ်ယာက နိုးတော့ မျက်စိထဲ တစ်ရေးရေး မြင်နေတယ်။ မနက်လင်းတော့ ‘မိုးသီး’ဆိုတဲ့ တပည့်တစ်ယောက်ကို နှိုးပြီး သွားခူးခိုင်းတယ်။

“ဆရာ...၊ ဆရာတစ်ခါမှ မရောက်ဖူးဘဲနဲ့ ဘယ်လို လုပ်သိသလဲ...” လို့ မေးတယ်။

“အို... မရောက်ဘူးပေမယ့်လို့ ငါပြောတဲ့ အတိုင်းသာ သွား။ တွေ့တဲ့ အသီး သာ ခူးခဲ့” လို့ ခိုင်းလိုက်တယ်။

ညက မြင်တဲ့လမ်းဟာ ရွာကထွက်တော့ ခြေလှမ်းနှစ်ရာ သုံးရာလောက်

မှာ တကယ် ရှိနေတယ်။ မိုးသီးက ခိုင်းတဲ့ လမ်းအတိုင်း သွားတယ်။ တံတားလဲ တွေ့တယ်။ ကျောင်းဝိုင်းလဲတွေ့တယ်။ တံတားနားက သီးနေတဲ့အပင်က ခူးခဲ့ဆို၍ ဝင်းဝင်းဝါဝါ ထိန်နေအောင် သီးနေတဲ့ သံပုရာသီးတွေကို ခါးပိုက်နဲ့ တစ်လုံး ခူးလာခဲ့တယ်။

ခွဲခွဲပြီး အရည်တွေ ညှစ်လိုက်တာ လက်ဖက်ရည်ပန်းကန် တစ်လုံးလောက် ရတော့ ဆားထည့်ပြီး သောက်တော့မယ်လို့ လုပ်နေတဲ့အခါ အိမ်ရှင် အဘိုးအိုကြီးက-

“ဘာလုပ်မလို့လဲ၊ ဒါတွေ သောက်လို့ ဖြစ်ပါ့မလား” လို့ ပြောတယ်။

အိပ်မက်အရမို့ သောက်မယ်” လို့ ပြန်ပြောလိုက်တယ်။ အဘိုးကြီးက “ဒီလိုဆိုယင် ငရုပ်သီးထည့်စား” လို့ ပြောတယ်။ ဒါနဲ့ပဲ ငရုပ်သီးတွေ ထည့် စားလိုက်တယ်။ တစ်ခါတည်း အဖျားလဲ ပြတ်သွားတာပါပဲ။

၁၃၁၃-ခုနှစ်လောက်ရောက်တော့ ကျောက်ဆည်ဘက်က နေပြီး မြောက်ပိုင်း တိုင်းစစ်ဌာနချုပ်မှာ လက်နက်ချ အလင်းဝင်လာကြတာပါပဲ။ အခုတော့ ရှမ်းပြည် မြောက်ပိုင်း လားရှိုးမြို့မှာ ကောင်းရောင်းကောင်းဝယ် လုပ်ကိုင်စားသောက်နေတယ်။

တတ်နိုင်သလောက် သီတင်းသီလများ ဆောက်တည်နေတယ်။ ပြည်နယ်သား ကလေးတွေ ကောင်းကျိုးအတွက် လုပ်ကိုင် ဆောင်ရွက်ပေးနေတဲ့ မြို့မ ပရဟိတ ကျောင်း အုပ်ချုပ်ရေး အဖွဲ့ထဲမှာ လူကြီးတစ်ယောက် အဖြစ်နဲ့ ဆောင်ရွက်နေတယ်။

ပညာမျက်စိ မပွင့်သေးတဲ့လူဟာ ဘယ်သူမဆို မှန်တာမှားတာ၊ ကောင်းတာ ဆိုးတာ ကိုယ်ပိုင်ဉာဏ်နဲ့ မဝေဖန်တတ်ဘူး။ မဝေဖန်တတ်ယင် သူများ ပြောသမျှ ယုံတယ်။ ပြောသမျှ ယုံယင် လမ်းကောင်း လမ်းမြောင့် မရောက်ဘဲ လမ်းလွဲသွား တတ်တယ်။ လမ်းလွဲသွားယင် ဆင်းရဲတတ်တယ်။

ဒါကြောင့် ပြည်နယ်သားကလေးတွေကို သူက ပညာတတ်စေချင်တယ်။ ပညာတတ်ကြယင် သူတို့အတွက် ကောင်းမှာပဲလို့ သဘောရပြီး ပါဝင်ဆောင်ရွက် နေတယ်လို့ သူကိုယ်တိုင်က ပြောပြလိုက်တယ်။

သိချင်ကြယင် လာရှိုးမြို့ မြို့မကျောင်း တောင်ဘက် နှင်းဆီလမ်းမှာ ‘ဦးစံစင်’ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ လူချင်းတွေ့ပြီး ကိုယ်တိုင် မေးမြန်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

ဒါ... လက်တွေ့ သစ္စာ အစွမ်းပါပဲ။

ကမ္ဘာတစ်ဝန်း၌ လိုအပ်သော တရား

ရန်ကုန်မြို့ သာသနာ့ရိပ်သာ အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ကျေးဇူးရှင် ‘မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး’ဟောကြားတော်မူသည့် ‘ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော်’ကို မူရင်းအတိုင်း အပြည့်အစုံ အစအဆုံး ဖော်ပြထားပါသည်။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် ထိုတရားတော်ကို မြန်မာအသံမှ နေ၍ တစ်နိုင်ငံလုံးကို ဟောကြားသောတရားတော်ဖြစ်၏။ ထိုတရားတော်ကို တစ်နှစ်လျှင်တစ်ပိုင်းစီ (ဗြဟ္မဝိဟာရ တစ်ပါးစီ) ခွဲခြား၍ လေးနှစ်တိုင်တိုင် ဝါတွင်း လပြည့် လကွယ်နေ့များ၌ အသံလွှင့် ဟောကြားခဲ့ပါသည်။

- ၁။ ၁၃၂၇-ခု၊ ဝါခေါင်လပြည့် (မေတ္တာ)၊
- ၂။ ၁၃၂၈-ခု၊ ဒု-ဝါဆိုလပြည့် (ကရုဏာ)
- ၃။ ၁၃၂၉-ခု၊ တော်သလင်းလပြည့် (မုဒိတာ)၊
- ၄။ ၁၃၃၀ပြည့်၊ ဝါခေါင်လကွယ်နေ့ (ဥပက္ခာ)။

ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အသံလွှင့် ဟောကြားပြီးလျှင် သာသနာ့ရိပ်သာရှိ ယောဂီများကိုလည်း ဖလံယဉ် ဓမ္မာရုံကြီးတွင် ထပ်မံ၍ ဟောပြတော် မူခဲ့ပါသည်။

‘ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော်’ သည် ယနေ့ ကမ္ဘာတစ်ဝန်းလုံး အလွန်လိုအပ်နေပြီဟု ယူဆတော်မူ၍ လေးနှစ်တိုင်တိုင် တစ်ကမ္ဘာလုံးသို့ အသံလွှင့် ချီးမြှင့် နှိုးဆော်တော်မူဟန် ရှိပါသည်။ အမှန်အားဖြင့်လည်း ယနေ့ တစ်ကမ္ဘာလုံး လူတိုင်း၊ အိမ်တိုင်း၊ နိုင်ငံတိုင်းတွင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အပူဓာတ်များသာ ဖုံးလွှမ်းနေသဖြင့် လူမှုဒုက္ခမျိုးစုံ စုပြုံနှိပ်စက်ခြင်း ခံနေကြရပေသည်။

အရှိန်ပြင်းစွာ လောင်နေသော ‘မီး’ကို ငြိမ်းစေနိုင်သည်မှာ ‘ရေ’မှ တစ်ပါး အခြား မရှိပေ။ ထို့အတူ အမျိုးမျိုးသော ကိလေသာ အပူရှိန်များကို ငြိမ်းသတ်ရန် မှာလည်း ဗြဟ္မစိုရ် တရားလေးပါးမှတစ်ပါး အခြားနည်းလမ်း မရှိပါချေ။

ဆရာတော်၏ တရားတော်ကား ဗြဟ္မစိုရ်တရားနှင့်စပ်၍ မကျဉ်းမကျယ်နားလည်လွယ်၍ အလွန် မှက်သားဖွယ်ကောင်းလှပါသည်။

ကျေးဇူးရှင် မဟာစည်ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော်

၁-မေတ္တာပွားပုံ

၄ ယခု ဘုန်းကြီးဟောမယ့် တရားကတော့ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော် ဖြစ်ပါတယ်။ ဘုန်းကြီးကများသောအားဖြင့် ‘ဝိပဿနာ’တရားကိုသာ ဟောကြားလေ့ ရှိပါတယ်။

‘ဝိပဿနာ’ ဆိုတာက လူတိုင်းလူတိုင်းလဲ မကျင့်နိုင်ဘူး၊ ပြီးတော့ ကျင့်တဲ့ သူမှသာ အကျိုးထူးကို ရနိုင်တဲ့အတွက် ပရဟိတနှင့် မဆိုင်သလိုလဲ ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီကနေ့တော့ လူတိုင်းလဲ ကျင့်နိုင်ပြီး ပရဟိတနှင့်လဲဆိုင်တဲ့ ဗြဟ္မစိုရ် တရားကို ဟောဖို့ စီစဉ်ထားပါတယ်။

‘ဗြဟ္မစိုရ်တရား’ဆိုတာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ၊ ဥပေက္ခာ ဆိုတဲ့ ဒီ တရား ၄-ပါးပါပဲ။ ဒီလေးပါးထဲက...

၁။ ‘မေတ္တာ’ ဆိုတာ သူများတွေလဲ ကိုယ်လိုပဲ ချမ်းသာချင်ကြ ပေလိမ့်လို့ ကိုယ်ချင်းစာပြီးတော့ သူတစ်ပါးတွေကို ချမ်းသာစေလိုတဲ့ သဘောပါပဲ။

၂။ ‘ကရုဏာ’ဆိုတာ ကိုယ့်အောက် လူတွေကို ကိုယ်ချင်းစာ တရားနဲ့ သနား ကြင်နာတဲ့ သဘောပါပဲ။

၃။ ‘မုဒိတာ’ဆိုတာ ကိုယ့်အထက်က လူတွေ၊ ကိုယ့်ထက် ပြည့်စုံ ချမ်းသာတဲ့ လူတွေကို ချမ်းသာမြဲချမ်းသာပါစေလို့ ဝမ်းမြောက် ကြည်သာစွာနဲ့ နှလုံးသွင်း နိုင်တဲ့ သဘောပါပဲ။

၄။ ‘ဥပေက္ခာ’ဆိုတာ သတ္တဝါတွေဟာ ကိုယ်တိုင်ဖြုလုပ်ထားတဲ့ အမှုကံ အား လျော်စွာ ဖြစ်နေကြတာပဲလို့ ဘက်မလိုက်ဘဲ မျှမျှတတ နှလုံးသွင်းတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဒီ တရား ၄-ပါးကို အဘိဓမ္မာ ဒေသနာမှာ ‘အပ္ပမညာ’ ဆိုတဲ့ အမည်နဲ့ ဟောထားပါတယ်။ အားလုံးသော သတ္တဝါတွေအပေါ်မှာ အကန့်အသတ် မရှိဘဲ ပွားချင်သလောက် ပွားများကောင်းတဲ့ တရား၊ ပွားများဖို့ နယ်ပယ် အကန့်အသတ် မရှိတဲ့ တရားလို့ ဆိုလိုပါတယ်။

သုတ္တန်ဒေသနာတွေမှာတော့ ဒီ တရားတွေကို အများအားဖြင့် ‘ဗြဟ္မဝိဟာရ’လို့

အမည် ပေးထားပါတယ်။ 'မြတ်သော နေထိုင်ရေး တရား' လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ်မှာတော့ 'ဗြဟ္မစရိယ' လို့ အမည်ပေးထားပါတယ်။

ဒါ့ကြောင့် 'ဗြဟ္မစရိတရား' လို့ ခေါ်ဝေါ်ပြောဆို နေကြပါတယ်။ အနက် အဓိပ္ပာယ်အားဖြင့်ကတော့ 'မြတ်သောအကျင့်' လို့ ဆိုလိုပါတယ်။

လူမျိုး ဘာသာမရွေး လက်ခံတဲ့ တရား

ဒီ ဗြဟ္မစရိတရားဟာ လူမျိုးမရွေး၊ ဘာသာမရွေး လူတိုင်း လူတိုင်း ကျင့်သုံးတဲ့ တရားဖြစ်တယ်။ စဉ်းစားကြည့်ကြပါ။ မိမိ၏ အကျိုးကိစ္စ ပြီးမြောက်အောင် စေတနာဝန်ထမ်းသဘောဖြင့် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးမည် ဆိုလျှင် ဘယ်သူက လက်မခံဘဲ ငြင်းပယ်မှာလဲ၊ ဘယ်သူမှ ငြင်းပယ်မှာ မဟုတ်ပါဘူး၊ အားလုံး ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာနဲ့ လက်ခံကြမှာချည်းပါပဲ။ အဲဒါ ဘာသဘောထင်သလဲ။

ချမ်းသာစေလိုတဲ့ မေတ္တာကို လူတိုင်းကလက်ခံနိုင်တဲ့အတွက် အဲဒီ မေတ္တာကို လူတိုင်း လူတိုင်း ကျင့်သင့်တယ် ဆိုတာ ဖော်ပြနေတဲ့ သဘောပါပဲ။ လက်တွေ့လဲ စမ်းကြည့်နိုင်ပါတယ်။

လူတစ်ယောက်ကို ပြုံးရွှင်နေတဲ့ မျက်နှာနဲ့ ကြည့်လျှင် အဲဒီလူက ပြုံးရွှင်တဲ့ မျက်နှာနဲ့ပဲ ပြန်ပြီး နှုတ်ဆက်ပါလိမ့်မယ်။

လူတစ်ယောက်ကို ချိုချိုသာသာနဲ့ နှုတ်ဆက်လျှင် အဲဒီလူကလဲ ချိုချိုသာသာနဲ့ပဲ ပြန်ပြီး နှုတ်ဆက်ပါလိမ့်မယ်။

လမ်းမသိတဲ့လူကို လမ်းညွှန်ပြလျှင် ဖြစ်စေ၊ မီးရထား သင်္ဘော စသည် ဖြင့် ခရီးသွားတဲ့အခါ နေရာမရတဲ့သူကို မိမိနေရာထဲက မျှပေးလျှင် ဖြစ်စေ၊ လေးလံတဲ့ ဝန်ထုပ်ဝန်ပိုး သယ်ဆောင်လာတဲ့လူကို ဖေးမကူညီပေးလျှင် ဖြစ်စေ။

ဒီလို စေတနာ၊ မေတ္တာဖြင့် ကူညီဆောင်ရွက်ပေးလျှင် တစ်ဘက်သား ပုဂ္ဂိုလ်က ကျေးဇူးတင်မည်ပြင် မိမိကိုယ်တိုင်လဲ လူ့ကျင့်ဝတ်တရား ကျေပွန်သည့် အတွက် ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာခြင်းအကျိုးကို ချက်ချင်းပဲရပါလိမ့်မယ်။ မိမိမှာ အခက်အခဲရှိသည့်အခါလဲ ကူညီမည့်သူများ ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

ဒီနည်းဖြင့် လူတိုင်း လူတိုင်းက လူ့ကျင့်ဝတ်ကိုသိပြီး မေတ္တာတရားနဲ့ အချင်းချင်း တတ်စွမ်းနိုင်သမျှ ကူညီဆောင်ရွက်ပေးသွားမယ်ဆိုလျှင် လူလောကကြီးဟာ အစဉ်ထာဝရ သာသာယာယာနဲ့ ဖြစ်သွားနိုင်ဖို့ ရှိပါတယ်။ ဒါ့ကြောင့်

မေတ္တာတရားကို လူတိုင်းလူတိုင်း ကျင့်သုံးသင့်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

ထိုအတူပဲ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့ လူတွေကို 'ကရုဏာ'နဲ့ သနားပြီး ကူညီစောင့်ရှောက်မယ် ဆိုလျှင် ငြင်းပယ်မည့်သူ ရှိပါမည်လား။ မရှိနိုင်ပါဘူး။ လက်ခံကြမှာချည်းပါပဲ။

ပြီးတော့ ရရှိထားတဲ့စီးပွားဥစ္စာနဲ့ ရာထူးဌာနန္တရ 'အလုပ်အကိုင်နဲ့ အခြွေအရံ ဂုဏ်သိန်ကျက်သရေတွေနဲ့ ခိုင်မြဲတည်တံ့ပြီး ချမ်းသာမြဲချမ်းသာနေအောင် 'မုဒိတာ'နဲ့ ဝမ်းမြောက် ကြည်သာစွာ ထောက်ခံအားပေးမည် ဆိုလျှင်ကော ငြင်းပယ်မည့်သူ ရှိနိုင်ပါမည်လား။ မရှိပါဘူး။ လက်ခံကြမှာချည်းပါပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီ 'ကရုဏာနှင့် မုဒိတာ'ကို လူတိုင်းလူတိုင်း ကျင့်သုံးသင့်ကြောင်း ထင်ရှားပါတယ်။

'ဥပေက္ခာ' ဆိုတာလဲ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနဲ့ မဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ နေရာမှာ ကျင့်သုံးသင့်တဲ့တရားပါပဲ။

ထင်ရှားတဲ့ သာဓကနဲ့ ပြရလျှင် လူတစ်ယောက်မှာ ရာဇဝတ်မှု ရောက်နေတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီလူကို တတ်နိုင်သူက မေတ္တာနဲ့ ကရုဏာနဲ့ အစွမ်းကုန် အကူ အညီ ပေးသင့်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ပြစ်မှုက ထင်ရှားတယ်ဆိုပြီး နောက်ဆုံး အနေ နဲ့ အပြစ်ဒဏ်ပေးလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ ကူညီနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေး မရှိတော့ဘူး။ အဲဒီအခါမှာ ဒီဥပက္ခာနဲ့သာ အညီအမျှ နှလုံးသွင်း သင့်တော့တယ်။ အပြစ်ဒဏ် ခံရတဲ့ဘက်က လိုက်ပြီး တစ်ခြားသူတွေကို အပြစ်တင် မနေသင့်တော့ဘူး။ 'သူ့ကံ အတိုင်းပဲ' လို့သာ မျှတစွာ နှလုံးသွင်းသင့်တော့တယ်။

ယခု လောလောဆယ်မှာ အပြစ်မရှိဘူးလို့ ထင်ပေမယ့် ရှေးက ပြုလုပ်ထား တဲ့ အပြစ်ရှိလို့သာ ခံရတာပဲလို့ ဒီလိုသာ တရားမျှတစွာ နှလုံးသွင်းသင့်တော့တယ်။ အဲဒါ ဥပေက္ခာပဲ။ ဒါကြောင့် ဒီဥပေက္ခာကိုလဲ အခါအားလျော်စွာ ကျင့်သုံးသင့်ပါတယ်။

မေတ္တာသုံးမျိုး

ဒီတော့ ဗြဟ္မစိုရ်တရား ၄-ပါးကို လူတိုင်း ကျင့်သုံးသင့်တယ် ဆိုတာကတော့ ထင်ရှားပါပြီ။ ယခု ကျင့်သုံးပုံကို အကျဉ်းချုပ်ပြောမယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီကနေကတော့ မေတ္တာတရားလောက်ပဲ ပြောနိုင်မယ်။

မေတ္တာဆိုတာ

(၁) ကာယကံ မေတ္တာ၊

(၂) ဝစီကံ မေတ္တာ၊

(၃) မနောကံ မေတ္တာ

လို့ ဒီလို ၃-မျိုး ရှိတယ်။ ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း-

ကိုယ်ချင်းစာ တရားနဲ့ သူတစ်ပါးအား ချမ်းသာအောင်လို့ သူ့အကျိုးကို ကိုယ်ထိလက်ရောက် ကူညီ ဆောင်ရွက်ပေးနေတာဟာ ‘ကာယကံ မေတ္တာ’ပါပဲ။

သူများ နားချမ်းသာအောင် ပြောဆိုတာ၊ ချမ်းသာပါစေလို့ ရွတ်ဆိုပြီး မေတ္တာပို့တာ၊ သူ့အကျိုးကိစ္စ ပြီးမြောက်အောင် ညွှန်ကြားတာ၊ နှုတ်နဲ့ စီမံဆောင်ရွက် ပေးတာ။ ဒါတွေဟာ ‘ဝစီကံမေတ္တာ’ပါပဲ။

သူတစ်ပါးတွေကို ‘ချမ်းသာကြပါစေ’လို့ စိတ်သက်သက်နဲ့ နှလုံးသွင်း နေတာဟာ ‘မနောကံမေတ္တာ’ပါပဲ။ ဒီမနောကံ မေတ္တာကိုတော့ အခါခပ်သိမ်း ပွားများ နိုင်ပါတယ်။

ဒီ မနောကံ မေတ္တာကို ပွားများတာကလဲ-

၁။ ဈာန်ရအောင် ပွားများတာရယ်၊

၂။ ဘေးကင်း ရန်ကင်း ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားများတာရယ်...

ဒီလို နှစ်မျိုး ရှိပါတယ်။

ဈာန်ရအောင် ပွားများနည်းကိုတော့ ယခုလို တိုတောင်းတဲ့ အချိန်ကလေးမှာ ပြည့်စုံအောင် မပြောနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် ယခု ဘေးကင်းရန်ကင်း ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားပုံကို ပြောမယ်။

တွေ့မြင်ရသမျှ လူတွေကို အာရုံပြုပြီး “ချမ်းသာကြပါစေ၊ ချမ်းသာကြပါစေ” လို့ ဒီလိုပဲပွားများနိုင်ပါတယ်။

အမိ၊ အဘ၊ ဆရာသမားစသည်ကို အာရုံပြုပြီးတော့ “ချမ်းသာကြပါစေ၊ ချမ်းသာကြပါစေ” လို့ ဒီလိုပဲ ပွားများနိုင်ပါတယ်။

ကိုယ်မေတ္တာ ပို့ချင်တဲ့ လူတွေကို အာရုံပြုပြီးတော့ “တို့အိမ်က လူတွေ ချမ်းသာကြပါစေ၊ တို့အရပ်ကလူတွေ ချမ်းသာကြပါစေ။ တို့မြို့က တို့ရွာကလူတွေ ချမ်းသာကြပါစေ” စသည်ဖြင့်လဲ ပွားများနိုင်ပါတယ်။

တစ်ဦးတစ်ယောက် ဖြစ်စေ၊ အများကို ဖြစ်စေ အာရုံပြုပြီး ဒီလို တစ်ကြိမ်

နှလုံးသွင်းလျှင် ပါရမီကုသိုလ် တစ်ကြိမ်ဖြစ်တယ်၊ ဆယ်ကြိမ် နှလုံးသွင်းလျှင် ဆယ်ကြိမ် ဖြစ်တယ်။ အကြိမ်တစ်ရာ နှလုံးသွင်းလျှင် အကြိမ်တစ်ရာ ဖြစ်တယ်။ သွားယင်း လာယင်းလဲ မေတ္တာကို ပွားနိုင်တယ်။

ဒါပေမယ့် အထူး သတိပြုဖို့ကတော့ ‘ချမ်းသာပါစေ’ လို့ စိတ်နဲ့သာ မေတ္တာ ပွားပြီးတော့ သူတစ်ပါးတွေ နားမချမ်းသာအောင်၊ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်အောင် ပြောဆို ပြုလုပ်နေလျှင်တော့ အဲဒါဟာ “မေတ္တာအစစ်” မဖြစ်ဘူး။ စိတ်နဲ့ချမ်းသာပါစေလို့ မေတ္တာပို့တဲ့အတိုင်း ကိုယ်နဲ့နှုတ်နဲ့ရော သူတစ်ပါး ချမ်းသာအောင် တတ်နိုင်သမျှ ဆောင်ရွက်နိုင်မှ မေတ္တာအစစ် အောင်အောင်မြင်မြင် ဖြစ်တယ်လို့လဲ မှတ်ရမယ်။

၅၅၈-သွယ် ပွားပုံ

ယခုထက် ကျယ်ပြန့်တဲ့ ငါးရာနှစ်ဆယ်ရှစ်သွယ်မေတ္တာ ပို့ပုံကို အတိုချုံးပြီး ပြောဦးမယ်။

(၁) “သဗ္ဗေ သတ္တာ = အားလုံး သတ္တဝါတွေ၊
အဝေရာ ဟောန္တု = ရန်ကင်းကြပါစေ”

ဒီလို နှလုံးသွင်းတာက မေတ္တာတစ်ပါး။

(၂) “အဗျာပဇ္ဇာဟောန္တု = စိတ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ”
ဒါကလဲ မေတ္တာတစ်ပါး။

စိတ်ဆင်းရဲဆိုတာ စိတ်ညစ်တာ၊ စိတ်ပူတာ၊ ဝမ်းနည်းတာ၊ ကြောက်လန့်တာ၊ ချစ်တဲ့သူတွေနဲ့ ကွဲနေရလို့ စိုးရိမ်ပူဆွေးနေတာ၊ စီးပွားဥစ္စာတွေ ဆုံးရှုံးပျက်စီးလို့ စိတ်နှလုံး ထိခိုက်နေတာ၊ ဒီလိုဟာတွေပါပဲ။ အဲဒီလို စိတ်ဆင်းရဲတွေ ကင်းကြပါစေလို့ ဆိုပါတယ်။)

(၃) “အနိဃာ ဟောန္တု = ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ”
ဒါကလဲ မေတ္တာတစ်ပါး။

(၄) “သုခိ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တု = ချမ်းသာစွာနဲ့ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ”

ဒါကလဲ မေတ္တာတစ်ပါး။

(သတ္တဝါတွေမှာ မိမိတို့ ခန္ဓာဝန်ကို ဆောင်ရွက်နေကြရတာဟာ အင်မတန် ဝန်လေးပါတယ်။ ဒီခန္ဓာဝန်အတွက် စား၊ ဝတ်၊ နေရေး၊ ကျန်းမာရေး ပြည့်စုံအောင်

ရှာကြံနေကြရတာဟာ အင်မတန် ဆင်းရဲပါတယ်။

အဲဒီ ဆင်းရဲဒုက္ခတွေမှ ကင်းဝေးပြီး ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ မိမိတို့ ခန္ဓာဝန်ကို ဆောင်နိုင်ကြပါစေလို့ ဆိုပါတယ်။

အဲ..... ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ သတ္တဝါအားလုံးကို အာရုံပြုပြီး မေတ္တာပွားပုံ လေးပါးတဲ့။

ထို့အတူပဲ.....

(၁) “သဗ္ဗေ ပါဏာ = အားလုံး အသက်ရှိသူတွေ၊

(၂) “သဗ္ဗေ ဘူတာ = အားလုံး ထင်ရှားဖြစ်သူတွေ၊

(၃) “သဗ္ဗေ ပုဂ္ဂလာ = အားလုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊

(၄) “သဗ္ဗေ အတ္တဘာဝပရိယာပန္နာ = အားလုံး ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော ရှိသူတွေ”

ဆိုတဲ့ ဒီ ၄-ပုဒ်နဲ့လဲ ခုနက မေတ္တာပွားပုံ ၄-ပါးကို အသီးသီး တွဲပြီး မေတ္တာ ပို့ရပါတယ်။ ဒါကြောင့် သတ္တ၊ ပါဏအစရှိတဲ့ မူလပုဒ် ငါးခုကို ခုနက မေတ္တာလေးလီနဲ့ မြောက်လိုက်လျှင် မေတ္တာပေါင်း ၂၀-ရပါတယ်။ အဲဒါတွေဟာ သတ္တဝါအားလုံးကိုချည်း ရည်ညွှန်းတဲ့ အတွက် အနောဒီသမေတ္တာလို့ ခေါ်တယ်။ အပိုင်းအခြား အကုန်အသတ်မရှိတဲ့ မေတ္တာလို့ဆိုလိုပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့-

(၁) “သဗ္ဗော ဣတ္ထိယော = အားလုံး အမျိုးသမီးတွေ”

(၂) “သဗ္ဗော ပုရိသာ = အားလုံး အမျိုးသားတွေ”

(၃) “သဗ္ဗော အရိယာ = အားလုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊

(၄) “သဗ္ဗော အနရိယာ = အားလုံး ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ”

(၅) “သဗ္ဗော ဒေဝါ = အားလုံး နတ်၊ ဗြဟ္မာတွေ”

(၆) “သဗ္ဗော မနုဿာ = အားလုံး လူသားတွေ

(၇) “သဗ္ဗော ဝိနိပါတိကာ = အားလုံးအပါယ်ဘုံသူ၊အပါယ်ဘုံသားတွေ”

နှစ်ပိုင်းစီခွဲပြီး ပို့တာက လေးပုဒ်၊ သုံးပိုင်းခွဲပြီး ပို့တာက သုံးပုဒ်၊ ပေါင်း ခုနစ်ပုဒ် ရှိတယ်။ အဲဒီ ခုနစ်ပုဒ်ကိုလဲ-

“အဝေရာ ဟောန္တု = ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ”...

အစရှိတဲ့ မေတ္တာပွားပုံ လေးလီနဲ့မြောက်လိုက်တော့ ၂၈-ရတယ်။ အဲဒီ ၂၈-ပါးက တော့ အမျိုးသမီး သန့်သန့်၊ အမျိုးသား သန့်သန့် စသည်ဖြင့် ပိုင်းခြား ကန့်

သတ်ပြီး ပို့တဲ့အတွက် သြဒိသမေတ္တာလို့ ခေါ်တယ်။ အဲဒီ သြဒိသ ၂၈-ပါးနဲ့ ခုနက အနောဒိသ ၂၀-ကို ပေါင်းလိုက်ရင် မေတ္တာ ၄၈-ပါး ရတယ်။

ထို့အတူ-

- (၁) “ပုရတ္တိမာယ ဒိသာယ = အရှေ့အရပ်က အားလုံး သတ္တဝါတွေ ရန်ကင်းကြပါစေ” စသည်ဖြင့် ပို့တာလဲ ၄၈-ပါး၊
- (၂) “ပစ္ဆိမာယ ဒိသာယ = အနောက်အရပ်က...
- (၃) “ဥတ္တရာယ ဒိသာယ = မြောက်အရပ်က...
- (၄) “ဒက္ခိဏာယ ဒိသာယ = တောင်အရပ်က...
- (၅) “ပုရတ္တိမာယ အနုဒိသာယ = အရှေ့တောင်အရပ်က...
- (၆) “ပစ္ဆိမာယ အနုဒိသာယ = အနောက်မြောက်အရပ်က...
- (၇) “ဥတ္တရာယ အနုဒိသာယ = အရှေ့မြောက်အရပ်က...
- (၈) “ဒက္ခိဏာယ အနုဒိသာယ = အနောက်တောင်အရပ်က...
- (၉) “ဟေဠိမာယ ဒိသာယ = အထက်အရပ်က...
- (၁၀) “ဥပရိမာယ ဒိသာယ = အောက်အရပ်က...

တွေကလဲ နည်းတူပါပဲ ၄၈-ပါး စီရတယ်။

ဒါကြောင့် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ မေတ္တာ ၄၈၀-ရပါတယ်။ အဲဒါတွေက အရပ်မျက်နှာနဲ့ ပိုင်းခြားပြီးဖြစ်တဲ့အတွက် ဒိသာဖရဏမေတ္တာ လို့ ခေါ်တယ်။

အဲဒီ ၄၈၀-ထဲမှာ ခုနက အနောဒိသ သြဒိသ မေတ္တာ ၄၈-ပါးကို ပေါင်း ထည့်လိုက်လျှင် ၅၂၈-သွယ် မေတ္တာဖြစ်တယ်။

အဲဒီ ၅၂၈-သွယ်မေတ္တာအရ ဘုန်းကြီးက ယခုအသံလွှင့်ရုံကနေပြီး မေတ္တာ ပို့မယ်၊ တရားနာကြတဲ့ ဓမ္မမာမက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံးကလဲ စိတ်နဲ့ လိုက်ပြီး မေတ္တာပို့ကြပါ။

- ၁။ “အားလုံး သတ္တဝါတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ၊ စိတ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ၊ ချမ်းသာစွာနဲ့ မိမိတို့ခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင် ကြပါစေ။
- ၂။ “အားလုံး အသက်ရှိသူတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင် ကြပါစေ။
- ၃။ “အားလုံး ထင်ရှားဖြစ်သူတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ(...) ရွက်ဆောင် နိုင်ကြပါစေ။

၄။ “အားလုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၅။ “အားလုံး ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘောရှိသူတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

အဲဒါတွေက ‘အနောဓိသမေတ္တာ’ ၂၀-တဲ့။

၆။ “အားလုံး အမျိုးသမီးတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၇။ “အားလုံး အမျိုးသားတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၈။ “အားလုံး အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၉။ “အားလုံး ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၁၀။ “အားလုံး နတ်၊ ဗြဟ္မာတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၁၁။ “အားလုံး လူသားတွေ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ (...) ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ။

၁၂။ “အားလုံး အပါယ်ဘုံသူ အပါယ်ဘုံသားတွေ ဘေးရန်ကင်းကြပါစေ။ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ။ ကိုယ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ။ ချမ်းသာစွာနဲ့ မိမိတို့ ခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင်နိုင်ကြပါစေ”

ဒါတွေက ‘ဩဒိသ မေတ္တာ’ ၂၈-ပါးတဲ့။

[ယခု အရပ်မျက်နှာဆယ်ပါးနဲ့ မေတ္တာပို့ပုံကို အတိုချုံးပြီး ပြောမယ်။]

၁။ “အရှေ့အရပ်က အားလုံးသတ္တဝါတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ။ စိတ်ဆင်းရဲကင်းကြပါစေ။ ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ။ ချမ်းသာစွာနဲ့ မိမိခန္ဓာဝန်ကို ရွက်ဆောင် နိုင်ကြပါစေ။”

[ရှေးနည်းတူစွာ ၄၈-ပါး အပြည့်အစုံ ပို့ရမယ်။]

၂။ “အနောက်အရပ်က အားလုံးသတ္တဝါတွေ ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ”

နည်းတူ ၄၈-ပါးပဲ။ ထို့အတူ

၃။ “မြောက် အရပ်က...၊ ၇။ “အရှေ့မြောက် အရပ်က...၊

၄။ “တောင် အရပ်က...၊ ၈။ “အနောက်တောင် အရပ်က...၊

၅။ “အရှေ့တောင် အရပ်က...၊ ၉။ “အောက် အရပ်က...၊

၆။ “အနောက်မြောက် အရပ်က...၊ ၁၀။ “အထက်အရပ်က...၊

၄၈-ပါးစီချည်းပဲ၊ အားလုံးပေါင်း ၅၂၈-သွယ် မေတ္တာဖြစ်ပါတယ်။ အချိန် မရှိလို့ နားလည်ရုံမျှ ချုံးပြီး ပြောလိုက်ရတယ်။

ယခု မြန်မာပြည်သူ ပြည်သားတွေကို မေတ္တာပို့ပြီး တရားသိမ်းတော့မယ်။ စိတ်နဲ့လိုက်ပြီး မေတ္တာပို့ကြပါ။

“ပြည်ထောင်စု မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတွေအားလုံး ဘေးရန် ကင်းကြပါစေ၊ ကိုယ်ဆင်းရဲ ကင်းကြပါစေ၊ ချမ်းသာစွာနဲ့ မိမိတို့ ခန္ဓာဝန် ကို ဆောင်ရွက်နိုင်ကြပါစေ။”

မှတ်ချက် ။ ။ ဤ (.....) မြှုပ်ထားသော စကားများကို (၁) ပုဂ္ဂိုလ် အတိုင်း ဖော်ဆိုပါ။

ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော် ပထမပိုင်း ပြီး၏။

၂-ကရုဏာ ပွားပုံ

ဒီကနေ့ ဟောမည့် တရားကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၃၂၇-ခုနှစ်၊ ဝါခေါင်လပြည့် နေ့က ဟောခဲ့တဲ့ ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော်ရဲ့ အဆက်ပါပဲ။ အလျင် ဟောခဲ့တာက ပထမပိုင်း၊ ယခု ဟောတာက ဒုတိယပိုင်းပေါ့။ ပထမပိုင်းမှာ မေတ္တာပွားပုံကို ဟောခဲ့တယ်။ ယခု ဒုတိယပိုင်းမှာ ကရုဏာပွားပုံကို ဟောရမယ်။

“ကရုဏာ”ဆိုတာ ကိုယ့်အောက်က လူတွေ၊ ဒုက္ခ ရောက်နေရှာကြတဲ့ သူ တွေကို ကိုယ်ချင်းစာ တရားနဲ့ သနားကြင်နာတဲ့ သဘောပဲဆိုတာကို ပထမပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပြီ။ ပါဠိနည်းနဲ့ ပြောရယင်တော့ “ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့ သူကို မြင် တွေ့ရ ကြား သိရတဲ့အခါမှာ သူတော်ကောင်းတွေ ရဲ့ စိတ်နှလုံးကို တုန်လှုပ်စေတတ် လို့ ကရုဏာ မည်ပါတယ်” တဲ့။

ဟုတ်တယ်။ သူတော်ကောင်းတွေမှာ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့သူကို မြင်တွေ့ ရယင်၊ ကြားသိရယင် ကိုယ်တိုင်ခံစားရသလိုပဲ စိတ်နှလုံးမှာ ထိခိုက်ပြီး တုန်လှုပ် တတ်ပါတယ်။ နိုင်ရာနိုင်ရာ တိရစ္ဆာန်အချင်းချင်း ညှဉ်းဆဲ သတ်ဖြတ်နေတာပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ လူတွေလို စကားမပြောနိုင်၊ မကာကွယ်နိုင်ကြ ရှာကြတဲ့ တိရစ္ဆာန်တွေကို

ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ် နေကြတာပဲ ဖြစ်ဖြစ်။ လူလူချင်း နိုင်ရာနိုင်ရာ ညှဉ်းဆဲ နှိပ်စက်နေတာပဲ ဖြစ်ဖြစ်။ သူ့အလိုလို တစ်နည်း နည်းနဲ့ အတိဒုက္ခ ရောက်နေတာပဲ ဖြစ်ဖြစ် မြင်တွေ့ရ၊ ကြားသိရယင် စိတ်နှလုံးမှာ ထိခိုက် တုန်လှုပ်တတ်ပါတယ်။ ဒီလို စိတ်နှလုံးမှာ ထိခိုက်တုန်လှုပ်ယင်လဲ အဲဒီလူကို သူတော်ကောင်းပဲလို့ ဆုံးဖြတ်နိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ-

“ပရဒုက္ခေ = သူတစ်ပါး ဆင်းရဲသည်။ သတိ=ရှိလတ်သော်။ သာဓူနံ=သူ တော်ကောင်းတို့၏ ဟာဒယကမ္မနံ = နှလုံး၏ တုန်လှုပ်ခြင်းကို၊ ကရောတီတိ = ပြု တတ်သောကြောင့်။ ကရုဏာ = ကရုဏာ မည်၏။”လို့ ဒီလို ပြန်ဆိုထားပါတယ်။

‘ကရုဏာရဲ့ သဘောလက္ခဏာ’ကတော့ သူတစ်ပါးမှာ တွေ့ကြုံခံစားနေရတဲ့ ဆင်းရဲကို ပယ်ဖျောက်ချင်တဲ့ သဘောပါပဲ။ တတ်နိုင်တဲ့ကိစ္စဆိုယင် အဲဒီ သူတစ်ပါး ဆင်းရဲ ပျောက်ကင်းအောင်လဲ သူက ကြောင့်ကြ စိုက်တတ်တယ်။ မတတ်နိုင်တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်နေတောင်မှ အဲဒီ သူတစ်ပါး ဆင်းရဲကို ပျောက်စေချင်နေတာပဲ။ ဒါကြောင့် “ပရ ဒုက္ခာ ပနယနာကာရပ္ပဝတ္တိ လက္ခဏာ = သူတစ်ပါး၏ ဆင်းရဲကို ပယ်သော အခြား အရာအားဖြင့် ဖြစ်ခြင်း သဘောလက္ခဏာရှိတယ်” လို့ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့သူကို တွေ့တဲ့အခါမှာ သနားကြင်နာတတ်တဲ့သူမှာ ‘ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်း’လို့ စုတ်တသပ်သပ်နဲ့ သနားတဲ့အမူအရာတွေ ထင်ရှား ပေါ်လာတတ်ပါတယ်။

ဗုဒ္ဓ၏ မဟာကရုဏာ အမြွက်

ဒီကရုဏာအရာမှာ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ ကရုဏာတော်ကတော့ အကြီးမားဆုံးပါပဲ။ မိမိ၏ အကျိုးမဲ့ကို ပြုရုံမျှမကဘဲ မိမိအား သေရာသေကြောင်း ကြံစည် အားထုတ်နေတဲ့ အရှင် ဒေဝဒတ်ကိုတောင်မှ သားတော် ရာဟုလာနဲ့ ညီတူညီမျှ သနားတော်မူပါတယ်။ တစ်လောကလုံးမှာ ရှိသမျှ သတ္တဝါတွေ အားလုံးကိုလဲ ယခု မျက်မှောက် ဆင်းရဲလောက်ကိုသာ မဟုတ်ဘဲ သံသရာတစ်လျှောက်လုံးမှာ တွေ့ကြုံ သွားရမယ့် ဆင်းရဲတွေကိုပါ မြော်မြင်ပြီးတော့လဲ သနားတော်မူပါတယ်။ သနားတော်မူပုံကတော့ “အချိန်ကာလတိုင်း ခဏတိုင်း သေဖို့ရာ ဆီသို့ နီးကပ်နီးကပ် သွားနေကြရတာတယ်” ဆိုတာ မြင်တော်မူတဲ့အတွက် သတ်မည့် နွားကို သားသတ်ရုံသို့ မောင်းပို့ပေးနေသလိုပဲ မြင်ပြီး သနားတော်မူပါတယ်။

“ရာဇဝတ်ပြစ်မှုကို အကြီးအကျယ် ကျူးလွန်ထားတဲ့သူဟာ ရာဇဝတ် အပြစ်ဒဏ်ကို အကြီးအကျယ် ခံရရှာတော့မယ် ဆိုတာကို မြင်သလိုပဲ သတ္တဝါတွေဟာ ညှဉ်းဆဲသတ်ဖြတ်ခြင်း၊ လုယက်ခိုးယူခြင်း အစရှိတဲ့ ဒုစရိုက်တွေကို ကျူးလွန်ထားကြတဲ့အတွက် မကြာခင်ပဲ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာတွေ ဖြစ်ပြီး အတိဒုက္ခရောက်ရှာကြတော့မယ်” ဆိုတာကို မြင်တော်မူပြီးတော့လဲ သနားတော်မူတယ်။

“အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်း အစရှိတဲ့ သံသရာဆင်းရဲတွေနဲ့ တင်းကျပ်အတိ ပြည့်နေတဲ့ သံသရာခရီးထဲမှာ ဆုံးခန်းရယ်လို့ မရှိဘဲ တသွားတည်း သွားနေရှာကြတယ်” လို့ မြင်တော်မူပြီးတော့လဲ သနားတော်မူပါတယ်။

“ကယ်မည့်သူလဲ မရှိ၊ လွတ်ရက် လွတ်ခွင့်လဲ မရှိတဲ့ သံသရာ နောင်အိမ်ကြီးထဲမှာ အတိဒုက္ခ ရောက်နေရှာကြတယ်” လို့ မြင်တော်မူပြီးတော့လဲ သနားတော်မူပါတယ်။

“ငါဘုရားမှာ သံသရာဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ခဲ့ပြီ၊ သတ္တဝါတွေမှာ မလွတ်မြောက် ရှာကြသေး။ ငါဘုရားမှ တစ်ပါးလဲ ကယ်တင်မည့်သူ မရှိပါတကား” လို့ မြင်တော်မူပြီးတော့လဲ သနားတော်မူပါတယ်။

ဒီနည်းဖြင့် အရာထောင်မကတဲ့ အကြောင်းခြင်းရာတွေနဲ့ မြင်တော်မူပြီးတော့လဲ အားလုံးသော သတ္တဝါတွေကို သနားတော်မူပါတယ်။

အဲဒါတွေကို ထောက်ဆပြီးတော့ ဘုရားတပည့် ဖြစ်ကြတဲ့ ရဟန်း ရှင်လူမှန်သမျှဟာ ဒီကရုဏာတရားကိုလဲ ပွားများဖို့ သင့်လျော်ပါတယ်။ ယခုလို အကျယ်ချဲ့ပြီး ပြောရတာက ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် မေတ္တာကို ပွားများရတယ် ဆိုတော့ အများအားဖြင့် သိကြနားလည်ကြပါတယ်။ ပွားလဲ ပွားများကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကရုဏာကိုတော့ ပွားများရမှန်း တယ်မသိကြဘူး၊ သိပင် သိသော်လဲ မေတ္တာကို ကျကျနန ပွားများတဲ့သူက အလွန်နည်းနေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကရုဏာကိုလဲ မေတ္တာလိုပဲ လေးလေးနက်နက် ပွားများသင့်တယ် ဆိုတာ သဘောပေါက်အောင်လို့ ယခုလို အကျယ်ချဲ့ပြီး ပြောပြရခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

သနားခြင်း သုံးမျိုး

ပွားများပုံကတော့ ဒီကရုဏာမှာလဲ မေတ္တာလိုပဲ ကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ အားဖြင့် ၃-မျိုး ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် သူ့အလိုလိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ သူတစ်ပါးက နှိပ်စက်လိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့ သူ့ကို တွေ့လိုရှိယင် တတ်နိုင်သမျှ အကူအညီပေးပါ။ ဥပမာ မတော်တဆ ခြေချော်ပြီး လဲကျသွားတဲ့သူ့ကို တွေ့ရယင် မေးမပြီး ထူပေးပါ။ ဆေးရှိယင် လူးလိမ်းပေးပါ။ မသွားနိုင်ပဲဖြစ်နေယင် မေးမပြီး ထူပေးပါ။ ဆေးရှိယင် လူးလိမ်းပေးပါ။ မသွားနိုင်ဘဲ ဖြစ်နေယင် မေးမပြီး လိုက်ပို့ပေးပါ။ မကျန်းမမာ ဖြစ်နေတဲ့သူ့ကို တွေ့ရယင်လဲ နည်းတူပဲ တတ်နိုင်သမျှ အကူအညီပေးပါ။ နိုင် ထက်စီးနင်း ပြုလုပ်နေတာကို တွေ့ရယင်လဲ တတ်နိုင်ယင် စောင့်ရှောက်ကာကွယ် ပေးပါ။ ဒီနည်းဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ကိုယ်နဲ့ အကူအညီ ပေးတာကို 'ကာယကံ ကရုဏာ' ပွားများတယ်လို့ ဆိုရပါတယ်။

ပြီးတော့ ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့သူ့ကို အဲဒီ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်အောင် သို့မဟုတ် သက်သာရာ ရအောင် တတ်နိုင်သမျှ နှုတ်နဲ့လဲ အကူအညီ ပေးရမယ်။ အဲဒီလို နှုတ်နဲ့ ပြောပြီး စောင့်ရှောက် ကူညီတာကတော့ 'ဝစီကံ ကရုဏာ'ကို ပွားများတာတဲ့။

ဝစီကံကရုဏာကတော့ ကိုယ့်လက်အောက်က လူတွေနဲ့ စပ်ပြီး ကျင့်သုံးဖို့ရာ အလွန် အရေးကြီးပါတယ်။ ဘယ်လိုလဲဆိုယင် ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့ သူက အကူအညီ တောင်းလာယင်၊ သနားခံလာယင် တတ်နိုင်သမျှ စိမ့် ညွှန်ကြား ပေးရမယ်။ ဘာမျှ မတတ်နိုင်တဲ့ကိစ္စ ဖြစ်နေတောင်မှ ကရုဏာ သက်တဲ့ စကားကို အားပေး ပြောဆိုရမယ်။ ဒါဟာ အင်မတန် အရေးကြီးပါတယ်။ တချို့ကတော့ ဒီလို အသနားခံလာတဲ့သူ၊ အကူအညီတောင်းလာတဲ့သူကို ဟိန်းဟောက် ငေါက်ငမ်းပြီး လွတ်လိုက်တတ်တယ်။ အဲဒါကတော့ ကရုဏာ ကင်းမဲ့ရုံတွင် မကဘဲ မေတ္တာပါ ခြောက်ခန်းနေတယ် ဆိုတာကို ဖော်ပြတဲ့ သဘောပါပဲ။

ဒီနေရာမှာ ကရုဏာ ပွားပြီး သနားနေရာက ဒေါသဖြစ်မှန်း မသိ ဖြစ်ပြီး ပါဏာတိပါတကံ အစရှိတဲ့ အပြစ်ကြီးများ ဖြစ်တတ်တယ် ဆိုတာကိုလဲ သတိပေး ပြောကြားချင်သေးတယ်။

ကိုယ်လက်အင်္ဂါ ချွတ်ယွင်း ပျက်စီးသွားလို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ရောဂါ ဝေဒနာ အသည်း အသန် နှိပ်စက်လို့ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အတိဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သူ့ကို တွေ့ရယင် သနားပြီးတော့ 'မြန်မြန် သေသွားတာကမှကောင်းသေးတယ်' လို့ ထင်တတ်ကြတယ်။ အဲဒီလို ထင်တဲ့အတိုင်း မြန်မြန် သေအောင် ညွှန်ကြား တိုက်တွန်းလို့ပဲ ဖြစ်စေ၊ ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်လို့ပဲ ဖြစ်စေ၊ ရိုးရိုး သေချိန်ထက် စောပြီး သေသွားယင် ညွှန်ကြား

တိုက်တွန်းတဲ့သူ၊ ပြုလုပ်တဲ့သူမှာ ပါဏာတိပါတကံ ထိုက်တယ်။ အဲဒီလို ညွှန်ကြားစေခိုင်းလို့ မိဘဖြစ်သူ သေသွားယင် ညွှန်ကြားစေခိုင်းတဲ့ သားသမီးမှာ မာတုဃာတကကံ ပီတုဃာတကကံ ထိုက်တယ်။ ရဟန်း၏ ညွှန်ကြားချက် အရနဲ့ လူသားဖြစ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ် သေသွားယင် အဲဒီ ရဟန်းမှာ ပါရာဇိက အာပတ်သင့်တယ် ဆိုတဲ့ အကြောင်း ဝိနည်း ပါဠိတော်မှာ ထင်ရှားရှိတယ်။ အဲဒါဟာ အင်မတန် သတိပြုဖို့ ကောင်းပါတယ်။

‘မနောကံ ကရဏာ’ ပွားများပုံကတော့-

၁။ ဈာန်ရအောင် ပွားများတာလဲ ရှိတယ်။

၂။ လောက ဝတ္တရားအရ ပွားများတာလဲ ရှိတယ်။

၃။ ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားများတာလဲ ရှိတယ်။

ဒီ ၃-မျိုးထဲမှာ ဈာန်ရအောင် ပွားများနည်းကိုတော့ ယခုလို အချန်အနည်းငယ် အတွင်းမှာ ပြောလို့ မပြည့်စုံနိုင်ပါဘူး။ ဒါကြောင့် လောကဝတ္တရား အရနဲ့ ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားများမှုကိုပဲ ပြောပါမယ်။

‘လောကဝတ္တရား’ အရကတော့ မိဘနဲ့ သားသမီး။ ဆရာနဲ့ တပည့်တို့ အချင်းချင်း အရေးအကြောင်း ရှိတဲ့အခါ သနားကြင်နာစိတ် ဖြစ်ကြသလိုပဲ ကိုယ့်လက်အောက်က လူတွေ အင်အားနည်းတဲ့ သူတွေနဲ့ စပ်ပြီး အဲဒီ ပုဂ္ဂိုလ်တွေမှာ တွေ့ကြုံနေရတဲ့ ဆင်းရဲ၊ တွေ့ကြုံရမယ့် ဆင်းရဲ တွေမှ လွတ်မြောက်အောင် ဘယ်ပုံ ဘယ်နည်း စီမံပေးရမယ် စသည်ဖြင့် ကြံစည် စဉ်းစားနေတာတွေဟာ လောက ဝတ္တရားနဲ့ စပ်ဆိုင်တဲ့ မနောကံ ကရဏာတွေပါပဲ။

‘ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားများပုံ’ကတော့ ရောဂါဝေဒနာဖြစ်ပြီး ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့သူကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ဘေးအန္တရာယ်ကြောင့် ဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့သူကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ချစ်ခင်တဲ့သူတွေနဲ့ သေကွဲ ရှင်ကွဲ ကွဲလို့ ဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့သူကို ဖြစ်ဖြစ်၊ ပစ္စည်းဥစ္စာတွေ ပျက်စီးလို့ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့ သူကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ် စားရမဲ့ ဝတ်ရမဲ့ ဒုက္ခရောက်နေတဲ့သူကိုပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အဲဒီလို ဒုက္ခ ရောက်နေတဲ့သူကို အာရုံပြုပြီး “သူ့မှာ တွေ့ကြုံနေရတဲ့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ပါစေ၊ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ပါစေ” လို့ အဖန်ဖန် နှလုံးသွင်း ပွားများနေရတယ်။

တစ်မိနစ်လောက် နှလုံးသွင်း ပွားများနေယင် အဲဒီ တစ်မိနစ် အတွင်းမှာ ကရဏာဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။ ဆယ်မိနစ်လောက် ပွားများနေယင် ဆယ်မိနစ် ပတ်လုံး ကရဏာကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါဟာ ဆင်းရဲဒုက္ခ

ရောက်နေတဲ့ သူတွေကို အာရုံပြုပြီး သွားလာယင်း လုပ်ကိုင်ယင်းလဲ “ဆင်းရဲမှု လွတ်မြောက်ကြပါစေ၊ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”လို့ ပွားများနိုင်ပါတယ်။ ပိုက်ဆံ တစ်ပြား တစ်ချပ်မှ မကုန်ဘဲနဲ့ ဘေးရန် အန္တရာယ်ကင်းကြောင်း ကောင်းမှု ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်ပွားပါတယ်။ အင်မတန် ကောင်းတဲ့ အလုပ်ပါပဲ။

သတ္တဝါတိုင်း သနားစရာ

အဋ္ဌကထာမှာတော့ ယခု လောလောဆယ်မှာ ချမ်းသာ ကောင်းစားနေတဲ့ သူကိုလဲ အကုသိုလ်ကံများတဲ့ သူဆိုယင် မကြာခင်ဘဲ လူ့ဘဝက သေပြီးတော့ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာဘုံတွေ ရောက်ပြီး အလွန် ကြီးကျယ် များပြားတဲ့ ဆင်းရဲတွေကို ခံစားရတော့မယ် ဆိုတာ မျှော်တွေးပြီး ကရုဏာ ပွားနိုင်တယ် လို့လဲ ပြဆိုထားပါတယ်။

ပြီးတော့ မြတ်စွာဘုရားရဲ့ မဟာကရုဏာ ပွားနည်းအရ ဆိုယင် သံသရာ ဆင်းရဲနဲ့ မကင်းသေးတဲ့ သတ္တဝါအားလုံးကိုလဲ အာရုံပြုပြီး ကရုဏာ ပွားနိုင်ပါတယ်။ ဘာကြောင့်လဲ ဆိုယင် သံသရာထဲမှာ ကျင်လည်နေကြတဲ့ သတ္တဝါတွေ ဟူသမျှဟာ လုံးဝ ဆင်းရဲကင်းတဲ့ သူရယ်လို့ မရှိပါဘူး။ အနည်းနဲ့ အများ၊ အငယ်နဲ့ အကြီး လောက်သာ ကွာခြားပါတယ်။ ဆင်းရဲတွေကတော့ ကိုယ်စီကိုယ်ငှ အသီးသီး ရှိနေ ကြတာချည်းပါပဲ။ ယခု လောလောဆယ်မှာ မရှိဘူးဆိုရင်တောင်မှ နောင်ခါ တွေကြုံရမယ့် ဆင်းရဲတွေကတော့ ရှိနေကြတာပဲ။ ဒါကြောင့် အဲဒီလို ဆင်းရဲတွေကို အာရုံပြုပြီးတော့ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေလို့ ဒီလိုပဲ ကရုဏာကို ပွားများနိုင်ပါတယ်။

ယခု ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ ပြဆိုထားတဲ့ မေတ္တာပွားနည်းအရ ‘သဗ္ဗေ သတ္တာ ဒုက္ခာ မုစ္ဆန္တိ’ စသည်ဖြင့် အနောဒိသ ကရုဏာ၊ သြဒိသ ကရုဏာ ပွားပုံတွေကို ဘုန်းကြီးက ရွတ်ဆိုပြီး ကရုဏာ ပွားမယ်၊ တရားနာနေကြတဲ့ ဓမ္မမာမက ပုဂ္ဂိုလ် အားလုံးကလဲ စိတ်နဲ့ လိုက်ပြီး ကရုဏာ ပွားကြပါ။

- ၁။ “အားလုံး သတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”။
 - ၂။ “အားလုံး အသက်ရှိသူတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”။
 - ၃။ “အားလုံး ထင်ရှားဖြစ်သူတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”။
 - ၄။ “အားလုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”။
 - ၅။ “အားလုံး ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော ရှိသူတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”။
- ဒါက အနောဒိသ ကရုဏာ ၅ ပါးတဲ့။

- ၆။ “အားလုံး အမျိုးသမီးတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။
- ၇။ “အားလုံး အမျိုးသားတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။
- ၈။ “အားလုံး အရိယာ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။
- ၉။ “အားလုံး ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။
- ၁၀။ “အားလုံး နတ်, ဗြဟ္မာတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။
- ၁၁။ “အားလုံး လူသားတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ။
- ၁၂။ “အားလုံး အပါယ်ဘုံသူ အပါယ်ဘုံသားတွေ ဆင်းရဲမှ လွတ်မြောက်ကြပါစေ”

ဒါက **ဩဒိသ ကရုဏာ ၇-ပါး**တဲ့၊ ခုနက ၅-ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် ကရုဏာ ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနည်းအတိုင်းပဲ-

“အရှေ့အရပ်က အာလုံးသတ္တဝါတွေ ဆင်းရဲဒုက္ခမှ လွတ်မြောက် ကြပါစေ”- စသည်ဖြင့် “အရှေ့၊ အနောက်၊ မြောက်၊ ကောင်၊ ထောင့်အရပ် ၄-ခု၊ အောက်အရပ်၊ အထက်အရပ်” ဆိုတဲ့ အရပ် ဆယ်မျက်နှာမှာလဲ ကရုဏာ ၁၂-ပါးစီ ဖြစ်ပါတယ်။ အရပ် တစ်မျက်နှာ ၁၂-ပါးစီဆိုတော့ ကရုဏာပေါင်း ၁၂၀-ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ၁၂၀ ကတော့ အရပ်မျက်နှာနဲ့ ဖြစ်တာမို့ ဒီသာဖရဏ ကရုဏာ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ပထမ ပွားခဲ့တဲ့ အနောဒိသ, ဩဒိသ ကရုဏာ ၁၂-ပါးနဲ့ ပေါင်း လိုက်ယင် ကရုဏာပေါင်း ၁၃၂-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါတွေဟာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ ပြထားတဲ့ မေတ္တာပွားနည်းအရ ကရုဏာ ပွားပုံတွေပါပဲ။ ယခု ပရိတ်ကြီးထဲမှာပါတဲ့ ဂါထာနဲ့ ရွတ်ဆိုပြီး ကရုဏာ ပွားလိုက် ဦးမယ်၊ အားလုံးကလဲ စိတ်နဲ့လိုက်ပြီး ကရုဏာ ပွားကြပါ။

- ဒုက္ခ ပတ္တာ စ နိဒ္ဒါက္ခာ၊ ဘယပပတ္တာ စ နိဗ္ဗယာ။
- သောကပတ္တာ စ နိဿောကာ၊ ဟောန္တု သဗ္ဗေပိ ပါဏီဇနော။

ဒုက္ခပတ္တာ = ဆင်းရဲဒုက္ခရောက်၍ နေကြကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ။ အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏီဇနောစ = သတ္တဝါတို့သည်လည်း။ နိဒ္ဒါက္ခာ = ဆင်းရဲကင်းပ ချမ်းသာကြကုန်သည်။ ဟောန္တု = ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ ဘယပပတ္တာ = ဘေးဒဏ် သင့်၍ နေကြကုန်သော။ သဗ္ဗေပိ = အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကြကုန်သော။ ပါဏီဇနောစ = သတ္တဝါတို့သည်လည်း။ နိဗ္ဗယာ = ဘေးဒဏ်ကင်းပ ချမ်းသာကြကုန်သည်။ ဟောန္တု = ဖြစ်ပါစေကုန်သတည်း။ သောကပတ္တာ = စိုးရိမ် ပူဆွေးခြင်းသို့ ရောက်၍ နေကြ

ကုန်သော။ သဗ္ဗပိ = အလုံးစုံလည်း ဖြစ်ကုန်သော။ ပါဏိနောစ=သတ္တဝါ တို့ သည်လည်း နိဿောကာ = စိုးရိမ်ကင်းပ ချမ်းသာကြကုန်သည်။ ဟောန္တု = ဖြစ်ပါ စေကုန်သတည်း။

ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော် ဒုတိယပိုင်း ပြီး၏

၃-မုဒိတာ ပွားပုံ

ဒီကနေ့ ဟောမည့် တရားကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၃၂၈-ခုနှစ် ဒုတိယဝါဆိုလပြည့် နေ့က ဟောကဲ့တဲ့ ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော်ရဲ့ အဆက်ပါပဲ။ အဲဒီနှစ်က ဟောခဲ့တာက ဒုတိယပိုင်း၊ ယခုနှစ် ဟောမှာက တတိယပိုင်းပေါ့။ ဒုတိယပိုင်းမှာ ကရုဏာ ပွား ပုံကို ဟောခဲ့တယ်။ ယခု တတိယပိုင်းမှာ မုဒိတာပွားပုံကို ဟောရမယ်။

‘မုဒိတာ’ဆိုတာ ကိုယ့်အထက်က လူတွေ၊ ကိုယ့်ထက် ပြည့်စုံတဲ့ ချမ်းသာတဲ့ လူတွေကို “ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာပါစေ” လို့ ဝမ်းမြောက် ဝမ်းသာနဲ့ နှလုံး သွင်းနိုင်တဲ့ သဘောပဲဆိုတာကို ပထမပိုင်းမှာ ပြောခဲ့ပါပြီ။

အဲဒီမှာ ကိုယ့်ထက်သာတဲ့ လူတွေကို ထုတ်ပြ ရတာကတော့ မေတ္တာ ကရု ဇာတတို့နဲ့ နှိုင်းယှဉ်ပြီး မုဒိတာ ဖြစ်ပွားစေဖို့ လွယ်ကူတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေအနေနဲ့ အထူး ထုတ်ပြခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဗြဟ္မာစိုရ် တရားဆိုတာ ပုဂ္ဂိုလ် မရွေးဘဲ အားလုံးသော သတ္တဝါတွေမှာ ပွားများသင့်တဲ့ တရား ဖြစ်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် ကိုယ်နဲ့ တန်းတူပုဂ္ဂိုလ်တွေကို စဉ်းစားကြည့်လိုက်ယင် ဝမ်းရေးမြောက်ဖို့ထက် သနားဖို့က သာပြီး နီးစပ်နေပါတယ်။ ဒါကြောင့် ပထမပိုင်းတုန်းက သရုပ်ခွဲပြရာမှာ ကိုယ်ထက်သာတဲ့ သူတွေကိုသာ မုဒိတာ ပွားစရာ ဝမ်းမြောက်စရာ ပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်နဲ့ ထုတ်ပြခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ကိုယ့်ထက်သာ မနာလိုဆိုတဲ့ စကားပုံအတိုင်း အများအားဖြင့် သတ္တဝါတွေမှာ ကိုယ်ထက်သာတာကို မြင်ရ ကြား ရ သိရယင် မျက်မှန်းကျိုးမှု၊ မနာလိုမှုက ဖြစ်တတ်တယ်။ အဲဒီ မနာလိုမှုဟာ မုဒိတာရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူ ပဲ။ ဒီ မနာလိုမှုဟာ ဘာမှ အကျိုးမခံစားရဘဲနဲ့ သက်သက် အကုသိုလ်ပွားတဲ့ သ ဘောပါပဲ။ သူက မျက်မှောက်ဘဝမှာလဲ မကောင်းကျိုးတွေကို ပေးတတ်တယ်။ နောင် တမလွန်ဘဝမှာလဲ အပါယ်ဆင်းရဲ၊ သံသရာ ဆင်းရဲတွေကို ပေးတတ်တယ်။

အဲဒါကို ပုံစံပြရယင် -

သူများမနာလို ကိုယ်ကျိုးမရှိ

(၁) ရှေးတုန်းက ဘုရင်တစ်ပါးကို ရေချိုးပြီးခါစမှာ မောင်းမငယ် တစ်ယောက်က သူ့လက်ကို မီးအိုးကင်းမှာ ကင်ပြီးတော့ အဲဒီလက်နဲ့ ပွတ်တိုက်ဆုပ်နယ်ပြီး ပြုစုနေသတဲ့။ အဲဒါကို မိဖုရားကြီးက မနာလိုတဲ့အတွက် အဲဒီ မောင်းမရဲ့ကိုယ်ပေါ်မှာ မီးအိုးကင်းထဲက မီးကျိုးတွေနဲ့ လောင်းချလိုက်တယ်။ အဲဒီ မကောင်းမှုကြောင့် အဲဒီ မိဖုရားကြီးဟာ ငရဲမှာ ကျရောက်ပြီး အနှစ် သိန်းပေါင်းများစွာ ဒုက္ခခံရပြီးတဲ့ နောက် ရာဇဂြိုဟ်မြို့အနီး ဝိဇ္ဇာကုဋ်တောင်မှာ ရဲရဲတောက်နေတဲ့ မီးကျိုးတွေနဲ့ အလောင်းခံနေရပြီး ပြိတ္တာမကြီး ဖြစ်နေရှာတယ်။

(၂) နောက်ပြီးတော့ ကဿပမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်က ရဟန်းတစ်ပါးဟာလဲ ရဟန္တာတစ်ပါးကို မနာလို ပြစ်မှားခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကံကြောင့် ငရဲမှာ ကျရောက် ပြီးတဲ့နောက် ယခု ဂေါတမမြတ်စွာဘုရား လက်ထက်မှာ လောသကတိဿဆိုတဲ့ လူဖြစ်လာပြီး အကြီးအကျယ် ဒုက္ခ ရောက်ရရှာတယ်။ အဲဒီ လောသကတိဿ ပဋိသန္ဓေနေကတည်းက သူ့မိဘတွေနဲ့တကွ အိမ်ခြေတစ်ထောင်ရှိတဲ့ တစ်ရွာလုံးဟာ မီးဘေး မင်းဘေး ငွေတိမ်တိမ်ခေါင်းပါးတဲ့ ဘေးတွေ သင့်ကြရတယ်။ ဒါနဲ့ ရွာကို နှစ်ပိုင်း ခွဲလိုက်တယ်။

အဲဒီအခါကျတော့လဲ သူပါတဲ့ အပိုင်းမှာ ဒုက္ခ ရောက်ကြပြန်တယ်။ ဒါကြောင့် နောက်လဲ ထပ်ကာ ထပ်ကာ ရွာကို ခွဲကြရ ပြန်တယ်။ ခွဲတိုင်း ခွဲတိုင်း သူပါတဲ့ အပိုင်းမှာ ဒုက္ခ ရောက်ရတာချည်းပဲ။ နောက်ဆုံးကျတော့ သူ့မိဘ တစ်အိမ်တည်း တုတ်ပိုင်း ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီအခါမှာလဲ သူတို့ တစ်အိမ်တည်း ဒုက္ခ ရောက်ကြရတယ်။ ဒါကြောင့် လောသကတိဿ စကားပြောနိုင်၊ သွားလာနိုင်တဲ့အခါကျတော့ မိဘတွေလဲ သူ့ကို စွန့်ပစ်ပြီး သင့်တော်ရာ ထွက်သွားကြတယ်။

လောသကတိဿလဲ ခွက်ကလေးတစ်ခုနဲ့ ရောက်တတ်ရာရာ သွားပြီး တောင်းရမ်း စားနေရရှာတယ်။ တစ်နေ့မှ ဝဝလင်လင် စားရတယ်လို့ မရှိဘူးတဲ့။ နောက်တစ်ချိန် မှာ အရှင်သာရိပုတ္တရာက သူ့ကို သနားလို့ ရှင်ရဟန်း ပြုပေးထားတယ်။ ရဟန်းဖြစ်တဲ့အခါလဲ သူ့မှာ ဝဝလင်လင် စားသောက်လောက်အောင် ဆွမ်းမရရှာဘူးတဲ့။ သူနဲ့အတူတူ ဆွမ်းခံသွားယင် အခြားရဟန်းတော်တွေတောင် ဆွမ်းကောင်း

ကောင်း မရကြဘူးတဲ့။ သူနဲ့အတူတူ ဆွမ်းခံသွားယင် အခြားရဟန်းတော် တွေ တောင် ဆွမ်းကောင်းကောင်း မရကြဘူးတဲ့။ နောက်ဆုံး ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုမည့် နေ့မှာတောင် အရှင်သာရိ ပုတ္တရာက သူ့ဆီ အပို့ခိုင်းလိုက်တဲ့ ဆွမ်းဟာ သူ့ဆီ မရောက်ဘူး။ သူ့ကို အမှတ်မရဘဲ လမ်းတွင် စားပြစ်လိုက်တယ်။

အရှင်သာရိပုတ္တရာက လာပြီး မေးမှ ဆွမ်းမစားရသေးမှန်း သိရတာနဲ့ သံဝေဂ ဖြစ်တော်မူရတယ်။ အချိန်ကလဲ နေ့မွန်းလွဲနေတာနဲ့ စတုမဉ္စ ဆွမ်းကို ခံယူလာပြီး အရှင် လောကသတိဿကို ကျွေးရတယ်။ ဒါတောင် လက်ထဲ ပေးလိုက်ယင် ကွယ် ပျောက်သွားမှာစိုးလို့ အရှင်သာရိပုတ္တရာ လက်ထဲကပဲ ယူစား စေတယ်။ သူ့တစ်ဘဝ လုံးမှာ အဲဒီတစ်နေ့ပဲ ဝဝလင်လင် ဘုဉ်းပေး သုံးဆောင်ရ သတဲ့။ အဲဒီ နေ့မှာပဲ ပရိနိဗ္ဗာန် စံတော်မူရတယ်။ ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလိုမူ ဟာ ပရိနိဗ္ဗာန်စံရမည်နေ့ထိအောင် လိုက်ပြီး မကောင်းကျိုးပေးတယ်ဆိုတော့ အင်မတန်ကို ကြောက်စရာ ကောင်းပါတယ်။

(၃) ဘုရားလက်ထက်တော်ကာလက ကောသမ္ဘီပြည်မှာ ယောသကဆိုတဲ့ ကျောင်းဒကာ သူဌေးတစ်ဦး ရှိခဲ့တယ်။ ငယ်စဉ်တုန်းက သူ့ကို မွေးစားတဲ့ အဘ သူဌေးကြီးက သားရင်းကလေး ရလာတဲ့အခါ ယောသက သူငယ်ကို မလိုလားတာနဲ့ ၆-ကြိမ်တိုင်တိုင် သေရာသေကြောင်း ကြံစည် ပြုလုပ်တယ်။ ဒါပေမယ့် သေကံ မရောက် သက်မပျောက်ဆိုတာလိုပဲ သူ့မှာ သေဖို့ရာ ကံက မပါတဲ့ အတွက် သေဘေးမှ လွတ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီ ၆-ကြိမ်ထဲမှာ တစ်ကြိမ်ကတော့ အိုးဖုတ်တဲ့ ဖိုကြီးထဲမှာ ထည့်ပြီး မီးဖုတ်လိုက်ဖို့ အိုးထိန်းသည်ထံ ယောသက သူငယ်ကို စေလွှတ်လိုက်တယ်။ လမ်းခုလတ်မှာ သူဌေးကြီးရဲ့သားအရင်းက ခုံညင်းထိုး ကစားရာမှာ ရှုံးနေလို့ သူ့အစ်ကို ယောသကကို ကူညီပြီး စေလွှတ်လိုက်တဲ့အကြောင်း ပြောတော့ အဲဒီ သူဌေးသား အရင်းက “ခုံညင်းသာ နိုင်အောင် ထိုးရစ်ပါ။ သူ သွားပေးပါ့မယ်” ဆိုပြီး အိုးထိန်းသည်ထံ သွားတယ်။ အိုးထိန်းသည်ကလဲ အဲဒီသူငယ်ကို ယောသက ပဲလို့ ထင်ပြီး သူဌေးကြီးရဲ့ အမိန့်အတိုင်း အိုးဖိုထဲထည့်ပြီး မီးဖုတ်လိုက်တယ်။

အဲဒီ အကြောင်းကို သူဌေးကြီး သိရတဲ့အခါ အလွန် အကဲ စိတ်ဆင်းရဲ ဒုက္ခ ရောက်ရရှာတယ်။ စိတ်နှလုံးပူပန်ပြီး ရောဂါဝေဒနာ အကြီးအကျယ် ရွဲကပ်ခံရတယ်။ အဲဒီရောဂါနဲ့ပဲ နောက်ဆုံးမှာ သေသွားရရှာတယ်။ ဒါလဲ မနာလိုမူရဲ့ မကောင်းကျိုးဘဲ။

ဒါကြောင့် ‘သူများ မနာလို ကိုယ်အကျိုးမရှိ’ လို့ ပြောစမှတ် ပြုကြတယ်။

တစ်ခါက ဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ကျောင်းမှာ ဖိုးသူတော် တစ်ယောက် ရှိသတဲ့။ အဲဒီ ဖိုးသူတော်က သူများ မနာလို ကိုယ်ကျိုးမရှိ ဆိုတဲ့ စကားပုံ ကလေးကို မကြာခဏရွတ်ဆိုပြီး တရားနလုံးသွင်းနေသတဲ့။ အဲဒီ ကျောင်းမှာ ကိုးကွယ်ပြီး သွားလာဝင်ထွက်နေတဲ့ ဒကာမကြီးတစ်ယောက်က ဖိုးသူတော် ရွတ်ဆိုနေတဲ့ စကားကို ခဏခဏ ကြားရတော့ သူ့ကို စောင်းပြီး ရွတ်ဆိုနေတယ်လို့ ထင်ပြီး ဖိုးသူတော်အပေါ်မှာ ရန်ငြိုးဖွဲ့ပြီး သွားသတဲ့။ ဒါနဲ့ ဒီ ဒကာမကြီးက မုန့်ထဲမှာ အဆိပ်ထည့်ပြီး ဖိုးသူတော်ကို လှူသတဲ့။ ဖိုးသူတော်ကလဲ မရစဖူး အထူးရတဲ့ မုန့်ပဲလို့အလေးအမြတ် ပြုပြီး ဘုရားမှာ ဆွမ်းတော်ကပ်လိုက်သတဲ့။ မုန့်လှူတဲ့ ဒကာမကြီးရဲ့ သားကလဲ အဲဒီ ကျောင်းမှာ ကျောင်းသားအဖြစ် ရှိနေတဲ့ အတွက် အဲဒီ ကျောင်းသားက ဆွမ်းတော်တင်ထားတဲ့ အဲဒီ မုန့်ကို ကောက်ပြီး စားမိလို့ အဆိပ်သင့်ပြီး သေရှာသတဲ့။ ဒီတော့ မုန့်လှူတဲ့ ဒကာမကြီးက ဖိုးသူတော် မသေဘဲ သူ့သားသာ သေနေတာကို တွေ့ရတဲ့အတွက် ‘သူများ မနာလို ကိုယ် အကျိုးမရှိ’ ဆိုတဲ့ ဖိုးသူတော်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို သဘောပေါက်ပြီး “ဦးသူတော် ကမ္မဋ္ဌာန်း ငါ့ကိုရမ်း ဗျမ်းဗျမ်းကွလေပြီ” လို့ မြည်တမ်း ငိုကြွေးရှာသတဲ့။

ယခု ပြောခဲ့တာတွေဟာ မုဒိတာပွားစေရမည့် ပုဂ္ဂိုလ်မှာ မုဒိတာရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက် ရန်သူဖြစ်တဲ့ ဣဿာဆိုတဲ့ မနာလိုမှုကို အပြစ်မြင်ပြီး မုဒိတာ ပွားစေနိုင်ဖို့ သာဓကတွေပါပဲ။

သူတစ်ပါး ကြီးပွားချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက် ကြည်သာနိုင်တဲ့ မုဒိတာ တရားကတော့ အင်မတန် အေးချမ်းပါတယ်။ ဝမ်းမြောက် ကြည်သာနေတုန်းလဲ စိတ်ထဲမှာ အေးမြပါတယ်။ ‘မည်သူ့မှာ စီးပွားဥစ္စာတွေ တိုးတက်နေသလဲ၊ လုပ်ငန်းတွေ အောင်မြင်နေသလဲ။ စာမေးပွဲအောင်သလဲ၊ ဘွဲ့ထူးရသလဲ၊ ရာထူးတိုးသလဲ စသည်ဖြင့် ကြားရ၊ တွေ့ရ၊ သိရယင်.....

“ကောင်းပါတယ်၊ ကောင်းပါပေတယ်။ ကြီးပွားမြဲ ကြီးပွားပါ စေ၊ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာပါစေ၊ ရထားတဲ့ ရာထူးဌာနန္တရနဲ့ တည်မြဲပါစေ”..... စသည်ဖြင့် ဝမ်းမြောက်ကြည်သာ သဘောတူတာဟာ မုဒိတာပဲ။ အင်မတန် ကြည်လင် အေးမြပါတယ်။ ပိုက်ဆံ တစ်ပြားတစ်ချပ်မှ မကုန်ရဘဲနဲ့ ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း ကုသိုလ်တွေ တသွင်သွင် ဖြစ်ပွားနေပါတယ်။ သိပ်နေရာကျတာပဲ။

သူများ အလှူမှာ မနာလိုသူ့ ဝမ်းမြောက်သူ

ဒီမုဒိတာကို ပွားစေတတ်တဲ့ အတွက် ကောင်းကျိုးချမ်းသာကို မျက်မှောက်ဘဝ မှာလဲ ရတတ်ပါတယ်၊ နောင်တမလွန်မှာလဲ ရတတ်ပါတယ်။

(၁) မျက်မှောက်မှာ အကျိုးရပုံကတော့ အသဒိသဒါနဝတ္ထု ဖြင့် ထင်ရှား ပါတယ်။ ပဿေနဒီ ကောသလမင်းကြီးက “တစ်နေ့တည်းနဲ့ ၁၄-ကုဋေ အကုန်ခံပြီး အသဒိသ အလှူတော်ကြီးကို ပေးလှူတယ်” လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒါကို ကာဠုဆိုတဲ့ အမတ်ကြီးက “ဘဏ္ဍာတော်ငွေတွေ ၁၄-ကုဋေ အလဟဿမျက်စီးသွားတယ်” လို့ ကဲ့ရဲ့ ဝေဖန်တယ်။ ဇုဏှာဆိုတဲ့ အမတ်ကြီးကတော့ “ပြည့်ရှင်မင်းမို့သာ ဒီလို အလှူကြီးကို ပေးလှူချင်ပါတိတော့တယ်” လို့ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ သာဓု အနုမောဓနာ ပြုတယ်။ အဲဒီအကြောင်းလဲ ဘုရင်မင်းကြီး ကြားသိရတဲ့ အခါ “ကဲ့ရဲ့တဲ့ ကာဠုအမတ်ကြီးကို ပြည်နှင့်ဒဏ် ပေးတယ်။ အနုမောဒနာပြုတဲ့ ဇုဏှာ အမတ်ကြီးကို ၇-ရက် ပတ်လုံး မင်းအဖြစ် ပေးပြီး မိမိလိုပဲ အသဒိသ အလှူကြီး ပေးလှူစေ” သတဲ့။ အဲဒါဟာ မုဒိတာရဲ့ အကျိုးကို မျက်မှောက်ဘဝမှာ ရပုံသာဓက ပါပဲ။

(၂) နောင်တမလွန်မှာ အကျိုးရပုံတွေကတော့ အလွန်ပဲ များပါတယ်။ ဘုရားလက်ထက်တော်တုန်းက အမျိုးသမီး တစ်ယောက်ဟာ ဝိသာခါရဲ့ ကျောင်း အလှူကို ဝမ်းမြောက်ဝမ်းသာ အနုမောဒနာပြုရုံသက်သက်နဲ့ တာဝတိံသာနတ်ပြည် မှာ အင်မတန် ကြီးကျယ်တဲ့ နတ်ဘုံဗိမာန် အခြွေအရံတွေနဲ့ တကွ ဂုဏ်သိန်ကြီးတဲ့ နတ်သမီး ဖြစ်နေတယ်။ နောက်ပြီးတော့ တချို့လူတွေဟာ ကုသိုလ်ကံမရှိတဲ့ အတွက် ပြိတ္တာဘဝရောက်ပြီး စားရမဲ့၊ သောက်ရမဲ့၊ ဝတ်ရမဲ့နဲ့ အတိဒုက္ခ ရောက် နေရာမှာ ဆွေမျိုး ညာတိ မိတ်သင်္ဂဟများက ဒါနကုသိုလ်ပြုပြီး အမျှ ပေးဝေ တဲ့အခါ သာဓု အနုမောဒနပြုကြရတဲ့အတွက် နတ်စည်းစိမ် ချမ်းသာတွေကို ချက် ချင်းပဲ ရသွားကြတယ်။ ဒါတွေဟာ ဒီနေရာတွေမှာ သက်သေ သာဓက တွေပါပဲ။

အဲဒီ ကုသိုလ်ရေးမှာသာ မဟုတ်သေးပါဘူး။ လောကရေးရာတွေမှာလဲ သူများ ကြီးပွားချမ်းသာတာကို ဝမ်းမြောက် ကြည်သာနိုင်တဲ့အတွက် နတ်ရွာသုဂတိ ကို ရောက်ရတဲ့အပြင် လူ့ဘဝရောက်လာတဲ့အခါမှာလဲ သူများထက် အခြွေအရံ ပေါများပြီး ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်းကို စူဠကမ္မဝိဘင်္ဂ သုတ် မှာ မြတ်စွာဘုရားက အထင်အရှား ဟောထားပါတယ်။

ဒါကြောင့် မုဒိတာတရားဟာ-

(က) ကုသိုလ်ရေးနဲ့ စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်ဖြစ်၊

(ခ) လောကရေးရာနဲ့ စပ်ပြီးတော့ ဖြစ်ဖြစ် ပွားများသင့်ကြောင်း အင်မတန် ထင်ရှားနေပါတယ်။

ပွားများပုံကတော့ ဒီ မုဒိတာမှာလဲမေတ္တာ၊ ကရုဏာတို့လိုပဲကာယကံ၊ ဝစီကံ၊ မနောကံ အားဖြင့် ၃-မျိုး ရှိပါတယ်။

ဒါကြောင့် ကြီးပွားချမ်းသာနေတဲ့ သူကို ကြီးပွားမြဲ ကြီးပွားချမ်းသာ နေနိုင်အောင် ကိုယ်နဲ့ အကူအညီ ပေးစရာ အခွင့်ပေါ်လာယင် ကိုယ်နဲ့ အကူအညီ ပေးပါ။ အဲဒါက ကာယကံ မုဒိတာ တဲ့။

နှုတ်နဲ့ အကူအညီပေးစရာရှိယင် စွမ်းနိုင်သမျှ ပြောဆိုပြီး အကူအညီ ပေးပါ။ ဥပမာ လူတစ်ယောက်မှာ ရာထူးဂုဏ်သိန် စည်းစိမ် ဥစ္စာ တည်မြဲရေးအတွက် မိမိက ဝင်ရောက်ပြီးကူညီပြောဆိုပေးမှ ဖြစ်မည့်ကိစ္စ ဆိုယင် ကူညီ ပြောဆိုပေးပါ။ လူတစ်ယောက်ကို အကြောင်းမဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကျအောင် ပြောဆိုနေကြတာကို ကြားရလျှင် စွမ်းနိုင်ပါက အမှန်ကို ရှင်းလင်းထုတ်ဖော်ပြီး ထိုသူရဲ့ ဂုဏ်သိက္ခာကို ထောက်ခံ ပြောဆိုပါ။ ဒါကတော့ ဝစီကံ မုဒိတာ တဲ့။

မနောကံ မုဒိတာ ပွားများတာလဲ ရှိတယ်။ ပွားပုံကတော့-

၁။ ဈာန်ရအောင် ပွားများတာလဲ ရှိတယ်။

၂။ ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားများတာလဲ ရှိတယ်။

ဒီနှစ်မျိုးထဲက ဈာန်ရအောင် ပွားများနည်းကိုတော့ ယခု အချိန် အနည်းငယ် အတွင်းမှာ ပြောပြလို့ မပြည့်စုံနိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ် ပွားများပုံကိုပဲ ပြောမယ်။

ကြီးပွားချမ်းသာတဲ့ သူတွေကို မြင်တွေ့ရတိုင်း ကြားသိရတိုင်း “ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိဘဲ ဝမ်းမြောက်မြဲ ဝမ်းမြောက်နိုင်ကြပါစေ၊ ကြီးပွားမြဲ ကြီးပွားကြပါစေ၊ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာကြပါစေ” လို့ နှလုံးသွင်း ပွားများရမယ်။

၁၃၂-သွယ် ဝမ်းသာခြင်း

အဲဒီလို တစ်မိနစ်လောက် နှလုံးသွင်း ပွားများနေယင် အဲဒီ တစ်မိနစ်လောက် အတွင်းမှာ မုဒိတာဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေဖြစ်တယ်။ ဆယ်မိနစ်လောက် နှလုံးသွင်း ပွားများနေယင် ဆယ်မိနစ်လောက် မုဒိတာ ဘာဝနာ ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်တယ်။

အဲဒါဟာ သွားယင်း လာယင်းလဲ တွေ့မြင်ရ ကြားသိရတဲ့ သူတွေကို အာရုံ ပြုပြီး နှလုံးသွင်း ပွားများနိုင်တယ်။ စရိတ်စက မကုန်ပဲနဲ့ ကြီးပွားချမ်းသာကြောင်း ကုသိုလ်တွေ ဖြစ်သွားတယ်။ အဲဒီလို နှလုံးသွင်းနိုင်တာကို ပြန်လည် စဉ်းစား ကြည့်ယင်လဲ အင်မတန် ဝမ်းသာစရာ ကောင်းတယ်။ တကယ့်ကို ကောင်းတဲ့အလုပ် ပါပဲ။

ယခု ပဋိသန္ဓိဒါမဂ် ပါဠိတော်က မေတ္တာ ဘာဝနာ အရာမှာ ပြထားတဲ့ အနောဒိသ ၅-ပါး၊ ဩဒိသ ၇-ပါး၊ ဒိသာဖရဏ ၁၂၀-တို့ အရနဲ့ ဘုန်းကြီး က ရွတ်ဆိုပြီး မုဒိတာ ပွားမယ်။ တရားနာနေကြတဲ့ ဓမ္မမာမက ပုဂ္ဂိုလ်တွေလဲ စိတ်နဲ့ လိုက်ပြီး မုဒိတာ ပွားကြပါ။

- ၁။ “အားလုံးသတ္တဝါတွေ ဆုတ်ယုတ်ခြင်းမရှိ၊ ကြီးပွားမြဲ ကြီးပွားချမ်းသာကာ ဝမ်းမြောက် နိုင်ကြပါစေ။
- ၂။ “အားလုံး သက်ရှိသူတွေ- (....)
- ၃။ “အားလုံး ထင်ရှားဖြစ်သူတွေ- (....)
- ၄။ “အားလုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေ- (....)
- ၅။ “အားလုံး ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော ရှိသူတွေ- (....)
- ၆။ “အားလုံး အမျိုးသမီးတွေ- (....)
- ၇။ “အားလုံး အမျိုးသားတွေ- (....)
- ၈။ “အားလုံး အရိယာတွေ- (....)
- ၉။ “အားလုံး ပုထုဇဉ် ပုဂ္ဂိုလ်တွေ- (....)
- ၁၀။ “အားလုံး နတ်၊ ဗြဟ္မာတွေ- (....)
- ၁၁။ “အားလုံး အပါယ်ဘုံသူ အပါယ်ဘုံသားတွေ- (....)

ဒါက ဩဒိသ မုဒိတာ ၇-ပါးတဲ့။ ခုနက ၅-ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် မုဒိတာ ၁၂-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနည်းအတိုင်းပဲ-

“အရှေ့အရပ်က အားလုံး သတ္တဝါတွေ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိဘဲ ကြီးပွားမြဲ ကြီးပွား ချမ်းသာကာ ဝမ်းမြောက် နိုင်ကြပါစေ” စသည်ဖြင့် အရပ်ဆယ်မျက်နှာ ထဲက တစ်မျက်နှာမှာ မုဒိတာ ၁၂-ပါးစီ ဖြစ်ပါတယ်။ အရပ် ဆယ်မျက်နှာ လုံးမှာဆိုတော့ မုဒိတာပေါင်း ၁၂၀-ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ၁၂၀-ကတော့ အရပ် ဆယ်မျက်နှာနဲ့ ဖြန့်တာမို့ ဒိသာဖရဏ မုဒိတာ လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ပထမ ပွားခဲ့

တဲ့ အနောဒိသ၊ ဩဒိသ မုဒိတာ ၁၂-ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် မုဒိတာ ပေါင်း ၁၃၂-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒီ ၁၃၂-ပါးဟာ အမှန်စင်စစ်တော့ မုဒိတာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ ဈာန်ရပြီး တဲ့ အခါ ဈာန်ကစားတဲ့ အခြင်းအရာတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။ ဈာန်မရပါပဲနဲ့ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း ပွားတာကတော့ ပါရမီဖြစ် ကုသိုလ်ဖြစ်မျှပါပဲ။

ကဲ.....ယခု ဘုန်းကြီးက ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတွေ အားလုံးကို အာရုံပြုပြီး မုဒိတာပွားလိုက်မယ် စိတ်နဲ့ လိုက်ပြီး နှလုံးသွင်း ပွားများကြပါ။

“အားလုံး မြန်မာနိုင်ငံသူ နိုင်ငံသားတွေ ဆုတ်ယုတ်ခြင်း မရှိဘဲ ကြီးပွားမြဲ ကြီးပွားကြပါစေ၊ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာကြပါစေ။ ဝမ်းမြောက်မြဲ ဝမ်းမြောက် နိုင်ကြပါစေ။”

ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော် တတိယပိုင်း ပြီး၏။

၄-ဥပက္ခာ ပွားပုံ

ဒီကနေ့ ဟောမည့် တရားကတော့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၃-နှစ်က ဟောခဲ့တဲ့ ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော်ရဲ့ အဆက်ပါပဲ။ အဲဒီ ၃-နှစ်က ဟောခဲ့တာဟာ ပထမ၊ ဒုတိယ၊ တတိယ ၃-ပိုင်း ရှိခဲ့ပြီ။ ယခုဟောမှာက စတုတ္ထပိုင်းပေါ့။ အလျင် ၃-ပိုင်းမှာတော့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာပွားပုံကို ဟောခဲ့တယ်။ ယခု စတုတ္ထပိုင်းမှာတော့ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဥပေက္ခာ ပွားပုံကို ဟောရမယ်။

ဥပေက္ခာ ဆိုတာ ဘက်မလိုက်ဘဲ အညီအမျှ ရှုတဲ့ သဘောပါပဲ။ ဒါကြောင့် “ဥပပတ္တိတော ယုတ္တိတော= အသင့်အလျော် အညီအမျှ အားဖြင့်။ ဣက္ခတီတိ= ရှုတတ်သောကြောင့်။ ဥပေက္ခာ= ဥပေက္ခာ မည်တယ်” လို့ ပြဆို ထားကြတယ်။ အဲဒါကို ‘လျစ်လျူရှုထားတယ်’ လို့လဲ မြန်မာပြန်ကြတယ်။

လျစ်လျူရှုထားပုံကတော့ ၁၀-မျိုးတောင် ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဋ္ဌကထာမှာ ဒီ ဥပေက္ခာ ၁၀-မျိုး ခွဲပြီး ပြထားပါတယ်။ အဲဒီ ၁၀-မျိုးက ဘာတွေလဲ ဆိုလျှင်.....

ဥပေက္ခာ ၁၀ မျိုး

၁။ ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာ၊	၆။ ဝေဒနပေက္ခာ၊
၂။ ဗြဟ္မာဝိဟာရပေက္ခာ၊	၇။ ဝိပဿနပေက္ခာ၊
၃။ ဗောဇ္ဈင်္ဂပေက္ခာ၊	၈။ တတြိမဇ္ဈတ္တပေက္ခာ၊
၄။ ဝီရိယုပေက္ခာ၊	၉။ ဈာနပေက္ခာ၊
၅။ သင်္ခါ ရပေက္ခာ၊	၁၀။ ပါရိသုဒ္ဓါပေက္ခာ

ဆိုတဲ့ ဒီ ၁၀-မျိုးပါပဲ။ ဒီ ၁၀-မျိုးထဲမှာ-

အမှတ် (၁) ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာ ဆိုတာ အာရုံ ၆-မျိုး အကောင်းနဲ့ အဆိုးကို အညီအမျှ ရှုနိုင်တဲ့ သဘောပါပဲ။ အဲဒါဟာ ရဟန္တာရဲ့ ဂုဏ်ထူးပါပဲ။ ဒါပေမယ့် ဝိပဿနာ ဟောဂီလဲ သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ် ဖြစ်ခိုက်မှာ ဒီ ဆဋ္ဌင်္ဂပေက္ခာနဲ့ အညီ အမျှ ရှုနေနိုင်ပုံကို ထင်ရှားစွာ တွေ့နိုင်ပါတယ်။

အမှတ် (၂) ဗြဟ္မာဝိဟာရပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ ယခု ဟောမည့် ဥပေက္ခာ ပါပဲ။ ဒါကြောင့် သူ့ကို တော်တော်ကြာမှ အကျယ်ချဲ့ပြီး ဟောရမယ်။

အမှတ် (၃) ဗောဇ္ဈင်္ဂပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ ဗောဇ္ဈင် ၇-ပါးထဲက နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ ဥပေက္ခာသဗ္ဗောဇ္ဈင် ပါပဲ။ တရားကိုယ် အားဖြင့်တော့ တတြိမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်ပါပဲ။ သူက သူနဲ့ အတူတကွ ဖြစ်တဲ့ ယှဉ်ဖော် ယှဉ်ဖက် တရားတွေကို မယုတ်မလွန် ညီမျှစေတယ်။ ဒါကြောင့် သူ့ကို 'သမဝါဟိတ လက္ခဏာ= ယှဉ်ဖက်တရားတွေကို အညီအမျှဖြစ်စေခြင်း လက္ခဏာ ရှိတယ်' လို့ အဘိဓမ္မာကျမ်းဂန်တွေမှာ ပြဆိုထားပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒီဥပေက္ခာ ဘောဇ္ဈင်ရဲ့ ဖြစ်ပုံကို သုတမယ၊ စိန္တာမယ မျှနဲ့တော့ ကောင်းကောင်း သဘောပေါက်ဖို့ မလွယ်ပါဘူး။ ဝိပဿနာ ရှုကြည့်မှ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ကောင်းကောင်း သဘော ပေါက်တတ်ပါတယ်။ ဝိပဿနာယောဂီဟာ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်တဲ့အခါ ညီမျှစေတဲ့ ဒီဥပေက္ခာရဲ့သဘောကို 'ရှဉ်းစုံကောင်းတဲ့ နွားလှည်း မောင်းနေရသလို' ပဲ ထင်ရှားတွေ့ရပါတယ်။

အမှတ် (၄) ဝီရိယုပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ သမထဝိပဿနာ ဘာဝနာ အချိုးကျနေတဲ့အခါမှာ မယုတ်မလွန် ညီမျှနေတဲ့ ဝီရိယပါပဲ။ ဒါကလဲ ဘာဝနာ အလုပ်ကို ကျကျနန အားထုတ် သူ့မှာမှ ကောင်းကောင်း ထင်ရှားတတ်ပါတယ်။

အမှတ် (၅) သင်္ခါရပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ သင်္ခါရ တရားတွေကို အညီ

အမျှ ရှုတဲ့သဘောပါပဲ။ အမှတ် (၆) ဝေဒနကောက္ခာ နဲ့ အမှတ် (၇) ဝိပဿနပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ ဝိပဿနာ ရှုနေတဲ့ ယောဂီမှာ အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တသဘောတွေကို ကောင်းကောင်း မြင်ပြီးတဲ့အခါ အဲဒါတွေကို မစူးစမ်း မဆင်ခြင်တော့ဘဲ ရုပ်နာမ် တရားတို့၏ အဖြစ်အပျက်ကို သိရုံ သိရုံကလေး အညီအမျှ ရှုသွားတဲ့ ဝိပဿနာ ဉာဏ်ပါပဲ။ ဒါကလဲ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ် ရောက်ဖူးတဲ့သူမှ ကိုယ်တွေ့အားဖြင့် ထင်ရှား သိနိုင်ပါတယ်။

အမှတ် (၈) တတြမဇ္ဈတ္တပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ အမှတ် (၃) တုန်းက ပြောခဲ့တဲ့ တတြမဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်ပါပဲ။ သူက ဒါန သီလ စသော ကုသိုလ် အမှုကို ကြံတိုင်း ပြောတိုင်း ပြုတိုင်း ပါဝင်ပြီး ဖြစ်နေပါတယ်။ ဒါပေမယ့် သာမန် ကုသိုလ်စိတ်တွေ ဖြစ်ခိုက်မှာတော့ မထင်ရှားဘူး။ ထက်သန်တဲ့ ဘာဝနာ ကုသိုလ်စိတ် ဖြစ်ခိုက်မှာမှ သူက ထင်ရှားတယ်။

အမှတ် (၉) ဈာနပေက္ခာ ဆိုတာကတော့ တတိယဈာန်နဲ့ ယှဉ်တဲ့ တတြ မဇ္ဈတ္တတာ စေတသိက်ပါပဲ။

အမှတ် (၁၀) ပါရိသုဒ္ဓါပေက္ခာ ဆိုတာလဲ စတုတ္ထဈာန်နဲ့ ယှဉ်တဲ့ အဲဒီ စေတသိက်ပါပဲ။ ဈာန်နဲ့ ယှဉ်တဲ့ ဒီ ဥပေက္ခာမျိုးကတော့ အဲဒီ ဈာန်တွေရတဲ့ သူမှ ထင်ရှား သိနိုင်မယ်။

ဒါကြောင့် ဒါတွေကို အကျယ်မပြောတော့ဘူး။

ဂရုမစိုက် စိမ်းကားတာ ဥပေက္ခာလား

ယခု ပြောတဲ့ ဥပေက္ခာ ၁၀-မျိုးထဲမှာ ယနေ့ ဟောရမှာ ကတော့ အမှတ် (၂) မှာ ပြခဲ့တဲ့ 'ဗြဟ္မာ ဝိဟာရပေက္ခာ' ပါပဲ။ ဒီ ဥပေက္ခာရဲ့ သဘော ကတော့ "သတ္တဝါတွေဟာ ကိုယ်တိုင် ပြုလုပ်ထားတဲ့ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်နေကြရတာပဲ" လို့ ဘက်မလိုက်ဘဲ မျှမျှတတ နှလုံးသွင်းတဲ့ သဘောဖြစ်ကြောင်းကို ပထမပိုင်း တုန်းက ပြောခဲ့ပါပြီ။ ဒါကြောင့် သူ့ကိုပွားခဲ့တဲ့ အခါမှာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ တို့လို သတ္တဝါတွေအား အကျိုးပြုတဲ့အနေနဲ့ ပွားရတာမဟုတ်ဘူး။

"သဗ္ဗေ သတ္တာ ကမ္မဿကာ" လို့ ဆိုတဲ့အတိုင်း သတ္တဝါတွေဟာ သူတို့ ကိုယ်တိုင် ပြုထားတဲ့ အမှုကံသာ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိကြတာပဲ။ ကောင်းတဲ့ အမှုကံကို ပြုတဲ့ သူတွေဟာ ကောင်းစား ချမ်းသာကြမှာပဲ။ ဆိုးတဲ့ အမှုကံကို ပြုတဲ့သူတွေဟာ

ဆင်းရဲဒုက္ခ ရောက်ကြမှာပဲ။ “သူ့ ကံနဲ့သူ၊ သူ့ အမှုနဲ့သူပဲ” လို့ ဒီလို လျစ်လျူ ရှုပြီး ပွားရပါတယ်။

ဒီလိုဆိုတော့ ဥပေက္ခာက ‘ဘယ်သူသေသေ ငတေမာပြီးရော’ ဆိုတာလို သူတစ်ပါး၏ အကျိုးစီးပွားကို ဆောင်ရွက်တဲ့သဘော မပါတဲ့အတွက် မကောင်းတဲ့ တရား၊ စိမ်းကားတဲ့ တရားပဲလို့ အချို့က အပြစ်တင်ချင်လဲ တင်ကြပေလိမ့်မယ်။ အမှန်ကတော့ ဒီလိုလဲ အပြစ်မတင်ထိုက်ဘူး။ ဒီ ဥပေက္ခာက နေရာတိုင်းမှာ ပွားရတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အခြားနည်းနဲ့ မဖြစ်တဲ့ သူ့နေရာမှာသာ ပွားရတဲ့ တရား ဖြစ်ပါတယ်။

ဘယ်နေရာမှာလဲဆိုယင် ပထမပိုင်းတုန်းက ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာ တို့ဖြင့် ဆောင်ရွက်နိုင်တဲ့ နေရာမှာသာ ပွားရပါတယ်။

ဘယ်လိုလဲဆိုယင် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာတို့ကို ပွားပြီး တတိယဈာန်ကို ရှုပွားပြီး ဖြစ်တဲ့ သူဟာ စတုတ္ထဈာန်ကို တက်ယင် ဒီ ဥပေက္ခာကို ပွားမှသာ တက်နိုင်တယ်။ ဒါကြောင့် သမထဈာန်လမ်းအရ ဆိုယင် ဒီနေရာမှာသာ ပွားရပါတယ်။

လောကရေးရာဘက်က ဆိုယင်တော့ တတ်နိုင်လို့ ရှိယင် အခြားသူတွေရဲ့ ချမ်းသာရေးအတွက် မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနဲ့ အစွမ်းကုန်ကူညီ ဆောင်ရွက်ရ ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဘယ်နည်းနှင့်မျှ ကူညီဆောင်ရွက်ခွင့် မရှိတော့တဲ့ အခြေအနေ ကျတော့ ဒီ ဥပေက္ခာနဲ့ပဲ အသင့်အတင့် နှလုံးသွင်းရတယ်။ ဒါမှ စိတ်သက်သာရာ ရနိုင်ပါတယ်။

ဥပမာ ဆွေမျိုးမိတ်ဆွေ ဖြစ်တဲ့သူတစ်ယောက် ရာဇဝတ်မှုနဲ့ အရေးယူ ခံနေရတယ် ဆိုပါတော့၊ အဲဒီ ကိစ္စမှာ တတ်နိုင်မယ်ဆိုယင် အဲဒီလူလွတ်မြောက် ရေးအတွက် အစွမ်းကုန်ဆောင်ရွက်ရပါတယ်။ ဒါပေမယ့် တရားရုံးတော်က ပြစ်မှု ထင်ရှားတယ်ဆိုပြီး အဆုံးသတ် စီရင်ချက် ချလိုက်တဲ့ အခါကျတော့ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာနဲ့ ဆောင်ရွက်ဖို့ အခွင့်အရေး မရှိတော့ဘူး။ သူ့ကံနဲ့သူပဲလို့ နှလုံးသွင်းဖို့သာ ရှိတော့တယ်။

ယခု လောလောဆယ်မှာ အမှု အပြစ်မရှိဘူးလို့ ထင်ရပေမယ့် သူ့မှာ ရှေး ဘဝများက ပြုခဲ့တဲ့ မကောင်းမှုက ရှိနေလို့သာ ခံရတာပဲလို့ ဒီလိုသာ နှလုံးသွင်းပြီး ဖြေရတယ်။ ဒီလိုဖြေမှပဲ စိတ်သက်သာရာ ရနိုင်မယ်။

ကုသိုလ်လုပ်ယင်း ဆင်းရဲရ သဘာဝ မှန်အောင်သိ

ဒီနေရာမှာ သက်သေသာကေ တစ်ခုကို ထုတ်ပြချင်တယ်။

မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော် ကာသတုန်းက သာဝတ္ထိပြည်မှာ မဟာကာလ ဆိုတဲ့ သောတာပန် ဥပါသကာတစ်ယောက် ရှိတယ်။ အဲဒီ ဥပါသကာဟာ ဇေ တဝန် ကျောင်းတော်မှာ ဥပုသ်စောင့် ညအိပ်ပြီး တရားနာနေရာက နံနက် စော စောထပြီး ဇေတဝန် ကျောင်းတိုက်အဝင်က ရေကန်မှာ မျက်နှာသစ်နေတယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ သူ့ခိုးလိုက်ဖမ်းကြတဲ့ လူတစ်စုက မဟာကာလရဲ့ အနီးမှာ သူ့ခိုးက ပစ် ချခဲ့တဲ့ ခိုးရာပါ ပစ္စည်းနှင့်တကွ တွေ့ရတဲ့အတွက် သူ့ကိုသူ့ခိုးထင်ပြီး ဝိုင်း ရိုက် ကြလို့ မဟာကာလ ဥပါသကာဟာ သေဆုံးသွားရရှာတယ်။

အဲဒီအခါမှာ ရဟန်းတော်များက မဟာကာလဟာ ဥပုသ်စောင့်ပြီး ကျောင်းမှာပဲ ညအိပ်တရားနာနေတဲ့ သူတော်ကောင်းစစ်စစ် ဖြစ်ပါလျက်နဲ့ သူ့ခိုးလို့ အစွဲခံရ အသတ်ခံရတာဟာ မသင့်လျော်တဲ့ အကြောင်း မြတ်စွာဘုရားကို လျှောက်ကြတယ်။

ဒီတော့ မြတ်စွာဘုရားက ပစ္စုပ္ပန် အခြေအနေအရ မသင့်လျော်သော်လည်း သူ၏ ရှေးကံအရ ဆိုယင်တော့ သင့်လျော်တဲ့အကြောင်း မိန့်တော်မူပါတယ်။

သင့်လျော်ပုံကတော့ ဒီလိုတဲ့။

မဟာကာလဟာ တစ်ခုသောဘဝတုန်းက လမ်းဒမြဲတွေပေါများတဲ့ တော တစ်ခု၏ အဝမှာ တောစခန်းစောင့်အရာရှိ ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ တောစခန်း ဖြတ်သန်း လိုတဲ့ ခရီးသည်တွေကို တစ်ဘက်မှတစ်ဘက်အရောက် ဘေးရန်ကင်းအောင် သူက စောင့်ရှောက်ပြီး ပို့ဆောင်ပေးရတယ်။ တစ်နေ့သောအခါမှာ လူတစ်ယောက် ဟာ ရုပ်ရည်အဆင်းလှပတဲ့ ဇနီးနှင့်တကွ လှည်းယဉ်ကလေးစီးပြီး အဲဒီတောစခန်းဝကို ရောက်လာတယ်။ တောစခန်းစောင့်က အဲဒီလူရဲ့ ဇနီးချောကလေးကို လိုချင်တာနဲ့ သူ့အိမ်မှာ တစ်ညအိပ်စေပြီး နောက်တစ်ရက် ခရီးထွက်တဲ့အခါမှာ 'ပတ္တမြား ပျောက်တယ် မသင်္ကာဘူး' ဆိုပြီး အဲဒီလှည်းကို ရှာဖွေစစ်ဆေးတယ်။ စောစောက သူ့ဟာသူထည့်ထားတဲ့ ပတ္တမြားကို တွေ့တဲ့အခါမှာ သူက အဲဒီခရီးသည်ကို ပတ္တမြားသူ့ခိုးလို့ စွဲချက်တင်ပြီး သတ်ခဲ့တယ်။

အဲဒီ မကောင်းမှုကံကြောင့် မဟာကာလအလောင်း တောစခန်း စောင့်ဟာ အဲဒီ ဘဝက သေတဲ့အခါ အဝီစိ ငဲ့ရမှာ ကျရောက်ပြီး ရှည်မြင့်စွာ ကာလပတ်လုံး ငဲ့ရဒုက္ခတွေကို အကြီးအကျယ် ခံစားခဲ့ရတယ်။ ငဲ့ရမှ လွတ်ပြန်တော့လဲ အဲဒီ

ကံကြွင်းကြောင့် ဘဝတစ်ရာတိုင်တိုင် ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် သူ့ခိုးလို့ အစွဲခံရပြီး အသတ်ခံခဲ့ရတယ်။ ဒါကြောင့် ရှေးဘဝက ရက်ရက်စက်စက် ပြုခဲ့တဲ့ သူ့ မကောင်းမှုအရ ဆိုယင်တော့ သူ့ခိုးထင်ပြီး မဟာကာလ အသတ်ခံရတာဟာ သင့်လျော်ထိုက်တန် လှပါတယ်လို့ မြတ်စွာဘုရားက ရှင်းလင်း ဟောကြားတော် မူပါတယ်။

ဒါဟာ အပြစ်မရှိဘဲခံရတယ်လို့ ထင်ရသူအတွက် သူ့ကံနဲ့သူပဲလို့ နှလုံးသွင်းသင့်တယ်လို့ ဆိုရာမှာ သက်သေသာဓက တစ်ခုပါပဲ။ ဒီလို သာဓက ဝတ္ထုတွေကတော့ အများကြီး ရှိပါတယ်။

ဒီလို နေရာမှာ ယခု ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း သူ့ကံနဲ့ သူပဲလို့ အသင့်အတင့် နှလုံးမသွင်းဘဲ မျက်မြင်လောက်သာကြည့်ပြီး မည်သူမည်ဝါက မတရား လုပ်တယ်၊ မတရား နှိပ်စက်တယ်၊ အနိုင်ကျင့်တယ် စသည်ဖြင့် အပြစ်တင်မယ် ဆိုယင်တော့ သူတစ်ပါးကို ပြစ်မှားတဲ့ ဒေါသအကုသိုလ်တွေလဲ ဖြစ်ပွားမယ်၊ စိတ်ထဲမှာ မခံသာတဲ့ စိတ်ဆင်းရဲမှုတွေလဲ များစွာဖြစ်မယ်၊ သူ့ကံနဲ့ သူပဲလို့ ဥပေက္ခာဖြင့် လျစ်လျူရှုလိုက်ယင်တော့ အဲဒီ အကုသိုလ်တွေ၊ စိတ်ဆင်းရဲတွေဟာ အကုန်လုံး ငြိမ်းပြီး စိတ်အေးချမ်းခြင်း သုခကို ရနိုင်ပါတယ်။

တရားသူကြီးများ နှလုံးသွင်းရမယ့် တရား

နောက်ပြီးတော့ ဥပေက္ခာနဲ့ တရားမျှတစွာ နှလုံးသွင်းတာဟာ တရားသူကြီးများအတွက် ဆိုယင်လဲ အံကျကိုက်ပြီး အလွန်ပင်သင့်လျော်ပါတယ်။

တရားသူကြီးများဟာ တရားလိုနဲ့ တရားခံ မည်သူ့ကိုမျှ ကွက်ပြီး မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာဖြင့် အခွင့်အရေး မပေးသင့်ဘူး၊ ဒီလူကို ချမ်းသာစေချင်တယ်၊ ဟိုလူကိုသနားတယ်။ ဟောဒီလူကိုတော့ ချမ်းသာမြဲ ချမ်းသာစေချင်တယ်” ဆိုပြီး တစ်ဘက်သတ် အခွင့်အရေး ပေးလိုက်ယင် ဆန္ဒာဂတိနှင့် မောဟဂတိ တစ်ခုခု ဖြစ်သွားလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် သူ့အမှုကံနဲ့သူပဲလို့ လျစ်လျူရှုပြီး အမှုမှန်အတိုင်း တရားမျှတစွာ ဖြစ်အောင်သာ ဘက်မလိုက်ဘဲ စစ်ဆေး ဆောင်ရွက်သင့်ပါတယ်။ ဒီလိုပဲ ဆောင်ရွက်နေကြတယ်လို့လဲ ကြားသိရပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီ ဥပေက္ခာဟာ တရားစီရင်ရာမှာလဲ အလွန် သင့်လျော်တယ်လို့ မှတ်ယူသင့်ပါတယ်။

အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဥပေက္ခာ ဘာဝနာ ဟာ မေတ္တာ၊ ကရုဏာ၊ မုဒိတာတို့ဖြင့်

တတိယဈာန်ကိုရပြီးမှ စတုတ္ထဈာန်ရဖို့ ပွားများတဲ့ တရားဖြစ်ပါတယ်။ ဒါပေမယ့် ဥပေက္ခာကို ပွားယင် ခုနက ပြောခဲ့တဲ့ အတိုင်း အပြစ်ကင်းပြီး စိတ်သက်သာရာလဲ ရနိုင်ပါတယ်။ ပါရမီ ကုသိုလ်လဲ ဖြစ်ပွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် (ကရုဏာ၊ မုဒိတာ ပွားပုံကို ဟောတုန်းကလိုပဲ) သြဒိသ၊ အနောဒိသ ဒီသာဖရဏ နည်းများဖြင့် ဥပေက္ခာကိုလဲ ပွားများလိုက်ကြစို့။ ဘုန်းကြီးက အသံထွက် ရွတ်ပြီး ပွားများမယ်၊ တရားနာနေတဲ့ ဓမ္မမာမက ပုဂ္ဂိုလ်တွေ အားလုံးကလဲ စိတ်နဲ့လိုက်ပြီး ဥပေက္ခာ ဘာဝနာကို ပွားကြပါ။

- ၁။ “အားလုံး သတ္တဝါတွေ ကိုယ့်အမှုကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာရှိကြပါ တကား။
- ၂။ “အားလုံး အသက်ရှိသူတွေ- (....)
- ၃။ “အားလုံး ထင်ရှားဖြစ်သူတွေ- (....)
- ၄။ “အားလုံး ပုဂ္ဂိုလ်တွေ- (....)
- ၅။ “အားလုံး ခန္ဓာကိုယ် အတ္တဘော ရှိသူတွေ- (....)
- ၆။ “အားလုံး အမျိုးသမီးတွေ- (....)
- ၇။ “အားလုံး အမျိုးသားတွေ- (....)
- ၈။ “အားလုံး အရိယာတွေ- (....)
- ၉။ “အားလုံး ပုထုဇဉ်တွေ- (....)
- ၁၀။ “အားလုံး နတ်၊ ဗြဟ္မာတွေ- (....)
- ၁၁။ “အားလုံး လူသားတွေ- (....)
- ၁၂။ “အားလုံး အပါယ်ဘုံသူ အပါယ်ဘုံသားတွေ ကိုယ့်အမှုကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြပါတကား။”

ဒါက သြဒိသ ဥပေက္ခာ ၇ပါးတဲ့။ ခုနက ၅ ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် ဥပေက္ခာ ၁၂ ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

ဒီနည်းအတိုင်းပဲ - -

“အရှေ့အရပ်က အားလုံးသတ္တဝါတွေ ကိုယ့်အမှုကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာ ရှိကြပါတကား” - -

စသည်ဖြင့် တူရူ အရပ်က ၄ မျက်နှာ၊ အထောင့်အရပ်က ၄ မျက်နှာ၊ အောက် အရပ်က တစ်မျက်နှာ၊ အထက် အရပ်က တစ်မျက်နှာဆိုတဲ့ အရပ် ဆယ်မျက်နှာမှာလဲ

အရပ်က တစ်မျက်နှာ၊ အထက် အရပ်က တစ်မျက်နှာ ဆိုတဲ့ အရပ် ဆယ်မျက်နှာမှာလဲ ဥပေက္ခာ ၁၂ ပါးစီ ပွားနိုင်ပါတယ်။ အဲဒါတွေက တစ်ဆယ် ၁၂ လီ ဆိုတော့ ဥပေက္ခာ ၁၂၀ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ ၁၂၀- ကတော့ အရပ်မျက်နှာနဲ့ ဖြန့်တာမို့ 'ဒိသာဖရဏဥပေက္ခာ' လို့ ခေါ်တယ်။ ပထမက ပွားခဲ့တဲ့ အနောဒိသ၊ သြဒိသ ဥပေက္ခာ ၁၂ ပါးနဲ့ ပေါင်းလိုက်ယင် ဥပေက္ခာပေါင်း ၁၃၂-ပါး ဖြစ်ပါတယ်။

အဲဒါတွေဟာ ဝိသုဒ္ဓိမဂ်ကျမ်းမှာ ပြထားတဲ့ မေတ္တာ ပွားပုံမှ နည်းမှီပြီး ပြတဲ့ ဥပေက္ခာပွားပုံတွေပါပဲ။

ကိုယ်အလုပ်ကိုသာ အားကိုးပါ

ဒီ ဥပေက္ခာ ၁၃၂-ပါး ပွားပုံတွေဟာ အမှန်စင်စစ်ကတော့ ဥပေက္ခာ ကမ္မဋ္ဌာန်းနဲ့ စတုတ္ထဈာန်ကို ရပြီးမှ ဈာန်ကစားတဲ့ အခြင်းအရာတွေသာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါပေမယ့် သတ္တဝါတွေဟာ ကိုယ့်အမှုကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြတယ်လို့ အဖန်ဖန်နှလုံးသွင်းနေယင် မကောင်းမှုကို ရှောင်ကြည်လိုတဲ့ စိတ်တွေလဲဖြစ်မယ်။ ကောင်းမှုကို ပြုလိုတဲ့စိတ်တွေလဲ ထက်သန်လာမယ်။ ဒါကြောင့် ဈာန်မရဘဲနဲ့ ဒီ ဥပေက္ခာကို ပွားတာလဲ အပြစ်ကင်းပြီး ကုသိုလ်တရားပွားများခြင်း အကျိုးရှိပါတယ်။

နောက်ပြီးတော့ အားလုံး ကံတရား အတိုင်းပဲလို့ နှလုံးသွင်းနေတဲ့ အတွက် မရနိုင်တဲ့ အခွင့်အရေး မျှော်လင့်တောင့်တခြင်းလဲ ကင်းမယ်။ အဆင်မပြေတာ ရှိယင်လဲ ကံတရားအတိုင်းပဲလို့ ဆင်ခြင်ပြီး စိတ်သက်သာရာ ရမယ်။ နောက်ပြီးတော့ နတ်၊ သိကြား၊ ဗြဟ္မာ ဂိုဏ်းဆရာ စသော သူတစ်ပါးကို အားမကိုးဘဲ ကြီးပွား ချမ်းသာရန် နည်းလမ်းမှန်ဖြစ်တဲ့ အလုပ်အကိုင်ကိုသာ အားကိုးပြီးတော့လဲ လုပ်ကိုင်မယ်။ ဒီလို လုပ်ကိုင်တဲ့အတွက် မျက်မှောက်မှာလဲ စီးပွားဥစ္စာတွေကို ရသွားနိုင်ပါတယ်။ ဒါကြောင့် အဘိဏှာသုတ်မှာ မြတ်စွာဘုရားက ကိုယ့်ကိုကိုယ် လဲ ဒီနည်းအတိုင်း ဆင်ခြင်ဖို့ ညွှန်ကြားတော်မူခဲ့တယ်။

“ငါ့မှာ ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာရှိတယ်။ ကံ၏အမွေခံ ဖြစ်တယ်။ ကံသာ လျှင် ချမ်းသာဖို့ ဆင်းရဲဖို့ အကြောင်းရှိတယ်။ ကံသာလျှင် ဆွေမျိုး အစစ် ရှိတယ်။ ကံသာလျှင် အားကိုးရာရှိတယ်။ ကောင်းမှုကံကို ပြုလျှင် ကောင်းကျိုး အမွေကို ခံစားရမယ်။ မကောင်းကံကို ပြုလျှင် မကောင်းကျိုးအမွေဆိုးကို ခံစားရမယ်” လို့ အဖန်တလဲလဲ ဆင်ခြင်ပါတဲ့။ ဒါကြောင့် ယခု မိမိကိုယ်တိုင်ပါ တစ်လောကလုံးက

သတ္တဝါတွေကို အာရုံပြုပြီး ဥပေက္ခာကို ပွားလိုက်ကြဦးစို့။

“တစ်လောကလုံးရှိ သတ္တဝါတွေအားလုံးဟာ ကိုယ့်အမှုကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာ ရှိကြပါတကား။

“ဒီ ဥပေက္ခာကို ပွားများခြင်းဖြင့် ကိုယ့်အမှုကံကိုသာ အားကိုးပြီး ကုသိုလ်ကံကို ပြုစု ပွားများနိုင်ကြပါစေ။

“စီးပွားချမ်းသာ ဖြစ်ကြောင်း အလုပ်အကိုင်ကိုလဲ ကြိုးစားအားထုတ် ပြုလုပ်နိုင်ကြပါစေ။

“ထိုသို့ ပြုလုပ်နိုင်ခြင်းကြောင့် မျက်မှောက်သံသရာ နှစ်ဖြာလုံး၌ အလိုရှိအပ်သော လောကီလောကုတ္တရာ ကောင်းကျိုးချမ်းသာ မင်္ဂလာအပေါင်း နှင့် ပြည့်စုံကြပါစေ။”]

သာဓု...သာဓု...သာဓု။

ဗြဟ္မစိုရ်တရားတော် စတုတ္ထပိုင်း ပြီး၏။

ဗြဟ္မစိုရ် တရားတော် ဤတွင်ပြီး၏။

ဆွမ်းအိုးသုံးရာ မေတ္တာတရိုက်

တစ်နေ့ သုံးခါ အိုးတရာဖြင့်၊ ချက်ကာထမင်း၊ ကျွေးမွေးခြင်းထက်၊ မယွင်းစင်စစ်၊ နို့ထည့်စာ၊ ကြိမ်သုံးခါမျှ၊ မေတ္တာပွားများ၊ ကျိုးကြီးအားသည်။ ဘုရားမြတ်စွာ မိန့်ခွန်းတည်း။ (သံ-၁-၄၅၅။)

မေတ္တာအကျိုး ၁၁-ပါး

အိပ်၊ နိုးချမ်းသာ၊ ကောင်းစွာအိပ်မက်၊ ချစ်လျက်လူနတ်၊ စောင့်လတ် နတ်များ၊ စီး၊ ဆိပ်၊ စားတို့၊ ရှောင်ရှားကိုယ်မှာ၊ လျင်စွာစိတ်တည်၊ ရွှင်ကြည်မျက်နှာ၊ သေခါမသွေ၊ လားလေဗြဟ္မာ၊ ဆယ့်တစ်ဖြာသည်၊ မေတ္တာပွားမှု အကျိုးတည်း။ ။ (အံ-၃-၅၄၅။)

အခန်း(၅)

တမလွန် ဘဝခရီးနှင့် ဘဝလွတ်မြောက်ရေး

ဘဝမြင့်မားရေးပဲ့ကိုင်

“ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး” နှင့် စပ်၍ သာမန် ငြိမ်းအေးမှုရရှိမှုဖြင့် အားရ ကျေနပ်မနေသင့်ပေ။ သာမန် အခက်အခဲမှ လွတ်မြောက်ရုံ၊ သာမန် စီးပွား လာဘ် လာဘ် တိုးတက်ရုံကိုမူဆိုဖွယ် မလို။

အဘယ့်ကြောင့်ဆိုသော် သတ္တဝါတို့၏ ခရီးကား ရှည်လျားလှပေ၏။ အတိုင်းမသိသော ဒုက္ခတို့နှင့်လည်း အတိပြီးနေသည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော နိုင်မာသည့် ဆောက်တည်ရာ မရရှိသေးပါမူ အာမခံချက်မရှိ။ စိတ်မချရသေး။

သတ္တဝါတို့၏ ဘဝကား မီးလျှံမီးတောက်များ အပေါ်၌ ကြီးတန်းလျှောက်နေရ သကဲ့သို့ရှိပေ၏။ အမြင်တစ်ချက် မှားသွားပါက ‘ရင်းစား’ ရရန်ပင် ခဲယဉ်းလှပေသည်။

မိမိတို့၏ ဘဝကို တိုးတက်မြင့်မားအောင် ကြိုက်သလို ကိုယ်ပိုင် ထိန်းချုပ် ပဲ့ကိုင်နိုင်သော အခွင့်အရေး “ရတနာသုံးပါး ကျေးဇူး” ကား ပြောပြ ကြံစည်၍ မဆုံးနိုင်အောင် ကြီးမားလှပေစွာ။

တမလွန်ဘဝမယ့်လျှင်

တိုတောင်းလှသော သက်တမ်းကလေးအတွင်း လူတို့ကား ပျိုမျှစ်နုနယ် အရွယ်ရှိခိုက် ဝယ်မာန်တက်ကာ ဘုန်းကြီးရှိခိုးရသည်ကိုပင် ရှက်တတ်ကြ၏။

ရောင်းရေးဝယ်တာ ကောင်းခိုက်တွင်လည်း ဓနမာန်တက်ကာ ရတနာသုံးပါး စိတ်များမဝင်နိုင်။ အာဏာရာထူး ရှိခိုက်တွင်လည်း ရာဇမာန် တက်နေ တတ်သဖြင့် ငယ်စဉ်က ကျက်မှတ် သင်ကြား နားလည်ထားသလောက်ကိုပင် မေ့ပျောက်ထား တတ်ကြ၏။

နာခါမှ၊ အိုခါမှ၊ စီးပွားပျက်ခါမှ အာဇာနည်ထူး မဲ့ခါမှ ကိုးကွယ်ရာ ရှာ၍ စိတ်သက်သာရုံ ရတနာသုံးပါး ဆေးကို မှီဝဲကြသော်လည်း ရောဂါက ကျွမ်းလေပြီ။ သွားမရှိခါမှ ပဲခြမ်းကြော် ဝါးရသဖြင့် ကောင်းမွန်း သိသော်လည်း အရသာပေါ်အောင် အားဖြစ်အောင် မဝါးနိုင်ကြပြီ။

လူတို့သည် တစ်စုံတစ်ခုသော အခက်အခဲတွေ့ခါမှ ကမန်းကတန်း ကိုးကွယ်ရာ ရှာတတ်ကြရာ ဆရာကောင်း၊ စံနစ်ကောင်းနှင့် ကြုံကြိုက်ရန်မှာ ခဲယဉ်းလှပေသည်။

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကား ပထမဆုံး လူတိုင်းလိုက်နာရမည့် ငါးပါးသီလ မျှလောက်ကိုပင် လေးလေးစားစား လိုက်နာကျင့်သုံးပါက အပါယ်လေးပါး ဘေးကြီးမှ လွတ်မြောက်စေနိုင်၏။

ငါးပါးသီလမျှ မလုံသူကား ကြောက်ဖွယ် ကောင်းလေစွာ။

ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကាយဟူသော အပါယ်လေးပါး ဘေးကြီးကား ဘုရားစင်အနီး၌ပင် ရှိနေလေပြီ။

အလွန်ကြံ့ခဲလှသော အခွင့်ကောင်းကြီးကို ရနေခိုက်တွင် ဗုဒ္ဓါနုဿတိ၊ မေတ္တာ၊ အာနာပါန သတိပဋ္ဌာန် လုပ်ငန်းတို့ကို (တရားဌာနများသို့ မသွား မရောက်နိုင်ကြသေးစေကာမူ) တစ်နေ့ နည်းနည်း နည်းနည်းဖြင့် အိမ်မှာပင် လေ့ကျင့်သွားပါက အပါယ်ဘေးကြီးမှ ပို၍ စိတ်ချပေသည်။

“ခရုဗူးနှင့် ဖိနပ်မပါ၊ နွေခါမှသိမည်။

ဒါနနှင့် သီလမပါ သေခါမှသိမည်” ဟု ဆိုရိုးစကား ရှိ၏။

လူတို့ကား ကိုယ့်ဟာကလေးနှင့်ကိုယ် အတော်ကြီးဟုတ်နေကြသဖြင့် ဖွတ်မေ့ ပုတတ်မေ့ကြီး မေ့နေကြ၏။

မည်သို့ဖြစ်စေ၊ ဤဘဝကုန်ဆုံးပြီးသည်နှင့် တမလွန်ဘဝ (လာမည့် နောက် ဘဝ) အရေးကား ပြေး၍ မလွတ်ချေ။ တမလွန် ဘဝရှိ-မရှိ စသော ပြဿနာများကို (ဤ၌ အကျယ် ရှင်းလင်းတင်ပြရန် မရည်ရွယ်ပါ။) မယုံလိုသူတို့ မယုံဘဲ နေ နိုင်ပါသည်။ သို့ရာတွင် “သေလျှင်ပြီးပြီ၊ နောက်ဘဝဆိုတာ မရှိပါဘူး” ဟု နှံယူ ထားသူသည် လက်ရှိဘဝတွင်လည်း ထင်ရာလုပ်ပေတော့မည်။

ထို့ကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်ပညာရှိတို့၏ ကဲ့ရဲ့ ရှုတ်ချ ခံရခြင်း စသော လက်ငင်း အပြစ်များနှင့် ရင်ဆိုင်ရပေတော့မည်မှာ မလွဲချေ။ ချက်ချင်းပင် အရှုံး ပေါ်နေပေပြီ။

သူထင်သည့်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ တမလွန်ဘဝ ရှိနေလျှင်ကား ထိုသူသည်

အယူမှားနေသူ ဖြစ်၍ ငရဲမှ လွတ်ရန်မရှိ။ ထို့ကြောင့် နှစ်ဖက်ရုံး ရုံးသူ မည်၏။
(မဇ္ဈိမပဏ္ဍာသ အပဏ္ဍကသုတ်၌ အကျယ် ရှင်းပြတော်မူထား၏။)

ဆက်လက်၍ ဗုဒ္ဓဝါဒသည် တမလွန်ဘဝကို အကြွင်းမဲ့ လက်ခံသော်လည်း တမလွန်ကို ဦးစားမပေးကြောင်းကိုမူ သတိမူသင့်၏။

သေခါနီးလျှင် ကိုယ်တိုင်သိနိုင်သော ကိုယ့်အကြောင်း

“တမလွန်ဘဝ” ဟူသည် ဘာသာရေးကျမ်းစာ၊ ဘုရားသခင် သတ်မှတ်၍ ရှိနေရသော အရာမဟုတ်၊ ဓမ္မနိယာမ၊ ကမ္မနိယာမ ပင်တည်း။ တမလွန်ဘဝကို ဖန်ဆင်းသူမှာ အခြားမဟုတ်။ မိမိသာလျှင် ဖြစ်သည်။

နက်ဖြန် အလုပ်များသည် ယနေ့ လုပ်လက်စများသာ ဖြစ်ကုန်၏။ ယနေ့ လုပ်သမျှကို နက်ဖြန်က တာဝန်ယူရသည်။ ယခုဘဝက ထိထိခိုက်ခိုက် စိတ်လိုက် မာန်ပါ လုပ်ထားသောအရာ (ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်= ကံများ) သည်ပင်လျှင် တမလွန် ဘဝကို ပုံဖော်၍ ပေးလိုက်၏။

ဤဘဝ၌ ထိထိခိုက်ခိုက် ဆောင်ရွက်ချက်များ မရှိလျှင်၊ ရှိသော်လည်း အင်အား နည်းနေလျှင် တစ်သံသရာလုံးက လုပ်ခဲ့သော ထိထိမိမိကံများက တမ လွန်ဘဝကို ဖန်တီးပေးကြသည်။ တစ်သံသရာလုံး လုပ်ခဲ့သမျှ အကုသိုလ်သာ များ၍ ကုသိုလ်ကား မဆိုစလောက်။

သေခါနီးလာလျှင် သံသရာနှင့်ချီ၍ မိမိလုပ်ခဲ့သမျှ အဆိုးအကောင်း သောင်းပြောင်းထွေလာ အမှတ်ထင်ထင် ဖြစ်ရပ်များစွာတို့သည် တမလွန်ဘဝ ပုံဖော်ရန် သူ့ထက်ငါ တောင်းဆိုလာကြ၏။ ထိုဖြစ်ရပ် ဇာတ်လမ်းများသည် တစ်ခုပြီးတစ်ခု ဘိုင်စကုတ် ပြသကဲ့သို့ အထင်းသားမြင်နေရသည်။ ကမ္မနိမိတ် ဟု ခေါ်၏။ လူကို သတ်ခဲ့လျှင် လက်နက်များ၊ ထိုးသတ်ပုံများ၊ သေသွားပုံများကို အသေးစိတ် ပြန်၍ မြင်ကြရသည်။ မမြင်ချင်၍ မရတော့ပြီ။

ကမ္မနိမိတ် အတိတ်ဇာတ်လမ်းများ ပီပြင်ထင်ရှားရာအလိုက် ပေါ်လာပြီး နောက် တမလွန်ဘဝသို့ ဆက်လက် ကူးပြောင်းရမည့် အသွင်သဏ္ဍာန်များ ဆက် ၍ ထင်ပြလာ၏။ ယင်းကို ဂတိနိမိတ် ဟု ခေါ်သည်။

နတ်ပြည် သွားရမည့်သူဖြစ်က နတ်ဗိမာန်များ။

ငရဲသွားမည့်သူဖြစ်က ငရဲမီးလျှံများ။

ထို သဘောတရားကို မည်သူမျှ ရှောင်၍ မရချေ။

မိမိ ပြုလုပ်မှားခဲ့သည်ကို မည်မျှလောက် မှီရိုအောင် ဖုံးကွယ် ကျိတ်မှိတ်၍ မေ့ဖျောက်ပစ်ထားသော်လည်း ကံကိုလိမ်၍ မရတော့ပြီ။

မိုးကာအင်္ကျီဝတ်၍ အမှတ်ထင်ထင် လူသတ်မှု ကျူးလွန်ထားသည့် ယခု ဘဝမှာပင် မိုးကာအင်္ကျီကြီး တရွပ်ရွပ်မြည်သံက နားထဲကမထွက်တော့ပြီ။ ပြီးလျှင် ကြိုးစင်ကို လှမ်း၍မြင်နေရ၏။ မည်သူမျှ ရိုက်၍မစစ်ရ။

ဘဝတစ်ခုသို့ ကူးပြောင်းရတော့မည့် လူတစ်ယောက်အတွက် နောက်ဘဝ မရောက်မီကပင် ‘ကမ္မနိယာမ’ ဟူသော တရားသူကြီး၏ စီရင်ချက်ကို ကိုယ်တိုင် လက်ခံနေရပြီ ဖြစ်၍ ကောင်းစွာ သိသွားနိုင်ကြသည်။ ထို သဘော တရားကြီးကို မည်သူမျှ ရှောင်လွှဲ၍ မရစကောင်းချေ။

တမလွန်ဘဝမှ ဖြောင့်ချက်များ

“ကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေ၊ အကုသိုလ်ကို ဖြစ်စေ အကျိုး မပေးလောက်ပါဘူးဟု မထီမဲ့မြင် မလုပ်သင့်” ကြောင်း မြတ်စွာဘုရား ဟောကြား သတိပေးတော်မူ၏။

အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ထို သတိပေးချက်ကို လက်မခံလိုကြ။ ငြင်းဆန်သူ ငြင်းဆန်ကြ၏။

မည်သို့ဖြစ်စေ ထိုသူတို့ ကိုယ်တိုင်ပင် တမလွန်ဘဝသို့ ရောက်ကြရသော အခါ ထောက်ခံသောအားဖြင့် ကျေးဇူးတင်ဝမ်းမြောက်စကား ပြောသူတို့က ပြော လာကြသည်။ မချီတင်ကဲ ဝမ်းနည်းကြေကွဲကာ နောင်တ စကားဆိုသူတို့က ဆိုလာ ကြကုန်၏။

သေခါနီးမှ တရားနာကြားသွားရသော ‘ဖားသတ္တဝါကလေး’၊ ဘုရားကို လျှပ်တစ်ပြက်မျှသာ မြင်ရုံမြင်သွားရသော ‘မဋ္ဌကုဏ္ဍလီ’ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိလုလင်၊ ရှင်မဟာ ကဿပကို ပေါက်ပေါက်လှူပြီး မြွေကိုက်၍ ဆုံးခဲ့ရရှာသော ‘လယ်သူမလေး’ စသူတို့ကား-

“ဒီလောက် ကုသိုလ်ကလေးနဲ့ ဒီလို ကြီးကျယ်တဲ့ နတ်စည်းစိမ် ချမ်းသာကြီးကို ရမယ် မထင်ဘူး။ ခုတော့ အဟုတ်ရနေပြီကော။ မြတ်စွာဘုရားရှင်နှင့် သံဃာတော် ရှင်မြတ်တွေရဲ့ ကျေးဇူးက ကြီးမားလိုက်ပါဘိကွယ်” ဟု ဝမ်းမြောက်ကြရသည်။ လူ့ပြည်သို့ ဆင်း၍လည်း ကျေးဇူးတင်စကား လျှောက်ထားသူများလည်း မနည်းချေ။

ဒီလောက် မကောင်းမှုကလေး လုပ်မိတာနဲ့ ခုလို ငရဲ ဘဝ၊ ပြိတ္တာ ဘဝ ရောက်ရလိမ့်မယ် မထင်မိလို့ လုပ်ခဲ့မိပါပြီ။ နောက်များ လူ့ဘဝကို ပြန်ရလျှင်တော့ ဆင်ခြင်ပါတော့မယ်” ဟု မိမိလုပ်ခဲ့သည့် မကောင်းမှုနှင့် ရရှိခံစားနေရသော အပါယ်ဒုက္ခကြီးကို ဖြောင့်ချက်ပေးကာ နောင်တဖြစ်နေရရှာသူများကား အထင် အရှားပင် ရှိကုန်၏။

(လက္ခဏာသံယုတ်၊ ပေတဝတ္ထုပါဠိတော်တို့၌) မြတ်စွာဘုရားရှင် တပည့် အလင်းပင် ဟောကြားတော် မူခဲ့သည်။

ထို့ကြောင့် “ကိုယ့်ကိုကိုယ် သနားလျှင် မကောင်းမှုမှ ရှောင်ရှားကြ” ဟု တဖွဖွ ဆုံးမတော်မူရလေသည်။ သို့ရာတွင် လက်တွေ့ကိုမှ ယုံချင်ကြသူတွေများကြ၏။ တွေ့ကြရပေလတ္တံ့။ နောက်မှရသော နောင်တကား ပြင်၍ မရစကောင်းပြီ။

သေတဲ့နောက်ပင် လိုက်၍ကယ်မည်

ရတနာသုံးပါးကျေးဇူးကား ကြီးမားလှပေ၏။ သေသည့် နောက်ကိုပင် လိုက်၍ ကယ်မ နိုင်သေးသည်။ သို့ရာတွင် အပါယ်လေးမျိုးရှိရာ၌ ငရဲဘဝ ကျ သူနှင့် တိရစ္ဆာန်ဘဝ ရောက်သွားကြရသူများကိုမူ မကယ်နိုင်တော့ပြီ။

သရဲ၊ တစ္ဆေ၊ မြေဘုတ်၊ မှင်စာ၊ အစိမ်း၊ နတ်စိမ်း၊ နတ်ဘီလူး စသည် ခေါ်ဝေါ်ကြသော ပြိတ္တာ အမျိုးမျိုးနှင့် ပြိတ္တာ အကြီးစားဟု ခေါ်ရမည့် အသူရကာယ် ဘဝ ရောက်ကြသူများကိုမူ လိုက်၍ ကယ်မ နိုင်ပေသည်။

ပြိတ္တာ အသူရကာယ်တို့၏ ဘဝကား အစာရေစာ ငတ်မွတ် ဆင်းရဲသော ဘဝဖြစ်၍ ရေသောက်ရန် မြစ်ထဲဆင်းလျှင်ပင် ရေပျောက်သွားရသော ဘဝမျိုး ဖြစ်သည်။ လူတို့စွန့်ပစ်သော ထမင်းလုံး နှပ်ချွဲများကိုသာ စားသုံးကြရရှာ၏။ လောဘကြီးသူ၊ မနာလို ဝန်တို ကပ်စေးနဲ့သူတို့ ရောက်ရသောဘဝ ဖြစ်သည်။

အိပ်ရာထဲလဲနေသော လူနာကဲ့သို့ ကံစီမံသည့်အတိုင်း ခံစားနေကြရသဖြင့် ‘ကံဘုံ’ ဟု ခေါ်သည်။ ဉာဏ်နီ ဉာဏ်နက်တွေ ထုတ်၍ ဝီရိယဖြင့် လုပ်ယူနိုင်သော အခွင့်အရေးမရှိ။ လူလူချင်း ပေးယူသကဲ့သို့ ပေးတိုင်းလဲမယူနိုင်၊ ကျွေးတိုင်းလဲမစားရ။ သူတို့၏ ဘဝကို မြင့်တက်စေရန်၊ အဝတ်အစားပြည့်ဝ စေရန်မှာ ကျန်ရစ်သူလူများက အမျှအတန်း ပေးဝေမှသာ ရရှိနိုင်ကြ၏။ အခြားနည်းလမ်း မရှိပြီ။

ထို့ကြောင့် ကျန်ရစ်သောဆွေမျိုးများက သက်ပျောက်၊ ရက်လည် စသည်ဖြင့်

အလှူဒါန ပြုကြရသည်။

ထိုသို့ဖြစ်ပါလျက် လူသေခေါင်းထဲသို့ ကျန်ရစ်သူများက ထမင်းထုပ်ကလေး၊ နေ့ဖို့၊ ညစာ ဆန်ကလေး၊ ‘ကူတို့ခ’ ပိုက်ဆံကလေး ထည့်မိအောင် ထည့်လိုက်ကြသေး၏။ တရုတ်လူမျိုးများကမူ ဝင်းခြံ၊ တိုက်အိမ် စသည်များကိုပါ စက္ကူဖြင့် ဆောက်လုပ်၍ ထည့်ပေးလိုက်ကြသေးသည်။ ကုသိုလ်ပြုပြီး အမျှဝေရမည်ကိုမူ မေ့နေတတ်ကြ၏။

ကွယ်လွန်သူကို ရည်စူးသော အလှူဒါနကို ပြုရာ၌ အထူး သတိပြုရမည်မှာ သက်ပျောက်၊ ရက်လည် ဆွမ်းသွတ်သော နေ၌သာ မဟုတ်ဘဲ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ မိမိပြုလုပ်သောကုသိုလ်အဖို့ကို ပေးဝေသင့်ကြ၏။ အလှူဒါနပြုရာတွင်လည်း အဝတ်၊ အစားဆင်းရဲသူများကို ရည်ညွှန်းသော အလှူမည်အောင် ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ အဝတ်အထည်များကိုပါ ပေးလှူကြရန် အထူး သတိပြုသင့်ကြပေသည်။ ခေါင်းထဲထည့်ပေးလိုက်၍ ရကြမည်မဟုတ်။

နောက်တစ်ချက် မျက်ရည်စက်လက် ပူပူလောင်လောင်ပေးဝေသော ‘ငိုသံပါအမျှ’ မျိုး မဖြစ်ရန်လည်း လိုပေသေးသည်။ ထိုအလှူမျိုးသည် မည်မျှ ကျေးဇူးများသည်ကို ဘုရား အစရှိသော သူတော်ကောင်းတို့သာလျှင် သိမြင် နိုင်ကြသည်။ ထို အလှူမျိုးကို ‘ပေတဗလီ’ ဟု ခေါ်၏။ မိဘများ ကွယ်လွန်သွားကြသောအခါ သားသမီးများက မမေ့မလျော့ ကုသိုလ်ပြု၍ အမျှပေးဝေရန် အထူးတိုက်တွန်းတော်မူသည်။

သားသမီးများ လိုက်နာရမည့် အချက်ကြီး ငါးချက်တွင် ‘အမျှပေးဝေရန်’ တာဝန်ကြီး တစ်ခု သတ်သတ်မှတ်မှတ် ထည့်သွင်း ဟောထားတော် မူခဲ့လေသည်။ (သိင်္ဂါလောဝါဒသုတ်)။ မည်မျှ အရေးကြီးသည်ကို သတိမူကြရ၏။

“ကျေးဇူးမပျက်၊ ဆောင်ရွက်စီမံ၊ မွေခံထိုက်စေ၊ လှူမျှဝေ၍၊ ဧကန်လေမျိုးနွယ်၊ ဝတ်ငါးသွယ်၊ ကျင့်ဘွယ်သားတို့တာ”

သာသနာ မတွေ့က ကမ္ဘာမြေကြာ

လူတစ်ဦး တစ်ယောက် သေဆုံးသွားသောအခါ မိမိတို့ရိုးရာ ဘာသာဝါဒအလျောက် ကောင်းရာသုဂတိရောက်စေရန် ကျန်ရစ်သူစသည်တို့က ဝိုင်း၍ ဆုတောင်း

ပေးကြသော အစဉ်အလာလည်း ဘုရားမပွင့်မီကပင် ရှိခဲ့ဖူးသည်။ သေသွားသူ ပြုလုပ်သွားသော ကံများကို မည်သည့်ဆုတောင်းကမ္မ ပြောင်းလွှဲ မပေးနိုင်ချေ။ ကျန်ရစ်သူအနေဖြင့် ကူညီလိုပါလျှင် ကုသိုလ်ပြု၍ အမျှဝေခြင်း၊ အမျှယူခြင်းကသာလျှင် နောက်ဆုံး ကယ်တင်ခြင်း ဖြစ်တော့သည်။ ('ဆုတောင်းခန်း မြင်ကွင်းကျယ်' မှာလည်း ပြဆိုခဲ့ပြီးပြီ။)

ထိုနောက်ဆုံး ကယ်တင်မှုအတွက် ဘုရားရှင်နှင့်တကွ သံဃာတော် အရှင် မြတ်တို့၏ ကျေးဇူးသည် ကြီးမားလှပေ၏။ ထို ကိစ္စကျမှ ကျေးဇူးကြီးမားပုံ ပို၍ ပေါ်လွင်လာ၏။ သတ္တဝါတို့၏ အားထား မှီခိုရာ သဘောသည် ပို၍ ထင်ရှားလာ၏။ အစားထိုး၍မရနိုင်သော 'ပုညက္ခေတ္တံ အနတ္တရံ = တစ်လောကလုံး၏ ဦးဆောင်၊ ဒက္ခိဏေယျ = အလှူတန်ဖိုးကြီးအောင် လုပ်ဆောင်ပေးတော်မူနိုင်သည့် စွမ်းအင် သတ္တိ' သည် အဘယ်မျှ အဆင့်အတန်း မြင့်မြတ်လှပါသနည်း။

တမလွန်ဘဝ၌ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် ဖြစ်နေသူများ 'သာဓု' ခေါ်လိုက်သည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ငတ်ပြတ်ဆင်းရဲလှသောဘဝမှ ချက်ချင်းပင် နတ်ဝတ်တန်ဆာ၊ အစားအစာ၊ ဝိမာန်များရ၍ ချက်ချင်းပင် ဘဝ အခြေအနေ ပြောင်းနိုင်ကြလေသည်။ အဘယ်မျှ ဆန်းကြယ်ပါသနည်း။ အားကိုးထိုက်ပါသနည်း။ ထိုအကြောင်းသည် ဒဏ္ဍာရီ မဟုတ်။ (ပေတဝတ္ထု၊ ဝိမာနဝတ္ထုတို့၌) အထပ်ထပ် ဟောတော်မူထား၏။

(ထိုမျှနှင့် မယုံနိုင်ကြည်သေးသူများအတွက် ဤအခန်းကို ဆုံးအောင်ဖတ်ပါ။)

'ပေတဗလီ' ခေါ်သော သေသူကိုရည်ညွှန်းသည့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုလုပ်ခြင်းသာ မပါရှိလျှင် ပြိတ္တာဘဝတွင် နှစ်နှင့်မဟုတ်၊ ကမ္ဘာနှင့်ချီ၍ပင် ဆင်းရဲနေကြရရှာသည်။ အပါယ်လေးဘုံတွင် မည်ရွေ့ မည်မျှ ဟု သတ်တမ်း ကန့်သတ်ချက် ဟူ၍လည်း မရှိ။ မိမိတို့ ကံကြမ္မာ ကုန်မှသာ လွတ်ခွင့်ရကြသည်။

လွန်ခဲ့သော ၉၂-ကမ္ဘာထက် 'ဖုဿဘုရားရှင်' လက်ထက်က ဘုရားပစ္စည်း သံဃိက ပစ္စည်းများကို အလွဲသုံးစားလုပ်ခဲ့မိသူများ ပြိတ္တာဘဝ မဝရစေဖြင့် ကမ္ဘာ ပေါင်း ကိုးဆယ်ကျော် ကြာမြင့်စွာ ဒုက္ခခံနေခဲ့ကြရရှာ၏။ ဤ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်ကျမှ ၎င်းတို့အား သားချင်းတော်ဘူးသူ 'ဗိမ္ဗိသာရ' မင်းက အမျှပေးဝေမှသာ လွတ်မြောက် ကြရရှာသည်။ (တိရောကုဋေသုတ်။)

ဘုရားပွင့်တော်မူသော အခါကောင်းကြီးနှင့် မကြုံကြိုက်လျှင်၊ ကြုံကြိုက် ပါသော်လည်း သတ်သတ်မှတ်မှတ် ကုသိုလ်ဒါနပြု၍ အမျှပေးဝေမည့်သူများ မရှိလျှင် ကမ္ဘာပေါင်း အသချေပင် ပြိတ္တာဘဝမှာ ဖြစ်နိုင်လေသည်။

ကျမ်းဂန်တို့၌ ‘အကုသိုလ်များသော မိဘတို့ ကွယ်လွန်သောအခါ ၎င်း၏ သားသမီးများမှာ ကုသိုလ်ပြု၍ အမျှပေးဝေရန် သတိမရ၊ မေ့လျော့နေတတ်ကြသည်’ ဟု ဆိုလေသည်။

သာသနာတော်နှင့် ကြုံကြိုက်ရသော အခွင့်အရေး၊ ရတနာသုံးပါး၏ ကျေးဇူး ကား ကြီးမားလှပေ၏။

လယ်တီ၊ ညောင်လွန် ဆရာတော်နှစ်ပါးနှင့် ဘုန်းကြီး ပြိတ္တာများ

“ဥစ္စာစုကို၊ မဆိုထားလွတ်၊ ကိုယ်ဝတ်ခြုံလွမ်း၊ ပုဆိုးနှမ်းက၊ သင်္ကန်းမျှ၌၊ လောဘာဤဟိတ်၊ ငဲ့သည့် စိတ်ကြောင့်၊ ဘုတ်၊ ပြိတ်၊ သန်းဖျ၊ ဖြစ်ကုန်ကြ၏။

ပြင်ပဥစ္စာ၊ မဟုတ်စွာသေး၊ အင်္ဂါအဆင်း၊ ကိုယ်အတွင်းဝယ်၊ မွေး ညင်းဆံစု၊ ရုပ်ဝတ္ထု၌၊ တစ်ခုခုတပ်၊ စွဲကပ်စွန်းငြိ၊ ဇောဝီထိဖြင့်၊ စုတ်ပုဂ္ဂိုလ်၊ မိမိကိုယ်တွင်၊ ထိုထို ပိုးလောက်၊ စားသောက်ပြန်ကာ၊ ဖြစ်တတ်စွာဟု၊ ကျမ်းလာမုချ၊ ဤသို့ပြ၏။” (မဃဒေဝ-၄၀၅)

အထက်ပါ စကားကို ကြည့်လျှင် ရှင်ရှင် လူလူ စွဲလမ်း တပ်မက် ငဲ့ကွက် တွယ်တာမှု တစ်ခုခု ရှိနေပါက အပါယ်ဘေးကြီးသည် ဤ ခန္ဓာကိုယ် ထဲ၌ပင် ရှိနေကြောင်း သတိပြုအပ်ပေသည်။

ပုထုဇဉ် ရဟန်းတော်များကား လူဒကာ ဒကာမတို့အတွက် ဒက္ခိဏေယျ= အလှူခံပုဂ္ဂိုလ်ကြီး ဖြစ်စေကာမူ ဘဝအာမခံချက် မရှိသေးသဖြင့် အပါယ်ဘေးကြီးမှ စိတ်မချရသေးပေ။ မီးပြသမား တွင်းထဲကျရသည်မှာ ပို၍ နစ်နာလှသည်။

ထို့ကြောင့် မိမိဝတ်ရုံသော သင်္ကန်းကို တပ်စွဲမိ၍ ထိုသင်္ကန်း၌ပင် (ဥပပတ်) သန်းပြန်၍ ဖြစ်ရဖူးသည်။ မိမိကိုယ်ကို တွယ်တာနှစ်သက်သော စိတ်ဖြင့် သေလွန်၍ မိမိ အလောင်းကိုယ်၌ပင် ပြန်၍ စားသောက်နေရသော ပိုးလောက်လည်း ဖြစ်ရဖူးသည်။ တစ်စုံတစ်ခုသော စွဲလမ်းမှုနှင့် သေလျှင် မိမိအိမ်၌ပင် တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ ဖြစ်ရကြောင်း (မဟာဝဂ္ဂ၊ မဟာသုဒဿနသုတ်အဖွင့် ၂၂၆-၌) ပါရှိလေသည်။

ကံတရားသည် မျက်နှာကြီးငယ် မလိုက်ချေ။

ဤနေရာ၌ မပြောပလောက်သော သေခါနီးကာလ အာရုံအထားလွဲသဖြင့် သရဲ၊ တစ္ဆေ ခေါ် ပြိတ္တာဖြစ်ရသော ဘုန်းကြီးများနှင့် ချွတ်လွဲ ကယ်မသော

ဆရာတော်ကြီးများ အကြောင်း လက်တွေ့ ဖြစ်ရပ်များကို ပြဆိုပါဦးမည်။

ပထမဆုံး ‘လယ်တီဆရာတော်’ ကယ်မပေးတော်မူပုံကို အောက်ပါအတိုင်း သိမှတ်ရပေ၏။

ဆရာတော် ပျဉ်းမနားမြို့ အင်ကြင်းမြိုင်တောရ၌ နေစဉ်ကဖြစ်၏။ ကျောင်းဒကာကြီး ဦးထွန်းလှိုင်ဆိုသူက မိမိကိုးကွယ်သော ဘုန်းကြီးတစ်ပါး ပျံလွန်တော်မူရာ ပြိတ္တာ ဖြစ်နေ၍-

“မောင်ထွန်းလှိုင်၊ ငါ့မှာ မစားရ၊ မဝတ်ရဘူး၊ ကုသိုလ်လုပ်ပြီး အမျှပေးဝေ စမ်းပါ” ဟု မကြာခဏ အိပ်မက်မက်သည်ဟု ဆို၏။

တစ်နေ့တွင် ဦးထွန်းလှိုင်က ဆရာတော်အား ဆွမ်းသင်္ကန်းများ ကပ်လှူပြီး နောက် အမျှအတန်းပေးဝေလိုက်ရာ ထိုနေ့ည၌ပင် ဘုန်းကြီးပြိတ္တာသည် ကိုယ်ရောင် ကိုယ်ဝါ တောက်ပစွာဖြင့် ဦးထွန်းလှိုင်အား ကျေးဇူးတင်စကား လာပြောသည်ဟု အိပ်မက်လိုလို တကယ်လိုလို မြင်တွေ့ရကြောင်း ဦးထွန်းလှိုင်က ဆရာတော်အား ဝမ်းသာအားရ လျှောက်ထားသည်။ ထိုအခါ လယ်တီ ဆရာတော်က-

“မောင်ထွန်းလှိုင်၊ တို့များ သီလ ဒီလောက်တော့ ကယ်နိုင်ပါသေးတယ်ကွယ်” ဟု မိန့်တော်မူလေသည်။ (ဦးထွန်းလှိုင်ကား ကမ္ဘာအေး မစိုးရိမ်တိုက်သစ်အစ်မ ဒေါ်ရင်မြ၏ အဘိုးပင်တည်း။)

ထိုနောက် တစ်ပါးကား ‘ရဟန္တာ’ ဟု ကျော်ကြားသော ညောင်လွန်ဆရာတော် ဖြစ်သည်။

ဆရာတော်သည် ညောင်လွန်တောရရှိ ဝတ်ရုံကျောင်းကြီးပေါ်၌ တရားဂူမှတ် နေတော်မူစဉ် ကျောင်းလှေကား ဖိနပ်ချွတ်၌ ပြိတ္တာတစ်ဦး လာရောက် ပေကပ် နေသဖြင့်....

“သင် ဘယ်သူလဲ” ဟု မေးတော်မူရာ....

“နန္ဒိယပါဘုရား၊ ကယ်တော်မူပါ” ဟု လျှောက်သံကို ကြားရ၏။

နန္ဒိယဟူသည် မကြာမီက ပျံလွန်သွားသော တိုက်အုပ် ဘုန်းကြီး ဦးနန္ဒိယ ဖြစ်ကြောင်း သိတော်မူသဖြင့် သေချာစွာ ကြည့်တော်မူရာ စားရမဲ့ သောက်ရမဲ့ ဖြစ်ကာ အဝတ်အစားမရှိ။ ညှိုးနွမ်းပိန်ချုံးနေသည် မြင်တော်မူ၍ များစွာ သနားကရုဏာ ဖြစ်တော်မူ၏။

ထိုရက်အတွင်း၌ပင် ဒကာ ဒကာမများအား အလှူအတန်း ပြုစေ၍ အမျှ ပေးဝေရာ ထိုနေ့ည၌ပင် နတ်ဝတ် တန်ဆာဖြင့်....

“တပည့်တော် အထက်နတ်ပြည် သွားရပါတော့မည် ကျေးဇူးရှင် ဆရာတော် ဘုရား” ဟု လျှောက်ထား ပျောက်ကွယ်သွားတော့သည်။

အလှူခံ ပုဂ္ဂိုလ် ရွေးချယ်ဦးမှ

အထူး သတိပြုသင့်သည်မှာ....ထိုသို့သော အလှူဒါနမျိုးကို ပြုလုပ်သော အခါ “တို့များသီလ ဒီလောက်တော့ ကယ်နိုင်ပါသေးတယ်” ဟု မိမိကိုယ်ကို ယုံကြည်နိုင်မည့် ရဟန်းသံဃာများကို ရွေးချယ် ပင့်လှူသင့်ကြ၏။

အချို့ဆရာတော်များကား မည်သည့်အလှူဒါနမျိုး အတွက်ဖြစ်စေ၊ အလှူပွဲသို့ ကြွရောက်ခါနီး သင်္ကန်းမရုံမီ ရဟန်းတော်အချင်းချင်း ဒေသနာကြားပြီးမှ (သီလဆေး ကြောပြီးမှ) ကြွလေ့ရှိကြပေသည်။

“တို့က သူတို့ လှူတာတွေ စားပြီး၊ သူတို့ အားကိုးရာ ရောက်အောင် တတ်နိုင်သလောက် လုပ်ရတာကွ။ ရှေးက မုဆိုးတစ်ယောက် သေလို့ ကျန်တဲ့ဆွေမျိုးတွေက သူ့ကို ရည်စူးပြီး နှစ်ကြိမ်တိုင်တိုင် အလှူပေးကြသတဲ့။ ဒါပေမယ့် မုဆိုးပြိတ္တာကြီးမှာ ကိုသိုလ်အဖို့ မရဘဲ ဖြစ်နေရှာသတဲ့။ သုံးကြိမ်မြောက် အလှူပေးကြပြန်တော့ ပြိတ္တာကြီးက ပြောတယ်။ “ငါ့ဥစ္စာတွေ ဒုဿိလကြီး လုယူသွားတယ်လို့ အော်ပြောသတဲ့။ ပင့်ထားတဲ့ ဘုန်းကြီးက သီလမရှိတဲ့ ဘုန်းကြီး ဖြစ်နေတာကိုး”

ဤသို့ စသည်ဖြင့်လည်း (ဒက္ခိဏာဝိဘင်္ဂသုတ် အဋ္ဌကထာ လာသည့် အတိုင်း) တပည့်ရဟန်းများကို ဩဝါဒပေးတော်မူလေ့ ရှိကြသည်။ ရှင်ရောလူပါ လိုက်နာရမည့် မှတ်သားဖွယ်များပေတည်း။

အမတ်ကြီးဦးပေါ်ဦးနှင့် သုံးဘဝကူးဆရာတော်

ရုပ်ကို အားထားလွန်းသော နိုင်ငံကြီးတို့၌ လူဝင်စားဖြစ်ကြရသည်မှာ အလွန်ဆိုးကြရရှာ၏။ ထို လူဝင်စားဆိုသူကို မည်သူကမျှ အဖက် မလုပ်လိုကြ။ လူဝင်စားကလေး၏ မိဘများလဲ ငွေကြေး ကုန်ကြရသည်။ လူဝင်စားများကို ‘ဦးနောက် ချွတ်ယွင်းသူများ’ ဟု သတ်မှတ်ထားကြသဖြင့် ထိုကလေးမျိုးကို မည်သည့် ကျောင်းကမျှ လက်မခံလိုကြ။ ဒေါက်တာအမျိုးမျိုးနှင့် ဆေးကု၍လည်း မဆုံးနိုင်ရတော့ပြီ။

မြန်မာနိုင်ငံကဲ့သို့ တမလွန်ဘဝကို ခံယူသော နိုင်ငံများအတွက် လူဝင်စား ပြဿနာမရှိ။ တစ္ဆေ၊ ငရဲအကြောင်းလဲ မဆန်းကြယ်တော့ချေ။

လူဝင်စား ပြဿနာ၏နောက်ဝယ် တစ္ဆေ၊ သရဲကိစ္စလည်း ရှောင်၍မရ။ မင်းတုန်းမင်း လက်ထက်တွင် “ဝေါဟာရလိနတ္ထိ ဒီပနီ” ကျမ်းပြုသူ ‘လှေသင်း အတွင်းဝန်မင်း’ က တစ္ဆေ၊ သရဲ၊ ပြိတ္တာများ အကြောင်းကို “သဇ္ဇတ္ထဒီပနီ” ဟု ရေးသား၍ ပုံနှိပ်ခဲ့ဖူးသည်။

ဤနေရာ၌ သက္ကရာဇ် ၁၂၁၃-ခုနှစ် ‘မင်းလှသီရိ သီဟသူ’ မှတ်တမ်း ပြုထားသော “ဆရာတော်ကြီး တစ်ရာငါးပါး အတ္ထုပ္ပတ္တိ မှတ်တမ်း’ လက်ရေးမူမှ ထုတ်နုတ်၍ ဘိုးတော်လက်ထက် သုံးဘဝကူး ဆရာတော်အကြောင်းကို ဖော်ပြပါအံ့။

မုံတောဆရာတော်

ယင်းဆရာတော်မှာ ‘မုံတောဆရာတော်’ ဖြစ်၍ မင်းတရားကြီးက ထို ဆရာတော်အကြောင်း တစ်စွန်းတစ်စ ကြားသိ၍ စိတ်ပါဝင်စားဟန်ရှိပေ၏။ ထို့ကြောင့် အမတ်ကြီး ဦးပေါ်ဦးအား ဆရာတော်အား သွားရောက် လျှောက်ထား ခိုင်းဟန် တူလေသည်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးကိုယ်တိုင် အမိန့်ရှိချက်ကို ‘မင်းလှ သီရိ သီဟသူ’ က အောက်ပါအတိုင်း မှတ်တမ်း ပြုခဲ့လေသည်။ (မူရင်း အတိုင်း။)

[၃၄-မုံတောဆရာတော်။ ၁၁၀၂-ဘွား၊ နံ-ဗုဒ္ဓဟူး၊ သက်တော် ၈၂၊ ဘွဲ့ ရှင်ဝရ၊ အမည်-ဦးပျော်၊ ဇာတိ-အင်ယဉ်မုံတောရွာ။ အမရပူရမြို့တည်မင်းလက်ထက် သားတော်အိမ်ရှေ့မင်းက ကိုးကွယ်သည်။ ‘ဝံသာဘိလင်္ကာရ မဟာဓမ္မရာဇဓိ ရာဇဂုရု’ တံဆိပ်တော်ဖြင့် အဝမြို့ အရှေ့တောင်ထောင့် ‘မဟာမင်္ဂလာ ရွှေဘုံမိုးထိ’ ကျောင်း တင်လှူတော်မူသည်။ ၁၀-နှစ်သား ကျောင်းသား၊ ၁၃-နှစ် ရှင်ပြု၊ သာမဏေ ရှစ်ဝါရတွင် ရဟန်းခံသည်။

၁၁၃၈-ခုနှစ်၊ မုံတောဆရာတော်ကျောင်းသို့ ဘဝရှင်မင်းတရားကြီး ထွက်တော် မူစဉ် ဆရာတော်ဘုရားကြီးအကြောင်းကို လျှောက်ရမည် အမိန့်တော်နှင့် မြေတိုင်း အတွင်းဝန်မင်းကြီး ‘မင်းလှနော်ရထာ’ ဘွဲ့ခံ ဦးပေါ်ဦး လျှောက်ထားရာ ဆရာတော် မိန့်သည်ကား-

“ဟံသာစတီရောက်မင်းလက်ထက် မိဘတို့နှင့်အတူနေ၍ အသက် ဆယ်နှစ် တွင် ‘ကျောင်းသို့ပို့ပါ’ အကြိမ်ကြိမ် တောင်းပန်သည်နှင့် ဆရာဘုန်းကြီးထံပို့သ။

စာပေသင်ကြား၊ ဆယ့်နှစ်နှစ်အရွယ်ရှိရာ ကျောင်းဆင်းကပ်တွင် ရပ်နေစဉ် လူတစ်ဦး ခဲမ၊ အများ ဝန်လေးစွာ ထမ်းပိုးဆောင်ယူလာသည်ကို ‘မည်သည့်အတွက် ထမ်းယူခဲ့သည်’ ကျောင်းသားက မေးမြန်းလျှင် ‘သားမယား စားသောက်ရန် ထမ်းပိုးလုပ်ကျွေးရသည်’ ပြန်ပြောသောအခါ ထိုနေ့ပင် မိဘတို့ကို တောင်းပန်၍ ထိုဆရာရင်းထံ ရှင်ပြုလျက်၊ တစ်ဝါရ၊ ဆွမ်းခံသွားရာ ခွေးနက်ရူးကိုက်၍ ကုသ၊ မရ၊ ဘဝပြောင်းသွား။

“သုသာန်မှာ သင်္ဂြိုဟ်ပြီးနောက် သုသာန်၌ မတကတတ် (သက်ပျောက်ဆွမ်း- ရက်လည်ဆွမ်း) ဆွမ်းကျွေးတရားနာ လာရောက်ပြီး မြေမြှုပ်နှံသည့်မြေပုံကို ကြည့်ရှုငိုကြွေးပြီး ပြန်သွားကြရာ အမိတစ်ယောက်ကို ဆွဲငင် လိုက်ပါသွား၊ ပဋိသန္ဓေ ယူ၍ ဖွားမြင်။

“ရှစ်နှစ်အရွယ် ရောက်လျှင် ‘ငါ့ဆရာ ကျောင်းပို့ပါ’ ပြောဖန်များသဖြင့် မိဘတို့ကမေးကြရာ အလုံးစုံပြန်ပြော။ ဆယ်နှစ်အရွယ်တွင် ဆရာရင်း ကျောင်းသို့ ပို့သ သင်ကြားနေသည့်အတွင်း သီးတင်းနေ့ တစ်နေ့တွင် ကျောင်းအနီး လွှစင်သို့ ကျောင်းသားတို့နှင့် သွားရောက်လှူတိုက်သည်ကို မြင်၍ ‘မည်သို့ကြောင့် ပင်ပန်းကြီးစွာ လုပ်ရသည်’ မေးမြန်း။ အထက်နည်းပြန်ပြောသည်တွင် ထိုနေ့ပင် မိဘတို့ကို တောင်းပန်၍ ၁၂-နှစ်တွင် ရှင်ပြု။

“နှစ်ဝါရကာလ ကုဋီအဝင်တွင် မြွေခဲ၍ (မြွေကိုက်၍) ကုသ၊ မရ၊ ဘဝပြောင်းသွား၊ အထက်နည်း သုသာန်မှာ သင်္ဂြိုဟ်၊ မတကတတ် လုပ်ကျွေး ပြီးနောက် နှစ်ရက် အဝမြို့နောက်ဘရန်းပေါက်၊ လက်ဆောင်ယူရွာများက ဟင်းရွက် ဟင်းသီး ထမ်းယူပြန်လာ (ကြသောသူများ) နေဝင်ကျော်တွင် သုသာန်သို့ ဆိုက် ရောက်။ အထက် သင်္ဂြိုဟ်သည့် မြေပုံအနီး မိဘတို့က ‘ငါ့သား မောင်ရှင်ကို အမျှပေးဝေပါ၏’ ဆိုစဉ် ခဏ ဝမ်းမြောက်လှ၍ အမိတွင် ကိုယ်ဝန်စွဲနေ။

‘အမိလည်း သားရောက်လာကြောင်း အိပ်မက်ထင်မြင်။ နေ့လစေ့၍ ဖွား ပြီးနောက် သုံးဘဝတိုင် ယောက်ျားကောင်း ဖြစ်၍ ‘ဤမိခင်ဝမ်း၌ ပျော်ပေသည်’ ဟု ‘မောင်ပျော်’ အမည်ပေး။ ရှစ်နှစ် ကိုးနှစ် အတူနေပြီးမှ ‘ဆရာရင်း ကျောင်းသို့ ပို့ပါ’ ဟု အထက်နည်း ပြန်ပြော။ ဆရာရင်းထံ ပို့အပ်စာသင်။ ဆယ့်သုံးနှစ်အရွယ် ရှင်ပြု။ ငါးဝါရ ဆရာတုန်းကြီး ဘဝပြောင်း။ နောက် အသက်နှစ်ဆယ် ရဟန်းပြု၊ အဝမြို့တွင် စာသင်၊ ဝါ ၆၁၊ အသက် ၈၂-နှစ် ရှိကြောင်း။

“မိဘတို့ ရှိသေးလျှင် ဤအမိဝမ်း၌သာ အောင်း၍ ယောက်ျားကောင်း

စစ်စစ် ဖွားမြင်၍ သာသနာတော်၌ ရဟန်း သာမဏေ ပြုချင်ကြောင်း။ (စွဲလမ်းမှုကို သတိပြုပါ။)

“သုံးဖြစ်သော သူငယ်ဘဝ၌ မိခင်တဘက်မှတစ်ပါး ပုဆိုးမဝတ်ခဲ့ရကြောင်း သုံးဘဝလုံး သတိရကြောင်းများ မိန့်ဆိုတိုင်းပင် လျှောက်ရ၏။”]

မိန်းမဖြစ်ရသော ‘ရာဇဂုရု’ ဆရာတော်

ရန်ကုန်မြို့၊ ကြည့်မြင်တိုင်၏ အနောက်ဘက်၌ လှိုင်မြစ်ဟူ၍ ရှိသည်။ ထို လှိုင်မြစ်မှ ဖြာ၍ ထွက်လာသော ပန်းလှိုင် မြစ်နှင့် ခုနစ်မိုင်ကျော် ကွာဝေးသော အရပ်၌ မင်းရွာဟူ၍ ရှိသည်။ ထို မင်းရွာ၌ တိုင်ပေါင်း ၂၃၈-တိုင် ရှိသော ကျောင်းကြီးမှာ အဆောင်ဆောင် အခန်းခန်းဖြင့် အလွန်ခမ်းနား၍ သာသနကျက်သရေ ရှိလှပေသည်။

ထိုကျောင်း၌ သီတင်းသုံးသော ငါးဆက်မြောက် ဆရာတော်မှာ ဦးအရိယ ဖြစ်၏။ သက်တော် ၇၈၊ ဝါတော် ၅၉-ဝါ အရ၊ ၁၃၃၅-ခုနှစ်၊ သီတင်းကျွတ် လဆန်း ၉-ရက်နေ့၊ ည ၉-နာရီ၊ ၃၅-မိနစ်တွင် ပျံလွန်တော်မူခဲ့၏

ဆရာတော် ဦးအရိယကား ထို မင်းရွာကျောင်း၌ နှစ်ကြိမ်တိုင် ဆရာတော် ဖြစ်ခဲ့ဖူး၍ ထူးခြား စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းလှသည်။

မင်းထိန်ကုန်းရွာ အရှေ့ဘက်ကမ်း၌ ဦးဘိုးခက်၊ ဒေါ်နှင်းဥ တို့မှ ၁၂၅၈-ခုနှစ်၊ တော်သလင်းလပြည့်ကျော် ၁၃-ရက်နေ့တွင် မွေးဖွားခဲ့သည်။ ငယ်မည် မောင်ဘိုးချစ်။ သုံးနှစ်အရွယ် ရောက်လျှင် အိမ်ရှေ့မှ ဦးအုန်းဆီ ဆိုသူ လာသည်ကို မြင်၍ “ဟေ့....အုန်းဆီ” ဟု ခေါ်သဖြင့် ဦးအုန်းဆီက စိတ်ဆိုးပြီး ရိုက်မည်ပြု၏။

“ဟေ့....အုန်းဆီ၊ မင်း ငါ့ကို ရိုက်မယ် မကြံပါနှင့်ကွ။ မင်းခေါင်းမှာ ငါ ရိုက်ထားတဲ့ဒဏ်ရာ ပြန်ကြည့်စမ်းပါဦး” ဟု မောင်ဘိုးချစ်က ဆက်၍ ပြောသဖြင့် ဦးအုန်းဆီမှာ အံ့အားသင့်ကာ သူ၏ ငယ်ဆရာ ဘုန်းကြီးဦးလှိုင်ကို ပြေး၍ သတိရ မိပြီး စိတ်မကောင်း ဖြစ်နေရ၏။

ဦးလှိုင်ကား လှိုင်မြစ်သား ဇာတိဖြစ်၏။ ဘွဲ့ ဦးသီလာစာရ။ ၁၂၄၇-ခု၊ တပို့တွဲလတွင် တောင်ခွင်သာသနာပိုင် ဆရာတော်က ‘မာလာလင်္ကာရဓဇ သီရိပဝရ မဟာဓမ္မရာဇမိရာဇဂုရု’ ဘွဲ့တံဆိပ် ပေးအပ်၍ ကိုးဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော်အဖြစ် ခန့်အပ်သည်။ မင်းကျောင်းကြီး၌ ပထမ ဦးမဲ၏ နောက် ဒုတိယ ဆက်ခံရသော

ဆရာတော်ပင်တည်း။

“ဟေ့....အုန်းဆီ၊ မင်း ငါ့ကို ကျောင်းလိုက်ပို့ပေးပါကွာ” ဟု မောင်ဘိုးချစ်ကလေးက ပူဆာ၍ ဦးအုန်းဆီမှာ ကလေးကိုချီပိုးပြီး ကျောင်းသို့ လိုက်ပို့ပေးရသည်။ ထိုအချိန်ကား ဦးလှိုင်၏တပည့်ဖြစ်သူ ဆရာတော်ဦးပု သီတင်းသုံးလျက် ရှိ၏။ ဆရာတော် ဦးပုကား ‘ရဲဇဂုရု’ တံဆိပ်တော် နှစ်ထပ်ရ ဆရာတော် ဖြစ်၏။

(သာသနသီရိ သဒ္ဓမ္မဓဇ မဟာဓမ္မရာဇာဓိ ရာဇဂုရု’ နှင့် ‘နန္ဒသာရ သီရိ သဒ္ဓမ္မ မဟာဓမ္မရာဇာဓိရာဇဂုရု’ ဘွဲ့မည်ရင်း ဦးဝိမလ။)

ထိုအချိန်၌ ဦးဝိမလနှင့်အတူ ဦးလှိုင်၏ တပည့်ဖြစ်သူ ဆရာတော်ဦးတ ခေါ် ဦးသုနန္ဒ ပါ သီတင်းသုံးလျက်ရှိ၏။

မောင်ဘိုးချစ်သည် ကျောင်းသို့ရောက်လျှင် ဦးလှိုင်ဘဝ သီတင်းသုံး ခဲ့သော ကျောင်းအခန်းတွင်းသို့ စွတ်၍ဝင်သွား၏။ ဦးလှိုင်ဘဝက သုံးစွဲခဲ့သော စာအုပ် တောင်ဝှေး စသော အသုံးအဆောင်များကို ဆရာတော်နှစ်ပါးအား မေးမြန်း တောင်းဆိုရာ ဆရာတော်နှစ်ပါးက အခြားပစ္စည်းများနှင့် ရောထွေး ပြုသကြသော်လည်း မောင်ဘိုးချစ် သည် ပစ္စည်းအမှန်ကိုသာ ရွေးချယ်ယူပြလိုက်၏။

“သာလွန်းတို့ ဘိုးမောင်တို့ ရှိကြသေးရဲ့လား” ဟု မေး၍ မင်း အလယ် ရွာမှ ဦးလွန်းနှင့် ဦးဘိုးမောင် တို့ကို ဆရာတော်များက ခေါ်ပေးကြရသည်။

ရောက်လာသောအခါ မောင်ဘိုးချစ်က “မင်းတို့ ကြီးကြမ့်ကိုးကွ” ဟု ဆိုလေသည်။ ဦးသာလွန်းနှင့် ဦးဘိုးမောင်တို့ နှစ်ဦးမှာ မျက်ရည်မဆည်နိုင်ရာ ကြပေ။

ပြန်ချိန်သင့်ပြီဖြစ်၍ ဦးအုန်းဆီက အိမ်ပြန်ခေါ်ရာ မောင်ဘိုးချစ်က ငြင်းဆန် နေသဖြင့် ဆရာတော် ဦးပုက သင်္ကန်းစကလေးဖြင့် လက်ကိုချည်ပေး၍ ချောမော့ ပြန်လွှတ်လိုက်ကြရသည်။ မကြာမီ သုံးနှစ်သား အရွယ်၌ပင် ကျောင်းအပ်ကြရသည်။

ကျောင်းသားများနှင့်အတူ ထမင်းကျွေးရာ “ငါ ဒီလိုစားတာ မဟုတ်ဖူး၊ သီးသန့်ပွဲနဲ့ စားလာတာ” ဆို၍ ဆရာတော်များရော ဒကာများကပါ မောင်ဘိုးချစ် အကြိုက် လိုက်လျောခဲ့ကြရသည်။

မိန်းမဘဝ ဖြစ်ခဲ့ရ

ထို သတင်းကို ကြားရသဖြင့် တပည့်တစ်ပါး ဖြစ်ခဲ့ဖူးသူ စလင်းဇာတိ ဖျာပုံ ကစောင်းရွာ ဘုန်းကြီး ဦးအာလောက လာရောက် စုံစမ်းရာ မောင်ဘိုးချစ်က “ဟိုမှာ မောင်အာလောကကြီးပါးလား” အဝေးကပင် လှမ်း၍ ပြောပြနိုင်၏။

ဦးအာလောကသည် မောင်ဘိုးချစ် အသက်နဲ့ ဆရာတော် ဦးလှိုင် ပျံလွန်သည် နှစ်၊ လ၊ ရက်နေ့ ပြန်၍ စစ်ကြည့်ရာ အတန်ငယ် ကွာခြားနေသဖြင့်-

“မင်း ဒီဘဝ မရောက်ခင်က ဘယ်မှာ ဘာဖြစ်သေးသလဲ” ဟု မေးတော်မူရာ-

“အလယ်ရွာက ဦးကြာညို၊ ဒေါ်ပုံတို့အိမ်မှာ မိန်းမကလေး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ ခြောက်နှစ်သမီးရှိတော့ ဝက်သက်ပေါက်လို့ ဝမ်းတွေသွားပြီး သေရော” ဟု ကြား တစ်ဘဝကိုပင် မောင်ဘိုးချစ်က ပြောပြ၏။ မိန်းမကလေး ဖြစ်ခဲ့စဉ်ကမူ ဦးလှိုင် ဝင်စားကြောင်း ပြောဆိုခြင်းမရှိဟု ဆိုလေသည်။

မောင်ဘိုးချစ်သည် ကိုးဂိုဏ်းချုပ် ဆရာတော် ဝင်စားသူ ပီပီ ဇာတိမာန် ကြီးလှသဖြင့် ဦးအာလောက က “ကိုယ့်ထက် အသက်သိက္ခာ ဂုဏ်ဝါ ကြီးသူကို ရိုသေလေးစားမှ ကြီးပွားကြောင်း” တိတ္ထိရဇာတ်ကို ပြောပြ၍ မာန်ချရလေသည်။

မောင်ဘိုးချစ်သည် ၁၁-နှစ် ရှင်ပြုသည်။ ၁၆-နှစ် အရွယ်၌ ရှင်အရိယ အမည်ဖြင့် မန္တလေးမြို့ အနောက်ပြင် ချမ်းသာကြီး မြောက်တိုက် ရတနာပုံကျောင်း ဆရာတော် ဦးဇာဂရထံ ပညာသင်ခဲ့၏။ ပိဋကကို လေးဝါအရတွင် ကောင်းစွာ ကျွမ်းကျင်တော့သည်။

မင်းကျောင်းကြီး၌ တတိယ၊ စတုတ္ထ ဆရာတော်များ ဖြစ်ကြသော ‘ဦးပု၊ ဦးတ’ တို့ ပျံလွန်တော်မူသဖြင့် ဦးအရိယသည် မန္တလေးမှပြန်ကြွကာ ပဉ္စမမြောက် ဆရာတော်အဖြစ် ဆက်လက် လက်ခံတော်မူရသည်။ မင်းဂိုဏ်းချုပ် နှစ်ကြိမ်ပင် ဖြစ်တော်မူခဲ့၏။

[ဆရာတော်၏ တပည့်ဖြစ်သူ ကြည့်မြင်တိုင် စလင်းကျောင်းတိုက်ဆရာတော် ဦးပညိန ရေး၍ ကျော်ဇေယျစာပုံနှိပ်တိုက်၊ ၃၉ ရွှေလှိုင်လမ်း၌ ရိုက်နှိပ်သော ‘အစ္စရိယဂုဏပကာသနီ’ ကျမ်းငယ်မှ ထုတ်နုတ်ဖော်ပြပါသည်။]

ပြိတ္တာဘဝကလာသော
အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ ဆရာတော်

သုံးဘဝသတိရနိုင်သော ပုဂ္ဂိုလ်များအကြောင်းနှင့်စပ်၍ ‘ဆရာတော် ဦးကြယ်
၏ အကြောင်းကိုလည်း အနည်းငယ်ဖော်ပြသင့်၏။

ဦးကြယ်ကား မန္တလေးမြို့ ဒက္ခိဏာရာမ ဘုရားကြီးတိုက် ရွှေဘုန်းရှိန်
ကျောင်း ဆရာတော်ဖြစ်သည်။ တိုက်တာ အကြီးအကဲဖြစ်သည့်အပြင် စာတတ်
အကျော် ဆရာတော်တစ်ပါးဖြစ်၍ ရဟန်းတော်များ လောက၌ မသိသူများ၏။
‘အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ’ ဘွဲ့ရ ဆရာတော်လည်း ဖြစ်သည်။

ပို၍ စိတ်ဝင်စားဖွယ် ကောင်းသည်မှာ အတ္ထုပ္ပတ္တိကို ဆရာတော် ကိုယ်တိုင်
ရေးထားခဲ့ခြင်း ဖြစ်၏။ ၁၃၃၄-ခုနှစ်၊ တပေါင်းလတွင် ရေးပြီး၊ ၁၃၃၅-ခုနှစ်
ဗုဒ္ဓသာသနာအဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်ခဲ့သည်။

အတ္ထုပ္ပတ္တိ ရေးပြီး မကြာမီ လပိုင်းအတွင်း ပျံလွန်တော်မူသည်။ (မည်သည့်
နေ့ရက်တွင် ပျံလွန်၍ မည်သို့ ပူဇော်ကြကြောင်း မပါရှိ။) အတ္ထုပ္ပတ္တိ အမည် မှာ
လည်း ထူးခြားလှသည်။ “သုံးဘဝ အတ္ထုပ္ပတ္တိ”။

ဆရာတော်သည် ဘဝသံသရာကို ဇာတိဿရဉာဏ် ရသူပီပီ အမြဲသံဝေဂ
ဖြစ်ဟန်ရှိ၏။ ရရသမျှ လာဘ်လာဘ ပစ္စည်းများ အားလုံး သံဃာကိုသာ လှူလေ့
ရှိကြောင်း တွေ့ရ၏။ စာရင်းအရ နဝကမ္မဋ္ဌေ စုစုပေါင်း (နှစ်ပေါင်း ၃၀ ကျော်
အတွင်း) နှစ်သိန်းခန့် ရှိသည်။ မိမိချာပနအတွက်ပင် လျာထားအပ်လှူ ထားခဲ့၏။

ဆရာတော်သည် မိတ္ထီလာမြို့ အရှေ့တောင်ကိုးမိုင်ခန့် ဝေးသော ‘ကွက်ငယ်ရွာ’
ကျောင်းဒကာကြီး ဦးဖုန်း၊ ဒေါ်ဖွားလေး တို့မှ ၁၂၅၁-ခုနှစ် တော်သလင်း
လပြည့်ကျော် ၇-ရက် တနင်္ဂနွေနေ့တွင် ဖွားမြင်၏။ ဘွဲ့အမည် ‘ဦးဥက္ကံသ’

သုံးဘဝ သူမြင်ပုံနှင့်စပ်၍ ဆရာတော်ကိုယ်တိုင် အောက်ပါအတိုင်း ရေးသား
ခဲ့သည်-

သုံးဘဝ ဇာတ်ကြောင်းလှန်

[ဆရာတော်သည် လေးနှစ်သား ငါးနှစ်သား အရွယ်သို့ ရောက်သောအခါ
မိမိ၏ မွေးသမိခင် ကျောင်းအမကြီး ဒေါ်ဖွားလေးအား-

“ငါ့ကို မိဆိုးအိမ် လိုက်ပို့ လိုက်ပို့” ဟု ပူဆာသဖြင့် တစ်နေ့သောအခါ

မိခင်က-

“နင့် မိဆိုးအိမ် ဘယ်မှာလဲ” ဟု မေးလေသည်။ ထိုအခါ တောင်ဘက် ကွက်ငယ်ရပ်သို့ လက်ညှိုးထိုး၍ ပြန်ပြောသည်။

နောက်တစ်ကြိမ် အပို့ခိုင်းရာ ‘နင့်မိဆိုး ငါမသိဘူး၊ နင့်ဟာနင်သွား’ ဟု ပြောသောအခါ ဆရာတော် လောင်းလျာသည် ကွက်ငယ်ရပ်သို့ သွားရာ မိခင်ကြီးက နောက်က လိုက်ပါလာလေသည်။ ဒေါ်ဆိုးအိမ်သို့ ရောက်လျှင် ဒေါ်ဆိုး၏ ကျောပေါ်သို့ ခွစီးလျက် ‘ဟဲ့...မိဆိုး’ ခေါ်လျှင် ဒေါ်ဆိုးမှာ အံ့အားသင့် နေ၏။

ရုတ်တရက် စကားမပြောနိုင်ဘဲ နောက်မှ ‘နင်ဘယ်သူ’ ဟု ဒေါ်ဆိုးက မေးသောအခါ ‘ငါ ရွှေအုံဟ’ ဟု မြောလျှင် ဒေါ်ဆိုးသည် သူ၏ဖခင်ကို သတိရ လွမ်းဆွတ်၍ ငိုကြွေးလေ၏။

ဒေါ်ဆိုး၏ဖခင်ကြီး ‘ဦးရွှေအုံ၏ အိုးအိမ်နေရာ ဥစ္စာပစ္စည်း သားချင်း စသည်တို့ကို မေးသောအခါ အားလုံးစုံမှန်ကန်အောင် ပြောပြနိုင်သဖြင့် လေးငါးနှစ်သား အရွယ်မှစ၍ ရဟန်းသုံးဝါအထိ ဒေါ်ဆိုးက ပစ္စည်းလေးပါး ထောက်ပံ့ခဲ့၏။

ဆရာတော်သည် ဦးရွှေအုံ၏ဘဝက ကျောင်းပင်မနေခဲ့ရ။ သင်္ကန်းလည်း မဝတ်ခဲ့ဘူး၊ သားများကိုသာ ရှင်ပြုခြင်း စသည်ဖြင့် ကုသိုလ်ကောင်းမှုများကိုမူ ပြုခဲ့ရ၏။ သာမန်အမှတ်မဲ့ လုပ်ကိုင်စားသောက်၍ နေခဲ့ရာမှ ကိုယ်ရောင်ရောဂါ ဖြင့် သေလွန်ခဲ့ရာ ထိုအခွဲအလမ်းကြောင့် ဝါနှစ်ဆယ်ရသည့်တိုင်အောင် ကိုယ်ရောင် လျှင် သေလိမ့်မည်ဟု ထင်ခဲ့လေသည်။

ဦးရွှေအုံဘဝမှ သေလွန်သောအခါ တစ်ခုသော နေပြောက် မထိုးသည့် သစ်ပင်ကြီး တစ်ပင်အောက်၌ လေးပေခန့် အရပ်ရှိသော သူတစ်ယောက် ဖြစ်လေ၍ ၎င်း သစ်ပင်ကြီးအောက်၌ ထို ထို ဤဤ တောင်မြောက် လေးပါး သွားလာနေစဉ် တစ်ချိန်သောအခါ၌ ထိုသစ်ပင်ကြီး၏ အရိပ်အပြင်ဘက်သို့ ထွက်လိုက် လေသည်။

၎င်းနောက် ဒုတိယ ဘဝကို ‘ဘာမျှ ပြန်မသိတော့ဘဲ တတိယ ဘဝ ‘မောင်ကြယ်’ အမည်ဖြင့် ဖြစ်လာသောအခါမှ လွန်ခဲ့သော နှစ်ဘဝမှ ဖြစ်ပျက်မှု အလုံးစုံကို အကုန်အစင် သိမြင်လေသည်။]

ဆရာတော် ဦးကြယ်ဟု ထင်ရှားလာသောအခါ ယခုဘဝ၌ ဆရာတော်၏ ပရိယတ္တိ သာသနာပြု လုပ်ငန်း အရပ်ရပ်မှာ အလွန်ထင်ရှား လူသိများဆဲ ဖြစ်၍ အထူး မရေးတော့ပြီ။ သုံးဘဝ အကြောင်း ဆရာတော် ကိုယ်တိုင် ရေးသားခဲ့သည်မှာ ဤမျှသာ ဖြစ်သည်။

ဇာတိဿရဉာဏ်၏ အကျိုးနှင့်အပြစ်

ဤ၌ ‘လူဝင်စားများ’ အကြောင်း ဖော်ပြနေခြင်းသည် မခိုင်မြဲသော ဘဝနှင့် တမလွန်ဘေးကြီးကို ညွှန်ပြလိုခြင်းသာဖြစ်၏။ ရှေ့နောက်သိမြင်နိုင်စွမ်းမူ= ဇာတိဿရဉာဏ်ကို အမွှမ်းတင်နေခြင်းမဟုတ်ပေ။ (ဇာတိ= ဖြစ်ခဲ့ရသော ဘဝများကို+သရ= သတိရသောဉာဏ်။)

မိမိတို့ ကျင်လည်ခဲ့သော ဘဝများကို သိမြင်ကြရာ၌ တစ်ဘဝ နှစ်ဘဝ လောက်ကိုသာ ပြန်လည် သိမြင်သူက များ၏။ ဆယ်ဘဝ ဆယ့်တစ်ဘဝ အထိလည်း မြင်နိုင်ကြ၏။ ဘဝရာထောင် မြင်နိုင်စွမ်းသော ဉာဏ်အထူးများလည်း ရှိကြလေသည်။

ဇာတိဿရဉာဏ်ကို ရသည်ဆိုရာ၌ ဘဝများကို အစဉ်လိုက် အဖြစ်စုံကို အမှန်အတိုင်း သိမြင်နိုင်သူကား အရိယာများမှတစ်ပါး မရှိနိုင်ပေ။ လောကီအဘိဉာဏ်ရပုဂ္ဂိုလ်များ၏ ရှေ့နောက်အမြင်ရမှုကိုပင် သာသနာတော်၌ အကျိုးထက် အပြစ်သာ များစေသည်ဟု ဆိုရ၏။ ပြည့်စုံ မှန်ကန်စွာ မသိမြင်ကြသောကြောင့် ဖြစ်သည်။

မိမိ သိမြင်သလောက်ကိုသာ အခိုင်အမာ စွဲယူတတ်ကြသဖြင့် မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်သွားနိုင်လေသည်။ မြင်သည်မှာ အမှန်ပင် ဖြစ်စေဦး။ အမြင် မပြည့်စုံနိုင်ချေ။ ထို့ကြောင့်....

အယူဝါဒများကို ရှင်းလင်းဖော်ပြရာ (ဗြဟ္မဇာလသုတ်နှင့်) ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ဝေဖန်ပြရာ (မဟာကမ္မဝိဘင်္ဂသုတ်) တို့ဖြင့် ထိန်းချုပ် ပေးထားတော် မူခဲ့ရသည်။

သို့မဟုတ်ပါက ရှေ့နောက် ကမ္ဘာလေးဆယ်ကိုပင် မြင်နိုင်သူများ ရှိနေတတ်ရာ ထို မပြည့်စုံမမှန်ကန်သော အကြားအမြင်ကြောင့် သတ္တဝါအများ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဘေးကြီးမှ လွတ်မြောက်နိုင်ကြမည် မဟုတ်တော့ချေ။

ဇာတိဿရဉာဏ် မျှဖြင့် လေးငါးဆယ် ဘဝလောက်ကိုသာ မြင်နိုင်သူတို့ အသိအမြင်သည် ကမ္မသမာဓိကော သမ္မာဒိဋ္ဌိ = (ကံသာလျှင် ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာရှိသူ ဖြစ်၍ အမှန်မြင်သူ) ဖြစ်ရန်အတွက် အနှောင့်အယှက် ဖြစ်လာတတ်ပေသည်။

ကြာနိငရဲနှင့် ရုစာမင်းသမီး

သူတစ်ပါး သားမယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်မိခဲ့ဖူးသော ပရဒါန- (သူတစ်ပါး သားမယား) ကံကြောင့် လူပင်ဖြစ်ရသော်လည်း နပုံးပဏ္ဍုတ်၊ သို့မဟုတ် မိန်းမ သာ ဖြစ်ရတတ်သည်။

မိထိလာပြည် ‘အင်္ဂတိ’ မင်းကြီး၏ သမီးတော် ‘ရုစာ’ မင်းသမီးလည်း တစ်ခုသောဘဝ ရွှေပန်းထိမ်သည်သား ဖြစ်စဉ်က သူတစ်ပါး သားမယားကို ကျူး လွန်မိခဲ့၍ အမျိုးသမီးဖြစ်ရပုံကို ပြန်လည်၍ သတိရ၏။ ဇာတိဿရဉာဏ် ရရှိသူ ဖြစ်၍ ရှေးတစ်ဘဝများကိုလည်း ဆက်၍ ကြည့်မြင်နိုင်သည်။

သူတစ်ပါး သားမယားကို ပြစ်မှားကျူးလွန်မိ၍ ရွှေပန်းထိမ်သည်သား ဘဝမှသေလျှင် ‘ခရာရဝငရဲ’ ၌ နှစ်ပေါင်းများစွာ ခံစားရပုံ၊ ထို ငရဲမှ လွတ်လာပြီး နောက် ထိုအကုသိုလ်ကံ အရှိန်ကြောင့် ဆိတ်၊ မျောက်၊ နွား၊ ဘဝမယား၌ အထီး ဖြစ်ရသော်လည်း သင်းကွပ်ခြင်း၊ ဝေးဝေးထုတ်ခြင်းခံရပုံ၊ နွားသေ၍ လူဖြစ်လာရ သော်လည်း ‘နပုံး ပဏ္ဍုတ်’ (မိန်းမ မဟုတ်၊ ယောကျ်ား မဟုတ်) ဖြစ်ရပုံ၊ ကုဋေ ရှစ်ဆယ်ကြွယ်ဝသော သူဌေးသားဘဝ တစ်ခုက ဒါန သီလ စသည်ကို ပြုခဲ့ဖူးသဖြင့် တာဝတိံသာ၌ နတ်ဖြစ်ရသော်လည်း သိကြားမင်း၏ အလုပ်အကျွေးနတ်သမီး လေးကြိမ်၊ ‘ဇေန’ နတ်သား၏ဇနီး တစ်ကြိမ်ဖြစ်ပြီးနောက် ရုစာမင်းသမီး ဖြစ်လာရပုံ တို့ကို သိမြင်နိုင်၏။

အထိုကံအလျောက် ‘ကံအကြောင်းနှင့် ကံအကျိုးကို’ ခွဲခြားနိုင်အောင် သိမြင်သူဖြစ်၍ ဘဝသင်ခန်းစာအရ ရုစာမင်းသမီး သေလွန်သောအခါ (ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို အမှန်တကျ သိမြင်သူဖြစ်သဖြင့်) တာဝတိံသာ၌ တန်ခိုး ကြီး သော နတ်သားဖြစ်ရ၏။

ရုစာမင်းသမီး (သို့မဟုတ်) သူတစ်ပါး သားမယား ပြစ်မှား ကျူးလွန်မိခဲ့သူ ရွှေပန်းထိမ်သည်သားဟူသည် အခြားမဟုတ်၊ ရှင်အာနန္ဒာ၏ နှစ်စဉ်ကာလက တစ် ဘဝတာ ဖြစ်ပေ၏။ (ဇာတ် အဋ္ဌကထာ-၇၊ ၁၀၆။)

ဤကား ဇာတိဿရဉာဏ်ဖြင့် ဘဝကို အမှန်တကျသိ၍ ‘သမ္မာဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်ပုံတည်း။

နွားကိုသတ်၍ အမတ်ဖြစ်ရသူ

‘အလာတ’ ခေါ်သော အမတ်သည်လည်း ဇာတိဿရဉာဏ် ရရှိသူဖြစ်၏။ သို့ရာတွင် အမှန်တကယ် မပြည့်မစုံသော အသိအမြင်ကြောင့် ‘မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ’ ဖြစ်ရဖူး၏။

ရင်း အမတ်သည် ကဿပ ဘုရားရှင်၏ စေတီတော်၌ အနော် ဇာပန်းဆိုင် တင်လှူ ပူဇော်ဖူး၏။ အခြား ဘဝတစ်ခု၌ နွားသတ်သမား ဖြစ်ဖူး၏။ သို့ရာတွင် ပန်းလှူခဲ့သောဘဝကို မမြင်၊ နွားသတ်သမား ဘဝကိုသာ မြင်ရသဖြင့် လက်ရှိ အမတ်ဘဝနှင့် ဆက်စပ်ရှုမြင်သောအခါ ‘နွားသတ်၍ အမတ်ဖြစ်သည်’ ဟု အယူ မှားလေ၏။

“ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးမရှိ၊ မကောင်းတာ လုပ်သော်လည်း မကောင်းတာမဖြစ်” ဟု သူ၏အမြင်ကို အထင်ကြီးကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ရရှာ၏။

ထို အလာတအမတ်ကြီးကား ဒေဝဒတ်၏ဘဝ တစ်ဇာတ်တည်း။

အလှူရဲ၍ ကျွန်မဲ့ ဖြစ်ရသူ

ထိုမှတစ်ပါး ရှင်မောဂ္ဂလ္လာန် အလောင်းဖြစ်သူ ‘ဗီဇေ’ မည်သော ကျွန် တစ်ယောက်သည် ကဿပ ဘုရားရှင် လက်ထက်က နွားပျောက်ရှာစဉ် ခရီးသွား ရဟန်းတစ်ပါးက လမ်းခရီးမေးမြန်းသည်ကို (မခြေမငံ ‘ကျွန်’ ဟူသော အသုံး အနှုန်းဖြင့်) ဆဲရေခဲ့ဖူး၏။

သို့သော် ထိုဘဝတစ်ဇာတ်ကိုမမြင်။ ကောင်းမှုများစွာ ပြုခဲ့ဖူးသော သူဌေးကြီး ဘဝတစ်ခုကိုသာ မြင်၍ “ကုသိုလ်များစွာ လုပ်ခဲ့မိ၍ ကျွန်ဖြစ်ရသည်” ဟု ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ကျော်လွှားကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်ခဲ့ရဖူးလေသည်။ (မဟာနာရဒ ကဿပ အဋ္ဌကထာ၌ အကျယ်ရှိပါ။)

(စတ္တာလီသနိပါတ် - သရတင်္ဂဇာတ်၌လည်း) ကုမ္ဘဝတီတစ်ပြည်လုံး သူတော်ကောင်း ရသေ့ကို ဖြစ်မှား၍ ရာထူးတိုးသည်၊ ရန်အောင်၍ ရတနာ ရွှေမိုး ငွေမိုး ရွာသည်ဟု အယူအမှတ် တစ်ချက်လွဲကာ ဆင်းရဲသေကျေ၍ ငရဲကျကုန်ရသည်။

ထို့ အတူ မစင်ကြယ်သော ဘဝအမြင်များနှင့် ဤ ဇာတိဿရဉာဏ်များလည်း အယူအဆ မှားယွင်းစေတတ်သဖြင့် ကံ၊ ကံ၏ အကျိုးကို ကျော်လွန်ကာ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တတ်ပုံကို သတိမူကြကုန်ရာ၏။

အမေရိကန်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ပက်တန်

သိပ္ပံထွန်းကားသော နိုင်ငံများ၌ ‘လူဝင်စား’ အပေါ်ထင်မြင်ပုံကို အစပိုင်း၌ အနည်းငယ် ပြခဲ့ပြီ။

အမေရိကန်မှ စိတ်ပညာဆိုင်ရာ ပါမောက္ခတစ်ဦးဖြစ်သူ ‘ဒေါက်တာ စတီး ဗင်ဆန်’ ဆိုသည်သည် လူဝင်စားများအကြောင်းကို အထူး သုတေသန ပြုနေသူဖြစ်။ လွန်ခဲ့သော နှစ်ပိုင်းက မြန်မာနိုင်ငံသို့ လာရောက်၍ လူဝင်စား များ အကြောင်း လေ့လာ ဆွေးနွေးခဲ့သည်။ မြန်မာအပါအဝင် အာရှနိုင်ငံများ၌ အကြိမ်ကြိမ် လေ့လာပြီး ပြီဟု သိရပေသည်။

ဒေါက်တာစတီးဗင်ဆန် မလာမီ ၎င်း၏ ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးက-

“မြန်မာပြည် အရပ်ရပ်မှ လူဝင်စားပေါင်း ဆန်ကာတင် သုံးရာ ရွေးချယ် ထားပြီးပါပြီ။ ဒေါက်တာ စတီးဗင်ဆန်လာလျှင် ဘာများ ဆွေးနွေးရန် ရှိပါသလဲ” ဟုလည်း ကျွန်ုပ်တို့အား မေးမြန်းရာ-

“ကျွန်တော်တို့လို နိုင်ငံမှာ လူဝင်စားပြဿနာ မရှိပါဘူး” ဟုပင် စကားပြန်ကာ ‘ဗုဒ္ဓ၏ နိယာမ သဘောများကို’ ဆက်လက်၍ စာတွေ့လက်တွေ့ လေ့လာသင့်ကြောင်း အကြံပြုခဲ့ရပေသည်။

သိပ္ပံထွန်းကားသော နိုင်ငံများ၌ လူဝင်စားများကို စိတ္တဇရောဂါ ရှိသူဟုပင် သတ်မှတ်ထားကြရာ မိဘများမှာ ဆေးဖိုးမတတ်နိုင်သဖြင့် လူဝင်စား မွေးလာမည်ကိုပင် စိုးရိမ်နေကြရသည်။

ထိုမျှလောက် ရုပ်ဆန်လွန်းသူများ အကြားတွင် မည်သူတွေက မည်သို့ ဆိုစေ၊ မိမိ၏ ဘဝပေး အသိကို ရဲဝံ့စွာ ကြေညာရသူ တစ်ဦးလည်း ရှိပေသေးသည်။

သူကား အခြားမဟုတ်။ အမေရိကန် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ‘ပက်တန်’ ပင် တည်း။

ပက်တန်၏ အတ္ထုပ္ပတ္တိ ဇာတ်လမ်းကို ဘိုင်စကုပ်ပင် ရိုက်ပြသည်အထိ ဖြစ်ခဲ့လေသည်။

ပက်တန်သည် ဒုတိယကမ္ဘာစစ်ကြီးအတွင်းက အာဖရိက ရှေ့တန်း စစ် မျက်နှာတွင် တာဝန်ကျစဉ် မိတ်ဆွေ တစ်ဦးက သူ၏ ဘဝပေး စစ်ပါရမီ ရှိပုံကို ချီးကျူး ပြောဆိုရာ....

“ဟုတ်ပါတယ်၊ မိတ်ဆွေ ထင်သလိုပါပဲ၊ နပိုလီယံ လက်ထက်တုန်းကလဲ ကျုပ်ဟာ စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး တစ်ဦးပါပဲ” ဟု ခပ်တည်တည်ပင် ပြောပြလေ၏။

တစ်ဘက်သား ယုံ-မယုံသည် သူ့ အလုပ် မဟုတ်ချေ။

ပထမ ကမ္ဘာစစ်အတွင်းက ပက်တန်သည် အင်္ဂလန်ရှိ စစ်ဌာနချုပ် တစ်ခုသို့ လျှို့ဝှက် ကိစ္စ တစ်ခုအတွက် ရောက်လာရသည်။ ပက်တန်သည် ဤ ဌာနသို့ ရှေးကလည်း တစ်ခေါက်မျှ မရောက်ဖူးချေ။ မိုးမှောင်ကျသော ည ဖြစ်နေ၍ ပတ်ဝန်းကျင်ကို စူးစမ်း ကြည့်ရှုလိုစိတ်ကို မျှီသိပ်ထားရ၏။ သို့သော် ပါးစပ်ကမူ ဖွင့်၍ စကားဆန်းတစ်ခု ပြောမိလေသည်။

“ဒီ နေရာဟာ ရှေးနှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်က ရောမစစ်သည်တွေ ဗြိတိန်ကျွန်းကို ဝင်ရောက်တိုက်ခိုက် သိမ်းပိုက်တုန်းက စစ်စခန်း ဆောက်တဲ့ နေရာပါပဲကလား။”

အင်္ဂလန် စစ်ဌာနချုပ်မှ အရာရှိများက အံ့အားသင့်ပြီး “ဘယ်လိုလူစားလဲဟ” ဟူသော အကြည့်ဖြင့် ကြည့်နေစဉ်ပင် ပက်တန်က ဆက်၍...

“ရောမလူမျိုးတွေ ဆောက်ထားတဲ့ ဇာတ်ရုံကြီးဟာ ဒီ အနားတင်ပဲဗျ” ဟု သူ့မျက်စိထဲတွင် မြင်ယောင်နေသည့်အတိုင်း စွတ်ရွတ် ပြောနေပြန်သည်။ ထိုအခါ စစ်ရုံး အရာရှိများက....

“ဒီနားမှာ ဘာဇာတ်ရုံမှ မရှိဘူး” ဟု ငြင်းဆိုကြလေသည်။

နံနက် မိုးလင်း၍ ကြည့်ရှုသောအခါ စစ်ဌာနချုပ် လုပ်ထားသော နေရာနှင့် ဂိုက်သုံးရာ အကွာလောက်တွင် လဟာပြင် ဇာတ်ရုံ အပျက်အစီး အကြွင်းအစများကို တွေ့ကြရလေသည်။

ပက်တန်ကား လွန်ခဲ့သော နှစ်ပေါင်း ၂၀၀၀-ကျော်ကာလ ရောမတို့ ဗြိတိန် သိမ်းစဉ်ကလည်း ဗိုလ်ချုပ်ကြီး တစ်ဦးပင် ဖြစ်ခဲ့လေသတဲ့။

သို့ရာတွင် စိတ်ပညာရှင် တို့ကမူ “ပက်တန်ဟာ ငယ်ငယ်က သမိုင်းတွေ၊ စစ်ရေး ရာဇဝင်တွေ များများဖတ်လာလို့ နေမှာပါ” ဟု မှတ်ချက် ပေးနေကြတုန်းပင်။ မည်သူကမျှ ပက်တန်လို ပုဂ္ဂိုလ်ကြီး တစ်ဦးကို ဦးနှောက် ချွတ်ယွင်းနေသော စိတ္တဓဝေဒနာရှင်’ ဟု ပြောဆိုဝံ့ကြဟန် မတူချေ။

မျောပါနေရသည့် သသရာခရီးရှည်ကြီး

ပက်တန်ကို ကြည့်ပါလျှင် “ဘဝပေး စစ်ပါရမီ ရှိသူ” ဟု ဆိုရပေလိမ့်မည်။ ပထမကမ္ဘာစစ်တုန်းကလည်း စစ်ဗိုလ်ချုပ်၊ ဒုတိယကမ္ဘာစစ်တုန်းကလည်း စစ်ဗိုလ်ချုပ်၊

ယခုလည်း စစ်ဗိုလ်ချုပ်၊ ဟိုလွန်ခဲ့တဲ့ နှစ်ပေါင်း နှစ်ထောင်ကျော်ကလည်း စစ်ဗိုလ်ချုပ်။

ထိုမျှသာမက လူ့သမိုင်းတစ်လျှောက်ရှိ သမိုင်းဝင် စစ်ပွဲတိုင်းတွင် ပက်တန်သည် စစ်ဗိုလ်ချုပ်ကြီး ဖြစ်ခဲ့သောဟူ၏။

သတ္တဝါတို့သည် မိမိစိတ်ဆန္ဒ ဦးတည်ကာ ဖြစ်လိုရာ မှန်သမျှ ဖြစ်နိုင်ပုံ၊ ဖြစ်တတ်ပုံကို သင်ခန်းစာ ယူသင့်ပေသည်။

လူမျိုးသတ္တဝါ ပညတ်သဏ္ဍာန်မျှသာ ကွဲလွဲနိုင်စေကာမူ စိတ်အလျဉ် ကံ တံရား၏ ဆောင်ရွက်ပုံများမှာ အဆင့်ဆင့် အားဖြည့်လျက် 'အာသေဝန ပစ္စည်း' ဆက်ကာ ကိုယ်ဖြစ်ချင်တာ ဖြစ်နေကြပေ၏။ သို့သော် မတော်တဆ ဖြစ်နေရသည်ဟု အမှုမဲ့ အမှတ်မဲ့ နေကြလေသည်။

တစ်နည်းအားဖြင့် ဆိုသော် သတ္တဝါတို့ဟူသည် တစ်စုံ တစ်ခုသော အဖြေ အတွက် ပါရမီမပြည့်မချင်း ဆည်းပူးနေကြရလေသည်။ ကုသိုလ် အကျိုးကြီး တစ်ခု ဖြစ်ပေါ်လာစေရန် ဘဝပေါင်းများစွာ အရင်းအနှီးပြု၍ ဆည်းပူး ကြရ၏။ အကုသိုလ်လည်း ထိုနည်းပင်တည်း။

ကံတရား၏ အစီအမံကို ကြံစည်၍ မရစကောင်းချေ။

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က 'နကုလပိတာ' ဇနီးမောင်နှံသည် ဘဝငါးရာ ပတ်လုံး ဘုရားရှင်၏ မိဘများ ဖြစ်ခဲ့ကြဖူးသည်ဟု ဆိုလေသည်။

သထုံပြည်ကြီးကို စတင် တည်ထောင်သော မင်းမှအစ နောက်ဆုံး မနုဟာ မင်းအထိ အဆက်ဆက်စိုးစံခဲ့သော မင်းပေါင်း ငါးဆယ်ကျော်တို့မှာလည်း မိမိတို့၏ မှူးမတ် မိဖုရား အခြွေအရံ အသီးသီးဖြင့် သထုံပတ်ဝန်းကျင်ရှိ တော၊ တောင်၊ စိမ့်မြိုင်တစ်ခု၌ သူ့အုပ်စုနှင့်သူ့ နတ်၊ နတ်စိမ်း၊ ပြိတ္တာများချည်း ဖြစ်နေကြသည် ဆိုလေသည်။

(ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ တတိယပိုင်း ညောင်လွန်ဆရာတော် အခန်း ကြည့်ပါလေ။)

ယင်းသို့ဆိုသော် ငါးရာငါးဆယ် ဇာတ်တော်များကို ကြည့်ပါလျှင်လည်း ဘုရားရှင်၏ လက်လှမ်းတမီ ပရိသတ်များ အကြောင်းကိုချည်း ဇာတ်ပေါင်းထား သည်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ယခု လူဆိုးတို့သည် ရှေးကလည်း ဆိုးခဲ့ကြဖူးပြီ။ ယခု လူကောင်းတို့သည် ရှေးကလည်း ကောင်းခဲ့ကြဖူးပြီ။

မကောင်းသေးသူများ သတိသံဝေဂယူကာ အချိန်ကောင်းခိုက်တွင် ကောင်း အောင် လုပ်ရန်လည်း သင်ခန်းစာ ပေးသကဲ့သို့ ရှိပေသည်။

စွန်းလွန်းဆရာတော် 'အာသေဝနပစ္စည်း' သဘော ဟောပြောရာ၌ 'ရှေးက ဝက်သားစားဖူးလို့ ခုစားချင်တာ။ ခွေးသားတော့ မစားခဲ့ဖူးလို့ မစားချင်ဘူး' ဟု မိန့်ဆိုသည်ကို သတိပြုမိပေသည်။ ထို ဆရာတော်လည်း ဘဝငါးရာတွင် လူ့ဘဝ နှစ်ဘဝသာ ရခဲ့သည်ဟု မိန့်တော်မူခဲ့လေသည်။

ငါးရာ ငါးဆယ် ဇာတ်တော်များကို ကြည့်ပါလျှင် အမှန်တကယ် ဖြစ်ပျက် ခဲ့ခြင်းမရှိဘဲ အဘိုးကမြေးကို လိမ္မာစေရန် ပုံပြော၍ ဆုံးမခြင်းမျိုး မဟုတ် နိုင် သည်ကိုလည်း ချဲ့ထွင် ရှုမြင်သာလှပေသည်။

ဘဝပေါင်း ငါးရာ ငါးဆယ်သည် အစ၊ မထင်သော ဘဝသံသရာ တစ်ခွင်၌ ချ၍ ကြည့်သောအခါ နမူနာပြုရုံကလေးမျှသာ ရှိပေသေးသည်။ နှစ်ပေါင်း တစ် ထောင်သည် သမိုင်းအမြင်၌ ဘာမျှမကြာ။ သို့သော် လူတစ်ဦး၏ ဘဝသက်တမ်း နှင့် ခွဲဝေ ကြည့်ပါလျှင် (လူချည်း ဖြစ်စေဦး) ဘဝ ဇာတ်ပေါင်း ထောင့်ငါးရာ ခန့် ရှိသွားနိုင်ပေသည်။

အပါယ်လေးပါး ကပ်သုံးပါး၊ သုံးပါးမူလကြောင့်

စင်စစ် မတည်ငြိမ်သော၊ မရေရာသော၊ မခိုင်မာသော ဘဝ အကူး အဆက် တို့သည် ကြက်သီးထဖွယ် ကောင်းလှသည်။ တစ်စုံတစ်ရာသော ကောင်းမကောင်း ကံများ အကျိုးပေးရန်အကြောင်း လုံလောက်လာပါလျှင် နိဗ္ဗာန်သည် တစ်လံမျှသော ဤ ခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌ပင် ရှိသကဲ့သို့ ဖိုးမျိုးရှစ်ဆယ်ဟူသော အပါယ်လေးပါး အဝင်အပါ တိရစ္ဆာန်ဘုံလည်း တစ်လံမျှသော ဤခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌ပင် ရှိပေသည်။

လူတိုင်း လူတိုင်း၌ မနာလိုခြင်း၊ ဝန်တိုခြင်း၊ ကုန်းတိုက်ခြင်း၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟကြီးခြင်းတို့သည် ဤခန္ဓာ အစဉ်၌ အမြဲ စီးဝင်ရိုက်ခတ်နေပေ၏။

- ၁။ မနာလိုဝန်တိုခြင်းနှင့် လောဘကြီးခြင်းသည် ဒုမ္ဘိက္ခန္ဓာ (အစာငတ်) ကပ်ဘေးကြီးနှင့် ပြိတ္တာ အသူရကာယံဘုံသို့ ဦးတည်နေ၏။
- ၂။ ဒေါသကြီးခြင်းသည် သတ္တန္တရ (လက်နက်) ကပ်ဘေးကြီးနှင့် ငရဲဘုံကို ဦးတိုက်နေ၏။
- ၃။ မောဟကြီးခြင်းသည် ဓရာဂန္တရ (အနာရောဂါ) ကပ်ဘေးကြီးနှင့် တိရစ္ဆာန်လောကသို့ ခေါင်းဆိုက်နေ၏။ (ငရဲဘုံမှတစ်ပါး ကျန် အပါယ် သုံးမျိုးကား ဘုံသီးခြားမရှိ။)

အနေချောင်လျှင် အသေကျပ်မည်

အထက်ပါ ‘အဘိဓမ္မာ နိယာမ’ ကို ကြည့်ပါလျှင် သတ္တဝါတိုင်း အတွက် အပါယ်လေးပါး ဘေးကြီးသည် အလွန် နီးကပ်လျက် စောင့်နေ၏။ ထို့ကြောင့်လည်း ‘ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာ ဆရာကြီး’ က....

“မေ့မေ့လျော့လျော့နေသူ၊ သတိလက်လွတ် (အမှတ်လွတ်) နေသူအတွက် အပါယ်လေးပါးဘေးကြီးသည် ကိုယ်ပိုင် အိမ်သဖွယ် ဖြစ်၏” ဟု မိန့်တော်မူခဲ့သည်။

လူတို့သည် အချိန်ရှိသမျှ ကိုယ်၊ နှုတ်၊ စိတ်၊ မျက်စိ၊ နား၊ နှာ၊ ခန္ဓာကိုယ် တစ်ခုလုံး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ စသော ကိလေသာ မီးတို့သာ တဟုန်းဟုန်း လောင်မြိုက်ခြင်း ခံနေကြရ၏။ ငရုတ်သီးထဲက ပိုးကဲ့သို့ ဖြစ်၍ လောင်မှန်းပင် မသိကြ။

ထို့ကြောင့်လည်း သာသနာတော်နှင့်တွေ့ခိုက် သတိဖြင့် ပယ်သတ်ရသော နည်းလမ်းကြီးကို ရနေပါလျက် အခွင့်ကောင်းကြီးဟု မမြင်။ ‘ခက်ခဲသည်၊ ငါ တို့ အရာမဟုတ်’ စသည်ဖြင့် ဆင်ခြေတက်ကာ မလုပ်ဖြစ်ကြ။ ကိလေသာတို့သည် လောင်ချင်တိုင်း လောင်ခွင့်ရနေကြကုန်၏။

တစ်သက်လုံး သတိလက်လွတ် ပေါက်လွှတ်ပဲစား နေသူအတွက် သေခါနီးမှ ကမန်းကတန်း လုပ်ရသော ဘုရား၊ တရား၊ အာရုံသည် အဘယ်မှာ ထိထိမိမိ ရှိနိုင်ပါမည်နည်း။ ရတနာသုံးပါးနှင့် ကင်းကွာနေသူတို့အတွက်ကား ဆိုဖွယ်ရာမရှိပြီ။

လူတိုင်းလူတိုင်းသည် သေလောက်အောင် ပြင်းထန်သော ဒဏ်ရာ၊ သို့မဟုတ် ရောဂါကြောင့်သာ မချိုမဆုံ သေကြရသူချည်း ဖြစ်၏။ သက်တောင့် သက်သာဖြင့် အသက် ထွက်ကြရသူဟူ၍ ရှားလှပေသည်။ အလူးအလဲခံနေရသော ထို အချိန်မျိုးတွင် လူတို့သည် အလိုလို စိတ်ဆိုး စိတ်တို နေတတ်ကြ၏။ သူတစ်ပါး လက်ချက်ကြောင့် ခံရသော် ဆိုဖွယ်ရာမရှိ။

စိတ်ဆိုး စိတ်တိုခြင်း မဟုတ်လျှင်လည်း ကြောက်လန့်၍ ငိုယို၍ နေတတ် ကြသည်။ ကြောက်လန့်ခြင်းကိုလည်း ‘ဆုတ်နစ်သော ဒေါသ’ ဟု အဘိဓမ္မာက ဆို၏။ သေရမည်ကို ဘယ်မျှလောက် ကြောက်ကြပါသနည်း။ သားသတ်ရုံသို့ ဆွဲသွင်းခံရသော ဆိတ်တို့ နွားတို့နှင့် ဘာမျှမထူးပေ။ ‘သေတစ်နေ့ မွေးတစ်နေ့’ ဆိုသူများ အကြောက်ဆုံးပင်တည်း။

အချို့ကား ရောဂါနှင့် ဒဏ်ရာက ပြင်းထန်လေ၊ ချစ်ခင်သူတို့၏ ယုယမှု

ကို ခံယူချင်လေ ဖြစ်နေတတ်၏။ ဒါမှ သက်သာသည်ဟု ထင်သည်။ ငြောင့်စူးရာ ဆူးနှင့် ထွင်သကဲ့သို့သာ ဖြစ်၏။ မခွဲနိုင်မခွာရက် နှစ်သက်တွယ်တာမှု (လောဘ = တဏှာ) တို့သာ ပိုလာတော့သည်။

အချို့ကား ရောဂါဒဏ်ရာ ပြင်းထန်လွန်းအားကြီး၍ သတိမျှပင်မရ။ မိန်းမော တွေဝေကာ မောဟကြီးနှင့်သာ သေကြရ၏။

ဝေဒနာကို ကျော်လွန်အောင် ရှုပွားခြင်း၊ ဝေဒနာကို ဂရုမစိုက်ဘဲ (လျစ်လျူရှု၍) ထွက်လေဝင်လေကိုသာ မှတ်သိနေခြင်း စသော လေ့ကျင့်ခန်းများကို ငယ်ရွယ် ကျန်းမာခိုက်က မလုပ်ခဲ့မိသူတိုင်း သေခါနီးတွင် မလွဲမသွေ ရင်ဆိုရမည့် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ တို့ကို ရှောင်လွှဲရန် မလွယ်ကူပါချေ။

ယင်းသို့ဆိုသော် အဘိဓမ္မာ နိယာမ၏ ခွဲတမ်းအရ အပါယ်လေးဘုံ တစ်ဘုံဘုံတွင် မစုန်ချင်၍ ရနိုင်ပါမည်လော။

ဘက်စုံအမြင် ရှာသင့်ပြီ

မြတ်စွာဘုရားရှင်သည် ဖြစ်ပျက်နေသော စိတ်တစ်လုံး၏ အကျိုးပေးပုံ (သင်္ခါရ လောက) ကို အသေးစိတ် မြင်တော်မူသည်။

ငရဲကြီး ရှစ်ထပ်နှင့်တကွ ပင်လယ်ကမ်းခြေ၊ ဟိမဝန္တာစသော စိမ့်ကြီး မြိုင်ကြီးများ၌ ဆင်းရဲစွာ နေထိုင်ရသော ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယများ၊ ပုံသဏ္ဍာန် အဆင်းအမျိုးမျိုး ဖြစ်နေရသော တိရစ္ဆာန်များ၊ လူ၊ နတ်ဗြဟ္မာ အားလုံး (သတ္တလောက) ကိုလည်း အကြောင်းနှင့်တကွ အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူ၏။

လူ့ဘုံ၊ နတ်ဘုံ၊ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ၊ သံမုဒ္ဒရာ၊ သြကာသ လောကကြီး တစ်ခုလုံးကိုလည်း အကြွင်းမဲ့ကုန်စင် သိမြင်တော် မူသည်။ အဘယ့်ကြောင့် နိမ့်သည်၊ မြင့်သည်၊ ဘယ်တုန်းကတော့ ဘယ်လို။ ဘယ်တော့ ဘယ်သို့ ဟုလည်း အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူ၏။ သစ်ပင် စသည်တို့ကို အဘယ့်ကြောင့် ဖြူသည်၊ နီသည်၊ အခေါက်၊ အပွေး၊ အရွက်၊ အဘယ့်ကြောင့် ပါသည်၊ မပါသည်၊ ထူသည်၊ ပါးသည်၊ ကျားသည်၊ ဆူးရှိသည်၊ မရှိသည်၊ အဘယ့်ကြောင့် ဆူးအဖျား ချွန်သည် မှအစ အသေးစိတ် သိမြင်တော်မူသည်ချည်းသာ ဖြစ်သည်။ ယင်းကို 'အနေကဓာတု နာနာဓာတု ဉာဏ်တော်' ဟု ခေါ်သည်။

ရုပ်ဝတ္ထုကိုသာ အထိုက်အလျောက် တွက်ချက်နိုင်၍ တစ်စွန်းတစ်စ မျှသော

အသိဖြင့် ဘူမိဗေဒ၊ သတ္တဗေဒ၊ ပါဏဗေဒ နှင့် စိတ္တဗေဒ စသော ပညာရပ်တို့၏ အဆိုအမိန့်ကိုလည်း တရားသေ မစွဲကိုင်သင့်ကြလေပြီ။

ပင်လယ်ခရီး ခေတ်စားစဉ်က ပင်လယ်နှင့် ကမ်းစပ်ရှိ သတ္တဝါ အမျိုးမျိုး တို့ကို လည်းကောင်း၊ အာကာသခရီး ခေတ်စားလာသောအခါ အာကာသ၌ တွေ့ကြုံရသော အထူးအဆန်းများကို လည်းကောင်း၊ ဘူမိဗေဒ (တောင်တက်) စသည် လေ့လာကြသောအခါ ဟိမဝန္တာ၌ ‘နှင့်လူ’ ခေါ် သတ္တဝါအမျိုးမျိုးတို့ ကိုလည်း တွေ့ကြုံခဲ့ကြဖူးရာ ခေတ်အဆက်ဆက် မှတ်တမ်းများ ပြုစုထားခဲ့ ကြ လေသည်။

သို့ရာတွင် လူတို့သည် လူတို့၏ အသိဖြင့် ရေညှိမှ လူဖြစ်လာသည်ဟု ‘အီဇောလူးရှင်း သီဝရီ’ ကို ဆုပ်ကိုင်ကာ အရာရာကို ထိုအမြင်ဖြင့်သာ ဆင်ခြင် ကြည့်ရှုကြရာ ထိုအမြင်များသည် တစ်ဖြည်းဖြည်း ကျဉ်းမြောင်းမှန်း သိလာကြလေပြီ။

ထို့ကြောင့် မပြည့်စုံသေးသော၊ အကြွင်းမဲ့ ပြည့်စုံလာလိမ့်မည်ဟု မမျှော်လင့် စကောင်းသော မည်သည့် ဝိဇ္ဇာ အမြင်၊ သိပ္ပံ အမြင်ကိုမဆို တရားသေ ဆုပ်ကိုင် ကာ သတ္တဝါအကြောင်း၊ ဤကမ္ဘာလောကကြီး အကြောင်းတို့နှင့် စပ်ဆိုင်လာ သောအခါ အကြွင်းမဲ့ကုန်စင် သိမြင်တော်မူသော သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော်ကြီးကို မထိမ့်မြင် မပြုသင့်ကြပေ။

“ဓမ္မစကြာတစ်ခုပဲ ဘုရားဟော” ဟု ဆိုချင်သူများကပင်လျှင် ဓမ္မစကြာ လာ ‘ပေါနောဗ္ဗဝိက = တမလွန်’ ဆိုသော စာပိုဒ်ကို ချန်လှပ်၍ လက်ခံနေကြလေသည်။ သဗ္ဗညုတဉာဏ်သခင် ဘုရားရှင်ကိုယ်တော်မြတ်ကြီး၏ စကား သုတေသန ပညာရှင် တို့ကြားတွင် မှားသွားမှာ စိုးရိမ်နေကြလေသည်။ အမှန် အမှားကိုလည်း မိမိတို့၏ ‘ကြိုက်-မကြိုက်’ နှင့်၊ သို့မဟုတ် ယာယီ အမှန်တရားများနှင့်သာ တိုင်းတာတတ်ကြရာ ထိုပညာရှိမျိုးတို့ဘေးမှလည်း ဝေးစွာရှောင်ကြဉ်ကြကုန်ရာ၏။

သတ္တဝါတို့၏ စိတ်သည် အလွန်သိမ်မွေ့ သီခက်လှ၏။ ကံတရားတို့၏ အကျိုးပေးသည်လည်း ဆန်းကြယ်လှပေသည်။

ဤနေရာ၌ ကျေးဇူးရှင် မဟာစည် ဆရာတော်ဘုရားကြီး ဟောကြားတော် မူသော ‘ဓမ္မစကြာ တရားတော်’ မှ....

‘စွဲလမ်း တပ်မက်မှု ရှိနေသေးသူမှန်သမျှ ဘဝသစ် ဖြစ်ရပုံ၊ တမလွန်ဘေး ကြီး၏ ကြက်သီးထဝမန်း ကျောချမ်းဖွယ်ကောင်းပုံ ကိုယ်တွေ့ ဝတ္ထုများကို ဆက်လက် ဖတ်ရှုစေလိုပါသည်။

(၁၃၂၄-ခုနှစ်က ဟောပြော၍ ၁၃၃၇-ခုနှစ် ဗုဒ္ဓသာသနာ အဖွဲ့ ပုံနှိပ်တိုက်၌ ရိုက်နှိပ်သည်။)

စာတွေ့ လက်တွေ့ ပြည့်စုံတော်မူကြသော သူတော်ကောင်း ပညာရှိကြီး များ၏ အဆုံးအမ အဆိုအမိန့်များကို လေးစားကျိုးနွံစွာ လိုက်နာမှတ်သား၍ ကိုယ်တွေ့ဘက်စုံ သိမြင်နိုင်သူ များ ဖြစ်အောင် ကြိုးစားကြရာသည်။ ဘဝ တစ် သက်လျာသည် တိုတောင်းလှ၏။ ခိုင်မာမှု မရှိပါချေ။ အသိဉာဏ် လမ်းချော်စရာ ခေတ်မီ နည်းပညာတို့သည်လည်း ရှုပ်ပွေလှပေ၏။

ဗြဟ္မာ့ဖြစ်လို့ တဝင်းဝင်း ဝက်စားကျင်းမှာ တမြို့ဖြို့

အိန္ဒိယ၊ သီဟိုဠ်၊ မြန်မာ၊ သံသရာလည်သော အမျိုးသမီး

[တစ်ချိန်က မြတ်စွာဘုရားဟာ ရာဇဂြိုဟ်မြို့သို့ ဆွမ်းခံဝင်တော်မူတယ်။ အဲဒီအခါ ဝက်မလေးတစ်ကောင်ကို မြင်တော်မူပြီး ပြုံးတော်မူပါသတဲ့၊ ပြုံးတဲ့အခါ သွားတော်များမှ ဖြူသောရောင်ခြည်တော်များ ထွက်လာတာကို မြင်ရလို့ ပြုံးတော်မူကြောင်း သိရတဲ့အတွက် ရှင်အာနန္ဒာက....

“ဘာကြောင့် ပြုံးတော်မူပါသလဲ” လို့ မေးလျှောက်တယ်။ မြတ်စွာဘုရားက

“အာနန္ဒာ၊ ဟိုမှာကြည့်စမ်း၊ ဝက်မလေးကို မြင်ရဲ့လား”

“မြင်ပါတယ်ဘုရား”

“အဲဒီဝက်မလေးဟာ ကကုသန်မြတ်စွာဘုရား၏ သာသနာတော် တည်ထွန်းစဉ်က လူ့ဘဝအမျိုးသမီး အဖြစ်မှ သေပြီး၊ ဆွမ်းစားကျောင်းတစ်ခုအနီးမှာ ကြက်မဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီကြက်မဟာ သိန်းငှက်က ဖမ်းသုတ်ပြီးစားလို့ သေရရှာတယ်။ ဒါပေမယ့် စောစောပိုင်းက ယောဂီရဟန်းတစ်ပါး၏ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားရွတ်ဆိုနေတဲ့ တရားရွတ်ဆိုသံကိုကြားပြီး ကုသိုလ်ဖြစ်ပွားခဲ့လို့ အဲဒီကုသိုလ်၏ အစွမ်းကြောင့် လူ့လောကမှာ မင်း၏အိမ်၌ ‘ဥဗ္ဗရီ’ မည်သော မင်းသမီးဖြစ်ခဲ့တယ်။

“အဲဒီ မင်းသမီးဟာ နောင်ကာလမှာ ပရိဗိုဇ်မကျောင်း၌ ပရိဗိုဇ် ပြုနေရင်း အိမ်သာထဲက ပိုးလောက်တွေကို ကြည့်ပြီး ပုဠုဝကသညာ (သြဒါတ သညာ)ကို ဖြစ်စေလျှက် ပထမချာန်ကို ရခဲ့တယ်။ အဲဒီ ပရိဗိုဇ်ဘဝမှ သေတဲ့အခါ ပထမချာန် ဗြဟ္မာဘုံမှာ ဗြဟ္မာဖြစ်ခဲ့တယ်။

“ဗြဟ္မာဘဝမှာ စုတေတဲ့အခါ လူ့လောက၌ သူဌေးသမီး ဖြစ်ခဲ့တယ်။ အဲဒီ သူဌေးသမီးဘဝက သေတဲ့အခါ ဒီဝက်မကလေး ဖြစ်နေရရှာတယ်။ အဲဒီ အကြောင်း အရာတွေ မြင်လို့ ငါဖြိုးတယ်။” လို့ မိန့်တော်မူပါတယ်။

အဲဒီအကြောင်းအရာကို ကြားရတော့ အရှင်အာနန္ဒာနှင့်တကွ ရဟန်းတော် များမှာ ကြီးစွာသံဝေဂကို ရကြပါသတဲ့။

အဲဒီအခါ မြတ်စွာဘုရားက ဆွမ်းခံကြွနေရင်း လမ်းမှာပဲ ရပ်တော်မူလျက် တရားဂါထာ ၆-ပုဒ်ကို ဟောတော်မူပါတယ်။ ယခု အဲဒီ ၆-ပုဒ်ထဲက ပထမတစ်ပုဒ်ကို ထုတ်ပြပါမယ်။

ယထာပိ မူလေ အနုပဒ္ဒဓေ ဒဠေ၊
ဆိန္နေပိ ရက္ခော ပုနရေဝ ဂ္ဂဟတိ။
ဧဝမ္ပိ တဏှာနုသယေ အနုဟတေ၊
နိဗ္ဗတ္တတိ ဒုက္ခမိဒံ ပုနပ္ပုနံ။

မူလေ = အမြစ်ရင်းသည်။ အာနုပဒ္ဒဓေ ဒဠေ = ဘေးရန်မရှိဘဲခိုင်မြဲ နေလတ်သော်။ ဆိန္နေပိ = အထက်ပိုင်းဘက် အကိုင်းအခက် ခုတ်ဖြတ်ထားငြား သော်လည်း။ ရက္ခော = သစ်ပင်သည်။ ပုနရေဝ ဂ္ဂဟတိ ယထာပိ = တဖန်ပြန်၍သာလျှင် အညွန့်အတက် ပေါ်ထွက် စီပင်ပြန်သကဲ့သို့။ ဧဝမ္ပိ = ဤအတူပင်လျှင် တဏှာနုသယေ အနုဟတေ = သဏှာန်၌ဖြစ်ထိုက်သော အနုသယ တဏှာကို အရိယာမဂ်ဖြင့် မပယ်အပ်သေးသည်ရှိသော် ဣဒံ = ဒုက္ခ ဘဝအသစ်ဖြစ်ခြင်းစသော ဤဆင်းရဲသည်။ ပုနပ္ပုနံ = အဖန်ဖန် အထပ်ထပ် နိဗ္ဗတ္တတိ = ဖြစ်လေတော့၏-တဲ့။

အဲဒီဂါထာဖြင့် ဖော်ပြလိုရင်းကတော့ ဥဗ္ဗရီမင်းသမီး ဘဝတုန်းက ပရိဗိုဇ် ရသေ့ပြုပြီး တရားနှလုံးသွင်းလို့ ပထမဈာန်ကို ရခဲ့တယ်။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဈာန်က စိတ်ကူးအဖြစ်နဲ့ ဖြစ်ပေါ်တဲ့ ကာမရာဂ ‘ပရိယုဋ္ဌာန’ တဏှာကိုသာ ‘ဝိကစ္ဆမနပဟာနိ’ ဖြစ် ပယ်နိုင်တယ်။ အခိုက်အတန့် အတော်ကြာအောင် ဝေးကွာစေတာပါပဲ။

အဲဒီလို ‘အနုသယ တဏှာ’ အမြစ်မပြတ်တဲ့အတွက် ဗြဟ္မာဖြစ်ပြီးတဲ့နောက် လူ့ဘဝမှတစ်ဆင့် ဝက်ဘဝလည်း ရောက်ရပြန်တယ်။

တဏှာမကင်းသေးသမျှ ကာလပတ်လုံး ဒီပုံဒီနည်းဖြင့် ကံအားလျော်စွာ ဘဝအမျိုးမျိုးတွေ အဖန်ဖန်ဖြစ်သွားရမယ်လို့ ဆိုပါတယ်။ အဲဒီမှာ ဗြဟ္မာဖြစ်ပြီးနောက် ဝက်ဖြစ်ရပြန်တာကို အကြောင်းပြုပြီးတော့ ရှေးဆရာတော်ကြီးများက “ဗြဟ္မာဖြစ်လို့

တဝင်းဝင်း၊ ဝက်စားကျင်းမှာ တဖြူဖြူ” လို့ ဆိုတော်မူခဲ့ကြပါတယ်။

ဒါပေမယ့် ဗြဟ္မာဘဝမှ စုတေပြီးလျှင်ပြီးချင်း ဝက်တော့ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ အခြား တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ ငရဲသား ဆိုတာတွေလဲ မဖြစ်နိုင်ပါဘူး။ ဈာန်ရတဲ့ ဘဝက ဈာန်၏အနီး ဖြစ်တဲ့ ‘ဥပစာရ ဘာဝနာ’ ကုသိုလ်၏ အစွမ်းကြောင့် လူ့လောက၊ နတ်လောက၌သာ ဖြစ်နိုင်ပါတယ်။

ယခု ပြောနေတဲ့ ဝက်မကလေးဟာလဲ လူ့လောက သူဌေးသမီးဘဝမှ တစ်ဆင့် ဝက်ဘဝကို ရောက်ရတာပဲ။ အဲဒါဟာလဲ သူဌေးသမီး ဘဝတုန်းက မာန်ယစ်ပြီး ရိုသေထိုက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရိုမသေ ဖြစ်မှားခဲ့တဲ့ အကုသိုလ်ကြောင့် ဖြစ်ဖွယ် ရှိပါတယ်။

အဲဒီ ဝက်မကလေးဟာ အဲဒီဘဝမှ သေတဲ့အခါ ‘သုဝဏ္ဏဘူမိ’ ဆိုတဲ့ အရပ်မှာ မင်းမျိုး၌ဖြစ်တယ်။ သုဝဏ္ဏဘူမိ ဆိုတာ သထုံပြည်ပဲလို့ အများက ယူကြပါတယ်။ ‘အချို့ ပညာရှိများကတော့ သာသနာတော်နှစ် ၁၅၀၀-နီးပါးက ‘ဒေဝပါလမင်း’ ရေးထိုးထားခဲ့သော ကြေးပုရပိုက်စာကို အထောက်အထား ပြုပြီးတော့ သုမာတြာ (စုမာတြာ) ကျွန်းကို သုဝဏ္ဏဘူမိ ခေါ်တယ်လို့ ဆိုကြပါတယ်။

အဲဒီ သုဝဏ္ဏဘူမိ မင်းသမီးဘဝမှ သေတဲ့အခါ အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဗာရာဏသီမြို့၌ အမျိုးသမီးဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝမှ သေတဲ့အခါ ‘ဝနဝါသီတိုင်း’ ၌ အမျိုးသမီး ဖြစ်တယ်။ ဝနဝါသီတိုင်း ဆိုတာ ဘုံဘေးမြို့နယ် အရှေ့တောင်အရပ်မှာ ရှိတယ်။ အဲဒီ ဘဝမှ သေတဲ့အခါ ‘သုပ္ပါရက’ သင်္ဘောဆိပ် အရပ်၌ မြင်းကုန်သည်သမီး ဖြစ်တယ်။ သုပ္ပါရကသင်္ဘောဆိပ်ဆိုတာ ဘုံဘေးမြို့မြောက်ဘက် ပင်လယ်ကမ်းခြေမှာ ရှိတယ်။

အဲဒီဘဝမှ သေတော့ ‘ကာဝီရ’ သင်္ဘောဆိပ်အရပ်၌ လှေသူကြီး သမီးဖြစ်တယ်။ ကာဝီရ သင်္ဘောဆိပ်ဆိုတာ အိန္ဒိယ ကျွန်းဆွယ် အရှေ့တောင်ဘက် အစွန်းမှာရှိတယ်။ ရှေးတုန်းက ‘ဒမိဋ္ဌ’ ခေါ်တဲ့ တမယ်လူမျိုးတို့၏ နိုင်ငံ ပင်လယ် ကမ်းခြေပေါ့။

အဲဒီ ဘဝမှ သေတော့ ယခု ‘သီရိလင်္ကာ’ ခေါ်တဲ့ သီဟိုဠ်ကျွန်း အနုရာဓမြို့မှ အစိုးရပိုင်းအမျိုးထဲ၌ ဖြစ်တယ်။ အဲဒီဘဝမှ သေတော့ အနုရာဓမြို့တောင်ဘက် ‘တောက္ကန္တ’ ဆိုတဲ့ရွာမှာ ‘သုမန’ ဆိုတဲ့ သူကြွယ်၏သမီး ဖြစ်တယ်။ အမည်ကတော့ ဖခင်အမည်လိုပင် သုမနာ လို့ခေါ်တယ်။ နောက်အခါမှာ သူ့ဖခင်က အဲဒီရွာကို စွန့်ခဲ့ပြီးတော့ ‘ဒီဃဝါပီ’ နယ် ‘မဟာမုနိ’ ဆိုတဲ့ ရွာမှာ နေတယ်။

အဲဒီရွာမှာနေစဉ် ‘ဒုဋ္ဌဂါမဏီ’ မင်း၏ အမတ်ဖြစ်တဲ့ ‘လကုဏ္ဍက အတိမ္ဗရ’ ဆိုသူက ကိစ္စတစ်ခုဖြင့် အဲဒီရွာရောက်လာတဲ့အခါ မယ်သူမနာကို မြင်ရ၍ မေတ္တာသက်ဝင်သဖြင့် အကြီးအကျယ် ထိမ်းမြားမင်္ဂလာကိုပြုပြီး သူ့နေရပ် ဖြစ်တဲ့ ‘မဟာပုဏ္ဏ’ ရွာသို့ ခေါ်ဆောင်သွားတယ်။

အဲဒီရွာ၌နေစဉ် တောင်စွန်းကျောင်းတိုက်ကြီး၌ သီတင်းသုံးသော ‘မဟာအနုရုဒ္ဓ’ မထေရ်က အဲဒီရွာ ဆွမ်းခံကြွလာတော့ မယ်သူမနာ၏ အိမ်တံခါးဝ၌ ဆွမ်းရပ်နေစဉ် မယ်သူမနာကို တွေ့မြင်ရ၍ နောက်ပါ ရဟန်းများနှင့် ဒီလိုပြောဆိုပါသတဲ့။

‘အာဝုသော = ငါရှင်တို့။ သူကရပေါတိကာ = ဘုရားလက်ထက် တော်က ဝက်မကလေးသည်။ လကုဏ္ဍက အတိမ္ဗရမဟာမတ္တဿ = လကုဏ္ဍက အတိမ္ဗရ ခေါ် အမတ်ကြီး၏။ အရိယဘာဝံ = အမတ်ကတော် အဖြစ်သို့၊ ပတ္တာနာမ = ရောက်နေတဲ့သေး၏။ အဟော အစ္စရိယံ = ဪ ဩစရာကောင်းပါပေစွတကား။’ တဲ့။

အဲဒီစကားကိုကြားရတော့ အမတ်ကတော် မယ်သူမနာမှာ ရှေးဘဝဟောင်း တွေကို ပြန်လည် အောက်မေ့နိုင်တဲ့ ‘ဇာတိဿရဉာဏ်’ ဖြစ်ပေါ်လာသတဲ့။ အဲဒီ ဉာဏ်ဖြင့် သူ့ဖြစ်ခဲ့ဖူးတဲ့ ဘဝဟောင်းတွေကို ပြန်ပြီး ဆင်ခြင်ကြည့်လိုက်တဲ့အခါ သံသရာကို ထိတ်လန့် ကြောက်ရွံ့တဲ့ သံဝေဂ ဉာဏ်လဲ ဖြစ်လာပြန်သတဲ့။

ဒါကြောင့် သူ့ခင်ပွန်းအမတ်ကြီးထံ ခွင့်တောင်းပြီး ဘိက္ခုနီကျောင်းတိုက်မှာ ရှင်ရဟန်းပြုခဲ့တယ်။ ရဟင်ရဟန်း ပြုပြီးတော့ ‘တိဿမဟာဝိဟာရ’ ကျောင်းတိုက်မှာ ‘သတိပဋ္ဌာန်သုတ်’ တရားကိုကြားနာပြီး ထိုနည်းအရ ရှုမှတ်သဖြင့် သောတာပတ္တိ မဂ်ဖိုလ် ရောက်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီနောက် ‘ဒုဋ္ဌဂါမဏီ’ မင်းကြီး နန်းတက်ပြီးတဲ့ အခါ သူ့ဇာတိအရပ်ဖြစ်တဲ့ ဘောက္ကန္တရွာသို့ သွားရောက်ပြီး နေ့စဉ် ‘ကလ္လမဟာ ဝိဟာရ’ ကျောင်းတိုက်၌ ‘အာသီဝိသောပမသုတ်’ ကို ကြားနာ၍ အရဟတ္တဖိုလ် ရောက်ပြီး အာသဝေါ ကုန်ခန်းတဲ့ ရဟန္တာမကြီး ဖြစ်သွားပါသတဲ့။ အဲဒီ ‘သူမနာ ထေရီ’ မ၏ ဘဝဖြစ်စဉ်ကို ဘုန်းကြီးက ဒီလို ဆောင်ပုဒ်စီထားတယ်။

“လူ၊ ကြက်မကြီး၊ မင်းသမီးတစ်ဖြာ၊ ဗြဟ္မာသူဋ္ဌေး၊ ဝက်ကလေး ဖြစ်ရ၊ သုဝဏ္ဏဗာရာ၊ ဝနဝါနှင့်၊ သုပ္ပါရက၊ ကဝဝီရမ၊ သိဟဋ္ဌနရာ၊ ဘောက္ကန္တရွာဟု၊ ဖြစ်ရာပေါင်းစု၊ ဆယ့်သုံးခုသည် မယ်သူမနာ ဖြစ်စဉ်တည်း။”

အဲဒီ မယ်သူမနာရဲ့ ဖြစ်စဉ် တစ်ဆယ့်သုံးဘဝကို သေသေချာချာ စဉ်းစား ကြည့်ယင် အင်မတန် သံဝေဂ ဖြစ်စရာကောင်းတယ်။

ကကုသန်ဘုရား လက်ထက်တော်တုန်းက လူ့ဘဝမှ သေတဲ့အခါ သားသမီး အခြွေအရံတွေရော၊ လက်ရှိပစ္စည်းတွေရော မိမိကိုယ်ပါ စွန့်ပစ်ခဲ့ပြီး သေသွားရှာတယ်။ သားသမီး စသည်တွေက ငိုကြွေးပြီး ကျန်နေရစ်ကြရှာမှာပေါ့။ သူ့မှာလဲ သေပြီးတော့ ကြက်ဖြစ်ရရှာတယ်။

လူစင်စစ်က ကြက်ဖြစ်သွားတာဟာ ကြောက်စရာပါပဲ။ အဲဒီ ကြက်မဘဝမှာလဲ သားသမီး ကြက် အခြွေအရံတွေ ရှိမှာပဲ။ သိန်းငှက်က ထိုးသုတ် ဖမ်းယူပြီး ထိုးဆိတ်စားလို့ ခေါင်းပြတ်ပြီး မချိမဆုံးနဲ့ သေရရှာတယ်။

အဲဒီကနောက် ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားသံ ကြားနာရတဲ့ ကုသိုလ်ကံကြောင့် မင်းသမီး ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာကတော့ ဝမ်းသာစရာပါပဲ။ အဲဒီ ကြက်မဟာ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရား အကြောင်းကို ဘာမှ နားလည်မှာ မဟုတ်ပါဘူး။

ဒါပေမယ့် ကြည်ညိုတဲ့စိတ်နဲ့ နာလို့ ကုသိုလ်ဖြစ်ပြီး အဲဒီ ကုသိုလ်ကြောင့်ပဲ လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်ပြီး မင်းသမီးတောင် ဖြစ်ရတယ် ဆိုတော့ 'တရားနာရတာ အင်မတန်အားကိုးစရာ' ကောင်းတာပဲ။

အဲဒီ မင်းသမီးဘဝက ဈာန်ရလို့ နောက်ဘဝ၌ ဗြဟ္မာဖြစ်ရတာလဲ ဝမ်းသာစရာပဲ။ ဗြဟ္မာဘဝမှ စုတေတော့ လူ့လောက၌ သူဌေးမျိုးမှာ ဖြစ်ရတယ်။ အဲဒါလဲ ဝမ်းသာစရာပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီဘဝမှ သေတဲ့အခါ သားသမီး စသည် အခြွေအရံတွေရော၊ ပစ္စည်း ဥစ္စာတွေရော၊ မခွဲချင်ဘဲနဲ့ သေပြီး ခွဲခဲ့ရတာဟာ ဝမ်းနည်းစရာပဲ။

သေပြီးတော့ ဝက်မလေး ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာက သာပြီးဝမ်းနည်းစရာ ကောင်းသေးတယ်။

ဗြဟ္မာက လူဖြစ်၊ လူက ဝက်ဖြစ်ရတယ် ဆိုတော့ ကြောက်စရာလဲ အလွန်ကောင်းတာပဲ။ သံဝေဂယူစရာပါပဲ။ အခြားလူတွေလဲ အရိယမဂ်ကို မရသေးယင်အဲဒီလို ယုတ်ညံ့တဲ့ဘဝတွေကို ရောက်သွားနိုင်တယ်။

ဒါကြောင့် သတိသံဝေဂ ဖြစ်ပြီး တရားကို လေးလေးနက်နက် နှလုံးသွင်းနိုင်အောင် မြတ်စွာဘုရားက 'ဒီ ဝက်မလေး ဖြစ်စဉ်' ကို မိန့်တော်မူခဲ့တာပဲ။

အဲဒီ ဝက်မကလေးဘဝတုန်းက ဘယ်လိုသေရတယ် ဆိုတာတော့ ပြဆိုမထားဘူး။ ဒါပေမယ့် ယခုကာလလိုပဲ ဝက်ရှင်ကသတ်လို့ သေရတာ ဖြစ်မှာပါပဲ။ အဲဒီ အခါတုန်းက ဝက်မမှာ သားသမီးစသည် အခြွေအရံ အပေါင်းအဖော်တွေ ရှိမှာပဲ။ အဲဒါတွေနဲ့ သေကွဲကွဲလာခဲ့ရတဲ့အခါ သက်ဆိုင်ရာတွေအားလုံး စိတ်ဆင်းရဲတွေ

များစွာ ဖြစ်ကြရမှာပဲ။

ဒီကနောက် သုဝဏ္ဏဘူမိအရပ်မှ အနုရာဇမြို့အထိ ခြောက်ဌာနမှာ လူ့ဘဝချည်း ဖြစ်သွားရတယ် ဆိုတော့ တော်သေးရဲ့လို့ ဆိုရမှာပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီခြောက်ဘဝမှာ သေရတဲ့အခါတိုင်း သူ့ကိုယ်တိုင်ရော၊ သက်ဆိုင်တဲ့ သူတွေရော ဝမ်းနည်းကြရ၊ စိုးရိမ် ပူဆွေးကြရ၊ ငိုကြွေးကြရမှာချည်းပဲ။

နောက်ဆုံးမှာ သုမနထေရီဖြစ်ပြီး ရဟန္တာမ ဖြစ်သွားတာကတော့ ဝမ်းသာစရာ အကောင်းဆုံးပဲ။

အဲဒီ ဖြစ်စဉ်ထဲမှာ ဘဝဟောင်းမှ သေသေပြီး ဘဝအသစ် အသစ် ထပ်ကာ ထပ်ကာ ဖြစ်ရတာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ဆင်းရဲဖြစ်ပွားကြောင်း ‘သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာ’ ကြောင့်ပဲ။ အခြားသူတွေလဲ တဏှာမကင်းသေးယင် ဒီလိုပဲ သေသေပြီး ဘဝ အသစ်အသစ် ဖြစ်ဖြစ်သွားရလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် ဒီ သမုဒယသစ္စာဆိုတဲ့ တဏှာကင်းငြိမ်းအောင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး အကျင့် ကျင့်သုံးပွားများဖို့ရာ အလွန်ပင် အရေးကြီးပါတယ်။

သုမနထေရီမှာတော့ ‘သတိပဋ္ဌာနသုတ်’ တရားကို နာကြားပြီးတော့ အဲဒီသတိပဋ္ဌာန်နည်းအတိုင်း ရှုမှတ်ပွားများပြီး သောတာပန်ဖြစ်တယ်။ အဲဒီကနောက် ‘အာသီဝိသောပမသုတ်’ ကို နာကြားပြီး တစ်ဖန် နှလုံးသွင်းသဖြင့် အရဟတ္တဖိုလ်ရောက်ပြီး ရဟန္တာမဖြစ်သွားတယ်။ သမုဒယဆိုတဲ့ တဏှာကင်းသွားတယ်။ ဒါကြောင့် တစ်ဖန် ဘဝသစ်ဖြစ်ဖို့ မရှိတော့ဘူး။ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုပြီး အေးငြိမ်းသွားဖို့ပဲ ရှိတော့တယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီ သုမနထေရီဟာ အာယုသင်္ခါကုန်တဲ့အခါ ပရိနိဗ္ဗာန်ပြုတော့မည့်အကြောင်း၊ သီတင်းသုံးဖော်များအား ပြောကြားတယ်။ အဲဒီအခါ အမျိုးသားရဟန်းတော်များနှင့် အမျိုးသမီးရဟန်းမများက သူ့အကြောင်းအရာကို မေးကြတဲ့အတွက်...

“ဘုရားတပည့်တော်မဟာ ကကုသန်ဘုရားလက်ထက်တော်က လူ့အမျိုးသမီး ဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီဘဝကသေတော့ ကြက်မဖြစ်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကြက်မ ဘဝမှာ သိန်းငှက်က ထိုးသုတ်ပြီးစားလို့ ခေါင်းပြတ်ပြီး သေခဲ့ရတယ်။ သေပြီးတော့ လူ့ဘဝမှာမင်းသမီးဖြစ်ခဲ့ရတယ်” စသည်ဖြင့် တောက္ကန္တရွာ၌ အဆုံးစွန်းဘဝတိုင်အောင်သူ့အကြောင်းအရာတွေကို ဘိက္ခုနီသံဃာအား ဖြစ်စဉ်အတိုင်း ပြောကြားပြီးတော့....

“ဧဝံ= ယခု ပြောကြားခဲ့သည့်အတိုင်း။ သမဝိသမေ = ညီမျှ မညီမျှ

ကုန်သော။ (ဝါ) အကောင်းအဆိုး အမျိုးမျိုးကုန်သော။ တေရသ အတ္တဘာဝေ = တစ်ဆယ့်သုံးခုသောဘဝ အတ္တတောတို့သို့။ ပတ္တာ = ရောက်ခဲ့ပြီး၍။ ဣဒါနိ = ယခုနောက်ဆုံးဘဝ၌။ ဥက္ကဏ္ဍိတွာ = သံသရာ၌ ငြီးငွေ့သောကြောင့်။ ပဗ္ဗဇိတွာ = ရဟန်းပြု၍။ အရဟတ္တံ = ရဟန္တာ အဖြစ်အရဟတ္တဖိုလ်သို့။ ပတ္တာ = ရောက်ခဲ့ပါပြီ။

“သဗ္ဗေပိ = အားလုံးသော အရှင်ကောင်း၊ အရှင်မတို့သည်လည်း။ အပ္ပမာဒေန = မမေ့မလျော့ အမှတ်ရသည့် အသိတရားဖြင့်။ သမ္မာဒေထ = သီလ၊ သမာဓိ၊ ပညာကို ပြီးစီး ပြည့်စုံအောင် အားထုတ်ကြပါကုန်လော့...”

လို့ ပြောကြားလျက် ပရိသတ်လေးပါးကို သံဝေဂဖြစ်စေပြီးလျှင် ပရိနိဗ္ဗာန် ဝင်စံသွားပါသတဲ့။

ယခုပြောတဲ့ ဝက်မကလေး ဝတ္ထုကတော့ ဓမ္မပဒ အဋ္ဌကထာ (ဒု-နာ ၃၃၂-၅) မှာ အပြည့်အစုံ ပြဆိုထားလျက် ရှိပါတယ်။

မယားချစ်လို့ နွားဖြစ်ရ
(အဲ-ဋ္ဌ-၂-၁၈၉-၁၉၀-နာ)

(သီဟိုဠ်ကျွန်းက တောရွာတစ်ခုမှာ) လူတစ်ယောက်ဟာ အစ်ကို၏မယား (မရီး) နှင့် ဖောက်ပြန်ကျူးလွန်နေတယ်။ ထိုမိန်းမကလဲ သူ့ခင်ပွန်းထက် အဲဒီမတ်ဖြစ်သူကို သာပြီး ချစ်မြတ်နိုးတဲ့အတွက် သူ့အစ်ကိုကို လုပ်ကြံသတ်ဖြတ်ဖို့ အဲဒီမတ်ဖြစ်သူအား တိုက်တွန်းတယ်။

“ဟဲ့-အကောင်မ၊ နင် ဒီလိုမပြောနဲ့” လို့ မတ်က ကြိမ်းမောင်းတယ်။ ဒါပေမယ့် မရီးဖြစ်သူက သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ထပ်ပြောတော့

“ဘယ်လိုလုပ်ပြီး အခွင့်ရမလဲ” လို့ ပြောတယ်။ ဒီတော့ မရီးက-

“ဟို ခံတက်ပင်ကြီး ရေဆိပ်က ပဲခွပ် လက်နက်နဲ့ စောင့်နေပါ။ အဲဒီကို ငါ လွှတ်လိုက်မယ်” လို့ ပြောတော့ မတ် ဖြစ်သူက အဲဒီသွားပြီး သစ်ပင်ကြားမှာ ပုန်းကွယ်လျက် စောင့်နေတယ်။

ခင်ပွန်းဖြစ်သူ တောကအလုပ်လုပ်ပြီး အိမ်ပြန်လာတဲ့အခါ အဲဒီ ဇနီးဖြစ်သူက ချစ်မြတ်နိုးတဲ့အနေနဲ့ ခေါင်းကဆံပင်များကို ယုယုယယနဲ့ ပြီးပေးနေယင်း-

“ခေါင်းက ညစ်ပေလွန်း အားကြီးပါတယ်။ ဟိုခံတက်ပင်ကြီး ရေဆိပ်

သွားပြီး ခေါင်းလျှော်လိုက်ပါဦး” လို့ ပြောပြီးတော့ လွှတ်လိုက်တယ်။ ခင်ပွန်း ဖြစ်သူက-

“ငါ့ဇနီးက ငါ့အား အင်မတန် ယုယုယယနဲ့ ပြုစုပေးတယ်” လို့ အောက်မေ့ လျက် အဲဒီရေဆိပ်သွားပြီး ခေါင်းငုံ့လျက် ခေါင်းလျှော်ဖို့ ပြင်ဆင်နေတယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ သူ့ညီဖြစ်သူက သစ်ပင်ကြားမှ ထွက်လာပြီး ပဲခွပ်နဲ့ ခုတ်သတ်လို့ သေဆုံးသွားရှာတယ်။

သေဆုံးပြီးတော့ သူ့ ဇနီးကို တပ်မက်တွယ်တာတဲ့ တဏှာကြောင့် အဲဒီ အိမ်မှာပဲ ‘ဓမ္မနီ’ ခေါ် ထန်းမြွေ ဖြစ်တယ်။ (သီဟိုဠ်ဆရာတို့ကတော့ လင်းမြွေလို့ ဆိုကြတယ်) အဲဒီမြွေက သူ့ဇနီးအား တပ်မက်တွယ်တာနေတဲ့အတွက် အိမ်အမိုးမှ အဲဒီ မိန်းမပေါ် သူ့ကိုယ်ကို ပစ်ပစ်ချနေသတဲ့။

အဲဒီမိန်းမက သူ့ခင်ပွန်းဟောင်း ဖြစ်မှာပဲလို့ ကြံတွေးပြီးတော့ အဲဒီ မြွေကို သတ်စေပြန်တယ်။

မြွေဘဝက သေတော့လဲ အချစ်က မပြယ်သေးတဲ့အတွက် အဲဒီအိမ်မှာပဲ ခွေးဖြစ်ရရှာတယ်။ အဲဒီ ခွေးက ချစ်တဲ့စိတ်ဇောနဲ့ အဲဒီ မိန်းမနောက်ကို တစ်ကောက် ကောက် နဲ့ လိုက်နေတယ်။ မခွဲရက်ဘူး။ တောထဲသွားလဲ လိုက်လာတာပဲ။ ဒီတော့ လူတွေက-

“ဟေ့- ခွေးမှဆိုးထွက်ပြီ။ ဘယ်အရပ် သွားမလဲမသိဘူး” လို့ ပြောပြောလှောင် ပြောဆိုကြသတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီမိန်းမက အဲဒီခွေးကိုလဲ အသတ်ခိုင်းတယ်။ ဒါပေမဲ့ အဲဒီခင်ပွန်းဟောင်းကတော့ သူ့ဇနီးဟောင်းအပေါ် ချစ်စိတ်မပျယ်သေးဘူး။

ခွေးဘဝမှသေတော့လဲ အချစ်က မပြယ်သေးတဲ့အတွက် အဲဒီအိမ်မှာပဲ နွား ဖြစ်ရပြန်တယ်။ အဲဒီ နွားကလေးကလဲ အဲဒီ မိန်းမနောက်ကို တစ်ကောက်ကောက်နဲ့ လိုက်နေတယ်။ အဲဒီလို လိုက်နေတာကိုမြင်ရတော့ လူတွေက-

“ဟေ့ နွားကျောင်းသားထွက်ပြီ၊ နွားတွေ ဘယ်စားကျက်မှာ ကျက်စား ကြမလဲမသိ” လို့ လှောင်ပြောင် ပြောဆိုကြပြန်သတဲ့။ ဒါကြောင့် အဲဒီမိန်းမက အဲဒီနွားကိုလဲ အသတ်ခိုင်းပြန်တယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီ နွားဘဝမှ သေရတဲ့အခါ အဲဒီ ဇနီးဟောင်းရဲ့ ဝမ်းထဲမှာပဲ ပဋိသန္ဓေနေပြီး လူဖြစ်လာတယ်။

အဲဒီအခါမှာတော့ ရှေးက လေးဘဝတိုင်တိုင် အဲဒီမိန်းမ၏ စေခိုင်းချက်ဖြင့် သေခဲ့ရတာတွေကို ပြန်လည်အောက်မေ့နိုင်တဲ့ ဇာတိဿရဉာဏ်ကို ရနေတဲ့အတွက်-

“ဒီလို ရန်သူမိန်းမရဲ့ ဝမ်းထဲမှာ ဖြစ်မှ ဖြစ်ရလေခြင်း” လို့ ဆင်ခြင်ပြီး အလွန်ပင် စိတ်မချမ်းမသာ ဖြစ်နေတယ်။

ဒါကြောင့် အဲဒီ ရန်သူမိခင်၏လက်နဲ့တောင် အထိမခံဘူး။ သားဆိုတဲ့ အနေနဲ့ အဲဒီ မိခင်က လက်ဖြင့်ထိလျှင်၊ ကိုင်လျှင် ကလေးက အပြင်းအထန် ငိုတော့ တာပဲ တဲ့။

ဒါကြောင့် ဒီသူငယ်ကို အဘိုးက ပြုစုစောင့်ရှောက်ခဲ့ရတယ်။ စကားပြော နိုင်တဲ့ အရွယ်ရောက်တော့ သူ့အဘိုးက-

“ငါ့မြေး၊ မင်းအမေထိတာ ဘာကြောင့်ရှိတာလဲ” လို့ မေးတယ်။

“ဒီမိန်းမကြီးဟာ ကျွန်တော့်အမေ မဟုတ်ဘူး။ လေးဘဝတိုင်တိုင် ကျွန်တော့်ကို သတ်နေတဲ့ ရန်သူပဲ” လို့ ပြောပြီးတော့ အကြောင်းစုံ ပြန်ပြောတယ်။ အဲဒီတော့ အဘိုးက အဲဒီ သူငယ်ကို ပွေ့ဖက်လျက် ငိုယိုပြီးတော့-

“လာပါကွယ်ငါ့မြေး၊ ငါတို့မှာ ဒီအရပ်၌ နေခြင်းဖြင့် အကျိုးမရှိပါဘူး” လို့ ပြောပြီး အဲဒီ သူငယ်ကို ခေါ်ဆောင်လျက် ထွက်သွားတယ်။ ကျောင်းတိုက် တစ်ခုသို့ သွားပြီး ရှင်ရဟန်းပြုကြတယ်။

မြေးအဘိုးနှစ်ယောက်စလုံး အဲဒီ ကျောင်းတိုက်မှာနေလျက် တရားအားထုတ်ပြီး အရဟတ္တဖိုလ်ပေါက် ဆိုက်ရောက်ကာ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားကြပါသတဲ့။

ဒီဝတ္ထုမှာ ပြောလိုရင်းကတော့ ခင်မင်တွယ်တာမှ တဏှာကြောင့် ခင်မင် တွယ်တာရာမှာ အခါခါ ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာပါပဲ။ အဲဒါဟာ “ပေါနောတ္တပိကာ = တဏှာက တစ်ဖန် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်တယ်” ဆိုတာကို ထင်ရှားပြတဲ့ ဝတ္ထု တစ်ခုပါပဲ။ ဒါပေမယ့် အဲဒီမြွေဖြစ်၊ ခွေးဖြစ်၊ နွားဖြစ်ပြီး သေခြင်းဆိုးနဲ့ချည်း သေလာရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လူဖြစ်တဲ့ နောက်ဆုံးဘဝမှာတော့ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားတဲ့အတွက် ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေနိုင်တဲ့ တဏှာ ကင်းသွားပြီ။

ဒါကြောင့် အဲဒီကနောက်မှ ဘဝသစ် မဖြစ်ရတော့ဘဲ ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသွားပြီ။ အဲဒီလို ဆင်းရဲခပ်သိမ်း အကုန်ငြိမ်းသွားအောင် သံဝေဂ ယူ ပြီး ဝိပဿနာတရားအလုပ်ကို အားထုတ်စရာလဲ ကောင်းပါတယ်။

ပါဠိ အဋ္ဌကထာ စာပေကျမ်းဂန်လာ ဝတ္ထုတွေ ပြောနေယင်တော့ မဆုံး နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့် အဲဒါတွေကို ဒါလောက်နဲ့ ရပ်ထားပြီးတော့ ယခု မျက်မှောက်ခေတ် ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုများကို ပြောရမယ်။

“မရိုးနှင့် မတ်၊ လင်ကိုသတ်၊ လေးဇာတ်တိုင်အောင်ပင်” (ကပိလက္ခဏာ)

ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး

ဘုန်းကြီးဟာ မော်လမြိုင်မြို့ တောင်ပိုင်း တိုက်ကျောင်းမှာ ၁၂၉၁-ခုနှစ်မှ ၁၃၀၃-ခုနှစ်အထိ နေထိုင်ခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက မော်လမြိုင်မြို့ပေါ်မှာ ထင်ရှားတဲ့ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါး ရှိခဲ့ပါတယ်။

ရှေ့နေဒကာတစ်ဦး ကွယ်လွန်ရက်လည်ဆွမ်း ကပ်တဲ့အခါ အဲဒီ ဆရာတော်က ရက်လည် ဆွမ်းအနုမောဒနာ တရားကို ဒီလိုဟောပါတယ်။

“အဒ္ဓါပုံ မေ ဇီဝိတံ၊ ဝုပံ မေ မရဏံ”

“မေ = ငါ၏။ ဇီဝိတံ = အသက်ရှည်ခြင်းသည်။ အဒ္ဓါပုံ = မခိုင်မြဲပါတကား။ မေ = ငါ၏။ မရဏံ = သေခြင်းသည်။ ဝုပံ = မချွတ်စကန် မြဲမြံ၏။

“အဝသံ မဟာ မရိတဗ္ဗမေဝ၊

မရဏ ပရိယောသာနံ မေ ဇီဝိတံ”

“မယာ = ငါသည်။ အဝသံ = မချွတ်စကန်။ မရိတဗ္ဗမေဝ = သေရမည်သာတည်း။ မေ = ငါ၏။ ဇီဝိတံ = အသက်ရှင်နေခြင်းသည်။ မရဏပရိယောသာနံ = သေခြင်းလျှင် အဆုံးရှိချေ၏။”

“ဇီဝိတမေဝ အနိယတံ။ မရဏံ နိယတံ”

“ဇီဝိတမေဝ = အသက်ရှင်ခြင်းသည်သာလျှင်။ အနိယတံ = ကိန်းသေမမြဲ။ မရဏံ = သေခြင်းသည်ကား၊ နိယတံ = ကိန်းသေပင် မြဲသတည်း။”....

ဆိုတဲ့ ဒီမရဏဿတိ ဆင်ခြင်ပုံစကားကို အရင်းခံပြီး ဟောသွားတယ်။ အဲဒီတုန်းက ဘုန်းကြီးလဲ အဲဒီ အလှူမှာပါလို့ နာလိုက်ရပါတယ်။

အဲဒီနောက် ခုနစ်ရက်မတိုင်မီ ရက်အနည်းငယ်အတွင်းမှာ အဲဒီ ဓမ္မကထိက ဆရာတော်ကြီး ပျံလွန်တော်မူသွားကြောင်း ကြားသိရတယ်။ အဲဒီတော့ ပျံတော်မူတဲ့ အခါ သူဟောတဲ့ မရဏဿတိ တရားအမှတ်ရပြီး ပျံတော်မူသွားမှာပဲလို့ ဘုန်းကြီး စဉ်းစားမိပါတယ်။ ပျံတော်မူခြင်း၏ အကြောင်းကတော့ လူဆိုးများက ဓားနဲ့ ထိုးသတ်သွားလို့ ဆိုတာလဲ ကြားသိရပါတယ်။

အဲဒီနောက် သုံးနှစ်လောက်ကြာတဲ့ အခါကျတော့ မြိတ်နယ်က လူငယ် လေးတစ်ယောက် ပေါ်လာတယ်။ “မော်လမြိုင်မြို့မှာ သူ့ကျောင်းရှိတယ်၊ လိုက်ပို့ပါ”

လို့ ပူဆာတဲ့အတွက် အဲဒီကလေးရဲ့ မိဘများက လိုက်ပို့ကြတယ်။ အဲဒီ ပျံတော်မူ သွားတဲ့ ဆရာတော်ကြီးကျောင်း ရောက်တော့ သူဟာ အယင်ကလေးဘဝက အဲဒီ ကျောင်းပိုင်ဆိုင်ရာတော်ကြီး ဖြစ်ခဲ့ကြောင်း စသည်တွေကို အဲဒီကလေးက ပြောတယ်။ အဲဒီကျောင်းဆိုင်ရာ အကြောင်းအရာတွေကို သူက အကုန်ပြောနိုင်တယ်။ ပြောသမျှလဲ အမှန်ချည်း ဖြစ်နေတယ်။ အနီးအပါးက ဆရာတော်တွေကိုလဲ သူက အကုန် မှတ်မိနေတယ်။ အဲဒီအမည်တွေကိုလဲ ရှေးက ခေါ်နေကျအတိုင်းပဲ သူခေါ်သတဲ့။

အဲဒီ ဆရာတော်ကြီးနဲ့ ရင်းနှီးတဲ့ ကပ္ပိယဒကာတစ်ဦးကို အမည် ထုတ်ဖော်ပြီး မေးတဲ့အခါကျတော့ အဲဒီကလေးက “ကြောက်စကြောက်စ” လို့ ဆိုသတဲ့။

“ဘာကြောင့်ကြောက်သလဲ” လို့ မေးတော့ “အခြားလူတစ်စုနဲ့ အဲဒီလူက သူ့ကို ဓားနဲ့ထိုးသတ်တဲ့အကြောင်း၊ သူက ထွက်ပြေးလို့ မြစ်ကမ်းနား ရောက်တော့ လှေကြီးကို စီးပြီး လိုက်သွားကြောင်း၊ မြိတ်ပင်လယ် ကမ်းခြေရွာတစ်ခု ရောက်တော့ ယခု လက်ရှိ သူ့မိဘအိမ်မှာ ဝင်နေကြောင်း” များကို အဲဒီကလေးက ပြောပါသတဲ့။

အဲဒီမှာ “ကျောင်းမှ ထွက်ပြေးပုံ၊ ကမ်းနားရောက်တော့ လှေကြီးတွေပုံ၊ အဲဒီ လှေကြီးစီးပြီး လိုက်သွားပုံ၊ လက်ရှိ သူ့မိဘအိမ်ဝင်နေပုံ” တွေကတော့ ပျံလွန်တော် မူခါနီးတုန်းက ထင်ခဲ့တဲ့ ‘ဂတိနိမိတ်’ တွေပါပဲ။

ဒီ ဝတ္ထုဟာလဲ တဏှာက ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတယ် ဆိုတာနဲ့စပ်ပြီး အထူး မှတ်သားသင့်တဲ့ အကြောင်းအရာ တစ်ခုပါပဲ။

ငွေလေးဆယ်အတွက် ကျွဲဖြစ်သလား

မုံရွာခရိုင်မြို့တစ်ခု၌ ငွေတိုးပေးချေးငှား စီးပွားရေး လုပ်နေတဲ့ လူတစ်ယောက် ရှိခဲ့တယ်။ အဲဒီ လူကြီးက လယ်ယာသမားတစ်ဦးထံမှ အကြွေးတောင်းတယ်။ လယ်ယာသမားက အကြွေးဆပ်ပြီးကြောင်း ပြောတယ်။ ကြွေးရှင်လူကြီးက မဆပ် ရသေးပါဘူး၊ ဆပ်ပါလို့ အထပ်ထပ်ပြောပြီး နောက်ဆုံးကျတော့-

“ကြွေးဆပ်ပြီးပါလျက် ထပ်တောင်းတာဖြစ်လို့ ရှိယင် အဲဒီ ထပ်ပြီး ဆပ်တဲ့ ငွေလေးဆယ်အတွက် မင့်အိမ်မှာ ငါကျွဲဖြစ်ပါရစေ” လို့ ကျိန်ဆိုပြီး အတင်း တောင်းနေသတဲ့။ ဒီတော့ ဆင်းရဲသား လယ်သမားက သိလျက်သားနဲ့ ငွေ လေးဆယ် ထပ်ပြီး ပေးဆပ်လိုက်ရတယ်။

အဲဒီကြွေးရှင်လူကြီး ဆုံးသွားပြီးတဲ့နောက် အဲဒီကြွေးနှစ်ခါဆပ်ရတဲ့ လယ်သမား

အိမ်မှာ ကျွဲကလေးတစ်ကောင် မွေးလာတယ်။ အဲဒီ ကျွဲကလေးကို သူ့ဆရာ ကြွေးရှင်ကြီးက ဖြစ်လာတယ်လို့ ထင်မြင်ယူဆပြီး အဲဒီ လယ်သမား ဆင်းရဲသားက သူ့ဆရာကို ရှေးကခေါ်နေကျအတိုင်း အဲဒီ ကျွဲကလေးကို “ဆရာ ဆရာ လာပါ” လို့ ခေါ်ကြည့်တယ်။ အဲဒီလိုခေါ်လိုက်တော့ အဲဒီကျွဲကလေးက လာသတဲ့။ ဒီတော့ အဲဒီ လယ်သမားက-

“သူ့ ကြွေးရှင်လူကြီးဟာ သူ့ကျိန်စာအရ မိမိအိမ်မှာ ကျွဲလာဖြစ်ရတယ်” ဆိုတာ ယုံကြည်ပြီးပြောတယ်။ အဲဒီအခါ ကွယ်လွန်သွားတဲ့ ပစ္စည်းရှင်ရဲ့ သမီးက သူ့အဖေ ဂုဏ်ကျက်သရေပျက်အောင် ပြောတယ်ဆိုပြီး ရုံးမှာတရားစွဲသတဲ့။

အဲဒီတော့ တရားသူကြီးက ကျွဲကလေးနှင့်တကွ တရားလို တရားခံသက်သေများ ပါ အစုံခေါ်ယူပြီး စစ်ဆေးတယ်။ လယ်ယာသမားက ကြွေးရှင်လူကြီးကို ဆရာလို့ ခေါ်လေ့ရှိတဲ့အတိုင်း ကျွဲကလေးကို “ဆရာလာပါ” လို့ ခေါ်လိုက်တော့ ကျွဲကလေးက အဲဒီ လူဆီကို လာသတဲ့။

ကြွေးရှင်လူကြီးရဲ့ သမီးက သူ့အဖေကို “ရှိရှိ” လို့ ခေါ်နေကျအတိုင်း အဲဒီ ကျွဲကလေးကို “ရှိရှိလာပါ” လို့ ခေါ်လိုက်တဲ့အခါမှာလဲ အဲဒီ ခေါ်တဲ့ အမျိုး သမီးဆီကို လာသတဲ့။ ဒီတော့ တရားသူကြီးက လယ်သမားပြောတာ ရိုးသားစွာ ပြောတာလို့ ယုံကြည်ပြီး အမှုရှုပ်သိမ်းလိုက်သတဲ့။

ဒီဝတ္ထုလဲ လူ့ဘဝကကျွဲဖြစ်သွားရတယ် ဆိုတာ ယုံကြည်စရာအကြောင်း ရှိပါတယ်။ ဒါကြောင့် တဏှာက ဘဝသစ် ဖြစ်စေတယ်ဆိုတာကို ထင်ရှားစေသည့် ပြင် မှားယွင်းစွာကျိန်ဆိုမိယင် “ကျိန်ဆိုတဲ့အတိုင်း ဒုက္ခရောက်ရတတ်တယ်” ဆိုတာကိုလဲ သတိပြုစရာပါပဲ။

ငည့်ဆန် တစလယ်

တောင်တွင်းကြီးမြို့၏ အနောက်မြောက်ဘက် ဆယ်မိုင်ခန့် ဝေးတဲ့အရပ်မှာ ချောင်းဆုံရွာဆိုတာ ရှိတယ်။ အိမ်ခြေ လေးရာခန့်ရှိတယ်။ အဲဒီရွာမှာ ငည့်နဲ့ ကံကြီးဆိုတဲ့ သူငယ်ချင်းနှစ်ယောက်ဟာ ကွမ်းထမ်းပြီးရောင်းတဲ့ အလုပ်ကို လုပ်ကြ တယ်။

တစ်နေ့တော့ ကွမ်းရောင်းရာမှ ပြန်လာတဲ့အခါ ကံကြီးမှာ ဆန်ကုန်သွား လို့ ငည့်ထံမှ ဆန်တစလယ်ချေးပြီး ချက်စားရတယ်။ အဲဒီလို စားပြီးနောက်

ညအခါ လရောင်ဖြင့် ပြန်လာကြရာ လမ်းမှာပိုးထိလို့ ကံကြီးဟာ သေသွားရှာတယ်။
အဲဒီ အခါတုန်းက သူတို့၏ အသက်ဟာ ၂၀-ကျော်လောက်ပဲ ရှိဟန်တူပါတယ်။
ခုနစ်ကတော့ ၁၂၇၀ နဲ့ ၁၂၈၀ အတွင်း ဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။

ကံကြီးဟာ သေပြီးတော့ ငည့်အိမ်မှာ ကြက်ဖြစ်ရသတဲ့။ ဆန်တစလယ်
အကြွေးကိုစွဲလမ်းပြီး သေသွားဟန်တူပါတယ်။ အဲဒီ ကြက်က တိုက်ကြက်ကလေးမို့
ငည့်က အခြားသူများနှင့် ကြက်တိုက်ပွဲလုပ်တယ်။ သုံးပွဲသုံးကြိမ်တိုင်အောင်
အနိုင်ရတယ်။ လေးကြိမ်မြောက်ပွဲကျတော့ အခြားကြက်က အသက်လဲရင့်၊
အင်အားလဲကြီးတာနဲ့ ငည့်ကြက်က ရှုံးတယ်။

အဲဒီတော့ ငည့်က ရှုံးရမလားဆိုပြီး စိတ်ဆိုးတာနဲ့ သူ့ကြက်ကို ခြေထောက်
နှစ်ချောင်းကိုင်ပြီး မြေကြီးနဲ့ ရိုက်လိုက်တယ်။ မသေမရှင်နဲ့ အိမ်သို့ ယူလာပြီး
ရေအိုးစင်နား ပစ်ချထားတယ်။ အဲဒီ အချိန်မှာ ငည့်ရဲ့ နွားမကြီးက တဆန့်ငင်ငင်
ဖြစ်နေတဲ့ အဲဒီ ကြက်မလေးကို နမ်းသွားသတဲ့။

အဲဒီ ကြက်မလေးကသေပြီးတော့ အဲဒီနွားမကြီးဝမ်းထဲမှာ ပဋိသန္ဓေ နေရတယ်။
မွေးလာတဲ့အခါ နွားမကလေးဖြစ်နေသတဲ့။ အဲဒီ နွားမကလေး အတော်အတန်
ကြီးလာတဲ့အခါ ငည့်ရဲ့ မိတ်ဆွေများက အဲဒီ နွားမကလေးကို တန်ဖိုးလေးကျပ်ထားပြီး
သတ်စားကြသတဲ့။

အဲဒီလိုသတ်ပြီး အမဲသားတွေကို လှီးဖျက်နေတုန်း တောင်တွင်းကြီးက
စာရေးကြီးနဲ့ စာရေးကတော်က အဲဒီ နေရာရောက်လာတယ်။ စာရေးကတော်က
သေပြီးစ အသားတဆတ်ဆတ်တုန်နေတဲ့ နွားမကလေးကို သနားကရုဏာသက်
ပြီးတော့....

“ငါ့နွားသာဆိုယင် မသတ်ရက်ပါဘူး။ သူ့ အလိုလိုသေသွားတောင် မစား
ရက်ပါဘူး၊ မြေကြီးထဲ မြုပ်လိုက်မှာပဲ” လို့ ပြောသတဲ့။

အဲဒီနောက် စာရေးကြီးကတော်မှာ သားယောက်ျားကလေး ဖွားမြင်လာတယ်။
ဒီကလေးက အသက် ခုနစ်နှစ် ရှိသည့်တိုင်အောင် စကားမပြောဘူးတဲ့။ ဒီတော့
ဖခင် စာရေးကြီးက....

“ငါ့သား စကားပြောပါ၊ ဒီနေ့ လခထုတ်ရမယ်၊ ငါ့သားအတွက် အဝတ်ကောင်း
ကောင်း ဝယ်ခဲ့မယ်” လို့ ပြောပြီး ညနေပြန်လာတဲ့အခါ....

“ဟော့ဒီ အဝတ်လှလှကလေးတွေဟာ ငါ့သားဖို့ပဲ။ ကဲ.....စကားပြော
လေကွာ” လို့ ပြောတဲ့အခါ အဲဒီကလေးက....

“ငည့်ဆန် တစလယ်” လို့ ပြောသတဲ့။

အတိုချုံး ပြောရမှာပဲ။ အဲဒီနောက် ဖခင်စာရေးကြီးက....

“ငါသား၊ စကားသာပြောပါ။ ဆန်တစလယ်တောင်မကဘူး၊ ဆန်တစ်အိတ် တောင် ကြွေးဆပ်ပေးမယ်” လို့ ပြောတော့၊ အဲဒီကလေးက....

“ဒီလိုဆိုယင် ဆန်အိတ်ကို လှည်းပေါ်တင်ပါ။ ယခုပဲသွားပြီး ကြွေးဆပ်ရ အောင်” လို့ ပြောသတဲ့။ ဒါနဲ့ ဆန်အိတ်ကို လှည်းပေါ်တင်ပြီးတော့....

“ဘယ်ကိုမောင်းရမှာလဲ” လို့ မေးတဲ့အခါ တောင်တွင်းကြီးမြို့မှ မြောက် ဘက် မောင်းဖို့၊ ကလေးက ပြောတယ်။ နောက်လဲ ကလေးပြောတဲ့ လမ်းအတိုင်း လှည်းကို မောင်းသွားကြရာ ချောင်းဆုံရွာရောက်တော့....

“ဒီရွာပဲ၊ ရွာထဲဝင်ပါ။ ဒီလမ်းကိုမောင်းပါ”

စသည်ဖြင့် ကလေးက ညွှန်ပြတယ်။ နောက်ဆုံး ငည့်အိမ် ရောက်တဲ့အခါ....

“ဟော....ရောက်ပြီ၊ ဒီအိမ်ပဲ” လို့ ကလေးကပြောတယ်။

“ဒါ ဦးညိုတို့အိမ် ဟုတ်ပါရဲ့လား” လို့ လူကြီးတွေက မေးတော့ ဦးညိုက “ဟုတ်ပါတယ်” ဆိုပြီး အိမ်ပေါ်မှဆင်းလာတယ်။ အနားရောက်တော့ ကလေးက....

“ဟေ့ငည့်၊ ငါ့မှတ်မိသေးရဲ့လား” လို့ မေးလိုက်တယ်။ အဲဒါကို ကြားရတော့ သူ့အဖေလောက်ရှိတဲ့ ငါ့ကို ငည့်လို့ ခေါ်ရမလားဆိုပြီး ဦးညိုက စိတ်ဆိုးလိုက် တာတဲ့။ ဒါနဲ့ စာရေးကြီးက....

“ဦးညိုရေ စိတ်မဆိုးပါနဲ့ဗျာ၊ ဒီကလေးက ထူးခြားတဲ့အကြောင်း ရှိပါ တယ်” လို့ ပြောပြီး တောင်းပန်ရတယ်။

အိမ်ပေါ်ရောက်တဲ့အခါကျတော့ ကလေးက....

“ဟေ့ ငည့်၊ မင်းကငါ့ကို မမှတ်မိတော့ဘူးလား၊ ဟိုတုန်းက မင်းနဲ့ငါ ကွမ်းထမ်းပြီးရောင်းကြတယ်။ ငါက မင်းဆီက ဆန်တစလယ် ချေးဖူးတယ်။ အဲဒီ ကြွေး မဆပ်ရသေးခင် ပိုးထိလို့ ငါသေခဲ့ရတယ်။ မင်းအိမ်မှာ ကြက်ဖြစ်ရတယ်။ တိုက်ပွဲမှာ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ငါ အနိုင်ရအောင် ခွပ်ပေးခဲ့တယ်။ လေးကြိမ်မြောက် ကျတော့ ဟိုကြက်ကြီးက ငါ့ထက်အားကြီးလို့ ငါရှုံးတော့ မင်းငါ့ကို ရှုံးရမလား လို့ စိတ်ဆိုးပြီး ရိုက်သတ်တယ်။ မသေမရှင်နဲ့ ရေအိုးစင်နား ပစ်ချထားရာမှ နွားမကြီးက လာပြီး ငါ့ကိုနမ်းတယ်။ အဲဒီ နွားမကြီးဝမ်းထဲမှာ ဖြစ်ရပြီး မွေးလာတော့ နွားမကလေး ဖြစ်လာရတယ်။ နွားမတမ်းအရွယ်လောက်မှာ မင်းတို့ကငါ့ကို သတ်စားကြတယ်။ အဲဒီအခါတုန်းက ဟောဒီ စာရေးကြီး အဖေနဲ့ အမေတို့က

အနီးအပါး ရောက်လာပြီး သနားသက်ညှာတဲ့စကားကို ပြောသွားတယ်။

“အဲဒီ နွားမဘဝက သေရတော့ ဟောဒီ အဖေအမေတို့ရဲ့ သားဖြစ်နေရတယ်။ ယခု မင်းဆန်တစ်လယ် အကြွေးဆပ်ဖို့လာတာ” စသည်ဖြင့် ပြောတယ်။

ပြောသမျှတွေကလဲ အကုန်လုံးအမှန်ချည်း ဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဦးညိုမှာ သူပြုသမျှတွေကို သတိရပြီးတော့ အင်မတန်မှ 'ဝမ်းနဲ့တဲ့အတွက်' ငိုကြွေး ရှာပါသတဲ့။ (ဒီ အကြောင်းအရာတွေကို ဦးညို ကိုယ်တိုင်ပင် ရေစကြိုမြို့နယ်က ဦးဘသွင်အား ၁၃၁၃-ခုနှစ် လောက်က ပြောကြားလိုက်ကြောင်း သိရပါတယ်။)

ဒီဝတ္ထုဖြင့် သိစေလိုရင်းမှာ တဏှာမကင်းသေးယင် တဖန် ဘဝသစ်အမျိုးမျိုး ဖြစ်ရတယ်ဆိုတာ သိစေလိုရင်းပါပဲ။

နွားဖြစ်ရတာ ကြောက်စရာ

၁၃၀၁-ခုနှစ်လောက်က မန္တလေးမြို့ ဘုရားကြီးတိုက်မှာ စာသင်သား ရဟန်းတော်တစ်ပါး ရှိခဲ့တယ်။ သူ့ဘွဲ့တော်က ဦးအာစိဏ္ဏတဲ့။ ရုပ်ရေ ထွားကျိုင်း ဖြူစင်တယ်။ သဒ္ဓါတရား ကောင်းတယ်။ ပိဋကတ် စာပေကို ကြိုးစားကျက်မှတ် တယ်။ အဲဒီ ဦးအာစိဏ္ဏက တစ်နေ့သောအခါ သပိတ်ဆေးယင်း-

“အရှင်ဘုရားတို့ သတိပြုကြပါ။ သူများတွေလူတဲ့ ဆွမ်းတွေကို စားပြီး ကောင်းကောင်း ကျင့်သုံးနေထိုင်ကြပါ။ တပည့်တော်ကတော့ သုံးဘဝတိုင်တိုင် ကိုယ်တွေ့ဖြစ်ခဲ့လို့ အထူးသတိပြုနေရပါတယ်” စသည်ဖြင့် အတူနေ ရဟန်းများ အား ပြောကြားတယ်။

အဲဒီလိုပြောပြီးတဲ့နောက် သူ့အကြောင်းသိချင်တာနဲ့ ကိုယ်တော်တစ်ပါးက မေးကြည့်တယ်။ အဲဒီအခါ သူက ဒီလိုပြောတယ်။

သူဟာ လူ့ဘဝမှာသေတဲ့အခါ သရဲမကြီးဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီတုန်းက စား စရာလဲမပြည့်စုံ၊ နေစရာလဲ ကောင်းကောင်း မရှိတဲ့အတွက် ဟိုသွားရ ဒီသွားရနဲ့ အင်မတန် ဆင်းရဲခဲ့တယ်။

အဲဒီဘဝမှ သေတော့ နွားထီးဖြစ်ခဲ့ရတယ်။ အဲဒီဘဝမှာ ဝန်အတူတူရုန်း ဖော်ဖြစ်တဲ့ အခြားနွားတစ်ကောင်နဲ့ စားကျင်းတစ်ခုထဲမှာ အတူတူစားရတယ်။ အဲဒီ အတူတူစားနေရတဲ့ နွားရဲ့နှာခေါင်းမှ နှစ်ရည်ပုပ်တွေ မခံနိုင်အောင် ထွက် နေတဲ့အတွက် အဲဒီနွားကို ဝှေ့တယ်။ အဲဒီလိုဝှေ့တော့ ပိုင်ရှင်လူက ရိုက်တယ်။

ကျယ်တယ် အနိုင်ကျင့်တယ်ထင်လို့ ရိုက်တာဖြစ်ပါလိမ့်မယ်။ ခဏ ခဏ ဝှေ့တယ်။ ဝှေ့တိုင်း ဝှေ့တိုင်း အရိုက်ခံရတယ်။

အဲဒီ နွားဘဝမှသေတော့ ယခုဘဝ ရောက်လာရတယ်။ ဒါကြောင့် သံဝေဂ ရပြီး ရဟန်းပြုလာတဲ့အကြောင်း ပြောကြားတယ်။ (အဲဒီလို ပြောကြားစဉ်က အဲဒီ ပြောတဲ့ရဟန်းမှာ ၉-ဝါ ၁၀-ဝါခန့် ရနေပြီ ဖြစ်ကြောင်း သိရပါတယ်။)

ဒီဝတ္ထုဖြင့် သိစေလိုရင်းကလည်း တဏှာရှိနေလို့ ဘဝသစ်ဖြစ်ရတယ် ဆိုတာပါပဲ။ နောက်ပြီးတော့ သရဲ တစ္ဆေ ဖြစ်ရတာလဲ ကြောက်စရာကောင်းကြောင်း၊ နွားတွေမှာ စကားမပြောတတ်တဲ့အတွက် လူတို့၏ အခက်အခဲများကို လူတို့အား မသိစေနိုင်သဖြင့် လူတို့၏ အနိပ်စက်ခံနေရတာလဲ ကြောက်စရာကောင်းကြောင်း များလဲ သံဝေဂယူဖွယ် ဖြစ်ပါတယ်။

နွား-ခွေး ဖြစ်ပြီးမှ လူပြန်ဖြစ်

၁၃၁၀-ခုနှစ်လောက်ဆီက မုံရွာမြို့နယ် ကျေးရွာဘုန်းကြီးကျောင်း တစ်ခုမှ ဘုန်းကြီးကို သူပုန်ဗိုလ်တစ်ယောက်က “သူ့တပည့် ရဲဘော်အား နိပ်စက်တယ်” ဆိုပြီး သေနတ်ဖြင့်ပစ်သတ်တယ်။ အဲဒီ ကိုယ်တော်ဟာ ယခုတဖန် လူ့ဘဝရောက်လာ ပြီး ရဟန်းဖြစ်နေတယ်။ ပထမပြန် စာမေးပွဲမှာတောင် အချို့အဆင့် အတန်းများ အောင်နေပြီလို့ ကြားသိရတယ်။ အဲဒီရဟန်းက-

“သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခံရပြီး သေတဲ့အခါ နွားဘဝ၌ဖြစ်ခဲ့ရကြောင်း၊ အဲဒီက နောက် ခွေးဘဝ၌ဖြစ်ခဲ့ရကြောင်း၊ အဲဒီကနောက် လူ့ဘဝ ပြန်ရောက်လာခဲ့ ကြောင်း” ပြောပါသတဲ့။

နောက်ပြီးတော့ အဲဒီရဟန်းဟာ သေနတ်၊ လက်နက်ကိုင်လူများကို အလွန် ကြောက်တယ်လို့လဲ ဆိုပါတယ်။

ဒီဝတ္ထုမှာ “ရဟန်းအဖြစ်မှ နွားဖြစ်ရတယ်၊ ခွေးဖြစ်ရတယ်” ဆိုတော့ အင်မတန်ယုတ်ညံ့တယ်လို့ ထင်စရာရှိပါတယ်။ တဏှာမကင်းသေးယင် ဒါ ထက် ယုတ်ညံ့တဲ့ ဘဝတွေလဲ ဖြစ်နိုင်သေးတာပဲ။

ဘုရား လက်ထက်တော်တုန်းက အရှင်တိဿ ဆိုတဲ့ ရဟန်းဟာ သန်းတောင် ဖြစ်ရသေးတာပဲ။ ဒါကြောင့် တဏှာမကင်းသေးသူတိုင်း ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာလဲ မကင်း သေးယင်) ဒီလို ဘဝမျိုးတွေမှာ ဖြစ်နိုင်သေးတယ်ဆိုတာကို သိပြီးတော့ တဏှာ

ကင်းအောင် အားထုတ်ဖို့ အရေးကြီးပါတယ်။ အောက်ထစ်ဆုံးအားဖြင့် ‘ဒိဋ္ဌိနဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာ’ ကင်းအောင် အားထုတ်ဖို့လိုပါတယ်။

တောက်တဲ့တောင် ဖြစ်ရသေးသတဲ့

၁၃၂၃-ခုနှစ်လောက်က ဒိုက်ဦးမြို့အနီး ဖအောင်ဝဲဆိုတဲ့ရွာမှာ ထူးဆန်းတဲ့ ကလေးတစ်ယောက် ပေါ်လာတယ်။ အဲဒီကလေးက သူဟာ ဒိုက်ဦးမြို့ တောင်ဘက် နှစ်မိုင်လောက်ဝေးတဲ့ ရွာဝိုင်းကြီးက ဘုန်းကြီးဖြစ်ကြောင်း ပြောသတဲ့။ စာကျက် မှတ်ဉာဏ်လဲ အထူးကောင်းသတဲ့။ သူနေခဲ့တယ်ဆိုတဲ့ ကျောင်းကိုခေါ်သွားတဲ့ အခါ အဲဒီ ကျောင်းကပစ္စည်းတွေကို သူက အကုန်လုံးသိနေတယ်။ ဒါက ဘယ်သူက လှူတဲ့ပစ္စည်း စသည်ဖြင့် လှူတဲ့သူတွေကိုလဲပြောတယ်။ ပြောတဲ့အတိုင်းလဲ မှန်သတဲ့။

သူဟာ အဲဒီဘုန်းကြီးဘဝမှ ပျံလွန်တော်မူတဲ့အခါ အဲဒီကျောင်းမှာပဲ တောက်တဲ့ ဘဝ၌ ဖြစ်ခဲ့ရသတဲ့။ အဲဒီ တောက်တဲ့ဟာ ကျောင်းနဲ့ထန်းပင် အကူးမှာ လွတ်ကျပြီး ပေါင်ကျိုးသွားတဲ့ ဒဏ်ရာကြောင့် သေခဲ့ရသတဲ့။

သေတဲ့အခါ အဲဒီကျောင်းနားမှာ လယ်လုပ်နေတဲ့ ဖအောင်ဝဲရွာ (ဖောင်ဝဲ ရွာ)က လယ်သမား (ယခု သူ့အဖေ) ရဲ့ လှည်းပေါ်မှာ စီးလိုက်သွားပြီး အဲဒီ လယ်သမားအိမ်မှာပဲ ဝင်နေတယ်လို့လဲ ပြောပါသတဲ့။ အဲဒီမှာ လှည်းပေါ်စီးလိုက် သွားတယ်ဆိုတာ စသည်ကတော့ ‘ဂတိနိမိတ်’ ထင်မိပုံတွေ ပါပဲ။

ဒီဝတ္ထုလဲ တဏှာမကင်းယင် ဒီလိုဘဝသစ်တွေလဲ ဖြစ်နိုင်တယ်ဆိုတာ သံဝေဂယူပြီး အဲဒီ တဏှာကင်းရေးအတွက် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးတရားကို ပွားစေဖို့ပါပဲ။

ယခုလို ပစ္စုပ္ပန်ဝတ္ထုတွေကို ထုတ်ဖော် ပြရတာဟာ ဘာကြောင့်လဲဆိုယင် ယခုနေအခါမှာ တချို့က “နောင်တမလွန်ဘဝ မရှိဘူး” လို့ ပြောနေကြတယ်။ တချို့ကလဲ ရှိ-မရှိ ဧဝေဧဝါ ဖြစ်နေကြတယ်။ စာပေကျမ်းဂန်တွေ အထင်အရှား ရှိနေပေမယ့် တချို့က ရှေးက ရေးထားတာတွေပဲ” ဆိုပြီး လေးလေးနက်နက် မယုံ ကြည်နိုင်ဘဲ ရှိနေကြတယ်။

ဒါကြောင့် ကံ၊ကံ၏ အကျိုးနဲ့ တမလွန်ဘဝကို ယုံကြည်တဲ့ သဒ္ဓါတရား ဖြစ်ပွားပြီး ခိုင်မြဲကြစေရန်အတွက် ရည်မျှော်ပြီး ထုတ်ဖော် ပြလိုက်ခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။ ပြစရာ အလားတူဝတ္ထုတွေကတော့ အများကြီး ရှိပါသေးတယ်။ ဒါပေမယ့် ဒါ လောက်ဆိုယင် ရည်ရွယ်ချက်အတွက် ပြည့်စုံလောက်ပါပြီ။

ခု ပြောခဲ့တဲ့အတိုင်း တဏှာက ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေသောကြောင့်....

“ယာ အယံတဏှာ = အကြင် ဆာလောင်မှုတဏှာသည်။ ပေါနောဗ္ဗပိကာ-
တစ်ဖန်ဘဝသစ်ကို ဖြစ်စေတတ်၏။ နန္ဒိရာဂ သဟဂတာ = နှစ်သက်
တပ်စွဲခြင်းနှင့်တကွ ဖြစ်၏။ (၀၁) နှစ်သက်တပ်စွဲသော သဘော ဖြစ်၏။
တတြတတြာ ဘိနန္ဒိနီ = ထိုထို ရောက်ရာဘဝ ရရာအာရုံ၌ နှစ်သက် ပျော်
မွေ့လေ့ရှိ၏” လို့ ဟောတော်မူတယ်။ နောက်ပြီး အဲဒီတဏှာ၏ ရုပ်ကိုလဲ....

“ဝေသယျ ထိဒံ = ထိုတဏှာကား အဘယ်နည်းဟူမူ၊ ကာမတဏှာ
= လိုချင်စရာ ကာမဂုဏ်၌ ဆာလောင်မှုတဏှာက တစ်ပါး၊ ဘဝတဏှာ
အမြဲရှိနေသည်ဟုထင်လျက် ဆာလောင်မှုတဏှာက တစ်ပါး၊ ဝိဘဝတဏှာ
= သေပြီးလျှင် မရှိတော့ဟု ထင်လျက် ဆာလောင်မှုတဏှာက တစ်ပါး၊
ဣဒံ = ဤတဏှာသုံးပါးသည် ဆင်းရဲဖြစ်ကြောင်း သမုဒယ သစ္စာပေတည်း”
လို့ ထုတ်ဖော်ပြီး ဟောတော်မူပါတယ်။]

ဘဝလွတ်မြောက်ရေးအတွက် ဆရာတော်ဘုရားကြီး၏ ‘သတိပဋ္ဌာန်
ရှုမှတ်နည်း တရားတော်များ’ မှာ လွန်စွာထင်ရှား၏ တစ်ကမ္ဘာလုံးကပင် လိုက်နာ
နေကြပေပြီ။

**ကျေးဇူးရှင် ‘ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး’ ဟောကြားတော်မူသော
ဘယ်သွားကြမလဲ တရားတော်**

သီလဆောက်တည်ပြီးလျှင် ပြည့်စုံအောင် ဖြည့်ကြ။ ဖြည့်လို့ ပြည့်စုံပြီ ဆို
မှဖြင့် မိမိစိတ်နှလုံး အလို တောင့်တတဲ့အတိုင်း ပြီးမယ်။ ယခုလဲ ချမ်းသာမယ်။
နေောင်လဲ ချမ်းသာမယ်။

ပစ္စုပ္ပန်ချမ်းသာ၊ သံသရာချမ်းသာ နှစ်ဖြာကို ပေးစွမ်းနိုင်တာဟာ ဘုရားရှင်
အဆုံးအမတော်ကလွဲလို့ ဟစ်ခြားမရှိဘူး။ ဘုရားရှင် အဆုံးအမ ဆိုတာ ပိဋကသုံးပုံပဲ။
ပိဋကသုံးပုံဆိုတာ အလွန်ကျယ်ဝန်းတယ်။

ပိဋကသုံးပုံကို အဆီထုတ်ပါလျှင် ‘ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါး’ ရတယ်။
ဗောဓိပက္ခိယတရား ၃၇-ပါးကို အဆီထုတ်လျှင် မဂ္ဂင်ရှစ်ပါး ရတယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကို အဆီထုတ်လျှင် သိက္ခာသုံးပါးရတယ်။
သိက္ခာသုံးပါးဆိုတာ အဓိသီလ၊ အဓိစိတ္တ၊ အဓိပညာပါပဲ။

သိက္ခာသုံးပါးကို အဆီထုတ်လျှင် ‘ဧကော ဓမော = တစ်ခု’ ရတယ်။ ရုပ်ပေါ်နာမ်ပေါ်မှာနေပြီး ယခုလိုဆောင်းထားတော့ (ရှုမှတ်နေတော့) ကာယကံ သောင်းကျန်မှု၊ စိတ်ကံသောင်းကျန်းမှု မရှိဘူး။ ဒါ ‘အဓိသီလ’ လို့ ခေါ်တယ်။

အဓိသီလ အားကောင်းလျှင် စိတ်တွေ သောင်းကျန်းမှုမရှိဘဲ ငြိမ်ဝပ်ပိပြား ပြီး တည်နေတော့တယ်။ အဲဒါ ‘အဓိစိတ္တ’ လို့ ခေါ်တယ်။

အဓိစိတ္တ (သမာဓိ) အားကောင်းလို့ အချိန်ကြာလျှင် ဘယ်လူ၊ ဘယ်နတ် ဘယ်ဗြဟ္မာမှ ဖန်တီးလို့မဖြစ်ဘူး။ လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်း ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပြီး ပျက်နေတယ်။ ရုပ်ကို နာမ်ကသိနေလျှင် ဖြစ်၊ ပျက်ကို သိတော့တာပဲ။ ဖြစ်ပျက်ကို သိတာ ‘အဓိပညာ’ လို့ခေါ်တယ်။

အများနားလည်အောင် ပြောရမယ်ဆိုလျှင် ခန္ဓာကိုယ်မှာထင်ရှားတဲ့ အစိတ်အပိုင်းတစ်ခုဖြစ်တဲ့ နှာဖျား၊ နှာဝမှာ ထွက်လေ၊ ဝင်လေ နှစ်ရပ်ဟာ အမြဲ တိုက်ဝင် တိုက်ထွက်နေတယ်။

နှာဖျားနှာဝမှာ ကာယပသာဒ အကြည့်က အထိခံ၊ ထွက်လေ၊ ဝင်လေ ဖြစ်တဲ့ လေနှစ်ရပ် ဝါယော = ဗောဠဗ္ဗက ထိတယ်။ ထိုအထိခံနဲ့ ‘ထိတာက ရုပ်၊ သိတာက နာမ်’ ဆိုတော့ ဒကာကြီး ဒကာမကြီးတို့ သူများ မေးမနေနဲ့၊ ကိုယ့်နှာဝကို ဉာဏ်နဲ့စောင့်ကြည့်။ ဝင်တော့ထိဝင်မယ်။ ထွက်တော့လဲ ထိထွက်မယ်။ ထိတာကို သိလျှင်၊ သိနေလျှင် လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ ဖြစ်ခွင့်မရလို့ လောဘမီး၊ ဒေါသမီး၊ မောဟမီး ငြိမ်းတယ်။ ငြိမ်းတော့ အေးတယ်။

မထိခင်ကလဲ သိလို့မဖြစ်ဘူး။ ထိပြီးပြန်တော့လဲ သိလို့မဖြစ်ဘူး။ ထိတုန်းကိုသာ သိလို့ ဖြစ်တယ်။ အဲဒါကို ‘ပစ္စုပ္ပန်တဲ့တဲ့’ ဆိုတယ်။

ထိတာကို သိနေလျှင် ‘ရုပ်နှင့်နာမ်သာ ရှိပါကလား’ လို့ သိလိမ့်မယ်။ ရုပ်နာမ်မှ တစ်ပါး ငါ-သူတစ်ပါး ယောကျ်ား မိန်းမ မရှိဘူးဆိုတာ “ဘုရားရှင်၏ တရားတော် အမှန်ပါလား” လို့ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိလိမ့်မယ်။ သူများကို မေးနေဖို့ မလိုပါဘူး။ နှာဖျား နှာဝမှာ လေထိတာကို သိနေလျှင် ထိုအချိန်မှာ အတ္တဆိုတဲ့ ကိုယ်မရှိဘူး။

ထို သိနေတဲ့အချိန်မှာ ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်တယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ ဖြစ်တယ်။ ထိတာကို သိနေတဲ့အချိန်မှာ “ရုပ်နာမ်မှတစ်ပါး ဘာမျှ မရှိပါကလား” လို့ သိတာကို နာမ်ရုပ်ကို ပိုင်ခြားပြီး သိလို့ “နာမရူပ ပရိစ္ဆေဒဉာဏ်” လို့ ခေါ်တယ်။ တထိတဲ ထိ တသိထဲ သိနေလျှင် အတ္တစင်၍ ဉာဏ်အမြင် စင်ကြယ်တဲ့

အကျိုးရတယ်။ ဒါဟာ တဒင်္ဂပဟာန်ကဏ အချိန်ကလေးမှာ ရတဲ့အကျိုး။ နည်းတယ်လို့များ မမှတ်လိုက်ကြနဲ့။

“ကမ္မဋ္ဌာန်းထိုင်ရတာများ ဘာမှလဲမတွေ့ပေါင်။ ဘာမှလဲ မရပေါင်” လို့များ မမှတ်ကြနဲ့။ မြင့်မြတ်တဲ့ ဘဝ၊ ဘုရားသာသနာနဲ့ ကြုံကြိုက်တဲ့အခါမှာ ဒီလို အကျိုးထူးများရနိုင်တယ်။ စားဖို့သောက်ဖို့ အသာထားပြီး အထူးကြိုးစားကြ။

မေး။ ။ အချိန်အခါကကော မမြင့်မြတ်ဘူးလားဗျာ။

ဖြေ။ ။ မြင့်မြတ်ပါတယ် ဘုရား။

မေး။ ။ အေးဗျာ...၊ မြတ်စွာဘုရားရှင် ရွှေလက်ထက်တော်က အရှင်ကောင်းအရှင်မြတ်များလို သောဝစသတာဂုဏ်နဲ့ လိုက်ပါပြီးဆောင်ကြပြီလား ဆိုမှဖြင့် သူတော်ကောင်းအစားစားတို့ဟာ မိမိတို့အလိုရှိရာ မှန်းရာ ဗောဓိနဲ့ ခုလဲ မပြည့်စုံနိုင်ကြပေဘူးလားဗျာ။

ဖြေ။ ။ ပြည့်စုံနိုင်ပါတယ် ဘုရား။

မေး။ ။ ဒါနဲ့ ဘုရားရှင်သာသနာ ဘယ်လောက်ရှိသလဲ။

ဖြေ။ ။ ငါးထောင်ပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး....အခု ဘယ်လောက်ရှိပဲတဲ့လဲ ပြောကြစမ်းပါဦး။

ဖြေ။ ။ သာသနာတစ်ဝက် ကျော်လာပါပြီဘုရား။

မေး။ ။ အေး....ဒါဖြင့် ဘယ်လောက်ကျန်တော့သလဲ။

ဖြေ။ ။ နှစ်ထောင်လေးရာကျော် ကျန်ပါသေးတယ်ဘုရား။

မေး။ ။ အေး....အခု လူ့သက်တမ်းဘယ်လောက် ဆုံးဖြတ်သလဲဗျာ။

ဖြေ။ ။ နှစ်တစ်ရာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ ဒါဖြင့် နှင့်အသက် ဘယ်လောက်ရှိပြီလဲ။

ဖြေ။ ။ ၃၇-နှစ်ပါ ဘုရား။

မေး။ ။ ဒါဖြင့် နောက်ဘယ်နှစ်နှစ် နေနိုင်သေးတဲ့ဗျာ။

ဖြေ။ ။ ၆၃-နှစ် နေနိုင်ပါသေးတယ် ဘုရား။

မေး။ ။ အေး....တကယ်ကော နေရမှာတဲ့လားဗျာ။

ဖြေ။ ။ အဲဒါတော့ မသိပါဘုရား။

မေး။ ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဘယ်နှစ်နှစ်အထိ နေရမယ်ဆိုတာ မသိဘူးလားဗျာ။

ဖြေ။ ။ မသိရပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး--ဇာတိရလာမှတော့ ဇရာ၊ ဗျာဓိ၊ မရဏ ဆိုတာတွေက တစ်ခါတည်း

ပါလာကြတာပဲ မဟုတ်လား။

ဖြေ။ ။ မှန်ပါ့ဘုရား။

မေး။ ။ အဲဒါ အိုခြင်း၊ နာခြင်း၊ သေခြင်းတွေကို ခဏနားကြပါဦး ဆိုလို့ကော
ရကြရဲ့လား။

ဖြေ။ ။ မရပါဘုရား။

မေး။ ။ အေးဗျာ၊ သူတို့ကတော့ မနာကြပါဘူးဗျာ၊ တားထားလို့ကော ရရဲ့လား။

ဖြေ။ ။ မရပါဘုရား။

မေး။ ။ အေး....ဒါဖြင့် သေရမှာကတော့ သေချာနေတာပေါ့၊ ဟုတ်လား။

ဖြေ။ ။ ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား။

မေး။ ။ အေးအေး....သေရမှာကတော့ လူတိုင်း သေချာပြီပဲ။ နေရဖို့ကကောဗျာ။

ဖြေ။ ။ မသေချာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး-ဟုတ်တယ်၊ ဒါကြောင့် အသက် သုံးဆယ်ဆိုယင် အနှစ်သုံးဆယ်
ကုန်ဆုံး သွားတာပဲ။ အသက် လေးဆယ်ငါးဆယ်ဆိုလဲ လေးဆယ်
ငါးဆယ် ကုန်ဆုံးသွားတာပဲ မဟုတ်လား။ သူတို့ကို ပြန်ယူလို့ကော
ရသေး သလားဗျာ။

ဖြေ။ ။ မရတော့ပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး....ဟုတ်တယ်၊ ကိုယ့်အသက် ရောက်သလောက် အချိန်တွေကော
ကုန်သွားကြပြီ၊ ဘာမရလိုက်သလဲ။

ဖြေ။ ။ မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး....အဲသလို မဂ်ချမ်းသာ ဖိုလ်ချမ်းသာ မရလိုက်တော့ အဲဒါရှုံးတာ
ပေါ့။ နှစ်တွေကုန်သွားတာဟာ မြတ်သွားတာလား၊ ရှုံးသွားတာလား။

ဖြေ။ ။ ရှုံးသွားတာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး....ဟုတ်တယ်၊ ရှုံးသွားကြတာမို့ ကျန်တဲ့အချိန်တွေကို မဖြုန်းဘဲ
လုံ့လ ဝီရိယနဲ့ ထူထောင်ကြဖို့ ပါပဲဗျာ။ အေး....တို့ ဒကာ ဒကာမတွေ
သေရမှာတော့ သေချာတယ်နော်။

ဖြေ။ ။ မှန်ပါ့ဘုရား။

မေး။ ။ နေရဖို့ကကော။

ဖြေ။ ။ မသေချာပါ ဘုရား။

အသက်ရှည်ရှည် နေရအောင်

မေး။ ။ နေကြံရအောင်လဲ ရှိပါ့ဗျာ။ ရှေးအရှင်သခင်အချို့များ တစ်ရာမကအသက် ရာကျော်နေနေကြပါဗျာ။ အရှင်မဟာကဿပနှင့် ရှင်ကစ္ဆည်း လိပဲဗျာ၊ အခုလဲ ရှစ်ဆယ်ကျော်အထိ နေရပါတယ်။ အဲသလို နေရအောင် ဂါရဝတရား နိဝါတတရားတို့နဲ့ ပြည့်ရတယ်ဗျာ။ အေး နင်တို့အဖေနဲ့ အမေများကို ကန်တော့ကြရဲ့လား။

ဖြေ။ ။ ကန်တော့ပါတယ် ဘုရား။

မေး။ ။ ကိုယ့်ထက် အသက်ကြီးသူ ဂုဏ်ကြီးသူတွေရောဟယ်။

ဖြေ။ ။ ကိုယ့်ထက် အသက်ကြီးသူ ဂုဏ်ကြီးသူတွေကိုယ့်ထက် တစ်ရက် တစ်မနက် ကြီးသူကအစ ကန်တော့ပါတယ် ဘုရား။

မေး။ ။ ဘယ်အချိန် ဘယ်အခါ ကန်တော့လဲဗျာ။

ဖြေ။ ။ ညအိပ်ရာဝင် ဘုရားကန်တော့တဲ့အခါ ကန်တော့ပါတယ်ဘုရား။

မေး။ ။ အခြားအချိန်တွေကောဟယ်။

ဖြေ။ ။ မကန်တော့ပါ ဘုရား။

မေး။ ။ ဟင်....မင်းတို့ဟာကလဲ မဟုတ်သေးပါဘူး။ ဘုရားကန်တော့တဲ့အချိန်မှာ ကန်တော့တယ်လို့။ သည့်ပြင်အချိန်တော့ ဘာဖြစ်လို့တုန်းဗျာ ကိုယ်နဲ့ သက်တူရွယ်တူကော လေးစားမှုရှိရဲ့လား။ အေး....မင်းတို့ မေးရဦးမယ်၊ လမ်းမှာ ဘယ်သူယူယူဆိုပြီး ငွေတစ်ထောင်ထုပ်တွေ တစ်နေရာဆီမှာ ထားမယ်၊ မင်းတို့တွေ့ယင် ယူမှာလား။

ဖြေ။ ။ ယူမှာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ နောက်တစ်ထုပ် တွေ့ယင်ကော။

ဖြေ။ ။ ယူမှာပါပဲ ဘုရား။

မေး။ ။ နောက်တစ်ထုပ်တွေ့ယင်ကော။

ဖြေ။ ။ ယူမှာပါပဲဘုရား။

မေး။ ။ ငါတော့ရပြီး အခြားလိုချင်တဲ့ လူတွေ ရပါစေလို့များ မထားဘူးလားဗျာ။

ဖြေ။ ။ မထားပါဘုရား။

မေး။ ။ မင်းနဲ့ အဖော်တစ်ယောက် ပါလာတယ် ဆိုပါတော့။ အဲဒီအဖော် ယူပါ စေ၊ ငါမမြင်ချင်ယောင် ဆောင်နေမယ်။ ငါကရပြီးပြီလို့ ရှောင်ပေးမှာလား၊ ပြေးလုမှာလား။

ဖြေ။ ။ ပြေးလုမှာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အင်း...မင်းဟာက မဟန်သေးပါဘူး။ ငွေထုပ်ကျတော့ ဘယ်သူ့မှမပေးနိုင်၊ ကိုယ်ချည်း ပြေးလုမယ်ဆိုပြီး၊ ဂါရဝတရား နိဝါတတရားကျတော့ ညဘုရားရှိခိုးမှ ကန်တော့တယ်တဲ့။ သူက-ငါ့ထက် ဘာသာတာမှတ်လို့၊ သူက ဘယ်လောက် တတ်လို့လဲ၊ ဘာမို့လို့လဲ ဆိုတဲ့စိတ်တွေဟာ မာနလို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီမာနတရားမထားဘဲ ကိုယ့်မိဘဆရာသမား၊ ကိုယ့်ထက် အသက်ဂုဏ်ပညာကြီးသူများကို ဂါရဝတရား ရှိလျှင် အသက်တစ်ရာမက နေကြရပါတယ်ဗျာ။ အဲဒီလူတွေကို တစ်ခါကန်တော့ယင် ဘယ်လောက်ရမလဲ၊ တစ်ထောင်ကပါ့မလား။

ဖြေ။ ။ တစ်ထောင်မက ရပါတယ်ဘုရား။

မေး။ ။ အေး...ဒီလောက်တန်ဖိုးသိယင် ခုနက ငွေတစ်ထောင်ထုပ်ကို ဘယ်သူမှ မပေးနိုင်ဘဲ ပြေးလုသလို အရယူကြပါဗျာ။

မေး။ ။ ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ဘုရားရှင်က အစဉ်သနားပြီး ဆုံးမပေမယ့် အကုန်ပါသွားကြရဲ့လားဗျာ။

ဖြေ။ ။ မပါပါဘုရား။

မေး။ ။ ဘာကြောင့်လဲဗျာ။

ဖြေ။ ။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမကို မနာယူကြလို့ပါဘုရား။

ပါရမီ မျိုးစေ့ ရှိပေမယ့်

မေး။ ။ အေး...ဟုတ်တယ်၊ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမကို အရယူကြမှဖြင့် သမ္မာသမ္ဗောဓိ၊ ပစ္စေက၊ အဂ္ဂသာဝက၊ မဟာသာဝက၊ ပကတိ သာဝက အစရှိတဲ့ အစားစားသော ဆုများကို မိမိတို့လိုချင်လျှင် ရကြပါဗျာ။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမဖြင့် အခုနေ အခုချမ်းသာရ အခုလဲချမ်းသာ နောင်လဲ ချမ်းသာတာပေါ့ဗျာ။ ဥပမာ-ဒကာကြီးတို့ သစ်ပင်စိုက်ကြဖူးရဲ့လား၊ စိုက်ကြည့်ကြစမ်းပါဗျ။ ဘာပင်စိုက်မလဲ။

ဖြေ။ ။ စပါးပင် စိုက်ပါ့မယ်ဘုရား။

မေး။ ။ အေး...စပါးပင်စိုက်တော့ အချိန် ဘယ်လောက်ကြာယင် ပေါက်သလဲ။

- ဖြေ။ ။ တစ်ညကြာပြီး နောက်တစ်နေ့နံနက်မှာ အညွှောက်ကလေးတွေထွက်ပါတယ် ဘုရား။
- မေး။ ။ အေး....ဟုတ်ပြီ၊ တစ်ရက်ကြာပြီးယင်ပေါက်တဲ့ စပါးမျိုးစေ့ကောင်းကောင်းတွေ ဒကာကြီးဆီမှာရှိတယ် ဆိုပါတော့၊ မစိုက်ဘဲထားလျှင် နောက်တစ်နေ့နေ့ယင် ပေါက်ပါ့မလား။
- ဖြေ။ ။ မပေါက်ပါဘုရား။
- မေး။ ။ ဘာကြောင့်တုန်းဗျာ။
- ဖြေ။ ။ မစိုက်လို့ပါ ဘုရား။
- မေး။ ။ အေး....ဟုတ်တယ်၊ မျိုးစေ့ကောင်းရှိပေမယ့် မစိုက်ယင်မပေါက်သလို၊ ဘုရားရှင်အဆုံးအမကိုလဲ ယူမှရကြမှာပါဗျာ၊ မယူကြတော့ ဘာဖြစ်သလဲ။
- ဖြေ။ ။ ကျွတ်တမ်းမဝင်ဘဲ ကျန်နေခဲ့ကြပါမယ်ဘုရား။
- မေး။ ။ အေး....အေး၊ ဒါကြောင့် ယူတတ်ယင်ရတယ်၊ မယူတတ်ယင် မရဘူးပေါ့ဗျာ။
- မေး။ ။ ဘုရားရှင်အဆုံးအမရလို့ ခုလို ရုပ်နာမ်ပေါ်မှာနေတာကို ဘာနဲ့နေတယ်ခေါ်လဲ။
- ဖြေ။ ။ ဝိဇ္ဇာနဲ့ နေတာပါဘုရား။
- မေး။ ။ ဘုရားရှင်အဆုံးအမနဲ့ မနေယင်ကောဗျာ။
- ဖြေ။ ။ အဝိဇ္ဇာနဲ့ နေတာပါဘုရား။

ဝတ်တက်ယင်းသေသော်လဲ အပါယ်ကျနိုင်

- မေး။ ။ အေး....ဝိဇ္ဇာနဲ့ နေယင် သေယင် ဘယ်သွားသလဲ။
- ဖြေ။ ။ ကောင်းရာသုဂတိပါ ဘုရား။
- မေး။ ။ အဝိဇ္ဇာနဲ့နေလို့ သေယင်ကော။
- ဖြေ။ ။ အပါယ်သွားရမှာပါ ဘုရား။
- မေး။ ။ ကဲ....ဒါဖြင့် အသက်ခုနစ်ဆယ်ကျော် အဘိုးကြီးတစ်ယောက် ဘုရားဝတ်တက်ပြီးနေတယ်။ သို့သော်လဲစိတ်ကတော့ ဟိုရောက်ဒီရောက် ရောက်နေတယ်။ ဘုရားရှင်ရဲ့ကျေးဇူးတော် ဂုဏ်တော်မှာ မနေပါဘူးတဲ့။ အဲဒီအချိန်မှာ သေသွားယင် ဒီအဘိုးကြီး ဘယ်များရောက်လေမလဲ။

- ဖြေ။ ။ အပါယ်သွားရမှာပါ ဘုရား။
- မေး။ ။ အေး...ဟုတ်ကဲ့လားနော်၊ စဉ်းစားပြီးမှပြော၊ သူက ဘုရားဝတ်တက်နေတာ သေယင် ဘယ်ရောက်မတုန်း အဲဒီအဘိုးကြီး။
- ဖြေ။ ။ အပါယ် ရောက်မှာပါဘုရား။
- မေး။ ။ အေး...ဘာဖြစ်လို့လဲ။
- ဖြေ။ ။ စိတ်က ဟိုရောက်ဒီရောက် ရောက်နေလို့ပါဘုရား။

လောဘ ဒေါသ မောဟနဲ့ အပါယ်လေးပါးခွဲတမ်း

- မေး။ ။ ဪ...ဟုတ်လား။ အပါယ်က ဘယ်နှစ်မျိုးရှိလဲဗျာ။
- ဖြေ။ ။ ငရဲ၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပြိတ္တာ၊ အသူရကာယ် လေးမျိုးပါဘုရား။
- မေး။ ။ အေး...တို့ကတော့ ဘုရားရှင်ပြောတဲ့အတိုင်း ပြောရမှာပဲဗျာ။ အဝိဇ္ဇာနဲ့ နေတယ်ဆိုတာ ဘာတွေနဲ့နေတာတုန်းဗျာ။
- ဖြေ။ ။ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေနဲ့ပါ ဘုရား။
- မေး။ ။ လောဘဆိုတာ ဘာတုံး။
- ဖြေ။ ။ လိုချင်တာပါ ဘုရား။
- မေး။ ။ အေး...ငါကတော့ အများ နားလည်အောင် ရှင်းရှင်း ဗမာလိုပဲ ပြောမယ်။ ပါဠိလိုဆိုလျှင် နင်တို့ နားရှုပ်ကုန်မှာစိုးလို့။ လောဘဆိုတာ နှစ်သက် စုံမက်နေသမျှပေါ့ဟယ်။ အဲဒီလိုချင်မှု နှစ်သက်မှု လောဘစိတ်နဲ့ သေယင် ပြိတ္တာဖြစ်တယ်ဆို မဟုတ်လား။
- ဖြေ။ ။ မှန်ပါ့ဘုရား။
- မေး။ ။ ဒေါသဆိုတာကောဟယ်။
- ဖြေ။ ။ ရန်ဖြစ်တာပါဘုရား။
- မေး။ ။ အေး...နင်တို့က ရန်ဖြစ်ယင် ဒေါသပဲလို့ ပြောကြတယ်။ ဒေါသဆိုတာ ရချင်တာလဲ မရ၊ ရပြန်တာလဲ မလို၊ နှစ်သက်မှု မဖြစ်သမျှ ဒေါသ၊ အဲဒီ ဒေါသစိတ်နဲ့ သေယင် ငရဲရောက်တတ်တယ်တဲ့။
- ဖြေ။ ။ မှန်ပါ့ဘုရား။
- မေး။ ။ မောဟဆိုတာ ဒါနမူ သီလမူ ဘာဝနာမူ မသိတဲ့စိတ်၊ အဲဒီ မောဟစိတ်နဲ့ သေယင် တိရစ္ဆာန်ဖြစ်တယ်တဲ့။ အဲဒါ သိထားကြ။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမနဲ့

နေယင် ခန္ဓာကိုယ်မှာ ဘယ်နတ်၊ ဘယ်ဗြဟ္မာမှ ပြုပြင် စီစဉ်ဖန်တီးမှု မပြု
ရဘဲ ဖြစ်ပျက်နေတဲ့ အဲဒီရုပ်ပေါ် နာမ်ပေါ်မှာ စိတ်ကလေးထားပြီး ခန္ဓာ
ကိုယ်ရဲ့ဖြစ်တာ ပျက်တာကို သိနေတဲ့ စိတ်ကလေးနဲ့ သေယင် နောက်ဆုံး
နိဗ္ဗာန်မရောက်သေးတောင် လူနတ်ဗြဟ္မာတော့ ဖြစ်မှာပဲ။

မေး။ ။ အဲဒီတော့ ဘယ်သွားကြမလဲ။

ဖြေ။ ။ နိဗ္ဗာန်သွားမှာပါ ဘုရား။

မေး။ ။ အေး.... ကိုယ်သွားချင်တဲ့ဆီ သွားဖို့ သူများမေးဖို့ လိုသေး
သလားဗျာ။

ဖြေ။ ။ မလိုပါဘုရား။

မေး။ ။ အေး... ကိုယ့်ဟာကိုယ် ဝါဝိဇ္ဇာနဲ့ နေတာပါဗျာလို့ကော ပြောဖို့လိုသေး
သလား။

ဖြေ။ ။ မလိုပါဘုရား။

မေး။ ။ သူများကိုကော ငါဘာနဲ့နေတာလဲ ဝိဇ္ဇာနဲ့လား အဝိဇ္ဇာနဲ့လားလို့ မေးရဦး
မှာလား။

ဖြေ။ ။ မမေးရပါဘုရား။

မေး။ ။ အေး....ဟုတ်တယ်။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် သိတယ်ဗျာ။ ဒါကြောင့် သံသရာ
တစ်လျှောက်လုံး ဖြည့်ကျင့်လာတဲ့ ပါရမီတွေက ပြည့်စုံလုံလောက်ကြ
ပါတယ်ဗျာ။ ဝီရိယနဲ့သာ ထူထောင်ကြ။

ဘုရားရှင် ရွှေလက်ထက်တော်က ရှေး အရှင်ကောင်း အရှင်မြတ်
များအလိုရှိရာ ဗောဓိနဲ့ အသီးသီး နိဗ္ဗာန်စံဝင်ကြသွားကြဘိသကဲ့သို့ အချိန်အခါ
ဘဝမြင့်မြတ်တာသိလို့ ထပ်တူညီမျှ ဆောင်ကြပါလျှင် သမာပတ် ရှစ်ဖြာ
အထိ မပြီးစီးနိုင်တာမရှိ။ ဝီရိယသန်သန်နဲ့ မှန်မှန်ကြီး အချိန်အနည်းငယ်မျှ
အချည်အနှီးမဖြစ်ရအောင် စိစစ်ကာ ဆောင်ကြတာ ဆောင်ကြပြီး ဝမ်းမြောက်ကြ။

သာဓု....သာဓု....သာဓု။

* * * * *

ကျေးဇူးရှင် ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး
ကြွေးပြေ တရားတော်

ကျေးဇူးရှင်ဝေဘူဆရာတော် သီတင်းသုံးရာ ဝေဘူချောင်၌ လပြည့် လကွယ်
သီတင်းနေ့များ၌ ဆရာတော်ဘုရားသည် သံဃာတော်များနှင့် သိမ်ဝင်ပြီး သိမ်မှ
သံဃကိစ္စ ပြီးစီးသောအခါ တရားပလ္လင်သို့ ကြွလာကာ တရားချီးမြှင့်တော်မူပါသည်။
ယခု (၁၃၃၃-ခုနှစ်) ဝါခေါင်လကွယ်နေ့က ဆရာတော်ဘုရားကြီးသည် အဋ္ဌင်္ဂသီလ
ချီးမြှင့်ပြီးနောက် မိမိတို့ဆောက်တည်သည့် သီလကို ပြည့်အောင်ဖြည့်ကျင့် ကြပါက
မိမိတို့အလိုရှိရာ ဗောဓိဆုနှင့် စံဝင်နိုင်ကြောင်း မိန့်တော်မူပြီးလျှင် အောက်ပါ
အတိုင်း မေးမြန်းစစ်ဆေးပြီး ဟောကြားတော်မူပါ၏။

မရပ်နားရသော စိတ်

ဒီနေ့တော့ ဥပုသ်နေ့ဆိုတော့ တို့က ကနေ့အဖို့ပဲ မေးပါမယ်ဗျာ၊ သူတို့
အရုဏ်တက်ကနေ ဒီနေ့တော့ ဥပုသ်နေ့ပဲဆိုပြီး သီလဆောက်တည်ကြပြီး ကတည်းက
အခုအချိန်အထိ ဘုရားအဆုံးအမနဲ့ နေကြထင်ပါဗျား။ ဟုတ်ကြရဲ့လား။

မဟုတ်ပါဘုရား။

ဟေ... ဒါဖြင့် ဘယ်လိုများ နေကြလဲ။ ။ (နေတဲ့အခါလဲ နေပါတယ်
ဘုရား။ လွတ်တဲ့အခါလဲ လွတ်ပါတယ်ဘုရား။)

ဘယ်လောက်များလွတ်ပြီး ဘယ်လောက်များ နေကြသလဲဗျား။ ။ (မဖြေကြပါ။)

ထိုအခါ ဆရာတော်ဘုရားက ငြိမ်နေပုံထောက်တော့ တောက်လျှောက်နေ
ကြ ထင်ပါဗျား။

မဟုတ်ပါဘုရား။

အေး...ဒါဖြင့်မေးဦးမယ်ဗျာ။ လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်းမှာ စိတ်ဟာ ဘယ်လောက်
ပျက်သတဲ့ တုန်းဗျား။

ကုဋေတစ်သိန်းပါ ဘုရား။

ပျက်တာ ကုဋေတစ်သိန်းနော်။

မှန်ပါဘုရား။

အေး....စိတ်ထဲမှာ ဣဋ္ဌာရုံရယ်၊ အနိဋ္ဌာရုံရယ် တစ်မျိုးစီ ပေါ်နေတယ် မဟုတ်လား။

မှန်ပါဘုရား။

အေး....အဲဒီ ဣဋ္ဌာရုံနဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတို့ဟာ ပြတ်သွားတယ်ဆိုတာများ ရှိသလား ဗျာ။

မရှိပါဘုရား၊ တစ်မျိုးမဟုတ် တစ်မျိုး ပေါ်နေပါတယ်ဘုရား။

အင်း....အဲသလို ပေါ်ပေါက်နေတာက သံသရာတလျှောက်မှာ မိမိတို့ပြုခဲ့တဲ့ ကုသိုလ် အကုသိုလ်ကံတွေကြောင့် ကလျာဏမိတ္တဖြစ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံတွေ ပေါ်လာတော့ ဘယ်လို ဖြစ်သလဲ။

လောဘ ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

လောဘ ဖြစ်စေတာက ကုသိုလ်လား၊ အကုသိုလ်လား။

အကုသိုလ်ပါ ဘုရား။

ပါပမိတ္တဖြစ်တဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတွေ ပေါ်လာတော့ကောဗျာ။

ဒေါသဖြစ်ပါတယ် ဘုရား။

ဒေါသဖြစ်တော့ ကုသိုလ်လား အကုသိုလ်လားဗျာ။

အကုသိုလ်ပါ ဘုရား။

အေး....အဲသလို ကောင်းတဲ့အာရုံပေါ်လို့ လက်ခံလိုက် ပြန်ယင်လဲ နှစ်သက်မှု တဏှာလိုချင်မှု လောဘတွေဖြစ်တော့ အပါယ်ကိုသွားစေတဲ့ အကုသိုလ်ပဲ မဟုတ်လား ဗျာ။

ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား။

မကောင်းတဲ့ အာရုံပေါ်လို့ သိမ်းပိုက်မိပြန်ယင်လဲ စိုးရိမ်မှုသောက ဒုက္ခ ဒေါသတရားများ ဖြစ်စေပြန်တော့လဲ အပါယ်စာ အကုသိုလ်ပဲရတယ် မဟုတ်လား။

ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား။

အဲ....ဒါဖြင့် ဒီကလျာဏမိတ္တ၊ ပါပမိတ္တများဖြစ်တဲ့ ဣဋ္ဌာရုံ၊ အနိဋ္ဌာရုံ တို့ဟာ မပေါ်ဘဲ ဘယ်အခါမှာ နေတုန်းဗျာ။

ဘယ်အခါမှ မနေပါဘုရား။ အမြဲ ပေါ်နေပါတယ်ဘုရား။

အေး....အဲဒါ တွေက သံသရာ တစ်လျှောက် ကိုယ်ပြုခဲ့တဲ့ အမှုတွေပဲဗျာ။

အဲသလို ဘယ်သူမပြု မိမိပြုခဲ့တဲ့ ကလျာဏမိတ္တပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ပါပမိတ္တပဲ ဖြစ်ဖြစ် သူတို့ ပေါ်လာယင် ကိုယ့်မှာ ဘာရသလဲ။

အကုသိုလ်ပဲ ရပါတယ် ဘုရား။

အေး...ဟုတ်တယ်၊ ကောင်းတာဖြစ်တော့ နှစ်သက်မှု တဏှာနဲ့ လိုချင်မှု လောဘ ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီ တဏှာတို့ လောဘတို့က ဘာမှုတွေလဲဗျာ။

မီးတွေပါ ဘုရား။

အေးဗျာ...၊ လောဘကလဲမီး၊ တဏှာကလဲမီး၊ ဒေါသကကောဗျာ။ မီးပါ ဘုရား။

အေး...၊ အဲဒီတော့ ဘာပေါ်ပေါ် မီးလောင်ခံရတာပဲ မဟုတ်လားဗျာ။

မှန်ပါ ဘုရား။

အဲဒီတော့ သူတို့ ပေါ်ချင်တာပေါ်ပါစေ၊ ကိုယ်က ဘုရားအဆုံးအမနဲ့ နေတော့ သူတို့ ဝင်လိုရသလားဗျာ။

မရတော့ပါ ဘုရား။

အေး...ဘုရား အဆုံးအမနဲ့သာ ကိုယ်ကနေတော့ သူတို့ ဝင်ခွင့်မရတာပေါ့ ဗျာ။

မှန်ပါ ဘုရား။

ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမဟာ ဘာနဲ့ တူသလဲဆိုတော့ အနောတတ္ထ ရေအိုင် ကြီးနဲ့ တူတယ်။ အဲဒီ ရေအိုင်ထဲကို လောဘမီး၊ ဒေါသမီး ဘာမီးတွေပဲကျလာလာ ရေထဲကျ မီးငြိမ်းသွားရသလို ဘယ်မှ အလောင်မခံရတော့ ဘူးဗျာ။ ကြားလား။

မှန်ပါဘုရား။

ကြွေးဟောင်းမဆပ် ကြွေးသစ်ထပ်

အေး...ထပ်မေးဦးမယ်။ မျက်စိတစ်မှိတ် လျှပ်တစ်ပြက်အတွင်း ဘယ်လောက် ပျက်သတုန်း။

ကုဋေတစ်သိန်းပါ ဘုရား။

အေး-ကုဋေတစ်သိန်း ဖြစ်ပျက်တွေကိုသိမှ အဓိပညာလို့ ခေါ်တယ်ဗျာ။ အဲဒီတော့ ခန္ဓာအစဉ်မှာ ဖြစ်ပျက်တဲ့ တရားကို သိမှဗျာ။ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမ အသိနဲ့ မနေယင် ခုတင်ကပြောခဲ့တဲ့ ဘယ်လောက်တဲ့လဲဟဲ့။

ကုဋေတစ်သိန်းပါ ဘုရား။

အေး-လျှပ်တစ်ပြက် အတွင်းမှာ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတဲ့ ကလျာဏမိတ္တ ပါပမိတ္တ ကုဋေ တစ်သိန်းဟာ ကိုယ့်မှာ ကြွေးတင်တာပါပဲဗျာ။ ဟုတ်ရဲ့လားဗျာ။ ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား။

ဓန္ဓာမှာ အစဉ်ပေါ်နေတဲ့ ဣဋ္ဌာရုံနဲ့ အနိဋ္ဌာရုံတွေဟာ ဘယ်သူ ပြုနေတာလဲ ဗျာ။ ကိုယ့်ဟာကိုယ် ပြုနေတာပါဘုရား။

အေး-ကိုယ်ပြုခဲ့တဲ့ သံသရာ တစ်လျှောက်လုံးက ပါလာတဲ့ ကြွေးတွေကို ခုချိန်ထိ ဘုရားရှင်ရဲ့ အဆုံးအမနဲ့ စိတ်ကလေးကို မထားယင် လျှပ်တစ်ပြက် အတွင်းကုဋေတစ်သိန်း ကြွေးထပ်တင်ပြန်တော့ ကြွေးတွေ ရေတွက်လို့ ရပါဦး မလားဗျာ။

မရတော့ပါ ဘုရား။

အေး-အဲဒါကြောင့် ဘုရားရှင် အဆုံးအမနဲ့ နေကြဗျာ။ ဒါမှ သူ့ဘာသာသူ ဖြစ်ပြီး ပျက်သွားတာကို ကိုယ်ကမယူတော့ ကြွေးတွေ ကျကုန်တာပေါ့ဗျာ။ ဟုတ်ရဲ့လား။

ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား။

ကိုယ်ကမယူတော့ ကြွေးသစ်လဲ တိုးသေသလားဗျာ။

ဓတိုးတော့ပါ ဘုရား။

အဲဒီတော့ ကြွေးသစ်လဲမတင်တော့။ ကြွေးဟောင်းလဲ ကျပြီး၊ ဖြစ်ပြီး ပျက် သွားတာကို သိမှ အဓိပညာဗျာ။

မှန်ပါ ဘုရား။

အေး-ဒီတော့ ဘုရားရှင် အဆုံးအမဖြစ်တဲ့ အသိစိတ်ကလေးနဲ့ နေဖို့ရာက ဘယ်နေရာမှာမှ နေလို့ ဖြစ်တယ်လို့ ကန့်သတ်ထားချက် ရှိသေးသလားဗျာ။

မရှိပါ ဘုရား။

တစ်ယောက်ထဲနေယင်ရောဗျာ ဖြစ်ရဲ့လား။

ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

အများနဲ့ရောဗျာ။

ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

ထိုင်နေယင်းကောဗျာ။

ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

သွားယင်းကောဗျာ။

ဖြစ်ပါတယ်ဘုရား။

အေး-အဲသလို ကန့်သတ်ချက်မရှိ ဣရိယာပုတ် လေးပါးလုံးလဲဖြစ်၊ တစ်ယောက်ထဲလဲ ဖြစ်။ အများနဲ့လဲဖြစ်။ ဟုတ်ရဲ့လားဗျာ။

ဟုတ်ပါတယ် ဘုရား။

အေး-ဟုတ်ပြီ။ ဘယ်မှာနေနေ နေလို့ရပြီ။ ပိုက်ဆံကော ကုန်ရဦးမှာ
လားဗျာ။

မကုန်ပါဘုရား။

အချိန်ကော သီးခြား ယူရသေးလားဗျာ။

မယူရပါ ဘုရား။

ဒါဖြင့် ဘယ်ဟာများ ခက်သတုန်း။ ထားရတာကော ပင်ပန်းလို့လား ဗျာ၊

မပင်ပန်းပါ ဘုရား။

အေး-ဒါဖြင့် ဘယ်ဟာ ခဲယဉ်းသတုန်း။

ဘာမှ မခဲယဉ်းပါဘုရား။

အေးပေါ့လေ၊ သူတို့က ဟို ဥပမာလိုပေါ့ဟယ်၊ နင်တို့ စီးပွား ရှာတာ သိပ်
အများကြီးရတော့ ဘေးလူတွေက ခင်ဗျားတို့ ရွှေတွေငွေတွေ ဘယ်လောက်
ရသလဲလို့ မေးတော့ ပြောကြမှာလားဗျာ။

မပြောကြပါ ဘုရား။

ဘာကြောင့်လဲ။ ။ မပြောအပ်လို့ပါ ဘုရား။

အေး....အဲသလိုပဲ၊ ရွှေ-ငွေနဲ့ တရားရတနာ ဘယ် ရတနာ မြတ်သလဲ။

တရားရတနာက မြတ်ပါတယ် ဘုရား။

အေး....အဲဒါကြောင့် တို့ဒါယကာ ဒါယိကာမကြီးတွေက ဖွင့်မပြောကြတာ
ပါလေ။ ယခု ဘယ်အချိန် ရှိပါသလဲ။

ည ၇ နာရီပါ ဘုရား။

အေး....အာရုံတက်ရဖို့ အချိန်ဘယ်လောက် ရသေးသလဲ။

၁၀ နာရီလောက် ရပါသေးတယ် ဘုရား။

အေး....အေး....၊ သူတို့က တဆက်တဲ ဆောက်တည်ကြမှာ ထင်ပါရဲ့ဗျာ။
ကြွေးတွေ ပြေအောင် ကြိုးစားကြဗျာ။ အတိတ်က ပြုခဲ့တဲ့ ဝီရိယနဲ့ ကုသိုလ်တရား
တွေက စောင့်နေပါတယ်ဗျာ၊ အကျိုးပေးမလို့ပါဗျာ၊ ကဲ....ကဲ....အားလုံးလဲ
အောင်ကြပါပြီဗျာ။

သာဓု....သာဓု....သာဓု....။

ကျေးဇူးရှင် လယ်တီဆရာတော်ဘုရားကြီး၏

ခုနစ်နေ့ဘုရားရှိခိုး နှင့် ဗုဒ္ဓဝင်ကဗျာများ

၁- ပဋိသန္ဓေ ယူသည့်နေ့၊ ကြာသပတေးနေ့

သုံးလူ့ရှင်ပင်၊ ကျွန်ထိပ်တင်၊
 သောင်းခွင် စကြဝဠာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာတို့၊
 ညီညာရုံးစု၊ တောင်းပန်မှုကြောင့်၊
 ရတုနဂိုရ်၊ ရွန်းရွန်းစိုသည်၊
 ဝါဆိုလပြည့်၊ ကြွက်မင်းနေ့ဝယ်။
 ချမ်းမြေ့ကြည်ဖြူ၊ သန္ဓေယူသည်၊
 နတ်၊ လူငြိမ်းဘို့၊ ကိန်းပါကို....
 နတ်၊ လူငြိမ်းဘို့၊ ကိန်းပါကို။

၂- ဖွားတော်မူသည့်နေ့၊ သောကြာနေ့

သန္ဓေယူခါ၊ ဆယ်လကြာသော်၊
 မဟာသက္ကရာဇ်၊ ခြောက်ဆယ်ရှစ်ကြို၊
 ကဆုန်လပြည့်၊ သောကြာနေ့ဝယ်၊
 ချမ်းမြေ့စုံစီ၊ လှမြီနိဉ်၊
 မဟီလိုက်ဆူ၊ ဖွားတော်မူသည်၊
 နတ်၊ လူအောင်မျှို၊ လမ်းပါကို....
 နတ်၊ လူအောင်မျှို၊ လမ်းပါကို။

၃-တောထွက်တော်မူသည့်နေ့၊ တနင်္လာနေ့

ဖွားမြင်မြောက်သော်၊
ဆယ်ခြောက်နှစ်ရွယ်၊
ပျိုနုနယ်၌၊ သုံးသွယ် ရွှေနန်း၊
သိမ်းမြန်းပြီးလစ်၊ ဆယ့်သုံးနှစ်လျှင်၊
ဘုန်းသစ်လှူလှူ၊ စံတော်မူ၍၊
ရွယ်မူနုဖြိုး၊ နှစ်ဆယ့်ကိုးဝယ်၊
လေးမျိုးနိမိတ်၊ နတ်ပြဟိတ်ကြောင့်၊
ရွှေစိတ်ငြင်ငြို့၊ သံဝေပိုက၊
ဝါဆိုလပြည့်၊ ကျားမင်းနေ့ဝယ်၊
ချမ်းမြေ့ရဂုံ၊ တောရပ်လှံသည်၊
စုံမြိုင်ပင်ရိပ် ခန်းမှာကို....
စုံမြိုင်ပင်ရိပ် ခန်းမှာကို။

၄-ဘုရားဖြစ်တော်မူသည့်နေ့၊ ဗုဒ္ဓဟူးနေ့

တောရိပ်မြိုင်ပေါ်၊ ခြောက်နှစ်ပျော်၍၊
ခါတော်တစ်ဖုံ၊ ပွင့်ချိန်ကြိုက၊
ကဆုန်လပြည့်၊ ဆင်မင်းနေ့ဝယ်၊
မြေပရမေ၊ ပလ္လင်ဗွေထက်၊
ရွှေညောင်တော်ကြီး၊ ဗိမာန်ထီးနှင့်၊
မငြီးကြည်ဖြူ၊ နေတော်မူလျက်၊
ရန်မြူ ခပင်း၊ အမှိုက်သင်းကို၊
အရှင်းပယ်ဖျောက်၊ အလင်းပေါက်က၊
ထွန်းတောက် ဘုန်းတော်၊
သောင်းလုံးကျော်သည်။
သုံးတော်လူတို့ ငြိမ်းပါကို....
သုံးတော်လူတို့ ငြိမ်းပါကို။

၅-ဓမ္မစကြာ ဟောတော်မူသည့်နေ့၊ စနေနေ့

ဘုရားဖြစ်ခါ၊ မိဂဒါသို့၊
 စကြာရွှေဖွား၊ ဖြန့်ချိသွား၍၊
 ငါးပါးဝဂ္ဂိ၊ စုံအညီနှင့်၊
 မဟီတစ်သောင်း၊ တိုက်အပေါင်းမှ၊
 ခညောင်းကပ်လာ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာအား၊
 ဝါဆိုလပြည့်၊ စနေနေ့ဝယ်၊
 ကြွကြွလျှံတက်၊ ဓမ္မစက်ကို၊
 မိန့်မြွက်ထွေပြား၊ ဟောဖော်ကြားသည်
 တရားနတ်စည် ရွမ်းတယ်ကို....
 တရားနတ်စည် ရွမ်းတယ်ကို။

၆-ပရိနိဗ္ဗာန်စံတော်မူသည့်နေ့၊ အင်္ဂါနေ့

တရားနတ်စည်၊ ဆော်ရွမ်းလည်က၊
 သုံးမည်ဘုံသိုလ်၊ တစ်သောင်းတိုက်ဝယ်၊
 ကျွတ်ထိုက်သသူ၊ လူ၊ နတ်၊ ဗြဟ္မာ၊
 သတ္တဝါကို၊ ခေမာသောင်သို့၊
 ဖောင်ကူးတို့ဖြင့်၊ ဆောင်ပို့ပြီးခါ၊
 ဝါလေးဆယ့်ငါး၊ သက်ကား ရှစ်ဆယ်၊
 စုံပြည့်ကြွယ်က၊ ရာလေးဆယ့်ရှစ်၊
 သက္ကရာဇ်ဝယ်၊ နယ်မလ္လာတိုင်း၊
 စံနှိုင်းမယုတ်၊ ကုသိနာရုံ၊ အင်ကြင်းစုံ၌၊
 ကဆုန်လပြည့်၊ အင်္ဂါနေ့ဝယ်၊
 ချမ်းမြေ့နိဗ္ဗာန်၊ စံတော်မူသည်၊
 ဝုန်းဆူသောင်းလုံး ကျော်ဘယ်ကို....
 ဝုန်းဆူသောင်းလုံး ကျော်ဘယ်ကို။

၇-တေဇောဓာတ် လောင်သည့်နေ့၊ တနင်္ဂနွေနေ့

နိဗ္ဗုတံပြီ၊ ရှုမအိသာ၊
 သီဂီရွှေလှော်၊ အလော့င်းတော်ကို၊
 ထိုရော် ကဆုန်၊ လဆုတ် ကြံ့၍။
 ဂဠုန်နေ့ဝယ်၊ ခိုးငွေ့မနော၊
 ဓာတ်တေဇောလျှင်၊ ရှင်စောဉာဏ်စက်၊
 ဓိဋ္ဌာန်ချက်ဖြင့်၊ လျှံတက်ကော်ရော်၊
 မီးပူဇော်သည်၊
 မွေတော်ရုစ်စိတ် ကြွင်းတယ်ကို....
 မွေတော်ရုစ်စိတ် ကြွင်းတယ်ကို။

[ဤ၌ ‘မွေတော် ရုစ်စိတ်’ ဆိုသော်လည်း ‘ရုစ်စရွတ်’ ဟုသာ
 မှတ်ယူရာ၏။ ပါဠိလို ဒေါဏ= မြန်မာတစ်စိတ် = တစရွတ်ဟုခေါ်၏။
 သီဟိုဠ်တဒေါဏ = တစ်စိတ်သည် မြန်မာနှစ်ပြည်နှင့် ညီမျှသည်။]

ထို ခုနစ်နေ့၊ သာချမ်းမြေ့ကို၊
 ဆွေ့ဆွေ့ကြည်ဖြူ၊ အာရုံယူလျက်၊
 သုံးလူတို့နတ်၊ မြတ်ထက်မြက်သား၊
 အထွတ်ခေါင်ဖျား၊ ကိုယ်တော်ဘုရားကို၊
 သုံးပါးမွန်စွာ၊ ဝန္တနာဖြင့်၊
 သဒ္ဓါဖြိုးဖြိုး၊ ကျွန်ရှိခိုးသည်၊
 ကော့င်းကျိုးခပ်သိမ်း၊ ကြွယ်စေသော်....
 ကော့င်းကျိုးခပ်သိမ်း၊ ကြွယ်စေသော်။

(ကြွက်-သန်း၊ ပူး-ဖွား၊ ကျား-တောသွား၊ ဆင်-ဘုရားဖြစ်၊
 စက်လှစ်-နာဂ၊ နိဗ္ဗိ-သီဟ၊ ဂရုဠ-ဓာတ်မီးလောင်။) [ရှေးပေါရာဏာ
 ခုနစ်နေ့ လင်္ကာဆောင်ပုဒ်]

ဤ ခုနစ်နေ့ ဘုရားရှိခိုး လင်္ကာကို နှုတ်ရအာဂုံ ဆောင်ကြ၍ ဘုရားအာရုံ
 နှလုံး၌ ထုံနိုင်ကြပါစေ။

ရာဇဂြိုဟ်မှ ကပိလဝတ်ပြည်သို့ ဓမ္မရာသီ၌
ဒေသစာရီ ကြွချီတော်မူခန်း

- (၁) အခါကောင်းတဲ့၊ လ-တပေါင်းခါနေ့။
ရွက်သစ်လောင်းလို့၊ ရွက်ဟောင်းညှာကြွေ။
တော၊ တောင်စိမ့်စမ်း၊ စိမ်းလန်းစိုပြေ။
ကြိုင်နံ့သင်း၊ ခိုင်ချင်းတဝေဝေ။
- (၂) ရဟန်းတော်ပေါင်း၊ နှစ်သောင်း ရံရွေ။
ကပ္ပိလနန်း၊ ကြွမြန်းစက်ရွှေ။
နှစ်လခရီး၊ မနီးပါချေ။
ဖ,ခမည်း၊ ရိုးမြောက်တော်မူပေ။
- (၃) ဈာန်အဘိညာပြု၊ ကာဠုဒါယီ။
တိမ်ယံထက်ဖျား၊ တက်သွားနှင့်သည်။
သုဒ္ဓေါ်မင်းသို့၊ သတင်းပို့ခါမှီ။
ဘယ်စခန်း၊ ဘယ်လမ်း ရောက်လာပြီ။
- (၄) ကာဠုရှင်ကြွ၊ မြင်ရလေလျှင်။
မင်းကြီး ရွှင်လန်း၊ သင်္ကန်းအသွင်။
အဘိညာဉ်ဈာန်ရ၊ ပျံကြွဝေဟင်။
သားတော်ကြီး၊ ဤနည်း ဖြစ်မယ်ထင်။
- (၅) ဒေသစာလှည့်၊ ဇာတိရွှေဘုံ။
များပူဇော်ကြ၊ တော်လကဆုန်။
ရဟန်းပေါင်းနှင့်၊ ကိန်းအောင်း ခိုလှုံ။
ဥယျာဉ်ကောင်း၊ ကျောင်း နီကြောစာရုံ။
- (၆) သာကီဝင်ပေါင်း၊ ရှစ်သောင်း ဆွေမွန်။
ဖူးမျှော်လာကြ၊ မာနတံခွန်။
အရွယ်အားဖြင့်၊ ဘုရားကိုလွန်။
သုဇယ်ချင်း၊ မင်းဖြစ် ကျိုးမနွံ။
- (၇) ဆွေတော်မာန်ချ၊ ပျံကြွ ဝေဟင်။

ရောင်လျှံတွေညီး၊ ရေ၊ မီး၊ အယဉ်။
စကြိုလျှောက်သွား၊ ခြောက်ပါး ရောင်ရှင်။
ရွာသွန်းဖြိုး၊ မိုးသည်းထန်ပုံဆင်။

ယသော်ဓယာက သားတော်ရာဟုလာအား ပြောပြသည့်
နရသီဟ ကိုးဂါထာ-ရှစ်လုံးဘွဲ့ကဗျာ
(ဆွမ်းခံဝင်းခန်း)

- (၁) ရောင်ခြည် လွန်လူး၊ ကွန့်မြူးစေစီ။
မြို့တော် ပြလမ်း၊ ကြွမြန်းလှည့်သည်။
ပြည်သူ အလုံး၊ စုရုံး စီရီ။
ဆွမ်းခံကြွ၊ သံဃ စုံအညီ။
- (၂) တစ်ပြည်ထောင်လုံး အုန်းအုန်းညစ်စီ။
ဖူးရ မျှော်ရ၊ ပျော်ကြလှသည်။
နေရောင်ဖျိုးစ၊ မိုးကျရွှေရည်။
သင်္ဃာတန်း၊ မြင်စမ်းစေချင်သည်။
- (၃) ရွှေရောင် ဝေလန်း၊ ရွှေနန်းရွှေပြည်။
ခြောက်နှစ်သွေလျက်၊ နေရက်လှသည်။
ရွှေရင်ဆို့မော၊ ယသောဒေဝီ။
မျှော်ပါလဲ၊ လာခဲထင်ရှားသည်။
- (၄) သားရာဟုလာ၊ သူ့ဖခင်ဆီ။
မမြင်ဘူး၍၊ ရင်ပွေ့ပိုက်ချီ။
လေသာနန်းက၊ မှန်းပြညွန့်သည်။
နေခြည်ဦး၊ ကြည်နူး မျက်ရည်ဆည်။
- (၅) မောင့်ကို ဖွား၍၊ များမကြာပေ။
မောင့်ဖေ စိမ်းကာ၊ ဘုရားစိတ်မွေ။
မေမေနှင့်သား၊ ပစ်ထား ရှောင်သွေ။
ဟိုမှာရှု၊ ရာဟု မင့်ဖေဖေ။

နရသီဟ ကိုးဂါထာ

- (၆) တစ်ရာ ရှစ်ကွက်၊ လက္ခဏာစုံညီ။
 ခြေဖဝါး လက်ဖဝါး၊ ပတ္တမြားအနီ။
 ကိုယ်ဟန်စင်းဖြောင့်၊ ဖနောင့်တော်ရှည်။
 မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၇) သာကီဝင်မျိုး၊ ပြည့်ဖြိုးကိုယ်ထည်။
 နတ်လူအကျိုး၊ သယ်ပိုးဘို့ရည်။
 ဆွမ်းခံကြွလှမ်း၊ ကြည့်စမ်းဟိုဆီ။
 မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၈) မျက်နှာတော် ပဝင်း၊ လမင်းလိုကြည်။
 နတ်၊ လူ၊ ရှင်တိုင်း၊ မြင်တိုင်း ချစ်သည်။
 ဆင်မင်းခြေကြွ၊ ဒေသစာရီ။
 မေ့သားကြီး ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၉) ကိုယ်ရော စိတ်အား၊ မြင့်မားခိုင်ကျည်။
 လူနတ် အများ၊ ဝပ်တွားကြသည်။
 ခတ္တိယဇာတ်၊ လူမြတ်ဇာနည်။
 မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၁၀) နူးညံ့သွယ်ပျောင်း၊ နှာခေါင်းတော်ရှည်။
 မျက်ကွင်း ညိုဝန်း၊ စိုရွန်းလှသည်။
 သက်တန်မျက်ခုံး၊ မျက်လုံးရိတီ။
 မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၁၁) လည်ပင်း ပြည့်ဖြိုး မုရိုး ရွှေစည်။
 ကိုယ်ဟန်မေးစေ ခြင်္သေ့မမှီ။
 တစ်ကိုယ်တော်လုံး၊ ရွှေတုံးရွှေရည်။
 မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၁၂) အသံတော်ပီသ၊ ကြည်မြဲ ချိုမြည်။
 လျှာ၊ အာ၊ နှုတ်ခမ်း၊ ခေါင်းရန်း အနီ။
 သွားတော် ဖြူဖွေး၊ လေးဆယ် ညီညီ။
 မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။

- (၁၃) ဆံတော် သိမ်းဖွဲ့၊ စိမ်းလဲ့ညိုသည်။
ရွှေပြား ပြန့်ပြူး၊ နဖူး အညီ။
မွေးရှင် ကြယ်မြူး၊ စပယ်ဖူးငုံတည်။
မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။
- (၁၄) ကြယ်ရံရွှေခ၊ ငွေလ စန္ဒီ။
ကျက်သရေ ဝင့်မြူး၊ တင့်တူးလှသည်။
လှည့်လည် ကြွလှမ်း၊ ရဟန်းစုံညီ။
မေ့သားကြီး၊ ဖခမည်း သူလာပြီ။

ကပိလဝတ်ပြည်သို့အရောက် နောက်တစ်ရက် ဆွမ်းခံအပြန်
ယသော်ဓရာတိုက်ခန်းသို့ ကြွတော်မူပုံ

- (၁) အို....မောင်ဘုရား၊ ဖြစ်ရလေအင်။
ရွှေထမ်းစင်နှင့်၊ ဆင်သင့် ယခင်။
ခြေလျင်ခုသွား၊ စုဖျားငိုချင်။
မြင်ရက်ဖူး၊ ချစ်ဦး မယ့်သခင်။
- (၂) ကြည့်ရင်း မြင်ရင်း၊ ရင်တွင်း သာလို။
မျက်နှာအိုရော၊ ငိုတော့မလို။
တစ်ရှိုက်တဲရှိုက်၊ သဲလိုက်ရင်ဖို။
မျက်နှာလွဲ၊ လက်ဆွဲ သားတော်ကို။
- (၃) ဆွမ်းခံပြီးလို့၊ ရွှေထီး ခိုလှူ။
ဆွမ်းကျွေးလှူပွဲ၊ လူလဲအစုံ။
နန်းတော်တစ်ခုလုံး၊ စုရုံးကာအုံ။
ပူဇော်ပွဲ၊ ကျော်သဲ သိမ့်သိမ့်တုန်။
- (၄) သို့သော်ငြားလဲ၊ တော်ဖျား ကြင်ဆွေ။
ရှင်တော်အပါး၊ မသွားခဲ့ပေ။
အခန်းအောင်းလို့၊ စိတ်ထောင်းကိုယ်ကြေ။
ပူပုံပန်း၊ လွမ်းညှိုးတခွေခွေ။

- (၅) ဖူးမျှော်သွားဘို့၊ ပြောကြားလေလျှင်။
 အို...မသွားဘူး၊ မ၊ ဖျားသခင်။
 ကျေးဇူးမြောက်မြား၊ ထောက်သနား ညှာရင်။
 မယ့်အခန်း၊ လုံမြန်းမှာပေါ့ရှင်။
- (၆) ယသော် ပြောကြား၊ စကားမှန်သည်။
 ဒီပင်ဘုရား၊ ထံပါးမှသည်။
 ဘာစဉ်ဆက်၊ ကြင်ဖက် တူညီ။
 စဉ်မခွဲ၊ ဆင်နွဲ့ပါရမီ။
- (၇) ဒီပင်ထံပါး၊ တံတားခံစဉ်။
 သုမိတ္တာလှမ်း၊ ကြာပန်းနှင့်ပင်။
 ဗျာဒိတ်ခံပြု၊ သုမေဓာရှင်။
 အတိတ်ဟောင်း၊ မိတ်ကောင်း ယသော်ခင်။
- (၈) မြတ်စွာဘုရား၊ ကြားတော်မူလျှင်။
 ယသော်တိုက်ခန်း၊ လိုက်မြန်းကြွဝင်။
 သလွန် ခြေချ၊ နေ၊ လ ပုံသွင်။
 သီတင်းသုံး၊ ရွှေဘုန်းတော် သခင်။
- (၉) မြင်လျှင် မြင်ချင်း၊ ရင်တွင်းမှာဖို။
 မျက်နှာ စိုက်ဖူး၊ မိုက်မူးသလို။
 အနိုင်စိတ်ထဲ၊ ကျိတ်ခဲကာမျို။
 သက်ပြင်းရှိုက်၊ ငေးစိုက်မျက်နှာကို။
- (၁၀) ရောက်လျှင် ရောက်များ၊ လျှောက်ထားချင်မုံ။
 ရေးက ဇာတ်ကြောင်း၊ ထပ်လောင်း အစုံ။
 ပြောရာ နိုင်ဘူး၊ မိုင်မူးကာ တုန့်။
 လည်နှင့်လို့၊ ရင်ဆို့လိုက်ကာ ခုန်။
- (၁၁) စပါးဖုံးသို့၊ သလုံးခြေကို။
 ကျစ်ကျစ်လက်မြဲ၊ ဖက်လှဲမလို။
 ကိုင်ကာ ထားလတ်၊ ပါးအင်္ဂါ ငို။
 ဆံကျောဝဲ၊ ရောရဲပိုကရီ။
- (၁၂) ရွှေရောင် ပြည့်ဖြိုး၊ ဖမိုး ခြေစုံ။

ဖမ်းလို့ စမ်းလို့ နမ်းလို့မကုန်။
မျက်နှာအပ်၍၊ ပါးစပ်ပါငုံ။
ဖူးလို့မော၊ ဟောကြား ဇာတ်တော်ပုံ။

[ကလေးသူငယ်များ သီချင်းဆိုမည့်အစား အပျင်းလည်းပြေ၊ ကုသိုလ်လည်းရ
ရွတ်ဖတ်ကြရန် ငယ်စဉ်က လက်ရာကို ထည့်သွင်း လိုက်ပါသည်။]

ဤတွင် “ရတနာသုံးပါးကျေးဇူး” ဖြီးပြည့်နိဗ္ဗာန်။

အိတာလျှံ ဘုန်းတော်ကြီး

ဦးလောကနာထ၏

ကမ္ဘာလွှဲတရား

ဓမ္မစရိယ ဦးဌေးလှိုင်

အထူးစုစည်းစီစဉ်ထားသည်။

* မြန်မာနိုင်ငံ၌ အသက် ၂၈-နှစ်မှ သက်တော် ၆၈-နှစ်ထိ ရာသက်ပန် သိတင်းသုံးနေထိုင်ပြီး ကမ္ဘာကို သုံးပတ်ပတ်၍ ဟောခဲ့သော တရားများ။

* ၁၉၃၄-ခုနှစ်က တောင်ငူမြို့မှ မစ္စတာသော်မဆင် ဦးဆောင်သော ကရင်အမျိုးသား ၇၀၀၀ တို့ ဗုဒ္ဓဘာသာဝင်ရာ၌ နှုတ်ခွန်းဆက် အားပေးစကား။

* သိပ္ပံနည်းကျ ဘာသာတရား ရှာဖွေရေးတရားတော်။

* ကမ္ဘာခေါင်းဆောင်ကြီးများထံ ဗုဒ္ဓဝါဒဖြင့် ကမ္ဘာစစ် တားဆီးရေး နှိုးဆော်ချက်များ။

* ဓမ္မပဒစာအုပ်ကို စတင်ဖတ်မိရာမှ ဗုဒ္ဓဘာသာသို့ ကူးပြောင်းခဲ့ပုံ၊ သူ့ဘဝ၊ သူ့အမြင်များအား ကမ္ဘာတစ်ခွင် လှည့်လည်၍ ဟောကြားသော တရားများကို စုဆောင်း၍ ဘာသာပြန်ပေးထားသည်။

ကမ္ဘာသာသနာပြုတိုင်၊ လက်စွဲပြုရမည့် သာသနာပြုနည်း သော့ချက်များ၊ ဘာသာတရား စီစစ်ချက်များ အပြည့်အစုံ ပါဝင်သည်။

ဓမ္မာစရိယဦးဋ္ဌေးလှိုင်
ရေးသားသော ထွက်ပြီးကျမ်းစာများ

- ၁။ ရဟန္တာနှင့် ပုဂ္ဂိုလ်ထူးများ
- ၂။ ကမ္ဘာကို ချုပ်ကိုင်မည့်သူ
- ၃။ သီဟိုဠ်ခေတ် စံတော်ဝင်အရိယာများ
- ၄။ ဓမ္မဒူတ (ပထမအုပ်-ဒုတိယအုပ်-တတိယအုပ်)
- ၅။ ခရီးဖော်
- ၆။ (တောင်တန်းသာသနာပြု ဆရာတော်ဦးဥတ္တမသာရ)
 ချမ်းမြေ့စွာဘဝနေနည်း လမ်းညွှန်တရားတော်
- ၇။ **The Buddhist Way of Daily Life.**
 ချမ်းမြေ့စွာဘဝနေနည်း (အင်္ဂလိပ်ဘာသာပြန်)
- ၈။ (ဆရာတော် ဦးဥတ္တမသာရ)
 မေတ္တာခရီးသည်ကြီး (ပထမပိုင်း)
- ၉။ (ဆရာတော် ဦးဥတ္တမသာရ)
 မေတ္တာခရီးသည်ကြီး (ဒုတိယပိုင်း)
- ၁၀။ (ဆရာတော် ဦးဥတ္တမသာရ)
 တောင်တန်းတရား (ပထမတွဲ)
- ၁၁။ (ဝေဘူဆရာတော်ဘုရားကြီး)
 သန္နိဋ္ဌိကတရားတော်များ

မကြာမီ ဆက်လက်ထွက်လာမည့်စာအုပ်

အိန္ဒိယနိုင်ငံ ဘုံဘောမြို့၌ကျင်းပသော
အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ

ဝိမဿနာ ဆွေးနွေးပွဲ သုတေသနစာတမ်းများ
(မြန်မာ-အင်္ဂလိပ်)

ဖြန့်ချိရေး
ဗုဒ္ဓအသံစာပေ

အမှတ် ၁၉/စ-မြစ်ပယ်လမ်း၊
၈-ရပ်ကွက်၊ မရမ်းကုန်းမြို့နယ်၊
ရန်ကုန်မြို့။ ဖုန်း-၆၅၂၁၁